MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Ligeti Antal
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
AUG 16

KÖRÖSTÁJ
KULTURÁLIS MELLÉKLET

A Balaton művészete

A balatoni táj alkotásra ihlető varázsát legelőször költők fedezték fel, a múlt század első felében. A tó déli partjának vadon nőtt nádrengetegében akkor még betyárok, szegénylegények tanyáztak, északi oldalán pedig a régen nagy hírnevű végvárak, Sümeg, Somló, Csobánc, Tátika romjait pusztította az idő. Berzsenyi Dániel, a vidéki magányba vonult költő antik jambusokban magasztalta a Balaton „árkádiai" békéjét, a romantikus Kisfaludy Sándor pedig édesszavú strófákban énekelte meg az ódon várak regéit, legendáit. Nagy szerelmével, Szegedi Rózával a tüzes borokat termő Badacsony tájékán élt, melynek napsütötte lejtőire római császár ültettette az első szőlőtőkéket.

Füred gyógyvize ekkor már messze földön híres. Nemcsak gyógyulást áhító betegek keresik fel, hanem pihenésre vágyó nyaralók is. 1831 óta nyári színház is működik Füreden, amelynek csöndes utcáit szívesen fölkeresik írók és művészek, köztük Jókai, a nagy mesemondó és a borongós rímek poétája, Vajda János. Ez időben válik közismertté Tihany mondája az aranyszőrű kecskék körmeiről; — a festői félsziget dúslombú parti fái akkortájt még éltették a Csokonai-megénekelte „echót", a tihanyi visszhangot.

A mediterrán éghajlatú táj szépségei és a művelt társaság jelenléte természetszerűen vonzotta az ecset művészeit is. A Balaton első magyar piktora Szeremley Miklós volt, a kalandos életű szabadságharcos, aki, miután bejárta a fél világot, második hazára talált a nagy tó partján. Jellegzetes képek sorát festették Füredről, meg a balatoni tájról Ligeti Antal, Brodszky Sándor és Telepy Károly. Igazi felfedezője azonban Mészöly Géza volt. A nagyotmondó, s ezért magányt kereső mester a hetvenes évektől kezdve minden nyarát itt töltötte, rajzolgatva, színvázlatokat készítve, s ezek alapján festette aztán télen — többnyire müncheni műtermében — közismert balatoni képeit.

Vásznai megőrizték számunkra a Magyar Tenger régvolt világát. A part öbleit benövő nádasokat, a halásztanyákat, amelyeknek nádzsuppos tetői szelíden bújtak meg a százados fás esőtől-vihartól óvó lombjai alatt, a csöndes fűzesek szomszédságában tereferélő asszonyokat, fürdőző parasztgyerkőcöket, meg az öblös, hajlított orrú csónakoknál időző halászokat. Vékony ecsetje élvezettel elidőzött a lombok leveleinek rajzánál, a parti homok kavicsainak forkosan megfestett képein. Mindinkább a modern művészet módszerével közelednek hozzá. Balatoni tárgyú alkotásaik főszereplője az a pompás színjáték lett, amelyet a nagy víz fölé boruló derűs égbolt, meg a tűző nap sugarai keltenek, szinte percről percre változtatva a víztükör és a parti tájak arculatát.

A balatoni atmoszférafestés legnagyobb mestere Egry József volt. 1920 óta mind többet időzött a tó partján, mígnem letelepedett Badacsonyban, hogy azontúl egész életét a Balaton színeinek szentelje. Megmámorosította a vidék tündöklő fényözöne. Órák hosszat szokott volt szemlélődni, figyelve, hogy a a nap sugárözöne miként csillog a víz hullámain, hogyan önti el a part szelid hajlású dombjait, amelyeket szőlőrendek borítanak és ekenyomok barázdálnak. Képein a színek ezernyi árnyalatra bomlanak, s lendületes ívű vonalak érzékeltetik a levegőég vibrálását; az evező halászok alakja, a fák, házak formái megdőlnek és megsokszorozódnak a forróságban. Egry József festészete újjongó örömmel telített: a földi valóság himnikus fölmagasztosítása.

Vaszary János, aki Itália tengerpartját is annyi szeretettel festette, egyik freskótervének hátterébe a tópart süveges dombjait komponálta. Csók István képek sorozatában örökítette meg a napfényes és hullámos, a haragosan viharzó, meg a vihar után megbékélt, szivárványos Balatont. Előszeretettel festette a tó fürdőzőit is. Zádor István és Edvi Illés Aladárt Szigligetet ihlette meg, a nagybányai festőiskolán nevelkedett Boldizsár István pedig a siófoki parton állítja fel nyaranta piros-fehérsávos napernyőjét — balatoni képeinek gyakori motívumát. Bernáth Aurél a déli part festő-krónikása. Ábrahám-hegyi villájában festi nyaranta, tartózkodó színvilágú, ínyenc, kékes-zöldes-bíbor harmóniájú kompozícióit.

Tihany és környéke is nem egy alkotónkat állandó megtelepedésre bírta. Itt készíti Bartha László merészen modern balatoni kompozícióit; s gyakran megfordul erre állványával kiváló festőnőnk, Udvardy Erzsébet, a Badacsonyi Állami Gazdaságnak évek óta szívesen látott művészvendége. Tihanyi villájában élte utolsó éveit a Párizsban iskolázott Vass Elemér, akit a táj — akkori! — csöndje és színgazdagsága megkapó virágcsendéletek festésére ösztönzött.

Nem messze tőlük alkot nyaranta Borsos Miklós, a véső mestere. Erőteljes figuráinak, telt idomú aktjainak és absztrakt kompozícióinak egyaránt a Magyar Tenger népe, természeti tája és szíklaalakulatai a „modelljei". Egyik asszony-szobrában a tihanyi visszhang szimbólumát alkotta meg, s vörös márványba faragta néhai jó barátja, Egry József markáns arcvonásait. Rajzain néhány vonallal varázsolja elénk a messzi távlatú Balatont, tükrén vitorlásokkal, partján táncolókkal, lovasokkal — egy képzeletében élő mitológia különös és életörömmel teli hőseit.

A Balaton az év minden szakában más-más arcát mutatja. Tavasszal az újjászületés mámorával telít, nyári hónapjainak heve-hűvöse százezreknek nyújt kellemes órákat, heteket. Ősszel pazar színekben pompázik növényvilága, télen pedig fehér köntöst ölt a zöldjét vesztett tópart, s a hó beborítja rianásos jegét... Csoda-e, hogy hazánk e mindig élményt nyújtó, messze külföldön is méltán híres szép vidékét annyi kedvvel keresik fel a művészek?

Artner Tivadar

Mészöly Géza: Halásztanya mosónőkkel

Egry József: Tájkép

Leninben
zó a „miénk”

nem elégszik
nár elért. És,
mert ez lökie legyen ma
többje legyen
n. Még akkor
rázkódtatások
számíthatatlan
k. A Leninelvízkárok és
g vert el 600
ényt. És, hol
r csüggedők,
em, hogy „mi
rövidebb, kit
csüggedőkben
elhomályosul
elemennének,
az eljövendő
mondjuk a
lvizek kárt
mányban és
nak, hogy az
el. S, ha ezt
eninben tenlenék a jövő
azután is
ukat a gazdálnagyobb beetkezet elnöoly' formán
y csak olyan
elni, amely a
a meg. In-
n 5 vagy 10
ob a jövedenet még pon-
thogy a jövő
t tépázzák
a talajerőt
hogy jövőre
mázsás hol-
és, úgy kell
hogy csak a
gokat vásásek úgy óvnapi 10 fo-
ért ne törraktor kar-

dántengelye és nemtörődömségből kiadása legyen a szövetkezetnek.

Nincs és nem is lehet soha megnyugvás. Minden évnek, hónapnak, napnak megvan a maga gyötrelme, de ha tudja az ember, hogy miről van szó, jobban teszi a dolgát, értelmét látja annak, ami körülötte végbemegy és a csüggedőt is a tenniakarás fogja el. Az volt az érzésem a kondorosi Leninben, hogy a kommunisták gyűlése ezt az akaratot fejezte ki. Az egyik pártcsoport-vezető arról beszélt, hogy a helyszínen, a csoportokban közvetlenebbül lehet megbeszélni a dolgokat, ott mindenki elmondja mit hogyan lát, miről mit gondol, mert valamennyien szótváltó közelségbe kerülnek. Hát igen. Ha mondjuk az állattenyésztők közt több kommunista lenne, mert vannak köztük a párt tagjai közé valók, akkor a mostani taggyűlés hangja gyorsabban eljutna oda és máris visszhangzana, hogy miért szükséges minden állatot megtartani. És még inkább „látva” látnák, hogy a párt nem valahol a képzeletben lebeg, hanem az egyes kommunistákban van jelen. Úgy érzem, a párttaggyűlés ezt a gondolatot erősítette, miután kimondta: a pártvezetőség gondoskodjon a kommunisták, a szövetkezet egész tagságának érdemi tájékoztatásáról. S a pártszervezet vezetői találkozzanak olykor a dolgozókkal a munkahelyeken, amikor is tájékoztatót adhatnak és meghallgathatják őket. Esetenként pedig a pártcsoport-vezetőket a pártszervezet vezetőségi ülésére is hívják meg, hogy minél bővebben tájékozódjanak, minél jobb áttekintést nyerhessenek a pártmunka és a szövetkezeti gazdálkodás egészéről, hogy legyen elég „muníciójuk” mindennapi küzdelmeikhez. Hogy majd újabb jelzést kelljen lerakniuk: ime ismét legyűrtük az akadályokat és azt akarjuk, hogy holnap többünk legyen, mint ma van.

Cserei Pál

Kétezer úttörő volt nyári csapattáborban

A meleg nyár sok ezer úttörőt csalogatott a balatoni táborba. Békés megyéből 700 gyerek, békéscsabai, orosházi, szarvasi, gyulai, csorvási, medgyesegyházi fiatal ütött tábort a magyar tenger partján és az ország más területén. Tíz napot töltött a szeghalmiak úttörőcsapata a balatonberényi üdülőtelepen. Augusztus 9-én a békéscsabai 4. számú általános iskolából százan indultak Balatonberénybe. Az úttörők élelmiszer- és úticsomagjait teherautóval szállították a táborba, hogy ezzel is megkönnyítsék az utazást. A békéscsabai 5-ös számú iskola tanulói Kiliántelepen nyaraltak. A csorvási Kulich Gyula Úttörőcsapat egy része Nógrádverőcén, másik fele Harkányon táborozott. A 72 endrődi gyerek Visegrád romantikus helyeit kereste fel.

Reméljük, a nyári csapattáborban nyaraló több mint 2000 úttörő felejthetetlen élményekkel tért haza.

Fogatos
a kert

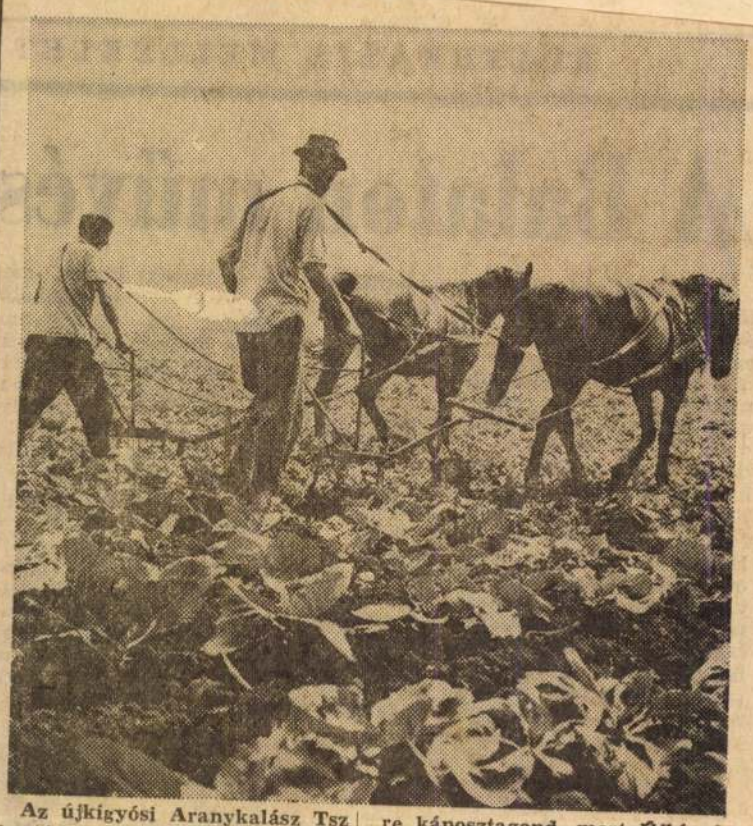

Az újkígyósi Aranykalász Tsz kertészetéből évente több száz vagon zöldséget szállítanak a MÉK békéscsabai kirendeltségének tranzit-telepére, ahonnan Békéscsaba ellátására, a budapesti és az ipari városok piacaira viszik az árut. Nem lesz ősz-re káposztagond, mert Újkígyóson végeláthatatlan táblán termesztik és most nagy figyelmet fordítanak a növényápolásra. Ezekben a napokban fogatos kapákkal lazítják a sok esőtől összetömődött talajt.

(Fotó: Demény)

Nemcsak kesztyű van a világon

Az elmúlt évek eredményei a Gyomai Háziipari Szövetkezetnél

A Gyomai Háziipari Szövetkezet 1967 végéig csupán kézi kötésű norvégmintás kesztyűt termelt, kizárólag bedolgozók, foglalkoztatásával. Ez a tevékenység a szövetkezetnek gazdaságos, a népgazdaságnak viszont veszteséges volt, hiszen egy rubel előállítási költsége elérte a 100—120 forintot. Az új gazdasági rendszer bevezetése új követelményeket állított fel, de a szövetkezet konzervatív vezetői

semmit nem tettek

a termelés ésszerűsítése, a termékösszetétel megváltoztatása érdekében. A „míg tél lesz, kesztyű kell” jelszó, bármennyire is igaznak tűnik első hallásra, hosszabb távon gazdasági rövidlátáshoz vezet.

A község vezetői meglátták a szövetkezet súlyos gazdasági problémáit és közbeavatkoztak. 1968 januárjától új vezetőség vette át az irányítást és megpróbálta megmenteni, majd fellendíteni a szövetkezetet.

A norvégmintás kesztyűk gyártását kényszerűségből továbbra is vállalták, de 1968 februárjától legalább a közvetítő kereskedelmi szerveket sikerült kikapcsolni, amikor is megalakult a szövetkezetek export-import társulása. Kesztyűgyártásban viszont sikerült újítani: a kesztyű passzéját gépi úton állították elő. A következő cél szövőüzem és kötőüzem felállítása volt, és megpróbáltak hozzákezdeni műanyagos profil kialakításához is. Ugyanakkor nyilvánvalóvá vált, hogy a kesztyű átadási árát évről évre csökkenteni kell; mert még így sem lehet teljesen megszüntetni az állami visszatérítést.

Az első számú feladat mindenesetre az építkezés, a műhelyek üzembe helyezése és a gépesítés volt. Mindehhez azonban nem állt rendelkezésükre elegendő anyagi erő. Végül a saját erőn kívül bankhitelt, OKISZ-támogatást, valamint a megyei tanács segítségét vették igénybe. Így az állóeszközök értéke az idén már az 1967-es évinek

a háromszorosát is meghaladta.

Közben a műanyagos profil megfelelő szakemberek híján megszűnt. Néhány érdekes adat: 1967-ben 32 közösüzemi és 1201 bedolgozója volt a szövetkezetnek. Ugyanezek a számértékek az idei év első felében: 473 közösüzemi és 656 bedolgozó. A termékösszetétel sem egyoldalú már; a kézi kötés mellett jelentős a géppel kötött és a szövött áru aránya is.

Míg korábban az átlagbér 400 forint körül volt, az idén a 600—700 forintot is elérte és nem ritka az 1500—1600 forintot kereső bedolgozó sem. Hogy a statisztikai átlag mégis ilyen alacsony, az annak a következménye, hogy eléggé sok olyan idős, csökkent munkaképességű dolgozó van, aki nem tud, de nem is akar néhány száz forintnál többet keresni. A nyereségrészesedés tavaly 20 napnak megfelelően volt a szövetkezetben.

Bár a gyomaiak eredményei jelentősek, gondjuk is akad bőven. Szűkösek a munkatermek, nem kielégítők a szociális helyiségek. A központi telepnél a környező telektulajdonosok elzárkózása miatt nincs lehetőség bővítésre. A 2-es telepük bővítése sem ad nagy lehetőségeket. A szövetkezet a telekproblémákhoz a helyi tanács segítségét is kérte.

R. L.

Ligeti Antal

l.

A magyar festő-
művészet albuma

84. l.

4. Balassa Bálint: »Betegh lelkeknek való füves kertecske.« [illegible]

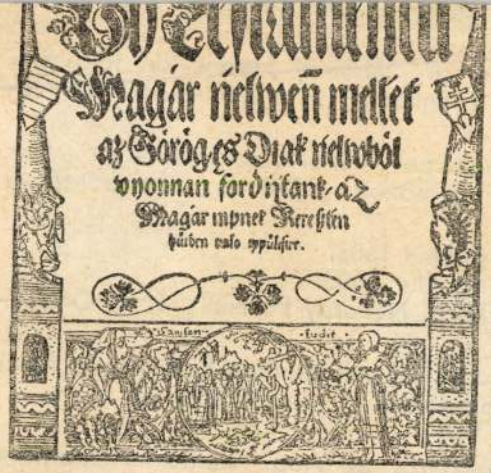

Magyarországon készült első magyar nyelvű nyomtatvány.

mott, fametszetű iniciálékkal díszített könyvnek egy igen szép példányát a kecskeméti ref. kollégiumi könyvtár őrzi. A nyomda ezután — valószínűleg a törökök előnyomulása következtében — csakhamar megszünt. Csak hat évtizeddel később találkozunk ismét a nevével, mikor a Laibachból származó Manlius János állította föl itt nyomdáját és 1602-ben egyszerre három könyvet adott ki. És pedig:

1. Magyari István »Az országban való sok romlások okairól.« című könyvét.

2. Hunnius Egyednek »Esterházy Tamás és Kürti István által fordított munkáját: »Az igaz Anyaszentegyházról«.

Időrendben Magyaróvárott találjuk a második, illetőleg harmadik rö-
3. Szikszai Fabricius Vazul latin-magyar szótárának 5-ik kiadását.

Ligeti Antal, festő-

Képek parádéja

A képek bemutatása, parádéja, az árak virgonc tornája ezalatt sem szünetel. Ismeretlen festők olajképei tízezer forinton felüli áron kelnek el. Több tétovázó és lendületes licit után az aukció sztárjai: *Aba-Novák Vilmos* Itatás-a, *Derkovits Gyula* Kikötői munkások című képei. A legtöbbet; 46, illetve 50 ezer forintot fizettek értük. *Ligeti Antal* Völgy-ét a kikiáltási összeg két és félszeresén vették meg.

A tizenharmadik sorban ülő fekete ruhás nő hatalmas méretű vászonképet vásárol, amely szobája egyik falát talán teljesen befedi. — Emberibb megemlékezés apámra, mint egy halotti tor — suttogja, és indul az örökségből vett másik kettőért is.

Egy színésznő a kezeit tördeli, reménykedik, ezúttal megveszi valaki az ő csendéletét. A sápadó gyümölcsökre azonban még árajánlatot sem tesznek. A kép továbbra is gazdájánál marad.

Egy idős úr a harmadik sorból már a harmadik képet veszi meg. Holott lehet, hogy a szobája már így is olajfestményekkel tapétázott.

Több nyelvbotlás: a kikiáltó véletlenül a kikiáltási árnál többet mond — a kép mégis az először elhangzott áron kél el. *Frank Frigyes* Orgona, tulipán csendéletét a szigorú arcú hivatalnok hiába keresi. Felhördül a terem, amikor virágokat ábrázoló képet mutatnak be — helyesbítés következik, visszavontak egy képet.

Szénási Éva: Senki többet ?

Esti Hírlap, Bp. 19

2

úgy értékelnek a jelenlegi helyzetet, hogy *az Andreotti-kabinetnek a helyén kell maradnia*, mert az újabb

---

HÁROM NŐ ÉS EGY M

SPACELAB

Párizs, május 26.

Negyvenöt francia reménykedik űrhajósjövőjében — egyikük foglalkozása jelenleg egyszerűen: *munkanélküli.*

Január elsején kezdi meg hatvan nyugat-európai űrhajósjelölt felkészülését arra a vizsgára, amelyen azokat a jövendő asztronautákat

LIGETI Antal

Az aukció különleges értékét jelentette *Ligeti Antal* két festménye. A festőtől kevésbé megszokott, fiatalkori kompozíció a szűkebb kivágatú városrészletet ábrázoló 1858-as Udvarház Nagybányán (300–480 ezer), míg az Alkonyat az Alföldön alacsony horizontja, végtelen felhős égboltja a lenyugvó nappal az 1880-as évek nagy romantikus kompozícióinak kis méretei ellenére is méltó társa. Mutatja ezt a mű iránti érdeklődés is (400 ezer – 1,1 millió).

(A Belvárosi Aukciósház szept. 11-13-i árverése.)

Magyar Nemzet, 2000. 09. 23. 37. o.

Csánky Dénes

A BALATONI TÁJKÉPFESTÉSZET

A festői Balaton

Bp 1942.

A tájkép a múlt század fordulóján fokozatosan kilép a figurális festéssel szemben az előző századokban elfoglalt alárendelt szerepéből és néhány évtized leforgása alatt az önálló műfaj magaslatára emelkedik. A rokokó festészet sorvadozó világában előtérbe kerül az irodalom és költészet szeretete, amely az általános műveltségi szint emelésével a tájkép felé tekint. A kezdet a veduta, a látkép-festés jellegével jelentkezett, melyben inkább a földrajzi érdekesség volt dominál jellegű és szinte a mai képeslevelezőlapok szerepére hivatott. A régi klasszikus tájszemlélet irodalmian felfogott tájvonatkozása, egy szinte régészeti kapcsolat jelzi a múlt század elején életrekelő olasz és német tájfestészetet.

Ez az általános művészi atmoszféra irányítja a XIX. század kezdetén ébredező festészetünket, ennek tájfestési hajlandóságát. A magyar tájképnek emez őskora a klasszikus műveltség szerint magas szintet talált nálunk is, mint ahogy külföldön a filozófia és poéták korszaka volt ez, melyben a gondolkodók és költők jártak elől, szuggeráltak, előírták a művészek tenni-

valóit, sőt témáit is. A századforduló magyar társadalma azonban nem termelt ki erős és önálló művészegyéniségeket, hanem a jó átlagú próbálkozások levegőjét érlelte ki. A nagy ideálokért hevülékenyek a klasszicizmus gondolatkörében élnek és így a korai alkotások is ebből a mesterkélt melegágyból sarjadoznak. A kép már eleve eszményileg felfogott természetérzésen alapszik, az elgondolás naiv, a részletformák vissza-visszatérő kezelése pedig receptszerűvé válik. Több érték alig van bennük, mint öröm és szeretet a látottak irodalmian felfogott és patetikusan átélt jelenségei iránt. Élet ezekben nem igen van, a felépítés pedig üres, mint a kulissza.

A tájfestés a század fordulóján még határozott szerephez nem jutott, művészi becsülete sem volt. De lent délen, Olaszországban már elkezdődik az új fejlődés és főleg a németek között hódít, akik Reinharttól kezdve a jeles művészek egész sorával ajándékozták meg az újabbkori német művészetet. Ott ők töltik be azt a szerepet, amit nálunk a műkedvelő festők és rajzolók. Lyka Károly kitűnő történelmi munkája (A táblabíró világ művészete I—IV.) tárta fel szerepüket az adatok gazdag tárházával.

A klasszikus kor tehát lényegében ezzel ad átmenetet a heroikus, majd a tisztább romantikus szemlélet felé, melynek ismert magyar képviselői a század 20-as éveiben születtek.

Markó Károly, Lőcsén 1791-ben született hazánkfia, aki már a 20-as évek elején önálló értékeket alkotott, mint művészi jelenség e korban nálunk izoláltan áll. Nyílvánvaló, hogy itt a hazában és ennek korhangulatában nem találta meg helyét, mert első korai remekművének, a „Visegrád"-nak megfestése után kapcsolatai hazájával lényegében megszakadtak és

további alkotásait Olaszországban, olasz tájakról festette. Az elmulasztottat aztán gyermekei igyekeztek pótolni atyjuk heroikus stílusának szellemében. De ha a nagy Markó itthon momentán nem hatott, komoly jelentősége mégsem kicsinyelhető le a nagy hatás miatt, melyet a magyar művészet fejlődésére gyakorolt. Lényegében mégis ő adja az átmenetet a korai próbálkozásoktól a romantikus magyar tájfestészethez, amelynek szálai egészen a század végéig húzódtak el. Az ő hatása termelte ki a romantikusok zászlóvívőit és a többi rokon törekvéseket és így került bele a magyar romantikus festés is abba az olasz hatáskörbe, amely a korabeli német iskolát is táplálta.

A magyar művészek kezdő heroikus-romantikus próbálkozásaiból fokozatosan ért ki e stílus helyi zamata. A szenvedély és erő azonban valójában ezekből mindvégig hiányzott. Később a klasszikus jelleg csökkenésével a romantika lírai irányban erősödött és finomult, míg végre a század utolsó évtizedeiben főképpen az új realista szemlélet térhódításával talaját vesztette. A romantikus stílus érett korában a század közepe után, amidőn a mesterség megszerzéséért már nem kellett küzdeni, művészeink ecsetje örömmel kereste fel a régi magyar múlt dicsőségét hirdető várakat és így eljutott az akkor még regényes természeti kincsekkel megáldott Balaton partjára is és ezúton a magyar művészet több örökbecsű értékkel gazdagodott.

Nem véletlen, hogy a heroikus klasszicizmus a hegyek világában kelt életre, amint azt a német és olasz példák is mutatják. Ugyanez látható nálunk is bizonyos időbeli kitolódással, midőn a hazánkban erősebben romantikussá vált tájszemlélet a Balaton mellett is a hegyekhez, a várakhoz szegődött és csak

később jött le egészen a víz síkjára, majd legvégül inkább az Alföld vidékére. A német művészet fejlődésében, főleg a tájfestés terén, fokozatosan erősödő szerep jutott a zázad első felében München városának. Az Olaszországban tanult német festők Reinharttól, Koch-on, Kobell-en át Rottmann-ig előszeretettel inkább a hazai témákat — és a klasszikus romantikus szemlélet szerint — a hegyes vidéket festik: a Starnbergi tó környékét, valamint az Isar vidékét. Kezdetben felváltva festették a tavat és folyót, míg végre a későbbi realista szemlélet kialakulása után a folyóvidék: az Isar győz és megalakul a század közepén a híres müncheni tájfestés iskolája.

Ugyanezt a folyamatot figyelhetjük meg a témaválasztás terén a mi művészetünk fejlődésében is. A romantikus stílus hanyatlásával művészeink búcsút intenek a hegyek tetején pihenő romoknak, a Balaton regényes várainak is, leszállnak a sík földre, a sík vidék vizeihez és a külföldhöz hasonlóan — ha szerényebb keretek között is — az új temészetlátás iskolái alakulnak meg.

Markó Károly nem festette a Balatont, mint ahogy téma tekintetében alig volt kapcsolata a hazai földdel. Annál érthetőbb azonban, hogy a viszonyok javulásával, midőn a komoly művészi törekvések a magyar közönséggel kapcsolatot találtak, az ő egyénisége ne tűnjék el nyomtalanul. Művészi hatása kisugárzott az utána következő új magyar művész-generáció jelentékeny alakjaira, közöttük a Balaton három első kiváló festőjére, Ligeti Antalra, Brodszky Sándorra és Telepy Károlyra. E három művész között a legidősebb Brodszky Sándor volt, akinek művészi működése a másik két mesterét megelőzte. Legjelentékenyebb közöttük azonban Ligeti Antal, aki a fejlődés

logikus vonalát megőrizve közvetlenül kapcsolódott Markó Károly művészetéhez. A Balaton őt is inspirálta, ha nem is oly nagy mértékben, mint Brodszky Sándort. Oeuvrejében e balatoni tájképek határozottan magasabb rangot képviselnek egyéb, különösen pedig keleti tárgyú képeivel szemben. Leghatásosabb és művészileg is egyik legérettebb alkotása a Magyar Tudományos Akadémiában elhelyezett nagyméretű tájkompozíciója: Balaton Szigliget várromjaival 1870-ből. De egyéb kisebb méretű balatoni alkotásai is komoly értékek. Művészi eszménye Markó Károly volt. A Szépművészeti Múzeum Adat- és Ereklyetárában megtaláljuk Rómában 1855. június 26-án keltezett levelét, amelyben a következőket írja: „Május 8-tól tegnapig Albanóban tartózkodván, művészi társaimtól csak annyit tanultam, hogy legjobb lesz nekem senkire nem hallgatva, a Markó szellemének követése mellett maradni és utolsó levelében nyert jó tanácsaival mentül előbb Siciliába menni." Így tehát ő is abban a körben mozgott, ahol Európa legtöbb festője megfordult: Rómában, és a közös forrásból rokon alkotások születtek.

A római festészet akkori ideáljára legjobban rávilágít az érdekes művészet-filozófusnak, Carstensnek mondása: „Die Hauptsache für den Maler sei die Wahl des Inhaltes und die Poesie der Erfindung." Ez jellemző Markó művészetére, egyben Ligetiére is. A termés művészi értéke tehát elsősorban nem a természeti jelenségekre, a látás útján felkeltett művészi ösztönre, hanem a szemlélet nyomán előálló meggondolásra, a fontolgató eszmei támogatás sugalmazó szerepére tevődött. Ez szűri le a látottat, de lefogja vagy fékezi egyben a művész spontán alkotó ösztönét is. Így a kettő egyensúlyszerepe, egyiknek vagy másiknak a túlsúlya lesz döntő az alkotás művészi értékénél. Ami

Ligetit kora külföldi jeleseitől és Markótól elválasztja, az nemcsak a művészi értékben jelentkezik az ő hátrányára, hanem a művészi teremtés folyamatánál is. Markó minden korszellem, az ebből folyó rendkívüli kötöttség mellett is Ligetinél jóval ösztönösebb művészi egyéniség volt. „Visegrád" című képén élvezhetjük a két teremtő művészi forrás teljes összhangját. Ligeti viszont tipikus gondolkodó szellem volt, az említett Carstensek fajtájából. A megondolás útján kiérlelő művészi hitvallást követte és a műtermi festés kötöttségével járó veszélyek kísértéseit sem tudta elkerülni. Munkái azonban így is számottevőek a magyar tájfestés történetében és az ő közvetítése nélkül a kialakulás folyamata nehezen képzelhető el. Talán leginkább balatoni képei jelzik alkotásainak csúcsát. A századelei merev, klasszikus kifejezési formákat ő már feloldja, átömleszti lágyan és aranyosan folyó romantikus ragyogásba, amely megüli a kép minden zúgát és a természet életének ünnepélyes hozsannáját zengi. Ez, az egész képet átsugárzó, a természet tárgyait átfogó fényfürdő szintén Marko-örökség és Ligeti ebben is méltó tanítványnak bizonyult. A fénynek ez a biztos éreztetése különösen a közvetlen természet után készült kisebb alkotásain meggyőző, sőt néhol valóban lebilincselő. Nem ijed meg a nappal szemben világítás nehézségeitől sem, sőt talán az erősebb világítási problémák, ezek megoldásai emelték őt magasabbra. A fény és árny, valeur és szín különbségeit jól érzi és az árnyékban is meglátja a természet gazdag életét. Ez különben komoly rajzbeli hajlandóságára mutat, melyet szívesen csillogtat. De épp olyan örvendező készséggel mélyed el a részletek keresésében anélkül, hogy kifáradna, avagy a nézőt elfárasztaná. Ecsetjárása könnyed, és szellemes hangsúlyai, ötletes tárgyi

formálásai nyilvánvalóan a természet helyi sugalmából fakadtak. E képein sohasem pedáns és bár rendkívüli részletgazdagságot hajszol. mégis mindenkor mértéktartó és nem száraz, részletei a kép vagy képformák egységes tónusvilágába hűségesen belesímulnak. Pedig olajos bőséggel fest, de az erősen felhígított festék engedelmeskedik akaratának és szívesen vállalja a részlet szellemes játékait is. A természet életének gazdag felaprózásával a kis formák finom játékával szemben nyugalmasan, szinte egyszerű síkokban lepi el a képet az atmoszféra már említett ragyogása az égen épp úgy, mint a víz tükrében. Ezzel a gazdag ellentéttel a természet élete tárgyszerű lesz, de egyben ünnepélyes is. Ezek adják meg a romantikus légkört is. A felfogás lírikus tájékozódása azonban már a realizmus csábító dalát hallja a távolból. Szerencsés véletlen, ha a természet előtt festett képeit, különösen ezek előtereit nem fejezte be, mert az elhanyagolás tudatossága aligha tételezhető fel nála. Az utókor, amely napirendre tért a romantika fölött, sőt egyenesen lenézte azt, valamikor bizonyára helyesbíteni fogja Ligetinek a természet után festett képeiről formált szigorú kritikáját. Mert ha műtermi képeinek, nagyobb tájkompozicióinak jelentékeny része meg is érdemli a súlyosabb elbírálást, a természet közvetlen sugalmazásával alkotott kisebb-nagyobb tanulmányai, vázlatai és képei a legjobb magyar alkotások mellé helyezhetők. Igaz, hogy e művek egy-két évtizeddel megkéstek, de a század művészi fejlődésének gyors iramában néhány évtized-késés elsímul és igazolást talál e munkák időtálló voltában. Kár, hogy kevés ilyen közvetlen balatoni tárgyú vázlatról tudunk, mert ezek jelentékeny része olaszországi tartózkodása alatt készült. Ezeken nem bizonyul Markó-epigonnak, hanem vele egyenrangú, vérbeli festőnek.

Más a helyzet műtermi képeinél. Ezek az előbbiek mögött maradnak, messze távolságban. Felfogásuk sablonos, a képszerkezet, különösen a pálmákkal tűzdelt keleti munkáin, szokványos és szellemtelen. E hátrány fokozatosan nő a képek nagyságával. Ami valamelyes művészi értéket ad ezeknek az alkotásoknak, az a már említett ragyogó világítás, az egész képet átfogó költői napfény. Bizonyára ő maga is érezte nagyméretű műtermi alkotásaihoz szükséges művészi vénájának elégtelenségét, mert szinte makacsul ragaszkodott a fény jótékony szerepéhez. E képek nemcsak felfogásban, de technikában is a műtermi sematika betanult szavalásával áradoznak. Az ég egyszerűen és hígabban befestett síkja ráborul a háttér elmosott vonalaira és a festék, a színek fokozatosan telítve vonulnak az előtér felé. Ehhez képest a középtérben már gazdagabban adagolja a festéket, az előtérben pedig a tárgyi érték hangsúlya miatt pasztózussá válik. Ebből a technikai eljárásból legtöbbször unalmas és fárasztó séma lesz. Ugyanez a sematizálódás, a részletformák ismétlődése jellemzi nemcsak a talajt, hanem a fákat, a sziklákat és egyéb természeti jelenségeket. A fák levelei, lombjai, a föld, fa és rögök a formák ismétlődése miatt elvesztik eleven életüket. Kulisszákká válnak. E fárasztó hatást fokozza a vetett árnyék festésének szellemtelen modora, amely a megszáradt pasztózus alapra dörgöli vagy festi rá hígan, lazúrosan az árnyékot. Nincs ereje az ányékfoltok rajzának: a konturok élettelenek. E képek már önmagukban is kívánják a figurális staffaget, a kor divatja pedig egyenesen megkövetelte. Különösen fontos ez a nagyméretű képeknél, melyeknél a tájkép unalma egy alakcsoport érdekes belekomponálásával egyhül s az alkotásba élet költözik. Ő is megérezte ezt, és amíg a természet

után készült vázlatain szívesen lemond a staffageról, — amint ezt pompás olasz tájrészletei mutatják, — addig a nagy műtermi képek alakokkal ékeskednek. Ezek rendesen kis csoportokká verődnek és vagy mitológiai gondolatba, vagy valamely akcióba tömörülnek. E csoportokon jó rajzolónak bizonyul. Az alakokat könnyedén és ötletesen tudja csoportosítani. Így nagy képeinek fogyatékosságait lényegesen enyhítik ezek az eleven alakcsoportok.

Nagy műtermi képeiről, vagy ezek jelentékeny részének művészi gyöngéiről mondott bírálatunk lényegesen enyhül balatoni képeinél. Bizonyára a hazai föld szeretete sugalmazta e műveket, avagy megszüntek művészi gátlásai és stílusa megérett. E művei, még a nagyméretűek is, a kor becses alkotásai közé sorolhatók. A Magyar Tudományos Akadémia nagy balatoni képe is számot tarthat az utókor méltánylására és csak sajnálnunk lehet, hogy e jeles művészünk a Balaton szépségeit nem tárta fel akkorra ajándékozó kedvvel, mint a délolasz partok festői világát. Romantikus volt, és az maradt élete végéig, de romantikája a héroszi taglejtésektől eltávolódva, előnyére, valami emelkedett lírai áhítatba és derűsen csillogó pátoszba ment át. S az Itália kék ege alatt fogant romantikus lélek, a hazai földön megérezte az új idők szelét. Tájlátása, különösen kisebb és a természet előtt készült képein már a reálista szemlélet szuggesztív körébe került. És ez adja meg néhány hasonló művének az egyéni felfogás sajátságos emelkedett hangulatát és egyéni varázsát.

Csupán a romantikus stílusban rokon, de egyébként különbözik Ligeti művészetétől Brodszky Sándor festői mentalitása. E különbség iskolázottságukból könnyen magyarázható. Ligeti Olaszországban tanult,

míg Brodszky csak közvetve elégíthette ki szomjúságát az olasz művészet forrásánál, bár valószínű, hogy a német iskolához való kapcsolata nem csupán körülményeiből, hanem művészi vonzódásból is fakadt. Brodszky bécsi és müncheni iskolázottságával teljesen a német heroizmus hatása alá került. A két Achenbach, főleg az idősebb, Andreas volt ennek a német heroikus romantikának ünnepelt zászlóvivője. Brodszky Sándor művészete felfogásban és előadásban is ebbe az achenbachi ideológiába torkollik. A színek hűvös patetikája láthatóan nem volt természete, iskolázottsága azonban ebbe az irányba terelte. Csak később, amidőn már a korszellem is apasztotta romantikus készletét, erősödik meleg színlátása, és a hideg színek iránt érzett idegenkedése.

Ligetinél néhány évvel idősebb volt, de művészi fejlődését az orvosi pályára való előkészület évei gátolták. Hosszabb külföldi tartózkodás és tanulás után hazatérve, egyikévé lett legtevékenyebb tájfestőinknek. A század közepén festett balatoni képei, köztük a Szépművészeti Múzeumban kiállított hatalmas vászna, „Kilátás a Balatonra" még a heroikusan felfogott romantika szellemében fogant, a már említett müncheni sugalmazásban. A fény és árny kontrasztjai viaskodnak égen-földön, a felhőárnyék sejtelmes és konturokat elmosó chiaroscurojában, patetikus felfokozottsággal, hősi gesztussal. A színskála hűvös és az Achenbachok palettájáról ellesett. Ez nem volt rossz recept, amíg a müncheni tanulmányok emlékeiből merített. Ebben a szellemben készül korai művei tehát jobbak, sőt a képtári rátermettséget is kiérdemelték. De a behatóbb vizsgálat feltárja a művészi tartalom hiányosságait Ligeti balatoni képeivel szemben. A formák átérzése lazább, a tárgyi részletek ismétlődése fárasztó és ellen-

Ligeti Antal

Tájkép bőven van a tárlaton. Elismeréssel lehet megemlékezni Marko Károly olaszországi tájképeiről, Ligeti Antal két szép festményéről (»Részlet Jeruzsálemből« és a »Trencsényi mezőség«), továbbá

Fővárosi Lapok
1875. 24. l.
(A képkiállításon)

los fejű, bő ruhás nő, gondolatokba elmerülő arczczal; előtte jobbfelől ballábával könyvekre lépő ruhátlan ifjú áll, kezében körzővel és rajztáblával, a háttérben balfelől éggömb és könyvek. A térdükön átvetett palásttal ábrázolt ruhátlan egyszínű mellékalakok egyik lábukat felhúzva hátat fordítanak egymásnak. A baloldali rajztáblával és távcsővel kezében a Csillagászatot, a jobboldali könyvvel és földgömbbel a Földrajzot jelképezi.

3. A szépirodalom főalakja a trónuson ülő babérkoszorús fejű, bő ruhás nő, kinyujtott jobbkézzel, baljában lanttal: az epikus költészet. A trónus lépcsőjén jobbkezében lúdtollal, térdén papirossal, ruhátlan ifjút látunk, a ki balkezére nehezedik s hátra tekintve a trónuson ülő nő szavát lesi. A kép balsarkában sisak, pajzs és lándzsa, jobbfelől tripos. A monochrom mellékalakok meztelen vállú nők s a balfelőli térdén lanttal, balkezében rózsával a lyrai költészetet, a jobbfelőli kezében álarczczal és karddal a drámai költészetet jelképezi.

4. A történelmi tudományok főalakja Klio, trónuson ülő, fátyolos fejű, meztelen vállú, bő ruhás nő, a ki a balfelől térdelő szárnyas génius táblájára ír s jogart tartó balkezével térdére nehezedik; a ruhátlan szárnyas ifjú képében ábrázolt génius babérkoszorút tartó jobbkezével a hír harsonáját szorítja magához. Balfelől könyv és homokóra, jobbfelől antik oszloptöredékek. Az egymásnak hátat fordító ruhátlan mellékalakok egyike az Archæologia, a másik a Philologia. Az előbbi kezében antik cserépedényt tart s könyvből olvas, az utóbbi a lábához támasztott táblát nézi, balkezében nyitott könyv.

5. A jog- és államtudományok főalakja balkezével karosszékére támaszkodó, diadémás fejű, bő ruhás nő, a ki meztelen jobbkarjával állát támasztja alá s gondolatokba merülve balfelé, kezeiben lefelé fordított pallost és mérleget tartó meztelen ifjúra néz, a kinek válláról köpeny omlik alá. Balfelől antik mécses és iratok, jobbfelől könyvek töltik ki a teret. A palástjukat térdükön átvető ruhátlan mellékalakok egyike a

kezeiben oklevelekkel ábrázolt ifjú az Oklevéltant, a másik, a ki jobbkezét kinyujtva beszél s balkezében irattekercset tart, a Szóval oklattant jelképezi.

Lotz Károlynak, az önzetlen nagy művésznek keze nyomát a mennyezeten a pazar módon gazdag ékítmények egyik-másik alárendeltebb alakos motivumán is felismerhetjük. Mint a nagyterem díszítésének története fonalán említettük, a mennyezetnek a Cinquecento korabeli groteszkek mintájára készült gazdag hatású díszítése monochrom emblémáinak és apró alakjainak nagy sokaságával, Schickedanz Albert festő és építő művészünknek, az olasz renaissance kiváló ismerőjének terve nyomán készült.

*

A palota Dunapartra néző szárnyának első emeletén, az egymásbanyíló termek sorának közepén van a heti ülések terme. Ez 14 m hosszú s 6 m széles és hármas félköríves árkádnyílás választja el a hallgatóság befogadására szánt, ugyanolyan hosszú, keskeny helyiségtől. Az ülésterem lapos mennyezetét, gipszékítményes gerendái fülkés keretében, öt kerek dombormű díszíti. A középső körben tánczoló, gyümölcsfüzéres, ruhátlan gyermekeket ábrázol, a többi négy, valószínűleg Berlinből készen idekerült gipszdombormű egy-egy nőt szárnyas géniussal. Ezek a természettudományt, a csillagászatot, a zenét és a költészetet jelképezik. Az ülésterem oldalfalait korinthizáló pilasterek és arcaturaívek tagolják, a melyek keretében a mahagonifával borított ajtók és ablakok nyílnak s közeiben gyámköveken márvány mellszobrok állnak. Ez utóbbiakat a képes termek arczképeivel és mellszobraival kapcsolatban ismertetjük. Az arcaturák ívmezőit feliratos táblák töltik ki az Akadémia szakosztályainak nevével. Az oldalfalak két szélső pilasterpárjának keretében arabeszkes friz alatt Ligeti Antalnak aranyozott gipszkeretbe foglalt négy olajfestésű tájképe díszíti a termet, a Dunára néző ablakok felőli oldalon: a Balaton Szigliget várának romjaival és Szepes vára a háttérben a Kárpátokkal (jelzése: Li-

Divald akad. palotája

geti A. 1870.); a hármas árkádnyílás felé eső oldalon: Trencsén vára (jelzése: Ligeti A. 1870.) és Hricsóvára a Vág partján. A jeltelen két tájkép 1867-ben Kubinyi Ferencz t. tag költségén készült,[1] a másik kettő báró Sina Simon adományából. Az ülésterem gipszdíszítése Marschalkó János szobrász műve, a ki számláinak adatai szerint a mennyezet medaillonjait készen kapta az építőirodából s a mellszobrok gyámkövein kívül még a hallgatóság befogadására szánt helyiség suta félpillérein álló gipszszobrokat is mintázta. Az ülésterem dombormüvü ékítményeinek mérsékelt aranyozását 1871-ben végezték, a feliratok is akkor kerültek ide a mikor Ligeti tájképeit a falba foglalták. Ezt a munkát Teucher Károly szobafestő végezte.[2] A heti és a többi ülésterem butorait Pollák József pesti asztalos szállította, a kisebb kárpitosmunkákat a palotában Kracher Károly kárpitos végezte.

MÁSODIK RÉSZ.

AZ AKADÉMIA GYÜJTEMÉNYEI.

I. Elajándékozott gyüjtemények.

Alapításától fogva az Akadémia sohasem riadt vissza feladatán kívül eső munkáktól sem, mihelyt ezekkel művelődésünkben hézagokat pótolnia alkalma nyílt. Így keletkeztek a feladatának keretébe nem tartozó oly gyüjteményei, a melyeket idők folyamán más országos jellegü intézeteinknek engedett át. A legfontosabb volt ezek sorában az Esterházy-képtár, a melynek az Akadémiával kapcsolatos történetéről feljebb már szólottunk s a mely idővel alighanem elveszett volna az ország számára, ha herczeg Ester-

[1] Akadémia Értesitője I. 37. l., 1867. I. 27. Igazg. ülés XVIII.
[2] U. o. V. K. 130. l. 1871. IV. 24. összes ülés 132. pont és V. 22. összes ülés 183. p., továbbá 225. l. VI. 26. összes ülés 232. p. és 252. l. 53. pont.

házy Pál gróf Dessewffy Emil közbenjárására nem engedi át az Akadémiának s ez épülő palotájában nem biztosít helyet a nagyszabású gyüjteménynek, a mely nélkül a Szépművészeti Múzeum ma Európa képtárai sorában aligha tenne számot.

Volt az Akadémiának tekintélyes érem- és régi-pénzgyüjteménye is. Ennek alapját gróf Teleki József vetette meg, a ki 1834-ben Kresznerics Ferencz t. tag könyvtárával együtt ennek 1700 ritka darabból álló pénzgyüjteményét is megvásárolta s gyarapítására 2000 forintos alapítványt tett. Ugyanez évben Czech János 1700 régi pénzt, Schedel Ferencz 390 részben római, részben új pénzdarabot ajánl föl az Akadémiának.[1] A pénzgyüjtemény számára az Akadémia 1835-ben gróf Teleki József alapítványának kamataiból szekrényeket rendel meg s őrévé Luczenbacher (Érdy) Jánost választja meg, a ki az Árpádkori és vegyesházbeli pénzekről lajstromot készít, a melyet az 1840. évi szept. hó 6-án tartott nagygyűlés nagy örömmel fogad.[2] Közben megveszik 1300 forinton Weszerle József magyar pénzgyüjteményét s utána járnak, hogy a kincsleletekben az Akadémia is részesedjék. 1841-ig Luczenbacher (Érdy) János a magyar pénzgyüjteményt Szent Istvántól I. Józsefig rendezte és lajstromozta s halála után 2258 darabból álló saját gyüjteményét a pesti izraelita közönség veszi meg az Akadémia számára.[3] Érdy 1857-ben lemond s helyére Paur Iványt választják meg.[4] Az éremtár nagyobb gyarapodásai még a következők voltak: Stuhr Lipót dr. elhúnyt atyja kéziratainak az Akadémia irattárában való elhelyezése fejében éremgyüjteményének másodpéldányait ajándékozta,[5] báró Prokesch-Osten stambuli internuntius 1867-ben 100 éremből, 30 arany, 57 ezüst és 13 rézpénzből álló keleti gyüjteményét. A báró

[1] A M. Tudós Társaság Évkönyve II. 1835. 84. l.
[2] U. o. III. k. 16., 24., 38. l., V. k. 48., 52. és 81. l.
[3] U. o. VI. k. 16. l. és VIII. k. 71. l.
[4] Összes ülés 1857. 104. pont.
[5] *Csengery:* A M. T. Akadémia jegyzőkönyvei IV. 36.

Budapest, 1977/5

Konrádyné Gálos Magda dr.

Külföldiek útleírásai fővárosunkról

A XI. századtól kezdve sok olyan külföldi fordult meg Magyarországon, aki látogatásáról írott bizonyságot is hagyott. A hittérítők, a feudális uralkodók követségeinek tagjai, a zarándokok, keresztes lovagok közül is rögzítették néhányan, hogy mit láttak. Az országépítés előmozdítására behívott mesterek, nyereségvágyó kalmárok, agyafúrt politikusok, mohó érdeklődésű tudósok, a hévizekben gyógyulni akaró sérültek bővítették e kört. Később látnivágyó utazók, szenvedélyes gyűjtők jelentek meg. S nem is lehetne részletezni a századforduló óta ideutazó sokaság összetételét. Ettől kezdve viszont gyérebb az útleíró irodalom: a szervezett idegenforgalom alapos útikönyvekkel szolgál, az egyéni tapasztalatokat tükröző írások cikkekre rövidülnek; olykor versekben szólalnak meg a benyomások.

Az alábbiakban csak néhány érdekes egyéniség véleményét idézzük Pest-Budáról.

Városunk fekvésének lenyűgöző szépsége mindegyik írásban szerepel. Ma is szivszorító olvasni a királyi palota reneszánsz kori ragyogásáról — és a török időkben keletkezett romjairól. Minden korban akadnak olyanok, akik csak a felszínt nézik — de vannak, akik mélyre látnak: felismerik a Habsburg gyarmatosító politikát, zaklatást szenvednek az osztrák hatóságoktól. Több utazó néhány hétre jött — és évekig itt maradt. Vagy végleg letelepedett és magyarrá lett!

*

Írt itteni benyomásairól Radulf Cambrai püspöke, Lietbert szentföldi zarándokcsapatának egyik tagja (1051). Foulques francia krónikás (1096) Bouillon Gottfried és csapata átvonulását meséli el. A hagyomány szerint a vezér a budai gyógyforrásokban gyógyította sérüléseit... A következő században Ottó freisingeni püspök ecseteli a „vad, marcona" magyarok „pompás országát", amelyen át II. Konrád keresztes seregével vonult (1174). Barbarossa Frigyes császár egyik kísérője bőbeszédűen lelkesedik III. Béla és felesége nagylelkűségén: keresztes seregüket mindennel ellátták. Az egyik francia követ kíséretében idevetődött trubadúr, P. Vidal a magyar királyi udvart egyik dalában énekelte meg (1198).

Buda csak a tatárjárás után lett királyi székhellyé, majd Zsigmond király korában fejlődött az ország legnagyobb városává. Bertrandon de la Brocquière francia lovag, aki Magyarországon át tért vissza szentföldi útjáról hazájába (1433), elragadtatva írja: „*Buda, Magyarország fővárosa, hosszasan elnyúló hegyen áll. Kelet felé a Duna folyik, nyugati oldalán völgy terül el, délen nagy palota emelkedik. Ezt a palotát Zsigmond császár kezdte építtetni. Ezen az oldalon, de a falakon kívül, igen szép meleg fürdők vannak... Buda környéke elragadó. A föld mindenfajta élelmiszert bőven terem, különösen kitűnő a fehér bor...*" Pesten a lóvásár érdekli a legjobban (vesz is magának egy hátaslovat). Megcsodálja az igen könnyű, kényelmes kocsikat: „*még aludni is lehet bennük*".

Schedel Világkrónikájában ékes fametszet ábrázolja Mátyás várát, templomaival, a soktornyú palotával. Belsejének reneszánsz pompáját többen leírták, Bonfini is: „*Mátyás király gyönyörűen felékesítette a belső palotát. A Dunára néző részen kápolnát emelt víziorgonával, ezüstös márvány keresztelőkúttal. Könyvtára gazdag latin és görög könyvekben, melyeknek külseje is pazar... Tőle délre boltozatos terem, melyen az egész égbolt látható...*" A művészi faragású ajtókeretnek, díszes márványkandallóknak külön figyelmet szentel.

Eschenloer Péter — amikor Beatrix útját Budára, fogadtatását, a koronázást, díszebédet leírja (1476) — kiemeli, hogy „*a királyné szobái és termei a lehető legszebben, legpompásabban voltak berendezve... A királyi termekben a falakat aranynyal átszőtt posztó borította*".

Dainero Tamás modenai követ jelentésében (1501) érdekesebb látványosságról ír: „*Úrnapja Budán... valamely jóslat szerint a mohamedán hitnek akkor lesz vége, ha Mohamed koporsóját szétrombolják. Ezért egy mecsetet s előtte Mohamed koporsóját és az azt körülvevő török bábukat elégették.*" Ezt népmulatság követte: „*a főtér közepén a szökőkútból egész nap bor folyt*", az odatódult tömeg össze is verekedett, „*csak úgy repült, tört a sok fazék, pohár bögre...*"

XII. Lajos feleségének bretagnei Annának kedvenc unokahúga: candalei Anna II. Ulászló magyar király felesége lett (1502). A francia királyné a kísérettel elküldi első heroldját, Pierre Choque de Bretagne-t, aki levelekben számol be neki mindenről. „*Szép, derűs őszi napon érkeztünk. Budán harangzúgás és száz ágyúlövés fogadott... Buda lapos hegyen áll, mintegy fél mérföldnyire gyönyörű szőlőhegyek láthatók. A vár alatt, a falakon kívül a Dunáig szintén van egy város, ahol a kézművesek és a kereskedők laknak, akik a folyón szállított árukkal kereskednek.*" A palota, a kápolna, a könyvtár leírása hasonló az előző század ábrázolásaihoz. „Az *ebéd a világ egyik legnagyobb, legpompásabb termében ment végbe, ahol minden ragyogott az aranytól, az ezüsttől. A kastély udvarában levő egyik szökőkútból, 6 csövön át, egész nap bor folyt...*" Franciaország és Magyarország között nem lát nagy különbséget, de bírálja a magyar urak fényűzését, gőgjét: „*olyan ország ez, ahol a drágaságokat úgy közönségesen, utcán is hordják. A nemes rátarti csak a hadviseléshez ért, a dolgozót megveti.*"

1518-ban a Budán következőként megfordult Herberstein Zsigmond is megrója a túlzott pompát, fényűzést, a pazar lakomákat a főúri körökben — miközben a király majdnem nyomorog. Ő írja le ismét részletesen a magyar találmányú gyors, könnyű és kényelmes kocsit. Dicséri az ország természeti kincseit, „csodálatos forrásait".

*

A török megszállás idején Budán megfordult követek a rombolás és nemtörődömség okozta pusztulás képét vetítik elénk. Augur Gislain de Busbecq (1554) Budán kevés ép házat lát, azokban laknak a török főnemesek. A többi rom. II. Rudolf 1587-ben ittjárt küldöttje, Reinhold Lubenau így idézi elénk a fővárost: „... *a király székhelyén sok ház és palota állt, melyek romba dőltek... a törökök nem törődnek semmivel, csak arra kell a ház, hogy fagytól, széltől, hőségtől megóvja őket és lovaikat...*" Csak imaházaikat és fürdőiket dicséri. A Gellérthegy alatt álló fürdő „*pompás, csiszolt kövekből épült. Lépcsőzetesen juthat a vízbe az ember. A víz, amelyben úszni is lehet, egészen égszínkék és kénszagú*". Siralmasnak látja Mátyás palotáját. A hajdan gyönyörű, faragott vörös márvány ablak- és ajtókeretek töredezettek, „*a könyvtár maradéka szanaszét hever... a 44 lépés hosszú, 18 lépés széles nagyterem bolthajtásán már csak a festett égbolt látható, a bolygók és csillagok állásával Mátyás születése idején*".

Eduard Brown angol orvos többször járt Magyarországon, s a látottakat 1673-ban összegezte. Tudatában van, hogy „*a magyarok tartóztatták föl a leghosszabb ideig a törököket, és ők akadályozták meg, hogy azok nem nyomulhattak Európa országaiba*". Az első szakember, aki megállapította, hogy hazánk „*fürdői és ásványvízforrásai tekintetében Európa összes országait felülmúlja*". Szomorúan látja, hogy „*Hollós Mátyás többezer kötetes könyvtárát a törökök széthurcolták, köztük sok olyan görög és latin kéziratot, amely napjainkban már nem található... a könyvtár egyik öre Bécsbe tudott küldeni néhányat belőlük, a császári könyvtárban most is láthatók, Mátyás címerével, a csőrében gyűrűt tartó hollóval...*"

Evlia Cselebi török világutazó több kötetes magyarországi útleírása, keleties szóvirágokkal, sok túlzással, egészen más képet fest az elfoglalt városról: „*Buda házai művésziek és ragyogóak... A középső várnak talán összesen kilencven meredek, szép tornya és a tornyok között tizenhét bástya van... Buda városrészeiben, amikor Szulejmán szultán azt elfoglalta, szép és díszes házak voltak, minden ház ablakai és erkélyei kristályhoz hasonló üveggel voltak díszesek... Sárgaréz, vörösréz és ónlemezek fedték a házakat. Még mostanában is megvan némelyik ház kapuján és falán azokból a különös falfestményekből néhány ezer különféle alak és művészi kép. A palota terén hasonlíthatatlan fehér márványból gyönyörű medence van... Ha a palota kapujának boltíveit és a kapukereteken levő márvány munkákat leírnánk, könyvünkben hátramaradnánk. Magas kapu ez, mintha a kapuk kapuja volna. Bemenvén, 80 kőlépcsőn a királyi tanácsterembe jutunk... párja nincs a világon... A falakon levő csodás festmények bámulatot keltenek. A padlót különféle vésett, gyönyörű márvánnyal kövezték ki. E régi épületek néhol 5—6—7 emeletes kastélyhoz hasonlóak, és minden kupolán egy-egy arany gömb áll...*" Sárkányölő Szent György csodálatos szobráról feljegyzi, hogy Szulejmán megmentette a műremeket a tördeléstől, de kasmír leplét rádobta, hogy a muzulmánok — akiknek emberalakot nem volt szabad ábrázolniok — ne nézzék.

Tollius Jakab holland orvos első magyarországi útján (1660-ban), Zrínyinél tett csáktornyai látogatásának tükrében kapunk képet a kor kultúrájáról: „*gyönyörű épületek, fényes bútorok, nagy-*

Budapest látképe 1884-ben (Ligeti Antal olajfestménye)

szerű kényelem, tisztaság van a jól megerődített várban. A könyvtár híres, a pénzgyűjtemény gyönyörű, a család művelt, olvasott". 1667-ben a fővárosba is ellátogat: „*. . . először Pestre mentünk, mivel az ostrom folytán lerombolt Budán aligha találhattunk volna szállást . . . A hajdan oly büszke, pompás várat az ágyúzás romhalmazzá lőtte . . . mindenütt vannak még török feliratok is . . . a mecseteket részben lerombolták . . .*" A hidat 57 hajó tartja. Pest négyszög alakú és középszerű város, helyreállítása, népszaporodása gyorsabb, mint Budáé, és minthogy sík, a Dunát jobban ki tudják használni.

A törököktől visszafoglalt Buda újjáépítése hosszadalmas munka volt. Aubry de la Montraye régész 1714-ben Bécsből hajón utazott Budára és leírja: „*A rések, melyeket az ágyúgolyók és a bombák ütöttek, még nincsenek helyreállítva . . . A török mecseteket keresztény templomokká alakították. Pest elég nagy, de elhanyagolt, és gyér a lakossága.*"

Hasonlóan ír Wortley angol követ felesége 1717-ben: „*Buda és a királyi palota is, egykor Európa legszebb épületeinek egyike, teljesen rom*".

*

A fellendülő építkezésekről — különösen a pestiekről — nyerünk képet Pierre de Bauffremont őrgróf 1737-ben írt naplójából: „*Kicsiny, de jól megépített város. Csinos házai vannak. Legkiválóbb épülete a Rokkantak háza: homlokzata hatalmas, de még dísztelen. 4 udvara van, két szép kápolnája, tiszti lakások, kórház és gyógyszertár is van benne — ha elkészül az épület, négyezer katona is elfér majd benne*".

Zorn de Bulach 1772-ből származó feljegyzései a helyreállított Budáról is szólnak; méltatja a három szárnyból álló királyi palotát, a fegyvertár épületét, a Sándor palotát. Pesten a József napi vásár tetszik neki, a rengeteg áru, a csizmás, szürös, bundás parasztok festői sokadalma.

Johann Centurius Hofmannsegg festő, ásvány-, madár- és rovargyűjtő levélformában írt könyvet hazánkról. 1790-ben járt Pozsonyban, majd 1793-ban visszatért és elkezdett magyarul tanulni. Vidéken és a fővárosban egyaránt szívesen időzött: „*Buda és Pest olyan kellemes, mint kevés hely, ritkán éreztem magamat ilyen otthonosan . . . még a legegyszerűbb emberek is csodálatukat fejezték ki, hogy rövid idő alatt annyit tanultam nyelvükből, rossz kiejtésemen nem mosolyogtak, hanem kijavítottak*". A Szép Juhásznénál vett ki szobát, és a budai hegyekben folytatta gyűjtő munkáját. „*Egész Európában Magyarországon lehet a legkülönfélébb természeti sajátságokat együtt találni*". És nemcsak a természet ragadja meg: „*Nem emlékszem, hogy a világ valamely helyén egyszerre ennyi szép nőt láttam volna együtt*" — írja, miután részt vett egy bálon. Színházban is járt: „*Az előadás igen jó. Csak egy társulat van, amely Pesten és Budán felváltva játszik, operát és színművet.*" A hajóhíd pesti hídfőjénél levő kávéházba sokat járt: „*A legszebb, amit e nemben láttam. Már az első helyisége is pompás: négyszögű terem, bolthajtásai oszlopokon nyugszanak és újdivatú kristály gyertyatartó függ róluk alá. A gazdag díszítésű kályha a fali órával harmonizál.*" Később a Várban telepedik meg. „*A Fortuna fogadósával egyeztem meg, és ezután itt is maradok. Ebédet és vacsorát a table d'hôtenál eszem . . . ebédre 5 tál étel van borral, igen olcsón*". Másutt megjegyzi, hogy „*a bőség és olcsóság nem a túltermelésből származik, inkább a kivitel csekélységéből . . . az ország kereskedelmi viszonyai szomorú helyzetben vannak, amit a politikai viszonyok okoznak*". Tisztán látja a Habsburg elnyomás minden megnyilvánulását. A hatóságok sem nézték őt jó szemmel, mert zsinóros ruhában, kordován csizmában járt. „*A budai hadparancsnok azt kérdezte tőlem, miként jutok magyar ruhához? Ízlésből, feleltem. Rossz néven vették tőlem, hogy e ruhát felöltve, a nemzethez csatlakoztam*".

Mindez 1794-ben történt, amikor már folyt az osztrák zsarnokság ellen lázadó Martinovics mozgalom pere. A jámbor, lepkegyűjtő szász grófnak, aki rokonszenve jeléül magyarosan öltözködött és magyarul tanult, el kellett hagynia az országot.

Robert Thowson angol utazó 1797-ben járt Pest-Budán. Pesten az Invalidus palotát, az Egyetem könyvtárát, a Füvészkertet dicséri; az ő véleménye is az, hogy „*a híddal szemben levő kávéháznak nincs párja Európában*". De nem mindenért lelkesedik: „*A pesti oldalon, a Dunához közel nagyterjedelmű épületet emelt József császár, a magyar szabadság elfojtására. Rendeltetését bizonyítják a kis szűk szobák. József császár előre tudta, hogy elégedetlenséget idéz elő, idejekorán gondoskodott állambörtönről . . . Óbudán római romokon kívül egyéb romok is vannak keletkezőben: a nagyszerű selyemgyár romjai. 1—2 évig működött, de 6—7 éve leállt és düledezik. A gyár és az egész magyar ipar pangását mindenki a bécsi udvarnak tulajdonítja, mivel Magyarországot gyarmatává akarja tenni.*"

*

Vladimir Bronyevszij orosz tengerésztiszt naplója már 19. századi. Lelkesen szemléli Pest-Budát a hajóhídról: „*A jobbpartot meredek hegy koszorúzza, rajta erődítmény. A hegy lejtőjét díszítő kertek mintha a víz színén lebegnének . . . a hídtól széles út indul, ebből lépcsők vezetnek fel a várba, melyet kőfal vesz körül . . . Pest szabályosan a Duna felé futó utcákból áll, szép házakkal büszkélkedik.*" De ő sem csak a szép felszínt látja:

„Ausztria Magyarországot provinciájának tekinti, ezért az ország ipar, kereskedelem, nemzeti jólét és felvilágosodottság szempontjából gyermekkorát éli . . . A parasztok megművelik ezt a szép országot, és maguknak még csak annyijuk sem marad, mint a madaraknak."

Széchenyi István angliai utazásai sok barátot szereztek hazánknak. John Paget angol orvos, akit nem sikerült Bécsben terjesztett hazug rémhírekkel az ország tanulmányozásától elriasztani, 1835-ben jött először Pest-Budára. Így ír: „*Pest tiszta és csinos, a házak fehér kőből épültek, szebbek, mint nálunk. Terei tágasak, csak a homokvihar szörnyű, nincs elég fa, hogy erejét megtörjék.*" A Belvárosban felfigyel arra, hogy a „*Londonban már alig látható, igen jó festőktől származó cégérek vonják a figyelmet az üzletekre és az utcát vidámabbá teszik.*" Lóversenyre is elmegy: „*Angol számára mulatságos, hogy a csikósok hosszú farkú lovaikon, nyereg nélkül, egészen különös viseletükben versenyeznek . . . Születésük óta ülik a lovat.*" Majd így folytatja: „*150 év telt el a törökök kiűzése óta, azalatt épült ki Európa egyik fővárosa a nyomorúságos romokból . . . nem az uralkodó kegyének, hanem népe energiájának és saját természetes adottságainak köszönheti felemelkedését*". Budát is leírja, „*az erős vörösbort termelő, szőlőborította hegyvonulatot*" és a vár szépségeit, a csendes utcákat, ahol „*lárvaarcú hivatalnokok közlekednek . . . Minden kérést Bécsbe kell felterjeszteni, a helytartótanács tagjai bábuk, amelyekkel az osztrák miniszterek játszanak*".

Paget magyar érzelművé lett, hazánkban telepedett le és a 48-as szabadságharcban vitézen küzdött.

John Browning nemcsak szép színekkel árnyalt leírást publikált, hanem 26 költőnk verseinek angol fordítását is kiadta.

Miss Julia Pardoe kétszer járt itt, és élményeit, a főváros minden nevezetességét részletesen leírta 1839-ben megjelent könyvében.

Edouard Thouvenel francia közgazdász 1838-ban, majd egy évvel később William Rey svájci hajózási tisztviselő „*Buda ódon hangulatát*" szembeállítják a „*nagyjövőjű Pesttel*". „*Lábaimnál Pest álomba merült palotasora* — írja Rey —, *a hegyek fölött pedig nyugvást nem ismerve bolyong a múlt hazajáró szelleme*". „*Buda és Pest vetélytársak* — írja könyvében Thouvenel —, *az előbbi múltjával dicsekedhet, fényes jövőt igér a másik*".

Andersen dán író 1842-ben már világvárosként méltatja Pestet naplójában. A berlini Wilhelm Richter sokat ír az európai színvonalú vendéglátóiparról, különösen az Angol Királynő és a Magyar Király fogadókról. Majd elbeszéli: „*Pesti szokás a kávéházakban találkozni. Igen sok van. Mindegyikben újsághalmazokat találunk — amennyit csak a cenzúra megenged.*"

Az 1848-as szabadságharc leverése után egyre gyakoribbak a súrlódások az osztrák rendőrséggel. Louis Gabryel 1849-ben panaszkodik: „*Útleveleink láttamozása ürügyén hosszasan várakoztattak, zaklattak.*" 1851-ben az amerikai Brace Charles Loring könyvében így ír: „*Csodálatos a Lánchíd, a Gellérthegy; de a bombák, az ostrom nyomait mutatják. Pesten, amely azelőtt talán Európa legcsillogóbb városa volt, a közhangulat nyomott, rengeteg a koldus, nagy az elkeseredés. Engem is kihallgattak a Neugebäudeban . . .*" Théodore Valeri festőt, Victor Duruy történészt is feltartóztatta a rendőrség. Az idegenforgalom csak a kiegyezés táján lendült fel ismét.

*

A városegyesítés után már megjelentek Baedecker és Woerl szakszerű útikönyvei, felépültek a korszerű luxusszállók, a látogató külföldiek száma sokezerre nőtt.

Az 1885-ös kiállításra a világ minden tájáról érkeztek. Coppée francia költő így emlékezik vissza Budapestre: „*Ha behunyom szememet, visszontlátom a kivilágított várost, a fényárban úszó termeket, ahol összecsengenek a tokajival töltött poharak, hallom a cigány kopott hegedűjén felcsendülő Marseillaise és Rákóczi induló hangjait*". Az 1896-os millenniumi kiállítás is újabb ezreket vonzott fővárosunkba.

Az I. világháború küszöbén, 1913-ban André Duboscq publikál könyvet Budapestről. „*A magyarok utoljára érkeztek az európai családba és nem tud róluk eleget a világ*". Képet rajzol minden szépről, megemlíti „*a metrók ősét*" is.

A két világháború közötti években sok cikk jelent meg az újra fellendülő Budapest fényeiről — de meglátták a budafoki barlanglakásokat, a hidak alatt alvó nincsteleneket is. A svájci Schwengeler épületekről, műkincsekről, a Duna karjai által átölelt Margitszigetről ír. „*A budai hegyek fényei összefolynak a csillagokkal, nem tudni, hol végződik Buda, hol kezdődik az ég* — így mesélték nekem —, *de ebben az évben estére komor az elsötétített város*".

A második világégés után hosszú időre megbénult az idegenforgalom. De húsz év óta ismét minden égtáj felől tódulnak a látogatók Budapestre.

„*Mikor keresztülmégy a folyó fölött, középütt van egy mozdulatlan perc, senki földje, tested se Budán, se Pesten, lelked a Dunáé, a történelmen keresztül hömpölygő bőséges áramlásé. Egyik oldalon Pest tetői, épületek ezüstszín homlokzatai, szemben a budai házak, dombok. Buda magasabb, sziklás, lombos, a falevelek zöld békéje fönt és az épülettömbök aranyos, narancsszín szalagja a vízparton . . .*" — írja Pablo Neruda.

H. Boros Vilma

Egy nevezetes pesti szobrász, Marschalkó János

A budai hídfő jobb oldali oroszlán szobra, Széchenyi címerével (Siklós Péter felvétele)

Az egyetlen tanulmány Marschalkó Jánosról a Művészettörténeti Értesítő 1960. évi 2. számában jelent meg. Minthogy engem a művész unokájához és dédunokájához sokévi barátság fűz, az említett cikket többféle adattal kiegészíthetem, sőt helyre is igazíthatom.

A családra vonatkozó részleteket a művész fia, Dr. Marschalkó János sokévi levéltári kutatás alapján gyűjtötte össze. Az ősök még az Árpád-házi királyok idején vándoroltak be a Felvidékre, Európának akkor „Frankónia" néven ismert szegletéből. Ez a tájék később részben Franciaországhoz, részben Németországhoz került, s így a család egyes ágaiban a francia eredetnek — Maréchal névvel —, máshol a német eredetnek — Marschal formában — a hagyománya élt tovább. A „ko" végződést a szlovákok ragasztották a névhez. A család különböző ágai már a XIV. században magyar nemességet nyertek; a címerükön szereplő kard végére szúrt törökfej mutatja, hogy a török elleni harcokban derekasan résztvettek. Összeírások alkalmával magukat magyaroknak vallották. Ebben is különbözik Marschalkó János a múlt században nyugatról nagy számban betelepült és csak lassan magyarrá váló művésztől.

Marschalkó János Lőcsén született 1819-ben, és 1877-ben halt meg Pesten. Amikor szülei látták, milyen ügyesen faragcsál szobrokat fából, beleegyeztek abba, hogy szobrász legyen. A bécsi Képzőművészeti Akadémián alapos mesterségbeli tudást szerzett. 1844-ben elnyerte az Akadémia Gundel-díját, s az így kapott pénzen tanulmányútra indult; járt Párizsban, Szicíliában, Nápolyban és Rómában. 1847-ben Pesten telepedett le, s az akkori Hermina (ma: Május 1) úton rendezte be műhelyét. Ugyanis az akkor épülő Hermina kápolna díszítésén dolgozott — de szobrainak sorsa ismeretlen. Első művei mind elvesztek.

Pedig bizonyára kiváló munkák voltak, mert ezek alapján bízták meg 1849-ben a Lánchidat díszítő oroszlánok kifaragásával. Abban az időben Magyarországon ez a legnagyobb szabású szobrászati megbízatásnak számított. Annak, hogy fontos épületek, hidak, templomok kapuit fekvő oroszlánok őrködő alakjával díszítsék, nagyon régi a hagyománya, de nálunk ilyenre akkor még nem volt példa. Így Marschalkó csak saját tanulmányaiból meríthetett.

Az oroszlánok néhány évi munkával elkészültek, s elhelyezték a szobrokat a Lánchídon. A pesti rész déli oldalán, az oroszlán talapzatán volt a mesterjelzés: „Marschalko fecit 1852." Sajnos, 1973-ban, amikor az oroszlánokról lemosták a százéves port és piszkot (250 atmoszféra nyomású vízsugárzóval), a jelzés eltűnt. A budai hídfőn, az oroszlán talapzatokon felirat helyett Széchenyi és Sina címere. Ezeket is a művész mintázta, és Gál András öntötte ércbe.

Az oroszlánok elhelyezése után csakhamar kitalálta a pesti humor, hogy az oroszlánoknak nincsen nyelvük! A szobrász elfelejtkezett róla. Mikor erre a mulasztásra figyelmeztették — mondták —, a művész szégyenében a Dunába ugrott. A családi emlékek szerint Marschalkó szófukar ember volt, s mikor az omnibuszon átdöcögött a

108 ▪ LIGETI ANTAL (1823–1890)

Capri látképe, 1862

75 x 100 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Ligeti A. 1862

Kikiáltási ár: 4 500 000 Ft

KIÁLLÍTVA

Műegylet, 1862. június-július, kat. sz. 15.
Ligeti Antal hátrahagyott műveinek kiállítása, Műcsarnok, 1890.

IRODALOM

H. Rapaics Judit: *Ligeti Antal.* Budapest, 1938.
Művészet Magyarországon 1830–1870. Kiállítási katalógus, Magyar Nemzeti Galéria, 1981. 442.

Ligeti Antal (1823–1890) a későromantikus magyar tájképfestészet egyik jelentős képviselője, s egyben orientalista tájképfestészetünk legnagyobb mestere. Kolozsvári kereskedősegédként kezdett érdeklődni a festészet iránt, első inspirálója a többnyire Erdélyben működött Szathmári Pap Károly, aki később bukaresti udvari festő és fényképész lett. Ligeti 1845-ben gyalog indult neki Itáliának, s már ekkor megismerkedett Markó Károllyal Firenzében, aki rendszeres tanulásra buzdította. Ligeti bejárta fél Itáliát, s még abban az évben Münchenbe indult. A bajor fővárosban keveset tartózkodott, mert hírül vette, hogy Markó szívesen tanítványául fogadná, s így egyből visszatért Firenzébe. 1845 és 1848 között volt Markó tanítványa, 1848-49-ben honvédként harcolt, 1849-50-ben ismét Itáliában dolgozott és utazgatott. 1851-ben arcképfestőként tevékenykedett Sopronban és Pesten, majd Károlyi István gróf vette magához Fótra. Fóti évei alatt festette legkorábbi magyar tájképeit, a korabeli kritika szerint olaszos ízléssel, ami alatt Markó Károly erős hatását kell gondolnunk.
1854-58-ban gróf Károlyi István támogatásával Itáliában és a Közel-Keleten tett nagyobb utazást. Bejárta Szicíliát és a Szentföldet, Jeruzsálemben, Názáretben, Bethlehemben, s a Libanon hegyén készített vázlatokat. E vázlatok alapján még az 1880-as években is festette óriási méretű keleti tájképeit. 1860-ban Pesten telepedett le, rendszeres résztvevője volt a Műegylet, majd később a Képzőművészeti Társulat kiállításainak, 1868-tól pedig a Nemzeti Múzeum képtárának lett kurátora, s mint ilyen sok fiatal magyar művész (Mészöly Géza, Paál László, Tölgyessy Artúr) indulását segítette. Atyai támogatója volt Munkácsy Mihálynak, aki később rendszeres levelező viszonyban állt a szeretett „Ligeti bácsi"-val.
Ligeti nagy szentföldi-itáliai útjának végén, 1858-ban jutott el Capriba. A kis sziget nemcsak természeti tüneményekben, de történeti emlékekben is nagyon gazdag. Tiberius császár több villát is építtetett itt, s egy időben a hatalmas Római Birodalmat is innen igazgatta. Mindennek Ligeti már csak romjaival találkozott, mint ahogy romjaiban láthatta a 16. században kalózok által lerombolt és kifosztott híres Barbarossa várat is a tenger fölé emelkedő kisebb sziklafokon. Mint tájképfestőt persze elsősorban mégiscsak a táj, a nagyszerű kék tenger, a ragyogó égbolt, a változatos sziklaformák izgatták. Capri ebben az időben, tehát a 19. század második felétől vált kedvelt tengeri üdülőhellyé. Nemcsak utazók, de művészek is szép számmal keresik fel. A magyarok közül Haan Antal életének utolsó majd húsz évét itt éli le, megfordul itt Valentiny János, s a 20. század elején Csontváry Kosztka Tivadar is, aki utolsó festményét, a Tengerparti sétalovaglást capribeli inspirációk nyomán festette 1909-ben. 1853-ban a német Ferdinand Gregorovius tollából már részletes útikönyv születik a szigetről, mely kötet 1867-ben 18 képpel illusztrált díszkiadásban jelenik meg. A képeket a Ligeti festészetére is hatással lévő müncheni Karl Rottmann tanítványa, Karl Lindemann-Frommel készítette. Ligeti műve tehát abban az időben született, amikor az európai festészet is felfedezte magának Capri varázslatos szigetét. Nemcsak a magyar, de az európai festészet történetében is az egyik legkorábbi reprezentatív Capri-látképpel van tehát szerencsénk most megismerkedni. A művet Ligeti a Műegylet 1862-es június-júliusi kiállításán állította ki 15. szám alatt.
Ligeti életművében legalább kilenc Capri kompozíció azonosítható a források szerint. Ezek között legnagyszabásúbb a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában lévő 1885-ös változat, mely teljesen megegyezik a most árverezendő kompozícióval (120 x 183 cm; Ltsz:: 5874). Legkorábbi viszont az egykor a Károlyi grófok fóti tulajdonában lévő 1860-as verzió, valamivel kisebb méretben (103 x 146 cm). Ligeti hagyatéki kiállításán nyolc különféle Capri-kép szerepelt 50-200 forintos árakon. Feltehető, hogy az MNG képe az ott szereplő legdrágább, s valószínűleg legnagyobb művel azonos (kat. sz.: 211). A Károlyiak képét nem állították ki, a fennmaradó hét változat közül a jelen mű az ábrázolt helyszín, valamint 110 forintos eladási ára alapján legvalószínűbben a *„La piccola Marina di Capri"* című képpel azonosítható (kat. sz. 182.). Feltételezhető azonban további három, „Részlet Capri szigetéről" cím alatt szereplő képpel való azonossága is, melyek hasonló árakon – 115, 120 ill. 130 forint –- szerepeltek a katalógusban.

G. B.

Ligeti Antal:
Szicíliai romantikus táj
106 x 155 cm, olaj, vászon
MNG

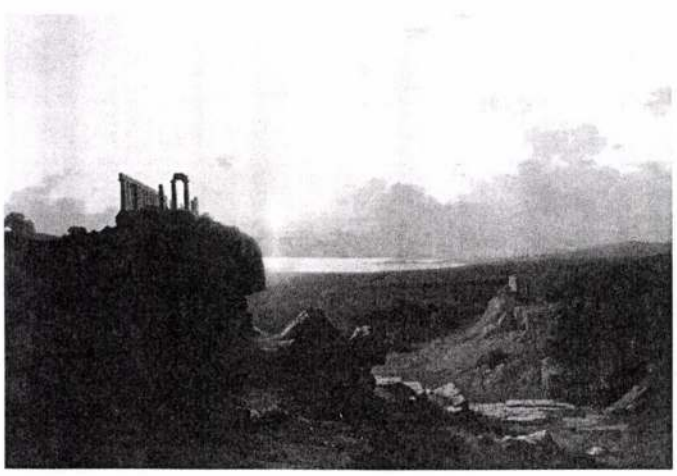

Ligeti Antal:
Capri, 1835 körül
MNG

109 ▪ RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861–1927)

Fiatal párizsi nő virágos kalappal, 1890-es évek második fele

64 x 48 cm
Pasztell, papír
Jelezve balra lent: Rónai

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft

IRODALOM

Bernáth Mária: *Rippl-Rónai József.* Budapest, 1998.
Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, 1998. márc. 1–szept. 6. A katalógust szerkesztette: Bernáth Mária, Nagy Ildikó. Budapest, 1998.

Ez a különleges kompozíciójú, szelíd szépségű pasztellportré Rippl franciaországi fekete, színredukciós korszakának remeke - az életműben elfoglalt helyét keresve analógiák sora kínál támaszpontot, és nyújt lehetőséget Rippl 1890-es évekbeli érdeklődésével és képalkotási módszerével kapcsolatos megfigyelésekre.

Yvonne (fotó)
1890-es évek második fele
Feltehetően Rippl-Rónai József felvétele
MNG

15 ▪ LIGETI ANTAL (1823–1890)

Baalbek, 1887

48 × 65 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Ligeti A 1887

Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft

IRODALOM

H. Rapaics Judit: *Ligeti Antal.* Budapest, 1938
Szabó Júlia: *A mitikus és a történeti táj.* Budapest, 2000
Németh Lajos: *Baalbek.* Budapest, 1980

Akad a földnek néhány kitüntetett, az emberi történelem, a múlt nyomait magán viselő pontja, grandiózus, fenséges helyszíne, mely évszázadokon át újra és újra megigézte, rabul ejtette a művészek képzeletét. Remekművek tucatjai bizonyítják e kivételes atmoszférájú földrajzi helyek felbecsülhetetlen szerepét az irodalom és a képzőművészet területén egyaránt. Az antik romokkal tarkított táji környezet művészi újrafogalmazása extatikus, heroikus vagy éppen a múló idő felett elmélkedő melankolikus hangulatokat közvetített a befogadók számára. A magyar festészet történetében Csontváry társtalan, öntörvényű alkotásai példázzák legtisztábban a táj inspiráló erejét, a természet egy szegletének – a művész általi – szinte mitikus felmagasztalását. A Tarpataki vízesés, a Mária kútja Názáretben, a Libanoni cédrus és a Taormina mellett a Baalbek monumentális képe reprezentálják e törekvés legfontosabb állomásait. A Csontváry személyéhez, művészetéhez tapadó sztereotípiák fogságában hajlamosak vagyunk témaválasztását is öntörvényűnek tartani, elfeledkezni az egyetemes és hazai előzmények fontos szerepéről. A most vizsgált kép igazolja e nézet tarthatatlanságát, valamint ismét ráirányítja a műértők figyelmét az első magyar orientalista festő értékes életművére.
Ligeti Antal művészi fejlődésében a rövid müncheni tartózkodás, Carl Rottmann és Peter Cornelius hatása nem volt számottevő. Életre szóló, a teljes oeuvre-t meghatározó tapasztalatait Firenzében, az akkor már európai hírű Markó Károlynál szerezte meg. Az ideális tájak mesterének – Poussin és Claude Lorrain példáját követő – művészi szemléletét, festői stílusát sok tekintetben élete végéig követte. Képeinek témaválasztéka azonban, egy szerencsés találkozás következtében, olyan területekkel bővülhetett ki, mely magyar festőművészek számára addig nem adatott meg. Ligetit 1852-ben Károlyi István gróf vette maga mellé fóti kastélyába, sőt – bőkezű támogatásának egyik részeként – távoli utazásait is finanszírozta. A gróf kiküldöttjeként bejárhatta, s vázlatok százain rögzíthette, Olaszország tájait Rómától Szicíliáig, de eljutott Egyiptomba és a Szentföldre is. Fennmaradt levelezésének tanúsága szerint 1857 nyarán Málta, Alexandria, Jaffa és Jeruzsálem érintése után érkezett Baalbek városába.
A Libanon és Antilibanon között fekvő települést és környékét egy „helyi mindenes dragomán" társaságában – az éjjeleket saját sátrában töltve – barangolta be.
A hellenisztikus és római épületek egyedülálló romegyüttese az újkorban már jelentős kultusznak örvendett. Az európai, elsősorban angol arisztokrácia a XVIII. századtól felvette keleti utazásainak állomásai közé, s nem sokára az archeológiai érdeklődés is a kivételes emlékek felé fordult. Baalbek, a közel-keleti római provincia egyik legnagyobb kultikus centruma, a XIX. századi orientalista festők egyik kedvelt témájává vált. Kompozícióik központi elemeként – ahogy festményünk is bizonyítja – a Jupiter templom hat óriási tagból álló oszlopsorát választották, mely – dacolva a földrengésekkel – ma is az akropolisz uralkodó látványeleme. Az Antilibanon mentén közeledő utazók előtt feltáruló szépség a kor ünnepelt francia költője, Lamartine szavaival idézhető fel: „Ezen a sziklahalmon, amely teljesen emberi kezek műve, antik templomok falai válnak le a kék, és rózsaszínű arannyal átszőtt látóhatárról. A tekintet elvész a templomok oszlopsorában, az alacsony szempont miatt látni sem lehet, hol végződik a faragott kövek nagy tömege. A Nap templomának óriási hat oszlopa, melyek még büszkén hordják a hatalmas párkányzatnak gazdagon díszített megmaradott darabját, kimagaslik a látóhatár felett és uralkodik a sivatagon, mint valamely légies oltár, melyet óriások emeltek."
Ligeti számára Baalbek és a szentföldi utazás többi állomása, a helyszíneken készített számtalan rajzvázlat révén, haláláig témát adott tájképeihez. Arisztokraták és egyházi főméltóságok – Károlyiak, Széchenyiek, érsekek és prímások – rendelték meg tőle időről-időre reprezentatív, keleti tárgyú festményeit. A témakör hazai kutatója, Szabó Júlia szavai szerint: „művészi hagyatéka az európai orientalizmus jeles mestereinek teljesítményéhez mérhető. ... Tudása révén bekerülhetett volna az európai művészet nagy központjaiba, de a nemzeti festészet követelményei visszahozták hazájába és a magyar történeti táj mesterévé tették."

Molnos Péter

Csontváry Kosztka Tivadar: Baalbek
386 × 716 cm, olaj, vászon, Magyar Nemzeti Galéria

Baalbek, Jupiter Templom

16

16 ▪ IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA (1867–1940)

Folyóparton

42,5 × 52,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Grünwald Béla

Kikiáltási ár: 450 000 Ft

17 ▪ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852–1919)

Kilátás fák közül

26 × 35,5 cm
Olaj, vászon kartonon
Jelezve jobbra lent: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 550 000 Ft

25 ▪ LIGETI ANTAL (1823–1890)

Pálma, 1847 körül

53 x 37 cm
Olaj, vászon
Jelzés nélkül
Szerepelt a BÁV 67. aukcióján, 96. tétel
MNG 1850/1984

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

IRODALOM

H. Rapaics Judit: *Ligeti Antal.* Budapest, 1938. Művészet Magyarországon 1830–1870. Kiállítási katalógus, Magyar Nemzeti Galéria, 1981. 442.

Ligeti Antalnak (1823-1890), a későromantika és az orientalizmus nagy magyar festőjének életművében a nagy tájkompozíciók mellett szép számmal találunk olyan tanulmányokat is, amelyek egy-egy tájrészlet, állat-, vagy emberalak, vagy más egyedi motívum részletes kidolgozásának szép példái. Katalógusból ismert pl. a *„Tevefű"* című képe, amely bizonyára egy szép állattanulmány lehetett. Hasonlóképpen sok tanulmányt festett érdekes fejekről, népviseletekről, sziklákról éppúgy, mint különféle fákról, sőt olajjal festett felhőtanulmányai is ismertek. Ligeti önálló „fa-képei" között vadfügét, gesztenyét, cédrust, pineát, gránátalmát és pálmát ábrázoló darabokat tartunk számon. Ezen növények zöme kizárólag a Mediterráneumban honos, s így bátran feltételezhető, hogy Ligeti is azokban az években festett ilyen kompozíciókat, mikor maga is Itáliában, illetve a Szentföldön járt. Bár déli utazásairól rengeteg vázlatkönyvet rajzolt tele, s vázlatai alapján még az 1880-as években is festett szentföldi tájakat, nem valószínű, hogy az egyetlen fát ábrázoló, egy-motívumos képeit utólag – korábbi vázlatok alapján – dolgozta volna ki. Ezt bizonyítja egy szép, s a most bemutatott képpel megközelítőleg megegyező méretű, a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán lévő pálma-kompozíciója is 1847-ből datálva (olaj, papír/vászon, 45 x 30,3 cm; jelezve balra lent: S. Giovanni 1847; Itsz.: 3088).
Ligeti 1845 és 1848 között egy rövid megszakítással folyamatosan Itáliában dolgozott, 1849-50-es hosszabb itáliai útja után pedig 1854 és 1858 között töltött hosszabb időt Délen. A vidék növényzetéről készült festményei, rajzai, tanulmányai is ekkor kellett, hogy készüljenek. A most látható finom pálmakompozíciója akár az összkép, akár az egyes részletek tekintetében nagyon közeli rokona a fent említett MNG-képnek. A fa „heroikus" megjelenítése, az enyhe alulnézet, a nagy és tiszta kék égfelület háttérként való alkalmazása mindkét képen hasonló. A fatörzs és a levelek nagyon finom kidolgozása, s általában a technikai gondosság, a részletekben elmélyülő festőiség nagyonis Ligetire jellemző vonások.
Ligeti első itáliai éveit Markó Károly közelében töltötte. Másolta is mestere munkáit, s tudjuk, hogy technikai értelemben is sokat tanult tőle. A finom, részletező kidolgozás ezen a képen is Markó hatására vall, az egyedülálló motívum hangsúlyozása azonban már Ligeti romantikus felfogásának következménye.

G. B.

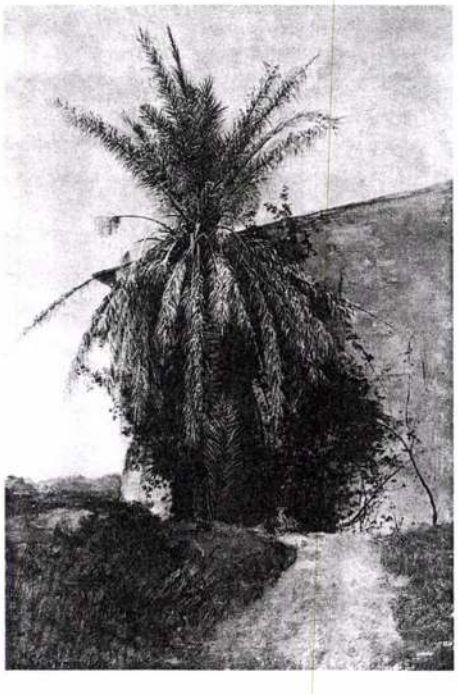

Ligeti Antal:
Pálma-kompozíció, 1847
45 x 30,3 cm, olaj, papír, vászon
Magyar Nemzeti Galéria

26 ▪ KOSZTA JÓZSEF (1861–1949)

Hátsókert virágokkal, 1920-as évek

52 x 72 cm
Olaj, karton
Jelezve jobbra lent: Koszta
MNG 8931

Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft

IRODALOM

Lázár Béla: *Koszta József művészete.* Magyar Művészet, 1937/3.
Lyka Károly: *Adalék Koszta József stílusának történetéhez.* Művészettörténeti Tanulmányok 1954-55. Budapest, 1957.
Bényi László: *Koszta József.* Budapest, 1959.
Aradi Nóra: *Koszta.* Budapest, 1965.
Egri Mária: *Koszta József.* 1989.

Az alföldi festészet kimagasló alakját, Koszta Józsefet csak ötvenhat évesen érte az a megtiszteltetés, hogy önálló kiállítást szenteltek műveinek az Ernst Múzeumban. A kritika örömmel üdvözölte az eredeti hangú „fiatal" tehetséget, s öt éven belül két újabb önálló kiállításhoz is jutott a magát addig súlyosan mellőzöttnek érző festő. Az 1920-as évek meghozták Koszta számára a régóta várt szakmai elismerést és anyagi sikert. A Szinyei Társaság tiszteletbeli tagjává választotta és az évtized végétől kezdve rangos, külföldi kiállításokon képviselte hazáját. 1929-ben Barcelonában egyik festményével aranyérmet is nyert. Koszta nem véletlenül s nem is pusztán képeinek kvalitása okán kerülhetett be rangos nemzetközi kiállítások szereplőgárdájába. Bármennyire is közhelynek hangzik, de festészete akár sommázható lenne a „magyar táj magyar ecsettel" frázissal is. A mester nem véletlenül dolgozott Szentesen, s nem véletlenül tekintette Munkácsy Mihályt példaképének. A brassói születésű Koszta ugyanis Szentesen találta meg az igazi magyar tájat, s Munkácsyt tartotta a legnagyobb magyar festőnek. Magyarságára, festészetének nemzeti jellegére a korabeli sajtó is felfigyelt, s nem mulasztotta el értékelni ilyen irányú kvalitásait sem.

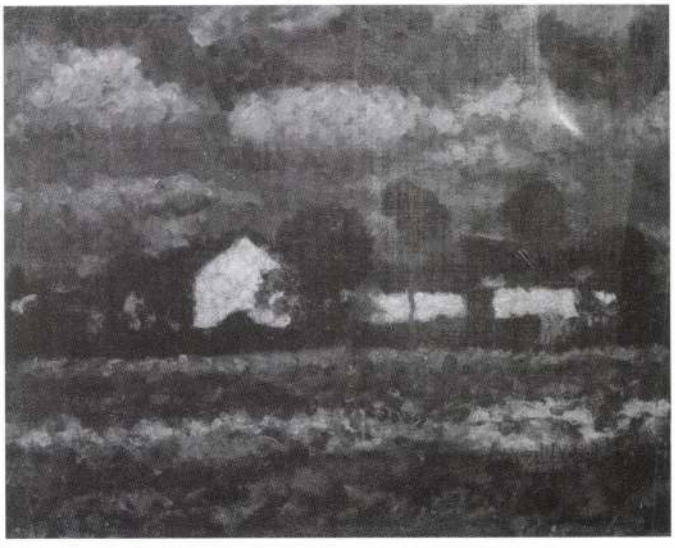

Koszta József: *Fehér házak, 1920-as évek*
51 x 65 cm, olaj, vászon
Koszta József Múzeum, Szentes

Koszta a huszas évek elejétől élete végéig Szentesen élt és dolgozott. Hiressé vált, kivételes érzékenységű leányka-portréi mellett a legtöbb elismerést tájképeivel vívta ki magának. Jellegzetes, pici házas, apró staffázsalakos tájképei szinte kizárólag a Szentes környéki tanyavilág mindennapos élményéből születtek. Koszta maga is tudta, hogy motívumai nem igazán eredetiek, de számára a festészet lényege a színekben rejlett, s Koszta valóban zseniálisan tudott bánni a színekkel és a fényekkel. Mélykék egei, világító fehérjei és égő vörösei már életében legendássá váltak, de talán idézzük ezzel kapcsolatban egyik első méltatóját, Lázár Bélát: *„Amit ábrázol, ezt a mindennapi cselekvést is – éppen előadása dinamikus erejével – magasfeszültségű áramlássá tudja felfokozni, mint tájképein, hol a felhőktől felszaggatott kék égen, az esti kékség tüze villog, a fekete házak fehérre meszelt fala hatalmas kontrasztokban tör elénk, itt-ott a vízparti házak tükörképe is, minden felfokozódása mellett, ég és csillog, drámai mélység és tragikus érzés lüktet benne. A magyar tájat borús érzései hordozójává tudja tenni, de nem a csendes idilli élet nyugalmában. Nála a pipacs sem mosolyog – csendesen. Az ő pipacsának tüze lobot vet. Mint egész művészete, mely ismeretlen lelki rétegeket tár fel."* (Lázár, 1937, 83-84.) *Hátsókert virágokkal* c. műve is mélykék, borús egével, vöröslő háztetőivel és ragyogóan piros pipacsaival kápráztatja el a néző szemét. A sötétkék ég hátteréből szinte természetellenes élességgel villannak ki a vörös háztetők és a vakítóan fehér, meszelt falak. Koszta talán ragyogó színeivel akarta felhívni a figyelmet földhöz ragadt, rögszagú témáira és motívumaira. Az expresszív kolorit nála nem öncél, hanem a falusi, magyar táj szépségének felmutatását szolgálja. A mester magát mindig is realista művésznek tartotta, aki csupán azt festette, amit látott. Egyik interjújában ki is jelentette: *„Csodálkozom rajta, ha azt mondják, hogy nem olyan a képem, mint ahogyan a természetben van. Pedig én azt csinálom, ami ott van. Persze nem szoktam nézni a részleteket, hanem az egészet. Nem egy színt, egy tónust külön, hanem a mellette levővel. Így aztán az ég néha azért sötétebb, hogy a fehér fal, amelyre rásüt a nap, villámként ragyogjon ki."* (idézi: Kovács Péter: Koszta József, in: Magyar Művészet 1919–1945. szerk.: Kontha S., Budapest, 1985).

Hornyik Sándor

48 ▪ LIGETI ANTAL (1823–1890)

Naplemente Caprin, 1872

59,5 × 96 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Ligeti A 1872

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft

KIÁLLÍTVA

Bizományi Áruház Vállalat 7. sz. Művészeti Képaukciója. Bp., 1963. május, Kat. sz.: 61.

IRODALOM

Tárgymutató *Ligeti Antal hátrahagyott műveinek kiállításához.* Budapest, 1890.
H. Rapaics Judit: *Ligeti Antal.* Budapest, 1938.
Jan Bialostocki: *Romantikus ikonográfia.* In.: Jan Bialostocki:
Régi és új a művészettörténetben. Budapest, Corvina Kiadó, 1982. 239-258.
Szinyei Merse Anna: *A magyar tájfestészet aranykora 1820–1920.* Budapest, 1994.
Szabó Júlia: A *mitikus és a történeti táj.* Budapest, Balassi Kiadó, 2000.

Ligeti Antal 1854 és 1858 között külföldi tanulmányúton járt. Beutazta ekkor Itália nagy részét, eljutott Egyiptomba és a Szentföldre is. *„A Siciliai hegyek, völgyek, és tengeri kilátások általányosan oly nagyszerűek, és a tárgyak színei, a léghatás, oly bámulatos szép, hogy inkább azt kellene mondanunk, hogy nem tudjuk festeni."* – írta Ligeti 1855-ben támogatójának, gróf Károlyi Györgynek Rómából. A 17. századi francia művészetben Nicolas Poussin és Claude Lorrain honosították meg az ideális táj ábrázolásának azon típusait, melyek továbbélését akadémikus szabályrendszerek biztosították a későbbi évszázadokban. A 19. századi klasszicizáló romantikus ideáltájkép jellemzőiként említhetőek az alkonyi vagy hajnali világítás, a kép elő- közép- és hátterének jól elkülöníthető felosztása és a kompozíciót kétoldalról lezáró valamint a tág perspektívát kiemelő motívumok alkalmazása. Ligeti e tájképét az akadémikus szabályoknak maximálisan eleget téve festette meg. A sziklák által keretelt és azokon át megnyíló világ a 19. századi romantikus festészet egyik kerettémájának, a nyitott ablak motívumának továbbfejlesztett változata. A sziklakapu ábrázolásának tipikusan romantikus témája számos esetben jelenik meg pl. Caspar David Friedrich művein, ahol a sziklás „színpadról" apró emberi alakok fordulnak a határtalan végtelenség érzetét keltő távlatok felé. Tekintetük gyakran a tenger tükrére irányul, alakjuk az elveszett aranykor iránti nosztalgia kifejezője. Ilyen szeszélyes formájú sziklaalakzatok jelennek meg Ligeti festményének előterében is hangsúlyozva a távolságot, mely a kép szemlélőjét elválasztja a háttérben kibontakozó eszményi világtól. Az erőteljesen megvilágított középtérben fürdőző és horgászó staffázsfigurák jelennek meg a nyomokban még fellelhető árkádiai idill megszemélyesítőiként. A festmény melankolikus hangulata és morális mondanivalója szerint olyan tájat ábrázol, melyet az istenek már elhagytak, de akiknek egykori dicsősége még ott tükröződik a lebukó nap fényében izzó tengeren.
E filozofikus tartalmakat hivatott közvetíteni a kétoldali motívumok között megnyíló, végtelenségbe vesző, nyugodt és fenséges távlat. A kép egységes hatását a képsíkokat finom tónusátmenetekkel összekapcsoló atmoszféra teremti meg. Ligeti művein *„messzeterjedő látkört lehet látni, ami arra mutat, hogy őt nem annyira a részletek, mint inkább az egész fenséges összhangzata ragadja meg."* (Hazánk és a Külföld, 1865. 26. sz. 409.)
Ligeti 1890-es hagyatéki kiállításának jegyzékében számos olyan tétel található *(Részlet Capri szigetéről; Naplemente; La piccola marina di Capri; Tengeri öböl naplementekor; Sziklás tengerparti részlet),* amely az itt bemutatott, 1872-ben festett művet rejtheti. A kompozíció csak apró részletekben eltérő, az 1860-as években született variánsai több alkalommal is felbukkantak a hazai műkereskedelemben. Az itt tárgyalt, időben legkésőbb keletkezett festmény kvalitásait tekintve talán valamennyi közül a legsikerültebb.
A 15. században élt Leon Battista Alberti fogalmazta meg először építészeti traktátusában, hogy a kertek, patakok, folyók és tengerek ábrázolásai gyógyító erővel birnak, elhelyezésük pedig elsősorban a hálószobákban ajánlott.

R. A.

Ligeti Antal:
Naplemente Capri szigetén, 1860
80 x 126 cm, olaj, vászon
magántulajdon

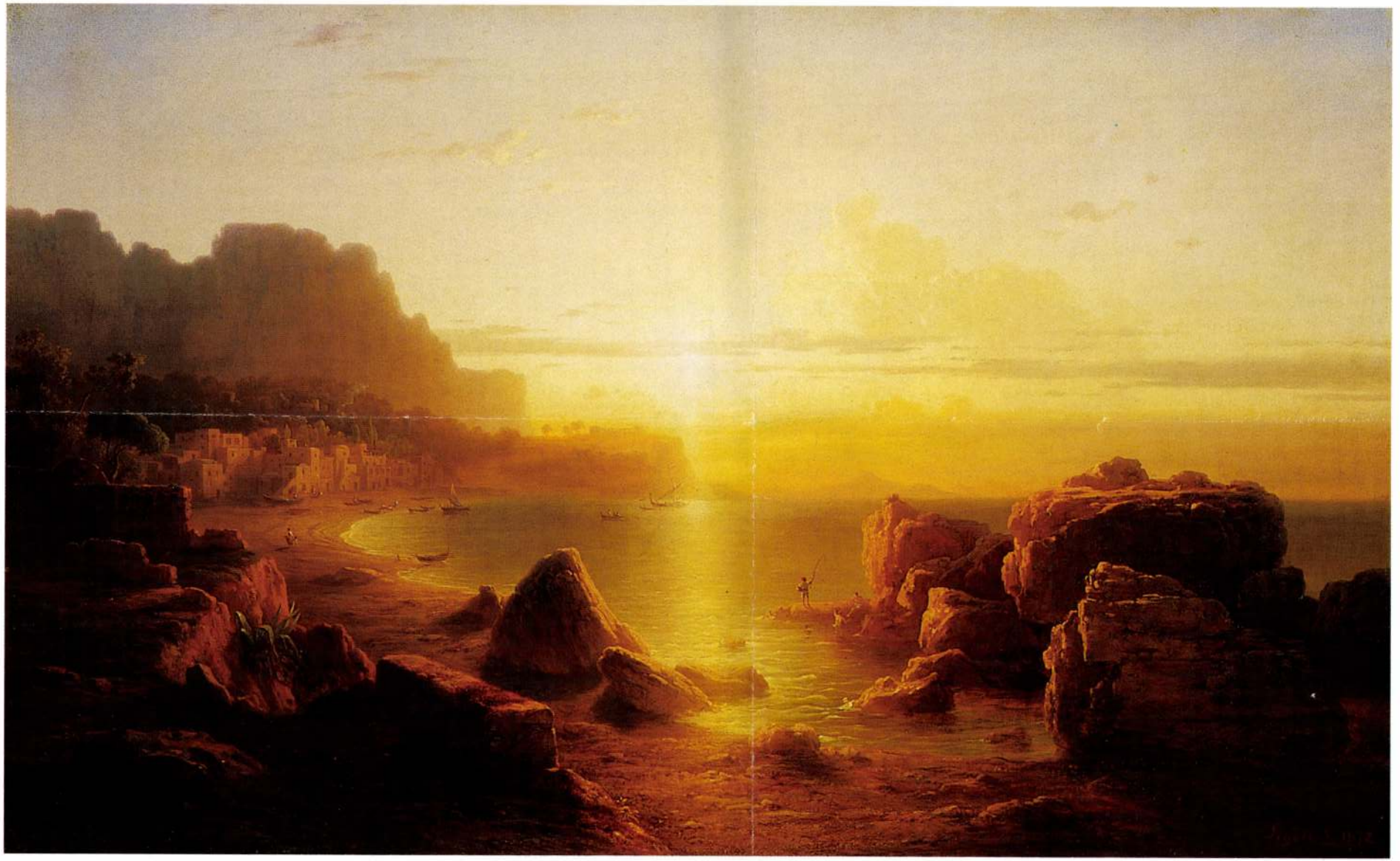

49

49 ▪ KÁDÁR GÉZA (1878-1952)

Nagybányai részlet télen

66,5 × 76,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Kádár Géza

Kikiáltási ár: 350 000 Ft

50 ▪ CHARLES J. PALMIER (Oschersleben, 1863–1911, München)

Téli hangulat a bajor erdőben, 1905 körül

60 × 73 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Charles J. Palmier
Kiállítva: 1907. Könyves Kálmán Szalon. Charles J. Palmier
Gyűjteményes Kiállítása, 29. tétel
Művei megtalálhatók: Neue Pinakothek, München; Lipcse, Museum der Bildenden Künste; Budapest, Szépművészeti Múzeum

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft

LIGETI ANTAL

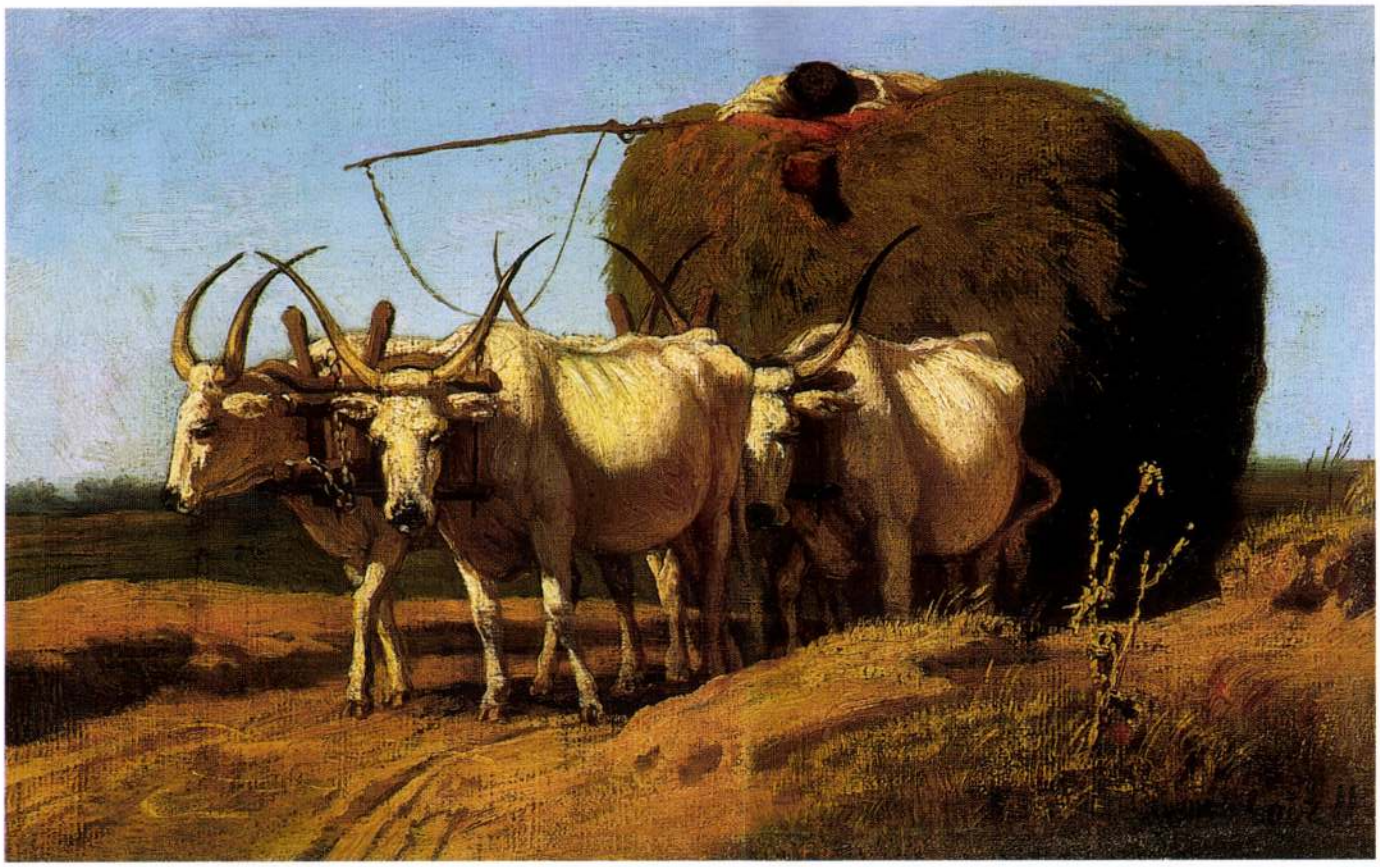

58

58 • LOTZ KÁROLY (1833–1904)

Ökrös szekér

23 × 36,5 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Lotz K.
Kikiáltási ár: 240 000 Ft

59 • TELEPY KÁROLY (1828–1906) ➛

Balatonpart

37 × 70 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Telepy K.
A BÁV 56. aukcióján szerepelt, 262. tétel
Hátoldalán a Telepy Kiállítás címkéje 1906-ból, 251. tétel
Tanulmányt lásd: Kieselbach Galéria, 9. aukció, 148. tétel
VÉDETT 67124/1967–IV.29.
Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft

40 • LIGETI ANTAL (1823–1890)

Folyóparti sziklás táj várrommal

78 × 116 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Ligeti A. 88
Kikiáltási ár: 3 500 000 Ft

IRODALOM:
H. Rapaics Judit: Ligeti Antal. Budapest, 1938.
Szabó Júlia: A XIX. század festészete Magyarországon, Corvina, 1985.

Ligeti Antal életművének legnagyobb részét tájképek alkotják. E képeken belül is különösen nagy számban fordulnak elő közel keleti és itáliai tájak. Ligeti az 1850-es évek közepén gróf Károlyi György támogatásával hosszabb tanulmányutat tett, mely során Egyiptomba és a Szentföldre is eljutott. Az oázisokról, Bethlehemről, Názáretről festett óriási tájképeit, csakúgy mind a kisebb keleti tájkompozíciókat mind fiatalkori vázlatai alapján budapesti műtermében festette. E vázlatkönyvek alapján dolgozott élete végéig, így nem ritka hogy 30 évvel később dolgozta fel olajfestményen fiatalkori tájélményeit. Ez a festmény is bizonyára ifjúkori vázlatain alapul: a sziklás táj a barlang szájánál megbúvó kis építménnyel meglehetősen egzotikusnak tűnik. A parányi staffázsalakok viselete alapján ez a bizarr tájrészlet is valahol Délen keresendő.

Ligeti a késői romantikus tájképfestészet kimagasló mestere a magyar művészetben. Tájkompozíciói is a klasszikus sémát követik: az előtér mindig üres. A fő tájmotívum a középtérben helyezkedik el, s ennek arányait, léptékét a rendszerint népi viseletbe öltözött staffázsfigurák érzékeltetik. A háttér, az alacsony horizonttal pedig többnyire a különös fényhatások színtere.

Ligeti a fontosabb kompozícióit több példányban is megfestette, olykor kétméteres vásznakon dolgozva ki a végső változatot. Nagyméretű képei mindenképp a művész által véglegesnek, kiérleltnek tekintett képváltozatnak tekintendők.

B. G.

Ligeti Antal: Trencsén vára, 1870
(MTA, Felolvasóterem)

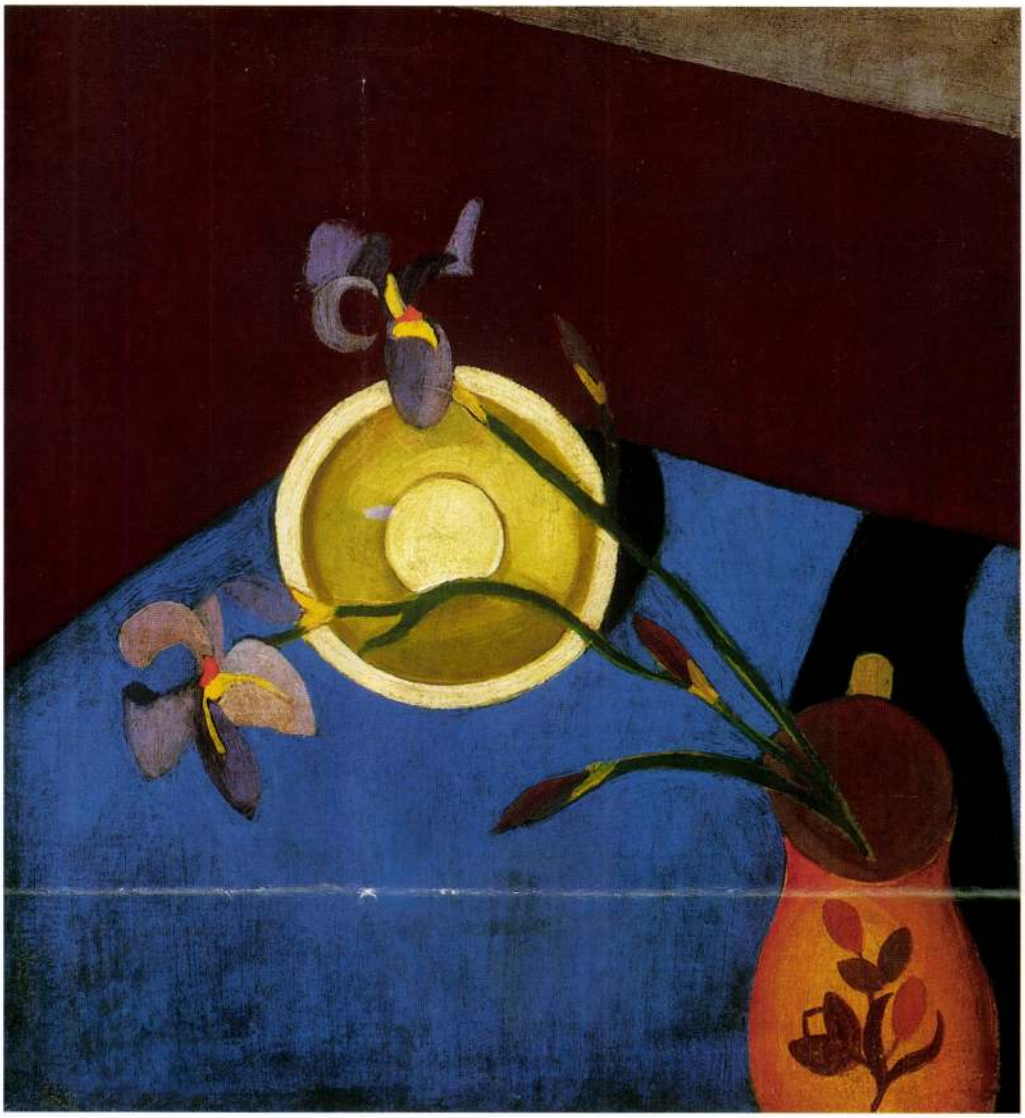

38

38 • FÜLÖP ANTAL ANDOR (1908–)

Csendélet írisszel

60 × 56 cm
Olaj, vászon
J. n.
Kikiáltási ár: 240 000 Ft

39 • BELÁNYI VIKTOR (1877–1955)

Kompozíció

27 × 23 cm
Vegyestechnika, papír
J. j. l.: Belányi 1945
Kikiáltási ár: 120 000 Ft

39

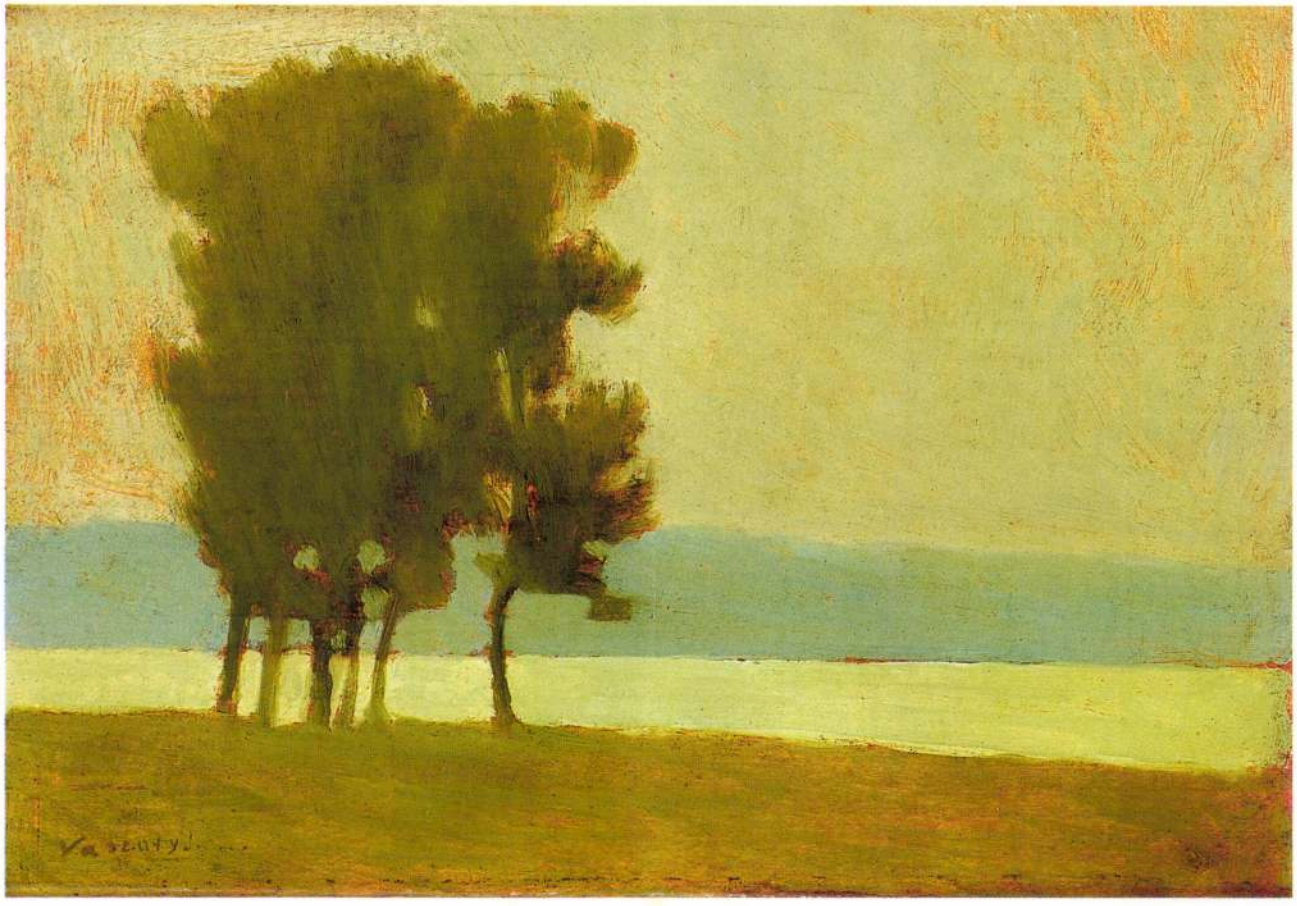

41

41 • VASZARY JÁNOS (1867–1939)

Balaton-part

17 × 25 cm
Olaj, fa
J. b. l.: Vaszary J
Kikiáltási ár: 100 000 Ft

42 • KERNSTOK KÁROLY (1873–1940)

Tavasz a földeken

69,5 × 47,5 cm
Olaj, falemez
J. j. l.: Kernstok Károly
Kikiáltási ár: 180 000 Ft

42

43 • BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852–1919) →

Alkonyi táj

151 × 200 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Mednyánszky
Restaurált
Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

227/1948.

Igen tisztelt, kedves Barátom!

Engedd meg, hogy szabadságod ideje alatt azzal a tiszteletteljes kéréssel zavarjalak: légy kegyes minél előbb befejezni a Ligeti-féle Balaton-képünk helyreállitási munkálatait, minthogy szeptember vége felé üléseink elkezdődnek és kivánatos volna szépen helyreállitott üléstermünknek most már teljes, régi szépségben való megnyitása. Most csak egyedül a Te müvészi kezelésed alatt álló képünk hiányzik ebből a teremből.

Szives üdvözlettel

Budapest, 1948. szeptember 4.

főtitkár.

Szentiványi Gyula festőművész urnak,
a MOB. főtitkárának

Budapest,
IX. Hőgyes Endre-u.

Ligeti Antal

festő

és bizonytalan költségvetést szoktak készíteni és a programmban kitett árszabást kevés figyelemre méltatják : igy például jelen esetben Ferstl és Stühler terve majdnem *kétszer* annyiba kerülnének, mint a programm kivánja. Továbbá ha a tervező még oly lelkiismeretesen számitana is, tagadhatlan, hogy a kivitel alkalmával roppant különbségek jöhetnek elő; például : az Akademia palotájánál már a programm kimondja, hogy az alapzat *sokkal* többe kerülhet, mint rendesen szokott, — már pedig ezt a *sokat* nehéz felvenni a számitásba.

Továbbá az is bizonyos, hogy egy és ugyanazon alapterv szerint igen különböző drágaságu épitményt lehet előállitani, mert az anyag és kézi munka minősége, a külső és belső feldiszités határai az előleges tervekben kijelelve nem lévén, alkudozásra és gazdálkodásra tágas tér marad. Végre miért is kellett egy akademiai palotánál oly félénk tekintettel lenni a begyült pénzösszegre : ha a tudós társaság magánszemély volna és csupán az évenkinti lakbér meggazdálkodása vagy nagyobb kényelem kedveért épitene magának házat, helyén volna ez óvatosság : de a fenforgó esetben nem magánember, nem is egy szükebb körü társulat épittet; *a magyar Akademia palotáját egy nemzet épitteti :* a *magyar* nemzet akarja maradandó emlékben örökiteni kegyeletét a müvelődés főemeltyűi, a tudományok és müvészetek iránt. *Ily emlék sikerülése a nemzetre nézve becsületkérdés,* azért azt semmi pénzösszegtől függővé tenni nem szabad. És végre az adakozások természetéből következik, hogy a palotára begyülendő pénzösszeget mindez ideig csak közelitőleg is kiszámitani *teljesen lehetlen;* a lehetlent pedig kár erőszakolni.

Igy tehát minden igazi ok nélkül időzött a bizottmány és mit tett, midőn végre hét hónapi semmittevés után müködését megkezdte? Első dolga volt, az előbb *nyilvánosan megigért és az összes nemzet által óhajtott nyilvános pályázat* helyett, állitólag időkimélés szempontjából, *a magán megbizás* utjára térni át: megbizott tehát három épitészt, hogy zártkörü versenyben sietve készitsenek terveket. Ez önkényes és szerencsétlen félrendszabály ellen a hirlapokban több határozottan roszaló czikk jelenvén meg, természetes lett volna és kivánatos, hogy az Akademia a nyugtalankodók megnyugtatására valami felvilágositást bocsásson közre : mégis csak egyetlen, elkésett és nem hivatalos nyilatkozatot birunk e tárgyban Tóth Lőrincz akademiai rendes tag és pénztárnok urtól, ki többek közt ezt irja :

„Igen tisztelt barátom Henszlmann Imre urnak, mint alapos és tekintélyes szakértőnek tanácsára s az általa előhozott fontos indokok által meggyőződve, az igazgatótanács nem tartotta czélszerünek a nyilvános pályázat hirdetését, hanem megbizta Henszlmann Imre urat, mint az épitészeti elmélet elismert mesterét, gyakorló épitész-társaival a jeles Gerster és Frey urakkal s megbizott még egy kitünő pesti s egy bécsi tekintélyes épitészt, hogy előre kiszabott és biztositott 300 arany dij mellett a Henszlmann által az akademiai tisztviselők s a különféle osztályok és szakbizottmányok véleményének és kivánatainak meghallgatása és bő megfontolása után kidolgozott és az épitési bizottmány által helybenhagyott programm szerint terveket készitsenek.“

Tehát egyszerüen *tetszett az igazgató-tanácsnak pályázatot nem hirdetni!* erre nincs mit felelnünk : de a Henszlmann ur által előhozott *fontos indokokat* hallani csakugyan kiváncsiak volnánk — és talán jogosultak is!? Feltéve azonban, hogy az épités kezelői *elméleti* okok által meggyőzetni hagyták magukat a nyilt verseny czélszerütlen volta felől, ugy viszont a zártkörü pályázattal tett első kisérlet elég világosan *tényleg* kimutatta, hogy ezen módja a tervkészitésnek szintén nem valami nagyon czélszerü.

Elsőben is a felszólitott müvészek minden pályázati szabályok ellenére a többoldaluság és a tárgy kellő megvilágitásának nagy hátrányára egymás közt formaszerinti *szerződ st kötöttek*, — igy áll a „Pesti Napló“ egy czikkében : „A müvészek, kiknek stylre nézve szabad kéz hagyatott, bátorsággal birván, a műépitészeti izlések irányában majdnem egészen tájékozatlan közönségünk elébe oly izléssel fellépni, melyre nézve meggyőződve voltak, hogy az a vegyes közönség elfogult kicsinyes nézeteivel, s e részben ki nem képezett, sőt egészen tájékozatlan véleményével teljesen ellenkezik stb. stb., *kötelezték magukat és szerződtek,* hogy góth stylben dolgoznak.“

Mennyire nem volt kielégitő az ezen uton kivivott eredmény, mindamellett, hogy Ybl visszalépése által a példás egyetértés megbomlott és Szkalnitzky részéről egy nem góth terv érkezett be : azt maga az épitési bizottmány tettleg bevallotta, midőn utólagosan még két tervet készittetett, pusztán azért, hogy a stylek közt nagyobb választása legyen. Tóth Lőrincz ur ez ügyben következőleg nyilatkozik : „Minthogy mindkét megbizott tervező (tehát Szkalnitzky semmitsem számit) egy és azon t. i. góth izlésben dolgozott, az épitési bizottmány, melynek akkor, mikor századok számára akar épittetni egy, nemcsak czélszerü, hanem a nemzet diszének és méltóságának is megfelelő Akademiát, midőn továbbá a pénzerőt, mely e czélra fordittathatik, figyelmen kivül nem hagyhatta, feladata bizonyosan nem lehetett, sietni és hirtelenkedni, hanem éretten fontolni és életrevaló eszmék nyilatkozásának módot és alkalmat nyujtani (sic), tanácsosnak látta, még két hirneves épitészt, más modorban dolgozni szokottakat, felkérni.“ — Szabadjon rendkivül csodálnunk és sajnálnunk, hogy a bizottmány teendőinek ily szép leirásával annak tettei oly égbekiáltó ellentétet képeznek. Miután a bizottmány első kisérletének eredményével nem volt megelégedve, a helyett, hogy eljárását változtatná, uj kisérletet tenni látta jónak; tehát saját kárán sem tanul a bizottmány, és jobb sorsra érdemes kitartással megmarad a tévuton, melyen egyszer elindult. Mi lett eredménye a második kisérletnek, mi jót szült az ujabb idő-és aranypazarlás, arról bőven meggyőződhettek, kik a kiállitott terveket látták, melyek közül a két utóbb készült sem czélszerüség, sem szépség szempontjából a három elsőt *felül nem multa.*

És mit tett a bizottmány e második kisérletének meghiusulta után? Ugy hirlik — mert hivatalos tudósitást az Akademia nem szokott adni — *Stühler van megbizva egy uj tervrajz készitésével*, feladata lévén, Henszlmann alaprajzát az előbb annyira dicsőitett góth stylből kivetkőztetni és görög izlésbe forditani át. — Igy már aztán igazi remekmüvet várhatunk!

Ismételjük : az egész palota-épitési *ügy rosz uton van :* az épitési bizottmány zárkozottsága és önkénye minden önzéstelen közreműködést lehetlenné tett, minden lelkesedést a szép tárgy iránt lehütött. A programm, mely szerint az épitészek tervezni kénytelenek, *alapjaiban el van hibázva,* a stylkérdésben pedig egyik végletből a másikba estünk, csak a középutra nem gondol senki. *Az eddig készült öt terv elfogadhatlan,* és több mint valószinü, hogy a készülő hatodik *még kevésbbé* lesz elfogadható.

Kiváncsian várjuk, mi fog jőni ezután; folytatja-e tovább is kisérleteit az épitési bizottmány, vagy jó terv hiányában rosz szerint épitteti palotáját, vagy talán végre visszatér az egyenes utra, a nyilvánosság országos utjára? Óhajtanók, hogy ez utóbbit tegye, mert a multakat könnyü lesz feledni, de egy elhibázott palota örökitené épitői tévedését. — *Bergh és Hencz,* épitészek.

Irodalom és müvészet.

\+ (*A muzeumi képtár*) ismét egy becses festménynyel gyarapodott. Ez Ligetinek Palermot ábrázoló képe, mely 420 ftért aláirás utján vásároltatott meg a Muzeum számára. Ligeti, Markó Károly tanitványa volt, s azért az emlitett festmény a Markóteremben fog elhelyeztetni.

\+ (*A „Trombita“ uj szerkesztőt nyert.*) *Sarkady* István a nevezett lap szerkesztésétől, *Sárosy* Gyula pedig vezetéséről visszalépvén, szerkesztését *Kövér Lajos* laptulajdonos vette át.

\+ (*Rákossy Sándortól „Magyar Viszhang“*) czimü magyar szólásmódok gyüjteménye jelent meg, magyar-német szótárral. A magyarul tanuló németek számára hasznos kézikönyv kapható Hartleben könyvkereskedésében.

\+ (*Schuselkának „Ausztria és Magyarország“*) czimü röpiratát a bécsiek oly mohón elkapkodták, hogy nehány nap mulva már második kiadást kellett belőle rendezni.

\+ (*Az 1848-iki sajtótörvény életbeléptetésére,*) legalább mostanában, nincs kilátás. A „P. L.“ szerint gr. Forgách kanczellár ugy véli, hogy ha ő e törvény életbeléptetését szorgalmazná is, nem lenne eredménye, miután a miniszterek ellene vannak.

\+ (*Jagócsi Péterffy József*), a tuldunai vinczellérképezde igazgatója Keszthelyen, előfizetést hirdet „*Tuldunai társadalmi közlöny és közhasznu ismeretek tára*“ czimü tudományos, ipar, müvészeti, szépirodalmi és gazdászati szaklapra, mely már okt. hótól kezdve, mint a tuldunai vinczellérképezde közlönye fog megindulni, s hetenkint egyszeri megjelenéssel az oktober — deczemberi folyam előfizetési ára 2 ft 50 kr. E szaklap tájképeket. földabroszokat stb. igér mellékletül.

\+ (*Kocsányi László „Teleki-naptárra“*) nyit aláirást vagy előfizetést 60 krjával. A naptár gr. Teleki arczképével és 15 korszerü arczképpel együtt 5 ft.

\+ *Ráth Mórnál* jelent meg : „*A magyar állam földirata*, a legujabb adatok nyomán irta *Visontai János*, gymnasiumi igazgató. I. füzet.“ A munkát kiegészitő II-ik füzet oktober elején jelenik meg. Ára mindakét füzetnek 84 kr.

\+ (*Uj naptárak.*) A napokban egy egész csomó naptár jelent meg egyszerre a jövő 1862-ik évre u. m. a népnél közkedvességben levő „*István bácsi naptára*,“ hasznos és mulattató tartalommal s több fametszvénynyel. Ára 50 kr. — „*Lidérez-naptár*,“ rémtörténetek, kalandok, bünesetek, lélekjelenések, tündérregék, csodás tünemények sat. gyüjteménye. — „*Protestáns képes naptár.*“ Többek közremunkálásával szerkesztette dr. *Ballagi Mór.* VIII. évfolyam. Ára 50 kr. — „*Hétfejü sárkány.*“ Humorisztikus naptár *Erdődtől*, több érdekes fametszvénynyel. „Erdőd“ egyik ismert humoristánk álneve. A két első naptár Heckenastnál, a két utóbbi Engel és Mandellonál jelent meg.

\+ *Ráth Mórnál* ujabban a következő érdekes munkák jelentek meg: „*Az angol parlament és eljárása.*“ Irta *May Erskine Tamás*, az angol alsóház segédjegyzője. A 4-ik kiadás után átdolgozta *Barsi József.* Ára 3 ft. E kitünő munka bizonyára különös ajánlatunk nélkül is nagy keletnek fog örvendeni. A ki a világ első parlamentje szerkezetét és eljárását alaposan akarja ismerni, e könyvnek igen nagy hasznát veheti.

„*II. Rákóczy Ferencz és nevezetesebb kortársainak némely kiadatlan eredeti leveleik.*“ Ára 1 ft. A 133 lapnyi könyv becses adatokat nyujt hazánk történetének egyik legnevezetesebb korszakához.

„*A nemzetiségi kérdés, a jelen és a jövő szempontjaiból.*“ Irta Cs. 48 lap. — Ára 40 kr.

„*Magyarország családi czimerekkel és leszármazási táblákkal.*“ Irta *Nagy Iván.* Tizedik kötet, 1-ső és 2-dik füzet. Mednyánszky — Molnár családokat foglalja magában. Ára 1 ft. 70 kr.

„*A kereskedelmi számtan elemei.*“ Leginkább kezdők számára, a vasárnapi és kereskedelmi alosztályok teendőihez mérve. Szerző hazánk egyik számtani tekintélye *Weninger Vincze.* I. füzet.

„*Adalék a magyar nemzet történetéhez a XVI-ik századból,*“ *Szalay László* által. Második kiadás. Ára 1 ft 20 kr. 255 lap. E becses müre nézve legjobb ajánlat a szerző neve.

+ (*Uj lap.*) *Rózsaágri Antal „Gombostü“* czimü szépirodalmi és divatlap megindítására nyert engedélyt, mely hetenkint kétszer fog megjelenni. Azonban ugy halljuk, hogy a czim mással fog fölcseréltetni.

— Egy csinos kiállitásu füzetben megjelent: „*Magyarországi s erdélyi bujdosó fejedelem késmárki Thököly Imre secretariusának Komáromi Jánosnak törökországi diariumja és experientiája, közli Nagy Iván*“. Kapható Ráth Mórnál 1 pftért uj p. Ez érdekes napló a Tökölyféle emigratióról, és Tökölynek, valamint nejének a hőslelkü Zrinyi Ilonának utolsó éveikről hoz hiteles adatokat, egyszersmind a törökországi akkori viszonyoknak is oly érdekes leirását nyujtja, hogy az nem csak a történetkedvelők, de más irodalombarátoknak is kellemes olvasmányul ajánlkozik.

+ (*Markó Károly képeiből*) a nemzeti Muzeum számára eddig 6000 forint áru van megvásárolva. A további aláirások e czélra folyamatban vannak. Az összes Markó-féle képek ára, mint tudjuk, 12,600 ft.

+ (*Uj zenemü*) *Simonffy* Kálmán gr. *Teleki* László emlékére „*A szigeti sirboltban*“ czimü zenemüvet szerzett. A „Családi Kör“ mellett jelent mellékletül meg.

— (*Rajztanitás.*) Engerth Vilmos tanár október elejétől kezdve ismét tanit magánrajziskolájában naponként délutáni 2—4 óráig, a képző és technikai rajzmüvészet minden szakából. Midőn e rajziskolát, mely több év óta legjobb hirben áll, ismét emlékezetbe hozzuk, egyszersmind figyelmeztetjük az illetőket az iskola ujabb szállására, mely jelenleg a Dorottya-utczában 11-ik szám alatti házban van, a Lloyd épület átellenében.

+ (*Pályázati ügy.*) *Molnár György* a budai népszinház 50 aranyos pályázatára eddig beküldött népszinmüvek közül a „*Budavár ostroma*“ czimü, „*Él magyar. áll Buda még*“ jeligéjü és „*Lidi*“ czimü müvek ismeretlen szerzőit fölkéri, hogy az emlitett népszinmüvek zenéjének szerkesztésére nézve vele levelezési érintkezésbe jőni sziveskedjenek, megnevezvén bizonyos helyet, hova levélbe foglalt nézetét küldhesse. Egyszersmind a pályázatra beküldendő müvek dijazását oda igazitja, hogy az 50 arany jutalmat el nem nyert népszinmü is 10 száztóli jövedelemben részesül.

+ (*Uj könyvkereskedés Budán.*) Nagel M. V. Budán uj könyvkereskedést nyitand, kiváló tekintettel a magyar irodalomra.

Egyház es iskola.

+ (*A budai főreáltanoda igazgatósága*) közhirré teszi, hogy a helytartóság szept. 4-iki kibocsátványa folytán, a legközelebbi tanfolyam a budai főreáltanodában is nov. 1 én veszi kezdetét.

+ (*A pesti főreal-tanoda igazgatósága tudatja*), hogy a helytartóság többször emlitett kibocsátványa folytán, a legközelebbi tanév ez intézetben is nov. 1-én veendi kezdetét; a beirások okt. 25-től 30-ig bezárólag fognak történni, a fölvételi vizsgálatok pedig okt. 30-án tartatnak.

+ (*A magyarhoni ág. hitv. evang. egyház egyetemének közgyülésén*) szőnyegre kerülvén, hogy Kuzmányi törvénytelen patentalis superintendens már lelkészi állomásra is merészkedett valakit fölszentelni, e tárgyban oda nyilatkozott az egyházegyetem, hogy lelkészül csak azt fogja elismerni, ki az egyház által arra megbizott férfiak által szenteltetik föl. Ugyane közgyülésen Szentiványi Márton inditványára elhatároztatott egy memorandum készitése, a jövő országgyüléshez, melyben ez fölkéretik, hogy ősi szokás szerint törvény által biztositsa a prot. egyház jogait s a pátenst és annak netán létező következményeit szüntesse meg.

+ (*A kun-sz.-miklósi ref. gymnasium*) a VI. osztály felállitása által már a legközelebbi iskolai évben ki fog egészittetni, s benne az előadások, négy rendes és két segédtanár által, az ismeretes egyházker. tanterv szerint, f, é. okt. 3-án fognak megkezdetni.

Ipar. gazdaság. kereskedés.

+ (*A kolosvári loversenyek*) szept. 28. és 30-án fognak végbemenni. Ez alkalomból hangversenyeket és egy jótékonyczélu tánczvigalmat is rendeznek Kolosvárt.

+ (*A magyar erdőszegylet tizenegyedik nagygyülése*) Oraviczán e hó 10.—14-kén tartatott meg. Miután az egylet elnöke Königsegg Gusztáv gróf a gyülést tartalmas beszéddel megnyitotta, Vorreith erdőmester, kiemelve az erdők nemzetgazdászati fontosságát hazánkban, beszéde folyama alatt kiterjeszkedett más államok erdőtlenségére s azon kárra, melyet a lakosok a fa hiánya miatt szenvednek, mig nálunk a nép átalában bőven meg van áldva e tekintetben. Theriot, ki az egylettől kiküldetett az osztrák erdőszegylet meglátogatására, ugy nyilatkozik, hogy ez igen gyenge lábon áll, s inditványozza, hogy a magyar erdőszegylet továbbra is független legyen az osztrák erdőszegylettől, s ezzel, valamint más hasonló egyletekkel is, csak personálunióra lépjen. Helm, Koburg herczeg sz.-antali erdésze ezen tárgy fölött értekezik, megemlitve a magyar ügylet nyelvnehézségeit, s fölemliti a Selmeczen kiadandó magyar erdőszeti lap feletti abbeli aggodalmát is, hogy az egylet erejét nem lesz jó szétszórni. A további tárgyalások következőkre terjedtek ki: 1) Jelentés az egylet utolsó nagygyülése óta kifejtett tevékenységéről. 2) Uj tagok felvételéről. 3) Mikor és hol tartassék a legközelebbi nagygyülés? (Gödöllő Pestmegyében határoztatott). 4) Az ügyvezető választása a legközelebbi nagygyülésre.

Közintézetek, egyletek.

+ (*A földhitelintézet ügyét*) a helytartóság a legforróbban ajánlá gróf Forgách figyelmébe, inditványozván, hogy ez uj intézet tartaléktőkéjének szaporitására az országos pénztárból 500,000 ft. utalványoztassék. Miután ez intézet alapitásába a pénzügyminiszterium elvileg már beleegyezett, s miután az alapszabályokban némi kivánt módositások megtétettek; bizton remélhető, hogy e nagyfontosságu intézet alapszabályai végleges megerősitését többé semmi akadály nem gátolandja.

+ (*Fegyencz-intézetek.*) Az Ausztriában levő polgári fegyencz-intézetek száma 28, ezek közül 17 férfiak, 11 pedig nők számára szolgáltat ingyenlakást. Ez intézetekben összesen 16,000 személy fér el, jelenleg azonban csak (!) 14,000-en használják az önkéntes ingyenlakást.

+ (*A pesti takarékpénztár részvényesei*) az legfelsőbb helyről visszaküldött alapszabályoknak ujból átdolgozása végett okt. 15-kén az intézet épületében közgyülést tartanak.

+ (*A „Nemzeti Kör“*) f. hó 29-én d. u. 5 órakor közgyülést tartott

+ (*Az irói segélypénztár ügye.*) Gr. Károlyi István és b. Eötvös József folyamodott a helytartósághoz az irói segélypénztár javára rendezendő sorsjáték engedélyezéseért; de a helytartóság, mivel az irói segélypénztár alapszabályai nincsenek megerősitve, a kérelmet visszautasitotta. Most a két köztiszteletü honfi fel fogja terjeszteni az alapszabályokat s a sorsjáték iránti folyamodását is megujitja. Valóban, nagyon kivánatos volna, hogy a rég függőben levő kérdés valahára eldöntetnék. Alkalmilag megjegyezzük, hogy az irói segélypénztár megalapitására a „Családi Kör“ szerkesztőségénél eddig mintegy másfélezer forint gyült be, legtöbbnyire egyes lelkes honleányok adományaiból.

Közlekedés.

+ (*Összeütközés a Dunán.*) Ismét két hajó összeütközéséről hallunk, mely Baján fölül „*Ferdinand Max*“ személy — és „*Pest*“ áruszállitó gőzös között történt. Mint mondják „Mátyás Király“ is közel volt ez összeütközéshez és igy annak kapitánya lehet a tényállás fölvételénél a legilletékesb tanú. — Hogy miként és kinek hibájával történt ez összeütközés: nem tudjuk; de elég szomorú tudnunk, hogy „Ferdinand Max“ kapitánya, Fischer Károly szepesi hazánkfia összezúzva nehány órai szenvedés után ennek következtében kinos halállal múlt ki s ugyanazon hajó első gépésze, kabinjából, melyben épen aludt, ágyából kiesett s föllelhetlenül elveszett, és igy a szomorú esemény két családfő életébe került. Mint mondtuk, nem tudjuk, hogy a szerencsétlenség miként és kinek hibájából vagy hanyagságából származott? A hajózás mindenesetre, ügyes kezek között is több esetlegességnek lehet kitéve, mint egyébb közlekedési módok, mint p. o. a vaspálya vonatai, melyek sineken járnak. Épen ennélfogva azt gondoljuk tehát, hogy az a fölötti őrködés az illető hatóságoknak minél éberebb figyelmére lenne méltó. Pedig még most az is kérdés, hogy mely közhatóság vagy a kormány melyik organuma ügyel föl a kapitányi kinevezésekre? Ausztriában ez bizonyosan rendezve lesz; de nálunk mely hatóság kezeskedik ezen egyének képességeért? mert mi a hajó kapitányát a hajón nem magán, — hanem közhivatalnoknak vagyunk kénytelenek tekinteni. Távolról sem mondjuk, hogy a kapitányokat vagy azok tehetségét akarnók kétségbe vonni; hanem annál önkéntelenebbül merül föl előttünk a kérdés: nincsen-e e hajók személyzete a reá mért szolgálat terhes volta mellett rendkivül igénybe véve, mi által a legjobb akarat is meglankad s a legtehetségesb erők is meggyengülnek és elfásulnak? Minden esetre közérdekü körülmény; — mert nem elég, gyorsan utaznunk, hanem fő dolog, hogy biztosan utazzunk, mire nézve, azt hiszszük, hogy nem elég az illetőknek csak arról gondoskodni, hogy a társaság vonalain kivánságuk szerinti politikai szinezetü kapitányok legyenek — (mely czélból közelebb annyi dislocatio történt a kapitányok között) — hanem hogy a közönség biztonságban érezhesse magát a hajókon. — Már a gyanitott vagy általunk ismeretlen körülményekben-e, de valahol minden esetre megvan a hiba s hogy az eltávolittassék, nem lehet egyedül a társaság által nyújtható garantiában megnyugodnunk, itt az országos főhatóság közbejárására van szükség.

+ (*A Komáromba menő hajó Pestről*) f. hó 19-ke óta nem d. u. 3, hanem 2 órakor indul.

Mi ujság?

+ (*Gr. Forgách*) aligha le nem lép a kanczellárságról; Bécsben eddigi erélyes eljárásával sincsenek megelégedve. A „P. K.“ szerint azt is beszélik, hogy legmagasabb helyen azon tervvel foglalkoznak, miszerint egyátalában feloszlatják az udv. kanczelláriákat, s az ott alkalmazott hivatalnokokat az illető országok közigazgatási hatóságainál alkalmazzák. Ugy látszik, ez esetben is teljesül az a közmondás, hogy „ma nekem, holnap neked.“ Az udv. kanczellária feloszlatta az országgyülést és most a megyéket, az udv. kanczelláriát pedig feloszlatja Schmerling; hát Schmerlinget ki oszlatja fel? Német lapok még azt a hirt is kezdik pengetni hogy a Reichsrathot is fel akarják függeszteni — ad graecas calendas, hogy a kormány még e látszólagos akadályt is eltegye láb alól. Egy lap azt jövendöli, hogy legfölebb 10—12 hó mulva a jámbor Reichsrathról csak a történet fog beszélni. Biz az könnyen megeshetik, hogy a kormány számtalan gondja közt a hazaküldött Reichsrathot végkép otthon felejti. Pedig mily roppant sokat vesztenénk vele!

+ (*Laplefoglalások.*) A Bolond Miska, Üstökös és Fekete Leves legutóbbi számait a cs. k. rendőrség lefoglalta.

+ (*B. Kemény Ferencz utódaul*) a kölni lap szerint b. Geringert és gr. Toldalagi Ferenczet emlegetik.

+ (*Bécsben a négyemeletesnél magasabb házak épitését*) a miniszterium eltiltotta. Az erre vonatkozó rendelet még e folyó évben életbe lép.

+ (*Pesten az ujonczozás*), mint halljuk, a jövő hóban megkezdetik.

Vas. Ujs. 1861

vezetőink mondák. Nagy bátorság, fáradalmat nem ismerő könnyüség képes csak erre, s ime ezt vevők észre a mi társaságunkban levő nőknél is, a vezetők után mindenütt előre mentek, mint a havas könnyüded zergéi!

A hegyek nagyszerüségén, melyet kopárságuk daczára mutatnak, elandalodván, s közben hólabdacsokkal a fáradt tagokba uj erőt öntve — két órai pihenés után — miután a magasb csucsok megkuszására sem kedvünk, sem élelmi szerünk nem volt, sem éjjelezéshez fölkészülve nem valánk — ismét ugyan azon uton visszaindultunk.

A lejövetel majd csaknem veszélyesb volt, főkép a köhalmazon. Egy elhibázott lépés, — egy megsikamlott láb, egy kő mozdulata, elvesztett egyensuly, iszonyu bukfencz és összezuzás veszélyével egyértelmü itt.

Az ég őrangyalai — egy kisebb gurulást kivéve, melynek egyikünk majd áldozatul esett, s kit nagyobb veszélytől egy kiálló, s füvel benőtt kő óvott meg, mindenütt megóvtak a veszélytől. Itt önként is erősbödik az őrangyalok s az isteni segély iránti hit! Végre lejutván, örömmel üdvözlők a *tüzkő*-nek nevezett kötömegnél társainkat, hol csakugyan 5 óra tájban tüzet rakván és még a maradékokat uzsonnául fölemésztvén, siettünk a társaság és fürdői vendégek körébe, mi 8 óra tájban csak ugyan megtörtént; minthogy sokáig valánk távol, már aggodalomban találtuk ismeröseinket.

A kopárpataki zuhatag, hazánk e kis Niagarája, már csak azért is első rangu természetritkaságaink közé tartozik, mivel a Kárpátokon oly gyér zuhatagoknak legnagyobbika.

A fönnérintett tüztanyától (Feuerstein) balra azon oldalának tartánk a völgynek, hol a hires kopárpataki vizzuhatag van. Cserjevadonságokon áthatolva, a tájat egyszerre a zuhatag hatalmas moraja élénkité. Kibontakozva a vadonságból s nehány sziklacsoporton kényelmes állást véve, nézők a nagyszerü jelenetet, melyet a zuhatag maga valóságában nyujt, midőn az öt tó öléből elszakadva, és számtalan szirtgörgetegen mintegy elfáradva sziklaágyba szorul, de csak azért, hogy annál nagyobb erővel rohanjon a 130 — lábnyi mélységbe, hol a magával hengeritett s itt főnnakadt sziklákon a viz megsokasult tömege egészen pezsgő habbá változik, s egy második zuhatagot képezve porfellegkint tör magasba, mig végre a föld vonzó ereje hatalmat vesz rajta s tovább hömpölyög mint valamely megszégyenült óriás kigyó hatalmas ellene elől!

Kár hogy ottlétünkkor a nap sugarai már eltüntek, melyek e jelenetnek ragyogó szinpompát kölcsönözhetnek.

A vadonságban folytatván utunkat, a „Treppchen“ nevü, főnnakadt kövekből képződött természetes, de igen szük hágcsókon a legnagyobb ovatossággal leereszkedvén, ismét a hegyi-patakkal találkozánk, melynek közepén kikiálló szikladarabok, felhőszakadás vagy hóolvadásoktól megáradt hegypatakok rombolásait tüntetik elénk. — Végre több, fahengerekből vert hidakon átmenvén közeledénk az emlitett szószékhez, honnét fáradtan tértünk haza, enyhülést keresendők.

IX. Tátrafüred, 1860. aug. 29. Hazánk ez északi büszkeségének ime már harmadik nevét jegyezzük föl, mert hisz ez elnevezésben észrevétlenül is historiai és természeti egymásutánt vélünk rejleni. — Szepes sürgölődő lakosai — kiknek ez kedvencz szórakozó helyök — tán azért adák neki a kedélyes *Schmeks* nevet, mivel nekik ide kirándulni, savanyuvizét ivni és fürdőit élvezni, és innen mintegy megujulva a háztüzhöz visszatérni, kedves, jó izü dolog. A távolból ide vándorló s a lapályok örökös egyformaságához szokott magyar a hosszas és görbe utban elfáradva, a táj szépségében talál kárpótlást és élvezetet, s mintegy elbüvölve, *Tátrakiesd*-nek keresztelé azt. Itt szerény és egyszerü lakának falait, már korán reggel — önkint elhagyja, és ellenállhatlan ösztönnél fogva berkekbe vonul, forrásoknál andalog, s a patakok zúgása mellett a természet óriási alkotásain merengve a Teremtő jóságán vagy őseinek jótapintatu honválasztásán tünödik, miből csak a szellő — mely a Tátra jeges völgyrejtekeiből jövő hideggel vegyülve gyakran valóságos széllé növi ki magát, vagy egy fölriasztott szirti sas szárnycsattogása veri föl. —

Igen természetes itt az örökmozgási hajlam, mert hisz a táj minden pillanatban más más érdeket nyer, a szirtek száz meg száz alakja, a hegyek kanyarulása, a fáknak és egész növényzetnek a völgyekbeni változatossága és illatárja által. Észrevétlenül kéthárom óra telik a mozgásban, még pedig sokszor minden társ nélkül, midőn érezzük tagjaink elfáradását; visszatérve, még megfürdünk, vagy megzuhanyoztatjuk magunkat, mire a nap a legmagasb bérczek fölé emelkedvén már, akár hitt ebédre a csengetyü, akár nem, az ebédlő és tánczterem előtti erkélyre sietünk, a vendégkoszorú tán ujon érkezett tagjait üdvözölhetni, kiváncsian várván az izletes ebéd élményeit. S ha a magyar zamatu eledelek, a vendégek ke-

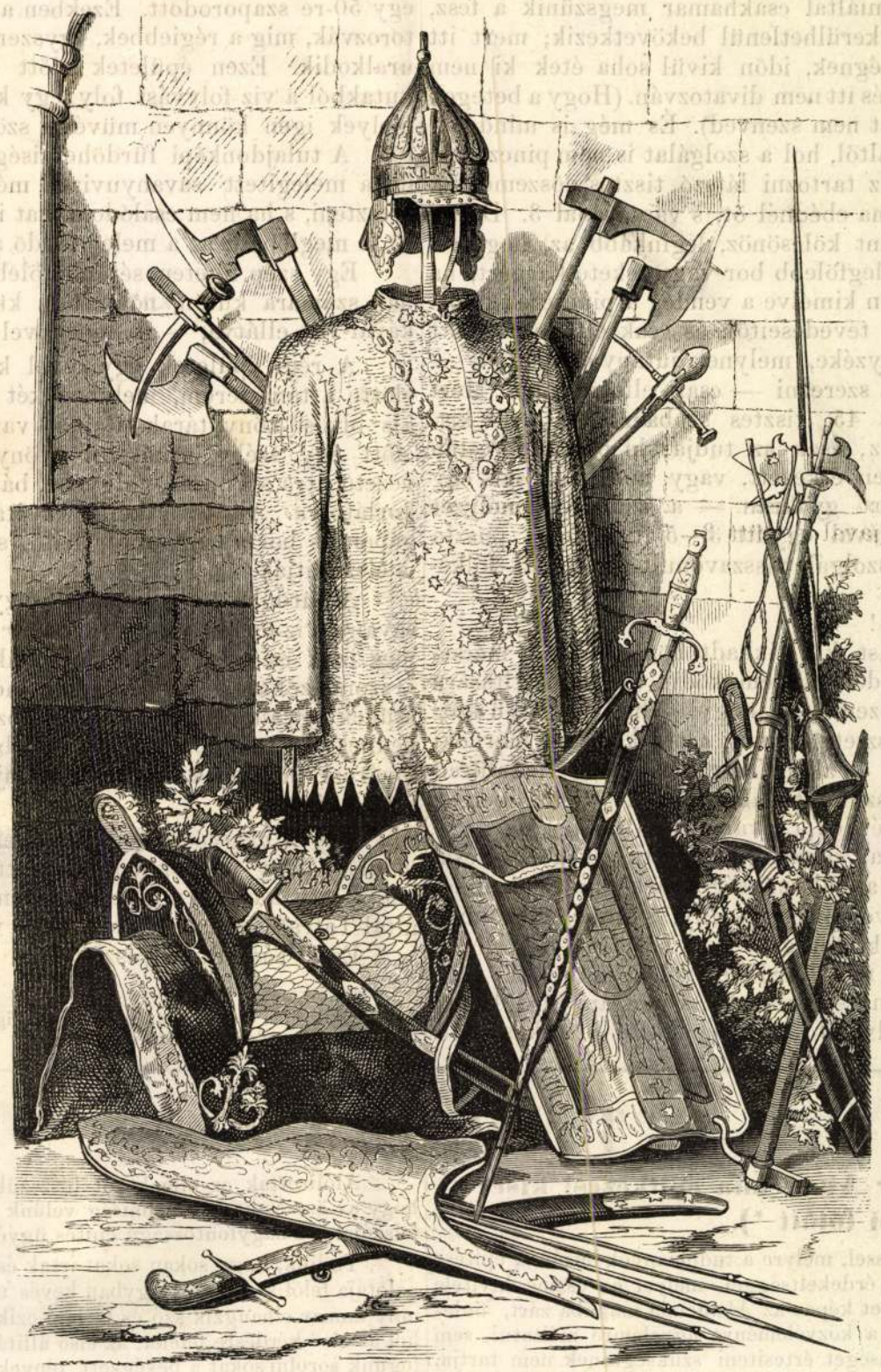

MAGYAR RÉGISÉGEK

1. Zrinyi Miklós sisakja a bécsi Ambrasi-gyüjteményben, vasból, arany diszitményekkel. 2. Hunyady János pánczélinge a n. Muzeumban, arany és ezüst sodrony-karikákból, arany nappal, holddal és csillagokkal, drágakövekkel kirakva. 3. Hunyady János hegyes kardja, arany markolattal, a kardtok diszitményekkel. N. Muzeum. Ez alatt: 4. Mátyás király paizsa, barna fából, aranyozva; festett czimerekkel s feliratokkal. Eredetije Párisban, másolata a n. Muzeumban. Mellette: 5. Kemény János, erdélyi fejedelem nyerge; violaszin bársony, arany himzésekkel és türkizekkel kirakva. N. Muzeum Ezen nyugszik: 6 Kemény János kardja; arany markolat, zománczozott bársonytok. N. Muzeum. Az előtérben: 7. Báthory Gábor kardja, fekete bőrtokja ezüst nap-, hold- és csillagokkal diszitve. N. Muzeum. Ezzel keresztben: 8 puzdra, barna bőrből, arany himzetekkel. 9. Kelevézek Oldalt: 10 Két tárogató. 11. Rákóczy Ferencz csákánya, a nyelében furulya. 12. Dobó István kardja.

délyes humorával füszerezve kielégiték étvágyunkat — a mi közönségesen mindig megtörténik : akkor áldjuk Prisznitznek, az örök és egyszerü természet tolmácsának, gondolatát, melynél fogva a mozgást, a forrásvizet, a fürdést és hegyi levegöt emelé minden orvosszerek fölé.

Igenis, nyájas olvasó! a tátrakiesdi ebéd nem vendéglöi, hanem inkább családi szinezetü. Itt hosszu asztalokat találunk terítve, melyeknél a családok, együtt vagy szemközt, a magánosok beékelve foglalnak helyet, miáltal csakhamar megszünik a fesz, és az egymáshozi simulás kikerülhetlenül bekövetkezik; mert itt találkozni *kell* minden vendégnek, idön kivül soha étek ki nem szolgáltatván, sem magánfözés itt nem divatozván. (Hogy a betegek kivétel alá esnek, az kétséget nem szenved). És még is mindenki megelégedve távozik az asztaltól, hol a szolgálat is nem pinczérek, hanem a vendéglö családjához tartozni látszó tisztes nöszemélyek által történik. Az étkek száma ebédnél öt, s vacsoránál 3. De mi itt az étkezésnek családi szint kölcsönöz, leginkább az, hogy itt senki sem fizet mindjárt — (legfölebb bor vagy fekete kávéért, ha t. i. akar) — mi által meg van kimélve a vendég a pinczérek gyorsan számoló szántszándékos tévedéseitöl, és csak eltávozás elött nyujtatik át a költségek jegyzéke, melynek jutányosságán itt — hol mindent a távolból kell szerezni — csak elbámulunk. Mert hisz ebédért 85, vacsoráért 45, tisztes szobaért 100—50 krt. jegyeznek. Mily kényelem ez, csak az tudja, ki például Pesten vagy más fürdöi vengéglöben étkezett, vagy azokban csak egy éjt és egy napot tölte, miért gyakran — a szolgai személyzet mintegy követelt tiszteletdijával együtt 3—5 ftra rúg a puszta szállás dija. Itt ellenben a szolgák visszavonulnak, s csak fölkeresve fogadnak el valamit! —

Valódi patriarchalis élet! —

Ide tehát, kik szórakozást, kik tikkadt höség helyett mérsékelt levegöt kerestek, itt minden közremüködik a vér tisztitására s az egészség edzésére. S hiszem is — hogy — ha a könnyü közlekedés áldásai ide is kiterjesztetnek, mint azt a kitüzött mérnöki jegyekről következtetni lehet — akkor Tátrakiesd vagy Tátrafüred épen oly keresett és népes lesz, mint Balatonfüred! — hol épen az imént érintettekre nézve tömérdek a kivánni való! —

Bocsánat azonban, nyájas olvasó! ha az étkezés körül részletesb valék; de azt érinteni annál szükségesbnek találtam, minél inkább érdekli az utast a gyomor és erszény, s minél elütöbbek hazánk többi fürdöhelyei e tekintetben.

Most még Tátrafüredről mint fürdöhelyről nehány szót.

Eredete, ha jól fölfogtam Reiner urnak, a mostani fürdöbérlönek elöadását — 1795-re fölvihetö, midön akkori birtokosa, gr. Csáky István, itt a táj bájait élvezendö, és a savanyuvizet használandó, kisded nyaralót és kápolnát emeltetett, mely utóbbi által némikép remeteségi szint is kölcsönze ittlétének. Mint fürdö és gyógyhely azonban csak 1824 ben kezdett használtatni. Most Mühlenbach helység tulajdona, melytöl Reiner ur 30 évre vevé bérbe. Teljes elismerést érdemel ö, hogy ujabb idöben a régi vendégfogadóépületekhez még két csinos svajczi alakra épült emeletes, és egy kőházat emelt, mi által a vendégszobák száma mintegy 50-re szaporodott. Ezekben a szobák csinosan festvék és butorozvák, mig a régiebbek, egyszerübbek. De tisztaság mindenütt uralkodik. Ezen épületek elött szép virágágyak diszlenek. A kutakból a viz folyvást foly egy kádba, földalatti vizvezetéseken, melyek igen könnyen müvészi szökökutakká volnának átalakithatók. A tulajdonképi fürdöhelyiségek még igen egyszerüek ugyan, de a melegitett savanyuvizet még is csavarokkal lehet a kádba ereszteni, s ha nem csalódom, hat ily szobánál több nincs, de a mi itt is meglepett, az a meleg fürdö ára, t. i. 20 ujkr.!

Egy szép ligeten sétánk fölebb vivén a zuhanyhoz, mely férfiak számára külön, nöknek is külön mindenütt egy elöszobácskával van ellátva, — itt lepedövel együtt 15 kt. fizettünk.

A régi épületek egyikével kapcsolatban van az ebédlö és elötte a tánczterem, melyben két szekrényben magyar és német kis olvasó-könyvtárak alapjai vannak megvetve. A tánczterem elött egy széles erkélyről gyönyörü kilátás kinálkozik, az ide vezetö utra s Poprád völgyébe, bár hegyek által mindkét oldalról korlátolva. Alatta a kellemes italu savanyuviz kutja, mely magában és borral egyaránt iható, s a közel vidékre palaczkokban is elszállitják.

A fürdöháztól jobbra mintegy 300 ölnyi távolságra ismét 3 savanyuviz-forrás vagyon „*Reiner forrásai*“ névvel, melyek kellemes izük és hüsebb hévmérsékük által enyhitik a sétálás után a szomjazókat. — A sétányok, melyek a ligeteken át kigyóznak, szükek ugyan, de gondosan tatarozvák. Végre mosással is kedveskednek a vendégeknek, mi valóban példányul szolgálhatna sok fövárosi mosásnak; különös tulajdona a hófehérség és — jutányosság.

Még a vizgyógyászat rendszeres kezelése hiányzik itt, mely valóban nagy mértékben volna itt gyakorolható. De hir szerint azt is egy kassai emberbarát szándékozik itt életbe léptetni, mi által Tátrafürednek uj szépszámu vendégekre van kilátása *).

Ezek Tátrafüred részletei.

(Folyt. következik.)

*) Ez idén ez is életbe lépett, még pedig az e téren nagy tapasztalásu b. Leutsch (volt honvédezredes) szakértö vezetése alatt *Szerk.*

TÁRHÁZ.

Nehány szó a magyar Akademia épitkezési kisérletei fölött *).

Azon áldozatkész lelkesedéssel, melyre a tudományok házának épitése nemzetünket inditá, az átalános érdekeltséggel, melyet ez eszme kivitele fölidézett; merev és sértö ellentétet képez az Akademia magába zárt, önleges eljárása, melynélfogva sem a közvéleményt figyelemre méltatni, sem intézkedéseiről az adakozó közönséget értesiteni szükségesnek nem tartja. Oly következetes pedig az Akademia e hallgatási és titoktartási rendszerének alkalmazásában, hogy nemcsak önként nem ad hirt palotájának sorsa felöl, de még egyes nyilt felhivásokra sem hajol s készebb sértö gyanitgatásokat eltürni, mintsem szerencsétlen eredményü rendszabályainak indokolását megkisértené. — Avagy azt hiszi-e az Akademia, oly keveset ért az épitési ügyhöz a közönség, vagy oly kevéssé viseli azt szivén, hogy egykedvüen nézheti, miként vesz kárba másfél évnyi drága idö és megeröltetéssel gyüjtött másfél ezer darab arany? vagy azt hiszi, mutatott fel addig egyebet kisérleteknél? oly kisérleteknél, melyek a nemzet reményét egy igazán sikerült palota iránt éleszteni legkevésbbé sem alkalmatosak; vagy gondolja tán, kellemesen lesz meglepetve a nemzetiségére büszke magyar nép, ha annyi viszály után végre is egy *idegen* épitész által vesződségesen *összefoltozott* tervrajz szerint kezd épülni az elörelátólag disztelen palota?

Alólirottak az ellenkezöt hiszszük és valljuk, s meg lévén gyözödve, hogy az összes hazai értelmiség velünk egyetért : eljöttnek véljük az idöt, felszólalni e nagyfontosságu épités ügyében.

Tudjuk, hogy sokan sokat irtak és beszéltek már a magyar Akademia palotája felöl s azért e tárgyban kevés ujat mondhatunk : de tudjuk azt is, mily hamar elhangzik szó és hirlapi czikk, s mily szükséges az ismétlés ott, hol az elsö kérdésre felelet, az elsö állitásra czáfolat nem adatik. Ezért elö fogunk sorolni sokat a bevégzett tények közül, elmondani sok már elmondott észrevételt és okoskodást; idézni fogunk tekintélyes nyilatkozatokat és kimétletlenül birálandjuk a multat, hogy abból tanuságot vonjunk a jövöre.

Ugy látszik, mindaddig jó uton haladt a tudományok házának ügye, mig azt az Akademia testületileg kezelte : de hogy azonnal szerencsétlen fordulat állott be, mihelyt az ugynevezett épitési bizottmány lépett fel.

E bizottmány, melynek elsö teendöje az épitkezési programm szerkesztése lett volna, azzal kezdé müködését, hogy *teljes hét hónapig semmit sem tett*; indokul adván, hogy várnia kell, mig az aláirási ivek mind be nem érkeznek, mert programmot szerkeszteni az épitésre szánt pénzösszeg ismérete nélkül nem lehet. — Pedig mily *jól lehetett volna hét hónap alatt vitatkozni a stylkérdés* fölött és tisztába jöni a felöl, vajjon góth vagy görög styl illik-e a tudományok palotájára; mily jól meg lehetett volna fontolni, vajjon a palotának *bérházzali természetellenes összeköttetése* nem lesz-e megölö betüje minden czélszerüségnek és szépségnek. Átalában hét hónap alatt lehetett volna és kellett volna is valamit tenni, annál inkább, mert maga az Akademia kezdettöl fogva sürgös ügy gyanánt tekinté a palota épitését és még Pest városa is a telek felajánlásakor feltételül tüzte ki annak három év alatti felépitését. — És közelebbről tekintve, a felhozott ürügy sem igen állja ki a vitatást.

Elsöben is tapasztalati tény, hogy a tervezö épitészek igen átalánoš

*) Olvasóink ismerik az Akademia palotája körüli nézeteinket, gyakran tanusitott buzgalmunkat; azt is kijelentettük már más izben, hogy teljes bizalommal viseltetünk az akademiai bizottmány tiszta szándékai iránt, melyeknek a fölmerült akadályok ellenére is sikerülni fog elvégre, a feladat nehézségeit megoldani; söt az ügy késedelmére nézve is nagy mentséget találunk a közelmult idök politikai eseményeiben, melyek minden más tárgyat egy idöre háttérbe szoritának. Mindemellett azonban figyelemre méltónak találjuk a jelen felszólalást oly hazánkfiai szájából, kik szakavatottságuknak s hazafias érzelmeiknek már más izben is adták tanujelét. *Szerk.*

ligeti Antal 20. lap.

e-mail: iranytu@magyarhirlap.hu

Néhány éve, könyvtárrendezés közben találtak rá a képek egy részére

FOTÓ: HORVÁTH PÉTER GYULA

Kalandozások a nagyvilágban

A tájképfestő Ligeti Antalnak (1823–1890) halála óta most először rendeztek gyűjteményes kiállítást. A Magyar Képzőművészeti Egyetem Barcsay Termében azt a 123 vázlatot, ceruza- és tusrajzot is láthatjuk, amely az egyetem könyvtárának rendezése közben került elő. A tárlat tiszteletadás a grafikákat azonosító Szabó Júlia művészettörténész emléke előtt is.

„Szerette a finom, gyengéd rajzot, lehetőleg szépiával lavírozva; széles tájaiban a részletek aprólékos finomsága, néhány választékosan elhelyezett nyomaték" a döntő. „Az emberábrázolás távolt állt tehetségétől, s ha festett is arcképet, erre csak éppen sűrűn ismétlődő pillanatnyi pénzzavarai bírták". Lyka Károly művészettörténész jellemezte így Ligeti Antalt, akinek főművei – a Szigliget, Trencsén, Szepes és Hricsó várát ábrázoló festmények – a Magyar Tudományos Akadémia felolvasótermének díszei. De amíg a kereskedősegédből lett festőművész odáig eljutott, hogy ezt a megbízást megkapja, végigkalandozta egész Magyarországot, Itáliát, szerencsésen eljutott a Közel-Keletre, és mindenütt rengeteg aprólékos vázlatot készített. De nemcsak rajzolt, hanem naplót is vezetett érdekes megfigyeléseiről. Számos festményét és két nagy vázlatkönyvét a Magyar Nemzeti Galériában őrzik, rajzai jó részének azonban nyoma veszett. Néhány éve, a Magyar Képzőművészeti Egyetem könyvtárának rendezése közben bukkantak elő azok a sorozatok – összesen 123 lap –, amelyeket Szabó Júlia azonosított Ligeti grafikai műveiként.

A könyvtár vezetője, Blaskóné Majkó Katalin azonnal elkezdte a kiállítás előkészítését.

Ez a rajzgyűjtemény, amint Kőnig Frigyes, az egyetem előző rektora írja: „Része lehetett azoknak a mintalapoknak, amelyek nélkülözhetetlen eszközei voltak az akkori oktatásnak." Témák szerint csoportosítva most ott látjuk őket a Barcsay Teremben.

A fiatal Ligeti annak idején gyalog vág neki Itáliának, először Markó Károlyt keresi föl Firenzében. Néhány évvel később gróf Károlyi István meghívja fóti kastélyába, és Ligeti az ő támogatásának köszönhetően utazhat ismét Itáliába. Bejárja Rómát, Nápolyt, Caprit, Szicíliát, megmássza az Etnát. Jegyzetei tanúsága szerint Girgenti, az Agrigento hat rá a legerősebben. Mecénása kívánságára Itáliából továbbutazik Kairóba, Jeruzsálembe, Libanonba és Názáretbe. Csak 1858-ban tér haza Fótra. Három év múlva, ifjú házasként Pestre költözik. Legkedvesebb témáit több változatban és több méretben is megfestette. Ő volt a Képzőművészeti Társulat egyik alapítója, 1868-tól a Magyar Nemzeti Múzeum képtárőre – ezen a poszton Munkácsy Mihály útját is egyengette –, majd az Országos Képtár ideiglenes őreként dolgozott haláláig. Hagyatéki tárlatát a Műcsarnokban rendezték meg 117 éve, képeit azóta sem lehetett együtt látni.

FERCH MAGDA

Ligeti Antal. A természettanulmánytól a mesterműig
Magyar Képzőművészeti Egyetem (Budapest VI., Andrássy út 69.) Látogatható december 15-ig

CD-történet: Mohai Gábor József Attila-versösszeállítással kereste fel Dév

Üzenet iszonyú szobák titkos rejt

„Vannak iszonyú szobák, ahol tapéta volt, és most rongyokban lóg le a falról. Ilyen tapéta lettem én is a világon, és lehet, hogy a szemétre kerülök, de akkor se veheti el semmi, de semmi, hogy a szobád falára álmodtam magam. Lesz-e szobád, ahol én is ott leszek?" – írta Vágó Mártához címzett, szenvedélyes hangvételű levelében József Attila. Az Elmondom mind sok tréfát... címmel a költő halálának hetvenedik évfordulójára, hétfőn megjelent verses CD anyaga mintegy harminc esztendeje készült, 1978-ban kezdte ugyanis Mohai Gábor becédulázni József Attila versesköteté egy akkor még csak készülő előadói esthez. Miután kiválogatta a költeményeket és a levélrészleteket, amelyeket az előadáson szeretett volna felhasználni, felkereste Dévai Nagy Kamillát, akivel azóta is együtt járják az ország előadótermeit. Ennek az estnek az anyagát az idén nyáron rögzítették a Gramy Recording Stúdióban.

Mohai Gábor elmondta: József Attila szerelmi költészete „nem olyan versekből áll, amelyeket nőnapon el lehet mondani, hogy köszöntsük velük a hölgyeket". Mély, elmélyült, fájdalmas szerelmi líra ez, amelynek hangulata sokkal inkább a magány perceit idézi, a szerelem beteljesedése helyett pedig elsősorban a vágyakozás nyilvánul meg a versekben, s mint a színművész elmesélte, előadói estjein ő is csak becsukott szemmel tudja megélni és elmondani azokat.

A budapesti Gramy Records kiadó gondozásában megjelent CD címében József Attila Olyan bolond vagy című, 1925-ös keltezésű versének egyik sorát parafrazeálja, amely eredeti kontextusában így hangzik: „Ha visszajössz / Vigyázva foglak megcsókolni / Nem tépem le rólad a kabátot / És elmondom mind a sok tréfát / Mert sokat kieszeltem azóta / Hogy te is örülj". Zalatnai Brigitta műsorvezető kérdésére válaszolva hétfőn, a Hess András téri Fortuna udvarban lévő Litea Könyvszalonban megtartott bemutatón Égerházi Attila, a kiadó vezetője elmondta, hogy manapság egy-egy ilyen jellegű kiadvány nem lehet nyereséges a piacon, ezt „finanszírozni kell, mert nem tartja el önmagát". A látványos s József Attila szerelmi életét kiválóan illusztráló CD-borítót Zsombori Erzsébet festőművész ötlete alapján Németh Szilvia grafikus tervezte. Mohai Gábor József Attila CD-jének kiemelkedő blokkja a költő Vágó Mártához címezett leveleiből készült összeállítás. „Márta, mit akarsz az én életemmel?" – kérdezte József Attila. A válasz azonban legalább olyan iszonyú volt, mint amilyennek a lógó tapétájú szobákat írta le levelében a költő: „Tudtuk mi első perctől fogva, hogy halálra van ítélve a mi szerelmünk, hogy gyöngék vagyunk az egész világgal szemben, ami nem akarja..." – írta válaszában Vágó Márta, aki a világhoz hasonlatosan, ugyancsak nem akarta. A CD borítójának belső oldalán idézeteket olvashatunk azoktól a hölgyektől, akikhez József Attila legismertebb szerelemes verseit írta. Ezen citátumok többsége az elutasításról szól: „Az érzelem az anyjához kötődő érzésének az ismétlése volt. Személyes kapcsolatunk egyáltalán nem volt" – olvashatjuk itt Gyömrői Edittől.

A CD-n hallható anyag nem teljes egészében azonos a harminc évvel ezelőtt készült előadói est tartalmával. Dévai Nagy Kamilla a hétfői bemutatón elmesélte, hogy amikor az eredeti változat készült, néhány olyan verset is beválogatott a megzenésített összeállításba, amelyek más költők művei, hangulatukban azonban jól illettek József Attila szerelmi lírájához. Most azonban, amikor a

Az összeszokott páros: Dévai Nagy Ka

József Attila CD felvétele készült, nem tehette meg, hogy más szerzők műveivel keveredve rögzítse az anyagot. Ennek köszönhető, hogy a kiadvány tartalmaz olyan verseket is, amelyeket a művésznő erre az alkalomra zenésített meg. „Mohai Gábor előadóművészi érzékenysége, fogékony lelkülete jól érzi, mit kell József Attila szerelmi lírájából, egyáltalán e zseniális költő egész pályájából, poéziséből elsősorban közvetítenie: a szinte minden sorban jelenvaló örök gyermeki én

Búcsú Kosáry Domokos akadémikustól

LIGETI ANTAL (Életrajzát lásd Kat. 390)

482. Sétatér Frascatiban, 1863 *91.*

litogr., 218x269 mm
Az Ország Tükre II. 5. (1863. febr. 5.) 53. Képmagyarázat: 52

Ciprusok függőleges és pineák vízszintes vonalai adják a kép alapritmusát, amelynek hálójában elliptikus dinamika. Baloldalt szökőkút-szobor: Léda és a hattyú, a vízsugár a hattyú csőréből szökik. A szökőkút szegélye, a körülötte álló alakok és fák képezik az említett ellipszist. A figurák XVIII. századi öltözékben. A kép nemcsak nyilvánvaló Watteau-hatást mutat, hanem szándékos rokokósítást.

Irod: Gerszi 1960, 164; Rapaics J. 1938, 10.

R.S.

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA_MNG Bp. 1981.
MKCS

479. Személyi hír, 1867 *90.*

fam., 183x131 mm
Szöveg: A múlt heti nagy esőzések alatt az „öreg úr"-at mindig esernyővel lehetett látni.
Bolond Miska VIII. 27. (1867. júl. 7.) 110.
Metsző: RUSZ KÁROLY (Életrajzát lásd Kat. 74)

Deák-karikatúra. A haza bölcse esernyővel óvja magát az égből aláhulló kitüntetésektől.

R.S.

480. Régi vers illustratioja, 1868 *90.*

Fam., 2 db. 184x130 mm
Bolond Miska IX. 20. (1868. máj. 10.) 76. (A szám sajtóhibával jelent meg: fejlécén 1866 áll.)
Metsző: RUSZ KÁROLY (Életrajzát lásd Kat. 74)

Hoffmann I. A.

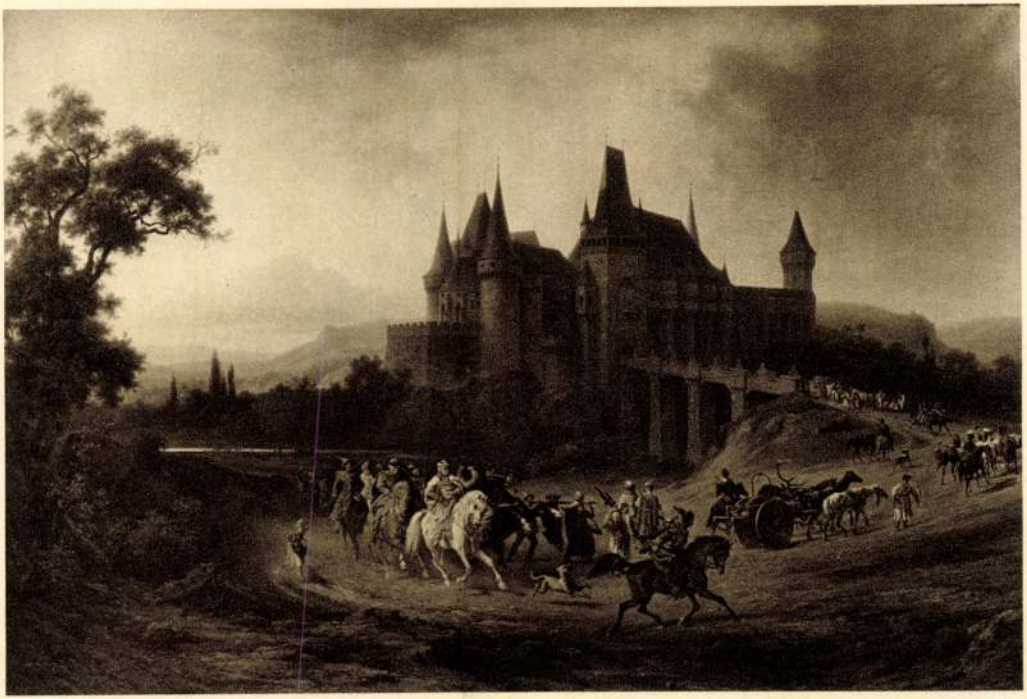

WAGNER SÁNDOR ÉS LIGETI ANTAL: MÁTYÁS HAZATÉR A VADÁSZATRÓL

BENCZÚR GYULA: SACRAMENTUM

A Vasárnapi Ujság 5-ik számához 1863.

A magyar tudományos akademia uj jutalomtételei.

A Nyelv- és széptudományi osztályból.

1.) A mindennapi tapasztalás bizonyitván, hogy mióta a nyelv jogosultsága kérdésbe többé nem vétethetik, és irodalmunk, főleg pedig az időszaki, sőt a napi sajtó is, folytonos gyarapodást veszen, nyelvünk szükség nélkül más nyelvek phrasisai után képzett számtalan — a törzsökös magyar szólásmódoknál sem szebb, sem hatályosb, sem világosb, sem szabatosb — uj szólásokkal árasztatik el, miáltal a nyelv saját eredeti szinezetéből kivétetik anélkül, hogy egyéb tekintetben nyerne : fejtessenek ki tehát azon elvek, melyek uj szólásmódok alkotásánál szem előtt tartandók; s mutattassék ki számos példában, mily káros befolyással volt és van, ez elvek mellőzése miatt, nyelvbeli előadásunkra az idegen nyelvek hanyag vagy szolgai utánzása a nyelvujitás diadala óta. Jutalma a *Marczibányi*-alapitványból negyven darab arany. Határnap martius 31. 1864. A jutalmat nyerő mű az akademia tulajdona.

2.) A gróf *Teleki József-féle* „drámai“ jutalomért 1663-ban „vigjátékok“ pályáznak. A verses forma előnyeül fog tekintetni a műnek, hason vagy közel-hasonbecsü társak felett. Jutalom száz darab arany. Határnap dec. 31. — A jutalom martius 19. 1864. adatik ki. A jutalmat nyerő mű a nemzeti szinház sajátjává leszen.

3) A gr. *Karácsonyi*-féle drámai jutalomért 1863-ban komoly drámai művek pályáznak, a hová nemcsak szomorujátékok, hanem másnemü, ugymint történeti, regényes, polgári szinművek, drámai erkölcsrajzok is számláltatnak. A verses forma, előnyeül fog tekintetni a műnek, hason vagy közel-hasonbecsü társak felett. Jutalom *két-száz* darab arany. Határnap dec. 31. 1863. — A

[illegible] 31. 1864. A jutalmat nyerő mü a szerző tulajdona marad.

A Történelmi osztályból.

Kivántatik az „Ujabb nevezetes utazók története,“ különös tekintettel a világ és az északi sark körüli utazásokra, legalább 15 iven. Jutalma *háromszáz* frt a *Hölgyek* alapitványából. Határnap junius 30-ka 1863. A jutalmat nyerő munka az akademia tulajdona.

A természettudományi osztályból.

Kivántatik a „Felfedezések története,“ különös tekintettel a gőz és vilányosság alkalmazására, s a fényképirás kifejtésére, mintegy 12—15 iven. Jutalma a Hölgyek alapitványából *háromszáz* forint. Határnap jun. 30-dika 1863. A jutalmat nyerő munka az akademia tulajdona.

A bölcsészeti, történeti s természettudományi osztályoknak a mult évekről megfejtetlenül visszamaradt, s igy ujra kitüzött jutalomkérdéseit fölöslegesnek tartjuk ujra elmondani; hanem a pályázni kivánókat az általánosan ismert *pályázási szabályok* szigoru megtartására figyelmeztetjük.

A magyar képzőmüvészeti társulat és két legujabb műlapja.

Ne akadjon fenn senki, ha kissé messzebb kezdjük ismertetésünket.

Mi beszélhet elevenebben az utókornak a nemzetek életéről, mint a müvészet! Irók, költők, szobrászok, festők voltak azok, kik az unokák számára őseik tetteit fenntartották, vagy a sirbaomlott nemzetek hatalmáról, szellemök fényéről örök időkre tanuskodnak. Azon nemzet emléke, mely ily apostolokkal nem birt, lett légyen bár a világ ura, csak pislogó mécs gyanánt fog sinleni. — Hol van Semiramis birodalma, vagy a persa óriás; Salamon fényes országa és Karthago hatalma? Mind elenyészett nyom nélkül, létezésüket nem bizonyitja semmi a történet puszta szavain kivül. Mily lélekemelő ellentét ezekkel, ha a kis Hellasra vagy Rómára gondolunk. Ezeket is elérte az enyészet kérlelhetlen karja, de irói, költői, müvészei, lelki szemeink előtt folyvást működtetik őket, bevezetnek családi köreikbe, forumaikra, templomaikba. Mi lelkesiti most is a görögöt és az olaszt, hogy hazája jobbléteért életét adja cserébe; a müvészet soha el nem némuló nyelve az, mely neki ősei nagyságáról regél, s az unokákat hasonló tettekre heviti.

A müvészi nagysággal birt nemzetek emlékeihez más népek is elküldik fiaikat, hogy lelkesedést s erőt meritsenek, hasonló müvekkel gazdagitani hazájukat. Ezen vándorok közől Róma fügazdagsága von magához legtöbbet. Nem emlitem a nagy nemzeteket, a müvelt német városokat, melyekből számos müvész küldetik évenkint oda, oly utasitással hogy feladott tárgyát e világvárosban készitse el; de el nem hallgathatom azt, hogy mig a mi gazdag hazánk, hol egyesek birtokában egy kis országgal felérő vagyon van öszpontositva, egy fiát sem foglalkoztatja ott,: addig Horvátországnak, sőt még a kis Szlavoniának is van ott ily müvész kiküldöttje. Visszariasztó e közöny a képzőmüvészetek iránt azokra, kik hivatást és lelkesedést éreznek, a hazának ez uton szolgálni.

A hazai müvészek között, barátságos körben, már évekkel ezelőtt, felmerült az a kérdés : mi módon lehetne e közönyt legyőzni, s helyébe a képzőmüvészetek iránti figyelmet és szeretetet ültetni? Voltak, kik keserü küzdelem után belefáradtak minden reménykedésbe, s az ily kisérletnek semmi jövőt sem igértek ; a nagyobb rész azonban, törhetlen hitet táplált a nemzet iránt, nem engedett gyökeret verni azon gondolatnak elkében, hogy a magyar, ki jogainak oly éber őre, parának oly serény emelője, szelleme és nyelve nüvelőinek oly buzgó támasza, egyedül a képzőnüvészetek iránt legyen mostoha. És azon példaszó igazságában bizva : ne hagyd el magadat, s [illegible]n is megsegit, egy oly társulat felállitásán [illegible]oztak, mely kizárólag a hazai müvészetet [illegible] ápolása alá. S kidolgozván az alapszabályokat, az 1861-ik év márt. 18-án tartott közgyülésen összegyült müvészek és műbarátoknak bemutatták, hol csekély kifogásokkal helyesnek ismertetvén el a szerkezet, a társulat megalakultnak nyilvánittatott, és az alapszabályok megerősités végett felsőbb helyre küldettek. A társulat ezótai történetét a nemsokára megjelenő évkönyvétől várjuk, itt csak annak választmánya eljárásáról emlékezünk meg röviden. A fennmaradhatás bizonytalan állapota mellett is, mivel az alapszabályok megerősitését csak most várják, mindent elkövetett az, mit a kimondott nagy célok valósithatására hasznosnak vélt, s ha tán nem követte elegendő siker, azt inkább a viszonyok mostohaságának, mint törekvései viszhangra nem találásának tulajdonitjuk.

Legközelebb hazai müvészeink müvei után kőre rajzolt két szép albumlappal lepte meg a társulat részvényeseit, melyekről nehány szóval megemlékezni s azokat a hazai közönség figyelmébe ajánlani, kedves kötelességünknek ismerjük.

Egyike ezeknek Londonban elhunyt müvészünk *Brodczkynak „Ámor és Psychéjé“-t* ábrázolja. Ki ne ismerné a régi kor istenei e legcsintalanabbikát, ki nem viselte édesmérgü nyilának sebét? De ki annyi szivnek bajt okozott, egykor ő is sebet vett önfegyverétől, és Psyche ibolya szemeiben s méz ajkaiban találta a gyógyirt reá. Minden éjjel eljárt kiujuló sebét orvosolni, s hogy a földön legkorábban széttekintő istennőtől, a hajnaltól meg ne lepettessék, ennek felkelte előtt elhagyta álmodó kedvesét. Ez érdekes bucsut ábrázolja emlitett képünk.

A másik lap a történetünkben fényes, s Zách Klára esete miatt gyászos emlékü *Visegrádot* ábrázolja. Régi dicsőségünk elpusztult emlékköve ez, mely a százados viharokból hirdetőül maradt fenn, hogy mik valánk egykor. Legszebb részéről mutatja azt be nekünk *Ligeti*, ki e lap rajzolója.

Mind e két lap technikai kivitele, nyomása, a müvészeti társulathoz méltó gonddal történt, s tanuskodik, hogy csak a magunk iránti bizalomhiány szorit le e téren is a külfölddeli versenyzéstől.

A társulat helyesen gondolkozott, midőn magyarázó szöveget, müvészeinek életrajzát és jeles költőinktől egypár kedves költeményt csatolt műlapjaihoz. Legyen e füzet lépvessző, mely a társulatnak tagokat gyüjtsön, hogy ezáltal képesitve legyen, a haza javára kitüzött czéljait létesiteni.

Orlai.

Toldalék a „marhavész biztos gyógyszeréhez.“

Midőn a V. U. mult évi folyamának utolsó számában az *elkülönzést*, mint biztos gyógyszerét a marhavésznek egy rövid czikkben ajánlgatám ; jól esett azóta olvasnom részint ezen, részint más lapokban, hogy annak alkalmazásba vétele nem hazudtolta meg állitásomat. — Most azonban ama czikknek némi toldalékául kötelességemnek tartom megemliteni azt, hogy megyénk szomszédságában több helyen azon eset adta elő magát, miszerint a dögtéren eltemetett marhák tetemei, melyek még teljes enyészetbe nem mehettek át, a községekben szabadon kószáló ebek által felásattak, és ezáltal a ragály a már teljesen vészmentessé lett helyeken ujolag kiütött; ennélfogva helyén látom figyelmeztetni minden egyes községet, méltassák figyelemre e körülményt és kebelükben az ily esetek létrejöttét a legszigorubb eljárással meggátolni törekedjenek. — Én e tekintetben a következő rendszabályokat tettem javaslatba megyém t. alispánja elé.

1-ör. Mindazon dögterek, melyeknél tapasztalható, hogy a rendelet szerint kivánatos földréteg nem tétetett a dögök fölé, vagy ha tétettek is, de a heveny felásott föld laza levén, azóta megülepedett, és most vékony réteg fedi a dögöt, azokra uj föld hányassék, ugy hogy 4 láb föld fedezze a hullát.

2-or. Az idő valódi tavaszi levén, ha valahol a marhák kihajtatnának a mezőre, vigyázni kell, nehogy a kijáró marha a dögtérre menjen.

3-or. A kutyák mind a községekben, mind a pusztákon megköttessenek, és az e rendszabályt áthágókra büntetés szabassék.

4-er. Hogy a fertőzött ólak mindenütt a rendszabály értelmében kitisztittassanak, és pedig:

A padolat felszedessék, a föld egy ásó nyomnyira felásassék, kihordassék és egy félreeső helyen eltemettessék, helyette uj föld hordassék.

Az ólak butorzata, u. m. a jászol, szénatartó, villák stb. erős meleg luggal lemosassanak.

Hogy az ól a fertőzött marha vérétől, nyálától, ganajától, mik a falra ragadtak, megtisztittatván, bemeszeltessék, hogy az ól soká szellőzve legyen. — Dr. *Sikor József*, Győrmegye főorvosa.

Irodalmi ujdonságok.

— (*A mult hónap*) nevezetesebb irodalmi és müvészeti termékeit s egyéb mozgalmait a következőkben foghatjuk röviden össze :

Megjelent uj munkák :

Kecskemét város története. Oklevéltárral. *Hornyik János* által. III-ik kötet. 250 darab oklevéllel. Egyike a legbecsesebb történeti műveknek, mely közelebb akademiai jutalomban is részesült. Kecskemét város és vidékének teljes monographiája, a régi idők eseményeinek részletes rajzával. Mint tudjuk, az egész mű 5 kötetre van számitva. A most kiadott III-dik kötet 20 évi korszakot tárgyal (1683—1703); az előbbi kötet a „török világot" festette, ez a „német világ" viszontagságait adja elő. Egy kötet ára 2 ft. A munka kiállitása a kecskeméti nyomdának becsületére válik.

Képek a hazai történelemből. Gyermekek számára szerkeszté *Tánczos János.* Kolozsvártt. Stein Jánosnál. Egyes hősök jellemrajzai, történelmi események elbeszélései különféle forrásokból, de eléggé érdekesen összeállitva, nem épen „gyermekek," hanem inkább ifjak számára. Attila, Árpád, Lehel, Botond, Sz. István, Cserhalom, Hunyady, Várna, Kenyérmező, Rigómező, Mátyás király, Mohács, Jurisics, Szondy, Dobó, Zrinyi stb. stb. ezek s effélék az egyes czikkeknek czimei s a szerzők között itt-ott Garay, Vörösmarty, Czuczor, Jókai stb. neveivel is találkozunk. Ajánlható olvasmány az ifjuságnak. Ára 50 kr.

Oláh Judith. Történeti regény, irta *Dózsa Dániel.* Kolozsvártt, Stein Jánosnál. A regény szinhelye Erdély a mult század első tizedeiben. Ára 1 ft. 20 kr.

Erdély földrajza az alkotmányos közigazgatási felosztás szerint. Alsóbbrendü iskolák számára szerkeszté *Matusik N. János.* Egy szinezett térképpel. Kolozsvártt, Stein Jánosnál. Ideje volna, hogy végre a magyarországi iskolákban is nagyobb szorgalommal tanitsák a testvér haza földrajzát, mely czélból a jelen utmutatás igen jó szolgálatot tehet.

Közhasznu Nagy-Enyedi naptár az 1863-ik évre. Kiadja *Löcsey Sp. Lajos* könykötő. 3-ik évfolyam, Kolozsvártt. A tiszta jövedelem fele a nagyenyedi leányiskolák gyarapitására van szánva, s azért kivánjuk, hogy minél több ezer keljen el belőle.

A megoldáshoz. Az „Egy magánlevél irójától". Pest, Pfeifernél. Azt fogták e röpiratra, hogy Somssich Pál irta, a tévedés csakhamar kiderült. Azt mondják, högy e mű irója Jankovits György jászkun kapitány. Ára 60 kr.

Szózat, hazánk katolikusaihoz, különösen katolikus Klérusához. Pest, Pfeifernél.

Népszerü kis természettan. Guthy Károly által. Három kis füzet jelent meg, melyekben a „légtünemények, csillagok s különféle fejtmények" volnának magyarázva igen gyarló *rímekben* az ifjuságnak. Egy füzet ára 10—20 kr.

Orvosi rendőrség. Irta *Grosz Lajos* orvost. stb. A közegészség érdekében irt mű, mely hasznos kézikönyvül szogálhat nemcsak az illető hatósági egyének, hanem magán-embereknek is az élet százféle viszonyaiban. Tárgyalva van e könyvben egészségi szempontból a lakhely, az épületek, táplálék, ruházat, kereskedés, ragályok, járványok, büntetések, tetszhalál, halottszemle, stb. stb; az e tárgyu külföldi legjobb dolgozatok nyomán. Ára 1 ft. 50 kr.

Paul de Kock regényei, Francziából forditva III kötet III rész: Choublanc ur. Pest, Noseda Gyula. Ugylátszik, komolyan folytatják e könnyed franczia termékek átültetését irodalmunkba. Kiváncsiak vagyunk, meddig győzik. Ára 1 ft.

** *A magyar tud. akademia kiadásában megjelent könyvek:*

„A strategia elvei," az 1796-ki németországi hadjárat előadásával felvilágositva Károly ausztriai főhg által. A m. tud. akadamia megbizásából forditotta *Kiss Károly* r. tag két kötet.

„Nyelvtudományi közlemények" kiadja a magyar akademia nyelvosztályának bizottsága. Szerkeszti *Hunfalvy Pál.* Első kötet 3-ik füzet. Tartalma: „Szabatosság az igeidőkben." Fogarassi Jánostól. „A régi magyar irók mire nézve lehetnek igazitó mintáink?" Hunfalvy Páltól. „Muhakemez-ül – lugetejn" Vámbéri Ármintól és „török példabeszédek" ugyanattól. „Csuvas közlések és tanulmányok" Budenz Józseftől; „Tudósitás a nyelvosztályi bizottság üléseiről." „Thewrewk Emil Homerosa" Budenz Józseftől; „Miklosich, Lexicon palaeoslovenicum. Fasc. I." Budenztől; Fogarassi János: „A személyragok viszonyáról a birtokra és tárgyra" Hunfalvy Páltól; „Brassai Samu: „A magyar mondat" Hunfalvy Páltól. Mind a három füzetnek ára együtt 3 ft.

„Archaeologiai közlemények" kiadva az akademia archaeologiai bizottsága által. III-ik kötet 3-ik füzete. Érdekes tartalma: *Magyar ereklyék. Archaeologai tanulmány Ipolyi Árnoldtól,* két táblával és a szövegbe nyomott 26 fametszettel. Tárgyalja a középkori magyar ötvös műemlékeket. Nevezetesen sz. István, László, Kálmán stb. régi ezüst és ércz mellszobrait; Nagy L. ötvöse, Sienai Péter által az aacheni magyar kápolna számára készült ezüst diszeszközöket, ereklyetartókat stb. Mindezen érdekes hazai müereklyék számos kéoben és szakavatott leirásban közöltetnek. A nagyobb közönségre nézve is átalánosabb érdekü tárgy ezen értekezésben sz. László király ezüst és zománczos hermájának a XII-ik század óta folytonosan a legujabb időkig történeti adatokból, okiratokból, legendákból, néphagyományokból és régi magyar énekek-, XVI-ik századi költőkből szőtt érdekes története, mely a hazai jogrégiségekre és nemzeti ős hadiszokásainkra nem csekély fényt derit.

** *Az „Erdöszeti lapok"* ez évi folyamának első füzete megjelent. A gondosan szerkesztett s csinos kiállitásu füzet a következő czikkeket tartalmazza: A bányászat viszonya az erdőszéthez. — Egy pár szó a zsombültetvényezésről. — Mi szükséges arra, hogy valaki jó fatenyésztő legyen? — Mit tudunk az erdőről? — A helyviszonyok jelentősége. — makk- és gubicstermő erdőkről. — A Libanon czédrusai. — E dus tartalmu szaklap, olvasó közönsége tetszését nagyban megnyerte, s azt valóban meg is érdemli.

** *„Ingyen tanitó franczia nyelvmester"* czimmel *Brassai Sámuel* jeles franczia nyelvtant adott ki. Brassai nyelvtana mind a francziát, mind pedig a magyart egyenlő figyelemmel és szakavatottsággal tárgyalja. Megismerteti a franczia idiomakat, megfelelő tősgyökeres magyar kifejezésekkel szolgál mindenre s érthetővé teszi a legbonyolodottabb szabályokat, kézzel fogható példái által. A tárgy fontosságát tekintve, e müvet nem ajánlhatjuk eléggé a közönség figyelmébe.

** *„Csatározás a dáco-román törekvések ellen."* Papiu Florianu „Erdély függetlensége" czimü röpirata ellen, — melynek fő eszméje, hogy Erdélytől, Bukovinából s Magyarországnak a Tiszáig terülő részéből álló Románia alakittassék, mert a röpirat szavai szerint „e terület román s nem magyar; a történelmi jog szerint a Gladu és Menumarot unokáit illeti az," — irta *Dózsa* Dániel, a „K. K." szerkesztője. Az erdélyi s tiszántuli magyarok s *románoknak* különösen ajánlható.

** *(Az „Orvosi hetilap")* érdekessé tételére legközelebb jutalom-kérdéseket fognak kitüzni. E czélra a magyarországi orvosok 205 darab aranyat, 30 frankot aranyban s 234 ft. 50 krt. o. é. gyüjtöttek s adtak össze, melyhez dr. *Duka* Tivadar hazánkfia, a budapesti orvosok társulatának, Indiából 5 font sterlinget küldött.

** *Nők könyve.* Hasznos és mulattató olvasmányok, művelt hölgyek számára. Irta Báttaszéki Lajos. Pest 1863. Az első magyar egyesületi könyvnyomda csinosan állitotta ki. Tartalmát, irányczikkek, beszélyek, jeles iróknak a nőkre vonatkozó mondatai s vegyes czikkek képezik. — Kapható szerző lakásán (tükör-utcza, 1-ső szám, 2-ik em.) és Ráth Mór könyvkereskedésében. Ára 1 ft., diszkötésben 1 ft. 80 kr.

** *(A „Budai lapok")* első száma *Jósika* Kálmán szerkesztése mellett megjelent. Tulaj[illegible] és főmunkatársa Batthyányi Julia. Tartalmát Dobsa „Attilá"-jának első felvonása, s leginkább a budai szinházróli közlemények teszik. Alakja a volt *Szépmüvészeti Csarnokéhoz* mindenben hasonló. Ára egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft.

** *(„Magyarország és Erdély, eredeti képekben")* czimü jeles vállalat 55. és 56-ik füzete megjelent. E munkát, *Hunfalvy* János szerkesztése mellett *Lampe* Gusztáv adja ki Darmstadtban, s e mű valódi nyereség irodalmunkban, mert benne hazánk nevezetesebb helyeinek leirását s rajzát jeles képekben együtt birjuk. A legutóbbi két füzet hat szép aczélmetszetü képet hoz, s ára füzetenkint 52½ kr. A kiadó értesiti előfizetőit, hogy a festői vidékek nagyobb teljessége kedveért, a füzetek számát legfölebb tizzel megtoldani kénytelen, de a hátralevő füzetek gyorsan fognak egymás után következni. Az utolsó füzethez a képek jegyzéke s a bekötés iránt tanácsadó utasitás lesz mellékelve. Ugyancsak az útolsó füzet vételekor, az előfizetők egy jutalomképet, egy, legalább is 3 tallér értékü szép aczélmetszetet fognak kapni, még pedig ingyen.

** *(Az uj bélyegtörvény)* sok zavarra adván alkalmat, a tévedni nem akarókat figyelmeztetjük a pár nap előtt Ráth Mór kiadásában megjelent könyvecskére, melynek czime: „Az 1863 jan. 1-én életbe léptetett uj bélyeg- és illetékszabályok, a bevezető legfelsőbb leirattal a foganatositási szabályokkal, s az igérvény-üzlet iránt kelt határozatokkal." Ára 50 kr. Ráth Mór utján minden hiteles könyvkereskedésben kapható.

** *(„Ifjusági olvasmányok")* czimü folyóiratot szándékozik meginditani *Bunyitay* Vincze nagyváradi püspökmegyei áldozár. Az I. kötetnek ára, a szétbocsátott előfizetési felhivás szerint 1 ft., mely a szerkesztőhöz, (Nagyvárad, barát-utcza 5. sz.) február végeig küldendő. Gyüjtők, öt példányra egy tiszteletpéldányt kapnak.

** *(A „Részvét könyve")* az *Eötvös* és *Gyulai* által az irói segélyegylet javára szerkesztett diszalbum, már össze van állitva, s pár nap alatt sajtó alá kerül. Apróbb müveken kivül, Jókai, Jósika, Degré, Bérczy novellái, — Arany „Bolond Istók"-ja, — Szász Károly „Zrinyi"-je, — Tóth K. „Sz. István" legendája, s Szigligetinek „Nőuralom" czimü pályanyertes vigjátéka fogják igen jeles tartalmát képezni.

** *(Balogh Zoltán)* egy kötet költeményre nyit előfizetést. A diszkiadásban megjelenő mű ára 2 ft. leend, s april elejére okvetlen meg fog jelenni. Az előfizetések szerzőhöz, ujvilág-utcza 16-ik sz. alá intézendők.

** *(Bukaresti német lapok.)* Bukarestben eddig két élhetetlen német politikai lap jelent meg; de mindkettő megbukott. Ezeknek romjain most egy harmadikat akarnak állitani, mely a politikával keveset törődik, s leginkább gazdászati viszonyokra lesz tekintettel.

** *(Uj román szépirodalmi lap Pesten.)* „Aurora Romana" czimmel Joanichiu Miculescu szerkesztése alatt uj évtől kezdve román szépirodalmi lap indult meg.

---

reményét fejezvén ki, hogy az emlitett czélra már eddig begyült nevezetes összeg a még várhatókkal gyarapodva, a szobor fölállitását lehetővé teendi, fölhivja az ajánló honfiakat adakozásaiknak, ugy az ivtartókat, még be nem küldött iveiknek a begyült pénzzel együtt *Gebhardt* Ignácz pénztárnokhoz (Székesfehérvár, nádor-utcza 62. szám alá) haladék nélküli beküldésére, hogy a jelesen mintázott szobor, — melynek rajzát ez évi első számunk hozta, — öntése és felállitása mielőbb eszközöltethessenek.

** *(A pozsonyi gymnaziumi tanulók)* mult hó 26-ikán Kruesz Krizosztom igazgatójok névnapja tiszteletére szini előadást rendeztek. A „Pártütőket" adták Kisfaludy Károlytól magyar nyelven. Mellette a „Fösvényt" szintén Kisfaludytól német nyelven. A gymnásiumi nagyterem zsufolásig tömve volt a meghivott vendégekkel. Mind a két darab jól ütött ki. A „Pártütőknek" előadása különös tetszésben részesült. A nőszerepeket szintén a tanulók vitték női ruhában s nem kis sikerrel.

** *(Gounod Faustját,)* „Margit" czim alatt, majnai Frankfurtban e napokban adták először,

AZ ŐSZI MŰTÁRLAT.

Irta Szana Tamás.

(Utánnyomás tilos.)

A képzőművészeti társulat őszi kiállítása ezuttal nem méltó bemutatója a rohamos fejlődésnek indult és ma már a külföldön is nagy elismeréssel találkozó magyar művészetnek. A kiállított tárgyak kétharmada idegen művészek küldeménye; s a mi hazai képiróktól és szobrászoktól érkezett: épenséggel nem nyújt tájékoztató képet haladásunkról. Azt nem is akarom különösebben hangsúlyozni, hogy elsőrangú mestereink, az egy Benczúr Gyula kivételével, távollétükkel tündökölnek; egy-egy hír szárnyára kapott művész közönyösségét kiállításainkkal szemben már megszokhattuk; de rosszul esik látnunk, hogy fiatalabb művészeink is elmaradoznak, vagy nem szerepelnek tehetségükhöz méltó alkotásokkal.

Mióta a képzőművészeti társulat vezetői az őszi kiállítást két sorozatra osztották: az első sorozat ingerét úgy a kiállítókra, mint a közönségre nézve jóformán elveszítette. A művészek a második seriesre tartogatják műveiket, a midőn a különböző díjakat szokták kiosztani; a közönség pedig, természetes következményképen, nem nagy érdeklődést mutat az olyan tárlat iránt, melylyel szemben magok a művészek is közönyösek.

Pedig ez a kiállítás, ha nem tartozik is a jobbak közé, mutat föl néhány olyan alkotást, a melyet méltó megtekinteni. Sőt a belga és olasz képirók küldeményei azt is megérdemlik, hogy fiatalabb művészeink behatóan tanulmányozzák. A felfogás igazsága s az erős realisztikus érzék rajtok olyan tulajdonságok, hogy elsajátításuk a fiatal magyar festő-nemzedéknek is hasznára válnék. Lejebb megemlékezünk róluk egyenkint; előbb azonban végezzünk a hazai termeléssel.

A magyar képek túlnyomó részét ezuttal is a tájfestők szolgáltatták. Közülök először is *Ligeti* Antal köti le figyelmünket, ki ismert gondosságával és türelmével ábrázolja Biharmegye egyik sziklás vidékét. Rajza most is kifogástalan, színei kellemesek; de annyira belemerül a részletezésbe, hogy miatta a kép egésze szenved. Ligeti úgy tesz, mint azok az elbeszélők, a kik mindent elmondanak, holott a művészet titka igen sokszor az elhallgatásban rejlik. Ezt az elhallgatást s ezzel szemben a lényegesnek erős kiemelését újabb tájfestőink közül báró *Mednyánszky* László érti legjobban. Ő rendesen szélesebb perspectivát nyit meg szemeink előtt, s képzelődésünknek mindig hagy fenn valami tenni valót. Ez a charakterisztikuma mostan kiállított két tájképének is. Úgy *Őszi reggel*-e, az erdő titokteljes homályával, mint a *Szélmalmok*, a mocsárban visszatükröződő fénynyel és árnyékokkal, költőileg hangolt meleg kedélyről és az ábrázolás ritka erejéről tesznek tanúságot. Mind a két képhez újra és újra visszatérhetünk s mindig találunk rajtuk valami újat, megragadót.

A tájfestészet régi iskoláját *Molnár*

József és *Brodszky* képviselik, sok gonddal, odaadással, de annál keve ebb igazsággal készített festményeiken. Az újabb mo orhoz *Györök* Leó és *Telepy* Károly képeznek átmenetet. Az utóbbitól az újpesti kikötő egyik részletét látjuk, jó rajzban és kifejező színekben. *Tölgyessy* Arthur festő-állványáról három tájkép került a kiállításba. Hangulatos, finom színeket mutató kép mind a három; de a figuralis rész rajtuk annyira gyönge, hogy szinte szeretnők, ha Tölgyessy festményein egyáltalában nem alkalmazna alakokat. *Aggházy* Gyula ezuttal, szokása ellenére, sziklás vidékeket festett. Két képe közül a kisebb az igazabb s ennélfogva a hatásosabb. A legújabb generatió sorából *Bruck* Miksa emelkedik ki, élénk megfigyelésre mutató *Erdőrészlet* ével.

Az arczképek sorában *Benczur* Gyulának az első hazai takarékpénztár igazgatóját: Steiger Gyulát ábrázoló festménye köti le érdeklődésünket. A kép hiven visszatükrözi nagyhírű művészünk tehetségének jellemző vonásait. Bámulatos bravourral van megfestve; a felfogás és rajz kifogástalan; de az arcz szinei kissé konvenczionálisak s a részletek kidolgozására fordított gond inkább csökkenti, mint emeli az arczkép hatását. *Csányi* Gizella pasztellképeket küldött. Könnyedség és ízlés nyilatkozik bennük. *Roskovics* Ignácz hasonmásai közül legsikerültebb a gróf Török Napoleont ábrázoló; jellemzése kitünő technikája gyakorlott kézre mutat. Föl kell említenünk még *Kardos* Gyula könnyedén odadobott, beszédes férfi-arczképét s *Tornai* Gyula medvebőrön hentergő, mosolygó arczú gyermekét, mely utóbbi már a genre-képekhez képez átmenetet. Ez a jellege *Jendrassik* Jenő *Kinga kis asszony*-ának is, mely fesztelen pose-ával s a tájképrészlet ügyes fölhasználásával folytonos emelkedésben mutatja a fiatal képiró tehetségét.

Szorosabb értelemben vett genreképe kevés van a kiállításnak; nagyobbára kezdők művei, a melyekről ma még tanácsosabb hallgatni. Köztük legfeltünőbb *Balló* Ede *Várakozás*-a, mely a távolba fürkésző szemmel néző fiatal paraszt leányt ábrázol. Magán az alakon nincs semmi különös; de a nyitott ajtón át látható napfényes tájkép jól van megfestve.

A hazai szobrászok jó reputácziójáť *Strobl* Alajos és *Senyei* Károly, a müncheni akadémia tehetséges növendéke igyekeztek megmenteni. Az első szépen mintázott, érdekes tanulmányfőt állitott ki, az utóbbi apró genre-szobrokat. Senyei küldeményéből felfogásának eredetiségével, s gyakorlott kézre mutató technikájával válik ki az *Alvó faun*. Bronzba öntve bármely salonnak díszére válnék.

A külföldi művek közt — mint már említém — kiváló figyelmet érdemelnek a belga képírók küldeményei.

Verstraete Tódortól, a hangulatkeltés nagy mesterétől, két képet láthatunk. A művész kiváló tulajdonságai főleg a *Nyári est*-en érvényesülnek. A képre álomba ringató félhomály borul. Az alakokat (teheneket hazafelé terelő fiatal leányok) még tisztán kivehetjük; de a tárgyak körvonalai már elveszitették nappali élességüket s mind jobban-jobban terjed a szürkület, melynek sejtelmes költészete megragadja és hosszasabban is foglalkoztatja képzelődésünket. Másik műve a *Hollandi major*. Kisebb igényű kép, de az ábrázolás igazsága ezen is meglepő. *Verhas* tengerparton sétáló gyermekei kedves, beszédes teremtések, erős observáczióval festett tájkép keretében. *Wauters* Emil *Sirályfészek*-je egyike a kiállítás legszebb festményeinek. A képről kelet költészetének egész bűbája sugárzik felénk; a kompoziczió nemes egyszerüsége, a kifogástalan rajz és kifejező kolorit egyaránt elsőrangú festőre vallanak. Kiállításaink mindig örömest látott vendégét: *Abry* Leont két festmény képviseli: a *Gyógyíthatatlan vakok-nál* czimű nagyobb kompoziczió s a *Hazulról* czimet viselő, kedves kabinetkép. Abry szeretetreméltó tehetségét főként ez utóbbi képe mutatja. A falusi küldeményt kíváncsian leső katonák

életteljes csoportozatot képeznek; míg a nagyobb festmény erős realizmussal festett alakjai, a testi fogyatkozások ábrázolásával, csak sivár, nyomasztó hatást gyakorolnak kedélyünkre. A brüsszeli küldeményben van még *Leemputten Birkanyáj*-a is, e rajz, csoportosítás és színezés tekintetében egyaránt figyelmet érdemlő festmény.

Az olaszok nagyobbára aquarelleket küldöttek. Velencze lagunáit, roskatag épületeit, és vízi utczáit *Sala* és *Calvi* képei ismertetik. Kivétel nélkül jó hatású, érdekes képek. Az olasz népélet ábrázolásával *Lancerotto* Egisto, a nagy könnyedséggel és kifejlett színérzékkel dolgozó festő, foglalkozik. Művei az élet derűsebb jeleneteit mutatják. Komolyabb hatások után törekszik *Rotta* Silvio. Tőle a *Gályarabok* czímű nagyobb méretű képet látjuk, mely már a tavalyi velenczei kiállításon is általános feltünést keltett. Megrázó hatású festmény. Lánczra vert fegyenczek vonulnak el előttünk; közben-közben egy-egy fegyveres őr elfásult, közömbös tekintettel. Minden arcznak külön, sajátos kifejezése van; az egyik mivel sem törődve daczosan halad előre; a másik eltompulva, bambán néz maga elé, míg egy harmadik, ki még nem romlott meg annyira, a lélekmardosás kínjait árulja el révedező tekintetében. A jellemzés ritka ereje szól hozzánk a festményről, melyen nincs semmi szinpadias, nincs semmi felesleges. Az egész kép egy darab a mindennapi életből, erős megfigyeléssel, sok tudással és nagy közvetlenséggel ábrázolva.

Az osztrák és német festészet termékeivel röviden végezhetünk. Feltünőbb, nagyobbszabású alkotás nincs közöttük s ezuttal még a senzációs képek is hiányoznak. Az érdekesebb számok közt kell említenem *Wenglein* és *Munthe* tájképeit, *Grützner* Érdekes olvasmányát, *Kaulbach* szénrajzát s *Romako* bizarr képét: *Tegethoff Lisszánál*. Ez utóbbi sajátos tüneteit mutatja egy minden ízében eredeti, de önmagával meghasonlott nagy tehetségnek.

E pontnál berekeszthetném ismertetésemet, ha Paul *Dubois* mellszobrai sétám közben meg nem állítanának. Ez a belga művész Wauters és Rotta mellett legérdekesebb jelensége a mostani kiállításnak. Nővérének képmásán kívül egy Flóra-szobrot és egy gyermekfőt állított ki; de ez a három darab is elegendő arra, hogy benne a jellemzés igazi mesterére ismerjünk. Ereje a bámulatos egyszerűségben rejlik; kerüli a felesleges cziczomát s kevés eszközzel ér el meglepő hatásokat. Művei igénytelenség dolgában a régi kor szobraira emlékeztetnek; jellemzési képessége bámulatos.

Dubois szobrai őszi kiállításunkon a sok selejtes számért kárpótlást nyujtanak annak, ki a művészet igazi termékeit érdemükhöz képest tudja méltányolni.

SZINHÁZ UTÁN.

Irta Bródy Sándor.

(Utánnyomás tilos.)

Mindjárt az első felvonás alatt — Mignont adták — Mignon egy sajátságos arczot vett észre a nézőtér utolsó másodemeleti páholyában.

«Ki ez?» kérdezte magától szerepének szünete alatt s míg a férfiak rajta legelésző szemei lágyan simogatták ideges kis testét: az ismeretlen emberarcz ismerős tekintetére egyszerre megborzongott.

«Ki ez, mit akar, mért néz rám olyan mereven?» szólt magához, míg odaállt a súgó elé, hogy a románczot elénekelje.

Az opera közönsége tapsolt, Mignon meghajolt és félszemmel felnézett a másodemeleti páholy felé.

Az alak mozdulatlanul ült ott, egy kissé hátra húzva székét: félarcza vörös árnyékban, csak szemei körül és homlokán ragyogott világosság. Homlokán, mely kopasz volt és szemein, melyeknek fénye olyan intenziven szóródott rá mint a reflektor világa valamely tükörre.

«Ismerem, bizonyos, de ki, de mit akar?» kérdezte magától s ideges félelmében fogai összekocczantak úgy hogy a legnagyobb megerőltetésébe került a szokott módra mosolyognia.

És egyszerre ez a mosoly is eltünt messziről még mindig olyan szépnek tetsző ajakáról. Az ismeretlen oldalt kissé előre hajolt és álláról eltünt az árnyék.

Most már azonnal megismerte. A férje volt, az, kinek nevét viselte még most is, de a kit nem látott már tizennyolcz éve.

I.

Mégis mintha megkönnyebbült volna egy kissé. Az ismeretlentől való félelme eltünt s az ismerttől nem rettegett valami különösképen. Kétségkívül izgatott, de mintha hizelegne neki, hogy ez a férfi — végre is férfi — még mindig úgy néz rá, még mindig szerelmes belé. Nem igaz hát, hogy megöregedett, hazugság hajában az ősz, chimere a negyven esztendeje. Az anyakönyv.. Mért ne tévedhetne a pap?

Frissnek érezte magát, életkedvet lehelt bőrének minden porusa, bizonynyal alig hagyott rajta nyomot az a tizennyolcz év... Tizennyolcz évesnek érezte magát ma is, annyinak mint a mennyi akkor volt midőn először találkozott e férfival. Kis felvidéki mezővárosban, kocsiszínbe épített szinház gyalulatlan deszkáján.

LIGETI Antal festő

M. ÉRT.
1991. 1/2.

1862. 242. dec. 21. Obrenovics Miks(a) arcképe kínáltatik vételre.

244. dec. 29. Ligeti „Saharai pusztá"-ja tárgyában.

96.

141. aug. 17. Ligeti „Girgenti romok" czimü festménye kináltatik vételre.

1863 296. dec. 21. Ligeti „Dévény várromjai" festménye irányában

Szerzemény

1868 79. ápr. 7. Ligeti Antal képtári felügyelőnek nevezetik ki.

1868.

42. érk. febr. 22. Ligeti Antal ugyanarra folyamodik —

1870

Ligeti Antal képtári őrré ...

291. júl. 28. Végleges kinevezések: Ligeti Antal képtári őrré 99.r

1872

196. máj. 10. „Vajda-Hunyad vára" tájkép Ligetitől. Szerz. 199

1873

242. júl. 21. Ligeti képtárőr a bécsi közkiállítás tanulmányozására 200 frtot kap. 100

1876

143. márc. 5. Ligeti Antal festménye „Betlehem városa" megvétetett. Szerz. 101.r

139. márc. 9. Ligeti Antaltól „A m. n. muzeum képcsarnokának lajstroma" Szerz. 102.r

1878

Bizonyitvány Ligeti Antal képtárőrnek. 587. dec. 29. 103.r

1880

Ligeti Antal képtárőrnek vázlat készitésre útiköltség Zboróra 200 frt. 103

1890

7. jan. 7. Ligeti Antal képtárőr meghalt január 5-én.

108 febr. 20. Ligeti hagyatékból megveendő képek

19

LIGETI Antal

	1881	
12. jan. 7.	Magyar tengerparti kép megrendelése Ligetinél	104
310. jún. 12.	Ligeti Antalnak elismerés az országos képtárban szerzett érdemeiért. —	
	1882	
580. nov. 20.	Ligeti Antal tiszteletdíja Fiume látképéért. Szerz.	104.
	1886	
185. máj. 27.	Ligeti Antal képt. őrnek szabads. idő és 200 frt uti át. kéretik erdélyi (utra?)	106

Viniczai István 11, 33
Vincze Géza 2067
Vinkó József 2361
Viola József 2383
Viollet le Duc, Eugène Emanu
Visy László 1999
Vitéz János 765
Vitruvius Pollio 141
Viz László 833
Vizkelety András 469, 769,
Voit Pál 553, 1085
Vonnák János 2384
Vörös Attila 2066
Vörös Béla 2385
Vörös Dezső 376
Vörös Károly 1261

LIGETI Antal

Gábor Eszter

AZ 1884–85. ÉVI BUDAPESTI LÁTKÉPPÁLYÁZAT

1884. május 6-án Budapest főváros tanácsa pályázatot hirdetett a főváros jelesebb pontjainak olajfestésű képekben való megörökítésére.[1]

E határozat előzményeihez tartozik, hogy a tanács mellett 1880-ban létrehozott fővárosi képzőművészeti bizottság 1883. október 27-i ülésén „báró Kaas Ivor bizottsági tag szóba hozta, hogy kívánatos volna a főváros szebb pontjait és pedig nemcsak a kültelkekét, hanem és főleg a belső utcák egyes kiválóbb részleteit is olajfestményekben megörökíteni".[2] A képzőművészeti bizottság támogatta a javaslatot azért, hogy a folyton változó fővárosról történeti becsű részletek maradjanak az utókorra, hogy lendületet adjon általa a „festészet ezen kiváló és reális természetű fajának művelésére" és támogassa az e műfajjal foglalkozó művészeket, végül, hogy az ily módon megszerzett képekkel érdekes kiállítási tárgyakhoz jusson.[3]

1883. november 15-én a képzőművészeti bizottság levélben fordult az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat (OMKT) igazgatóságához, és mint legilletékesebbnek véleményét kérte a kérdés helyes volta és a kivitel mikéntje tárgyában. A levélben hangsúlyozták: a képzőművészeti bizottság „örömmel karolta fel az eszmét, hogy a rendelkezésére álló évi dotació egy része a főváros szebb pontjainak távlati képekben, olajfestményekben leendő lefestésére fordíttassék, egyebek között azon célból is, hogy a távlati tájkép festésnek, melynek tudomásunkkal eddig művész hazánkfiai közül alig van művelője, szintén némileg nagyobb mérvben való művelésére alkalom nyujtassék azoknak, kik a festészet ezen ágában is dolgozni hajlammal és tehetséggel bírnak." Kérték egyúttal, hogy amennyiben a pályázati eljárást célravezetőnek találják, küldjék meg a pályázati feltételek tervezetét is.[4]

Az OMKT igazgatósága 1884. január 31-én kelt válaszlevelében támogatta a képzőművészeti bizottság kezdeményezését, de szkeptikus volt, ezért szükségesnek tartotta már a bevezetésben megjegyezni, „hogy a feladattal jelenleg nem foglalkozik az olajfestészet", és a pályázat feltételeire vonatkozó tanácsok után visszatérve az eredeti kérdésre azt ajánlotta, hogy ha az olajvázlatokra hirdetett pályázatnak nem volna meg a kívánt eredménye, kísérletet lehetne tenni a kevésbé monumentális, de az építészeti felvételekre alkalmas vízfestéssel is. Az OMKT igazgatósága, ha nem bízott is a pályázat sikerében, természetesen minden tanácsot megadott a pályázat lebonyolításához. 500, 300 és 200 frt-os díjakat ajánlottak nemcsak a feltétlen megfelelő, hanem a viszonylag legjelesebb határozott művészi beccsel bíró művek jutalmazásául. Olyan, legalább 60 cm széles olaj színvázlatokat tartottak pályaművekként megkívánandónak, amelyek a majd megrendelendő 100x150 cm méretű végleges képek alapjául szolgálhatnak; a végleges képek méreteit a várható elhelyezés – valamely díszesebb hatósági terem – szabta meg. E kész képek tiszteletdíjául 1200-1500 frt-ot javasoltak. Megjegyezték még, hogy a vázlatok elkészítéséhez három olyan hónap szükséges, amikor a szabadban lehet festeni, ezért javasolták, hogy a beadás határidejét június végére tűzzék ki.[5]

A tanács az OMKT javaslatait figyelembe véve 1884. május 6-án úgy határozott, hogy pályázatot ír ki egyelőre 12 képből álló sorozat beszerzése céljából egy-egy 500, 300 és 200 frt-os díjjal a főváros jelesebb pontjainak olajfestésű képekben való megörökítésére.[6]

Ugyanaznapi dátummal (1884. május 6.) kiadásra került a pályázati felhívás, amelyet 150 példányban sokszorosítottak[7] és megküldtek az itthon vagy külföldön működő ismert magyar festőknek.[8]

A pályázat feltételei között első helyen szerepelt, hogy azon „csak Magyarországon született vagyis magyar művészek pályázhatnak".[9] „A pályázatra legalább 60 cm széles olajszín vázlatok" küldendők be. (Ez a kikötés adta a támpontot a pályázatra egykor beküldött képek azonosításához, a tematikailag ideillő művek közül kiszűrve a túlságosan kicsi[10], illetve a feltűnően nagy méretű képeket.)[11]

A pályázók tudomására hozták, hogy a végleges képméret 100x150 cm lesz, ajánlott tehát, hogy a vázlatok ennek alapjául szolgálhassanak. Kívánatosnak mondták, hogy a képek a „főváros főleg beépített területének kiválóbb pontjait" örökítsék meg, de a „felveendő pontok megválasztása a pályázó művészek szabad tetszésére" volt bízva, a kiírás konkrét ajánlásokat nem tett.

Kikötötték, hogy díjat a viszonylag legjelesebb művekre adnak, de csak az esetben, ha a művész legalább két színvázlatot beküldött.[12] A vázlatok a szerzők tulajdonában maradnak. A főváros fenntartotta magának azt a jogot, hogy a díjazástól függetlenül tehesse megrendelését. A beküldési határidő 1884. október 1. volt. (Ezt később 1884. december 31-re módosították.)[13]

A kor szokása szerint előre közölték, hogy a bíráló választmány 9 tagból fog állni, két tagot az OMKT, kettőt a Magyar Mérnök és Építész Egylet, öt tagot a képzőművészeti bizottság saját kebeléből választ meg. A tagok névsorát a későbbiekben (augusztus végéig) a hírlapok útján a pályázók tudomására hozzák. Egyúttal közzétették a bírálat lefolyásának feltételeit: a beadást követő egy hónapon belül viszonylagos szótöbbséggel döntenek és a díjakat a bírálatot követő 8 napon belül kifizetik. Végül felhívták az „akár itt benn lakó, akár külföldön tartózkodó festő urak(at), miszerint a magyar hazai festő művészetnek támogatása céljából általában s a távlati képfestés műfajának művelése iránti érdekeltség felébresztése céljából különösen nagyérdekű és jelentőségű eme pályázaton minél több vázlat beküldésével résztvenni szíveskedjenek."[14]

A tanács, illetve a képzőművészeti bizottság igyekezett az igényét pontosan megfogalmazni, de az mégsem lehetett eléggé egyértelmű, mivel szükségesnek találták, hogy csaknem hat héttel később, 1884. június 19-én „újabb intézkedést" tegyenek, „a főváros kiépített része szebb pontjainak lefestése tárgyában". Az újabb tanácsi határozat már részletesebben elmagyarázza, hogy a 24.189/84. sz. a. kiírt pályázattal „nem az úgynevezett tájfestészetet (Landschafts-Malerei) kívánta támogatni, nem madártávlati képet kívánt szerezni – hanem az úgynevezett építészeti festészetet kívánja érvényre emelni, mely nemét az olajfestésnek ez idő szerint – bizonyára a megrendelések hiányában – elhanyagolva látja, és nevezetesebb pontjait a folyton fejlődő és változó városnak kívánja olajfestésű képekben a későbbi kor számára megörökíteni".[15] Az újabb határozatot is megküldték a művészeknek.[16]

A pályázat módosított határideje 1884. december 31-én járt le, addig 18 művész 66 színvázlatot küldött be. A pályázók zömében pályakezdők, illetve igazi sikereket még el nem ért művészek és rajztanárok voltak. Az idősebb generációt Molnár József képviselte. A már tekintélyes művészek közül csak Ligeti Antal pályázott, de ő eltért a kiírástól és nem „építészeti festményt", hanem madártávlati képet küldött. Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza 1-1, Aggházy Gyula, Böhm János, Ligeti Antal, Löschinger Zsigmond, Molnár József, Schandi Gyula és Tölgyessy Arthur 2-2, Görök Leo György, Irinyi Sándor, Mednyánszky

László és Spányi Béla 3-3, Feszty Árpád 4, Balló Ede 5, Schickedanz Albert 7, Lechner Gyula 8 és Nadler Róbert 14 képpel szerepelt.[17]

A kiírás szerint 9 tagúnak tervezett bíráló választmány 8 tagja 1885. január 10-én összeült. A képzőművészeti bizottság részéről Havas Sándor, báró Kaas Ivor, báró Lipthay Béla és Vidéky János, az OMKT részéről Kelety Gusztáv és Vastagh György, a Magyar Mérnök és Építész Egylet képviseletében Ybl Miklós és Rauscher Lajos jelent meg.[18] Távol maradt a képzőművészeti bizottság részéről delegált ötödik küldött: Zichy Antal.[19]

A bíráló választmány először azt vizsgálta, hogy a pályamunkák megfelelnek-e az előírt feltételeknek. Megállapították, hogy Schickedanz Albert magyar művészként részt vehet a pályázaton,[20] Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza műveit nem vehetik figyelembe, mert a kiírástól eltérően csak egy-egy művet küldtek, s Ligeti Antalét sem, mert ő két „madártávlati" képet mutatott be. A figyelembe vehető képek közül az első díjat a vele járó 500 frt-tal „tekintettel különösen a várkert rakpartot felülről nézve, és a bombatért ábrázoló vázlataira egyhangúlag Nadler Róbertnek", a második díjat a vele járó 300 frt-tal „különös tekintettel a nagymező utcát és a várbeli Szt. Háromságtért tárgyaló vázlataira szintén egyhangúlag Schickedanz Albertnek", a 200 frt-tal járó harmadik díjat „Molnár József, Aggházy Gyula és Feszty Árpád között 3 szavazás útján szavazattöbbséggel, s tekintettel a Calvin téri vázlatra Molnár Józsefnek ítélte".

A díjazásra vonatkozó döntés után felkérték a bíráló választmányt, hogy tegyen javaslatot a megrendelésekre. A választmány, megjegyezve, hogy „ámbár ez szorosan véve hatáskörén kívül esik, ajánlja első sorban Ligeti Antalnak az alsó Dunáról tekintett képét az újabb építményekkel kiegészítve, mint bevezetést a megrendelendő képsorozathoz". A bírálók, akik szigorúan ragaszkodva a kiírás feltételeihez, kénytelenek voltak Ligetit kizárni a pályázatból, kapva kaptak a lehetőségen, hogy egyrészt kárpótolhatták a tekintélyes mestert, másrészt a várost is hozzájuttathatták egy olyan képhez, amely „a folyton fejlődő és változó város"-t „a későbbi kor számára megörökíti", – még ha madártávlatból is. Egy jó képhez, amely teljesen megfelelt a kiírás céljának, ha betűinek nem is.

Megfestésre ajánlották még: „Nadler Róberttől 1. Várkert rakpart felülről (pályanyertes), 2. Albrecht út felülről, 3. Bombatér, 4. Lánchídfő Budáról. Schickedanztól: 1. Nagymező utca, 2. várbeli Szt. Háromságtér, 3. Torony és Duna utca sarok, 4. Ferenciek tere. Molnár Józseftől Calvin tér, Feszty Árpádtól: 1. Lánchíd este, 2. alsó dunai látkép. Aggházy Gyulától Albrecht út alulról, Ballótól: Petőfi tér, Tölgyessytől: Sugárút, Lechner Gyulától: Váci utca Kristóffal". Az ajánlat bőségesebb volt, mint a lehetőség, hiszen eredetileg is mindössze 12 képről volt szó. Az ajánlattevők még a látszatát is kerülték annak, mintha ők hozhatnák a döntést. Nehezen állapítható meg, hogy a javaslatnál mennyire vezette a bírálókat a minőség és mennyire a tematika, a megörökített helyszín. Az mindenesetre szembeötlő, hogy a javasolt munkák között nincs tematikai átfedés, sőt fellelhető némi szándék a kiegészítésre. A négy Calvin tér kép közül egy került javaslatba, a hat Lánchíd kép közül kettő: egy esti és egy, amely a budai hídfőt ábrázolja. A három Albrecht út közül ugyancsak kettő: az egyik alulról, a másik felülről ábrázolja az utat. Kvalitás szempontra utal viszont az, hogy az első két helyezettől 4-4 képet hoztak javaslatba.[21]

A fővárosi képzőművészeti bizottság 1885. február 2-i ülésén tárgyalta meg a pályázat eredményéből adódó teendőket. Megállapítva, hogy az idő szerint 6000 frt áll rendelkezésre, amely összegből a tervbe vett tizenkét kép költségeit fedezni nem lehet, úgy határoztak, hogy egyelőre annyi képet rendelnek meg, amennyit elkészültük esetén ki tudnak fizetni. A megrendelések megtételénél követendő szempontkén jelölték: „a főváros szebb és érde-

kesebb pontjai közül első sorban azokat örökítse meg, melyek a főváros természetes fejlődése folytán a közel jövőben változás alá fognak esni".[22] Ismét hangoztatták, hogy „a hatóság kötve nincs a bíráló választmány ítélete által, megrendeléseit teljesen függetlenül teheti" – mégis úgy döntöttek, saját fenti szándékait háttérbe szorítva, hogy a díjazott három művésznél rendelnek egy-egy képet, nevezetesen: „a) Nadler Róbertnél a Bombatért és környékét tartalmazó látképet, b) Schickedanz Albertnél a Torony- és Duna-utcák sarkát feltüntető képet, c) Molnár Józseftől a Calvin-tért."[23]

Az 1885. február 5-i tanácsülésen jóváhagyták a képzőművészeti bizottság javaslatát, intézkedtek a pályadíjak kifizetéséről[24] és a három nagyméretű kép megrendeléséről.[25]

Az egyenként 1200 frt tiszteletdíjú három kép megrendelése után még szabad rendelkezésre maradt 2400 frt. A kézőművészeti bizottságban felmerült, mint követendő szempont, hogy „a hazai képzőművészetek támogatására felvett évi 4000 frt-os dotatio természeténél fogva tehetségesebb kezdő, vagy megrendelésekkel kevésbé ellátott művészeknek lehetőleg direct támogatására fordítandó", másrészről a pályázatra „sok jó vázlat adatott be, amelyek már így is annyira jóknak mondhatók, hogy mint hivatalszobát díszítő képek, bárhol elhelyezhetők, és ha kellő alapunk volna a fedezetre, mind megszerzendők volnának; s hogy azok is, a kik pályadíjat nem nyertek, fáradozásaik némi jutalmazását élvezhessék: javaslatba hoztuk, hogy 1200 frt, vagyis egy kép végleges kidolgozásának ára erejéig vételi ajánlatok tétessenek az illető művészeknek."[26]

A képzőművészeti bizottság javaslata alapján a tanács 1885. július 9-én megvásárolta Balló Ede: Rakpart a Petőfi térnél c. vázlatát 200 frt, Feszty Árpád: A Lánchíd éjjel c. képét 200 frt, Tölgyessy Arthur: Sugárút a Körtértől befelé c. képét 200 frt, Györök Leo György: Helyőrségi templom és Albrecht út fent c. vázlatait összesen 300 frt, Lechner Gyula: Rózsa tér és Sebestyén tér c. vázlatait összesen 300 frt kifizetése ellenében.[27] A megvásárolt vázlatok listája részben, de csak részben fedi a zsűri által megrendelésre ajánlott művek sorát. Hiányoznak róla természetesen a megbízást nyert művészek. Hiányzik Aggházy – ismeretlen okból. (Talán a többieknél jobban el volt látva munkával, kapott más támogatást, pl. 1883-ban műtermes ház építésére alkalmas epreskerti telket nagyon kedvezményes áron.[28]) 300 forintért megvett két képpel bekerült Györök Leo György, Lechner Gyulától viszont nem a Váci utca a Kristóffal címűt vették meg, hanem egy összefüggő képpárt, a Rózsa és a Sebestyén tereket ábrázolókat.

Feltételezhetően ugyanekkor, vagy kevéssel később határozták el, hogy a fennmaradó 1200 frt-ból 1100 frt-ért megveszik az akkor még külföldön – Párizsban élő Bruck Lajos: A Ferenc József-rakpart a Petőfi térnél és A várhegy c. nagyméretű festményét is.[29] Az eljárás meglepő, de nem volt jogtalan, hiszen a hatóságnak jogában állt pályázattól függetlenül is beszerezni képet. Talán a külföldön dolgozó „jeles hazánkfiát" kívánták e gesztussal hazatelepülésre biztatni.[30]

Molnár József és Schickedanz Albert egy év alatt elkészültek a képekkel. 1886. február 10-én tanácsi határozat intézkedett a beszállított, a bizottság által elfoadott festmények tiszteletdíjának kifizetéséről.[31] Nadler, aki közben az Országos kiállításról festendő képekre is kapott megbízást a fővárostól,[32] csak 1887. októberre készült el a Bomba teret ábrázoló nagyméretű képével.[33] Ezzel egy időben, 1887. október 20-án Havas Sándor bizottsági tag javaslatára a képzőművészeti bizottság előterjesztését támogatva a tanács 1200 frt-ért megvette Ligeti Antal: Budapest távlata 1864-ben c. olajfestményét.[34]

Két évvel később, 1889. december 15-én a fővárosi képzőművészeti bizottságban Gerlóczy Károly alpolgármester, a bizottság elnöke javasolta, hogy a főváros egyes pontjainak

65. Molnár József, Calvin tér. BTM Fővárosi Képtára, 1312. Ltsz. (II/2.)

66. Balló Ede, Calvin tér. BTM Fővárosi Képtára, 20.335 Ltsz. (I/6.)

67. Nadler Róbert, Várkert rakpart. BTM Fővárosi Képtára, 19.194 Ltsz. (I/42.)

68. Balló Ede, Várkert bazár. BTM Fővárosi Képtára, 20.334 Ltsz. (I/7.)

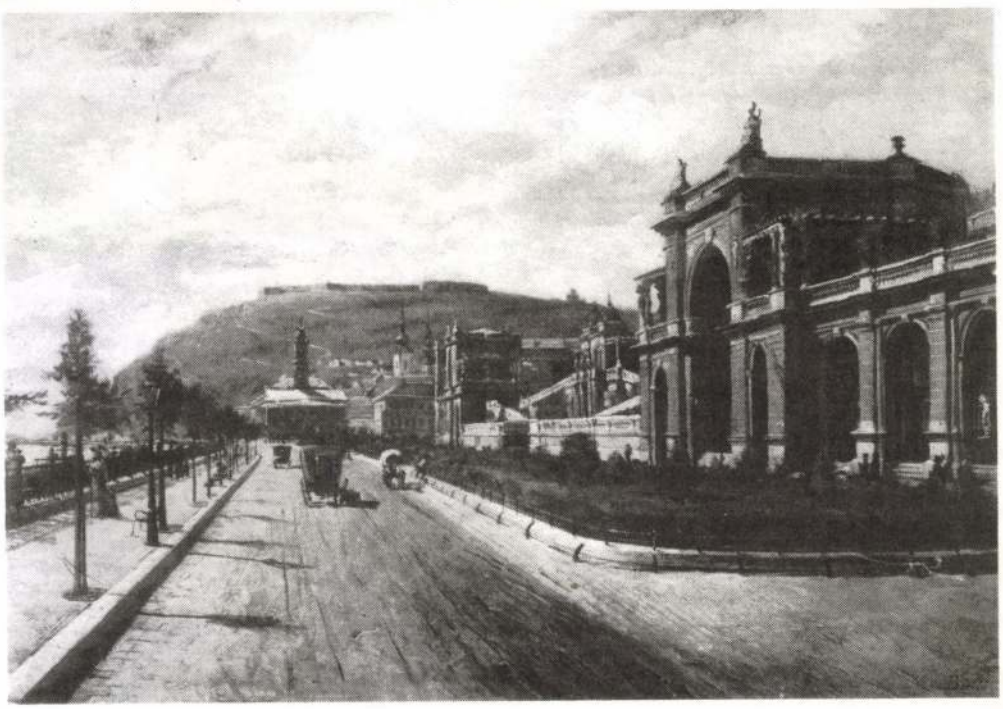

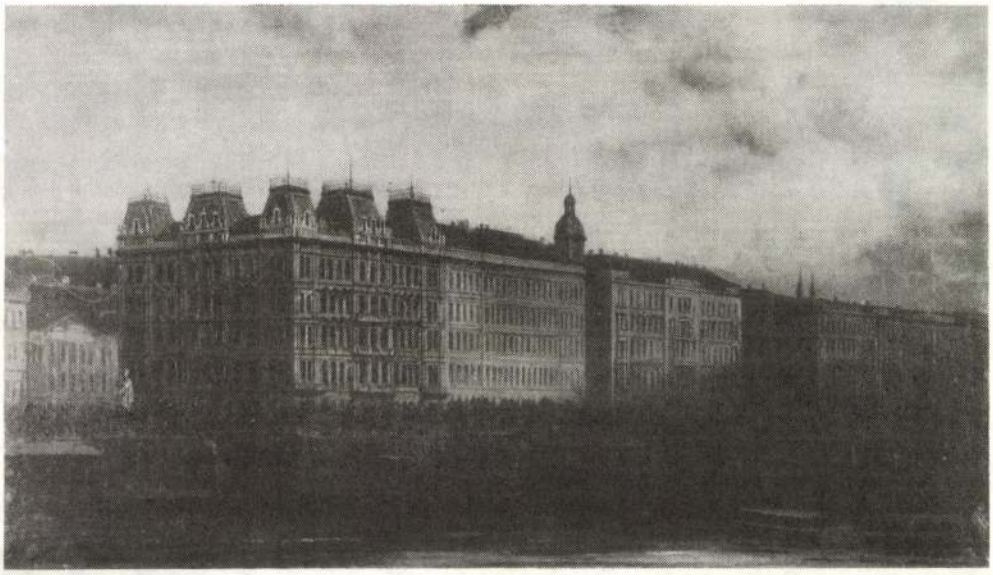

69. Irinyi Sándor, Eötvös tér. Ferenc József (Belgrád) rakpart. BTM Fővárosi Képtára, 16.505 Ltsz. (I/20.)

70. Tölgyessy Arthur, Sugárút a rond térről. BTM Fővárosi Képtára, 831 Ltsz. (I/66.)

71. Schickedanz Albert, A Ferenciek terén állott Atheneum. BTM Fővárosi Képtára, 643 Ltsz. (II/18.)

72. Györök Leó György, Albrecht út. BTM Fővárosi Képtára, 13.467 Ltsz. (I/18.)

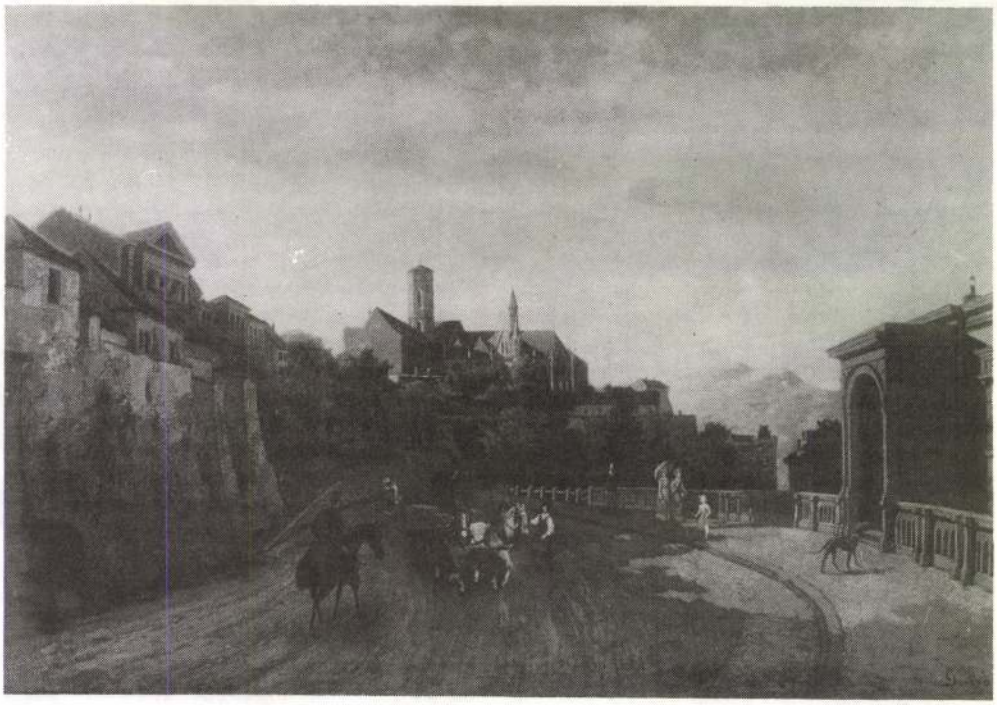

lefestésére vonatkozó, 12 képre tervezett sorozatot – amelyből eddig pénz hiányában csak három képet készíttettek el – folytatni kellene. A bizottság támogatta a javaslatot, és következőkként Schickedanz Alberttől a Mátyás templom, Nadler Róberttől a királyi vár kisztinavárosi részének megfestését kívánta megrendelni. Egyúttal megbízták báró Lipthay Béla bizottsági tagot, hogy a művészekkel érintkezésbe, illetve alkudozásba lépjen.[35] A Nadlerrel folytatott megbeszélések simán mehettek, így 1890. május 7-én a képzőművészeti bizottság megbízta őt az említett kép megfestésével, és „skizz" előzetes bemutatására szólította fel.[36] 1891. január 3-án a képzőművészeti bizottság a bemutatott három vázlat közül kiválasztotta a nagyméretű kép alapjául szolgálót.[37] A kész képet 1893. februárjában Nadler határozott sürgetésére kifizették.[38]

Schickedanz szóban forgó képe 1890 elején már készen lehetett nagy méretben is (az aktákban kész képként említik), de nem nyerte meg a tárgyalásokkal megbízott Lipthay báró tetszését, aki vételárként legfeljebb 600 frt-ot javasolt, és ezért a tárgyalások megszakadtak.[39] 1892. május 10-én Schickedanz levél kíséretében bemutatta a képzőművészeti bizottságnak a budavári főegyházat ábrázoló képét, amelyet évek előtt kezdett festeni, de a kijelölt időre befejezni nem tudott. (Egy szóval sem említette a megszakadt tárgyalást.) A király-koronázás 25. évfordulóját a legmegfelelőbb alkalomnak ítélte, hogy tőle a képet megvegyék. A vételárat óvatosan nem konkrét összegben jelölte meg, hanem imígyen írta körül: a „Nadler Róbert által festett képért a Tekintetes Bizottság által javaslatba hozott és megszavazott honorárium igényeimnek teljesen megfelel".[40] A képzőművészeti bizottság csak 1893. február 1-én foglalkozott érdemben a kép megvásárlásának ügyével.[41] Azt az ábrázolás hitelessége révén történeti, valamint művészi szempontból is megfelelőnek találta,[42] honoráriumként 1000 frt-ot ajánlott fel.[43] Schickedanz a felajánlott összeget elfogadta,[44] amelyet végül 1893. július 12-én fizették ki neki.[45]

A budapesti látképekre kiírt pályázat és az annak kapcsán rendelt képek története ezzel be is fejeződne, ha Schickedanz – aki a megrendelések reményében az 1885. január 10-i zsűrin nagy méretben történő megfestésre ajánlott mind a négy képét valóban megfestette 100x150 cm-es méretben – 1900. február 3-án kelt levelében a Ferenciek terén állott Atheneum-házat ábrázoló festményét fel nem ajánlja Rózsavölgyi Gyula alpolgármesternek, a képzőművészeti bizottság elnökének.[46] Az időzítés és a képválasztás nem volt véletlen, hiszen az Erzsébet híd építésével együtt járó belvárosi rendezések kapcsán éppen ekkor bontották le a képen szereplő épületet. Schickedanz a képet „az annak idején előirányzott 1200 frt-nyi tiszteletdíjért" kívánta eladni. A képzőművészeti bizottság 1900. október 15-én foglalkozott az ajánlattal, és azt javasolta a tanácsnak, hogy vásárolják meg a képet, ha azt a művész legföljebb 1600 K-ért (=800 frt) átengedni hajlandó.[47] Schickedanz 1900. december 17-én beleegyezett az 1600 K árba,[48] minekutána a tanács 1900. december 20-i ülésén – a képzőművészeti bizottság javaslatára (!) – már csak 1200 K-t (=600 frt) ajánlott.[49] Schickedanz beleegyezett ebbe a végül is felére redukált összegbe,[50] és így a tanács 1901. január 9-én már a Fővárosi Múzeum számára megvette Schickedanz Albert Ferenciek terét ábrázoló 100x150 cm méretű olajfestményét.[51] (Talán ez az egyik első kép, amelyet *közvetlenül a múzeum számára vásároltak.*)

„A pályázat lejártával a bíráló bizottmány konstatálta, hogy a pályázat nemcsak qualitatív, hanem quantitatív is sikerült";[52] azt az előre kitűzött célját azonban, hogy lendületet adjon „a festészet ezen kiváló és reális természetű fajának művelésére",[53] aligha érte el. A 18 résztvevő és 66 pályamű számszerűleg jó eredmény volt, igaz, hogy mindössze egy tekintélyes mester volt a pályázók között, s őt is ki kellett zárni előzetesen a pályázatból. Vol-

tak a pályázók között jócskán jelentéktelen nevek, szép számmal a műkedvelés határán mozgó rajztanárok,[54] de vitathatatlanul megjelentek a később jelentőssé váló ekkor még kezdő festők is.[55] A pályázat abszolút győztesei azonban az építész alapképzettségű, festő ambiciójú, korábbi éveiket az Ybl-irodában, főleg távlatok és dekorációk festésével töltő ismert, de még nem befutott művészek, Nadler Róbert és Schickedanz Albert voltak. (A figyelemmel kísért 17 év alatt városkép-pályázat kapcsán elköltött 10.100 frt-ból 6300 frt-ot ők ketten kaptak meg, csaknem egyenlő arányban.[56]) Nadler minden bizonnyal a pályázaton elért sikere kapcsán jutott az 1885. évi Országos kiállítás megfestésének – szintén jól jövedelmező – feladatához, és ezen a sikeren alapult későbbi szakmai elismertsége. Schickedanz, akinek nem volt módjában akadémiai festői tanulmányokat folytatni, ekkor lett festőként is elfogadott, és a mai napig is e képek révén tartja nyilván nemcsak építészként, hanem festőként is – annyira-amennyire – a szakmai köztudat.

Az „építészeti festészet" részletező száraz előadásmódot kívánt, amely leginkább az építészeti rajzolói vagy távlatfestői gyakorlattal rendelkezőknek kedvezett, és a „festői látásmódú" alkotóktól állt a legtávolabb. Nem lehet véletlennek tekinteni, hogy a három képet bemutató Mednyánszky László sem a díjazásnál, sem a megrendelésnél, sem a vásárlásnál szóba sem került.

Annyi eredménye feltétlenül lett a pályázatnak, hogy a „folyton épülő és fejlődésében változó főváros" akkori „képéről érdekes történeti becsű részletek" maradtak „az utókornak", amelyek több mint 30 kép esetében „mint érdekes kiállítási tárgyak is jó sikerrel (...) érvényesíthetők".[57] Kortörténeti dokumentumként azonban a nem sokkal korábban föltűnt Klösz György fotói nemcsak felveszik a versenyt a festményekkel, hanem sokszorosan felül is múlták azokat. A fővárosi tanács és kebelében a képzőművészeti bizottság is tisztában lehetett ezzel, vagy legalább is érzékelte ezt, mivel a 12 képből álló festménysorozat teljesebbé tételének ügyét lassan hagyta elaludni, míg Klösz Györgynek 325 felvétel elkészítésére adott megbízást.[58]

A festészet egy-egy ágának fellendítését célzó történeti- és egyházi-festészeti pályázatok 1870-től, illetve 1880-tól kezdve évenként ismétlődtek; a városképpályázat egyszeri volt, és próbálkozás sem történt a megismétlésére.

FÜGGELÉK

Felhívás pályázatra.

Budapest főváros tanácsa a főváros főleg beépített területének kiválóbb szebb pontjait olajfestményű távlati képekben s a sorozatot egyelőre 12 képben tervezve – megörökíteni szándékozván, pályadíjakat tűz ki és pedig egyet 500, egyet 300, és egyet 200 frttal oly színvázlatok bemutatására, melyek alapján a teljes nagy képek elkészíttetése iránt a megbízások kiadhatók lesznek. –

A feltételek a következők:

1.) A kitűzött díjakra csak Magyarországon született vagyis magyar művészek pályázhatnak legalább 60 centiméter széles olajszín vázlatokkal olykép felfogva, hogy azok a másfél méter széles és egy méter magas méretben tervezett és egyenkint 1200 frt, azaz egyezerkettőszáz forinttal díjazandó festmények (: végleges kidolgozás :) alapjául szolgálhassanak. –

2.) A felveendő pontok megválasztása a pályázó művészek szabad tetszésére bízatik.

3.) A díjak a viszonylagosan legjelesebb, de e mellett határozott műbeccsel bíró pályaműveknek, s csak is az esetre fognak kiadatni, ha az illető művész legalább két színvázlatot küldött be. –

4.) A vázlatok a szerző tulajdonában maradnak. –

5.) A főváros fenntartja magának azon jogot, hogy a díjazástól függetlenül tehesse megrendelését, valamint a pályázó művész által választott pontok szabad felhasználását is. –

6.) A pályázat nyílt: ugyanazért névtelenül s a czím megadása nélkül beküldött pályaművek nem fognak figyelembe vétetni. –

7.) A pályaművek folyó 1884. évi október hó 1-ső napjáig Gerlóczy Károly alpolgármester úrhoz, mint a képzőművészeti állandó bizottmány elnökéhez (: Budapest, lipót-utczai városház, II. emelet 21. sz. a. :) küldendők be. –

8.) A pályaművek felett bíráló választmány 9. tagból álland, melynek két tagját az orsz. magyar képzőművészeti társulat, két tagját a magyar mérnök és építész egylet, öt tagját pedig a fővárosi képzőművészeti állandó bizottmány a saját kebeléből választandja meg.

Ezen bíráló választmány még a nyár folyamán fog megalakíttatni és tagjainak névsora legkésőbb augusztus végéig a hírlapokban leendő közzététel útján a pályázók tudomására fog hozatni.

Ezen választmány a pályaművek fölött folyó év október hó végéig – titkos szavazás útján tekintet nélkül a jelenlévők számára, viszonylagos többséggel dönt – s az általa oda ítélendő díjak 8. nap alatt a pályadíjnyertes művészek számára kiutalványoztatni fognak. –

Ezek közlésével – általában, s lehetőleg a felhívás egy egy példányainak boríték alatt, saját czímükre szóló megküldésével – egyenkint és különösen is – felhívatnak az összes – akár itt benn lakó, akár külföldön tartózkodó festő művész urak miszerint a magyar hazai festő művészetnek támogatása czéljából általában s a távlati képfestés műfajának művelése iránti érdekeltség felébresztése czéljából különösen nagyérdekű és jelentőségű eme pályázaton minél több vázlat beküldésével részt venni szíveskedjenek. –

Budapest főváros tanácsának 1884. évi május hó 6-án tartott üléséből.

Kamermayer Károly s.k.
polgármester

24189
1884.-III. számhoz.

A pályaművek azonosító jegyzékének alapjául szolgáló források

1. „Pályaművek (vázlatok) a budapesti látképek tárgyában." A pályázatra beküldött művek jegyzéke. „Összeállítá: Rózsa Péter" tanácsnok. A művészek 1-19. sorszámmal, a művek 1-67. sorszámmal jelölve. Egyidejűleg törölve 3. Böhm Pál, 5. sz. (a mű címe már nincs is feljegyezve). Hiányzik a címek közül a 47-53. sz. (Nadler R. művei közül 7 db.) BFL. IV. 1403. m. 11/1884. cs. ügyiratszám nélkül.

2. „Jegyzéke a budapesti látképek iránt kiírt pályázat folytán 1884. dec. 31-ig beérkezett pályamű vázlatoknak, s azok tárgyának rövid leírása." Egyoldalas, félbemaradt jegyzék. A művészek I-II., a művek 1-4. sorszámmal jelölve. (A 4. sz. már nincs kitöltve.) Az előző jegyzék melléklete. BFL IV. 1403. m. 11/1884. cs. ügyiratszám nélkül.

3. „Kimutatása a fővárosi hivatalokban előzetesen feljegyzett olajfestményeknek és olajnyomatoknak." Eredetileg 4 oldalas lista 67 tétellel. Hitelesítette 1888. aug. 21-én Lukács Ignác. Utólagos kiegészítésekkel, amelyek jól elkülöníthetően elütnek az eredeti lista írásmódjától. A kiegészítések nem datáltak. Csoportok: I. Budapest látképei, 1-15. sz., II. Kiállítási képek, 16-24. sz., III. Történelmi és genre képek, 25-27. sz., IV. Arcképek, 28-67. sz. A képekre vonatkozó adatok: cím, találhatás helye, szerző, vétel éve, vételi ár frt. (Az adatok helyenként hiányosak.) BFL. IV. 1403 m. 55/1888-94. cs. ad 6687/ mh. sz.

4. A kimutatás későbbi, kiegészített változata. Datálatlan. Csoportok: I. Budapest látképei, 1-23. sz., II. Kiállítási képek, 24-32. sz., III. Történelmi és genre képek, 33-35. sz., IV. Arcképek, 36-76. sz., V. Szobrok, 77-88. sz. A művekre vonatkozó adatok: cím, találhatás helye, szerző, vétel éve, vételár frt. (Sok adat hiányzik. A vételi évek között 1888 utáni évszám nem szerepel: pl. a budapesti látképek között 16-23. sorszámon szereplő műveknél ez a rubrika kitöltetlen, akárcsak a találhatás helye.) A listán I. 20. sz. a. szerepel Schickedanz Albert: Mátyás templom c. képe 1000 frt vételárral, tehát *a lista 1893. júl. 12. után készült.* BFL. IV. 1403. m. 55/1888-94. cs. ügyiratszám nélkül.

5. Képzőművészeti tárgyak leltára. 8 oldalas összeállítás. Datálatlan. Csoportok: I. Olajfestmények (I. rangú) 1-59/b. sz., II. Olajfestmények (II. rangú) 1-32. sz., III. Olajfestményvázlatok 1-21. sz., IV., Aquarellek (I. rangú) 1-10. sz., V. Aquarellek (II. rangú) 1-29. sz., VI. Réz-, acél-, fametszetek 1-17.

36. *Vár.* Budai Dunapart címen leírt kép a két pályázati kép közül bármelyikkel azonos lehet, mert többek között a Lánchíd és a Vár is szerepel rajta. A méret valószínűsítheti, hogy pályázati képről van szó, de *nem tekinthető bizonyosnak* bármelyikkel való azonossága sem. A képet 1942-ben az Almássy-Teleki aukción vásárolták a Fővárosi Múzeum részére.

XIII. **Molnár** Géza

37. *Ferenciek tere.* Lappang. (Az 1885. jan. 10-i pályázati bírálaton nem vették figyelembe, mert a kiírástól eltérően csak egy képet küldött be festője.)

XIV. **Molnár** József

38. *Várkert.* Lappang

39. *Calvin tér.* Lappang. A pályázaton a kép harmadik díjat nyert, majd festője megbízást kapott a kép nagybani megfestésére. (Erről l. később II. 2.)

XV. **Nadler** Róbert

40. *Bomba tér.* BTM 18.418 Ltsz. o. fa 39,5x60 cm. A képet 1938-ban vette a Fővárosi Múzeum Donáth Sándortól. A pályázat első díját részben ezért a képért kapta Nadler. Elsőként ennek a képnek a nagy méretben való megfestését rendelték meg nála. (Erről l. később II. 3.)

41. *Vár (Albrecht út).* BTM 820 Ltsz. o. fa 40x60 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta. A Fővárosi Múzeum részére 1902-ben vették meg a képet Réti Zsigmondtól.

42. *Várkert rakpart (felülről).* BTM 19.194 Ltsz. o.fa 39x60 cm. A képet 1940-ben vették a Teleki-Kállay aukción. A pályázat első díját részben ezért a képért kapta Nadler, a zsűri ezt a képet is javasolta nagy méretben való megfestésre.

43. *Lánchídfő Budáról.* A Lánchíd budai hídfője címen a MNG 52.3 Ltsz. o.fa 39,3x60 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta. A kép a Ráth György Múzeumból 1951-ben került a Szépművészeti Múzeumba (gyűjtőköri átrendezés során) és onnan a teljes magyar anyaggal 1957-ben a MNG-ba.

44. *Várkert rakpart (alulról).* Lappang.

45. *Calvin tér.* Bp. Magántulajdon. o.fa 37x58 cm. A kép szerepelt 1916-ban a Szent György céh aukcióján.

46. *Lánchíd a budai bombatérről.* Lappang.

47-53. sz. alatt nem szerepelnek a jelzett Nadler képek címei. Volt tehát hét darab olyan pályázati kép, amelyeket cím szerint sem ismerünk.

„'Gellérthegy utca...' Budapest DNy-ról" címmel jelzett kép (BTM 17.166 Ltsz. o.fa 39,5x60 cm.) a téma a technika és a méret alapján e pályázati képek közé sorolható. A képet Steiner Lajostól 1935-ben vette meg a Fővárosi Múzeum.

Valószínűleg kellett lennie egy képnek, amely a várat a Tabán felől ábrázolta, amely kép alapján nagy méretű képet rendeltek 1890-ben Nadlertől. (Erről l. később II. 4.) A pályázati kép lappang.

XVI. **Schandi** Gyula

54. *Budai realiskola.* Lappang

55. *Mátyás templom az Albrecht útról.* Lappang.

XVII. **Schickedanz** Albert

56. *Szt. Háromságtér.* (Mátyás templom) Lappang. A pályázat második díját részben e képért kapta Schickedanz. A kép nagy méretben való megfestését 1890-ben rendelte meg a tanács. (Erről l. később II. 6.)

57. *Opera.* BTM 24.166 Ltsz. o.v. 63x87 cm. A képet Kováts Józsefné sz. Schickedanz Vilmától vette meg 1944-ben a Fővárosi Múzeum.

58. *Küttel ház (Torony és Duna u.)* BTM 24.164 Ltsz. „Haltér, a legrégibb pesti ház" címen o.v. 64,8x85,5 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta, a megbízást 1885. februárban kiadták. (Erről l. később II. 5.)

59. *Kötő és Galamb u. (sarok).* BTM 24.165 Ltsz. „Péterffy-palota (Kriszt-ház)" címmel. o.v. 76,5x64 cm. A pályázati képet Kováts Józsefné Schickedanz Vilmától 1944-ben vette meg a Fővárosi Múzeum.

60. *Nagymező u. (iskola).* BTM 14.848 Ltsz. o.v. 60x80 cm. A pályázat második díját részben ezért a képért kapta Schickedanz, a zsűri a képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta, de a megbízást nem adták ki. Schickedanz megfestette a képet nagy méretben is. (Erről l. később II. 8.) A pályázati képet 1927-ben vette a Fővárosi Múzeum.

61. *Ferenciek tere.* Lappang. A képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta a zsűri, a megren-

delést nem adták ki. Schickedanz megfestette a képet nagy méretben is. (Erről l. később II. 7.)
62. *Margitszigeti fürdő.* Lappang

XVIII. **Spányi** Béla
63. *Várkert rakpart.* Lappang
64. *Margithíd.* Lappang
65. *Budai látkép a Nákó házra.* Lappang

XIX. **Tölgyessy** Arthur
66. *Sugárút a rond térről.* BTM 831. Ltsz. o.v. 56x80 cm. „Andrássy úti Körönd" címen. A képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta a zsűri. A pályázati képet 1885. június 9-én 200.– frt-ért megvette a tanács. A tanácsi III. üo.-on nyert elhelyezést, onnan 1902-ben adták át a Fővárosi Múzeumnak.
67. *Akadémia.* Lappang

II. A fővárosi látképekre hirdetett pályázattal kapcsolatosan későbbiekben megrendelt, illetve megvett képek.

Ligeti Antal (1) *Budapest távlata 1864-ben.* BTM „Buda és Pest címmel 1300 Ltsz. o.v. 100x150 cm. Havas Sándor előterjesztésére, a képzőművészeti bizottmány javaslatára a tanács 1887. okt. 20-án 1200 frt-ért vette meg a képet, a polgármesteri fogadóteremben nyert elhelyezést, a polgármesteri hivatal 1906-ban adta át a Fővárosi Múzeumnak.

Molnár József (2) *Calvin tér.* BTM 1312 Ltsz. o. v. 100x150 cm. A képet 1885. február 5-én rendelte meg a tanács. A leszállított és elfogadott képért az 1200 frt tiszteletdíjat 1886. február 10-én engedélyezték. A képet a III. tan. üo.-on őrizték. 1906-ban a mérnöki hivatalból került a Fővárosi Múzeumba.

Nadler Róbert (3) *Bomba tér* BTM 1304 Ltsz. o.v. 104x154 cm. A képet 1885. február 5-én rendelte meg a tanács. A beszállított képért járó 1200 frt tiszteletdíj kifizetését 1887. október 19-én engedélyezte a tanács. A képet a polgármesteri helyiségben őrizték, 1906-ban az I. alpolgármester hivatalos helyiségéből adták át a Fővárosi Múzeumnak.

(4) *Királyi várlak a Krisztinaváros felé.* BTM „Tabán és várhegy" címen 1309 Ltsz. o.v. 106x155 cm. A képet 1890. május 7-én rendelték meg Nadlernél. Az 1200.– frt vételárat 1893 februárban fizették ki. A leltárban Budavár a Krisztinavárosból címen szerepel. Akkor a II. alpolgármester helyiségében őrizték. A tanácsi I. üo. 1906-ban engedte át a képet a Fővárosi Múzeumnak.

Schickedanz Albert (5) *Torony és Duna utca sarok.* BTM „Haltér, a legrégibb pesti ház" címen 1311 Ltsz. o.v. 101x151 cm. A képet a tanács 1885. február 5-én rendelte meg, a beszállított, elfogadott kész képért az 1200 frt tiszteletdíj kifizetését 1886. február 10-én engedélyezte. A képet a tanácsi III. üo. helyiségeinek egyikében őrizték, 1906-ban a tanácsi X. üo. engedte át a Fővárosi Múzeumnak.

(6) *Mátyás templom.* BTM „Szentháromság tér" címen 1305 Ltsz. o. v. 101x151 cm. A képet 1890. január 6-át követően rendelték meg Schickedanznál, aki 1892. május 10-én jelentette, hogy elkészült a képpel és megvételre ajánlja. Az 1000.– frt tiszteletdíj kifizetését 1893. július 12-én engedélyezték. Elhelyezéséül Lechner Lajos főmérnök középítési igazgató hivatali helyiségét jelölték ki. Leltár szerint a mérnöki hivatalban volt, 1906-ban az I. alpolgármesteri hivatalból engedték át a Fővárosi Múzeumnak.

(7) *Ferenciek terén állott Atheneum.* BTM „Ferenciek-tere" címen 643. Ltsz. o.v. 101x151 cm. A képet 1900 február 3-án ajánlotta fel Schickedanz megvételre a képzőművészeti bizottságnak. A képet 1901. január 9-én vették meg 1200 K (=600 frt!) a fővárosi múzeum számára. A képen 1887-es évszám szerepel.

(8) *Nagymező utca.* A Terézváros címen, BTM 24.167 Ltsz. o.v. 95x146 cm. A kép feltehetően 1900 előtt készült, Kováts Józsefné Schickedanz Vilmától vette meg a Fővárosi Múzeum (1944).

JEGYZETEK

A jegyzetekben használt rövidítések

BFL. IV. 1403 m. = Budapest Főváros Levéltára. Budapest Székesfőváros Törvényhatóságának iratai. A Képzőművészeti Bizottság iratai.

BFL. IV. 1407 b. = Budapest Főváros Levéltára. Budapest Székesfőváros Tanácsának iratai. Tanácsi ügyosztályok központi irattára.

BTM = Budapest Történeti Múzeum Fővárosi Képtára.

cs. = csomó
Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke = Háborús műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. Bp. 1952.
Fővárosi Múzeum = A BTM jogelődje. Alakult 1887-ben. 1951. óta BTM.
Jegyzőkönyv = Budapest főváros tanácsa által 1884 évi május 6-án 24.189 és június 19-én 31.577 sz. a. hirdetett pályázat folytán beküldött olajszínvázlatok ügyében egybehívott bíráló választmány 1885. január 10-én tartott ülésének jegyzőkönyve. (BFL. IV. 1403 m. 11/1884 cs.)
Jelentés = A fővárosi képzőművészeti bizottság jelentése tízéves működéséről. (1880-1890) Bp. 1891.
Képzőművészeti Bizottság, vagy Bizottmány = A fővárosi képzőművészeti bizottság. A fővárosi közgyűlés által a tanács mellé kiküldött állandó bizottság. 1880-tól működött. Elnöke az I. alpolgármester.
Kimutatás = Kimutatása a fővárosi hivatalokban előzetesen feljegyzett olajfestményeknek és olajnyomatoknak. 1888. (BFL. IV. 1403 m. 55/1888-94 cs. ad 6687/mh. sz.)
Leltár = Képzőművészeti tárgyak leltára. 1894 (?) (BFL IV. 1403 m. 55/1888-94. cs. ügyiratszám nélkül.)
OMKT = Országos Magyar Képzőművészeti Társulat
Sz. n. = Szám nélkül.
Tanács = Budapest főváros tanácsa. A fővárosi önkormányzat végrehajtó hatalmat gyakorló testülete. (=A főváros kormánya.) Tagjai a tanácsnokok.
Zsűri = A pályázat elbírálására 1885. január 10-én összeült bíráló választmány.

1. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. 24.184/1883-III. sz.

2. Jelentés 21.

3. Uo. 21-22.

4. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. sz. n. levélfogalmazvány. A képzőművészeti dotációt az 1881. március 3-án tartott közgyűlés legkevesebb évi 4000.– frt-ban határozta meg. Jelentés 5.

5. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. az OMKT 1656/1883 sz. 1884. január 31-én kelt levele és az ahhoz mellékelt pályázati hirdetmény tervezet.

6. Uo. 24.184/1884-III. sz. 1884. május 6-án kelt tanácsi határozat.

7. Uo. a 24.184/1884. sz. pályázati felhívás fogalmazványának hátoldalán található ceruzás feljegyzés.

8. A Jegyzőkönyv szerint a 24.188/84. sz. és 31.577/84. sz. alatt kibocsátott felhívások „a képzőművészeti társulat által összeállított név- és lakjegyzék alapján minden hazai festőművésznek saját címére boríték alatt megküldettek".

9. A bírálatnál ez csak Schickedanz Albert (szül. Biala bei Bielitz, ma Bialsko Biala) esetében okozott problémát. „Szóba került az is, valjon Schickedanz Albert a pályázatnál részt vehet-e a felhívás 1. pontja alapján s a választmány igenlő értelemben állapodott meg, minthogy Schickedanz, bár lengyel városban született, magyar művésznek tekintendő, miután szülei már előbb telepedtek meg hazánkban és ő m. kir. állami hivatalt visel." (Jegyzőkönyv.) Megjegyzendő, hogy Schickedanz Albert apja, Sch. Ferdinand magyar honossága 1849-ben kelt, és azt a Kézsmárk város tanácsa által aláírt bizonyítvány igazolja. (Falvay Lászlóné tul.)

10. Pl. Balló Ede: Calvin tér, o. papírlemez, 26,3x31,2 cm. BTM 20.337 Ltsz.

11. Pl. Ligeti Antal: Buda és Pest, o.v. 100x151 BTM 1300 Ltsz.

12. Ezért Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza műveit nem vette figyelembe a zsűri.

13. BFL. IV. 1403. m. 12/884. cs. 31.577/84 sz. 1884. június 19-én kelt tanácsi határozat; BFL. IV. 1407/b. $\frac{31.577}{3271\text{-III}}$/84. sz. az 1884. június 19-i tanácsülés előadói íve.

14. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. 24.189/1884. sz. Pályázati felhívás. 1884. május 6. (L. Függelék 1.)

15. Mint a 13. jegyzet.

16. L. Jegyzőkönyv

17. A BFL. IV. 1403 m. 11/884. cs. iktatószám nélkül szerepel a Rózsa Péter tanácsnok által összeállított jegyzék „Pályaművek (vázlatok) a budapesti látképek tárgyában" címmel. Ebben a festők alfabetikus rendjében cím szerint felsorolja a képeket. Csak Nadlerrel tesz kivételt, akinek csak 7 képét sorolja fel, a második hetet csak sorszámmal (47-53) jelzi. Ezért nincs pontos információ Nadler összes beküldött képéről. E lista mellett van egy – minden jelzet nélküli – másik felsorolás: „Jegyzéke a budapesti látképek iránt kiírt pályázat folytán 1884. decz. 31-ig beérkezett pályamű vázlatoknak s azok tárgyának rövid leírása" címmel. A listát a kézírás alapján feltételezhetően szintén Rózsa Péter készítette, de csak a 3. pontig jutott; a negyedik tételnél már csak a sorszámot írta le – és itt a lista megszakad. Ez igen sajnálatos, mert a rövid leírások igen jó támpontot nyújtanának az azonosításhoz.

18. Jegyzőkönyv.

19. BFL. IV. 1403 m. 11/884. cs. 1884. december 3-án kelt felkérő levél fogalmazvány. Sz.n.

20. Mint a 9. jegyzet.

21. Jegyzőkönyv.

22. A bizottság 1885. február 2-i ülésén javasoltakat l. Jelentés 24-26.

23. A Molnár József által megfestett Calvin tér esetében a várható átalakítás nem lehetett szempont, hiszen a képen a Nemzeti Múzeum mellett a kevéssel korábban épült Ybl féle két épület, a Geist-ház (1863-64) és a Pesti Hazai Takarékpénztár palotája (1872-74) is szerepel. De Molnártól – amennyiben megbízást akartak adni neki – ezt rendelhették. Schickedanz esetében tisztázatlanabb az indok, hiszen a Szentháromság téren ekkor már megkezdődtek az átépítések, természetes volt, hogy a képen a rögzített állapot rövidesen megváltozik; a festőnek egy év múlva már arra sem lesz lehetősége, hogy a helyszínen pontosítson vagy korrigáljon valamit. Mégis a belvárosi utcaképet rendelték meg tőle, holott a Torony és a Duna utcák lebontása nem szerepelt a legközelebbi tervek között, és csak több mint tíz évvel később került sorra.

24. BFL. IV. 1407 b. $\frac{8141}{517\text{-III}}$/1885. sz.

25. Uo. $\frac{8326}{518\text{-III}}$/1885. sz.

26. Jelentés 24 és 25.

27. Uo. és BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs.

32.739/1885-III. sz. 1885. június 9-én kelt tanácsi határozat. A Jelentés 25. oldalán a megvásárlásra javasoltak sorából hiányzik Tölgyessy neve és a mű címe. Ez valószínűleg tévedés lehet, mert következetesen 1200 frt-ról írnak, és a felsorolt összegek mindössze 1000 frt-ot tesznek ki. A 26. oldalon a megvásárolt művek felsorolásában s a vásárlást és a kifizetést engedélyező ügyiraton már egyaránt szerepel Tölgyessy műve. Györök Leo György művei közül a megvásárlásra javasoltak között (Jelentés 25.) szerepel a „Garnison templom" és az „Albrecht út" összesen 300 frt értékben. A megvásárolt képek felsorolásában (Jelentés 26.) csak a „Helyőrségi templom" (=Garnison templom) 300 frt árral. A vásárlást és a kifizetést engedélyező ügyiraton (32.739/1885) „Helyőrségi templom" és az „Albrecht út fent" összesen 300 frt áron. A fővárosi képzőművészeti bizottsága tízéves fennállása alatt szerzett műtárgyak jegyzékében (Jelentés 115.) 12. sz. Albrecht út 200 frt, 17. sz. „Garnison templom a várban" 100 frt. A kimutatásban, amely a fenti jegyzék alapjául szolgálható ügyirat, azonos módon szerepel. A Leltárban Györök L. Gy. művei közül csak a Garnison templom szerepel és csak ez a Györök mű került a tanácstól a Fővárosi Múzeumba. Az ott őrzött Albrecht út c. Györök-kép csereajándékként került 1922-ben a gyűjteménybe.

28. GÁBOR E.: Az epreskerti művésztelep. Művészettörténeti Értesítő 1990/1-2.

29. A vásárlásra vonatkozó ügyiratok nem találhatók a képzőművészeti bizottság nagyon hiányosan fennmaradt iratanyagában. A Jelentés 26. a vázlatok megvásárlását ismertető bekezdésben folytatólag minden kommentár nélkül közli: „Továbbá megvásároltatott Bruck Lajosnak a „Ferenc József rakpart a Petőfi térnél és a várhegy" című festménye is 1.100 frtért". A Kimutatás a vásárlás éveként 1885-öt jelöli meg.

30. A nyolcvanas évek során különböző kezdeményezések történtek az irányban, hogy hazatérésre bírják a külföldön dolgozó művészeket. (Erről: mint a 28. jegyzet.) Nem zárható ki, hogy itt is hasonló gesztust láthatunk.

31. BFL. IV. 1407 b. $\frac{4565}{360\text{-VII}}$/1886.

32. A pályadíjakról ítélve a megrendelésekről is tárgyaltak a képzőművészeti bizottmány 1885. február 2-i ülésén, ahol felvetődött a gondolat, hogy az országos kiállítás látképét is meg kellene festeni. Először egy nagy kép megfestéséről volt szó 1200 frt tiszteletdíj ellenében. 1885. szeptember 27-én a bizottság úgy ítélte, hogy egy képen nem lehet megfelelően megörökíteni a kiállítási épületeket, ezért azt javasolta, hogy a nagy kép helyett, annak áráért 8 kis kép készüljön à 150 frt. Végül mind a két változatra adtak megbízást, és Nadler 1886. november 17-én a 8 kis képért, majd 1887. október 19-én a kiállítási nagy képért megkapta a kétszer 1200 frt-ot. (BFL. IV. 1407/b $\frac{8327}{519\text{-III}}$ /1885. február 5.; 42.585/1885-III. okt. 22.; $\frac{38053}{3805\text{-VII}}$/1886. nov. 17.; $\frac{36.421}{4660\text{-VII}}$/1887. okt. 19.; továbbá: Jelentés 27-28, 115.) A BTM-ben található jelenleg az Iparcsarnokot és környékét ábrázoló nagy kép (1306 Ltsz.), a kis képek közül: az erdészeti csarnok (1307 Ltsz.), a mezőgazdasági pavilon (51.451.1 Ltsz.), a keleti pavilon (51.452.1 Ltsz.) a képzőművészeti csarnok (=a kiállítási Műcsarnok, később Fővárosi Múzeum, 51.603.1 Ltsz.), a fővárosi pavilon (51.604.1 Ltsz.).

33. BFL. IV, 1403 m. 20/887. cs., továbbá BFL. IV. 1407 b. $\frac{36.422}{4662\text{-VII}}$ /1887. okt. 19.

34. BFL. IV. 1407/b $\frac{36.423}{4661\text{-VII}}$ /1887. okt.20.

35. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. $\frac{3}{\text{I. alp.}}$/1890. jan. 6.

36. Uo. 42/893 cs. 19-1890 kmb. sz.

37. Uo. 35-1890 kmb. sz.

38. Uo. 1-1893 kmb. sz. a. Nadler 1893. január 4-i levele, amelyben írja, hogy a kép egy teljes éve kész és a Városházán el is van helyezve, pénzt azonban nem kapott. Kéri azt a kamatokkal együtt! Ue. sz. alatt a képzőművészeti bizottság átirata a tanácshoz 1893. február 15-én, amelyben közlik, hogy a Nadler féle kép elkészült, kifogástalan, az 1200 frt tiszteletdíj kifizethető.

39. BFL. IV. 1403 m. 41/1893 cs. a 46-1892 kmb. sz. akta (Schickedanz A. levele a képzőművészeti bizottsághoz) külsején ceruzával írott hivatalos feljegyzések és uo. 20-1890 kmb. sz. 1890. május 7.; L. még Jelentés 29., ahol meghiúsult kezdeményezésként említik.

40. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. 46-1892 kmb. sz.

41. Ua. számon a Bizottság értesítése Schickedanz Alberthez 1893. február 13.

42. Uo. 16-1893 kmb. sz. A Bizottság átirata a tanácshoz, 1893. junius 16.

43. Mint a 41. jegyzet.

44. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. 16-1893 kmb. sz. Schickedanz válaszlevele Gerlóczy alpolgármesterhez 1893. február 26.

45. BFL. IV. 1407 b. $\frac{26.581}{3266\text{-VII}}$/1893. július 12

46. Uo. $\frac{93.261}{10.842\text{-VII}}$/1900. december 23.

47. Uo. az ügyirat külső oldalán 9/900 kmb. sz. okt. 15. kelt feljegyzés.

48. Uo. az ügyirat hátoldalán Schickedanz nyilatkozata.

49. BFL. IV. 1407 b. $\frac{93.261}{10.842\text{-VII}}$ /1900. december 20.

50. Uo. $\frac{1722}{195\text{-VII}}$ /1901. január 9.

51. Uo.

52. Jelentés 23.

53. Uo. 21.

54. Böhm János „festőművész, szabadkézi és mért. rajz tanár" (BFL. IV. 1403 m. 11/1884. cs. $\frac{169}{\text{I. alp.}}$ /1884.); Irinyi Sándor „festész, főreáliskolai tanár Pécsett" (uo. $\frac{166}{\text{I. alp.}}$ /1884.); Lechner Gyula rajziskolai tanár, Löschinger Zsigmond a bécsi Akadémián tanult, 1870-ben a temesvári főreáltanoda tanára (Vasárnapi Újság. 1870. 485.) 1870-ben részt vett a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által hirdetett történeti festészeti pályázaton (LYKA K.: Közönség és művészet a századvégen, Bp. 1982. 55.) Gyöngyvirági Zseni (Eugénia) 1872-75-ig a Mintarajztanoda növendéke volt. 1885-89-ig a női festészeti tanfolyamot látogatta u.o. Később kiállító művész volt.

55. Feszty Árpád, Mednyánszky László és Nadler Róbert.

56. A Kimutatás szerint Nadler 2.700.– (+500 pályadíj) Schickedanz 2.200.– (+300 pályadíj, +600.– 1901-ben) Molnár József 1200.– (+200.– pályadíj), Ligeti 1200.–, a többiek összesen 1200.– frt-ot kaptak.

57. Jelentés 21-22.

58. BFL. IV. 1403 m. 54/1892-96. További vizsgálat tárgya, hogy a városképfestők milyen mértékben támaszkodtak Klösz György felvételeire. Schickedanz Albert bizonyíthatóan használta azokat. Képkivágásaihoz analógiát lehet találni a Klösz fotóalbumokban (BFL. XI. 916/5: No 536 – Torony és Duna utca sarok; No 74a – Szent Háromság tér; No 136 – Nagymező utca a terézvárosi templommal.) Utóbb a Schickedanz család által megőrzött hagyatékban megtaláltam a Torony és Duna utca sarkát, a Nagymező utcát és a Ferenciek terét ábrázoló Klösz fotók 1-1 példányát, rajtuk a perspektíva megszerkesztéséhez használt, berajzolt segédvonalakkal.

Eszter Gábor: **Ausschreibung für Veduten in Budapest von 1884-1885**

Der Hauptstädtische Rat von Budapest schrieb am 6. Mai 1884 einen Preis aus, die namhafteren Punkte der Stadt in Ölbildern darzustellen. Das erklärte Ziel war dabei, diesen – in Ungarn zu jener Zeit kaum praktizierten – Zweig der Malerei zum Aufschwung zu bringen, die auf diesem Gebiet tätigen Maler zu fördern, der Nachwelt ein authentisches Bild von der sich stets ändernden Hauptstadt zu vermitteln und gleichzeitig auch zu interessanten Exponaten zu gelangen. (Gegenstand der Preisausschreibung war betont die sog. Architekturmalerei und nicht die Landschaftsmalerei.) Bei der Ausschreibung waren in Öl gemalte, mindestens 60 cm breite Skizzen einzureichen. Es wurden je ein Preis von 500,–, 300,– und 200,– Gulden ausgesetzt, sowie Aufträge auf 12 Stück Gemälde großen Formats (100x150 cm) zu je 1200,– Gulden in Aussicht gestellt.

Auf die Ausschreibung hin gingen 66 Bilder von 18 Künstlern ein. Die Bewerber waren hauptsächlich junge, angehende Künstler und Zeichenlehrer, einige von ihnen wurden später namhafte Maler.

In der Jury, die am 10. Januar 1885 zusammentrat, waren der zum Hauptstädtischen Rat gehörende Kunstausschuß durch vier Mitglieder, der Ungarische Verein von Ingenieuren und Architekten sowie die Ungarische Gesellschaft für bildende Künste durch je zwei Mitglieder vertreten.

Der erste Preis wurde an Róbert Nadler, der zweite an Albert Schickedanz und der dritte an József Molnár vergeben. Sie haben auch den Auftrag bekommen, je ein großes Gemälde zu malen. (Anstatt der ursprünglichen zwölf Gemälde bestellte der Hauptstädtische Rat zunächst nur drei, im Jahre 1890 bekamen Nadler und Schickedanz den Auftrag über je ein weiteres Bild.) Die Träger des ersten und zweiten Preises waren von ihrer Grundausbildung her Architekten, beide arbeiteten eine längere Zeit hindurch als Bauzeichner, Perspektivenmaler und Dekorationsentwerfer im Atelier von Miklós Ybl, dem bedeutendsten ungarischen Architekten der Epoche. Der dritte von den Preisgekrönten war ein bekannter, älterer Maler.

Der Rat kaufte anläßlich der Ausschreibung von fünf Malern sieben Skizzen, die für zur Schmückung amtlicher Räumlichkeiten geeignet befunden wurden, im Werte von insgesamt 1200 Gulden.

Die bestellten bzw. gekauften Bilder befanden sich zunächst im Besitz des Hauptstädtischen Rates, in den ersten Jahren des 20. Jahrhunderts wurden sie dann allmählich dem im Jahre 1887 gegründeten Museum der Haupt- und Residenzstadt (dem Rechtsvorgänger des heutigen Budapester Historischen Museums) überlassen. Die anderen Bilder blieben Eigentum der Künstler und kamen teilweise in den Kunsthandel. Entweder von dort oder unmittelbar vom Maler bzw. von seinen Erben kamen später noch 18 Bilder ins Museum.

Der Anhang der Studie gibt die heutige Identifizierung der für die Ausschreibung angefertigten Werke.

Zu der Studie und der Identifizierungsliste wurden die zeitgenössischen Akten des Hauptstädtischen Archivs bzw. die beschreibenden Karteikarten des Historischen Museum und der Ungarischen Nationalgalerie benutzt.

LIGETI Antal

A múzsák szolgálatában

Ligeti Antal születésnapjára

Az 1867-es kiegyezés után a magyar képzőművészet helyzete nagyot változott – többek közt – abban is, hogy az irodalmias megközelítésű historizmus és akadémizmus mellett a francia hatásra erősbödő realisztikus tendenciák váltak uralkodóvá, miközben a klasszicizmus is védte megfáradt állásait. Mindezek végeredménye: Bécs és Róma jelentősége megszűnik, a szerepüket München és Párizs veszi át az iménti két fő stílusirányzat javára. Közülük a párizsi fejlődésvonal vezet az impresszionizmushoz, nálunk Szinyei Merse Páltól Nagybányához.

A százhatvan éve született *Ligeti* (eredetileg Hekler) *Antal* Nagykárolyban látta meg a napvilágot 1823. január 10-én. Gyakorlatias gondolkodású szülei kiskereskedőnek nevelték, így lett vásáruslegény 1836 körül Kolozsvárott. Szakmáját kilenc éven át gyakorolta, de közben minden szabadidejét rajzolással és olvasással töltötte. Kezdetben az Erdélyben, majd Bukarestben élő *Szatmári Pap Károly* festőművésztől tanul, mígnem 1845 után a kereskedelmi pályát abbahagyva *Molnár József* barátjával gyalog mennek Firenzébe. Itt felkeresi az akkor már nagynevű *id. Markó Károlyt*, aki eredményesen irányítja fejlődését. Ezért lelhetők fel korai lépésein a markói reminiszcenciák, egész életére kihatóan pedig a romantikus festői arculat. A forradalom hírére 1848-ban hazatér s szerencsésen küzdi végig a szabadságharcot. A tragikus világosi kapituláció után visszatér Markóhoz Olaszországba. Ám 1850 végén újból hazajön s előbb Sopronba megy, majd 1851-ben Pestre költözik. Itt *Barabás Miklós* pártfogásával arcképmegrendeléseket kap, de időt szakít kedvenc témája, egy-egy hangulatos és jellegzetes táj megfestésére is.

1852-ben felfigyel rá gróf *Károlyi István* fóti földesúr, a művészet és a tudomány bőkezű mecénása, akinek nevéhez fűződik a fóti kastély és a romantikus stílusát tekintve egyedülálló templom megépíttetése Ybl Miklós tervei szerint. E lelkes hazafi teszi lehetővé, hogy Ligeti beutazhassa Dél-Európát, Afrika északi részét és Kis-Ázsia klasszikus vidékeit, melyekről temérdek vázlat és tanulmány „kíséretével" tér haza. Társadalmilag is egyre megbecsültebb lesz: a *Pesti Műegylet* választmányi tagságát nyeri el s 1861-ben azok egyike, akik megalapítják az egykori nagy hírű *Képzőművészeti Társulatot*. 1862-ben *Pálmacsoport a Szaharában* című képével a Londonban rendezett *világtárlaton* szerepel.

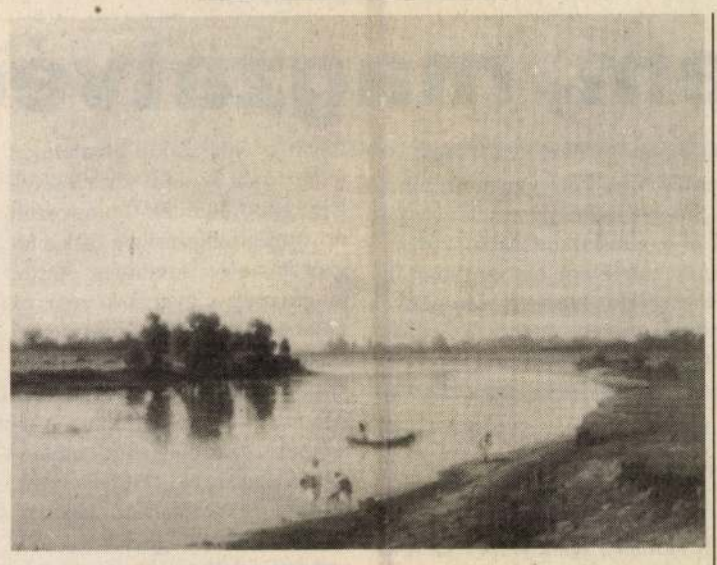

Ligeti Antal: Folyópart, 1877

Megszerzett hírnevének köszönhetően 1868-ban – a Kiss Bálint festő halálával megüresedett állást megpályázva – a Magyar Nemzeti Múzeum képtárőre lett (a megbízatás akkor tudományos minősítés volt). E minőségében sok belső reformot hajt végre, átrendezi a kiállításokat és pártfogolja a tehetségeket. Többek közt *Munkácsy Mihályt* is segíti ösztöndíjak, tanulmányutak kijárásával. A mecénálást Munkácsy „szépen" meghálálta neki: hírnevét megszerezve megszakított vele minden kapcsolatot Párizsból. De számos más festőtehetséget is segített Ligeti (pl. Mészöly Géza).

Művészetével főleg utazásainak – külhoni és hazai – bőséges élményanyagát dolgozta fel nagy- és kisebb méretű olajfestmények megalkotásával. Tájfestőként mestere, Markó Károly hatásával indult a művészpályán, de a romantikus hangulatok illúziójától hamar rátalált szuverén kézjegyére s egyféle nyugalmat árasztó, realisztikusabb látványfestésre. Markó után így is legjelentősebb tájábrázolónk lett a 19. század romantikus-realista piktúrájában. 1890. január 5-én 7 órakor beállt halálakor szerettein – feleségén és két gyermekén – kívül régi barátja s megbecsült festőtársa, *Kovács Mihály* volt mellette.

Ecsery Elemér

Pardi Anna

A tükör

Van olyan tükör, hogy belenézünk, és nem látszunk benne. Nem tekint vissza a jól ismert arc, amit jól ismerten sem ismerünk eléggé ahhoz, hogy alapvető hibáinkon alapvetően változtassunk, de mégis a miénk, a magunk illúziója, a magunk csalatkozása.

Ez a tükör olyan tükör, hogy előtte állva senki sincs benne, csak tőle távozva telik meg képmásunkkal.

A bújócskák baja kérdez, hogy lássuk meg benne önmagunkat?

Természetesen, ez a tükör csak akkor jöhet szóba, mikor az összes többivel elégedetlenek vagyunk, belefásultunk, vagy nem találjuk többé értelmét a benne tükröződő arcnak.

Akkor erre vágyunk, mint az egek a természet felett vonulnak, úgy a tükör is mondja ki rejtélyeit. A vágy a teremtő erő maga, pusztuló lényünk gyengécske garanciáiból, a sötét éjszakákba ébren bámuló szempár emlék és varázslat, látomások energiarészecskéiből próbálják összeállítani azt a tükröt, amelyet aztán lélek-szakmunkások gyártanak tovább.

Tükröm, tükröm mondd meg nékem, ki a legszánalmasabb a világon?

Aki nem hisz az arcok arcának, a harcok harcának, csodák csodájának.

A bizalom egyetlen atomjában több modellértékű számvetés rejtezik, mint a galaxisok kőzetében.

Van olyan tükör, amelynek hátoldalát az agónia Christiana sötétíti el az agónia poroszlókkal vagy agonizáló világnak, felülete mégis a feltámadásról szól.

Támadva védekezni...

Nem tudom, fölháborodásom vagy szomorúságom nagyobb, ha titkos paktumokról meg effélékről hallok pusmogni az egyházi ingatlanokkal kapcsolatban. Szinte személyesen éreztem sértve magamat a minap is, amikor a Tiszántúli Református Egyházkörség Református Főgimnáziumának épülete kapcsán a Fidesz egyik csoportja már-már jogszerűtlennek tartotta azt, hogy az egyház visszakapja egykori tulajdonát, s homályosan utalt valamiféle rejtett megállapodásra. Mint egykori debreceni diák, abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a jó nevű Péterfia utcai általános iskola tanulójaként a Református Főgimnázium, a „refi" épületébe járhattam négy esztendeig. Az állami általános iskola és az egyházi gimnázium a lehető legjobb értelemben „használta ki" a kényszerszimbiózist, az egy épületbe kényszerítettséget. Közös tanárok, helyettesítések, óralátogatások révén elterjedt, hogy a „Péterfia" suba alatt a refi algimnáziuma, ugyanolyan színvonalas oktatás folyik nálunk, mint a gimnáziumban. Így a „Péterfia" a város egyik legkedveltebb iskolája volt. Később, már felnőttként többszörösen is letaglózott a hír, amely 1974-ben futótűzként terjedt el az ősi városban: azt a gimnáziumot, amely ősidőktől fogva a református egyház tulajdona volt, amely számos kiművelt, gondolkodó koponyát adott az országnak, az egyház kénytelen volt „önként" (vagyis egy párthatározat nyomán) immár teljesen átadni, „átengedni" az államnak. Igen: 1974-ben! Semmi sem bizonyítja jobban, mennyire elevenen élt az emberekben a seb még a nyolcvanas évek végén is, minthogy a tanítóképző intézet hallgatói is „refi"-ként emlegették az épületet, amelybe jártak.

Most, amikor inkább örülnünk kellene, hogy orvoslást nyertek jogos sérelmek, a fiatal demokraták egyik csoportja támad és aggályoskodik. S megint az egyház kényszerült védekező pozícióba. Visszakapja a debreceni tanítóképző intézményét, de úgy, hogy közben már-már megalázóan körültekintő garanciákra kényszerül a senki által nem támadott – ateizmus védelmére. Mintha eleve nyilvánvaló volna, hogy különben nem tartaná tiszteletben a nem hívők jogait.

Ismerős módszer. A támadva védekezés egyik legravaszabb formája: védelmet kérni nem létező támadások ellen, s így ab ovo megbélyegezni a nem létező támadót. S ami különösen fájdalmas: e támadások (a debrecenihez hasonló esetek jelentős részében is) olyan emberek részéről érik a történelmi egyházakat, akikkel a minap még a vallásszabadságért, a jogtalanságok orvoslásáért tüntettünk egy sorban. A valódi ateizmus valódi totalitarianizmusa és kizárólagossága ellen!

Pósa Zoltán

Ötvenhatos dráma Milánóban

Az álmok hajnalban halnak

„Mi újság?" – kérdi Sergio. „Semmi különös. Hacsak az nem, hogy néhány ezer páncélos megrohanta Budapestet!" – hangzik Alberto lakonikus válasza. Történik mindez 1956. november negyedikének kora reggelén, a pesti Duna Szálló egyik szobájában. Öt olasz újságíró beszélget, miközben odakinn elszabadult a pokol. Aki fölidézi azokat az órákat, maga is megélte a forradalom gyönyörűségét és rettenetét. Indro Montanelli, a kiváló olasz író-publicista 1956-ban a Corriere della Sera tudósítójaként járt Budapesten. A forradalomról előbb filmet készített a hatvanas években, majd drámát írt. Milánóban, a Scala épületének tövében, a Teatro Filodrammatici társulata vitte sikerre az Il Giornale főszerkesztőjének darabját. Arturo Corso rendezése a múlt év márciusában forró sikert hozott. Most, januárban öt estére fölújították a drámát, mielőtt a maroknyi társulat – hét színész – hosszabb turnéra indulna vele Itália városaiba.

Montanelli az olasz újságírás kiemelkedő egyénisége, egyik nagy örege. Publicista vénája átsüt a drámán, anélkül, hogy egy pillanatra is ernyedni engedné a néző figyelmét. Hogyisne, amikor a színpadon egyszerre két dráma zajlik. Az egyik a magyar nép felkelésének eltiprását, álmainak szertefoszlását példázza. A másik nemkülönben katarzist kiváltó szituáció: az olasz értelmiség eszmélése, a baloldali intellektuellek tudathasadása, amikor a létező szocializmust tűzzel-vassal védelmező, tankokkal a népet gyilkoló szovjetekkel szembesülnek. Már-már úgy érezzük: a két magyar nő szerepe és a tankágyúk torkolattüze csupán az európai baloldal erjedését, az olasz kommunisták kiábrándulását hivatott még inkább aláhúzni.

A fölújítás telt házas premierje után *Arturo Corsóval*, a dráma rendezőjével beszélgettünk.

– Meglepő, hogy 1956 novemberének eseményei ennyi embert vonzanak ma, a sok más napi gonddal küszködő Milánóban. Ilyen élénk még a magyar forradalom emléke?

– Indro Montanelli: Az álmok hajnalban halnak című drámája időtlenül igaz, mint ahogy Itáliában sokan vallják, hogy a sztálinista típusú, terrorral fönntartott úgynevezett szocializmus az első és végzetes léket Magyarországon kapta. A Fal, a sajnálatosan nem csak jelképes vasfüggöny, az egész totalitárius rendszer 1956 októberében–novemberében rendült meg. Ez az élmény még az én generációmat is fölkavarja, noha akkor még kisgyerek voltam. De jól emlékszem, amikor édesanyám később Velencében kiadta szobánkat *Nagy Imre* lányának. S amikor jóval később meghallottam, hogy Indro Montanelli tudósítói élményei alapján drámát írt, akkor határoztam el, hogy ezt a darabot valahol megrendezem.

– Montanelli nemcsak a magyar forradalomnak állít emléket, hanem az olasz értelmiség lelkiismereti válságát is híven kifejezi. Nem félt a könyvdrámák sorsától, a nézők érdektelenségétől?

– A kiváló publicisztikai érzékkel megáldott szerző volt az egyetlen olasz, aki 1956 drámáját a színház nyelvére lefordította. Művének tisztességét, tárgyilagosságát senki nem vitatta el. Színészeimtől csak azt kértem, az író gondolatait dinamikusan, jó ritmusban tolmácsolják. A társulat megértette szándékomat, akárcsak a közönség, amely márciusban éppúgy, mint most estéről estére benépesíti a színházat. Mind az öt januári előadásunkra valamennyi jegy elővételben elkelt.

– Önt a sikeres olasz rendezők között tartják számon. Hosszabb ideig dolgozott Dario Fóval, rendezett Párizsban, Luzernben, Frankfurtban és Stockholmban, Los Angelesben és Bostonban, elismeréssel írtak rendezéseiről az avignoni, a bécsi és a hamburgi színházi fesztiválok kapcsán. Azt mondják, nyughatatlan természetű ember. Most például hová készül?

– A Teatro Filodrammatici társulatával először Itáliában turnézunk. Aztán Stockholmban, majd Tel-Avivban rendezek egy-egy modern darabot. De nem titkolom, nagyon szeretném, ha „Az álmok hajnalban halnak" előadása Budapestre is eljutna. Jártam már Magyarországon, örömmel olvasok az utóbbi évek változásairól, s meggyőződésem, hogy Montanelli mondanivalója a mai magyar értelmiség számára sem közömbös.

Győry Kornél

Domingo énekversenye

Luciano Pavarotti után most a másik világhírű tenorista, *Placido Domingo* is énekversenyt szervez. A viadalt, amelyen az idén az 1963. október elseje után született fiatal európai énekművészek vehetnek részt, rendkívül gyorsan bonyolítják le. A döntőket már májusban megtartják Párizsban, a Garnier-operában.

A zsűri elnöke maga Domingo lesz. A versenyre a párizsi titkárságon lehet jelentkezni, február 23-áig.

Fenyvesek közt

Pontosan nem emlékszem már a dátumra, azt hiszem; 1942 vagy '43 nyarán találkoztam először Végh Sándorral, amikor is vonósnégyese Trencsénteplicen hangversenyezett, a Rotundában. Azért hívták Rotundának a koncerttermet, ahol zenei fesztiválokat is rendeztek, mert bordó bársonyszékekkel kiképzett nézőtere félkör alakban átkarolta a pódiumot. Sejtelmesen izgalmas, impozáns látványt nyújtott. A hatalmas, ovális üvegablakok mögött fenyőerdő sötétlett, az Alacsony-Fátra nyúlványa. Ez a találkozás nem jelentett személyes ismeretséget, csak annyit, hogy ott lehettem koncertjén – 14 vagy 15 évesen – felfokozott várakozással, nagy túlfűtöttséggel. Tehát szem- és föltanúja voltam egy különleges zenei eseménynek. Mert különleges volt számomra a hatása. Még soha nem hallottam olyan akusztikában kamaramuzsikálni. Lehet, hogy a teremnek volt ilyen hangzása, lehet, hogy a muzsikálásnak – Végh Sándoréknak. Csak hallgattam, bámultam, a hegedűre, csellóra, brácsára meredt tekintetem s valami addig nem ismert örömöt éreztem, diadalt: a zene és az ember kapcsolatának örömét és méltóságát. És ebben a hangulatban megváltozott minden: a csillárok ragyogása, a függönyök mozdulatlan lejtése, a létezés – dombok, hegyek, fák, falak, ember – valamiféle egységét érzékeltem: lehetséges, hogy a muzsika célja, feladata a varázslás. Mindez most – ennyi év távlatából – egy ifjú romantikus, túlzott lelkesedésének, szubjektív túlzásának, lelki protuberanciáinak, patetikus szavaknak tűnhet. De elhittem a látomás bizonyosságát, én ebbe a kábulatba szédültem áhítatosan. Tudtam, hogy annak idején Bartók Béla is fellépett itt a harmincas években, sok neves művész járt Trencsénteplicen. Biztos vagyok benne, hogy Véghék Mozartot is játszottak. A metamorfózis tökéletesen sikerült, az időbeliség eltolódott, mint egy déja vu felvonult az egész, a hangok nem hazudtak... Felsejlett egy intuíció...: ahogy néztem a primárius ujjait, kissé zömök testalkatát, a homlokot, a szemeket, szájat, ajakat, az arcvonásokat, mozdulatait, belső rezzenéseit kifejezésén... úgy gondoltam, mindez nagyon plasztikusan belevésődik emlékezetembe, rögzül az időben, sokáig...

A koncert után a kijáratnál vártuk a művészeket és tapsoltunk nekik, amikor átmentek a szomszédos Esplanade Szállodába. Végh Sándor nagyon fiatalnak tűnt.

Utána villamosra szálltunk, mert Teplicet villamos kötötte össze a völgyben Teplával. Mi akkor Teplán Andaházy Singer Lacinál vendégeskedtünk. A két kilométeres úton, mi másról is beszéltünk volna, mint Végh Sándorékról. A völgynek akkor, amikor a villamos robog, különösen mélyül a hűvössége, ezt éreztem, belénk akaszkodott, talán le is akart rántani. Valamelyikünk az egyik tétel főtémáját fütyülgette, ez is visszhangzott, többszörös óriásként verődött vissza ott, ahol a kocsi szinte érintette a sziklákat meg a fákat. Akkor még nem sejtettük, hogy nem is olyan sokára egy másik neves magyar vendég is meglátogatja majd Teplát és Teplicet, Szent-Györgyi Albert, aki aztán két éjszakát töltött Budai Jancsiéknál és Laciéknál 1944 telén.

Ez volt az első hegedűóra – a Vág völgyében.

Ébert Tibor

Dzsessz CD-bár

Barbara Dennerlein

A hetvenes évek elejétől igen sok hazai dzsesszbarát kedvelte meg a nyugatnémet ENJA márkanév lemezeit. Az akkori idők beszerzési lehetőségei között „csak" egy olyan ismerőst kellett találni, aki az NSZK-ba utazott hivatalos vagy netán turistaútra. Ott szinte minden jobb üzletben külön oszlopban álltak az ENJA-termékek. Csak ebből az egy márkából több album állt a polcon mint az akkori magyar dzsesszlemezpiac teljes választéka. *Wal Waldrontól Archie Sheppig* és *Zoller Attilán* keresztül *Eric Dolphig* számos ismert és kedvelt dzsesszmuzsikus szerepelt a repertoárban.

Az ENJA immár közel háromszáz LP-ből és CD-ből álló repertoárjáért ma már nem kell átlépni a határt, mert a budapesti *Zsolt Audio* felvállalta a cég kizárólagos képviseletét. A rajongó bemegy a boltba és raktárról megkapja a repertoár szinte minden darabját...

Az ENJA fiatalabb sztárjai közé tartozik *Barbara Dennerlein* orgonistanő. Dennerlein hallhatóan a nagy orgonasztár, Jimmy Smith iskoláján nőtt fel. Emellett számos orgonista, például az egykor Magyarországon 135 319 lemezpéldányt eladott Rhoda Scott zenei világát is felhasználta. Lehet, hogy oly sok évvel Scott turnéi után végre ismét lesz egy jelentős orgonistasztár vendége Magyarországnak? E kérdés nem költői, hiszen néhány hete technikai okokból maradtak el a tervezett Barbara Dennerlein-koncertek. Nagy kár, mert az orgonistanő élőben még dinamikusabb, magával ragadóbb, közönséghergelőbb, mint lemezein. Ezt nemrég egy berlini koncertjén személyesen is tapasztalhattam.

Amíg élőben is halljuk, addig is hallgathatjuk *Straight Ahead!* és *That's Me* című CD-it. Előbbin a hagyományosabb zenék kedvelői többek között az *A night in Tunesia* és az *Opus De Funk* dallamaira ringathatják magukat Hammond-dzsesszhangulatba. Utóbbin a frissebb zenék híveit saját kompozícióival és szintetizátorokkal megfűszerezett zenével szórakoztatja. Ebben olyan sztárok segítik mint a tenoros *Bob Berg* vagy a pozanos *Ray Anderson*.

Dennerleint az év dzsesszdíjára javasolták Baden-Badenben. Döntés a napokban. Reméljük, hogy a kitüntetés elnyerése esetén is pótolja elmaradt magyarországi koncertjeit. Várjuk a sármos, üdítő dzsesszjelenséget, a nyugat-európai dzsesszszínpad egyik kedvencét.

Simon Géza Gábor

Családvédelem, magzatvédelem

Téglásy Imre költőnek a Leletmentés című könyvében olvasható Telemakhosz-versei is tanúsítják, hogy a szülő–gyermek viszonyrendszer központi helyet foglal el a gondolkodásában. Mint a Magzatvédelem című, negyedévente megjelenő lap szerkesztőbizottságának tagja, a társaság képviselője, modern nőregények könyvkiadójának szerkesztője, s mint keresztény értelmiségi vállalja a cselekvő módon moralizáló irodalmár és intellektuel szerepét.

– A tegnapi–mai társadalom rejtett betegségeinek föltárása annak az értelmiségi csoportnak a feladata, amelynek tagjai az emberrel foglalkoznak, ebbe beletartozik az orvos, a pszichológus, a tanár, a költő, az író – tűnődik *Téglásy Imre.* A tegnapi „csak"-írónak több lehetősége van arra, hogy ma politikusként, közéleti emberként is a társadalom hasznára lehessen. Hála Istennek, korláttalanná tágultak az értelmiségi szerepvállalás lehetőségei.

– *Sorolhanánk nemzedéktársainkat, akik íróból politikussá váltak. A család- és a magzatvédelem látszólag kevésbé látványos, de annál nélkülözhetetlenebb, fontosabb, életközelibb terület.*

– Az emberi élet egyik meghatározó terepe a család. Három legfontosabb tényezője az anya, az apa és a gyermek, s mindhárommal közvetlenül, hivatalból érintkezem. Olyan szerkesztőségben dolgozom, amely női regényekkel foglalkozik. Elvált apaként tudom, milyen gondokkal küszködnek a sorstársaim. A gyermeküktől megfosztott apák társadalmi szerepválsága hozta létre az elvált apák egyesületét, ezt a furcsa érdekvédelmi szervezetet. A magzatvédő társaság tagjaként azonban a harmadik tényezővel is naprakészen érintkezem. A magzat léte és nem léte a férfi és a nő viszonyának különleges megnyilatkozása, eredménye – vagy eredménytelensége. A magzatvédelem témakörében sűrűsödnek – összegződnek a társadalom gazdasági, szociális, erkölcsi, jogi vallási kérdései, gondjai.

– *Immár létrejött egy élet- és magzatvédelmi törvény. Mi a véleményed róla?*

– Az a szomorú, hogy a hangzatos szólamok ellenére még a család fogalma is meghatározatlan marad. Én úgy gondolom, enélkül hathatós családvédelem sem működhet. A csonka család számkivetettje, az apa, szinte védtelenné válik. Persze, áldozat lehet az anya s a gyermek is. Ám a teljes családban is „égő áldozatá" válhat a magzat, akit valós vagy valótlan szociális indokokkal elpusztítanak. Szerintem az új magzatvédelmi törvény egyik fő fogyatékossága: nem járja körül a magzat fogalmát. Ebből fakad a többi is, no meg abból, hogy a magzatvédő szerepet ma Magyarországon borzasztóan kevesen vállalják. Több, mint háromszáz fős parlamentünkből csupán huszonhét olyan képviselő volt, aki arra az „A" változatra szavazott, amely csak akkor engedélyezi a magzati élet megszakítását, ha a szülés az anya életét veszélyeztetné, ha erőszakos közösülés nyomán fogant, vagy ha nyilvánvaló károsodással jönne világra a gyermek.

– *Azaz, szerinted – a keresztény felfogásnak megfelelően – a magzat önérték. Emberi lény a fogantatás pillanatától.*

– Pontosan. A kora és a tartózkodási helye különbözteti meg csupán a többi emberi lénytől. A Keresztény Értelmiségi Szövetség (KÉSZ), a Magzatvédő Társaság, a Magyar Katolikus Püspöki Kar szerint egyaránt korlátozások nélkül jár neki az élethez való jog. A mi felfogásunk szerint a törvényhozók ezt nem adták meg nekik. 1992. decemberében, amikor az egész keresztény Európa várta a kis Jézus születését, egy cifra házban, az Ország Házában nem engedték meg, hogy megszülessen a kisded. Az én felfogásom szerint a véreskezű heródesek és a kezüket mosó pilátusok győztek, akik hivatalukat féltették a kisded születésétől. Úgy gondolom, az úgynevezett női önrendelkezési jog csak a fogantatás előtt érvényes. Amint megfogant a gyermek, már az anya és a gyermek önrendelkezési jogáról van szó. A nők, akik korlátlan hatalommal rendelkeznek ma is, akár a pártállam éveiben, a magzati élet felett – ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a rabszolgatartó társadalomban a rabszolgatartók a rabszolgáik felett. Csakhogy a magzat elsősorban önmagáé. De legalább azt az életvédelmi jogot biztosították volna neki, hogy elvileg az apáknak megadják azt a lehetőséget, hogy amennyiben a nő nem vállalja a születendő gyermek felnevelését, akkor az apa – valamiféle apai önrendelkezési jog jegyében – vállalhassa az egyedüli apa szerepét egy csonka családban.

– *Úgy gondolod tehát, hogy a kereszténydemokrata elveket valló országban illett volna egy keresztény szellemű életvédelmi törvényt hozni?*

– Számomra különösen szomorú valóban, hogy a keresztény elveket hangoztató kormány tagjai közül senkit sem találtunk az életre következetesen igent mondó „huszonhét igaz ember" között. Értesüléseim szerint a Népjóléti Minisztérium a családtervezésre szánt összeget például nem az élet- és magzatvédelemre használta. Ráadásul: öt alkalommal nyújtottuk be a minisztériumnak a javaslatunkat egy kismama-otthon létrehozására. Segíteni akartunk azokon az anyákon, akik egyedül vállalják a gyerek felnevelését. A rendszerválttozásos, keresztény minisztérium kérésünket mind az öt alkalommal elutasította.

– *Ezeknek az elveknek a fóruma a Magzatvédelem, a társaság negyedévenként megjelenő lapja, amelynek te is szerkesztőbizottsági tagja vagy.*

– Sajnos, a sajtóban – pártállástól függetlenül – nincs olyan fórum, amely ezzel akár viszonylag következetesen is foglalkozna. Ezt a hiányt szeretné pótolni – amennyire lehet – ez a negyedévenként megjelenő újság. Egy szomorú metafóra foglalhatná össze az eddigiekkel kapcsolatos érzéseimet. Szép gondolat az, hogy miniszterelnökünk tizenöt millió magyarért felelős. De sajnos további ötmilliót is hozzá kell adnom ehhez a számhoz. Érzésem szerint az ötmillió magyar magzatét is, akiket az elmúlt három évtized alatt, népirtásszámba menő módon elpusztítottak, és akiknek kiirtását szerintem a megszavazott abortusztörvénnyel legitimizálták. A mostani törvény pedig további magzatmilliók semmibe való eltűnését biztosítja.

(pósa)

Lelki ismeret

A keresztény empátia

Kereszténynek lenni sosem volt könnyű, ma sem az. Krisztus kersztjét vállalja és hordozza az igazi keresztény, vagyis nemcsak önmagát vállalja és képviseli, hanem Istent és Isten törvényeit is. Iszonyatosan nehéz feladat ez, hiszen nem épült még soha olyan társadalom ezen a bolygón, mely egészében vállalta volna Istent és törvényeit úgy, ahogyan Jézus tanította. Feltehetőleg sohasem lesz ilyen, mert a tökéletesség ebben a világban lehet cél, de akik megközelítik, azokat szenteknek nevezzük. Márpedig az emberi társadalom soha nem fog csupa szentből létrejönni. Létezésünk és történelmünk gyarlóságait szégyenkezve ugyan, de viselnünk kell. Isten saját képére és hasonlatosságára teremtett bennünket, de ez a hasonlatosság „tükör által homályos". És ez a hasonlóság földi életünkben ritkán válik érzékelhetővé. Szomorúan azt is mondhatnám, Istenhez való hasonlóságunk távolibbnak tetszik, mint az a különbség, mely bennünket az állatkertben megmosolygott majmoktól elválaszt.

Istenhez való hasonlóságunk halvány visszfényei közül igen fontos az empátia tudása és képessége. Krisztus követőiként beleérzéssel és együttérzéssel viseltetünk minden embertársunk iránt, akiket Isten parancsa szerint testvérünknek kell tekintenünk még akkor is, ha ez nehéznek sőt lehetetlennek, reménytelennek is tetszik néha.

Együttérezhet-e az áldozat a gyilkossal, a gazdag a koldussal, a beteg az egészségessel, a felnőtt a gyermekkel, a nő a férfival? Pontosabban: átélhetik, átérezhetik-e ezeket a helyzeteket? *Nyilvánvalóan nem,* vagy csak korlátozott mértékben, hiszen a különböző ellentétes helyzeteket milliónyi variációban éljük meg mindannyian, hiszen emberek vagyunk, másmás adottságokkal, hagyományokkal, véleményekkel felruházva. *Ugyanakkor nyilvánvalóan igen,* mert életünk során a családban és társadalomban, az egyházakban és az iskolákban, munkahelyeken, de akár az utcán is látjuk és érzékeljük egymást, és minden pillanatban döntenünk kell.

A keresztény empátia zsinórmértéke Krisztus, az Istenember, aki földi életében példát adott arra, hogyan közeledhet alázattal a bűntelen a bűnöshöz, a magasrendű az alacsonyrendűhöz, a szegény a gazdaghoz, a kitaszított a hatalmashoz. Jézus minden élethelyzetet „kipróbált", és cselekedeteiben, példabeszédeiben meg is mutatta, miként követhetjük úgy, hogy ne szakadjunk el sem az igazságtól, sem pedig az élettől. Jézus tanítványai sem voltak különleges emberek, életszentségük éppen olyan gyarló körülmények között alakult ki, mint ahogyan mi magunk létezünk, két évezreddel utóbb.

Hitünk lényegéhez tartozik annak belátása, hogy amit Isten nevében cselekszünk, nehéz, de nem lehetetlen. annyira értjük Isten szándékát, amennyire átérezzük embertársaink érzéseit. Isten közös gazdánk és tulajdonunk.

Szentmihályi Szabó Péter

Egyházi hírek

A megismerkedéstől a családalapításig

A Lehel téri Árpádházi Szent Margit Plébániatemplomban folytatódik a keddi előadássorozat, amelynek keretében házassági tanácsadást tartanak a fiataloknak, akik hosszú távon házasodni szeretnének. A legközelebbi előadást február 16-án Jelenits István tartja Amit Isten összekötött címmel. A sorozaton való részvétel természetesen nem mentesít a házasság előtti tanácsadás alól.

Leányfalui lelkigyakorlatok

A leányfalui Móricz Zsigmond út 141. szám alatt tartott híres lelkigyakorlatokon a következő alkalommal január 19-től 23-ig vehetnek részt földműves férfiak és nők. Ezt követi egy szintén négy napig tartó turnus 23-tól 27-ig, szintén földművesek számára. Az általában négy napig tartó gyakorlatokra a 06-23-212 számon lehet jelentkezni. A kurzusokat P. Nemeshegyi Péter vezeti.

Mária légió

Azok, akik csatlakozni akarnak a Mária légió nevű világi apostoli mozgalomhoz, vasárnaponként jelentkezzenek negyed négytől fél négyig a Szent István Bazilika plébániáján (Hercegprímás utca 7.) Az 1921-ben, az írországi Dublinban alakult társaság célja a társadalom elesettjeinek támogatása s az ifjúság életszentségre nevelése.

Az oldalt szerkesztette:
Pósa Zoltán

A türelmes remete

Amikor január tizenhetedikén Antal napját ünnepeljük, ma még viszonylag kevés embernek jut eszébe Remete Szent Antal, a monasztikus keresztény mozgalom, a remeteség mozgalmának kiemelkedő alakja. Ünnepévé a koptok, a szírek, s a bizánciak választották január 17-ét. Rómában a 12. században ismerték el, s vették át e napot.

Antalt elsősorban híres mondásai őrzik. Érzékeny volt a szemforgatásra, a képmutatásra. Amikor egy különösen dicső, példás viseletű szerzetest próbára tett, hogy alkalmas-e a szóban történő megbántás elviselésére, s társa kudarcot vallott, akkor hangzott el elsőként a hipokritaság lényegét föltáró metafórája: „Olyan faluhoz hasonlítasz, amelynek házai kívülről díszesek, belülről azonban kifosztották a rablók." Ő, a remeteség, az aszketizmus szimbolikussá növelt alakja tisztában volt azzal, hogy semmiképpen sem szabad mindenkit ugyanazzal a dogmatikusan alkalmazott mértékkel mérni. S hogy mindenkinek a képességeihez mért feladatot kell teljesítenie az isteni, a krisztusi igék hirdetése közben is. Nem véletlen, hogy Jézus megtért, igazzá vált emberek közül sem hívott el mindenkit a tanítványai közé. Például a tudós Nikodemusról is tudta, hogy neki a saját, egyedi, ha úgy tetszik, alkotói módján kell az igazak ösvényén járni. Követni akarta az embert is, akiből kiűzte az ördögöt, egy disznónyájba száműzvén a gonosz lélek hordozóját. Jézus viszont csupán azt kérte tőle: menjen haza az övéi közé, s mondja el minél több embernek azt, amit látott. A teremtés bonyolult művében mindenkinek meg van a maga sajátos szerepe, csak meg kell találnia azt. Remete Szent Antal egy feszített újhoz hasonlította azt, ha valaki szereptévesztésből adódóan olyan föladatot vállal magára, amelybe belerokkanhat. Az új is eltörik. „Így fognak járni a szerzetesek Isten művének végzése közben, ha mértéken túli erőfeszítést várnak tőlük." Egy harmadik nagy veszélytípusra is fölhívta a figyelmet, szintén „Isten művének végzése" közben (így nevezték a harmadik-negyedik évszázadban az aszketizmus gyakorlását). Hiába az önkínzásig fokozott mértékletesség, ha külsődleges marad. Ha színjátékká változik. Ha Isten igéjéhez nem jutunk közelebb általa, értelmetlen minden éhezés, szomjazás, flagelláns-önostorozó düh. „Sokan elemésztik testüket önsanyargatásaikkal, de mivel hiányzik belőlük az ítélőképesség adománya, mesze járnak Istentől."

Antal nehéz időszakban élt. 251-ben vagy 252-ben született az egyiptomi Kome-ban. Decius császár úgynevezett restaurációs politikájának éveinek végnapjait és utóhatását élhette át gyermekkorában, amikoris a keresztények bármikor bíróság elé kerülhettek, afféle ős-koncepciós perek áldozataiként. Jómagam először egy Újév utáni szentmisén hallottam erről Hollóházán, az időközben megboldogult, áldott emlékű esperes, dr. Scheuermann Károly miséjén. Ő vette a bátorságot, s a gyülekezet előtt párhuzamot vont a hetvenes évek végének burkolt keresztényüldözései, s Decius császár restaurációs politikája között. Mesélt Szent Antalról, az egyszerű, de jómódú családban felnőtt egyiptomi fellahról (gazdálkodóról), aki egy szentmisén kapott sugallatot: „Ha tökéletes akarsz lenni, add el, amid van, az árát oszd el a szegények között... Aztán gyere és kövess engem" – mondta Jézus a gazdag ifjúnak, aki ezután megszomorodék és elvonula. Ám Antalt megérintette a sugallat, húszesztendős fejjel szétosztotta a szegények között családi birtokának árát, csupán a nővéréről gondoskodott. S elkezdte az áldozatos remeteéletet.

Remete Szent Antal sorsa többszörös példa. Azé az emberé, aki saját magával szemben támaszt hatalmas mércét, de óva int attól, hogy saját elvárásait másokra is ráerőszakolja. Itt és most igen sokan tanulhatnának tőle egyfelől példamutatást, másfelől türelmet.

P. Z.

Isten kezében

Romániai magyar költők istenes versei

Úgy gondolom, úgy gondoltam mindig, a költészet egy és oszthatatlan, nincs értelme bizonyos tematikai egyezések miatt társulásokat alakítani benne. Azt pedig tudom, hogy mindig volt és föltehetőleg lesz is a magyar költészetnek egy erőteljes istenes vonulata, amely gyakorta sodort magával olyan költőket is, akik vallásossága, tételes istenhite legalábbis kétséges. Mármost akkor miként legyen ez, mi legyen az alcímben szereplő jelzőkkel? Ezúttal ugyanis romániai magyar költők istenes verseiről lesz szó, egy gyűjteményről, amelyet a Castrum Könyvkiadó jelentetett meg Sepsiszentgyörgyön. Lisztóczky László bőkezűen válogatott: hatvanhárom költő háromszáztizenöt versét vette föl antológiájába. Közöttük olyanokét, akik tágabb ismeretséget szereztek maguknak, mint a magyar nyelvterület, olyanokét, akik szerves részei az egyetemes magyar irodalomnak, és olyanokét, akik – úgy tetszik – nemigen törték át szűkebb pátriájuk, Erdély határait.

A kötet tizenkét ciklusa olyan verseket fog egybe, amelyek valamilyen módon, lazábban vagy szorosan, a hit élményeire alapoznak, illetőleg direktebben vagy áttételesen megszólítják Istent. És hát, persze, mikor is szólítaná meg a gyarló ember máskor Istenét, leginkább akkor, amikor bajban van. Eképpen a versek többsége fohászkodás: a megfáradt ember égre emeli tekintetét, hogy porigsújtottságából is fölemelkedhessék. Pontosan tudja, ha már a remény is elveszett, egyetlen menedéke maradt még: megkérdi hát tőle, mi volt a célja azzal, hogy őt, az elesettet megteremtette. Ez, ugye, még nem bölcselet, sőt, ez olykor csak árnyéval több vagy éppen nem is több a kétkedésnél. De a nagy istenkereső bölcselők valamiképpen mégiscsak erről a vidékről indítanak (egyetlen utalásként hadd jegyezzem ide Unamuno nevét), és – természetesen, mivel ilyen a titkok természete – e tájt is kötnek ki.

A költő ugyan nem föltétlenül bölcseletet alkot, sokkalta szerencsésebb, ha verset, ám hogyan állíthatnánk, hogy egy olyan poéta, mint Reményik Sándor vagy Kányádi Sándor akár elszigetelné magát a filozófiától. Ebben a két sorban például, hogy „Szeresd az Istent, s tégy amit akarsz", nem kevesebb a világmagyarázat, az erkölcsi parancs, az életelv, mint egy vaskos bölcseleti műben. Ha tudálékosan akarnék fogalmazni, úgy mondanám: Kolozsvárról érkezett, íme, egy szép rím a keresztény egzisztencializmusra. Reményik nyilvánvalóan a hit kikezdhetetlenségéből indít, Kányádi, amikor ellíresült versében azzal kezdi: „Ültem az Isten sírján, megkönnyebbülten", félrehallhatatlanul a nietzsche-i tragizmus alaptételére utal: „Az Isten meghalt." Ez a gondolat olyanképpen hálózza be századunk szellemáramlatait, hogy a voluntarista istentagadásokon (például marxizmus) kívül úgyszólván mindenütt jelen van.

Az igazság azonban az, hogy ezt a kötetet mégiscsak inkább a költői teljesítmény felől kell értékelnünk, kizárólag az hitelesítheti a vállalkozást. Nos, a már említettek mellett ki kell emelnem a szorongásban is fölemelő Áprily Lajost, az egyik legbűbájosabb magyar poétát, Dsida Jenőt, a komoran fenséges Farkas Árpádot, az eléggé sosem méltatott óriást, Jékely Zoltánt, a földeríthetetlen bánatú Szilágyi Domokost. Egy olyan antológia, amelyben ők benne vannak, sikerrel született.

Fábián László

ARANY JÁNOS TANÁRRÁ VALÓ MEGHIVÁSA.

Benkó Imre: «Arany János tanársága Nagy-Kőrösön» czimű most megjelent művéből.

A szabadságharcz viharos idején bezárúltak az iskolák. A nagykőrösi régi református kollégiumban is «elhallgattak a Múzsák». Mintegy házőrzőül csak két öregebb tanára maradt otthon: Warga János és Fitos Pál, míg a fiatalabb Galgóczy Károly tanár az ifjúság serdültebb részével kardot kötött s a csatatérre ment.

Az iskola az 1849. év őszén kezdte meg újra működését 140 növendékkel, a régi liceális rendszer szerint úgy, hogy az alsó osztályokat «végzett deákok» tanították, a felső osztályokban pedig az előbb említett két öregebb tanár mellett előbb Fazekas Lajos, majd Ozsváth József ideiglenes tanárok vezették az ifjuságot. De ezek helyett már az iskolai év első felének bevégeztével rendes tanerőket hittak meg. Az iskolát kormányzó egyháztanács megválasztá 1850 április 7-én a költészet és szónoklat tanszékére Mentovich Ferenczet, a természetrajz, chemia és az elméleti gazdaságtan tanszékére pedig Jánosi Ferenczet, kik mindketten tevékeny részt vettek a nemzeti küzdelemben, lőpor- és gyutacs-készítéssel mozditván elő a haza védelmét. A két bujdosó a nagykőrösi iskolánál menedéket és alkalmazást, az iskola pedig bennük kitünő tanárokat talált.

Az 1850. év azonban nehéz helyzetbe juttatta a hazai protestáns iskolákat. Az abszolut kormány kiadta az «Organisations-Entwurf»-ot s elrendelte, hogy minden középiskola ennek követelményei szerint szervezkedjék, különben elveszti nyilvánossági jogát. Sulyos anyagi áldozatot kivánt e szervezés a föntartó testületektől, midőn a 8 osztályú főgimnázium ellátására 12 rendes tanár alkalmazását követelte.

Szerencséje volt Nagy-Kőrösnek, hogy ügyei vezetése ez időben oly férfiak kezében volt, mint Báthory Gábor, Magyar Pál, Tanárky Gedeon, Nagy Gáspár, stb., a kik belátták, hogy Kőrös két felől két nagy város, Kecskemét és Czegléd közé ékelve úgy szólván minden vidék nélkül csak önmagára számíthat s csak úgy haladhat előre, ha több százados iskoláját továbbra is föntartja. Az egyháztanács a Dunamelléki egyházterülettől is támogatva, összeszedte minden erejét s megkisérlette, hogy iskolájának a nyilvánossági jogot megszerezze.

Minthogy pedig az «Entwurf» szerint a szakrendszert kellett alkalmazni, fölszólitotta régibb tanárait, hogy mely szakok ellátására vállalkoznak. Ezek közül Fitos Pál a latin nyelvet, Warga János a bölcsészettant, Jánosi Ferencz a természetrajzot és Mentovich Ferencz a természettant választotta. A többi állásokra az egyháztanács pályázatot hirdetett, s a jelentkezők közül 1851 szeptember 18-án a magyar irodalomra ifj. Szász Károlyt, a történelemre Kiss Lajost, a görög nyelvre Ács Zsigmondot és a mathesisre Tóth Józsefet választotta meg. Ezekhez az egyházkerület által föntartotta két tanszékre a püspök a vallástanra Csikay Imrét és a német nyelvre Weisz Jánost nevezte ki.

A megválasztottak közül azonban Tóth József időközben a debreczeni főiskolánál nyervén alkalmazást, itteni állásáról még annak elfoglalása előtt leköszönt.

Már-már zavarban volt az egyháztanács, hogy a mathesis tanszékére hol vegyen alkalmas tanárt, midőn egyik megválasztott fiatal tanár, Szász Károly, a mostani nagyérdemű püspök, ki már akkor is, mint alig 22 éves ifjú, több sikerült költeményével figyelmet keltett, ajánlkozott, hogy ő átveszi a mathesis tanitását, a magyar irodalomra pedig hivják meg Arany Jánost.

Az intéző férfiak kapva kaptak az ajánlaton s az 1851. év október 8-án tartott egyháztanácsgyűlés nagy lelkesedéssel választotta meg Aranyt a magyar irodalom tanáráúl.

Hogy Arany meghivására ily örömmel és készséggel vállalkozott az egyháztanács, könnyen érthető, mert a mellett, hogy már költői hirneve országszerte meg volt alapítva, köztudomású volt róla, hogy a tanítással is több izben sikeresen foglalkozott.

Maga irja önéletrajzában, hogy a szalontai kis gimnáziumban mint még alig 14—15 éves gyermek ifjú a tanulás mellett tanitott is, s mint ilyen az iskolában lakott.

Majd 1833-ban Debreczenbe ment tanulni, de nem levén miből megélnie, alig félévi ott tartózkodás után 1834 márcziusában egy évre Kis-Ujszállásra ment ideiglenes tanítónak.

Kis-Ujszállási tartózkodása igazi áldás volt Aranyra nézve; egyik papja u. i. a nagy tudományú és szép lelkű Dorka Illés felismerte tehetségét, s tanácsai, tanításai és könyveinek fölajánlása által igyekezett segitségére lenni önképzésében. Még nagyobb szerencséje volt azonban Aranynak, hogy a kis-ujszállási iskola akkori rectora Török Pál, a későbbi nagy hirű superintendens volt, ki vele csakhamar belső s egész a sirig tartó barátságot kötött s Dorkáénál jóval gazdagabb könyvtárát rendelkezésére bocsátotta. S Arany e segédforrást és szabad idejét jól fel is használta, s későbbi széles ismeretköre és magas műveltsége alapjait igazi autodidaxis útján itt rakta le.

Midőn tanitóságának éve letelt, új erővel és buzgalommal tért vissza Debreczenbe s a kis ujszállási szives barátok — Dorka Illés és Török Pál — ajánlatai fölhivták a professorok figyelmét a szép tehetségű ifjúra, s anyagilag is jobb helyzetbe jutott az által, hogy egyik tanár — Erdélyi — kis leánya tanítását reá bizta.

De újabb debreczeni tanulósága sem tartott egy egész évig sem. 1836 tavaszán pár havi szinészkedés után haza tért Szalontára szülőihez, kik közül édes anyját halálos betegen, az édes atyját teljesen megvakúlva találta. Midőn pár hét múlva szerető édes anyját elvesztette: elhatározta, hogy otthon marad s gyámoltalan édes atyját nem hagyja el többé.

A város és egyház előljárói részvéttel tekintették Arany sorsát, s még ugyanez év őszén megválasztották korrektornak és igy alkalma volt harmad izben is tanítással foglalkozni. E hivatalában a magyar és latin grammatikai osztályokat tanította egész 1839 január haváig, midőn ez állásáról lemondott, de ekkor sem hagyott fel teljesen a tanítással, mert egy barátságos és jómódú kereskedő, Rozvány József, serdülő leánykáját, Erzsébetet oktatgatta, s nálok is lakott egész jegyzővé megválasztatásáig.

Negyedizben mint házi nevelő foglalkozott Arany tanítással. Midőn ugyanis a forradalom lezajlása után minden foglalkozás nélkül otthon tartózkodott Szalontán: Tisza Lajos meghivta Gesztre Domokos fia mellé a költészet, magyar irodalom és a görög nyelv tanitására.

Arany már ekkor családos volt, de csak maga költözött át Gesztre. Lakása itt egy kis kerti, zsúpfedelű ház volt a kastély parkjában. E házikót Tisza Kálmán kegyelete máig föntartotta, s képe Arany hátrahagyott irataihoz mellékelve meg is jelent.

Arany családja Szalontán maradt; de Tisza Lajos haza küldte Aranyt, a mikor csak kivánta, feleségét és gyerekeit is gyakran átvitette, sőt a kis Laczi, — a kit napsütötte szine miatt a Tisza fiúk «*marokvas*»-nak hivtak, — egész heteket töltött Geszten, kivált mikor a gróf Bethlen fiúk is ott voltak Fekete Mihály nevelőjökkel. Ilyenkor azután volt játék; különösen kedvelték a *bigézést*, melyben legszenvedélyesebb és legügyesebb játszók voltak Tisza Kálmán és Fekete Mihály, mert a játékban nemcsak a nagyobb Tisza fiúk, hanem a nevelők is részt vettek, csak Arany nem volt soha semmiféle játékra sem rá vehető. Neki ilyenkor legkedvesebb időtöltése volt, ha a nagy szilfák sürű árnyékában hajadon fővel járkálva fönhangon olvasgathatta kedves Homerosát.

Arany megválasztásával a kőrösi egyháztanács nemcsak a haza kitünő költőjét kivánta megtisztelni, hanem benne egy *kipróbált tanárt* is kivánt megnyerni; s hogy e reményben nem csalódott, a következés fényesen igazolta.

Nagy Gáspár jegyző az egyháztanács határozata után azonnal elküldte Aranynak a meghivó levelet; de ugyanekkor Szász Károly is, ki őt még Budáról, belügyminiszteri fogalmazó korából ismerte, irt neki egy szives levelet, melyben elmondja, hogy a magyar irodalom tanszékét önként és kész örömmel engedi át neki s szivesen átveszi a mathesis tanitását, s kifejezi, hogy legfőbb vágya, hogy Aranynyal egy helyen, egy kollegatusban működhessék.

Aranyt váratlanul érte Kőrös meghivása s habozott, hogy elfogadja-e azt? Egyrészről kecsegtette az állás biztossága, de másrészről ellene szólt az elfogadásnak a csekély fizetés, —

Szojka Emil, Arany tanítványának rajza 1857-ből. (Benkó Imrének Arany Jánosról most megjelent könyvéből.)

a mely az első három évre 500 frtban s a továbbiakra 600 frtban volt megállapítva, továbbá a szeretett szülővárostól való nagy távolság, s épen e miatt a költözködés nehézsége és költséges volta. Végre is a visszautasításra határozta el magát, s ezt az egyháztanácscsal a következő szép levélben tudatta, melyet a nagy-kőrösi főgimnázium Arany-ereklyéi között őriznek:

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházi Tanács!

Nem kis meglepetéssel és örömmel vettem a tisztelt Egyháztanácsnak folyó hó 8-án tartott üléséből kelt s hozzám intézett becses meghivó levelét; meglepetéssel, mert egyszerű magányomban ilyesmire én nem is gondoltam, örömmel, mert alkalmam nyilt a tisztelt Egyházi Tanács irántami jó indulatáról meggyőződni.

Óhajtottam volna, hogy mielőtt e fontos lépés meg, vagy meg nem tételére magamat elhatároznám, hosszabb időm jutott legyen a meggondolásra, hogy ekképen, erőm s körülményeim lelkiismeretes számbavételénél, se az elfogadás könnyelműség, se az el nem fogadás hálátlanság bélyegét ne viselje magán. De miután ez a tudvalevő akadály miatt meg nem történhetett, a tisztelt Egyház becses bizalmáért szives köszönetem mellett, kénytelen vagyok fájdalmasan kijelenteni, mikép anyagi körülményeim miatt nem vagyok oly állapotban, hogy a meghivást elfogadhassam s az átköltözéssel és behelyezkedéssel járó — reám nézve tetemes — költséget fődözhessem.

Szives köszönetemet újból kijelentve, teljes tisztelettel vagyok

Szalonta, oct. 14. 1851.

A nagytiszteletű és Tekintetes Egyházi Tanácsnak alázatos szolgája *Arany János.*

Az egyháztanács Arany visszautasító válasza után sem tett még le a reményről, hogy őt megnyerhesse, s e czélból kész volt némi áldozatot is hozni s 1851 okt. 19-én igy határozott:

«*3. p.* Arany János úr leveléből sajnálattal olvasván az Egyház tanács, hogy a tanárságot anyagi körülményei, különösen a messzeség miatt a költözködéssel járó költség tekintetéből el nem fogadhatja.

Végzés. Az egyháztanács átlátván Arany János úrnak a messzeség miatt származható nagy költségét, hogy e tekintetben is az okozandó költség viszszapótoltassék, utazási és költözködési költségre 120 ezüst forint fizettetik neki az egyházi pénztárból, miről Arany János úr hivatalosan értesittetik.»

Midőn Arany megkapta az egyháztanács ezen újabb határozatát, ennyi jó indulat láttára s barátai, rokonai ösztönzésére is megváltoztatta előbbi elhatározását s elfogadta a tanári állást s az egyháztanácsnak igy válaszolt:

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházi Tanács!

Folyó hó 19-éről kelt becses válaszát köszönettel véve sietek a tisztelt Egyházi Tanácsot értesiteni, hogy a Magyar irodalom tanári székének elfoglalására magamat elhatároztam, fentartván mindazon által az e székhez kapcsolandó melléktudomány iránt belészólásomat, s azon kérelemmel járulván a tisztelt Egyházi Tanácshoz, hogy mivel házi ügyeim rendbeszedésére, az el nem szállitható holmik eladására, stb. nehány nap igényeltetik, egy kevés várakozással lenni méltóztassék; részemről igyekszem mind azért, hogy tisztemet teljesitsem, mind azért, hogy átköltözésre még e szép őszi napokat használhassam, a kért várakozási napokat lehető legkevesebbre szorítani.

Teljes tisztelettel maradván

Szalontán, október 21. 1851.

A nagytiszteletű s Tekintetes Egyházi Tanácsnak alázatos szolgája *Arany János.*

Ugyanekkor válaszolt Szász Károly magánlevelére is, s ebben az ő meleg humorával tréfálva enyeleg az önkéntes és hirtelen tanszékcserével:

Ejnye Kari, hát hogyan illik a
Poésishez az arithmetika?

Arany elfogadó válasza nagy örömet okozott a tanári kar körében s Mentovich azonnal egy szives és áradozó hangú levelet irt hozzá, a melyben addig is, mig lakást kaphatnak, Aranyt és családját magukhoz hivja vendégül. Arany azonnal válaszolt s Mentovich levelének magasztaló hangját szokott szerénységgel elhárította magától, de a szives meghivást elfogadta.

LIGETI ANTAL SÍREMLÉKE.

Donáth Gyulától.

Halottak napján leplezték le a kerepesi-úti temetőben a magyar tájképfestés kitünő mesterének, *Ligeti* Antalnak síremlékét.

LECHER OTTÓ OSZTRÁK KÉPVISELŐ.

A síremléknél *Feszty* Árpád festőművészünk tartott rövid alkalmi beszédet, mely szépen jellemezte Ligeti pályafutását és eszményiségre törekvő művészetét, különösen kiemelvén, hogy a ma már viruló magyar képzőművészetnek épen az elhunyt volt egyik legjelesebb úttörője. A sikerült síremlék egyszerű, de megható. Mindössze annyiból áll, hogy egy sötét szürke márványtalapzaton bánatba merült géniusz ül, kezében eltört pálmaágat tartva.

A temetői hangulat kifejezésére különösen alkalmas mű készitője, *Donáth* Gyula, most negyvenhét éves, tehát javakorabeli férfi, kinek eddigi művészi tehetségét már több szép alkotás hirdeti. A síremlékek alkotásában igen gyakorlott mester. Ebben a nemben 1872-ben aratta első sikerét, mikor Bonaventura Genelli híres festő síremlékével nagy figyelmet keltett Drezdában. Majd később Münchenben a Geigl síremlékpályázatán 16 pályázó közül egyhangúlag neki itélték a birálók az első díjat. Az első diadalait itthon számos művészi alkotással tetézte. Igy egyik legszebb műve, a Huszár Adolf síremléke, melyet 1892-ben állitottak föl a kerepesi-úti temetőben, ilyenek továbbá: a Hubay tanár (Hubay Jenő atyja) síremléke ugyanott, a Thorsmiedt, Linzer, Moskovics és Kunosi-családok síremlékei ugyancsak a kerepesi-úti sírkertben, legutóbbi művei pedig a Grauer és Meller családok síremlékei. Donáth jelenleg a királyi palota szobrain dolgozik Lendvay-úteczai műtermében. Alig pár hónappal ezelőtt fejezte be a bánhidai ezredévi emléket, a mely egy 16 méternyi magas oszlopon álló kiterjesztett szárnyú turulmadarat ábrázol, szájában a honfoglaló kardot tartva. Ezekkel együtt a Ligeti emléke is folytonos haladásáról tanúskodik.

A SZULTÁN HÁZTARTÁSA.

Abdul Hamid török szultán rendkivüli életmódot folytat. Csak hajnalban fekszik le s már 8 órakor fölkel. Egész éjjel örökös lótás-futás van lakásán, majd a rendőrségtől jő fontos jelentés, majd valami hivatalnok kap titkos megbizást, majd a sürgönyöket hordják széjjel. A szultán mihelyt fölkelt, sötétszinű pongyolaruhát vesz fel s csak ünnepies alkalomkor ölti fel a *stambulina* nevű török diszruhát, vagy a katonai egyenruhát.

A reggeli ima elvégzése után behozzák a reggelit, mely kivétel nélkül kávé, vaj és tojás. Ezután a szolgálattevő kamarás átnyujtja aláirás végett a különböző hivatalos iratokat, különösen a kinevezéseket. Erre jönnek a jelentések a különböző tartományokból kivonatokban s végül a diplomácziai iratok. Ez a munka átlag másfél órát vesz igénybe. Tizenkét óra tájban van a második reggeli, mely többnyire meleg pecsenye és még egy pár más étel.

Az ételnemüeket a szultán számára külön szakács készíti egy Ozmán bég nevű e czélra kirendelt hivatalnok felügyelete alatt, kit azonban nem szabad a plevnai hőssel összetéveszteni, mint néhány lap tette. A hivatalnok lepecsételi az egyes tálakat s a pecsétet csak a szultán jelenlétében törik fel. Egy másik hivatalnok megkóstolja az ételeket, hogy biztos legyen a felől: nincsenek-e megmérgezve? Ezt a szertartást akkor is megteszik, mikor vendégek vannak, de akkor előbb, s igy nem a vendégek jelenlétében.

A második reggelizés után a szultán kávét iszik, melyhez Mokkából szállítják a mokkakávét s egy szivarkát szí el, melyhez ismét külön e czélra termesztik a baffot-dohányt. Erre pár óráig pihenni szokott. Délután 3 órakor ismét megjelenik a kamarás s a rendőrség titkos jelentéseit terjeszti elő. 4 órakor a szultán kilovagol és kikocsizik, de többnyire csak nagy parkjában, hol a külön házakban lakó nők valamelyikét meglátogatja avagy a parkban levő mesterséges tavon csolnakázik villamos csolnakjával. A Yildiz-palotában s a park titkos pavillonjaiban körülbelől 50 dolgozószobája van a szultánnak, mely mindig be van rendezve s ezért senki sem tudja előre, hogy melyikben fog a szultán tartózkodni, a minthogy alvóhelyét is csaknem folytonosan változtatja.

A Yildiz-palota valóságos város vagy inkább erőd, melyben mintegy 12 ezer ember lakik. Az itt levő hivatalnokoknak száma 8170, kik között nevezetesebbek a következők: 30 kamarás, 30 főhadsegéd, 150 hadsegéd, 100 titkár, 30 muzzahil, kiknek feladata a szultánt szórakoztatni, 30 ruhatári felügyelő, 60 orvos, 30 gyógyszerész, 80 vadász, 30 lámpafelügyelő (condildzsi), 30 gyertyafelügyelő (samdandzsi), 30 kanedzsi, azaz kávékészitő, 50 könyvtáros (kitabbzsi), 100 szalamlik (üdvözlő hivatalnok), 400 lovászmester, 1000 belső szolga, 400 zenész, akrobata s más mulattató, 30 eunuch a hárem számára, 50 diszitő, 50 borbély, 400 kertész, 3000 nő, 50 pap, 50 evezős, 400 udvari hivatalnok, stb. Nem csoda, hogy ez a sok ingyenélő oly rosz hirbe hozta a szultán háztartását, politikáját és az ozmánok pénzügyeit.

AZ OBSTRUKCZIÓ HŐSEI.

Akármilyen példátlan botrányok történjenek is az osztrák parlamentben, nem lehet tagadni, hogy eme részben gyerekesnek látszó, részben visszataszító jelenetek mögött igen nagy dolog rejlik: az ausztriai németség harcza a szlávokkal.

A mi szabadságharczunk leverése után a csehek még kész eszközül szolgáltak az osztrák czentralizmus kezében, a legvadabb és legkiméletlenebb germanizátorok az ő körükből kerültek ki. Csak a liberális németek uralma alatt, a kikkel a 67-es kiegyezést megcsináltuk, kezdett régen szunnyadó nemzeti öntudatuk ébredezni. Ez az öntudat később önérzetté emelkedett, majd praepotenciává fajult, most már teljesen meg akarják törni a csehországi németeket, s elcsehesiteni Morvát és Sziléziát. Közjogilag pedig arra törekesznek, hogy I. Ferencz József megkoronáztassék Csehország királyává.

Törekvéseik megvalósításában nagy lépés volt előre a Badeni osztrák miniszterelnök által kibocsátott nyelvrendelet, mely a cseh nyelvnek, még Csehország tiszta német területein is, jelentékeny jogokat biztosit. Erre következett a csehországi németek óriási felzúdulása, s a német képviselők obstrukcziója a parlamentben, mely annyira ment, hogy a tavaszszal már el kellett napolni a Házat, mert a németek a tárgyalás menetét megakadályozták, s most, hogy az ősszel megnyitották, ugyanezt cselekszik. Mig Badeni a nyelvrendeletet vissza nem vonja, addig a németek nem szándékoznak engedni.

A hogy Badeni a kiegyezési provizóriumot, a melyre sürgős szüksége van, beterjesztette, megindult a botrányoknak egész sorozata.

Első nap nem a botrányokkal értek czélt. A csatát *Lecher* Ottó Brünn város képviselője nyerte meg. Ez az ember tizenkét órát beszélt egy huzamban. Eddig arról volt hires, hogy a leghosszabb bajusza van az osztrák parlamentben. Most már a leghosszabb beszéd dicsősége is az övé. Magas, elegáns, csinos ember, erőteljes hanggal. Az a szerencséje, hogy a Magyarországgal való kiegyezésről egy vaskos könyvet irt. Azt maga elé tette, s elmondta, a meddig csak birta. Az elnök a tizenkét óra alatt nem talált alkalmat rá, hogy megvonja a szót tőle

400. Ligeti Antal

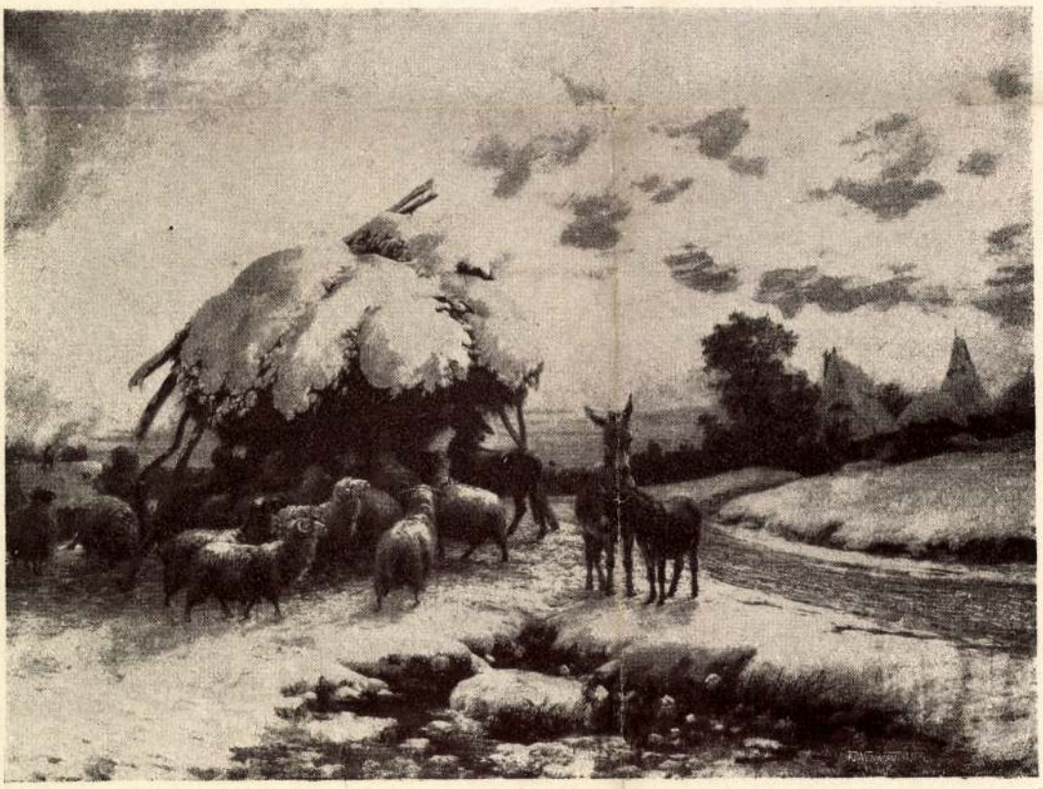

550. Pallik Béla

Ernst Mayzelm aukcioi XXX

Ligeti Antal

163.

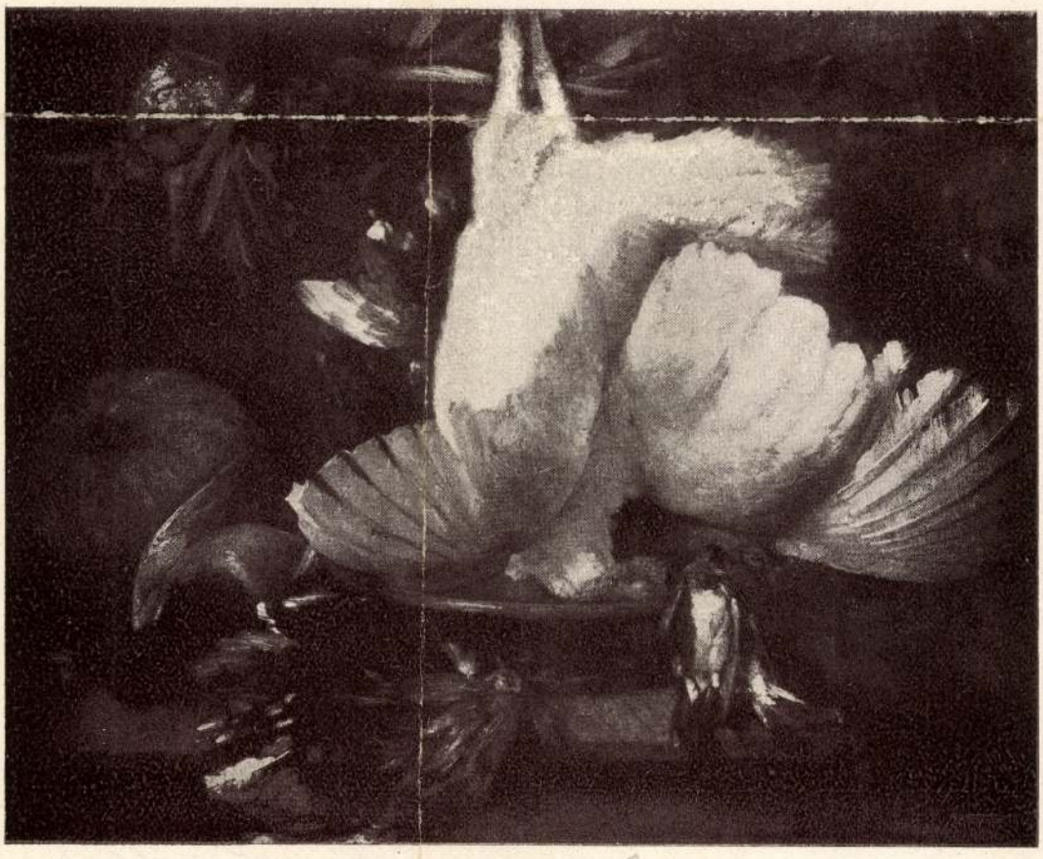

684.

DONÁTH GYULA: Ligeti Antal síremléke.

Közlemenyei, Az O. M. Képz.
Társ. 1894 re.

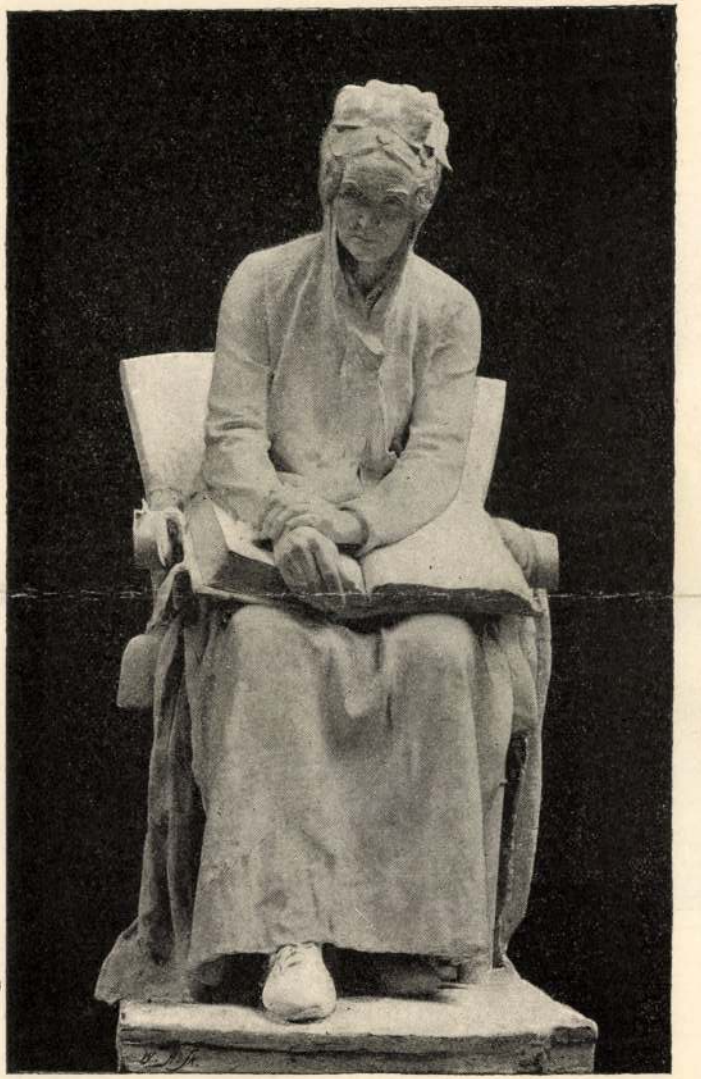

STROBL ALAJOS: Anyánk.

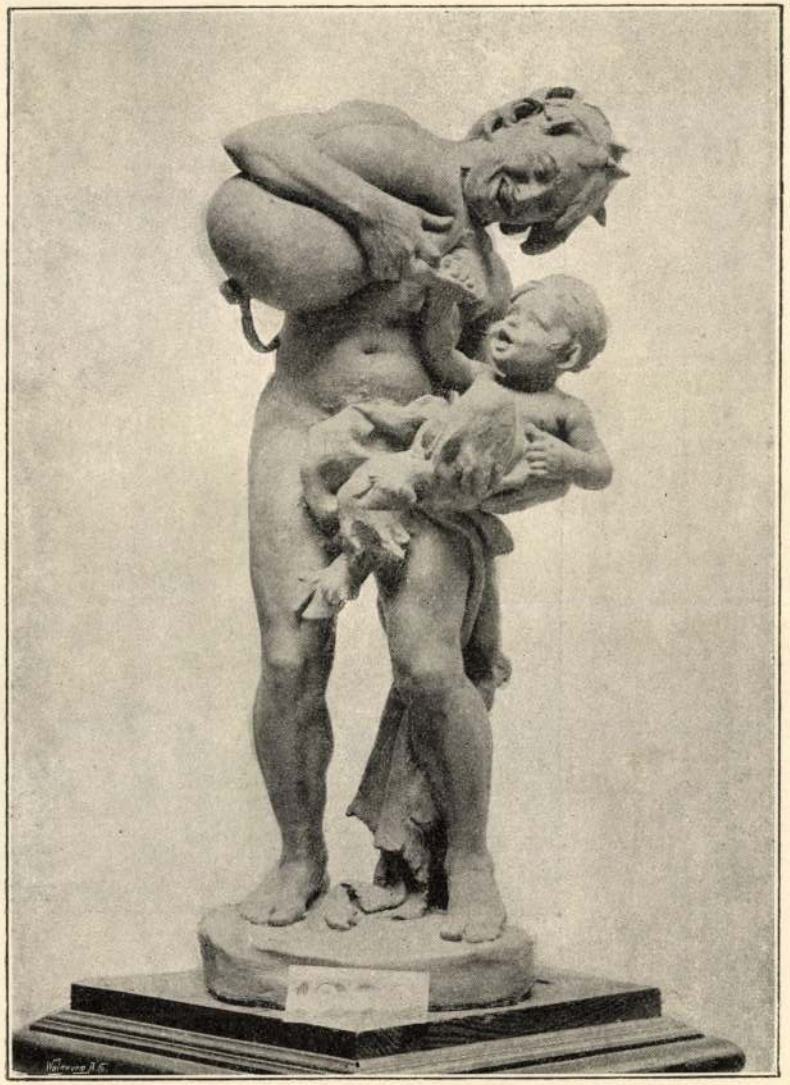

TELTSCH EDE: A két bornemiszsza.

LIGETI ANTAL: KONSTANTINÁPOLY. Vízfestmény.
Szépművészeti Múzeum.

művészetünk ez ágának hazafias indítékai s az iránt a bensőségteljes kölcsönös megértés iránt, melyben akkor a művészi munka a közönség érzelemvilágával találkozott. Ezenfelül az is elismerendő, hogy e bő termelésben sok jelentéktelen és múló becsű munka között vannak oly alkotások is, melyek történeti festészetünknek — ha csak annak jelentőségét teljesen túlhaladottnak nem akarjuk tekinteni — mindig maradandó díszei és büszkeségei lesznek.

A Molnár József és Kovács Mihály már említett képei mellett mint e sorozatba valókat említhetjük — a jelentéktelenebbeken kezdve — a Szemlér Mihály, Vizkelety Béla és Kiss Bálint festményeit. Szemlér megfestette 1854-ben Hunyadi János halálát, Vizkelety 1857-ben a Kenyérmezei csatát s egy évvel később kőre rajzolta a Hunyadi-ház diadalünnepét, mely műlap gyanánt terjedt el. Kiss Bálint veterán művész s a múzeumi képtár őre ebben az évtizedben készítette el Hunyadi János menekülését a rigómezei ütközetből ábrázoló képét, továbbá azt, amely Izabella királynét tünteti fel, mikor a török követ előtt szoptatja kisdedét és amely Nagy Lajost ábrázolja, amint a velencei követeket fogadja.*

Orlai Petrich Soma, kinek a Petőfi barátsága kölcsönzött bizonyos nimbuszt, fáradhatatlanul szolgáltatta a történelmi képeket, melyekben a Rahl és Waldmüller példája müncheni hatásokkal találkozik. Ez időben keletkeztek: II. Lajos holttestének megtalálása, Salamon királyt anyja elátkozza, Nádasdy Tamás nádor és Tinódy Sebestyén s Kazinczy Ferenc és Kisfaludy Károly találkozása; s a korra nézve jellemző, hogy e két utóbbi kép magánmegrendelésre készült: a gr. Nádasdy Ferenc, illetőleg a magyar hölgyek megrendelésére.*

Weber Henriket szintén foglalkoztatta a Hunyadi János halála és foglalkoztatta fiának, Mátyásnak, mint királynak bevonulása Budára; tőle bírjuk még ez időből Salamon király fogságát és a Huszárbravúr című képet, mely már az újabbi időből merít; Weber sokoldalú festő volt s ez képei változatosságán is meglátszik; állatfestői jelessége is érvényesül némelyiken.**

Than Mór e korszak elején még Bécsben dolgozott s onnan küldte képeit Apáti név alatt kiállításainkra; ez időben tért át a genre-től mindinkább a nagyobb történelmi és allegórikus kompozíciókra, melyekhez aztán mindvégig hű is maradt. Nemes becsvágy, nagy műveltség és tudás jellemezték már ekkor is; ezeknek köszönhette termékenységét is, amely ez időszakban is megnyilvánult. 1852-ben jelent meg a tárlaton Attila lakomája című képe, melynek tárgyára aztán később még egy freskóján visszatért; egy évvel később festette meg Nyáry Lőrinc és Pekry Lajos elfogatását, egy feltűnően szélességbe terjedő, mozgalmas, meleg színű kompozíciót; 1856-ban

* *Magyar Hirlap*, 1852. júl. 29. *P. Napló*, 1854. szept. 14. dec. 29. 1857. jan. 30., dec. 2. *Szana* id. m. 86. l.

* *Szana* 92—93. l. *Magyar Hirlap*, 1852. szept. 4. *P. Napló*, 1851. aug. 6., 1858. nov. 5.

** *Magyar Hirlap* id. helyein. *P. Napló*, 1853. dec. 15, 1854. jan. 8.

Magyar Művészet
1925.

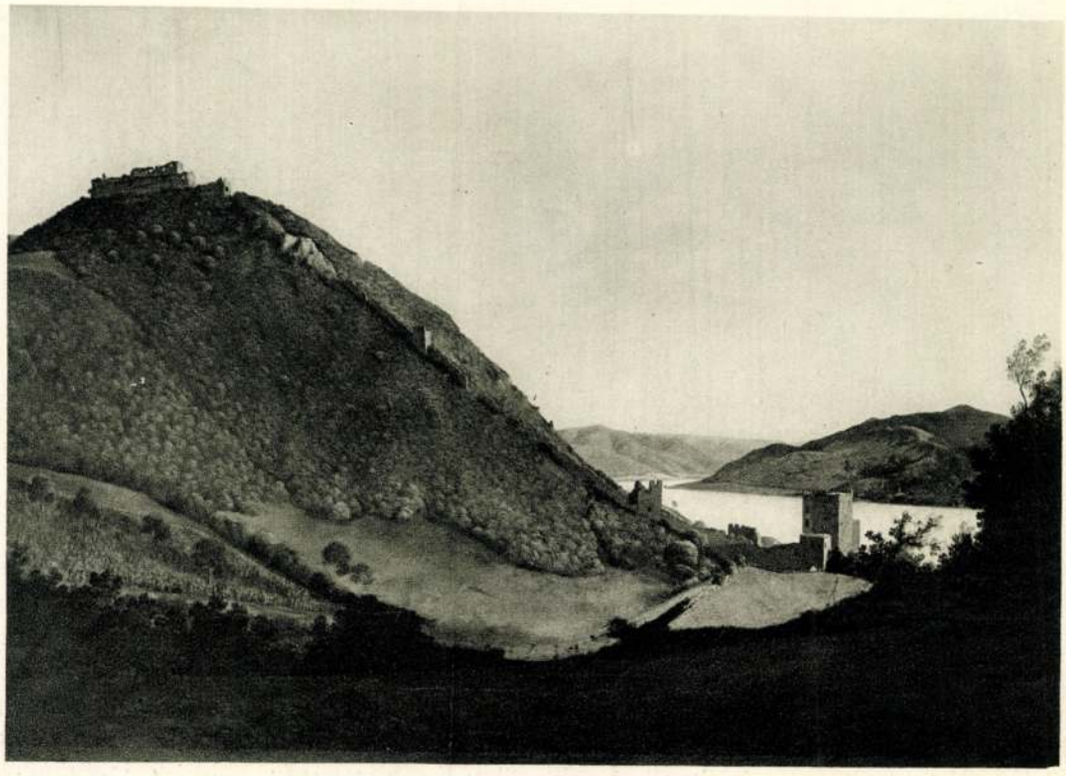

ID. MARKÓ KÁROLY: VISEGRÁD. Olajfestmény.
Szépművészeti Múzeum.

KOMLÓSSY FERENC: RÉSZLET A BAKONYI ERDŐBŐL. 1851. Olajfestmény.
Szépművészeti Múzeum.

légies. — *Paczká*nak e teremben látjuk egy „Csend-életét". Szinezése szép, de még nagyon meglátszik, hogy ama franczia divatnézet befolyása alatt készült, mely erénynek látszik tartani, ha a festő kerüli a kompozicziót. — Itt van *Greguss* Imrének egy sikerült képe, a „Kártyázó parasztok", melyet eredeti, élénk felfogás és szép kidolgozás jellemez. — *Feszty*nek „Delelő", *Spányi* Bélának „Őszi alkonyat" czimü két nagyobb tájképe egymás mellett van kiállitva. Mind a kettő figyelemre méltó mű, mely szép reményekre ad jogot e két fiatal festőnk jövője iránt, bár Spányinak el kell szokni attól, hogy a különössel tetszelegjen.

A mi azonban e teremnek különös érdeket ad, az a franczia festők kiállitása. Itt van a hires *Meissonier*nek egy képe, az „Erkély alatt" czimü. Egy épület falához háttal támaszkodó középkori lovagot ábrázol, ki hanyagul keresztbe fonva lábait, kezében lovagostort hajlitva meg, föltekint az erkélyre, a hol bizonynyal meg is fog jelenni valaki. Megragadó kép, hogy szinte rosszul esik megválni tőle. Rendkivüli kellem, könnyedség ömlik el a lovag romantikus alakján, mely gyönyörüen, éles finom konturokban van rajzolva, s kidolgozva gondosan a legkisebb részleteig. A csaknem egyszinü öltöny rendkivül szép tonusokat mutat, s még a háttér is oly gonddal van festve, hogy szinte látja az ember a mélyedést az oszlopok között be az épület csarnokába, s egy keskeny hézagon keresztül a kertet a ház udvarán. Meissonier a legkitünőbb mesterek egyike, a ki mindig modell után fest, de soha nem modern alakot. Egész muzeuma van középkori öltönyökből, melyekbe modelljeit öltözteti. E kép általánosan feltünt; s bár kicsi, ára 40,000 frank.

Egy külön bársonyfalon vannak kiállitva a franczia hires miniatür-festők kis képei, tenyérnyi nagyságu, sőt kisebb festmények. Ott van a *Bonheur* Róza „Havasi kecskéje" (10,000 frank), *Diaz*, „Kis forrás az erdőben", *Levy*, *Chavete*, *Vibert*, *Dupré*, *Bertraud* miniatürjei s köztök egy, melyet nem igen méltattak különös figyelemre, pedig megérdemelte volna: *Baron* „A reggeli pongyola" czimü kis képe, mely kitünő rajza, rendkivüli könnyedség, báj és kellem s az alak gracziózus pozicziója által a legjobb ilynemü képek egyike, mig a *Dargelas* „Májusi famászója" kissé a mézeskalács festésekre emlékeztet minden finomsága daczára is, ugy szinezésre, mint felfogásra.

És most térjünk a „diszterembe", hol a tárlat legbecsesebb darabjai vannak kiállitva.

Mint udvarias házigazdák, bocsássuk előre a külföldieket. Itt van régi ismerősünk még az akadémia épületéből: *Matejko*. Báthory István és a lithvániai szerződés hirneves festője ez alkalommal „Iván czárt, a kegyetlent" állitotta ki, a mint egy tömeg közepén haladva, udvari bolondját máglyára viteti. A czár egy indulatos mozdulatot tesz most is, a mint itt látjuk, mellette a pap olvas kenetes arczczal a nagy foliánsból, melyet görnyedő apród visz előtte a hátán. A bolond alakja, megkötözött kézzel, hosszu palástban, mélyen lehuzva szemébe a csörgő sapka, ugy hogy fele arczát eltakarja. A menetet nőalakok tarkitják, s az előtéri alakok mögé hömpölyög a sürű menet, mesteri perspektivában kisebbedve a háttérben álló város kapujáig. Balra az előtérben akasztófa látszik, lógó emberrel s holdvilággal fölötte. A sötét képet, mely oly hatást tesz, mint a tenger háborgása, lobogó fáklyák fénye világitja meg. — Ha hibát keresnénk e képen, találnánk és pedig igen lényegeset. Azt, hogy nem nagyobb. Ez a kép mostani méretü keretébe, roppant tömegeivel nem fér bele, ki kivánkozik. Négyszer akkora arányokban rendkivüli hatást tenne.

Rendkivül megkapó kép *Bouguereau* franczia festő „Fájdalmas anyája" a keresztről levett Krisztussal ölében s angyal alakokkal körösörül. Végtelen nobilis kivitelü kép szinben is, rajzban is, mely a szemlélőt nem ereszti el, s ha elment, visszavonzza. Azok a finom nuance-ok, melyeket e kép minden részében felmutat, csak ecsettel volnának leirhatók. Olvadó szinek, finom árnyalás, rendkivüli gond ömlik el a képen, melynek, hogy áhitatot költsön, semmi szüksége nincs a német naivitás ama fogására, mely a magasztosságot azzal akarta fokozni, hogy arany szentfényt festett a fej köré. Az ily arany tányérok még inkább zavarólag hatnak.

*

A műcsarnokból.

II.

A negyedik teremben sok érdekeset találunk. Itt van mindjárt *Makart*nak, a szinezés e kitünő mesterének „Velenczei nője", veres hajjal, kék öltönyben, a mint mellét fejér lepellel takarja. Ez a modor, kivált a vörös és kék szinek ellentétének használata, egész iskolát teremtett az ifjabb osztrák festők között. A szinezés brilians, mesteri. Szinte tapinthatni véljük a szövet lágyságát, redőit, dudorait.

Itt találkozunk először a nazarenus iskola egy termékével is, *Szoldatics* Ferencz, Rómában dolgozó hazánkfia „Menny királynéja" czimü festményében. Nazarénus modornak nevezik a vallásos tárgyu képeket, melyeknek sajátsága a szinek elsimitott, aggodalmasan elömlő, vagy — mondjuk ki — kinyalt kezelésében rejlik. Mária itt a kis Jézussal van feltüntetve álló alakban, tojásdad keretben, mely tele van szárnyas angyalfejekkel. Meglehetős merev kép, mint ez iskola termékei többnyire.

Pálm Pálnak „Halászok a Balaton táván" czimü itt kiállitott festménye igen csinos, de szinezése igen aquarellszerü, mintha e derék tehetség e képében kivételesen tul akarta volna hajtani az élénk szineket. „Halászkunyhója" mesteri detailrajzaival gyönyörü.

A következő terem falait legnagyobb részben a *Miskovszky* Viktor által fölvett magyarországi műemlékek rajzai foglalják el, melyeknek nagy érdemük, hogy a rajzok a műemlékek méreteit is hiven, pontosan feltüntetik.

Következik a keresztfalakkal több részre osztott kabinet. A második falon három fiatal magyar festő képei tünnek fel: *Greguss* Imre ügyes és finom kidolgozásu „lókötője," — *Feszty* Árpád jó tonusokat mutató hangulatos tájképe és *Tölgyesi* Arthur „Falu vége" czimü csinos festménye. — *Greguss* Imrének ugyane teremben kiállitott „Honvéd-tábora" is figyelmet ébreszt. Eleven nyüzsgő kép, élethü, jellemzetes alakokkal, szép csoportositásban. *Than* Mórnak e teremben látható saját arczképe e festőnk legsikerültebb műve az itt kiállitottak között. — Ugyanitt látjuk kiállitva *Dógen* Madonnáját, mely szintén nazarenus modoru. Simor herczegprimás küldte le a kiállitásra saját értékes képgyüjteményéből. — *Nemes Eliza* grófnő egy „tanulmány-feje" hangulatos, jó arczkép s igazi tanulmányra mutat. — Az ötödik falon van *Pállik* Bélától egy „kutyafej", valóságos kutya-arczkép természet után, szép, gondos kiállitásban. — *Mészöly* Gézának csibe- és tyuktanulmányai finom, gondos ecsetre mutatnak, s kedves, szeretetreméltó képecskék. — *Beszédes* Kálmánnak „Holdvilágos éj Chioggiánál" czimü képe is említést érdemel. Levegője szinte vibrálni látszik s a holdvilágitás mellett is az olasz éghajlat melege árad el a képen. — *Feszty* Árpád itt levő kis tája kifejlett szinérzékre mutat. Itt van *Than*nak a királynét Deák ravatalánál feltüntető képe is.

A 7-ik szobában a legnagyobb helyet *Orlay* Soma „Erzsébet, III. Endre leánya zárdába lép" czimü képe foglalja el, igen merev, élettelen alakokkal. — Figyelmet kelt *Ligety* Antalnak „Saskő várát és Sz. Keresztet a Garam mellett" feltüntető szép tájképe is, melynek levegőjébe azonban e kitünő tájfestőnk kevert egy keveset az ő délszaki meleg klimájából is, holott ez a táj levegője nem ebben, hanem abban lehet speczialitás, hogy levegője rendkivül tiszta, hig, átlátszó, hogy ugy mondjuk: — nagyon is

E kép a kiállitás legdrágább műtárgya; 60.000 frank.

Corot-tól, a benyomások visszahatásának e nagy mesterétől két kép van kiállitva: egy d'avreyi táj és az „est“ tánczoló leányokkal, melyet a mester utolsó képének tartanak. Corot egy egész külön iskola megalapitója, mely a részletekkel nem törődik, s főczélja az átalános őszhatás visszatükröztetése. Sokáig kellett küzdenie, mig e genrenek polgárjogot birt kivivni, — de ma már a tanitványok egész legiója követi a mester nyomdokait, nevezetesen *Dupré*, kinek egy itt kiállitott tájképe, a szerint, a mint távoznak tőle, mind inkább kidomborul s csalódásba ejt, hogy nem képet látunk, de valóságos tájat, nagyot, sokkal nagyobbat, mint a kép keretébe bele férni látszik.

Lindenschmit Vilmos sokat emlegetett „Venus és Adonisa“ is itt van. Itt van meg igazán a koncentrált csoportositás, az egységes világitás, mely fősugarait a főcsoportozatra veti. Nevezetes festő, bár ez a képe nem tartozik jelesebb művei közé, s nevezetesen a Venus szinezése alapos kifogás alá eshetik.

Feltünő kép a *Delacroix* „Columbusa“ is, mely kitünő szinezésével vonja magára a figyelmet. Meglátszik rajta a régi mesterek gondos tanulmánya. — Itt van *Diáz* egy nagyobb képe is: „Az első ékszerek“ kedves gyermekcsoport, melynek fejei azonban nagyok és kerekszemüek, ugy hogy szinte házi nyulakat képzel az ember alattok. Csak hogy ezt egy

Egy öreg, [illegible] risztikus fejjel, a részletekben is jellemzetes kidolgozással. Az öreg hegedüsnek még az ujjain is meglátszik az aggkor merevsége s általában a felfogás ugy, mint a kivitel oly tehetségre mutat, melyet „átérzett talentumnak“ szokás nevezni. — *Nemes Eliza* grófnő „sakkjátszmája“ csinos roccoco-kép, ügyes szinezéssel, mely nagy haladásra mutat. *Aggházy* Gyula „kártyavető czigányasszonya“ is ügyes technikát árul el. — Damjanichné képe *Vastagh* sikerültebb arczképei közül való.

Első állandó nagyobb kiállitása levén e műcsarnoki tárlat képzőművészetünknek, mint fontos mivelődéstörténeti mozzanatnak kénytelenek voltunk több tért szentelni, mint a mennyit más körülmények között szentelnünk lehetne. De még igy is emlitetlen kelle hagynunk a tárlat sok érdekes képét

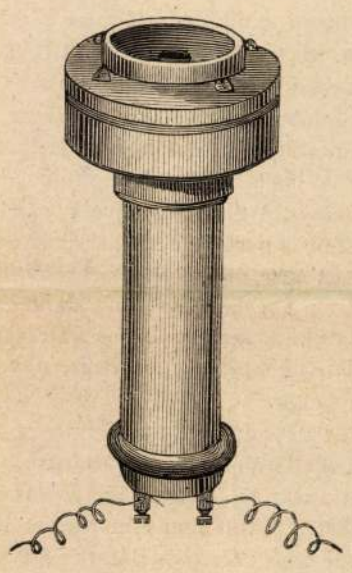

A telephon.

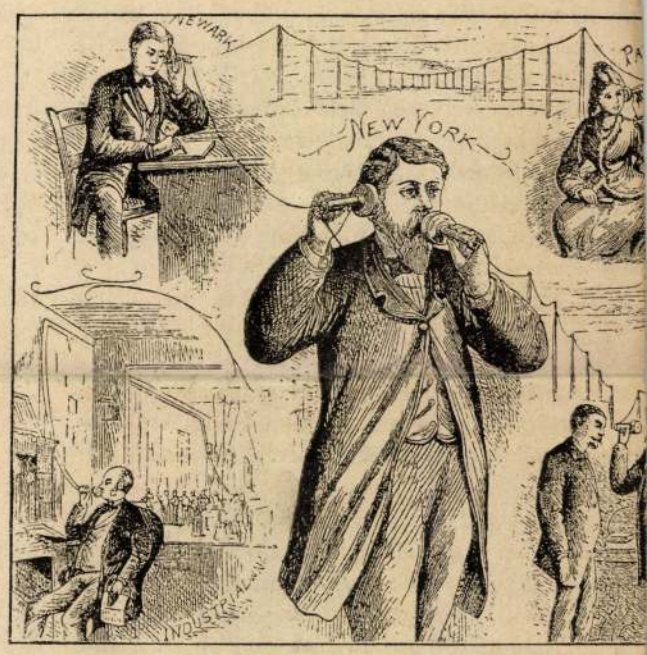

A telephon használata.

Diazzal szemben vakmerőség kimondani, mert a legelismertebb művészek egyike, kinek minden művét hódolattal szokás fogadni. Az igaz is, hogy a szinezésben remekel, — *Troyon*nak, a hires állatfestőnek, ki a párisi tárlaton oly sok képet állitott ki, itt szintén van szép tehéncsordája, ugy szintén *Jaque*nak, ki nevezetességre vitte rézbe metszett juhaival, egy juhcsoportja.

Továbbá *Daubigny*től két ló az erdőszélen, egy igen szép szinkezeléssel, s a természet gondos megfigyelésével festett kép. A humoros genret *Belcourt* Bernát mutatja be „Reggeli után“ czimü képével, mely a párisi kiállitásra van szánva. — Érdekes kép a *Kozakiewitzé*. Lengyel felkelő foglyokat mutat egy tágas helyiségben, igen sok, életből vett charakterfővel, de melyeknek halmozottsága a keresettség visszahatását teszi, s mint egységes kép nem adja meg a részletektől várt benyomást.

És most térjünk át a magyar festőkre. Először is *Munkácsyról* kell megemlékeznünk, ki itt két képét: Saját festői műtermét a maga és neje arczképével és az „Ujonczokat“ mutatta be. Munkácsyról sokszor volt már szó a lapokban, azért ez alkalommal fölmentve érezzük magunkat e két képe bővebb jellemzésétől, melyek szintén magokon viselik Munkácsy erőteljes, merész ecsetének nyomát, s a kiállitás legfeltünőbb darabjai közé számithatók.

Szép a *Ligeti* egyiptomi képe, mely a szencsalád egyiptomi futását ábrázolja, pálmás, forró vidéken keresztül, mely fölé tropikus levegő nehe-

és az egész szoborgyüjteményt, melyben pedig több érdekes darab van a genialis *Tilgner*-től (ki szintén hazánkfia), továbbá *Huszár* Adolftól, *Engel*-től, *Szász* Gyulától stb.

A beszélő távirda.

(Telephon.)

Az összes tudományok terebélyes élőfáján alig lehet találni két oly ágat, melyek több csodálatos virágot és gyümölcsöt termettek volna, mint a villanyosság és szinképelemzés. Ez utóbbi Newtonnak abból az egyszerü találmányából fejlődött ki, mely szerint a nap sugarait üvegprizsma segélyével szét lehet bontani; a fénysugarak e szétbonthatósága vezetett minket az ismeretek ama meglepő sokaságára, melyeket a különböző égi testek természeti alkatrészeiről és viszonyairól az utóbbi évtizedek alatt szereztünk. Hasonlóképen abból az egyszerű, s már a régiek által is jól ismert tüneményből, mely szerint a dörzsölés által megmelegitett gyanta- vagy szurokdarab némely könnyebb tárgyakat magához vonz, a villanyosság tudományának nagyszerü rendszere állt elő, csodálatos gyakorlati eredményével, a villanydelejes távirdával együtt. Ama kisszerü kezdet, a melyből e két tudomány kifejlődött s az a gyors és rohamos előhaladás, melyet azok már eddigelé is tettek, minden tárgyat és tüneményt, mely azokkal összefüggésben áll, a csodaszerüség színében tüntet föl

BARON BRUKENTHALISCHE GEMÄLDEGALERIE. Eine auslese von vierzig Gemälden in Heliogravuren-Imitation. Zur Erinnerug an die Wiederkehr des 100. Todestages des Stifters Baron Samuel von Brukenthal, Gouverneur von Siebenbürgen. Kiadja Csaki M. őr. Nagyszeben, 1903., Krafft W. bizománya. 12 l. szöveg, 40 képtábla. A Brukenthal-féle nagyszebeni képtár a magyarországi vidéki gyűjtemények közt jelentékeny helyet foglal el, de sokáig egészen kívül esett az általános érdeklődés körén. Még rendszeres tárgymutatója sem volt, mert az 1903-ig bezárólag megjelent katalógusok a legtávolabbról sem voltak megbízhatók. 1894-ig senki tudományosan és kritikailag fel nem dolgozta az ott felhalmozott anyagot. Ebbe az évbe esik Theodor von Frimmel nagyszebeni látogatása. Tizenegy napon át egyebet sem végzett csak kritikai tanulmányokat s valójában ő nyitotta meg a képgyűjteményt a műtörténet számára. Igen becses jegyzeteit kiadta „Kleine Galeriestudien, Neue Folge" című kötetében amelynek egész első fejezete ezzel a képtárral foglalkozik, még pedig a legszorosabb értelemben vett kritikai módon. Kilenc évvel ezelőtt még hasznavehető fénykép sem volt a képekről, Frimmel sajátkezűleg másolta könyvébe a jellegzetesebb részleteket. Annál örvendetesebb, hogy a gyűjtemény kuratoriuma a képtár negyven legérdekesebb képének fénymetszetű publikálásával hozzáférhetővé tette a gyűjteményt azok számára is, akik nem utazhatnak le Nagyszebenbe.

A kiadvány szövegrésze nagyobbrészt Frimmel úttörő munkáján alapul. Azóta felkeresték a gyűjteményt Bredius, Groot, Voll s más szakemberek is, az ő ítéletük is számbavétetett a képek elkeresztelésénél.

A gyűjtemény állománya 1245 kép. Az uralkodó elem a németalföldi (466 darab), utána következik a német (440), az olasz 195). Magyar kép van 85, vegyes eredetű 38, végre 21 kép Brukenthal-ivadékok arcképét adja.

Legszebb, legértékesebb száma a képtárnak Jan van Eycknek egy olajfestménye (fára festve, nagysága eredetileg 0·174 × 0·11 m, a háttéren toldások). „Ismeretlen férfi kék chaperonnal" most a hivatalos címe, a régibb katalógusok Dürer Albertnek tulajdonították, annyival is inkább, vagy talán csakis azért, mert valaki ráhamisította a nürnbergi mester monogrammját, sőt egy évszámot is. Frimmelé az érdem, hogy tudományosan megállapította e mű igazi szerzőjét. Összehasonlította ezt a képet Jan van Eycknek egy arckép-művével, a van der Leuw-képmással, s a mester londoni és berlini műveivel. Nemcsak a kézírás azonos, még a festékanyag pattanásai is ugyanazt a rendszert mutatják. Azóta ez a kép átesett a tűzpróbán: a brüggei kiállításon a világ legjobb Eyck-ismerői egyhangúan eredetisége mellett kardoskodtak. Mi ebben a füzetben reprodukáljuk.

A többi reprodukció közül kiemeljük Hans Memling „Olvasó férfi"-ját, mint amely egyike e mester legjellemzőbb műveinek. A kisebb és felette ritka németalföldi mesterek közül is nem egy igen jól van képviselve a gyűjteményben, amely — hogy Frimmel szavaival éljünk — igen alkalmas az intim tanulmányozásra.

Úgy a reprodukciók, mint a mű kiállítása méltó a gyűjteményhez.

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYÁZAT
LIGETI MIKLÓS, BÁLINT ÉS JÁMBOR MINTÁJA
AZ 1000 KORONÁS NEGYEDIK DÍJ NYERTESE

MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KÉPZŐMŰVÉSZETEK FEJLŐDÉSÉRE. Írta Czigler Ignác tanár. Második, javított kiadás. 80 művészettörténeti illusztrációval. Budapest, 1903, Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai). 200 old. A szerzőt az a dicséretes szempont vezette, hogy a művelődéstörténet könyvében, ha még oly kicsiny terjedelmű is, a művészetek fejlődésének bő helyet kell juttatni. Csodálatos, hogy a legtöbb szakíró még mindig nem akarja belátni, hogy valamely korszak jellemét semmi sem tolmácsolja oly szemléltető közvetlenséggel, mint a képzőművészetek. Czigler adatszerűen adja elő a művészetek külső történetét, beolvasztva azt az általános művelődéstörténetbe. Éppen, mert ezt a módszert választotta, néhány fontosabb adat korrekturáját ajánljuk figyelmébe. Szerző szerint Lionardo da Vinci «Utolsó vacsorájá»-nak eredetije «egy milanoi zárda falán volt» (139-ik old.). Nem volt: ma is ott van. Paolo Veronese nem festett «élénk, szenvedélyes, drámai hatású képeket» (141-ik oldal); Paolo művei csupa nyugodalmas verőfény, pihenés, a perc gyönyörének kellemes élvezése, gondtalanság; minden lelki affektus, minden drámai élet nélkül. Velazquez nem vált ki «különösen szent képek festésében» (147-ik old.), ő tipikus s talán a legnagyobb arcképfestő. Rembrandt sem festett éppen «kényszerűségből arcképeket» (152. oldal). Ifjabb Holbein pedig a legtávolabbról sem «sajátította el az olasz mesterek modorát» (154-ik old.), sőt a legeslegnémetebb festők közé tartozik. A 156-ik oldalon összetévesztette a rézmetszet és a rézkarc technikáját. Szerző szerint a római «szent Péter-templom homlokzatát Vignola tervezte» (165-ik old.). Ez alapos tévedés, mert Vignola már negyedszázad óta sírban pihent, a midőn a homlokzatot Carlo Maderna építeni kezdte, még pedig a saját tervei szerint, a melyekbe legfeljebb ha barátja, Fontana szólt bele. Mengs Antal Rafael nem 1749-ben született (179-ik old.), hanem 1728-ban. Szerző szerint «Ligeti Antal tájképei keleti színpompában ragyognak» (196-ik old.), ellenkezőleg: Ligeti művészetében alárendelt szerepet játszik a szín, színpompáról egyáltalában szólni sem lehet. Ezeket a fontosabb korrekturákat a szerző figyelmébe ajánljuk egy újabb kiadás esetére.

DIE KUNST. E gyűjtő-címmel a művészeti monografiák egész sora jelenik meg Berlinben, Julius Bard kiadásában, Richard Muther szerkesztésében. A rendkívül ízlésesen kiállított kötetkéket úgy olcsó áruk, mint gondosan megválasztott tartalmuk ajánlja. A német könyvpiacon pár év óta mesésen szapora átlagos monografia-irodalomtól kedvezően üt el ez a vállalat, a menynyiben nem a doktor-értekezés tudákos jellegét viseli magán, hanem legnagyobbrészt igazán élvezetes, olyik pedig, például Muther kötetei, irodalmi csemege-számba is megy. Minden kötetkét több, jól megválogatott és kiválóan sikerült gravűr is diszit. A 60—70 oldalra terjedő szöveg a műtörténelem egy-egy érdekes alakját vagy csoportját mutatja be. Az első Lucas Cranachhal foglalkozik, mint jellegzetesen német művészszel. Muther egész kis korképbe állítja be hősét. A második kötetben Cornelius Gurlitt lefesti Luther városát, Wittenberget, kivált artisztikus szempontból. Szines képét kapjuk annak a környezetnek, a melyből a reformáció kezdései világgá indultak. A harmadikban egy kitünő angol művészeti író, Bell méltatja Burne-Jonest. A negyedik Max Klingerről szól, a sokoldalú és egészen német művészt Franz Servaes mutatja be. Az ötödik kötetben Aubrey Beardsley, e jellegzetesen századvégi rajzoló művészetével ismerkedünk meg. Ezt az ideg-művészetet egészen speciális oldalról festi a szerző, Rudolf Klein. Velencébe a művészet városába vezet a hatodik kötet, ezt Albert Zacher írta. A hetedikben Manet-t és körét mutaja be Julius Meier-Graefe. A nyolcadikban ismét Muther szól mesteri módon az antik világ újjászületéséről, épp oly pompás Lionardo művészetéről szóló kötete, a mely kilencedik darabja a sorozatnak. A tizedik kötet végre kortársaink egyik legnagyobbikát, Rodint mutatja be, ezt Rainer Maria Rilke írta. Mind a tíz kötet beváltja azt az igéretet, hogy sem száraz életrajzzal, sem tudákos művészeti boncolgatással nem alkalmatlankodik az olvasónak. Ahhoz a művelt olvasóhoz szól, a ki adathalmaz helyett inkább egy művész-egyéniség eleven képét óhajtja megismerni. Éppen Németországban nagy a hiány az e fajta művekben. A vállalat épp ez okból már is szép sikert ért el.

MAGYAR NYOMDÁSZOK ÉVKÖNYVE. 1903, tizennyolcadik évfolyam. Kiadja a Könyvnyomdászok Szakköre. Szerkesztette Pavlovszky József Alajos. 131 l., három melléklettel. — E könyvben különösen a szerkesztőnek a magyar stil fejlesztéséről irott cikke érdekel minket, a melyhez Huszka József egész sor magyaros rajzot készített. A szerző helyes követelménynyel áll elő, a midőn megkivánja, hogy a szedés diszitéséhez magyar jellegű diszitő-anyag használtassék. Igaz, hogy a legkevesebb nyomda van az ehhez szükséges eszközzel ellátva, de hisz nem is a meglevő, könnyen és gyorsan sablónossá váló anyagról van itt szó, hanem arról, a mit a szerző is hangsúlyoz, hogy tudniillik a szedők törekedjenek mentül jobban megtanulni a metszést, foglalkozzanak bőven a vázlatkészítéssel, tervezéssel s a mi a fő és mindennek alapja, foglalatoskodjanak rajzolással. A Maeser- és Weber-lemez s a celluloid elég engedelmes anyag arra, hogy rövid idő alatt szép eredményt érjenek el. Ily kitartó munka után érhetjük csak el, hogy a magyar mesterszedés felismerhetőn elkülönödjék a külfölditől s megkapja a maga önálló, szép jellemvonásait. Örvendetes volna ha ez a kérdés nem kerülne le a napirendről, hanem átmenne a gyakorlatba is.

MODERNE KERAMIK. Írta Richard Borrmann. 110 képpel. Lipcse, Hermann Seemann Nachfolger. 122 l. (Monographien des Kunstgewerbes, V.). — Egy emberöltő óta új, sajátos jellegű kerámiáról beszélhetünk. Ezt a megújhodást mutatja be a szerző, kiváló szakszerűséggel, mindenütt a kerámia művészi jelenségeire vetve súlyt, a tárgy ipari oldalát egészen mellőzi. A gazdagon illusztrált kötet az első döntő japáni és khinai befolyások korától elvezet az 1900-iki párisi világkiállításig, amelyen az összes kulturállamok kerámiája nagy gazdagságban volt

beküldeni sziveskedjenek. Megjegyezvén, hogy a beküldött összeg a budapesti mübarátok harmadik sorsolási társulatá"-t illeti. A mi hozzájárulásunk alapösszege legyen 5 frt, ezért egy számot nyer a jelentkező, szabadságában állván mindenkinek több számra is váltani igényt további 5 frt beküldésével.

A beküldendő jelentkezéseket pontosan bekönyvelik.

Az egybegyülendő összegből, a jelentkező tagok sorából kijelölendő 3 tagu bizottság Telepy Károly titkár vezérlete mellett a viszonyok szerint 1, 2, 3 s több képet vásárol, azokat müértékük s áruk szerint sorszámokkal ellátja. Ennek megtörténtével a tagok nevei, (ki több részvétdijjal lépett be annyiszor a hány 5 frtot küldött be) leiratván, s bizottság által urnába tétetnek s kihuzatnak, az elsőnek kihuzott név nyeri az első, a második a második stb. nyereményt.

A huzás eredménye s az egész ügyről való elszámolás a lapokban közzé tétetik a résztvevők névsorával együtt. A nyert tárgyakat a nyerők lakására küldik

Kövesse példánkat a vidék, a vidéki városok vagyonosabb közönsége, társuljanak évenkint egy-egy huzásra, vegyenek a szerint, a mint pénzügyeik engedik, egy-egy értékesebb képet." Azután hangsulyozza az inditvány-tevő, hogy az egyetemi, müegyetemi s más tanuló ifjuság jobban tenné, ha a segélyegyleti bálok rendezése helyett ily mü-sorsolási egyletet alakitana.

Aztán folytatja:

„A vidéki társulások kényelmére akként rendezhető be a dolog, hogy a képzőmüvészeti társulat titkárához beküldendő összegen kivánalom szerint egy vagy több kép vásároltatik a társulat választmányának közbejöttével s a képek kiküldetnek, hogy ekként a vidék legjobb belátása szerint választandó alkalommal maga intézhesse a sorsolást.

Megjegyzem végre, hogy a müvészek körében tehetséges kezdők, sőt nagyérdemü veteránok sorában is, helylyel közzel oly megdöbbentő szükség mutatkozik, hogy az illető az élet legelsőbb igényeit is nélkülözni kénytelen. — Nem tulzok ha azt állitom, hogy nem egy esetben, még a fütésre sincs pénze a müvésznek s a dermesztő hidegben kénytelen a napi kenyér megszerzéséért dolgozni, a nélkül, hogy biztos lehetne arról, hogy képes lessz e müvét eladni s a napi kenyerét megnyerni. Vegyék figyelembe a mondottakat azok, kiknek a gondviselés ha nem is bőven, de mégis juttatott valamit, mivel a hallgatva bár, de tele keserüséggel a társadalom közönye ellen, szükséggel küzdő jobb sorsra érdemes egyes müvész s közvetve a hazai müvészet segélyére jöhet

Részemről én aláirási ivet nyitok barátim körében, kövessék példámat azok, kik megértettek, küldjük névsorunkat lehetőleg 10 nap alatt Telepy titkár urhoz, küldjék egyesek hozzájárulásukat szintén az irt helyre."

A névtelen „mübarát" e felszólalása mindenesetre helyén van; de jobban teszi vala, ha előbb magán uton szervez egy kisebb szövetséget s ennek nevében intézi felhivását a nagy közönséghez.

—rd.—

Hirek a mütermekből.

* *Ligeti Antal* két érdekes tájképen dolgozik. Az egyik „Divény-falvát", a hegy oldalában levő várszerü kastélylyal tünteti föl, négy sarok-tornyával. A kapun négylovas hintó robog ki. Dacára annak, hogy a művész csupán hü képirását akarta adni e regényes pontnak: műve mégis a szabad alkotás hatását teszi ránk. — A másik mű „Dévény vidékéről" tüntet fel egy szép részletet. A viz tükrében megcsillanó romok, a távoli háttérben kéklő hegyek s a levegő-ég fény játéka teljes összhangba olvadnak. A kép staffage-ja egy paraszt szekér.

* *Huszár Adolf* külföldi utjából való hazatérese óta ujult buzgalommal munkálkodik városligeti műtermében. Petőfi emlékszobrának agyagmintája már gyorsan halad befejezéséhez. Csak egyes részletek vannak még hátra, melyeknek gondos kidolgozása sok fáradságot és szorgalmat igényel. A körjáték-bódéból alakitott műterem minden látogatója kifejezést ad meglepetésének e kiváló mű fölött, mely valóban becsületére válik hazai szobrászatunknak, s mely Huszár Adolf hirnevét még szélesebb körben is hangzatossá fogja tenni. A művész ez emlékszobornak egy fogyatkozását csak közelebb javitotta meg: hosszas küzdelem után sikerült azt a feladatot megoldania, hogy a mű minden oldalról a legtetszetősebb körvonalakat mutassa. Nagyérdekü müve Huszár Adolfnak „Kossuth mellszobra" is, melyhez Turinban készitett agyagmintát, s noha a nagy számüzött, határozott elveihez hiven, nem ült minta gyanánt a művésznek, hogy ez a nagyjában elkészült agyag-vázlatot természet után befejezze: a Colegno al Baracconeben tett látogatás s Kossuth-tal való hosszas társalgás alatt anyira emlékébe véste Huszár Adolf a megörökitendő vonásait, hogy a készülő mellszobor ép oly hü, mint jellemzetes lesz. — Egy harmadik

készülőben levő mű „Venus és Amor“ csoportját tünteti föl. A viaszk-minta nagyon kecses. Venus félig fekvő helyzetben van s örömmel fogadja a vállaira repült kis szárnyas Istenfiut. A felfogás ujsága megfelel a kivitel bevégzettségének. Végül megemlitjük, hogy a művész a „Huzd rá cigány“ cimű genre-csoportjából gypsz-öntvényeket készittetett s ezek Lafite ujbécsi utczai műkereskedésében kaphatók.

* *Pápai Viktor* veszprémi tehetséges festő folyvást szép számu megrendelésnek örvend. Közelebb a Szentirmai család több tagjának arcképét fejezte be; azonkivül néhány táj- és genreképet festett a művész, ki a műcsarnok kiállitásain is figyelmet keltene.

Molnár József jónevü festőnek a muzeum m-utca 9 számu házában levő mütermét folyvást látogatják a műbarátok. A derék művész régibb tanulmányaiból s kész képeiből kiállitást rendezett s azokat a közönség dijtalanul látogathatja. Közelebb több érdekes művet el is adott Molnár József. A többi közt Schmidt Titus a „Pompéji nők“ cimű festményt vette meg; s a „Gyöngyvirág“ és „Titkos levelezés“ cimű képeket (melyeket a közönség a műcsarnokból ismer) szintén elkeltek. A művész jelenleg „Mária menybemenetelé“-t festi. „Szent család“-ja pedig, melyről a multkor dicsérettel emlékeztünk meg, befejezéséhez közeledik.

* *Dunaiszky László* ismert szobrász holló utcai műtermében magán-kiállitást rendezett nagyszámu gipszöntvényei és márványszobraiból. Ez érdekes gyüjteményt lapunk jövő számában ismertetjük.

* *Feszty Árpád* egy idő óta számos illustratiot készit képes lapjaink számára. A többi közt „Jelenet a pusztán“, cimű jeles téli tájképét is fára rajzolá s azt Morelli Gusztáv igen sikerülten metszé.

* *Barabás Miklós* a többi közt Zsedényi Ede, továbbá Zsedényi-Okolicsányi és Moricz Pálné képmásait festé. Ez utóbbi egyszerü, de igen találó s a jellemzés finomsága által figyelmet keltő mű. A veterán művész közelebb egy „Galambpóstá“-t is festett s azt Londonba küldé, a honnan e megrendelést kapta.

Képzőművészeti társulat.

* *Az orsz. magyar képzőművészeti* társulat ujjá szervezése ténnyé vált. Óhajtjuk, hogy módositott alapszabályai alapján az uj igazgató-testület megfeleljen ama várakozásoknak, melyeket a művészet barátai ez uj intézethez kötnek. Eddig a társulat elnöke csak egyszer szerepelt egy évben t. i. a közgyülés alkalmával, a midőn elnökölt, az igazgatás s a felelősség pedig a választmányi elnököt illette, ki egymaga vezette és kormányozta az intézetet. Most a társulat elnökének több dolga lesz; a két alelnöknek is nagyobb hivatás jut; de főműködési köre mégis az igazgatónak van, a kit a választmány a saját kebeléből érdemesit e tisztségre. Az igazgató választmány nyolc szakosztályból áll, melyek mindegyikének van előadója és jegyzője; e szakosztályokkal egyetértőleg működik a társulati igazgató, kinek a titkár és irnok alárendelvék. Enyiből áll az uj szervezés általában.

* *A legutóbbi rendkivüli közgyülés* alkalmával (decemb. 15-én) Pulszky Ferenc elnök végleg leköszönt. Helyébe megválasztották elnöknek *Ipolyi* Arnold püspök 174 szavazattal, alelnökké *Erdődy* Sándor gróf és *Barabás* Miklós 174 szavazattal. *Választmányi tagokul*, a művészek közül: Greguss János, Hauszmann Alajos, Henszlmann Imre, Huszár Adolf, Jankó János, Keleti Gusztáv, Kovács Mihály, Ligeti Antal, Madarász Victor, Molnár József, Morelli Gusztáv, Ney Béla, Orlay Soma, Pállik Béla, Pártos Gyula, Székely Bertalan, Weber Antal és Brodszky Sándor. A nem művészek közül: Apponyi Albert gr., Greguss Ágost, Havas Sándor, dr. Hirschler Ignácz, Liptay Kornél, Maszák Hugo, Pulszky Károly, Szentgyörgyi Ottó, Szlávy József, Szombathelyi Antal, Takács Lajos, Tarcsay János, Tárkányi Béla, Tisza Lajos, Wahrmann Mór, Zichy Antal, Kaas Ivor br., és Csapó Vilmos.

---

* *Figyelmeztetjük t. olvasóinkat* az „Első“ m. Ált. Biztositó-társaság“ mai hirdetési rovatunkban olvasható felhivására. Mondhatjuk, hogy magyar társulataink közt ez a legfontosabbak egyike. Különösen kiemelendőnek véljük, hogy *előzetes élvezetének kedvezménye* főleg a jelen sanyaru évben lesz élvezhető mint jótétemény a pénz telen gazda által. De a társaságtól, mely már oda jutott, hogy 3 millio frtnyi alaptőkéjét teljesen befizeté, mely egy millio frtnyi tartalékját teljesen kiegészité, méltán megvárhatta a közönség, hogy életének e nevezetes szakát azzal inaugurálja, hogy a tűzosztályban is adjon kedvezményeket, olyanokat, a minőket- és jégosztályban adott s amilyeneket más társaság nem adhat. Ki ne tudná azt is, mily bőkezüleg áldoz e társaság mindig a haza oltárán is!

Felelős szerkesztő:
Peterdi (Prém) József.

Budapest, 1880. Nyomatott a „Hunyadi Mátyás“ intézet gyorssajtóin.

BARABÁS MIKLÓS: NŐI KÉPMÁS

LIGETI ANTAL: OÁZIS

86. Hollósy Simon. tengeri hántás

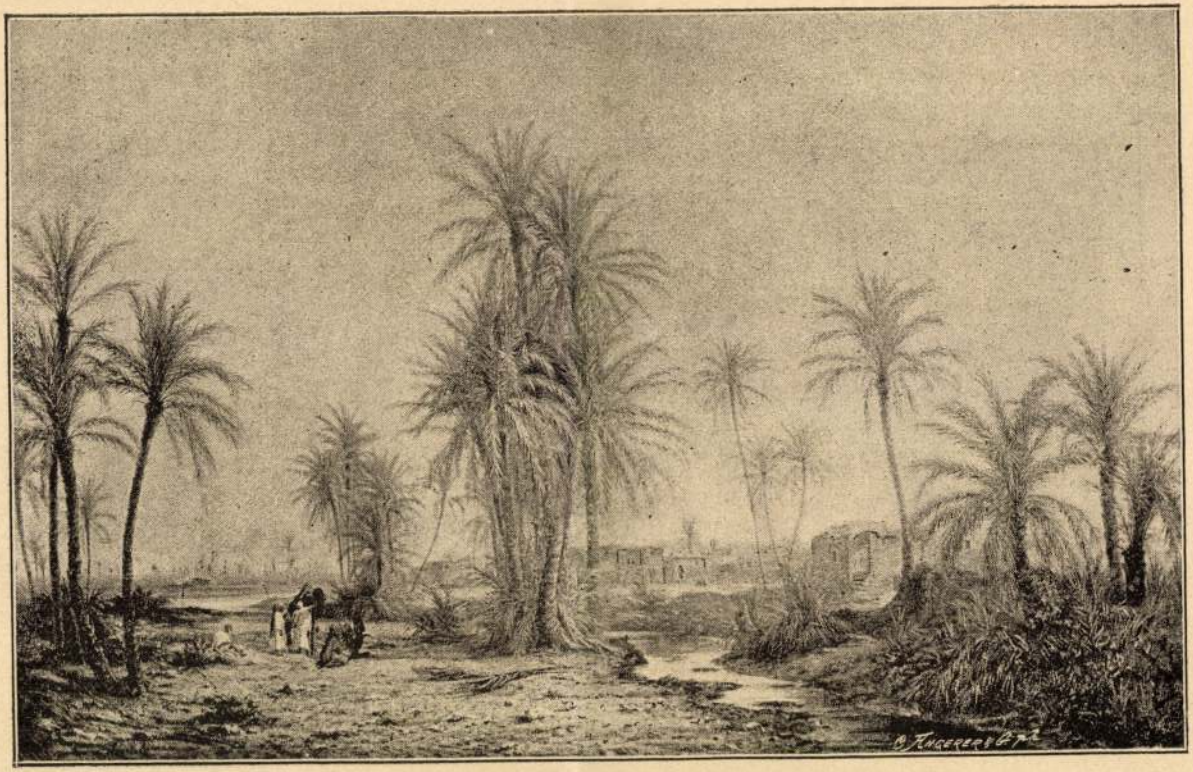

55. Ligeti Antal. keleti tájkép.

1885. ovn. Eiáll. Eat.

Ligeti Antal

LIGETI ANTAL: DÉVÉNY VÁRA

KMTáro, 1927. táj- és élett. kiáll

BARABÁS MIKLÓS:
GYÖNGYVIRÁGOS LEÁNYKA

Ligeti Antal

A Kútvál c. kép

III.

Valamilyen in restauráltam

Kentiváros Emb.

Árverési Közlöny

1937. 2. rk. sz.

IV.

538. SKUTEZKY DÖME: A Szent Márk templom belseje.

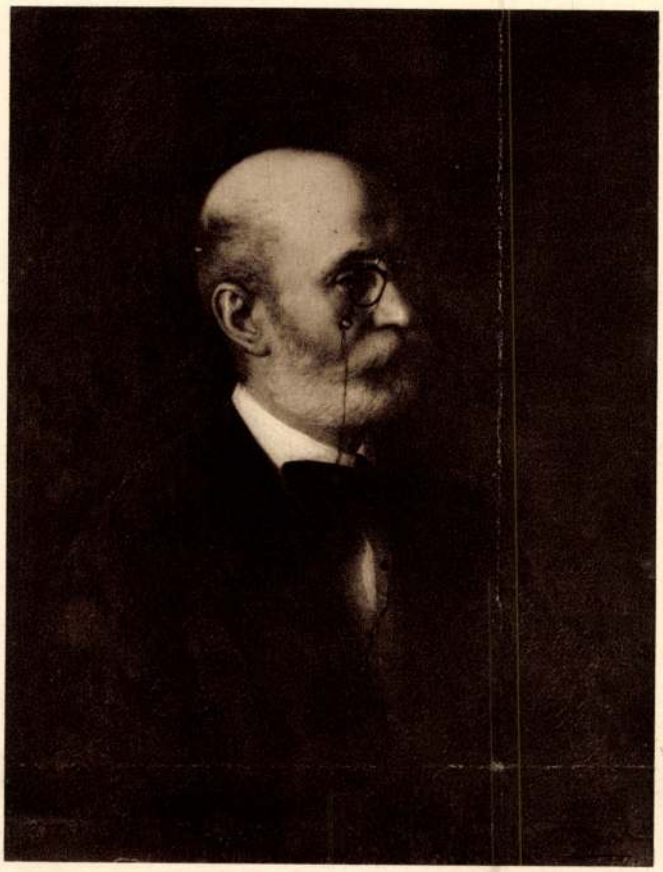

RÁTH GYÖRGY.

tosb javaslatomra legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az egyházi festészetnek emelése végett a vallás-alap költségvetésében kegyúri és kegyuratlan templomok építésére és helyreállítására felvett javadalomból három éven át évi 5000 ftnyi összeg rendeltessék ki, amennyire ezen kiadás az említett javadalomban fedezését találja.

Midőn erről a társulatot m. évi november 14-én 511 sz. alatt kelt kérvényére hivatkozólag értesítem, egyúttal megjegyzem, hogy az egyházi festészet emelésére s közvetve egyszersmind a társulat érdekeinek előmozdítására s a hazai művészet fejlesztésére irányozott üdvös tevékenységének megkönnyítésére legkegyelmesebben engedélyezett segély rendeltetése leend, hogy abból 500—1000 ft pályadíjakra, a hátralevő rész pedig a vallás-alapból fenntartott, vagy segélyezett templomokba szükséges oltárképek megrendelésére s vásárlására fordíttassék.

Ezen egész ügy vezetését egy műértő főpap elnöklete alatt szervezendő bizottságra kívánom ruházni, mely hivatva leend a kitűzött cél elérésére legsikeresebben vezető utakat s módozatokat kijelölni s részletes javaslatot tenni.

Ezen bizottság elnökévé Ipolyi Stummer Arnold besztercebányai püspököt s tagjaivá Tárkányi Béla kanonokot, Ligeti Antal festőt nevezem ki, kikhez még a társulat által választandó két tag járuland.

Van szerencsém ez okból a társulatot megkeresni, hogy e két tag megválasztása iránt intézkedni s ezáltal a bizottság működésének megkezdését lehetségessé tenni szíveskedjék.

Budapest, 1879 Április hó 8-án.

Trefort.»

Az említett bizottságba a Társulat *Kelety* Gusztávot és *Pállik* Bélát küldte ki (459/79. sz.).

1879-ben történt meg a Társulatnak az új igényeknek megfelelő *átszervezése*. Ennek értelmében a Társulat ügyeit a szakbizottságok előadóiból alakult *igazgatóság* intézi, élén az igazgatóval. Ez új szerv életrevalóságát azóta ötven év próbája igazolja. Az első igazgatósági ülés 1879 december 31-én volt.

A Társulat pénzügyi szanálása és erkölcsi felvirágoztatása 1880-ban *Ipolyi* Arnold nevéhez fűződik.

Érdekesebb levéltári emlékek ez évekből a *Barabás* Miklós félszázados művészi jubileumakor rendezett kiállítás katalógusa (314/78. sz.), *Trefort* értesítőlevele (390/78. sz.) tiszteleti taggá választásáról (gróf *Andrássy* Gyula ugyanekkor lett tiszteleti tag) és *Szent Györgyi* Ottó választmányi tag indítványa a Társulat választmányának bizottságokra való felosztásáról (357/78. sz.), ami nagyjából ma is érvényben van.

Következményeiben igen fontos a Társulatnak Trefort miniszterhez intézett emlékirata (511/78. sz.), amelyben az *egyházi festészet felkarolását* kéri. Az emlékirat rámutat azokra az elszomorító állapotokra, amelyek ezen a téren tapasztalhatók:

«Oly helyeken, ahol a templom képein kívül alig találkozik más, ami a művészetre vallana: kiválóan szükséges, hogy épp a templomi képek feleljenek meg a művészet igényeinek, hogy az alsóbb rétegekben is elterjedjen a művészet iránti érzék és hajlandóság . . . A gyarló gyári képeket legtöbbször nem is hazánk szolgáltatja s így a magyar pénz idegen, rossz művekért a külföldre vándorol . . .» A Társulat egyházművészeti díjak kitűzését javasolja, hogy «ezáltal történelmi festészeink arra is ösztönöztetnének, hogy ecsetjüket a legmagasabb feladatoknak szentelve, az annyira túlzott realisztikus iránytól tartózkodjanak». Felajánlja közvetítését a megrendelő egyházközségeknek, «hogy a megrendelt művek vázlatait s esetleg a kész műveket is szakértő zsűri által vizsgálja meg s azok iránt szakavatott, megbízható véleményt adjon». Kéri a miniszter támogatását, tegye lehetővé a vallásalapból azt, hogy «midőn szegényebb hitközségek oltárképeiket megújítani, vagy új templomaikat ilykép díszíteni kívánják, a díjnak hiányzó részét maga a Társulat pótolhassa» egyházi férfiak felügyelete alatt.

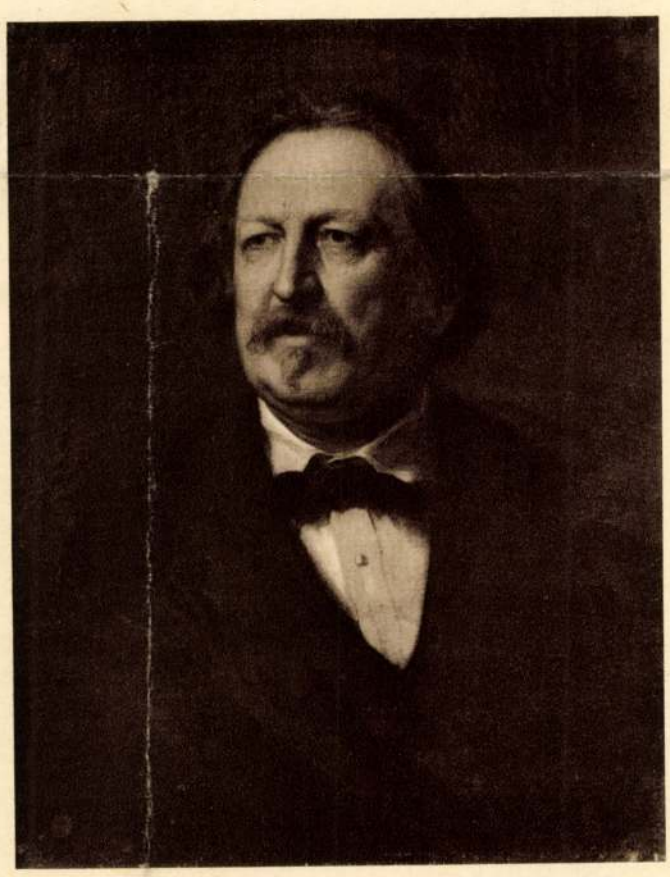

PULSZKY FERENC.

1879 Trefort, akinél cselekvőbb támogatóra Társulatunk céljai soha nem találhattak volna, az alábbi leiratban adott választ (397/79. sz.) a memorandumra:

«Ő cs. és ap. kir. Felsége f. évi március 9-én kelt legfelsőbb elhatározásával legaláza-

ALCONIERE TIVADAR (1797 v. 1798—1865): GYERMEKARCKÉP

Biellitz Adolfné úrnő tulajdona

Ligeti Antal

LIGETI ANTAL: PETÁK EMILNÉ LEÁNYKORI KÉPE. 1851

Sopron. Az ábrázolt birtokában

Csatkai Endre dr.
A soproni piktura történetének vázlata. Magyar Művészet 1928. 7. sz. 558. l.

Ligeti Antal

Vas. Ujs. 1891. 144. l.

A képzőművészeti társulat albumlapjai az 1891-ik évre megjelentek, összesen négy. A társulat tagjai kapják az évi tagdij fejében. Valamennyi magyar művészektől való. Kettő az elhunyt *Ligeti* vázlatai után készült. Az egyik Baalbek romjairól fölvett szines vázlat, Kádár Gábor sokszorosításában; a másik sziklás tájkép, Piccola-Marina Capri szigetén Morelli Gusztáv fametszetében. A harmadik Doby Jenő rézkarczában *Eisenhut* Ferencz «Kegyvesztett» czimű háremi jelenete, végül a negyedik *Székely* Bertalannak a muzeumi képtárban levő festménye: «V. László udvara» fénymetszetben.

mines ced.

A MA

MÉRNÖK- ÉS ÉP

KÖZL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

EDVI ILLÉS ALADÁR

Ndk 2002. május 6. 34.

FESTŐÁLLVÁNY

Buda és Pest anno – Ligeti Antal ecsetjével

A történelmi tájfestészet érdekes képviselője volt Ligeti Antal (1823–1890). Kedvenc témái közé tartoztak a mediterrán, szentföldi, egyiptomi és szíriai tájak, ami kicsit egzotikusabbá teszi művészetét hasonló kvalitású kortársaiénál.

Ligeti Nagykárolyban született 1823-ban. A szülőföld szeretete és ragaszkodása élete végéig jellemezte. Szülei „rendes" polgári foglalkozást szántak fiuknak, ezért évekig kereskedőként dolgozott Kolozsvárott, de szabadidejében sokat rajzolt. 1845-ben gyalog indult Itáliába, hogy a tájfestészet fortélyait idősebb Markó Károlytól elsajátítsa, majd a müncheni művészeti akadémia következett. A szabadságharc kezdetén hazatért, és beállt honvédnak. A forradalom után ismét Itáliában találjuk, majd 1850-ben hazatérve Sopronban telepedett le, a városi arisztokratákról, tehetősebb polgárokról festett a korra jellemző, divatos portrékat. Vágya a táj, a természet festése volt. Abban bízott, hogy a fővárosban jobban érvényesül majd, így Pestre költözött.

Szerencséjére, megismerkedett Károlyi István gróffal, aki magához költöztette fóti kastélyába. Ebben az időben alkotta Visegrád című híres festményét. A gróf anyagi segítségével ismét Itáliába indult, lejutott egészen Szicíliáig, majd a „mesés Kelet": Kairó, Libanon, Jeruzsálem és Názáret következett. 1858-as hazatérése után kiállította keleti főműveit, a Szaharát és a Názáretet. Három évvel később pedig úgy döntött, hogy családjával Pestre költözik. Ekkor kapcsolódott be igazán a művészeti élet körforgásába, az éppen alakuló Országos Magyar Képzőművészeti Társulat alapító tagja lett, kiállított itthon, külföldön egyaránt. Az akkor még szárnyait bontogató Munkácsy Mihályban először Ligeti Antal ismerte fel különleges tehetségét, és biztatta, segítette művészi pályája indulásánál. Ebben az időben megint sokat festett hazai tájakat.

Az itt látható, Buda és Pest című festményét 1866-ban készítette. Az előtérben az akkor még beépítetlen Fa teret (ma Boráros tér) láthatjuk, balra a Gellért- és a Várhegy, jobbra Pest házai, templomai.

1868-ban jelentős feladatokkal bízták meg: a Nemzeti Múzeum képtárőre, majd 1880-tól haláláig az Akadémia épületében elhelyezett Országos Képtár őre lett. Elismert művésznek tartották, ezért kérték fel az Akadémia felolvasótermének díszítésére. Két nagyméretű tájképet rendelt tőle Kubinyi Ferenc, az ismert geológus és történész. Az egyik Szigliget vára, a másik Hricsó várának ábrázolása volt. Még két tájképre, Szepes és Trencsén várának megfestésére kapott megrendelést Sina Simon bárótól. A főművének tartott négy gyönyörű tájkép ma is az Akadémia felolvasótermét díszíti.

Legkedveltebb témái a magyar puszta, a magyar várromok, a Kárpátok, a Tátra és a Balaton. Festészetének különlegessége az egzotikus, izgalmas, érdekes témaválasztásban rejlik.

Várnai Vera

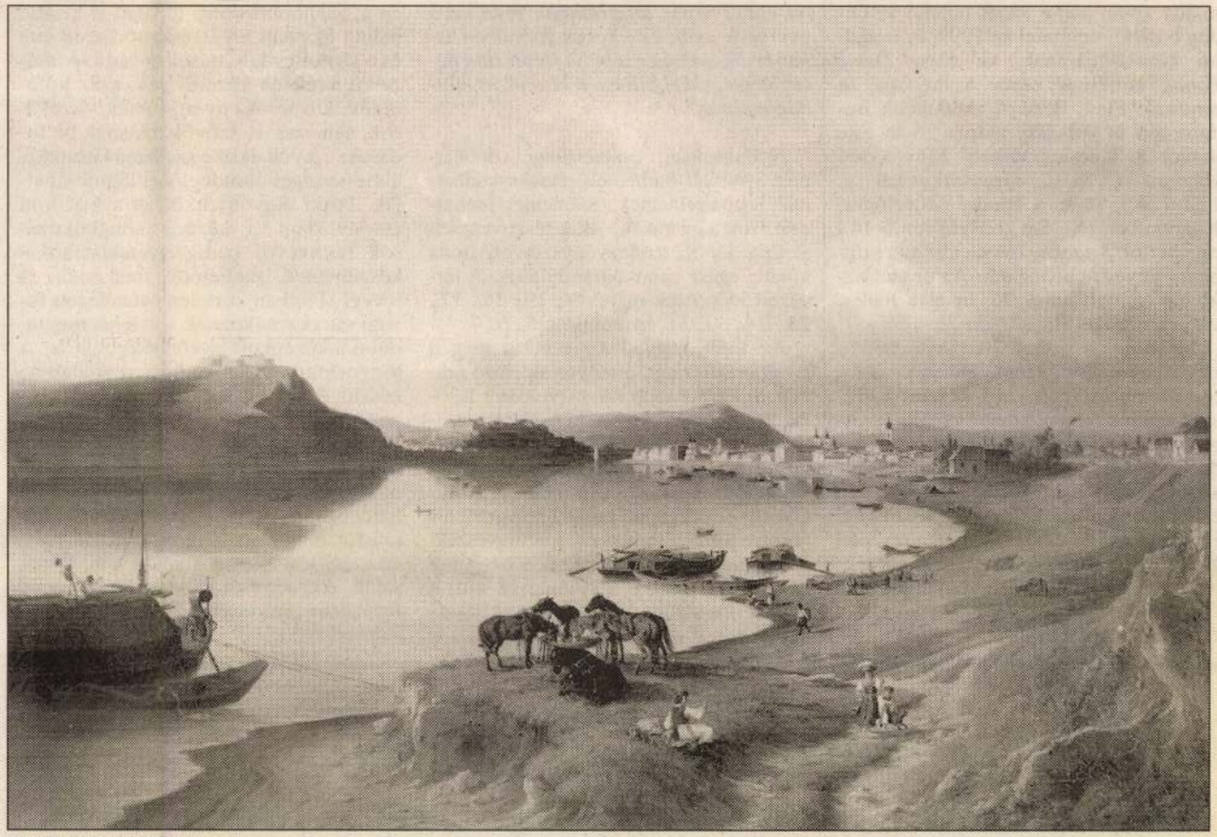

Buda és Pest 1866

Škodás ajánlatokkal várja a Škodák Palotája

Rendkívüli nyitási kedvezményekkel, egész hetes nyitva tartással várjuk Önt Újpalotán, a legújabb Škoda-márkakereskedésben.
• Új Škodák már **10% előleggel**
• **Škoda**Fabia Light már **1 999 000 Ft**-ért

• **Ajándék légkondicionáló** egyes Fabia és Octavia modellekhez
• Teljes körű szerviz
• Garanciális és garanciaidőn túli javítás
• **Szervizakció**

Palota Automobil Kft.
www.palotaauto.hu

1154 Budapest (Újpalota),
Szentmihályi út 142. (a Pólussal szemben)
Tel.: 415-3000. Fax: 415-3030

MERKANTIL BANK
AZ OTP BANKCSOPORT TAGJA

koncertet gyerekeknek május 5-ái ket alkalommal: délelőtt tíz és délután két órai kezdettel. Ugyanezen a napon ötkor lesz a Szegény, szegény Oresztész című előadás, amely megidézett szerzői (Alkaiosz, Euripidész, Szemonidész, valamint Feleki László) által a színháztörténet kezdeteibe avatja be a közönséget. Május 10-i csemege a Benkó Dixieland Band este hétkor kezdődő koncertje, május 16-án pedig ismét látható az Ördög bújjék...! címmel az 1999. év irodalmi Nobel-díjasának, az olasz *Dario Fonak* kétrészes zenés komédiája. A rendező: Éless Béla. A produkciót Budapesten is játsszák, május 26-án este hétkor a Táncsics Mihály Művelődési Házban (XXIII., Grassalkovich u. 122–124.), 28-án a Pataky Művelődési Központban (X., Szt. László tér 7–14.) este héttől. *Sztankay István* állította színpadra Feydeau bohózatát: Az úr vadászni jár ezúttal május 22-én este hétkor várja a nézőket Budaörsön.

Másnap és június 7-én este hétkor játssza a Játékszín idei új előadását, a híres Steinbeck-regényből készült kétrészes színművet. Az Édentől keletre színpadra alkalmazója *Polgár András*, rendezője *Koncz Gábor. Psota Irénnel* találkozhat, aki május 31-én a Cappuccino este 8-kor sorozat e részére a Közösségi Házba (Lévai u. 34.) látogat. Június 8-án este hétkor ismét koncert: a közönségnek a Mindhalálig Beatles együttes, azaz *Győri Péter, Forgács Péter, Incze József* és *Mikó István* muzsikál.

Iskolai kirándulás Visegrádra

A középkorral ismerkedhetnek meg a gyerekek

Elsősorban iskolai csoportok figyelmébe ajánlja visegrádi kirándulásait az Enteriör '92 rendezvényszervező iroda. Az egész napos programban részt vevő gyerekek aktív és játékos formában ismerkedhetnek meg a helyi történelmi nevezetességekkel, illetve a középkori mindennapokkal.

Nyilazhatnak, csatacsillagot dobhatnak, gyertyát önthetnek, fazekaskodhatnak, nemezelhetnek, szőhetnek-fonhatnak azok a gyerekek, akik részt vesznek az Enteriör '92 rendezvényszervező iroda kínálta egész napos kiránduláson. A tervezett időpontok május 9., 10., 16., 17., 23., 24., 30., 31. és június 4., 5., 6., 7.

Az iroda negyedszer rendezi meg a programsorozatot, amelyre az előző tanévben például több mint nyolcezer iskolás látogatott el. Az események lebonyolításában részt vesznek a helyi Mátyás Király Múzeum munkatársai, a Visegrádi Művelődési Ház dolgozói, a Szent György Lovagrend tagjai, visegrádi és szentendrei mesterek és iparművészek: ők gondoskodnak róla, hogy a látogatók korhű és szakszerű körülmények között ismerkedhessenek Visegrád nevezetességeivel és a középkor mindennapjaival.

A történelmi múltba vezetnek vissza a programkínálatban szereplő kiállítások. A gyerekeket a Mátyás Király Múzeum és a Salamon-torony tárlatai, a királyi palota újonnan helyreállított díszudvara és a Herkules-kút másolata várja. A múzeum területén kézművesek, azaz kőfaragók, kovácsok, gyertyaöntők, fazekasok, nemezesek, szövők mutatják be tudásukat; a vállalkozó szellemű látogatók a mesterségek mindegyikét kipróbálhatják. Bárki elgyönyörködhet a kiállított ásványokban, a kézműves-foglalkozások résztvevői pedig gyerekjátékokat készíthetnek, szőhetnek, fonhatnak. A lovagi táborban korhűen berendezett lovagi sátrak sorakoznak – itt lehet megtanulni a középkori gyerekjátékokat is. A történelmi konyhában ősi recept alapján készült ételek kóstolhatók.

A látványos lovagi tornán a Szent György Lovagrend tagjai tartanak naponta délelőtt tizenegytől és délután egytől mintegy ötvenperces gyalogos, ügyességi harci bemutatót. A program része a solymászat, illetve madárreptetés is. Helybeli étkezési lehetőséget (rántott hús, köret, saláta, édesség és üdítő tartalmazó menü formájában) a konyhasátor kínál.

R. V.

Mozdulat és beszéd

Megalakulásának tizedik évfordulóját ünnepli öt napon át a Pont Műhely

Megalakulásának tizedik évfordulóját ünnepli holnaptól ötnapos fesztivállal a Pont Műhely a MU Színházban. Látható lesz a nagy kritikai siker Hosszú nap, a kissé obszcén humorú Látnokok, valamint két legutóbbi bemutatójuk: az Üveg és a Hősök.

A kilencvenes évek elején alapították a Jászberényi Tanárképző Főiskolán a Pont Műhely színjátszó csoportot. Első bemutatójuk 1992-ben a Boszorkányszombat volt. Mozgásszínházukhoz muzsikusokat kerestek. A színész-rendezőt, *Keszég Lászlót* egyik barátja kérte, ugorjon be bőgőzni. Az 1994-es Császármetszésben újra zenélt. Az említett előadások műhelymunkában, rendező nélkül készültek. Két évvel később a Galvánt már Keszég vitte színpadra. Azóta folyamatosan kísérleteznek: az Alizzal, a Lépéshibával és az 1999-es kiugró sikerű Hosszú nappal eljutottak a mozgásszínháztól a teljes beszédszínházig. Ezután következett a jelenetfüzérekből álló, kissé obszcén humorú Látnokok. Vendégrendező, *Ray Schieb* állította színpadra az Üveg és Mákot. A legutóbbi premierjük a múlt hónapban volt, A Hősök című szürreális kabaré.

A társulat motorja, Keszég László kamaszkora óta foglalkozik a színházzal. A színpadon azonban nem szólalt meg a színművészeti egyetem színészfelvételijéig. Itt szerzett rendezői diplomát is, a kaposvári Csiky Gergely Színházhoz szerződött.

Nem találja összeegyeztethetetlennek az alternatív és a kőszínházat. Ahogy mondja, egyik sem létezhet a másik nélkül. Noha a kőszínházban mindig szövegkönyvből kell előadást létrehozniuk, a Pontban kiin dulásként elég egy ötlet. A próbafolyamat során például improvizációkból állnak össze a szerepek és a szituációk. A rendező egyfajta kurzusvezető, aki feldobja a témákat a társulatnak. Figyelnek egymásra, fontos, hogy a szereplők miként dolgozzák fel a tárgyat.

A Pont Műhely nem a biztosra megy, nem kész értelmezést ad a nézőknek, csak véleményt. Hogy ez miként változott a csapat tíz évében, azzal most öt estén szembesülhetünk.

Csákvári Géza

Agilis, önálló, gyakorlott fiatal építészmérnök, üzemmérnök

ÉPÍTÉSVEZETŐT keresünk

benzinkút-építésre, irodaház-átalakításra, előkészítő termelésirányítási feladatra.

Tel.: 06 (30) 931-2002

GORDON & WEBSTER

NEMZETKÖZI INGATLAN TANÁCSADÓ ÉS BEFEKTETÉSI RT.

XIV., Amerikai úton épült társasházban

MÁR CSAK 3 LAKÁS ELADÓ!

Lakásméret:
44 és 118 m².

Érdeklődni lehet:
1052 Budapest, Váci utca 19–21., Millennium Center
Telefon: 268-9100
Fax: 268-9168
Mobil: 06-20/935-0578
E-mail: evelkei@gordon-webster.hu

mt

CEU

A Közép-Európai Egyetem Rt. Informatikai Csoportja keres

TECHNIKAI ASSZISZTENST.

Feltételek:
- *Novell Netware 5.0 operációs rendszer ismerete,*
- *Windows 95, NT workstation ismerete,*
- *office programok, levelező rendszer, internetes ismeretek,*
- *középfokú angolnyelv-tudás.*

A jelentkezéseket (magyar és angol nyelvű önéletrajz) a hirdetés megjelenésétől számított 1 héten belül a következő címre várjuk:
1051 Budapest, Nádor u. 11.
fax: 327-3188
e-mail: nagyn@ceu.hu

A Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzat Polgármesteri Hivatala

GYÁMHIVATAL-VEZETŐT

keres.

A jelentkezés feltételei:
- jogász szakképzettség,
- legalább 2 éves gyámügyi vagy gyermekvédelmi gyakorlat,
- kézzel írott szakmai önéletrajz,
- erkölcsi bizonyítvány,
- iskolai végzettséget igazoló okirat másolata.

Előny a jogi szakvizsga.

Bérezés:
a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény alapján.

A jelentkezéseket a Polgármesteri Hivatal címére **(1163 Budapest, Havashalom u. 43.)** kérjük elküldeni.

Multinacionális szolgáltató cég felvételre keres

FŐKÖNYVELŐI ASSZISZTENST

számviteli és kontrolling-tapasztalattal, kiváló számítógépes ismeretekkel, legalább 3 éves gyakorlattal.

Követelmények:
- felsőfokú gazdasági végzettség,
- tárgyalóképes angolnyelv-tudás,
- nagy munkabírás és precizitás.

Amit nyújtunk:
- jó munkakörülmények,
- versenyképes jövedelem,
- szakmai fejlődési lehetőség.

Angol és magyar nyelvű önéletrajzokat, „Főkönyvelői asszisztens" jeligére, az alábbi postafiókcímre kérjük küldeni

1518 Budapest 112, Pf. 146

mt

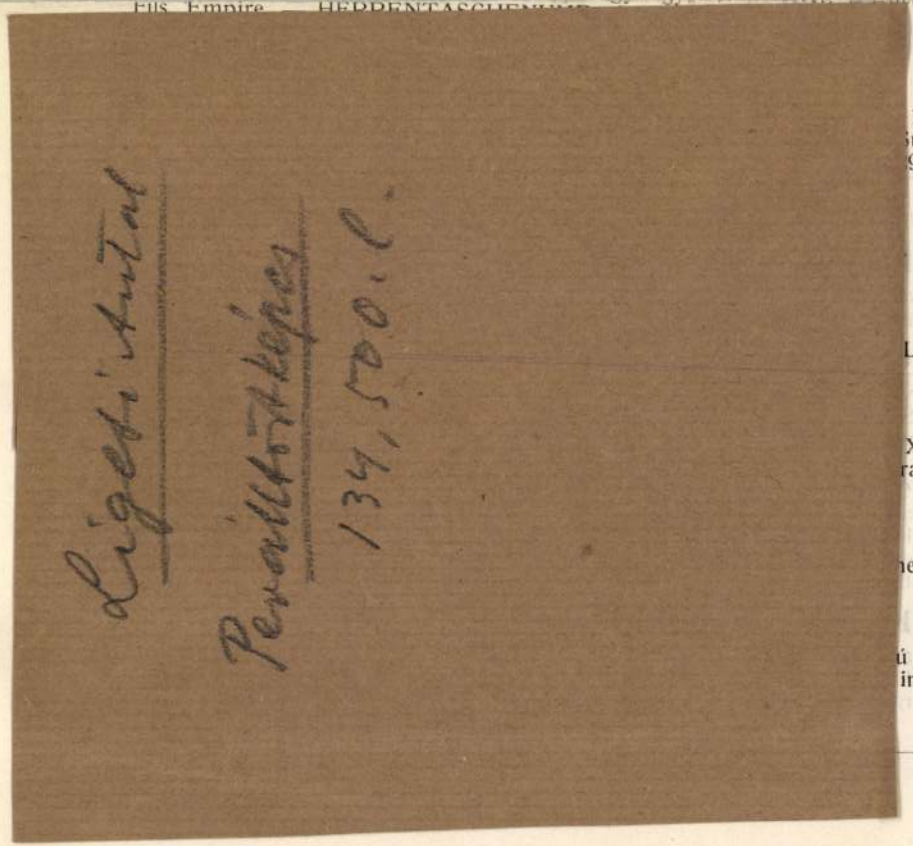

1 torta-
1 salátás
Súlya kb.
9 Stück.

in Bunt

LE MIT

X. sz. k.
raviertem

netall mit

ú bőrtok-
in Maler-

VII. Vegyesek.

Diverse.

721. **Trajánoszlop,**

öntött vas. XIX. sz. k. — TRAJANSÄULE, Eisenguss. Mitte XIX. Jahrh.

722. **Kazetta,**

achatlapokkal, aranybronz foglalatban. Fedél repedt. — KASSETTE mit in Goldbronze montierten Achatplatten. Der Deckel gesprungen.

723. **Óra,**

vörös zománcalapból, kihagyott ezüst rokokódisszel és alakos zománclapokkal. — STANDUHR. Am Gehäuse Silber-Rokokodekor auf rotem Emailgrund und Emailplatten mit figuralem Dekor.

724. **Állóóra,**

aranybronz, szekrényalak, szemcsés felületü oldalakkal, akantuszleveles füllel. Empire stilusban. — STANDUHR, Goldbronze, kastenförmig, die Wände zeigen ein fortlaufendes Ornament von runden Schuppen. Mit Akanthusblatthenkel. In Empirestil.

725. **Kosárka,**

ajour-zománc, hajóidomú teste hullámvonalas virágindákkal diszitett; két magas füllel. — KÖRBCHEN, Ajour-Email, schiffförmiger Körper mit Blumen-Wellenrauben dekoriert. Zwei seitliche Henkel.

K

Heinrich Edét pedig, aki egyébként elsősorban arcképfestő volt, „Várépítés“ című képében egészen új oldalról ismerjük meg (197). Ez a kompozíciója, mely stílusára nézve teljesen elárulja a művész bécsi iskolázottságát, ügyes történeti festőt sejttet benne. Új és rendkívül előnyös oldaláról ismerjük meg Ligeti Antalt is, „Kútnál“ című képén (347); Ligeti elsősorban tájképfestő lévén, nem igen festett ilyen nagyalakos s egészen olaszos stílusú képeket.

Heinrich Edét pedig, aki egyébként elsősorban arcképfestő volt, „Várépítés“ című képében egészen új oldalról ismerjük meg (197). Ez a kompozíciója, mely stílusára nézve teljesen elárulja a művész bécsi iskolázottságát, ügyes történeti festőt sejttet benne. Új és rendkívül előnyös oldaláról ismerjük meg Ligeti Antalt is, „Kútnál“ című képén (347); Ligeti elsősorban tájképfestő lévén, nem igen festett ilyen nagyalakos s egészen olaszos stílusú képeket.

Ligeti Antal

Művészeti Közlöny

1937. 2. k. n. 9. l

Ligeti Antal

~~Ferenczy Károly~~

K

22. ~~FERENCZY KÁROLY~~, GYÁRFÁS JENŐ, LIGETI ANTAL, BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ, MUNKÁCSY MIHÁLY, SZINYEI MERSE PÁL vázlatkönyvei.

Cód

8

Szépm. Muz. graf. o.

61. kiáll (1931.) Uj. szerzem.

6/Pg

IV

Ligeti Antal

Perällag III

1470. l

774. **Patikaedény,**

fajánsz, rajta virágos kartusban képzelt tájk
mit staffierter Landschaft in Kartuschenumra

775. **Tintatartó,**

fajánsz, kapucinus barát, szétszedhető, natural
ZEUG, Fayence, in Form eines Kapuzinermönch

776. **Korsó,**

Zsolnay-cserép, zöld alapon arannyal élénkíte
Blumendekor auf grünem Grund.

777. **Két patikaedény,**

keménycserép, fedelén fekvő griff, illetve oros
GEFÄSSE, Steingut, der Deckelknopf ein Gre

778. **Virágcseréptartó,**

keménycserép, kék vonalas díszítéssel. Igló,
dekor. Igló, erste Hälfte XIX. Jahrhundert.

779. **Teakanna,**

keménycserép. Kassa, XIX. sz. e. — TEEK

780. **Sótartó,**

keménycserép, áttört fallal. Kassa, XIX. sz.
dung. Kassa, Anfang XIX. Jahrhundert.

781. **Ecet-, olaj-, füszertartó,**

keménycserép, áttörtfalú, domború díszű ál
ÖLBEHÄLTER, Steingut, mit durchbrochene

782. **Tál,**

majolika, kék és fekete gyűrűkkel. Hollóház
Schwarz streifenweise dekoriert. Zweite Hälft

783. **Tál,**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 NOV 12
DAILY NEWS

Antal Ligeti

1021

352 Gemälde bei Bilderauktion

Budapest (MTI) — 352 Gemälde gelangen am 13./14. Dezember bei der 44. Bilderauktion in Budapest unter den Hammer. Bis dahin können Interessenten auf einer Ausstellung im „Árpád Szakasits"-Kulturhaus der MOM-Werke (XII. Bezirk, Csörsz utca) die Schöpfungen, die einen Ausrufungspreis von vier Millionen Forint repräsentieren, besichtigen.

Besonders beachtenswert aus dem reichen Auktionsmaterial ist eine im XVI. Jahrhundert in der Werkstatt von Gaudenzio Ferrari entstandene „Kreuzigung Christi" zum Ausrufungspreis von 80 000 Forint. Versteigert werden u.a. ein großes Landschaftsbild aus dem XVII. Jahrhundert von Gaspar de Witte und Werke bedeutender Meister aus dem vorigen Jahrhundert, darunter Adolf Kaufmann und Josef Rebell.

Das Auktionsmaterial besteht zum überwiegenden Teil aus ungarischen Schöpfungen. Vertreten sind nahezu alle Richtungen der Malerei des 19. Jahrhunderts, unter den romantischen Landschaftsmalern Antal Ligeti, Gusztáv Keleti, unter den Genrebildern solche Seltenheiten, wie Werke von József Borsos und Lajos Deák Ébner. Zur Versteigerung gelangen auch Werke von Mednyánszky, Adolf Fényes und Károly Vaszary, Róbert Berény, Gyula Derkovits, Aurél Bernáth und Viktor Vasarely.

Die Ausstellung ist bis 11. Dezember täglich von 10 bis 18 Uhr geöffnet.

der Presseagentur MTI
BUDAPEST

Honecker berät mit Marcos

Manila, 6. Dez. (ADN) — Der Generalsekretär des ZK der SED und Vorsitzende des Staatsrates der DDR, Erich Honecker, ist am Dienstagvormittag zu einem mehrtägigen Staatsbesuch in der Republik der Philippinen eingetroffen. Auf dem

Ungarischer Beit

Nationa Geist

Belgrad, 6. Dez. (MTI) — Auf dem KSZE-Nachfolgetreffen in Belgrad wurde am Dienstag die Arbeit zunächst in Ausschüssen fortgesetzt. Im Ausschuß Nr. 1 wurde u.a. der jugoslawische

1021 Ligeti Antal festőművész

1977.IX.1o.Televizió 19.3o Gné
TV.Hiradó

- A Bizományi Áruház Vállalat hagyományos képaukcióját megelözö kiállitás 249 festménye közül kiemelkedik a XVII.századi holland festő, Brackenburg Játszadozó gyerekeket ábrázoló bájos, mozgalmas alkotása. Az idei anyagban is a magyar festészet korszakai a leggazdagabbak. A romantikus tájfestő mesterek sajátos szint hoztak mult századi festészetünkbe. A kiállitás diszei Markos Szénagyüjtők pihenője, valamint Ligeti Antal és Teleki Károly tájképei. Rippl Rónai József különböző alkotói korszakaiból származó képek láthatók a kiállitáson. Igazán megkapó Csók István jellegzetes Virág csendélete. Tornyai János és Koszta József jobbnál jobb képei méltón mutatják be, az alföldi festészet gazdag arculatát. Kiemelésre méltók a modern festészet remekei közül Egri József és Czobel Béla alkotásai. A képaukcióval egyidőben rendezik meg a 4. numizmatikai árverést. 23o ezer forint értékben 195 érem kerül kalapács alá. Különlegesség a kelta tetra drahma, vagy a római nagy bronzok. A magyar történeti anyag ritkasága Bethlen Gábor tallérja, II.Mátyás 1608-as koronázási emlékérme, vagy a Belgrád visszafoglalása alkalmából vert ezüstérmek. A kiállitás 18-ig látható a MOM Szakasits Árpád Müvelődésiházában. A végső kalapácsütés 2o-án délután 5 órakor dönti el, kik lesznek a kiállitás darabjainak uj boldog tulajdonosai.

Konrádyné Gálos Magda dr.

Külföldiek útleírásai fővárosunkról

A XI. századtól kezdve sok olyan külföldi fordult meg Magyarországon, aki látogatásáról írott bizonyságot is hagyott. A hittérítők, a feudális uralkodók követségeinek tagjai, a zarándokok, keresztes lovagok közül is rögzítették néhányan, hogy mit láttak. Az országépítés előmozdítására behívott mesterek, nyereségvágyó kalmárok, agyafúrt politikusok, mohó érdeklődésű tudósok, a hévizekben gyógyulni akaró sérültek bővitették e kört. Később látnivágyó utazók, szenvedélyes gyűjtők jelentek meg. S nem is lehetne részletezni a századforduló óta ideutazó sokaság összetételét. Ettől kezdve viszont gyérebb az útleíró irodalom: a szervezett idegenforgalom alapos útikönyvekkel szolgál, az egyéni tapasztalatokat tükröző írások cikkekre rövidülnek; olykor versekben szólalnak meg a benyomások.

Az alábbiakban csak néhány érdekes egyéniség véleményét idézzük Pest-Budáról.

Városunk fekvésének lenyűgöző szépsége mindegyik írásban szerepel. Ma is szivszorító olvasni a királyi palota reneszánsz kori ragyogásáról — és a török időkben keletkezett romjairól. Minden korban akadnak olyanok, akik csak a felszínt nézik — de vannak, akik mélyre látnak: felismerik a Habsburg gyarmatosító politikát, zaklatást szenvednek az osztrák hatóságoktól. Több utazó néhány hétre jött — és évekig itt maradt. Vagy végleg letelepedett és magyarrá lett!

*

Írt itteni benyomásairól Radulf Cambrai püspöke, Lietbert szentföldi zarándokcsapatának egyik tagja (1051). Foulques francia krónikás (1096) Bouillon Gottfried és csapata átvonulását meséli el. A hagyomány szerint a vezér a budai gyógyforrásokban gyógyította sérüléseit . . . A következő században Ottó freisingeni püspök ecseteli a „vad, marcona" magyarok „pompás országát", amelyen át II. Konrád keresztes seregével vonult (1174). Barbarossa Frigyes császár egyik kísérője bőbeszédűen lelkesedik III. Béla és felesége nagylelkűségén: keresztes seregüket mindennel ellátták. Az egyik francia követ kíséretében idevetődött trubadúr, P. Vidal a magyar királyi udvart egyik dalában énekelte meg (1198).

Buda csak a tatárjárás után lett királyi székhellyé, majd Zsigmond király korában fejlődött az ország legnagyobb városává. Bertrandon de la Brocquière francia lovag, aki Magyarországon át tért vissza szentföldi útjáról hazájába (1433), elragadtatva írja: „*Buda, Magyarország fővárosa, hosszasan elnyúló hegyen áll. Kelet felé a Duna folyik, nyugati oldalán völgy terül el, délen nagy palota emelkedik. Ezt a palotát Zsigmond császár kezdte építtetni. Ezen az oldalon, de a falakon kívül, igen szép meleg fürdők vannak . . . Buda környéke elragadó. A föld mindenfajta élelmiszert bőven terem, különösen kitűnő a fehér bor . . .*" Pesten a lóvásár érdekli a legjobban (vesz is magának egy hátaslovat). Megcsodálja az igen könnyű, kényelmes kocsikat: „*még aludni is lehet bennük*".

Schedel Világkrónikájában ékes fametszet ábrázolja Mátyás várát, templomaival, a soktornyú palotával. Belsejének reneszánsz pompáját többen leírták, Bonfini is: „*Mátyás király gyönyörűen felékesítette a belső palotát. A Dunára néző részen kápolnát emelt viziorgonával, ezüstös márvány keresztelőkúttal. Könyvtára gazdag latin és görög könyvekben, melyeknek külseje is pazar . . . Tőle délre boltozatos terem, melyen az egész égbolt látható . . .*" A művészi faragású ajtókeretnek, díszes márványkandallóknak külön figyelmet szentel.

Eschenloer Péter — amikor Beatrix útját Budára, fogadtatását, a koronázást, díszebédet leírja (1476) — kiemeli, hogy „*a királyné szobái és termei a lehető legszebben, legpompásabban voltak berendezve . . . A királyi termekben a falakat aranyai átszőtt posztó borította*".

Dainero Tamás modenai követ jelentésében (1501) érdekesebb látványosságról ír: „*Úrnapja Budán . . . valamely jóslat szerint a mohamedán hitnek akkor lesz vége, ha Mohamed koporsóját szétrombolják. Ezért egy mecsetet s előtte Mohamed koporsóját és az azt körülvevő török bábukat elégették.*" Ezt népmulatság követte: „*a főtér közepén a szökőkútból egész nap bor folyt*", az odatódult tömeg össze is verekedett, „*csak úgy repült, tört a sok fazék, pohár, bögre . . .*"

XII. Lajos feleségének bretagnei Annának kedvenc unokahúga: candalei Anna II. Ulászló magyar király felesége lett (1502). A francia királyné a kísérettel elküldi első heroldját, Pierre Choque de Bretagne-t, aki levelekben számol be neki mindenről. „*Szép, derűs őszi napon érkeztünk. Budán harangzúgás és száz ágyúlövés fogadott . . . Buda lapos hegyen áll, mintegy fél mérföldnyire gyönyörű szőlőhegyek láthatók. A vár alatt, a falakon kívül a Dunáig szintén van egy város, ahol a kézművesek és a kereskedők laknak, akik a folyón szállított árukkal kereskednek.*" A palota, a kápolna, a könyvtár leírása hasonló az előző század ábrázolásaihoz. „*Az ebéd a világ egyik legnagyobb, legpompásabb termében ment végbe, ahol minden ragyogott az aranytól, az ezüsttől. A kastély udvarában levő egyik szökőkútból, 6 csövön át, egész nap bor folyt . . .*" Franciaország és Magyarország között nem lát nagy különbséget, de bírálja a magyar urak fényűzését, gőgjét: „*olyan ország ez, ahol a drágaságokat úgy közönségesen, utcán is hordják. A nemes rátarti csak a hadviseléshez ért, a dolgozót megveti.*"

1518-ban a Budán következtében megfordult Herberstein Zsigmond is megrója a túlzott pompát, fényűzést, a pazar lakomákat a főúri körökben — miközben a király majdnem nyomorog. Ő írja le ismét részletesen a magyar találmányú gyors, könnyű és kényelmes kocsit. Dicséri az ország természeti kincseit, „csodálatos forrásait".

*

A török megszállás idején Budán megfordult követek a rombolás és nemtörődömség okozta pusztulás képét vetítik elénk. Augur Gislain de Busbecq (1554) Budán kevés ép házat lát, azokban laknak a török főnemesek. A többi rom. II. Rudolf 1587-ben ittjárt küldöttje, Reinhold Lubenau igy idézi elénk a fővárost: „. . . *a király székhelyén sok ház és palota állt, melyek romba dőltek . . . a törökök nem törődnek semmivel, csak arra kell a ház, hogy fagytól, széltől, hőségtől megóvja őket és lovaikat . .*" Csak imaházaikat és fürdőiket dicséri. A Gellérthegy alatt álló fürdő „*pompás, csiszolt kövekből épült. Lépcsőzetesen juthat a vízbe az ember. A víz, amelyben úszni is lehet, egészen égszínkék és kénszagú*". Siralmasnak látja Mátyás palotáját. A hajdan gyönyörű, faragott vörös márvány ablak- és ajtókeretek töredezettek, „*a könyvtár maradéka szanaszét hever . . . a 44 lépés hosszú, 18 lépés széles nagyterem bolthajtásán már csak a festett égbolt látható, a bolygók és csillagok állásával Mátyás születése idején*".

Eduard Brown angol orvos többször járt Magyarországon, s a látottakat 1673-ban összegezte. Tudatában van, hogy „*a magyarok tartóztatták föl a leghosszabb ideig a törököket, és ők akadályozták meg, hogy azok nem nyomulhattak Európa országaiba*". Az első szakember, aki megállapította, hogy hazánk „*fürdői és ásványvízforrásai tekintetében Európa összes országait felülmúlja*". Szomorúan látja, hogy „*Hollós Mátyás többezer kötetes könyvtárát a törökök széthurcolták, köztük sok olyan görög és latin kéziratot, amely napjainkban már nem található . . . a könyvtár egyik őre Bécsbe tudott küldeni néhányat belőlük, a császári könyvtárban most is láthatók, Mátyás címerével, a csőrében gyűrűt tartó hollóval . . .*"

Evlia Cselebi török világutazó több kötetes magyarországi útleírása, keleties szóvirágokkal, sok túlzással, egészen más képet fest az elfoglalt városról: „*Buda házai művészieik és ragyogóak . . . A középső várnak talán összesen kilencven meredek, szép tornya és a tornyok között tizenhét bástya van . . . Buda városrészeiben, amikor Szulejmán szultán azt elfoglalta, szép és díszes házak voltak, minden ház ablakai és erkélyei kristályhoz hasonló üveggel voltak díszesek . . . Sárgaréz, vörösréz és ónlemezek fedték a házakat. Még mostanában is megvan némelyik ház kapuján és falán azokból a különös falfestményekből néhány ezer különféle alak és művészi kép. A palota terén hasonlíthatatlan fehér márványból gyönyörű medence van . . . Ha a palota kapujának boltíveit és a kapukereteken levő márvány munkákat leírnánk, könyvünkben hátramaradnánk. Magas kapu ez, mintha a kapuk kapuja volna. Bemenvén, 80 kőlépcsőn a királyi tanácsterembe jutunk . . . párja nincs a világon . . . A falakon levő csodás festmények bámulatot keltenek. A padlót különféle vésett, gyönyörű márvánnyal kövezték ki. E régi épületek néhol 5—6—7 emeletes kastélyhoz hasonlóak, és minden kupolán egy-egy arany gömb áll . . .*" Sárkányölő Szent György csodálatos szobráról feljegyzi, hogy Szulejmán megmentette a műremeket a tördeléstől, de kasmír leplét rádobta, hogy a muzulmánok — akiknek emberalakot nem volt szabad ábrázolniok — ne nézzék.

Tollius Jakab holland orvos első magyarországi útján (1660-ban), Zrínyinél tett csáktornyai látogatásának tükrében kapunk képet a kor kultúrájáról: „*gyönyörű épületek, fényes bútorok, nagy-*

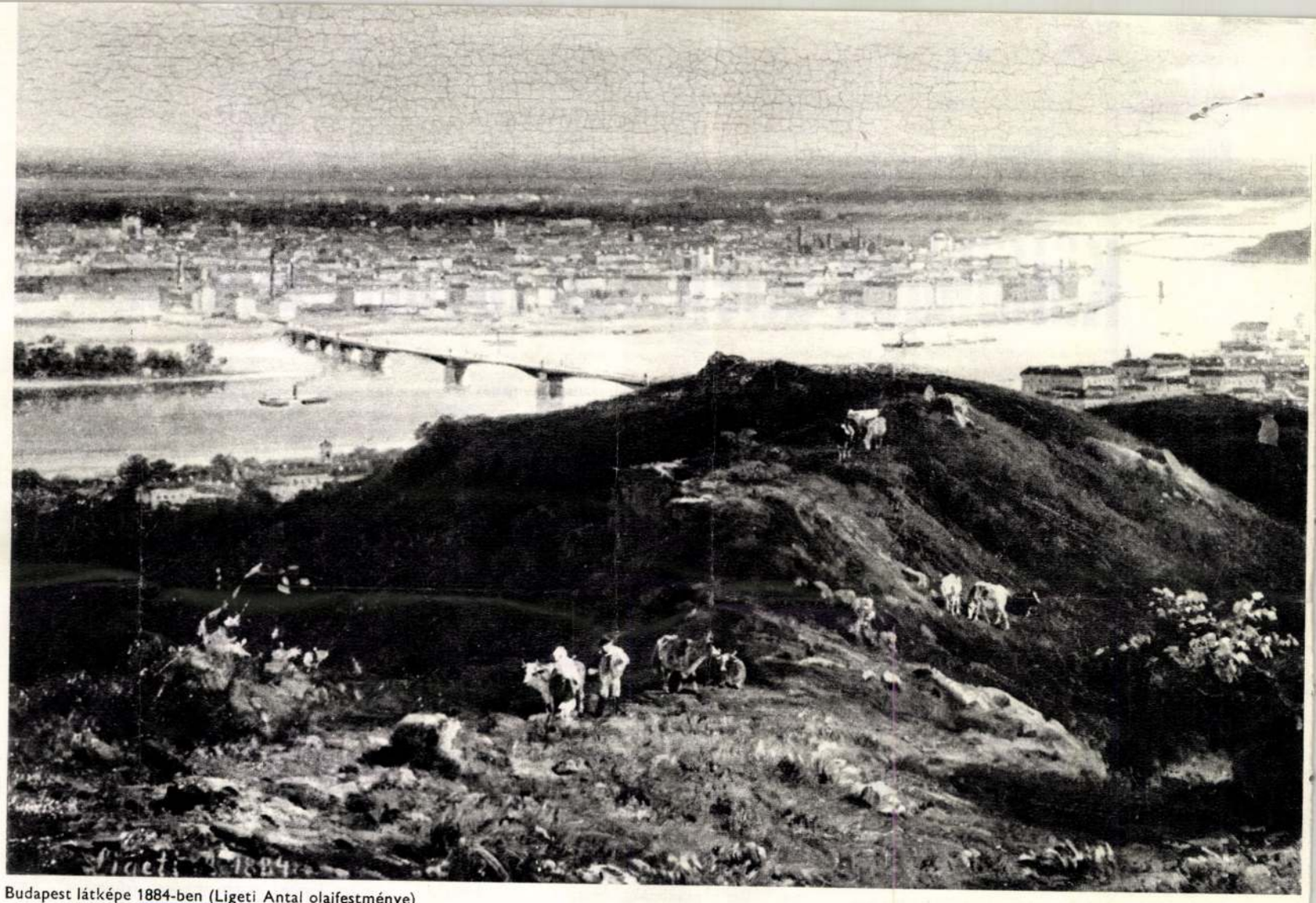

Budapest látképe 1884-ben (Ligeti Antal olajfestménye)

szerű kényelem, tisztaság van a jól megerődített várban. A könyvtár híres, a pénzgyűjtemény gyönyörű, a család művelt, olvasott". 1667-ben a fővárosba is ellátogat: „*. . . először Pestre mentünk, mivel az ostrom folytán lerombolt Budán aligha találhattunk volna szállást . . . A hajdan oly büszke, pompás várat az ágyúzás romhalmazzá lőtte . . . mindenütt vannak még török feliratok is . . . a mecseteket részben lerombolták . . .*" A hidat 57 hajó tartja. Pest négyszög alakú és középszerű város, helyreállítása, népszaporodása gyorsabb, mint Budáé, és minthogy sík, a Dunát jobban ki tudják használni.

A törököktől visszafoglalt Buda újjáépítése hosszadalmas munka volt. Aubry de la Montraye régész 1714-ben Bécsből hajón utazott Budára és leírja: „*A rések, melyeket az ágyúgolyók és a bombák ütöttek, még nincsenek helyreállítva . . . A török mecseteket keresztény templomokká alakították. Pest elég nagy, de elhanyagolt, és gyér a lakossága.*"

Hasonlóan ír Wortley angol követ felesége 1717-ben: „*Buda és a királyi palota is, egykor Európa legszebb épületeinek egyike, teljesen rom*".

*

A fellendülő építkezésekről — különösen a pestiekről — nyerünk képet Pierre de Bauffremont őrgróf 1737-ben írt naplójából: „*Kicsiny, de jól megépített város. Csinos házai vannak. Legkiválóbb épülete a Rokkantak háza: homlokzata hatalmas, de még dísztelen. 4 udvara van, két szép kápolnája, tiszti lakások, kórház és gyógyszertár is van benne — ha elkészül az épület, négyezer katona is elfér majd benne*".

Zorn de Bulach 1772-ből származó feljegyzései a helyreállított Budáról is szólnak; méltatja a három szárnyból álló királyi palotát, a fegyvertár épületét, a Sándor palotát. Pesten a József napi vásár tetszik neki, a rengeteg áru, a csizmás, szűrös, bundás parasztok festői sokadalma.

Johann Centurius Hofmannsegg festő, ásvány-, madár- és rovargyűjtő levélformában írt könyvet hazánkról. 1790-ben járt Pozsonyban, majd 1793-ban visszatért és elkezdett magyarul tanulni. Vidéken és a fővárosban egyaránt szívesen időzött: „*Buda és Pest olyan kellemes, mint kevés hely, ritkán éreztem magamat ilyen otthonosan . . . még a legegyszerűbb emberek is csodálatukat fejezték ki, hogy rövid idő alatt annyit tanultam nyelvükből, rossz kiejtésemen nem mosolyogtak, hanem kijavítottak*". A Szép Juhásznénál vett ki szobát, és a budai hegyekben folytatta gyűjtő munkáját. „*Egész Európában Magyarországon lehet a legkülönfélébb természeti sajátságokat együtt találni*". És nemcsak a természet ragadja meg: „*Nem emlékszem, hogy a világ valamely helyén egyszerre ennyi szép nőt láttam volna együtt*" — írja, miután részt vett egy bálon. Színházban is járt: „*Az előadás igen jó. Csak egy társulat van, amely Pesten és Budán felváltva játszik, operát és színművet.*" A hajóhíd pesti hídfőjénél levő kávéházba sokat járt: „*A legszebb, amit e nemben láttam. Már az első helyisége is pompás: négyszögű terem, bolthajtásai oszlopokon nyugszanak és újdivatú kristály gyertyatartó függ róluk alá. A gazdag díszítésű kályha a fali órával harmonizál.*" Később a Várban telepedik meg. „*A Fortuna fogadósával egyeztem meg, és ezután itt is maradok. Ebédet és vacsorát a table d'hôtenál eszem . . . ebédre 5 tál étel van borral, igen olcsón*". Másutt megjegyzi, hogy „*a bőség és olcsóság nem a túltermelésből származik, inkább a kivitel csekélységéből . . . az ország kereskedelmi viszonyai szomorú helyzetben vannak, amit a politikai viszonyok okoznak*". Tisztán látja a Habsburg elnyomás minden megnyilvánulását. A hatóságok sem nézték őt jó szemmel, mert zsinóros ruhában, kordován csizmában járt. „*A budai hadparancsnok azt kérdezte tőlem, miként jutok magyar ruhához? Ízlésből, feleltem. Rossz néven vették tőlem, hogy e ruhát felöltve, a nemzethez csatlakoztam*".

Mindez 1794-ben történt, amikor már folyt az osztrák zsarnokság ellen lázadó Martinovics mozgalom pere. A jámbor, lepkegyűjtő szász grófnak, aki rokonszenve jeléül magyarosan öltözködött és magyarul tanult, el kellett hagynia az országot.

Robert Thowson angol utazó 1797-ben járt Pest-Budán. Pesten az Invalidus palotát, az Egyetem könyvtárát, a Fűvészkertet dicséri; az ő véleménye is az, hogy „*a híddal szemben levő kávéháznak nincs párja Európában*". De nem mindenért lelkesedik: „*A pesti oldalon, a Dunához közel nagyterjedelmű épületet emelt József császár, a magyar szabadság elfojtására. Rendeltetését bizonyítják a kis szűk szobák. József császár előre tudta, hogy elégedetlenséget idéz elő, idejekorán gondoskodott állambörtönről . . . Óbudán római romokon kívül egyéb romok is vannak keletkezőben: a nagyszerű selyemgyár romjai. 1—2 évig működött, de 6—7 éve leállt és düledezik. A gyár és az egész magyar ipar pangását mindenki a bécsi udvarnak tulajdonítja, mivel Magyarországot gyarmatává akarja tenni.*"

*

Vladimir Bronyevszij orosz tengerésztiszt naplója már 19. századi. Lelkesen szemléli Pest-Budát a hajóhídról: „*A jobbpartot meredek hegy koszorúzza, rajta erődítmény. A hegy lejtőjét díszítő kertek mintha a víz színén lebegnének . . . a hídtól széles út indul, ebből lépcsők vezetnek fel a várba, melyet kőfal vesz körül . . . Pest szabályosan a Duna felé futó utcákból áll, szép házakkal büszkélkedik.*" De ő sem csak a szép felszínt látja:

„*Ausztria Magyarországot provinciájának tekinti, ezért az ország ipar, kereskedelem, nemzeti jólét és felvilágosodottság szempontjából gyermekkorát éli . . . A parasztok megművelik ezt a szép országot, és maguknak még csak annyijuk sem marad, mint a madaraknak.*"

Széchenyi István angliai utazásai sok barátot szereztek hazánknak. John Paget angol orvos, akit nem sikerült Bécsben terjesztett hazug rémhírekkel az ország tanulmányozásától elriasztani, 1835-ben jött először Pest-Budára. Így ír: „*Pest tiszta és csinos, a házak fehér kőből épültek, szebbek, mint nálunk. Terei tágasak, csak a homokvihar szörnyű, nincs elég fa, hogy erejét megtörjék.*" A Belvárosban felfigyel arra, hogy a „*Londonban már alig látható, igen jó festőktől származó cégérek vonják a figyelmet az üzletekre és az utcát vidámabbá teszik.*" Lóversenyre is elmegy: „*Angol számára mulatságos, hogy a csikósok hosszú farkú lovaikon, nyereg nélkül, egészen különös viseletükben versenyeznek . . . Születésük óta ülik a lovat.*" Majd így folytatja: „*150 év telt el a törökök kiűzése óta, azalatt épült ki Európa egyik fővárosa a nyomorúságos romokból . . . nem az uralkodó kegyének, hanem népe energiájának és saját természetes adottságainak köszönheti felemelkedését*". Budát is leírja, „*az erős vörösbort termelő, szőlőborította hegyvonulatot*" és a vár szépségeit, a csendes utcákat, ahol „*lárvaarcú hivatalnokok közlekednek . . . Minden kérést Bécsbe kell felterjeszteni, a helytartótanács tagjai bábuk, amelyekkel az osztrák miniszterek játszanak*".

Paget magyar érzelművé lett, hazánkban telepedett le és a 48-as szabadságharcban vitézen küzdött.

John Browning nemcsak szép színekkel árnyalt leírást publikált, hanem 26 költőnk verseinek angol fordítását is kiadta.

Miss Julia Pardoe kétszer járt itt, és élményeit, a főváros minden nevezetességét részletesen leírta 1839-ben megjelent könyvében.

Edouard Thouvenel francia közgazdász 1838-ban, majd egy évvel később William Rey svájci hajózási tisztviselő „*Buda ódon hangulatát*" szembeállítják a „*nagyjövőjű Pesttel*". „*Lábaimnál Pest álomba merült palotasora* — írja Rey —, *a hegyek fölött pedig nyugvást nem ismerve bolyong a múlt hazajáró szelleme*". „*Buda és Pest vetélytársak* — írja könyvében Thouvenel —, *az előbbi múltjával dicsekedhet, fényes jövőt igér a másik*".

Andersen dán író 1842-ben már világvárosként méltatja Pestet naplójában. A berlini Wilhelm Richter sokat ír az európai színvonalú vendéglátóiparról, különösen az Angol Királynő és a Magyar Király fogadókról. Majd elbeszéli: „*Pesti szokás a kávéházakban találkozni. Igen sok van. Mindegyikben újsághalmazokat találunk — amennyit csak a cenzúra megenged.*"

Az 1848-as szabadságharc leverése után egyre gyakoribbak a súrlódások az osztrák rendőrséggel. Louis Gabryel 1849-ben panaszkodik: „*Útleveleink láttamozása ürügyén hosszasan várakoztattak, zaklattak.*" 1851-ben az amerikai Brace Charles Loring könyvében így ír: „*Csodálatos a Lánchíd, a Gellérthegy; de a bombák, az ostrom nyomait mutatják. Pesten, amely azelőtt talán Európa legcsillogóbb városa volt, a közhangulat nyomott, rengeteg a koldus, nagy az elkeseredés. Engem is kihallgattak a Neugebäudeban . . .*" Théodore Valeri festőt, Victor Duruy történészt is feltartóztatta a rendőrség. Az idegenforgalom csak a kiegyezés táján lendült fel ismét.

*

A városegyesítés után már megjelentek Baedecker és Woerl szakszerű útikönyvei, felépültek a korszerű luxusszállók, a látogató külföldiek száma sokezerre nőtt.

Az 1885-ös kiállításra a világ minden tájáról érkeztek. Coppée francia költő így emlékezik vissza Budapestre: „*Ha behunyom szememet, visszontlátom a kivilágított várost, a fényárban úszó termeket, ahol összecsengenek a tokajival töltött poharak, hallom a cigány kopott hegedűjén felcsendülő Marseillaise és Rákóczi induló hangjait*". Az 1896-os millenniumi kiállítás is újabb ezreket vonzott fővárosunkba.

Az I. világháború küszöbén, 1913-ban André Duboscq publikál könyvet Budapestről. „*A magyarok utoljára érkeztek az európai családba és nem tud róluk eleget a világ*". Képet rajzol minden szépről, megemlíti „*a metrók ősét*" is.

A két világháború közötti években sok cikk jelent meg az újra fellendülő Budapest fényeiről — de megláttak a budafoki barlanglakásokat, a hidak alatt alvó nincsteleneket is. A svájci Schwengeler épületekről, műkincsekről, a Duna karjai által átölelt Margitszigetről ír. „*A budai hegyek fényei összefolynak a csillagokkal, nem tudni, hol végződik Buda, hol kezdődik az ég* — így mesélték nekem —, *de ebben az évben estére komor az elsötétített város*".

A második világégés után hosszú időre megbénult az idegenforgalom. De húsz év óta ismét minden égtáj felől tódulnak a látogatók Budapestre.

„*Mikor keresztülmégy a folyó fölött, középütt van egy mozdulatlan perc, senki földje, tested se Budán, se Pesten, lelked a Dunáé, a történelmen keresztül hömpölygő bőséges áramlásé. Egyik oldalon Pest tetői, épületek ezüstszín homlokzatai, szemben a budai házak, dombok. Buda magasabb, sziklás, lombos, a falevelek zöld békéje fönt és az épülettömbök aranyos, narancsszín szalagja a vízparton . . .*" — írja Pablo Neruda.

H. Boros Vilma

Egy nevezetes pesti szobrász, Marschalkó János

A budai hídfő jobb oldali oroszlán szobra, Széchenyi címerével (Siklós Péter felvétele)

BUDAPEST 1927 5
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

részben Németországhoz került, s így a család egyes ágaiban a francia eredetnek — Maréchal névvel —, máshol a német eredetnek — Marschal formában — a hagyománya élt tovább. A „ko" végződést a szlovákok ragasztották a névhez. A család különböző ágai már a XIV. században magyar nemességet nyertek; a címerükön szereplő kard végére szúrt törökfej mutatja, hogy a török elleni harcokban derekasan résztvettek. Összeírások alkalmával magukat magyaroknak vallották. Ebben is különbözik Marschalkó János a múlt században nyugatról nagy számban betelepült és csak lassan magyarrá váló művésztől.

Marschalkó János Lőcsén született 1819-ben, és 1877-ben halt meg Pesten. Amikor szülei látták, milyen ügyesen faragcsál szobrokat fából, beleegyeztek abba, hogy szobrász legyen. A bécsi Képzőművészeti Akadémián alapos mesterségbeli tudást szerzett. 1844-ben elnyerte az Akadémia Gundel-díját, s az így kapott pénzen tanulmányútra indult; járt Párizsban, Szicíliában, Nápolyban és Rómában. 1847-ben Pesten telepedett le, s az akkori Hermina (ma: Május 1) úton rendezte be műhelyét. Ugyanis az akkor épülő Hermina kápolna díszítésén dolgozott — de szobrainak sorsa ismeretlen. Első művei mind elvesztek.

Pedig bizonyára kiváló munkák voltak, mert ezek alapján bízták meg 1849-ben a Lánchidat díszítő oroszlánok kifaragásával. Abban az időben Magyarországon ez a legnagyobb szabású szobrászati megbízatásnak számított. Annak, hogy fontos épületek, hidak, templomok kapuit fekvő oroszlánok őrködő alakjával díszítsék, nagyon régi a hagyománya, de nálunk ilyenre akkor még nem volt példa. Így Marschalkó csak saját tanulmányaiból meríthetett.

Az oroszlánok néhány évi munkával elkészültek, s elhelyezték a szobrokat a Lánchídon. A pesti rész déli oldalán, az oroszlán talapzatán volt a mesterjelzés: „Marschalko fecit 1852." Sajnos, 1973-ban, amikor az oroszlánokról lemosták a százéves port és piszkot (250 atmoszféra nyomású vízsugárzóval), a jelzés eltűnt. A budai hídfőn, az oroszlán talapzatokon felirat helyett Széchenyi és Sina címere. Ezeket is a művész mintázta, és Gál András öntötte ércbe.

Az oroszlánok elhelyezése után csakhamar kitalálta a pesti humor, hogy az oroszlánoknak nincsen nyelvük! A szobrász elfelejtkezett róla. Mikor erre a mulasztásra figyelmeztették — mondták —, a művész szégyenében a Dunába ugrott. A családi emlékek szerint Marschalkó szófukar ember volt, s mikor az omnibuszon átdöcögött a

Ligeti Antal

agy magángyűjteménye" körül

entőangyal

enteuilben, 1872

gírta, az egyik azgatója gyám- az idős orvost, tt alapítvány le- agyon általános érvényt szerez- kozási szándék- nében a Rau-féle eme alapítvány u védekezett, si- ítania a gyámha- ogszerűen nehéz kozási szándékát. is oldalról is meg- eby's-aukción vá- ről, amely az si Cézanne-kiállí- lt, három évvel soport váratlanul náci időkben rek- észe. Mivel a bi- kos biztonsággal ehetséges már, a ntkeztek a meg- nódján: a gyűjte- t, vagy talán in- kciót „meg kell nára. Ez magya- y a műtárgyakat ák.

És itt lépett a színre mentőangyalként Sir Peter Ustinov, a jeles all-round tehetség, aki nemcsak színészként ismert, hanem az UNICEF nevű nemzetközi gyermekvédő egyesület jeles képviselőjeként is. Ajándékozza dr. Rau a műgyűjteményét a UNICEF-nek – így a mentőötlet. Ezzel lehetővé válna, hogy addig is, amíg egyes darabjait a gyermekvédő liga javára lassacskán el nem adják, a kollekciót letétbe helyezzék valahol, például a párizsi Musée du Luxembourg-ban. És hogy a nemzetközi pártfogás teljessé legyen, szervezzenek kiállítási turnét a gyűjtemény legszebb darabjaiból – hadd tudja meg hát a világ, hogy miről is van itt szó!

Amikor ezeket a sorokat írom, e tervek részben már megvalósultak. Éppen megnyílt ugyanis a kölni Kunsthallében a kiállítássorozat premierje. A több mint száz művet bemutató tárlat címe: A dr. Rau-gyűjtemény – Fra Angelicótól Bonnard-ig címmel. Ezt párizsi, rotterdami és müncheni bemutatók követik majd, és csak azután kerül a kollekció hosszabb időre a Luxembourg-palotába. Így a tervek – közben pedig lázasan folytatódik a jogi csatározás: ügyvédek, alapítványok, múzeumok és egész országok kutatnak „megnyugtató megoldás" után. Érthető, hogy miért. Az egyik utolsó nagy magángyűjtemény sorsáról van szó, olyanról, amelyhez hasonlót ma már senki, még a leggazdagabb vállalkozók vagy intézmények sem tudnának összehozni. És ha igazak a találgatások, még az is lehetséges, hogy a Rau-kollekció valóban a legeslegutolsó azoknak a nemzetközi rangú magángyűjteményeknek a sorában, amelyek eddig nem kerültek nyilvános kiállítási intézmény kezére.

Nagy lélegzetet kell hát vennie annak, aki végig akarja nézni ezt az „ízelítőként" rendezett vándorkiállítást. Hiszen csupán ez a száz darab is egész múzeummal ér fel: oltárképek, reneszánsz remekművek, egy teljes kollekció a flamand és holland festészet javából, aztán az olasz és francia klasszikusok és rokokó mesterek következnek, például Canaletto, vagy egy bravúros főmű, egy Fragonard... A tárlat felét pedig az impresszionisták és a posztimpresszionisták teszik ki. Nehéz lenne beszámolni e háromnégy évtizedben festett művek seregéről, inkább csak arra a kérdésre válaszolnék, hogy mi volt a legnagyobb élmény vagy a legérdekesebb kép ebben a válogatásban.

Nos az biztos, hogy Monet-t tekinthetjük a Rau-kollekció legnagyobb előszeretetet élvező művészének, és talán nem véletlenül egy Monet volt az a kép is, amelyet a legérdekesebbnek találtam. Fahíd Argenteuilben, ez a címe. Ezen az 1872-ben festett látképen Párizs közeléből igen szokatlan motívum szerepel: egy hídként szolgáló merészen magas fatákolmány. Mi több, ez a fahíd kétszer is látható a képen, mert a rajta baktató gyalogosokkal és batárral, illetve a háttérben megnyíló tájjal teljes egészében ott tükröződik a Szajnában. Kevés impresszionista képet láttam, amely a francia vidék atmoszféráját és a XIX. század utolsó harmadának hétköznapi világát ilyen érdekes témaválasztással és ilyen rendkívül hangulatosan ábrázolná. *(Megtekinthető augusztus 26-ig.)*

PERNECZKY GÉZA

Hangulatok vonzásában.

Az exkluzív belső terek,
a klasszikus otthonok magazinja.

Művészportrék,
régiségek,
könyvajánló,
galériák és
kiállítóhelyek.

Kéthavonta keresse az újságárusoknál!

Körözés

Ismeretlen tettesek 2001. május 28. és június 1. között behatoltak dr. Bukovinszky László Eger, Széchenyi u. 12. alatti lakásába, ahonnan az alább felsorolt 12 – köztük két védetté nyilvánított – nagy értékű festményt tulajdonítottak el: Mednyánszky László: Erdőrészlet alkonyatban; Szabó Vladimir: Flamingók az állatkertben, olaj, vászon, 80x60 cm.; Szabó Vladimir: Keszthelyi öböl, olaj, vászon, 68x49 cm.; Koszta József: Virágcsendélet, olaj, vászon, 50x41 cm.; Rudnay Gyula: Faluvég (ezen a címen az 1924-es Velencei Biennálén kiállítva), eredeti címe: Falusi utca viharos éggel, olaj, vászon, 51x41 cm.; Innocent Ferenc: Hátranéző hölgy, olaj, vászon, 61x50 cm.; Komáromi-Kacz Ernő: Nő gitárral, olaj, vászon, 80x60 cm.; Endre Béla: Tanyasi kép, olaj, vászon, 75x45 cm.; id. Markó Károly: Fürdeni készülő nő, olaj, vászon, 35x24 cm.; Borsos Miklós: Olasz nő (védett), olaj, vászon, 93x67 cm.

A nyomravezetőnek 200 ezer forint jutalmat ajánlott fel a rendőrség. Aki bármilyen információval tud szolgálni, hívja a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság Nyomozó Osztályát a 06-36/522-128-as postai telefonszámon, vagy hívja a 107-et.

A Belvárosi Aukciósház tavaly decemberi árverésén 164. tételszámon szerepelt és nem kelt el a képen látható bronzszobor, amely utóbb a bolti készletbe került. Posztamensen állt a galériában, damillal kikötve. Június 20-án a nyitvatartási időben ismeretlen tettes elvágta a damilt és távozott a művel.

Aki tud a szobor hollétéről, értesítse Bencsik Zsuzsannát a Belvárosi Aukciósházban a 267-3538-es telefonszámon.

Ligeti Antal: Szepesi vár, 1886 (védett)
olaj, vászon, 150x96 cm

Clodion jelzéssel: Bacchus
bronz, 34 cm, 800 ezer forintot ér

NAGYHÁZI GALÉRIA és AUKCIÓSHÁZ

Kvalitásos festmények, ékszerek, bútorok, szőnyegek és dísztárgyak vétele és eladása. Hagyatékok és gyűjtemények árverezése. Az árverésekre a felvétel folyamatos.

A Nagyházi Galéria 2001. második félévi tervezett aukciós programja

Szeptember 26.: Festmény
Október 16-17-18.: Festmény, műtárgy, néprajz
November 27-28-29.: Festmény, műtárgy
December 15.: Ékszer, ezüst, dísztárgy

1055 Budapest, Balaton utca 8. • Fax: 475-6005
Telefon: 475-6000, 475-2090
1054 Budapest, Kálmán Imre u. 15. • Telefon: 312-1277
E-mail: nag@nagyhazi.hu • www.nagyhazi.hu

Megnyílt új üzletünk Pécsen!
7621 Pécs, Ferencsek u. 15. • Telefon: 06 30 226-0355

Vátesz legye
kozik, hogy
zőművészet
lását. A köz
ben tanúja
menetelének
teózis előjele
Az idén An
tették le a bá
adó körök. E
vész már évek
képzőművész
mén. Könyvei
ben, csakis a
anyagok felhas
lírai mozaikjai
soktól sem ide
tosan vállaló ép
cióinak, szobra
nek fényképeit t
lálhatók minden
déki modern kép
mok könyvesbol
A világhírű Le
tavasz címmel
művésznek. A
ben felállított ins
kére címet viselt
berében Franciac

A stockholmi M
lenállás útjai cím
York-i Museum
saját gyűjtemény
össze: a kurátor
logattak a XX.
léből, amelyek
mi-politikai ig
egyenlőtlenség
A politikailag
legtöbbször eg
üzenetet közvet
használat, a plak
kat idéző forma
nizmus, a harmi
daművészete) és
a hidegtű, a kőn
gyakran választjá
tal közvetített ké
jó példa Andy W
kel ellátott válas
amelyet a politi
gató „Szavazz M
tal látott el (1967
Az amerikai gy
hetvenes évekbeli
Államok agresszív
tikájának hatását
tumfotók emlékez
etnami, kambodzs
rázóak egy ismeret
pei egy kambodzsa
ról, köztük gyerek
megdöbbentően tal
fényképei a vietnam

Rézmetszet
Kőnyom
Mon
Tudja Ön
Tanulja
MŰVES G
ELJÁR
fölisme
E tudás
Szeptemb
72 tanóra a Z
az Iparművész
szervezi a
Kérésére bőveb
és jelentkezés
Karsainé Sz
távbeszélő/más
drótp
fulmenbt@f

Ligeti Antal

Párizsi nyilatkozat

A. T. A Balaton művészete
Dunántúli Napló 1970. aug. 16.,
7. l.

Ligeti Antal

gyakran festette a Balatont.

Artner Tivadar: A Balaton
művészete

Somogyi Néplap 1970 VIII. 9

Ligeti Antal

Gyakran festette a Balaton

Az Est Tivadar: A Balaton

Nógrád 1970 VIII. 9

Ligeti Antal

Említve

Artner Tivadar: A Balaton művészete

Békés megyei Népújság, 1970. aug. 16.

Ligeti Antal (1823-1890)

Budapest látképe (1884, olajtes tanulmány, 60x90 cm, sepkó)

Kiscelli Múzeum

Kiss Sándor: Magyarország történetének képes könyve 1849-1945 (Bp. 1969)

118-119

~~[illegible]~~ old.

Ligeti Antal,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban tájképe van,finom részletező stílusban. 220.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.1967.Pécs.1968

Lipchi Antal

Ezt a vidéket festette a XIX. 4-i
mester

Koppány - Sági : Csobánc
Panoráma Bp. 1965
V. old

Ligeti Antal

Dévény romjai

Mücsarnok 1938 őszi tárlat

MDK

Ligeti Antal

Zivatarban

Thirring G.dr.:Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Szépmüvészeti Muzeum. Bp. 1926. 100.l.

Ligeti Antal MDK

Női arckép

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Ligeti Antal fertő
„Réulet a tvenovényi mezőségből" c. képét
Sz. Andrássy Lajos nyerte a KT rovsolásban

MDK-A-1-1/732.

MDK

Ligeti Antal festő

„Betlehemi táj" c. képét a Műcsarnok 2. kiállításán vásárolja. 1878.

MDK-A-I-1/825.

MDK

Ligeti (Antal?)

1868. Szépmův. albirottság Sagja

MDK-A-I-1/448.

MDK

Ligeti Antal festő

1879. „A Aetna Catania felől"

és „Kenér" c képeit a KT a Nemzeti Casinónak

ajánlja vételre.

MDK-A-I-1/860.

MDK

Ligeti Antal festő

1881. „Mehádia vidéke" c képét vételre ajánlja KT-nek

MDK-A-I-1/953.

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o.

A halász

Alm-Tel. 3.auk. 194o. ápr. 7 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-1890.

Nazareti táj, vf.

Tájkép, cer.

Árv. Közl. 7.rk.sz. 84.sz. 1937.

24 l.

MDK

Ligeti Antal, festő

27. Fájkép 3. l.

77. Pásztor 5. l.

Alk. Művészhár. - III. Modern Grafika. - Bp. 1923.

3., 5. l.

M.D.K.

Ligeti Antal festő

Sziklás hegyi részlet. Veszprém, Bakony
huzeum.

Genth. hüeml. 1959 I. 416.

Ligeti Antal festő M.D.K.

Palermo c. lépse a szombathelyi
Savaria Muzeumban

Genth. Müeml. 1959 I. 367

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o. /?/

Patak medre, of.

Árverési közl. 1938, 3.rk.sz. 33 l.

Ligeti Antal

litografiája:

Drégely várának képe.

Jelzetlen.

Megjelent: Az Ország Tükre. 1864. 24. sz. 338.l.

182.o.

Genthon:Nógrád.1954.

Ligeti Antal

MDK

litográfiája:

Nógrád várának képe

Megjelent: Az Ország Tükre. 1863. 3. sz. 31.

enthon:Nógrád. 1954.

306.o.

MDK

Ligeti Antal, festő

Két predeti rajz.

Szent György Céh M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. aukció. - Ilat. 327. l.

Ligeti Antal festő M.D.K.

Tanulmány jelzve vászon 26 × 37.5
Olan pásztorok " aqu. 26.5 × 27
Olan pásztorok " rajz 23 × 21.5
Füzes tanya " " 30 × 47
Nádudvar " " 29 × 45.5
Via Appia " "
Josaphat völgye " aqu. 40 × 59.5

Enyedy Lukács és neje hagyatéka. Bp.
1923 24-25.

MDK

Li-eti Antal

Arábia, olaj

Szent György Céh I. árverési kat. 1910. ápr. 7l.

Ligeti Antal (1823 - 1890)
festő

M.D.K.

297) Régi Budapest 1863
(Minisztereln.)

Egyéb körtulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

15 l.

Ligeti Antal /1823-189e/

Tengeri táj sziklákkal

Ernst Muzeum aukciói. XII. 2ø 1.

Igen tisztelt Plébános Ur!

Magyarország müemlékei c.

MOK

Ligeti

L.L: A szolnoki művésztelep kiállí. Új Idők, 1904-5. XI.l.sz. 19 l.

Ligeti Antal
festő

MDK

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsiról.

MMM Évkönyve 1971, 161 l.

Ligeti Antal
festő

M.D.K.

Berkovits Ilona: A magyar munkásnaptár metszete
és Than Mór.

M.M.M. Évkönyve 1952, 67. l.

Ligeti István
festő

MDK

Orlai Petrics Soma temetésén részt vesz

Ikkel Péter: Orlai Petrics Soma

MMM Évkönyve 1951, 150 l

Ligeti Antal
festő

M. D. K.

Adalékok Munkácsy stílusának
alapulásához.
Végvári Lajos.

M. M. M. Évkönyve 1951. 82. old.

Ligeti
festő

MDK

Düsseldorfból üdvözletet küldi neki Munkácsy.

Levelek: Munkácsy Mihály — Telepy Károlyhoz.

MMM Évkönyve 1951, 163 l.

Ligeti Antal
festő

MDK

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hírlap
1841–1849

M.M.M. Évkönyve 1951 141 l.

Ligeti Antal festőművész
Fürdő gyermekek
Műbarát kiállitás, 194o

MAGYAR FESTŐ, 1500 körül

1. *Szent Margit donátorral* (46. kép)
(Belső kép.)

2. *Szent György*
(Külső kép.)
Fa, tempera, 141×53 cm. Oltárszárny.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1934. A donátor alatt, aki talán ciszterci apát, felirat: abt ber(nardus) cu sant salfator; ami talán a lekéri apátságra vonatkozik.
Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion, II., 1871., 373. l.

MAGYAR FESTŐ, 1500 körül
Szent Bálint és Szent Máté
Fa, tempera, 75×49 cm.
Vétetett a budapesti műkereskedelemből, 1935.

MAGYAR FESTŐ, 1500 körül
1. *Szent Miklós megakadályozza a kivégzést*
(Belső kép.)

2. *Szent Miklós és a három leány*
(Belső kép.)

3. *Olajfák hegye*
(Külső kép.)

4. *Keresztvitel*
(Külső kép.)

MDK

Ligeti Antal festő

Folyópart.
A halasi sósló (grafika)

Bényi L.: A Alföld képben és versben. Békéscsaba, kiállítási. Bp. 1952. 5, 7.

Ligeti Antal, sz. Nagy-Károly 1823

Czédrusok, toll

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények és rajzok jegyzéke. 41 l.

Ligeti Antal
Duna a Gellérthegggyel, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. január, 9 l.

56. l.

Xavéri Szent Ferenc halála

Vászon, olaj, 135×95 cm.
Jelezve jobbra: Gebhard Flatz, 1874.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 37. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — —ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 23. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 771. l. — Maszlaghy II., 212. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Szent Cecilia

Vászon, olaj, 130×95 cm.
Jelezve lent: Gebhard Flatz pinxit MDCCCLXXV.
Simor prímás rendelte a művésznél.
A Műcsarnok ünnepélyes megnyitásán ki volt állítva.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 37. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár.

MDK

Ligeti Antal

Oázis, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria.1948

M. D. K.

LIGETI Antal festő

Sopronban is dolgozott

Csatkai Endre: Steinacher Karoly sop-
roni bildermeier festő 148.

Művért. 1953. 1-2. sz.

M. D. K.

LIGETI Antal

1846-ban Olozovan-ban

Ybl Ervin: Ybl Miklós 121. l.

MDK

Ligeti Antal festő

1813 ban Nagyhárolyban született. Kolozsváron Szatmári Károlytól tanult. Firenében Mathó Károly lett 2 éven át oktatója. Bejárta Olaszországot, Egyiptomot és közel keletet.

Album 1861. évre a Magy. Népz. Társ. tagjainak. Pest 1862. Orlai.

MDK

Ligeti Antal

Vas. Ujs. 1863. 267 l.

Ligeti Antal, 1823-1890

Dévény vára, olaj

[illegible]

43 l.

Ligeti A.
Pásztor

Alkotás Művészház. III. Modern grafika. Bp. 1923.
5 l.

~~Vé kapozna alf. Es a kezseg-~~
~~földmüvesház az országut és a~~
~~földszintes hosszu ház, ma mo~~
~~melyben egyszer Madách megszá~~

Régi Berendezése sanni?

R,kat.templom. /Szt.Kereszt./
Története: Magas dombon épült
Uj neogotikus épület 1894-ből
csárlapujt-i templom.

A régi Templom a Canonica Visitatio ala
jó anyagból, Nagyrészt négyszö
van a nagyobbik fából való,
tiszteletére. a kisebbik kő
Továbbiakban leirja, hogy ala
gotikus szerkezetü, 17ol-ben
tetejét, magán oratóriuma ni
faszószéket emlit, továbbá ha
tiszteletére, középütt a Bol
Péter és Pál festett szobrai

L'geti Antal, 1823-189o.

Tájkép folyóval, olaj

N. Szal. III. aukc. 1924. 9.1.

Lịgeti Antal

Női arckép

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

11 l.

Ligeti Antal

Női arckép

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

11 1.

Ligeti Antal

Peták Antalné leánykori képe

Tájkép

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

11-12 l.

Ligeti Antal

Spiess Vince arcképe

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

12 l.

Ligeti Antal

Spiess Vincéné arcképe

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

12 l.

Ligeti Antal, 1823-1890

Felhőtanulmány, olaj

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója, Bp. 1923. 5 l.

Ligeti Antal, k823-9o

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

5 l.

Ligeti Antal és Wagner Sándor

Mátyás hazatérése a vadászatról, olaj

Erdélyi kiállitás. Nemz. Szal. 1922. márc.
12 1.

Ligeti /Antal/, festő MDK

tájképművészete sohasem alkotott olyant, mint Székely Bertalan "Holdfényes táj"-a.

Zádor Anna, Vita Székely Bertalan művészetének történelmi helyéről.
Müv. Ért. 1956. V. évf. 1. sz. 69-72.
70.o. (Genthon István hozzászólása.)

Ligeti Antal festőm

csak megemlítés

Vita Végvári L. Munkácsy M. ifjúsága c. kandidátusi értekezéséről

Genthon I. opponensi véleménye

Művészettörténeti Értesítő, 1957 II évf. 1 sz. 77 l.

Ligeti Antal festő

„Markó Károly arczépe"
másolat Schrotzböck utani 1847,
Neuer. Képcsarnokban
(Munkácsy M. ifjúsága, Bpesti Szemle,
1891, LXV, 321–344)

Fejős J.: A Neuer. Képcsarnok Alapító Egy. története
Művészettörténeti Értesítő 1957 II. évf. 1 sz.

43, 44, 45, 47 l.

Ligeti Antal:

MDK

Alföldi tájkép

Temesvári téptai

3

ll - D. 4

~~LIGE~~

LIGETI A.

Festménye a Rózsadombról

Budapest műemlékei I^k. Bp. 1962. 132. l.

MDK

Ligeti Antal

Tavaszi ünnepek a Károlyi palotában. Vasárnapi Ujs. 1880. 16.sz. 260 l.

Ligeti Antal

MDK

Budapest látképe a Mátyáshegyről /1884/

Műcsarnok 1924. febr-.márc.

Ligeti Antal

MDK

Budapest látképe délről 1864-ben.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Ch. D. U.

LIGETI Antal festő

Városképe a Budapest Történeti Muzeum festménygyüjteményében

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 394.1.

MDK

Ligeti Antal, festöm.
1823-1890

Járt ö is Szolnokon. De reá mélyebb hatást nem gyakorolt.

dr. Lázár Béla: Magyar müvészek Szolnokon. Szolnok a müvészetben. c. Emlékkönyv /ifj. Gonda Béla/ a 25 éves jub. alkalmából. 1927.szept. 19-24.l.

MDK

Ligeti Antal, festőm.
1823-1890.

Hegyi tó. Jelz.l.b.: Ligeti A.2.
18x24 Vizf.

Ernst Muz.aukc.XVI.1921. Kat. 35.l.

Ligeti Antal MDK

Önarckép

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Ligeti Antal, festö
1823-1890

Este a sivatagban. Jelezve. Olf.
90X118 cm.

Almásy -Teleki XI.1943. Kat. 17.1.

M. D. U.

LIGETI Antal festő

(1823 – 1890)

„Mártonhegyi út" (rezr.)

Főleg tuleti útja alkalmával szerzett

benyomásait örökítette meg.

Salmaton is tartózkodott.

A Nemzeti Kézcsarnok őre

Genthon-Németh-Vérvári-Zádor Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1958. 112, 144, 145-146, 170. 240.

Ligeti Antal MDK

Huszár Adolfnak és Ligeti Antal tájképfestőnek kerepesi uti siremléke. Donáth Gyula műve.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

58.l.

MDK

Ligeti Antal

Gerevich László cikke. Corvina, 1939. május.
418-425 l.

Ligeti Antal

Mithologiai és tájkép festő

A Nemzeti Muzeumban: "Palermo", "A szt család menekülése Egyiptomba", "Dévény vár romjai", "Visegrád", "Förtői tó", "Vajdahunyad."

Pirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

75.l.

MDK

Ligeti Antal

A képzőművészeti tanács tagjai.
Vas. Ujság 1871. 349 l.

MDK

Ligeti Antal

Horváth Henrik: Árpádházi Szent Margit síremléke és egyéb tanulmányok. Bp. 1944. 184–199 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90

Domboldalon, akv.

Ernst Múz. 43. aukc. 1929. dec. 30. 1.

MDK

Ligeti Antal

Strecsnó és Óvár a Vágvölgyben, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1885. 8 1

MDK

Ligeti Antal

Segesvára Branyitzkóról festve, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.
8. l. 8. l.

de .D-V.

LIGETI Antal festő

(1823-1890)

1861-ben telepedett meg Pesten

1864-ben a Vereinsmárosi Duna-

vartról ábrázolja Budát és Pestet.

1876. Tévesen „Mártonhegyi két" c. test-

mény

1884. Brestiláthér a József-hegy belőle.

udapest müeml'kei Ii. Bp. 1962. 129.l

M. D. K.

LISETI Antal festő

Budapest látképe 1864-ben (1887)

repr.

Budapest látképe a József hegy tetőre

(1884) repr.

Budapest műemlékei II. Ep. 1962. 124. l.

Budapest, [illegible]

Ligeti Antal MDK

Vázlatkönyv

Szépm. Muz.Grafikai Osztály XLVI. kiáll. 1922.
Magyar Tájak

Ligeti Antal MDK

képei vannak az 1958 jun 29-én
megnyilt Egri Képtár-ban/Dobó István Vármuzeum/.

--: Az egri képtár.
Népujság, Eger , 1958 jun. 29.

Ligeti Antal, [grafikus?] MDk

A mai Boráros tér helyéről készült látképe (1864) a Budapest Történeti Múzeum van látható.

László Miklós: Háromszáz év emlékekben 5. l

ESTI HIRLAP

Bp. 1960. júl. 13.

~~MÚEMLÉKvédelem~~

MDK

Ligety Antal

A Mücsarnokból. Vas, Ujs. 1877. 745. l.

MDK

Ligeti Antal

Képzőműv. Társulat. Képzőműv. Szemle, 1880. 2.évf. 16. l.

MDK

Ligeti Antal

Divány falva, festm.

Dévény vidékéről,"

Hirek mütermekből. Képzőmüv. Szemle. 188o. II.évf. 15-16.l.

MDK

Ligeti Antal: Kutnál

Árverési Közlöny 1938.2.rk.sz.l.o.

MDK

Ligeti Antal

Szana 189o. 11o.o.

MDK

Ligeti Antal

Szépm. Muz. graf.o. 61.kiáll.1931. Uj szerzem.

M.D.K.

Ligeti Antal

Ld. Radnay Oszkár: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei c. cikk.

Panoráma. Bécs. 1927.jan.2. 1.sz. sztl.p.

MOK

Ligeti Antal
festő

Nő papagályal c. képe az aukcion
gazdát cserélt

(l.c) Senki többet harmadszor

Nepszava, 89 évf 242 sz 1961 okt 12, 8e

MDK

Ligeti Antal

Képzőművészet 1927.3.sz. 13-14.o.

MDK

Ligeti Antal

Esposizione Internazionale Roma 1911. Mostre retrospettive. Ungheria Ep. 1911.

llo. 1.

Ligeti Antal
festő

M.D.K.

"Balaton vidék" c. képe.

"

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.
Bp. 1957.

113/1.

M.D.K.

Ligeti Antal
festő

Munkácsy, akihez az 19 éves korában Pestre jött tanítványa.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

491.

Ligeti Antal
festő

M.D.V.

Munkácsy Párizsból levéllel keresi fel Ligetit. —

[redacted]

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912

29 l.

Ligeti Antal

Capri sziget kikötője

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat által
Szegeden rendezett kiállitás 1876, katalogusa

Ligeti Antal

Naplemente Capry szigetén

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat Szegeden rendezett kiállitás 1876, katalogusa

Ligeti Antal

Részlet Turócz megyéből

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat Szegeden rendezett kiállitás 1876, katalogusa

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o.

Hegyvidék várrommal, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

2o 1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-1890.

Este a Zagyván, festm.

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept. 9 1.

Eger (Heves)

* Almagyar-utca 11/a. Bodnár-ház, ives kapuján rokokó kartusban ró tól jobbra rossz üzletnyilás. XV

/Breznay-Karczos: Egri képeskön Eger V és MV. Bp. 1951, 2 l/

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o.

Sziklák a tengerparton, festm.
Várrom, "

Ernst Muz. 51. atk. 1935. márc.
13 1.

MMK

Ligeti Antal festő, Pest

Bugaczi puszta, 1862
" " "
Palermo, 1861
Capri sziget, 1862
Baalbeck /hajdan Heliopolis/ romjai Syriába
1863

Szatmári Gy: Adatok 61 művész 28o művéről. Pesti Műegylet vásárlásai. Kézirat. 1853-63.

MDK

Ligeti Antal festő, Pest

A Kárpátok látképe a Thököly várról, 1853
Nazareth, 1859
Taormina Szicziliában, 1859
Girgenti, 186o
Siroki vár romjai a Mátrában, 1861

Szatmári Gy: Adatok 61 művész 28o művéről. Pesti Műegylet vásárlásai. Kézirat. 1853-63.

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o.

Az isaszegi csatatér

Almássy Teleki, VIII. 1942.
21 l.

MDK

Ligeti Antal

Mücs. őszi kiáll. Vas. Ujs. 1884, 46.sz.

741 l.

/, azon hegedűablak. Orgonakarzat,
yebb, félköríves szentélye mellett
dinger bécsi festő: Szt.Mihály-oltárkép,
gerth /nem Zichy Mihály/: Nep.Szt.
zt.

térzet a XIX. században. A Műgyűjtő,
5 – Blandl György, 1954/

Ligeti Antal

Árv. Közl. 1941. márc. 2.rksz. 97. auk.
12 l.

MDK

Ligeti Antal festő
(1823-1890.)

„Pálmafa" - Déri Múzeumban (10 kép.)

Előbb kereskedő, aztán tanult festeni
Olaszországban Markó Károly tanítványa. (27 kép.)

Déri Múzeum Képtára, Debrecen, 1954. - 10 kép.

MDK

Ligeti Antal
festő

Munkácsy első kísérletei után már látta a művész nagyszerűséget.

Kaposy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól
— Munkácsyról

MMM Évkönyve 1951, 160 l.

Ligeti Antal MDK

Csók István mintarajziskolai növendék korában a Műcsarnok kiállitásain Ligeti képeit is láthatta.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 7. l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-1890.

Karszti részlet halászokkal, festm.

Ernst Muz. 55. sukc. 1937. ápr.

21 1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o.

Tájkép, cer.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
24 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o.

Olasz táj, festm.

Piros ruhás ülő nő, festm.

Olasz parasztlány, "

Ernst Múz. 42. sukc. 1929. máj.
1o-11 l.

MDK

Ligeti Antal,,1823-189o.

Olasz ülő nő, festm.

Lovagló olasz parasżt, festm.

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

lo-11 1.

MDK

Ligeti Antal,,1823-189o.

Pihenő olasz matróz, festm.

Hazatérés a munkából, "

Ülő olasz nő, "

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

1o-11 1.

Ligeti Antal, 1823-1890.

pinend olasz mattrda, Festm.

Használata a munkából, "

Old olasz nő, "

Brunet Mus. 42. sorsz. 1929. máj.

Jo-Ii I.

MDK

Ligeti Antal,,1823-189o.

Férjét ápoló nő, festm.

Meltunói olasz nő, "

Ernst Muz. 42. auko. 1929. máj.

lo-11 1.

MDK

Antal,,1823-1890.

Ülő olasz paraszt, vizf,

Sziklás táj, festm.

Ernst Múz. 42. okt. 1929. máj.

10-11 1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-1890.

Olasz táj halászokkal

Ernst Múz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 19 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o

Romok, cer.

Sziklák, "

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 26 l.

MDK

Ligeti Antal

M. Nemz. Reneszánsz Társ. 2. aukc. 1921.

MDK

Ligeti Antal

Női arckép, of.

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

23 l.

Ligeti Antal

MDK

Az Aetna Catania felöl, olf.

Műcsarnok 1879.márc. 15.

Ligeti Antal MDK

Sztrecsnó vár romjai, olf.

Műcsarnok 1878. nov.3.

Ligeti Antal

MDK

Afrikai tájkép, olf.

Milcsernok 1878. okt. 16.

Ligeti Antal MDK

Sztrecsnó vár romjai, olf.

Műcsarnok 1878. okt. 16.

Ligeti Antal MDK

Morotva vize a tokaji heggyel, olf.

Mücsarnok 1878. okt. 16

Ligeti Antal

MDK

A Szt. Család futása Egyiptomba a bethlehemi kisdedek kiséretében

Micsárnok 1877. dec. 16.

Ligeti Antal MDK

A Szt.család futása Egyptomba a betlehemi kisdedek kiséretében

Mücsarnok 1877.nov.8.

Ligety Antal

MDK

Saskő vára és Sz.Kereszt a Garamvölgyben

Mlcsornok 1877.nov.8.

Ligeti Antal

MDK

Olasz tájkép, olf.
Mehádia vidéke, olf.
Szt-ágotai csárda, olf.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Ligeti Antal

MDK

Bella rega völgye, olf.

Mécsornok 1881. tavaszi kiáll.
második sorozat

Ligeti Antal MDK

Hortobágyi puszta a szt.ágostai csárdától tekintve, olf.

Műcsarnok 1881. tavaszi kiáll.
második sorozat

Ligeti Antal MDK

Solymos vára a Maros partján, olf.

Műcsarnok 1881. tavaszi kiáll.
második sorozat

Ligeti Antal MDK

Bella rega völgye, olf.

Mücsarnok 1881. ápr.1.

Ligeti Antal MDK

A Tisza áradása Csépán, olf.

Mücsarnok 1879. dec. 14.

Ligeti Antal

MDK

Cserna völgye Toplecznél, olf.

Mucsarnok 188o. nov.7.

Ligeti Antal MDK

Tiberias Genezarēth tavánál, olf.

Mücsarnok 188o. nov.7.

Ligeti Antal MDK

A Tisza áradása Cséfán, olf.

Mücsarnok 1879. nov. 2o.

Ligeti Antal MDK

Részlet a bugaci pusztáról, olf.

Műcsarnok 1879. ápr. 25.

Ligeti Antal MDK

Bietava, olf.

Mücsarnok 1879. ápr. 25.

Eigeti Antal MDK

Az Aetna Catania felől, olf.

Műcsarnok 1879. ápr. 25.

Ligeti Antal MDK

Ó kenéz, olf.

Mücsarnok 1879. ápr.25.

Ligeti Antal MDK

Keleti tájkép, olf.

Műcsarnok 1888. Magángyüjtemények ben levő régi és modern képek kiáll.

Ligeti Antal MDK

Afrikai tájkép, olf.
Pihenő beduinok Kairo mellett, olf.

Műcsarnok 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

Ligeti Antal MDK

Lándzsér vára, repr.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Ligeti Antal MDK

Segesvári csatatér. Skariatin orosz tábornok siremlékétől tekintve, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Ligeti Antal MDK

Lándzsér vára, Sopronmegye, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Ligeti Antal

MDK

Sz.Saba kolostor Palesztinában, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Ligeti Antal MDK

Lándzsér vára, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Ligeti Antal

MDK

Budaőrs vidéke, repr.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat.

Ligeti Antal MDK

Kanobin völgye a Libanonban, olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Ligeti Antal

MDK

Remete monostori szoros, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Ligeti Antal MDK

Budaőrs vidéke, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat

Ligeti Antal MDK

Budaőrs vidéke. repr.

Műcsarnok 1886. őszi Kiáll. I. sorozat

Ligeti Antal MDK

Babagáj és Galambócz vára /Az Al-Dunán/, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Ligeti Antal festő

Szöveg a keszthelyi Balatoni múzeum állandó kiállításának résztvevőjeként említi.

Műret nem említ.

Bodnár Éva:
„A Balaton a képző-
művészetben".

Jelenkor, 1966 - 8

MDK

Ligeti Antal

Mártonhegyi ut

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

Ligeti Antal

Párkány vidéke, olf.

Miscarnok 1889/90. téli kiáll.

Ligeti Antal MDK

Bagoméri Duna-ág, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Ligeti Antal MDK

Retyezát Hátszegtől, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Ligeti Antal MDK

Retyezát Hátszegtől, olf.

Műcsarnok 1888.őszi kiáll.
I. sorozat

Ligeti Antal MDK

Tündérvár, Biharmegye, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
I. sorozat

Ligeti Antal MDK

A Dráva Záhánytól, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
II. sorozat

Ligeti Antal MDK

Kilátás Szigligetre a Balaton partján, olf.

Mücsarnok 1884. őszi kiáll.

Ligeti Antal MDK

Kesüj-vizi töltés Nádoudvarnál, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

MDK

Ligeti Antal

Fővárosi Lapok 187o. I. V. 12. 431.o.

MDK

Ligeti Antal

Pogány Ö.G.: A magyar festészet haladó hagyományai
Szabad Nép 1950. jul.20.

MDK

Ligeti Antal

Szana T: 1oo év a m. művészet történetéből. Műcs.
19oo. dec. 16. 54o l.

M. D. K.

LIGETI Antal festő

(1823 – 1890)

„Mártonhegyi út" (repr.)

Fáton és Szolnokon tartózkodott.

A Nemzeti Kiscsarnok őre

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945.
Bp. 1962. 110, 142, 143-144, 166, 239.

Ligeti Antal, festöm. MDK

néhány telig kész mü, néhány hegyvideki tájképen kivül ,

Arviz c.müve érdekes. Különös hatást kölcsönö

e képnek a nagy ellentét: a rémes pusztulás s a ti
tiszta, napsugaras idö, eredeti felfogással , he-
lyes érzékkel tudta feltüntetni L.A.

Hirek a mütermekből.

Képzömüvészeti Szemle. I.évf. 1879. okt. lo.sz. 126,-t.

Ligeti Antal

A Műcsarnok a Felvidékért. Pesti Hirlap, 1938. okt. 16. 30. 1.

MDK

Ligeti Antal
műve:

Capri szigetén. A Szépm.Muz.tulajdona.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 29.1.

MDK

Ligeti Antal
műve:

Tájképtanulmány. A Szépművészeti Muzeum tulajdona.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj.jun. 28.1.

MDK

Ligeti Antal
műve:

Önarckép. Dr.Lengyel józsef tulajdona.

Az Orsz.Magy.Képzóm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936. máj-jun. 27.l.

Ligeti Antal MDK

A királykövi hegység, olf.

Mücsarnok 1885. őszi kiáll.

Ligeti Antal

MDK

A "torockói kő-köz", olf.

Nagyarnok 1885. őszi kiáll.

Ligeti Antal MDK

Keleti tájkép, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Ligeti Antal

MDK

Capri sziget, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Ligeti Antal MDK

Alföldi puszta. olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat

Ligeti Antal MDK

Kanobin völgye a Libanonban. olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat.

Ligeti Antal MDK

Budaőrs vidéke, olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat

Ligeti Antal

MDK

Alföldi tájkép, olf.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Ligeti Antal NDK

Josafát völgye, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Ligeti Antal MDK

Fiume, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Ligeti Antal MDK

Pichetto ó A Frangepánok ősi vára - a Kars hegységben, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

Ligeti Antal MDK

Nádas Tápió Szt.Márton mellett, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

Ligeti Antal MDK

Capri sziget, repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. élt. kiáll.

Ligati Antal MDK

Keleti tájkép, repr.

-Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Ligeti Antal, festöm.
1823-1890.

366. Albánoi asszony. 37x27. Jelzett.
Illusztrálva az V. táblán.
367. Forrás. Ceruzarajz. 20x26. Jelzett.

Tanulmányok, rajzok, metszetek. -97. aukció.
Arv. Közl. 1941. márc. 2. rk. sz. - Kat. 3d.1.

Ligeti Antal MDK

A velencei tó Gárdonytól, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

MDK

Ligeti Antal

másolja Markó Károly "Krisztus keresztel-tetése" c. festményét

Fővárosi Lapok 187o.I.V.12.431.l.

MDK

Ligeti Antal, festöm.

Visegrád romjai. Szép tájkép.

Az állandó képtárlatot ..... 1854.jun.15.nyilt meg
Vas. Ujs. 1854. 17e.l. a jun-jul.tárlat.

MDK

Ligeti Antal

"Segitség".Vasárnapi Ujság 1887.21.sz. 353.l.

MDK

Ligeti Antal, festöm.
1823-1890

Keleti táj. Olf. Jelz.

Árv. Csarn.1937.okt.83.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 28.1.

Ligeti Antal MDK

Kilátás a szikrai csárdából a Tisza mellett,olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Ligeti Antal

Keleti tájkép, olf.

Miccarnok 1896. ezredéves kiáll.

Ligeti Antal MDK

Volosca, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Ligeti Antal

Pérely 96.1.

melk

Ligeti Antal, Telepy Károly, molnár József
Brodszky Sándor

művészi ábrázolásaiban mutatja be a
kiállítás a 19. sz második felében 1900-ig
a budapesti városképek változásait.

Bertalan Vilmos. A Kiscelli Múzeum Bp 1962
8. l

Dear Mr. Terry Brown, Member of the
Parliament

Thank you for your letter dated 16th January 1987 in which you
invited me to attend a meeting in the House of Commons.

Unfortunately I am unable to attend as I am busy on that day.

Yours sincerely, R. Kinnell (Mrs) Dip Hist
S.L

MDK

Ligeti Antal

Visegrád délről, repr.

SzmKT. 50-155.1.

MDK

Ligeti Antal

"A magyar képirás úttörői" cimmel megjelent kötet a magyar művészet egykori jeleseinek élet- és jellemrajzát foglalja magába. A múlt század elhunyt jelesei közt van Ligeti Antalé is.

Cikk: A Magyar Képirás Uttörői.

Vasárnapi Ujság, 1904. 51.évf. 878.l.

MDK

Ligeti Antal, festöm.
1823-1890

Dévény vára. Olf.

Árv.Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 43.old.

Ligeti Antal, festőművész M.D.K.

elhunyta alkalmával az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat sírcsulék-pályázatot hirdetett.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1892. XIII évf.
jul. 26. sz. 2 old.

M.D.K.

Lipcsi Antal, festő

Budapest pesti oldalának látképeit ábrázoló vázlatával vett részt a Bpesti utcakőperre kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1885. VI. évf.
Jan. 7. sz.

Ligeti Antal, festő MDK.

Az Alföld „romantikus lelkiségű" ábrázolói-
nak egyike".

Péter Imre: A Alföld a festészetben

Népszabadság, Sz. 1959. júl. 26 7.1

MDK

Ligeti Antal /1823-1890/
tájképfestő

Munkácsi egyik vezetője a képzőművészet tanulmányozásában.

8.o.

Több levelet irt Munkácsy Ligetinek.

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

MDK

Ligeti Antal

Balaton Szigliget várának romjaival

Szepes vára a háttérben a Kárpátokkal

Divald Akad. palotája. 46.l.

MDK

Ligeti Antal

A pesti városliget

A Gizella-album. Vas. Ujs. 1873. ápr. 2o. 193.l.

Ligeti Antal MDK

Szt. Saba kolostor

Mocsaras táj

Mücsarnok 19o2. A Bpi Orvosszövetség

Mükiállitása

MDK

Ligeti Antal

Damaskus

Lázár Wolfner gyüjt. **115.l.**

MDK

Ligeti Antal

Rákosi Jenő és a művészek. A Magyűjtő 1929. 5. sz. 154.l.

MDK

Ligeti Antal és Wagner Sándor

Vajdahunyad vára, repr.

Wrdély 194o. 53.l.

MDK

Ligeti Antal

Balaton Szigliget várromjaival

Csánky Dénes: A festői Balaton. Bp. 1942.
56,57,58,59.l.

mdk

Ligeti Antal

Hajóvontatók a ferencvárosi parton. Olajfestmény 1887.

Kép reprodukció

Budapest V. A Kiscelli Múzeum
Gy. 1962.

52.L

Ligeti Antal MDK

Mátyás király hażatér a vadászatról Vajdahunyadi várába

Mücsarnok 193o Szent Imre emlékkiállitás

MDK

Ligeti Antal MDK

Mátyás hazatér a vadászatról, repr.

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállítás

MDK

Ligeti Antal

Buda-Pest látképe

A Gizella-album. Vasárnapi Ujság 1873. ápr. 2o.
193.l.

Ligeti Antal. festő

M.D.K.

nehány képe szerepelt az 1928 őszén Stockholmban, Göteborgban, Oslóban és Nürnbergben rendezett reprezentatív magyar képzőművészeti kiállitáson.

Liber Endre: A főváros részvétele a magyar képzőművészet külföldi reprezentatív kiállitásain. Városi Szemle, XV.évf. 1929. 532.old.

M.D.K.

Ligeti Antal /1823-1890/

297. Régi Budapest, 1863. Olajf.

Elveszett. /Miniszterelln./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
19. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Ligeti Antal MDK

1823-1890.

Markónál tanult, majd rövid ideig Münchenben tartózkodott

Festményei: "Visegrád délről" 1861, "Szepes - hely" 1874. "Trencsén vára", "Pest az Istenhegyi utról 1876 /

Rajzai alig játszanak szerpet művészeti megitélésében.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960;

17.1.

MDK

Ligeti Antal, festö
1823-189o

Romok. Jelzett. ceruzarajz.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt. 4. rk.sz
36.l.

MDK

Ligeti Antal

684.sz.

Csaki,M: Baron Bruckenthalisches Museum in Hermannstadt. Führer durch die Gemäldegale_rie. VI. Auflage. Hermannstadt, 1909.

MDK

Ligeti Antal

A mücsarnok őszi kiállitása. Képzőművészeti Szemle. 1879. 11.sz. 140.l.

Hirek a műtermekből. Képzőmüv.Szle. 1879.11. sz.

MDK

Ligeti Antal

Cziróka völgye

Hirek a mütermekből. Képzőmüv.Szle. 1879.11.sz.

137.l.

[illegible]

Ligeti Antal, 1823-90.

A veszprémi apácavölgy

[illegible] 39. sukc. 25.1.

MDK

Ligeti Antal /?/ 1823-90.

Ligeti Antal arcképe 1849-ből

Ernst Muz. 39. sukc. 25. 1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90.

Fák a tengerparton

Damaskus

Ernst Muz. 13-14. aukc. 1920. 21. 1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-9o.

Jeruzsálemi táj, vf.

Tájkép

Tájkép

Táj antik templommal

Ernst Múz. 23. aukc. 1923. 32.1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90.

Fatanulmány, vf.

Női tanulmány, vf.

Ernst Mus. 23. auk. 1923. 31. 1.

Ligeti Antal festő .M.D.K.

utlörő a spolnaki festők között

Körner É. Könyvismertetés. Művtört. Ért.
1954 1 sz. 182.

Ligeti Antal
festő

M.D.K

Képeiről.

Farkas Zoltán: Csók István búcsúztatója
Művészet, 1961. április — 4 lap.

M.D.K.

Ligeti Antal

Festőművész festménye található az esztergomi ker.muzeomban.

Esztergom muzeoma.

Városok Lapja 1948. 4.szám. 57.old.

MDK.

Ligeti Antal festő /1823-1890/

"Tájkép" /olaj/

Árverési Közlöny 1939. december 4.sz.

39.1.

M.D.K.

Ligeti Antal /1823-1890/

357. Dévény romjai. Olajf. 115 x 185, vászon.
358. Balatoni vidék. Olajf. 25.2 x 41.5, "

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 40. l.

MDK

Ligeti Antal, festö
1823-1890

Városkép. Jel. Vizf.

v.Ernst Muzeum VI.művészeti aukció. Kiáll. 1947 okt.
Kat. 19.1. 12-19.

MNK.

Ligeti Antal

festő

1823–1890

művei a kiállításon

– Nemzetközi grafikai kiállítás a Műcsarnokban.

Grafikai Szemle 1909, évf. 2, 29 l.

MDK

Ligeti Antal

Markó Károly Ligeti Antal mestere

Ligeti Antal. Müvészet, I. évf. 1902. 148-149.

MDK

Ligeti Antal

Lauser, Dr Wilhelm: Die Kunst in Oesterreich-Ungarn. II. Jahrg. Wien. o.n. 123.1.

MDK

Ligeti Antal

Tájképvázlat. Ceruzarajz.

Kézdi-Kovacs László Atelier-kiall.kat.Nemzeti Szalon.1911.febr. 11.lap

Ligeti Antal

MDK

Tiszaparti táj, olf.

Mücsarnok 1927 Magyat táj- és életképkiáll.

Ligeti Antal

MDK

Dévényvára, olf.

Műcsarnok 1927. Magyar tájképkiállítás.

MDK

n. Ligeti Antal, festöm.

1826. Ráth György-féle 300 ft-os díj: Buda-Örs vidéke.

OMKT- Vándorkiállítások. 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös. Kat. 65. l.

Ligeti Antal, festöm.

'9. Babgáj és Galambócz vára. / Az Al-Dunán/. Olf.

KMT 1889/8e téli,kiáll. Kat. XXI.old.

MDK

Ligeti Antal, festöm.

Kiváló Markó-tanitvány, magasra lehet értékelni a közvetlen természeti élmény müvészi átérzését, szellemes pés könnyed közlését./Ezt Molnár József nél hiába keressük, pedig müveiben Ligeti Antal modorát idézi fel/.

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet.
A festöi Balaton. Bp.1942. 63-66.l.

MDK

* Ligeti Antal, festöm.

Olasz tájkép. Olf.

KMT 1901/2 téli kiáll. Kat. 38.1.

MDK

n. Ligeti Antal, festöm.

Buda-Örs vidéke. 1886.- Ryáth György-féle

300. Ft-os dij

Mücs.-OMKT. Tavaszi kiállitás. 1900. Kat. 16.1.

MDK

Ligeti Antal festő

Képzőművészeti Szemle 1880. II. 7.sz. 107 l.

lye :----------

MDK

Ligeti Antal (1823-1890)

Olasz tájképe.

Lázár Wolfner gyüjt.101.lap

MDK

Ligeti Antal

Olasz városrészlet, ceruzarajz

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept. 49.l.

MDK

Ligeti Antal

Női arckép

M.Biedermeier kiáll.képes tárgymutató, 1937.nov.

Mücs. 23 l.

helye: .....

MDK

Ligeti Antal

Női arckép

M.Biedermeier kiáll.képes tárgymutató, 1937.nov.

Mücs. 23 l.

EA .....ltsz. Gyűjtés

MDK

Ligeti Antal

Szigliget

Balaton vidéke

A Balaton tájfestészetünkben. Szépművészet 1941. 168.l.

Ligeti Antal festő M.N.K.

/ 1823-1890 /

Tárgykörében romköltészet és a Kelet uralkodik

Kempis Antal: A képzőművészetek története 705.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

MDK

Ligeti Antal, festőm.
1823-1890.

Sziklás tengerpart. Jel.l.b.: Ligeti A.
Vászon. 45.5x69.
Szélmalom vizparton. Jel.L.j.: Ligeti Antal
1879

Ernst ház. aukciója. XXVIII. 1924. Kat. 30.1.

MDK

Ligeti Antal, festöm.
1823-1890

Keleti város. Jel.l.j.: Ligeti
Vászon. 29.5x55.5

Mocsaras táj. Jel.l.j.: Ligeti A.
Vászon. 37x52
Tájkép. Vizf. 18x33

Ernst Muz. aukciója. XXVIII. 1924. Kat. 30.1.

MDK

n. Ligeti Antal, festöm.

Füzér vár. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Kópki áll. 1890.máj.Kat.
21.1.

Ligeti Antal, festőm. MDK

Párkány vidéke. Olf.

OMKT ált.vend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 25 old.

Ligeti tutal
festő

M.D.K.

Capriban festett két részletet amelyiket most a hagyar Nemzeti galeria őriz.

Telepy Katalin: Szinyei Capriban
Művészet, 1963. Október — 11 lap

MDK

Ligeti Antal, festő

Képzőművészeti Szemle, 1879. lo.sz. 126 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés

3. folyt.

Nóé apámnak is ettől le
Egész életébe ugrált, m

MDK

Ligeti Antal festő

Képzőművészeti Szemle, 1879.11.sz. 137 l.

elye:

tt jókedve,
int a kecske.

MDK

Ligeti Antal és Wagner Sándor

Mátyás hazatér a vadászatról, repr.

Műcsarnok 1930. Szt. Imre kiáll. kat.

MDK

Ligeti Antal, festöm.

Mátyás király a vadásztról hazatér.
Az eseményt Wágner Sándor festette, a tájképi részt Ligeti.

Balástörtfest. 56.1.

MDK

Ligeti Antal

Jeruzsálemi tájrészlet

A "Segitség" emlék-album. Vas. Ujs. 1887. 34. sz. 567. l.

MDK

Ligeti Antal

A Műcsarnok 1887 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Szt. Sava kolostor , c.olajfm.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-132. l.

Ligeti Antal MDK

Jeruzsálem, vizf.

Jeruzsálemi fensik, szinezett toll

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiáll.

Ligeti Antal.

A Képzőművészeti Társulat tagja.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Ligeti Antal.

A Nemzeti Képcsarnok képet vásárol a müvésztől 1851-ben.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Ligeti Antal, festőm.
1823-1890

267. Az Etna. Jel.: Ligeti A. 1879. Vászon.
Illusztrálva XXII.tábla.

268. Görög tengerpart. Jel.: Ligeti A. 1887.
Vászon.

Ernst Múzeum aukciói. 46. 1931. Kat. 25.1.

MDK

Ligeti Antal, festőm.

6.1.

Végvári L.: A m. festészet haladó hagyományai. Főv. képz. Katal.előszava. 1951.

MDK

Ligeti Antal, festőm.

1c7. St.Saba Kolostor. Repr.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 19c2.
Kat.

Ligeti Antal, festő

MDh

A decemberi művészeti aukción

három magyar tájképét 3-5 ezer forintra

becsülték.

– : Csók, Szőnyi, Rudnay

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 27.

Ligeti Antal MDK

Szt. Saba Kolostor, repr.

Mücsarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

MDK

Ligeti Antal

Kremmer Dezső: A Fővárosi Muzeum. Magyar Müvészet 1925. 195.l.

MDK

Ligeti Antal, festőm.

1823-1890.

337. Keleti táj. Jelzett. olf.

Árverési Közlöny. 1937.okt.rk.sz. 28.1.

MDK

Ligeti Antal

Tunis

Almásy-Tellki. VII. 1941.

MDK

Ligeti Antal

A szolnoki művésztelep. P.H. 1928 évi nagy naptára.
74.l.

MDK

Ligeti Antal, festőm.

ott festett a szolnoki telepen, akit Szolnok lekötött, inspirált.

Hyba: Fényes ünnepség keretében nyilt meg a szolnoki művésztelep jubiláris kiállitása.-Szolnok.
Nemzeti Ujság.1927.szept. 20. 6.l.

Ligeti Antal, festőm. MDK

id. Markó Károly féle tájkép-előadás /az iskola névsorában/ sorában találjuk L.A.-t.

Lyka Károly: Budapest magánképtárai.
Müvészet. 19 02. 329.-330.1.

Ligeti Antal MDK

Budapest a Rózsahegyről, olf.

Műcsarnok 1927 Magyar táj- és életképKiáll.

MDK

Ligeti Antal

Az országos képzőm. társulat. Vas. Ujs. 1872. 202.1.

MDK

Ligeti Antal

A kutnál, repr.

Árverési Közlöny 1937. 2. rk. sz.

MDK

Ligeti Antal

Konstantinápoly, vf.,repr.

Magyar Müvészet 1925. 519.l.

MDK

Ligeti Antal

siremléke, készitette: Donáth Gyula. Repr.

Közleményei, Az O. M. Képz. Társ. 1894-re.

MDK

Ligeti Antal

Mátyás király hazatér a vadászatról

Vajdahunyad várába

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Ligeti Antal

MDK

Naplemente /Görögország/

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Ligeti Antal MDK

Aldunai táj

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Ligeti Antal

Dévény vára, repr.

KMTárs. 1927. táj- és életk. kiáll. kat.

MDK

Ligeti Antal

Keleti tájkép, repr.

1885. orsz. kiáll. kat.

MDK

Ligeti Antal

Oázis, repr.

Petrovics MM

MDK

Ligeti Antal

Czigler Ignác: Müvelődéstörténet különös tekintettel a képzőművészetek fejlődésére. Művészet 1903. 118.l.

Idézi antal

Osiglér Igmánd: Művelődéstörténeti adatok tekintettel a képzőművészetek fejlődésére. Művészet 1905. 118.1.

MDK

Ligeti Antal

Festészeink. Vas. Ujs. 1872. 373.l.

MDK

Ligeti Antal, festőm.

787. Tájkép. Ceruzarajz.

787a. Rajz.

A Gyüjtő. 1914. 5-6. sz. XIX. aukció. Kat.184.l.

MDK

Ligeti Antal

Peták Emilné leánykori képe. Repr.

Csatkai Endre dr.: A soproni piktura történetének vázlata. Magyar Művészet 1928. 7. sz. 558.l.

Ligeti Antal MDK

Dévény vára, repr.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Ligeti Antal

Kende B.: Felvidéki művészek és az őszi tárlat a Műcsarnokban. Művészet 1938. III. évf. 82. sz.

148.1.

MDK

Ligeti Antal

"Budaörs vidéke" c. tájképe a Műcsarnok jub. kiáll.-án.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Ligeti Antal

Részlet Jeruzsálemből

Trencsényi mezőség

A képkiállitáson. Fővárosi Lapok 1875. 24.l.

MDK

Ligeti Antal

Hirek a képiró mühelyekből. Művészi Ipar 1885/86. 38.l.

MDK

Ligeti Antal festöm.

képei Töpler Kálmán de.fővárosi tag gyüjteményében szerepelnek

kb Lo Ligeti Antal-kép Petákh Emilnéé.

Csatkai Endre: Müpártolás, mügyüjtés Sopronban. Magyar Müvészet. 1928. 7. sz. 577-587.l.

MDK

Ligeti Antal festő

Képzőművészeti Szemle 188o. 9.sz. 133 l.

MDK

Ligeti Antal

A műcsarnok őszi kiállá Képzőművészeti Szemle 1879. 140.l.

MDK

Ligeti Antal

Ybl Ervin: Szinyei Merse Pal és a magyar tájkép-
festészet.

Magyar Művészet, 1926. 5.lap

MDK

Ligeti Antal

"Női képmas" c.festményével / baró Kornfeld Móric ajándéka/ gyarapodott a Szépm.Múz.modern képtára 1926.-ban,

Cikk: A Szépm.Múz.gyarapodasa 1926-ban.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 111.l.

MDK

Ligeti Antal

Ybl E.: Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet. Magyar Müvészet 1926. 1. sz. 5.l.

MDK

Ligeti Antal

Marisy Ö.: A Balaton irodalmunk és művészetünk tükrében. Szépművészet 1941. 7. sz. 161-165.l.

MDK

Ligeti Antal

mellszobra, Zala György alkotása, márvány. Repr.

Petrovics E.dr.: A Szépmüvészeti Muzeum modern magyar szobrai. Magyar Müvészet 1926.

257.1.

MDK

Ligeti Antal

Budapest látképe a Mátyáshegyről. 1884. Repr.

Magyar Művészet, 1925. 221.l.

Liget Antal

Budapest Iskiépe a Mátyásegyről. 1884. Kopr.

Magyar Mővészet, 1929. 221.l.

MDK

Kigeti Antal, festőm.

több finom kidolgozású, mély távlatu képe mutatja L.A. teljes művészi erejét a táj-képfestők közül.

"Párkány vidéke" -derült, ragyogó nyári égg

A Képzőműv. Társ. téli kiállításából. /?/
Vas.Ujs. 1883. 766.l.
XXXVI.évf. 47.sz.

Ligeti Antal

MDK

Dévény vára

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Ligeti Antal MDK

Aldunai táj, olf.

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

MDK

Ligeti Antal, festöm.

Szül. 1823. Nagy-Károlyban, megh. 1890.Bp.

107. Szt.Saba kolostor. I.Ferenc. József t.
106. Mocsaras táj.

Mücs. - Bp.-i Örvösszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 15 l.

MDK

Ligeti Antal

Olasz pásztorok, ceruzarajz

"Füzes tanya", ceruzarajz

Ernst Muzeum aukciói XXIII. 24.l.

MDK

Ligeti Antal

Tanulmány, of.

Olasz parasztok, vf.

Ernst Muzeum aukciói XXIII. 24.1.

MDK

Ligeti Antal

Olasz tájkép, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Ligeti Antal

Budapest látképe a Mátyáshegyről. 1884. Repr.

Magyar Művészet, 1925. 221.l.

MDK

Ligeti Antal

Capri sziget c.műve. Repr.

1885.orsz.kiáll.kat. 95.l.

MDK

Ligeti Antal

"Nádudvar", ceruzarajz

"Via Appia", ceruzarajz

Josaphat völgye, vf.

Ernst Muzeum aukciói XXIII. 25.1.

MDK

Ligeti Antal

Sziklás tengerpart

A Szépmüvészeti Muzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar Müvészet 1926. 41.l.

MDK

Ligeti Antal

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub.kiállításán.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs.1886. 46.sz. 742.l.

Ligeti Antal MDK

Budapest látképe a Mátyáshegyről 1884.,olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Ligeti Antal festőm. MDK
Fóthon

az első választmányi ülésen idén a f. havi kiállításból kiosztás végett kiválasztottak:
Ligeti A.-tól "Nazareth a természet után" Olf.-t

Tárház.- A műegylet az idei első választmányi ülésében...
Vasárnapi Ujság. 1859. 309.l.

MDK

Ligeti Antal

"Olevano, a sabinai hegységben" c. művét a műegylet sorsolásra megvette.

Vas.Ujs. 1867. 412.lap

Ligeti Antal

Budapest látképe délről 1864-ben, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

MDK

Ligeti Antal

Pipics Zoltán dr.: A Képzőm. Társ. a régi Műcsarnokban. Évk. KMT. 1930. 118.l.

MDK

Ligeti Antal

Z.I.: Szolnok és a müvésztelep. Magyar Iparmüvészet 1936. 69.l.

Ligeti Antal festő M.D.K.

Mészöly Gézát, aki díllettánsként Markó tájké-
peket másolt tanitgatta mellékesen, mint
a képtár őre, és a művészpályára biztatta.
Munkácsyt Pestre kerülteker pártfogolta.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 716.
A Kultura Világa Bp. 1953. 717.1

Ligeti Antal, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853. május 19. 14. 278.

Iró- és müvészélet.

Ligeti Antal festő (1823–1890)

Pesti Hirlap. 1886. VIII. é: jan. 17. 4o.

Képviselőház

Ligeti Antal

cédulára?

KÜLÖ

Hírek a képíró műhelyekből

Ligeti Antal két erdélyi tájképen dolgozik: az egy Toroczkó vidékéről az úgynevezett Kőköznek sz lás, vadregényes részletét, a másik Brassó körn két, a háttérben a Királykő hegycsoporttal áb zolja. A művész mindkettőt az őszi tárlatra szár Lotz Károly a Saxlehner-palota lépcsőcsarn allegoriai tárgyú kisebb falképekkel díszíti. — Ag házy Gyula legközelebb egyszerűsége által von kis képet fejezett be. A kép mezítlen pásztorfi ábrázol, a mint a nádas közelében kétszárú ná sípon elmerengve játszik. Jelenleg egy erdőrész- leten dolgozik. — Vastagh György két főispán arczképét, Jankovics Lászlóét és Ormós Zsigmondét festi. — Roskovics Ignácz egy oltárképet fest, mely- let Csekonics Endre gróf rendelt meg. A kép a legendából azt a jelenetet ábrázolja, a mint a szen- tet angyalok az égbe viszik.

Művészi Ipar
1885/86.
38. l.

OK.

H. Macht terve szerint; — 2. Gyertyatartó a
si skót templom számára tervezte Ferstel; —
Állvány és lábai. 9. Beyer terve szerint; —
Csillár kovácsolt vasból, Lacher terve szerint; —
Könyvszekrény, készíté Fr. Würfel Bécsben.

REVUE DES DEUX-MONDES augusztus 15-ki
ában Émile Michel jeles franczia tájképiró érde-
tanulmányt közöl a tájfestés kezdetéről a fland-
képirasban.

UONAROTTI augusztus 7-kén megjelent
ét érdekes közleményt tartalmaz, névszerint:
Mifanesitől Documenti inediti sopra l'arte
del XII-mo a XVI-mo secolo; A. Berto-
Soggiorno degli artisti fiamminghi e hollan-
Roma nel XVI-o ed XVII-o secolo.

EMEINE KUNST-CHRONIK. 33. sz.
m: Jul. Deininger, die k. k. Hofmuseen in
; — P. Lehfeldt, die Behandlung der Kunst-
schichte; — V. Frei, Landschaft und Thierstück
f der ungarischen Ausstellung. — Budapester
nstgewerbe.

THE PORTFOLIO. London 1885. Szeptember havi füzet tartalma: W. Wallkiss Lloyd, Statue of Demosthenes, képpel; — W. M. Conway, the influence of the mendicant orders upon the revival of art. II. Giotto considered as a franciscan artist, képpel; — A. H. Church, Old English fruit trenchers.

THE MAGAZIN OF ART. London 1885. Szep-

Ligeti Antal

l.

Vegyesi Szolnok

18.65.l.

The 4th of May 1949

VI.

How Did Dick Whittington Become Lord Mayor of London?

Whittington was a poor, orphan boy, because his parents soon died. He lived in the country, till he didn't hear, that some streets of London are paved with gold. So he decided, that he would go to London.

Ligeti Antal

festō

l.

Farkas Munklevelei

18, 19, 20, 21, 22, 23
24, 25, 26, 28, 30, 32,
33, 34, 35, 37, 38, 39, 40,
41, 42, 43, 44, 46, 47,
48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55,
56, 57, 58, 59, 60, 61, 63,
64, 66, 67, l. 217. l.

Házi javítás. 1949. XII. 1.

Æneis I. 344–351.
Dido története.

Ennek férje a nemesét-
lentől nagy nevelemel
nevetett Sychaeus volt, aki
[illegible]

Ligeti Antal és

Wagner Sándor

mûes
ged

ged

Siklóssy László

A magyar sport ezer
évi. I K. Bp. 85. l.
előtt -

Ligeti Antal

Lyka München

23 l.

Dr. vitéz HAÁSZ ALADÁR

miniszteri osztályfőnök, a művészeti ügyosztály főnöke

Dr. TIHAMÉR LAJOS

miniszteri tanácsos,
az Orsz. Irodalmi és Művészeti Tanács igazgatója

Dr. SAY GÉZA

miniszteri osztálytanácsos,
képzőművészeti előadó

HUBAY ANDOR

a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület igazgatója

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o.

Pihenő karaván, of.

A kutnál, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 3o l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-189o

Tunisz

Magy.remekmüvek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.
~~21 1.~~ 22 l.

MDK.

Ligeti Antal festi

„Canobin völgye" c. képét 1887.-i KT-sor-
roláson gr. Zichy Edmund nyeri.

MDK-A-t-1/2146.

MDK.

Ligeti Antal futó

„Székelyhő" c képét aladja. 1887.

MDK-A-I-1/1893.

MDK

Ligeti Antal fectő

„Kanobán völgye" c képét KT rovolásra

megvení. 1886.

MDK-A-I-1/1704.

MDK

Ligeti Antal festő

„Budaörsi sénlet"

„Monostori kovos" c képeit KT tartalom

Geist Clarisse vebe meg. 1886.

MDK-A-I-1/1717.

MDK

Ligeti Antal festő

„Remete-monostori kovas"
„Budaörs vidéke" c képeit KT öni tárlatán
eladja. 1886.

MUK-A-1-1/1722.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Egyiptomi tájék" c képét ☒ dr Pethő Gyula

vette meg. 1886.

MDK-A-I-1/1770.

MDK

Ligeti Antal fető

„Sztrecsno és Óvár" c képét Szabó Kálmán

vette meg. 1883.

MDK-A-I-1/1235

MDK

Ligeti Antal festő

„Tokaji hegy .... nézve" c képét Mánáros...

megvette. 1884

MDK-A-I-1/1244.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Rózsahegy"

és „Halasi Sóstó" c képeit a KT átvesz. 1884.

MDK-A-1-1/1291.

MDK

Ligeti Antal festő

„A tanya" c képét a KT átvette. 1884.

MDK-A-1-1/1300.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Kilátás Szigligetre" c képét KT-tárlatra

küldi. 1884.

MDK-A-I-1/1380.

MDK

Ligeti Antal festő

„Bugaci tanya" c. képét elvitte. 1884.
(KT-nek?)

MDK-A-I-1/1401.

MDK

Ligeti Antal festő

„Vajda Hunyad" a képét a vajrat átvette, 1884.

? (Verd ömre 1317. és 1323. hartonshut)

(Nem Wágner S. képéről vin nó?)

MDK-A-I-1/1342

MDK

Ligeti kastal festő

„Vajda Hunyad" c. képét

gr. Zichy János vette meg. 1885.

MDK-A-I-1/1426.

MDK

Ligeti Antal festő

„Betlehem"

„Keleti tájkép" c képeit KT harácsanyi kiállí-

Tatán megvenik. 1886.

MDK-A-I-1/1806.

MDK

Ligeti Antal festő

„Brassó vidéke" c képet KT rossolásra megvení,
1886.

MDK-A-I-1/1808

MDK

Ligeti Antal festő.

„Kepűj vize Nádadvarnál" c képét Nagy Pál

vette meg 1885.

MDK-A-I-1/1513.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Nádudvari táj" c képét KT-rossoláson Stern?

nyeri. 1885.

MDK-A-I-1/1522

MDK

Ligeti Antal fotó

„Visegrád" a képét eladja. 1885.

MDK-A-I-1/1528.

MDK

Ligeti Antal festő

„Képújvíz Vádudvarnál" a képét KT karácsonyi kiállításán eladja. 1985.

MDK-A-I-1/1529

MDK

Ligeti Antal festő

„Porozkói kőhöz" a képét pozsonyi Képrőmű-
vészeti Egylet kiállitásán megvenik. 1886

MDK-A-I-1/1590.

MDK

Ligeti Antal festő

„Alföldi puszta" c. képét KT öni tárlatán

Pisza Kálmán veszi meg. 1886.

MDK-A-I-1/1679.

MDK

Ligeti Antal festő

„Alföldi puszta" c képét KT öni táblatán. megvesik (1886.

MDK-A-L-1/1682.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Leányom archépe" és „A Frangepánok ősi vára" c képét kéri a KT-tól. 1982.

MDK-A-1-1/1069.

MDK

Ligeti Antal festő

„Részlet a délibábos Alföldről" c képét

KT rovatában kisorsolták 1883.

MDK-A-I-1/1211

MDK.

Ligeti Antal fertő

„Segesvári csatatér Skariatin tábornok síremlékétől tekintve." 1887

KT-tárlaton.

MDK-A-1-1/2050.

MDK

Ligeti Antal futó

„Karácsonyfalva" c képét KT-nek vételre kínálja. 1887.

MDK-A-1-1/2069.

MDK

Ligeti Antal festő

Barátja, Ludwig Knaus Berlinbe hívja. 1886.
(Látogatásra!)

MDK-A-1-1/1611.

MDK

Ligeti Antal fotó

Ajánlotta annak idején Munkácsyt

Knauskor.

„Repélő honvéd" c első képét Ligeti vetetí meg a KT-vel.

MDK-A-I-1/1626.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Mátyás-nikla a Lipótmezőn" c képét

Wagner Ödön vette meg. 1885.

MDX-A-I-1/1508.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Nádudvari táj" a képét Stern ? vette

meg. 1885.

MDK-A-I-1/1522.

MDK

Ligeti Antal festő

„Alföldi tanya" c. képe KT-kiállításon 1884.

MDK-A-I-1/1433.

MDK

Ligeti Antal Jentő

„Kilátás Szigligetre a Balaton partjáin"

c képének ügyében ü. a KT-nek. 1884.

MDK-A-I-1/1372.

MDK

Ligeti Antal Jertő

„Alföldi tanya"

„Kesűj vire Nádudvarnál" c képzit Küldi

KT-Tárlatra, 1884.

MDK-A-I-1/1377.

MDK

Ligeti Antal festő

„Betlehem" c képét KT tárlaton

Barabás Sándor veni meg. 1886.

MDK-A-I-1/1752

MDK

Ligeti Antal festő

„Tanya" c KT-nál lévő képét nem akarja kiállítani 1884.

MDK - A - I - 1/1279

MDK

Ligeti Antal festő

„Pinai árvizrémlet" c képét KT-sorsoláson

Kratzmann Ede nyerte. 1889.

MDK-A-I-1/2667.

MDK

Ligeti Antal festő

„Babagály és Galambóc vára az Alduna"

c. képét Tisza Kálmán miniszterelnök vette meg.

1889.

MDK-A-I-1/2660.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Kőszegvize vádudvar" c képét megvették. 1890.
(Vádudvarnál)

MDK-A-1-1/2678.

MDK

Ligeti Antal festő

„Bazimeri Dunaág" c képét gr Wenckheim vette meg.

1890.

MDK-A-I-1/2721.

MDK

Ligeti Antal festő

„Párkány vidéke" c képét KT-sorsolásra

br Baich Miklós nyerte: 1890.

MDK-A-I-1/2732.

MDK

Ligeti Antal festő

„Részlet Albanoból"

„Albano" képét Thurn Taxis herceg vette meg.

1890.

MDK-A-I-1/2761.

MDK

Ligeti Antal festő

„Pálma tanulmány"
„Capri szigete"
„Visegrád"
„Fürdő gyermekek"
„Arabs ...
„Ebden ...
„Jeruzsalem ...

tollrajz
aquarell" c képei Than Mórnál. 1890.

MDK A I · 1/2762.

MDK

Ligeti Antal

Elek A: A magy.táj- és genrefestés loo eszt.
Nyugat, 1927, febr.1. 285-9 l.

MDK

Ligeti Antal, 1923-9o.

Buka János makói cigányprimás

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
7 l.

MDK

Ligeti Antal festő

„Hegyi patak" c. képét megvették, 1881.

MDK-A-1-1/2485.

MDK

Ligeti Antal festő

„Retyerát Hátuegről" c képe KT-nél 1889.

MDK-A-I-1/2436.

MDK

Ligeti Antal futó

„Hegyi patak"
„Tinai árvíz".
„Halas vidéke"
„Budaörsi hegyköz"
„Pilin hegyeszport (Erdély)" o képei KT-táblán
1998

MDK A-I-1/2386.

MDK

Ligeti Antal feitö

„Pilsi hagyaszport" c képét megvenik, 1888.

MDK A 1 - 1/2384.

MDK

Ligeti Antal Jertő

„Budaörsi hegyköz" c hégyét megvenik.
1888.

MDK-A-I-1/2372

MDK

Ligeti Antal fertő

„A Duna zakánytól" a képét Zichy János

vette meg. 1888.

MDK-A-I-1/2330.

MDK

Ligeti Antal festő

„Picola Marina" c. képét Teleki Géza vette meg.
1890.

MDK-A-I-1/2784.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Baalbek" c képét sokszorosítják. 1890.

MDK-A-I-1/2773.

Ligeti Antal (1823-1890)

Mediterrán vidék

Olaj, karton 18,5 x 30 Jelzése lent jobbra:

Ligeti A. 877

Védett, becsértéke: 8000 Ft

MÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Ligeti Antal

„Tájkép alakokkal"

Olaj, vászon, 62 x 78 Jobbra lent szignált

Ligeti A. jelzéssel

Vételár: 15000 Ft.

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Ligeti Antal
festő

Munkácsy Mihály olgai pártfogója volt Ligeti Antal.

Brestyánszky Klára: Munkácsy
Nők Lapja, 1975 május 10-16 oldal.

Ligeti Antal

Alföld 10. v. 86×137

30. Művészeti Képarakció
1973.

Ligeti Antal, festő

Az akadémia palotájának felolvasó terem falain Ligeti Antal négy tájképét dekorativ célból helyezték el 1871-ben. (szultve).

Művészeti Magazin

1977. III. 17. 21:25 D. TV.

Ligeti Antal festőművész

A XVIII. századtól kezdve úgyszolván nincs magyar festő, aki ne foglalkozott volna a tájképfestészettel. Olyan festőket idézünk, mint Markó Károly, Ligeti Antal a romantika korszakában. – Az Orsz. Tájképfestészeti Biennálé megnyílt a Galeriában.

Láttuk, hallottuk.

1977. márc. 6. Petőfi, 11.42 V Gné.

Ligeti Antal

Ligeti Antal, Telepy Károly, Kelety Gusztáv alkotásai szerepelnek a MNG kiállitásán a Budavári Palotában.

Magyar Hirlap 1976-141-4
Wagner: Városképek és utirajzok

Ligeti Antal

„A Duna Nagymarosnál" o. v.

77 x 118 J. l. j. Ligeti A. 1883 (Sérült)

Védett.

Ir. ár: 25000 ft.

BÁV 4o.Képaukció katalógus Bp.1976.szeptember

Ligeti Antal (1823-1890)

„Borús táj" o.v. 55 x 80

J. l. Zőzépen: Ligeti A..

T. ár: 20000 ft

BÁV 4o.Képaukció katalógus Bp.1976 szeptember

Ligeti Antal, festő

A „grafikai gyűjtemény legszebb a lapjai" közös elnevezésű iklusok sorában a XIX. sz.-i városképek és útirajzok kiállítása a Budavi Palotában látható. Szerepelnek a művésen művei, ki a század második felében alkotott.

Wágner István: Tárlat a Várban.
Magyar Hírlap, 1976. jún. 16,

Ligeti Antal

Május 9.-én nyitják meg a Dunafürdő épületben az állandó nemzetközi mükiállitást. A müvész több képet küldött a tárlatra. A Budapesti Hirek c. rovat nem ir bővebben a müvész festményeiről, de felsorol néhány nevet az idegen müvészek közül: Arthaber, Bannhauser, Gauermann és Waldmüller szerepelnek még többek között a tárlaton.

DÉLIBÁB, Bp. 1853. május 8.
XIX. sz. 6lo. lap.

Ligeti Antal

„Völgy" o.v. 42 x 63

s. l. j.: Ligeti A. 83 Védett.

Kikiáltási ár: 15000 ft.

BÁV 42. Képaukció Budapest, 1977. május

Ligeti Antal (1823-1890)

„Tengerpart viharral"

o.v. 35 x 56 J. l. b. Ligeti (Restaurált)

Véditt. Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 42. képaukció Budapest, 1977. május

Ligeti Antal (1823-1890)

„Fülel vár "romja" o.v. 42 X 64

J. l. G. Ligeti A. 1866 Védett.

Kiállítási ár: 30000 ft.

BÁV 43. Képaukció, Budapest 1977. szeptember

Ligeti Antal (1823-1890)

„Alpesi táj" Vízfestmény 36x49

Jelenleg lent jobbra: Ligeti A. Védett.

Kikiáltási ár: 8000 Ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Ligeti Antal, festő

A Tihanyi Apátság kis celláiban, szobáiban egy válogatást mutatnak be, a Balatoni Képtár ámen ismert anyagból. Mészöly-től Egry-ig lehetne adni a címet e válogatásnak – A művész művei a romantikus tájképfestők első termében láthatók.

Kulturális Magazin

1976. okt. 3. Kossuth S.55 /11/ V Gné.

Ugeti Antal

„Erdő" Vízfestmény 19XII cm

J. l. j.: Ugeti A.

Vételi ár: 1500 ft.

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976 május

Ligeti Antal (1823-1890)

„Tiszai táj" o.v. 78 x 127 cm

J.l.: Ligeti A. 1882 Üdelt.

Kikiáltási ár: 25000 Ft

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976 május

Ligeti Antal (1823-1890)

„Táj havas hegyekkel"

O. v. 54x88 J. l. j. Ligeti A. 860

(Restaurált, sérült) Védett

Kiállítási ár: 20 000 ft

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976 május

Ligeti Antal, festő

Megnyílt a karácsonyi képaukció kiállítása

A Bizományi Áruház Vállalat december 16-án és 17-én rendezi hagyományos képaukcióját, amelynek anyagát előzőleg a szombaton megnyílt kiállításon bemutatja az érdeklődőknek.

Összesen 347 festményt bocsátanak árverésre, együttesen 3 millió forint kikiáltási áron. Az aukció ezúttal is több különlegességgel szolgál a gyűjtőknek. A múlt század magyar festői közül a két Markón kívül Telepy Károly, Ligeti Antal, Brodszky Sándor több szép tájképét kínálják. Ismét van az aukción Munkácsy-kép; Mednyánszkytól 12, Vaszary Jánostól 10, Egry Józseftől 5 festmény lesz az árverésen, melynek gazdag anyaga december 14-ig, naponta 10—18 óra között tekinthető meg a MOM Csörsz utcai Művelődési Központjában.

14

lt ---

NÉPSZABADSÁG Bp. 1975. dec. 7.

Ligeti Antal

a 40.-ik képanlacion, ~~sa~~-megelőző kiállítását a Fő. Műv. Házban rendezték meg, szerepel a művész műve is.

TV-lúvadó

1976. IX. 11. ~~19, 3~~ 11.30, (11) V.

Ligeti Antal, festő

l.: Csontváry

Németh Lajos: Csontváry : Baalbek 3.54-358

Jelenkor, Pécs, 1981. évf. XXIV/4.

Ligeti Antal

(Nagykároly, 1823 - Bp. 1890)

„Dombos táj" o. karton 27,5 x 44 cm

s. l. j.: Ligeti A kikiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Ligeti Antal

(Nagykároly 1823 - Bp. 1890)

„Vízparti táj" o.v. 23×46 cm

J. l. l.: Ligeti A. 1842 (Szülf)

Kikiáltási ár: 15000 Ft.

BÁV 55. Képaukció Bp. 1981. szeptember

Ligeti Antalés

Wagner Sándor

Vajdalunyad vára
c. képe repr.
Erdély 1940. 53. l.

609

Ch. Lux

Ligeti Antal, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekű gyüjteményét. A 19.-20.sz. magy. képzőművészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 művész Ligeti két művel szerepel. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1978

Ligeti Antal

l.

III. Postatak. aukc.

1921-jan-febr.

88. l.

A hivatkozott 1881. XXXIII. tc.
szerint a műemléken semmiféle változtatást a
délye nélkül végrehajtani nem szabad. Az
megóvásáról intézkedik.

A fenti törvények és rendelet alapjár
a műemléki jellegű kastély fenntartásáról gon
ingatlanon tervezett helyreállítási és esetleges á
céljából a Műemlékek Országos Bizottságána

Felkérem továbbá, hogy a mellékelt
állapotáról postafordultával a Műemlékek C
Amennyiben a kastélyról fényképpel rendelk

Budapest, ...

47.783. — Egyetemi

Ligeti Antal (1823-1890)

„Falu távolból" o.v. 28,5 x 42 cm

J.l.b.: Ligeti A. 877. Véclett.

Kiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Ligeti Antal

Az 5o. képaukción szerepelt.

hangulatos falusi tájjal

Magyar Hirlap 1979/282/13

Ligeti Antal (1823-1890)

„Fürst Zsuzsanna képmása"

o.v. 120x94 cm s.l.j. 1851. Deckel A.

Védett. (Restaurált)

Kikiáltási ár: 35000 Ft

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

MDK

Ligeti Antal, 1823-1890.

Az isaszegi csatatér

Almásy-Tel. 3. auk. 1940. ápr.

24 l.

Ligeti Antal festőművész
Jeruzsálem környéke
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása.
1907 február

S iniciálé (62 × 49 mm) vörös és arany alapon kél

Ligeti Antal festőművész
Pálmák Palesztinában
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
1907 február

34. (Mss. I. 21.) COMMENTARIA IN PSALMOS

Latin. Folio. XII. szdzad.

Hártya. 338×245 mm. 242 levél. Két hasábon, rendes glosszatori formában, kisebb s nagyobb gótikus minuszkulákkal átlag 51 sorba írva. Vörös feliratok, vörös és kék kezdőbetűk. *14 iniciálé. Kötés:* XIX. századi világosbarna bőr, a szélein aranyozott keretdíszítéssel. A kötés hátán „Commentaria in Psalmos."

Valószínűleg délangol munka, a XII. század utolsó negyedéből.

A rendkívül finom kiállítású kódex díszítései a XII. századvégi angol miniaturafestészet termékeihez kapcsolódnak. Elsősorban a pompás kiállítású miniaturákkal díszített Westminsteri Psalterium (Brit. Mus. Royal MS. 2. A. Lásd: Warner, George F.: British Museum. Reproductions from Illuminated Manuscripts. I. Series X. tábla), s a British Museum Arundel MS. 157 jelzetű Psalteriumának (Lásd: Warner: Id. m. III. Series. XVI. tábla) és Arundel Ms. 60 jelzetű Psalteriumának (Lásd: Boeckler, A.: Abendländische Miniaturen bis zum Ausgang der Romanischen Zeit. 1930., 48. tábla), a müncheni Állami Könyvtár Lat. 835 jelzetű kódexével (Lásd: Boeckler, A.: Id. m. 92. tábla), továbbá a bécsi Nemzeti Könyvtár Cod. 1100., Cod. 151, Cod. 1126, és Cod. 193 jelzetű kódexeinek díszítéseivel rokon. (Lásd: Hermann, J. H.: Die romanischen Handschriften des Abendlandes mit Ausnahme der deutschen Handschriften. Beschr. Verz. der ill. Handsch. in Österr. Neue Folge III. Bd. 41. lap,

Ligeti Antal festőművész
Cédrusok
Libanoni cédrusok
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
19o7 február

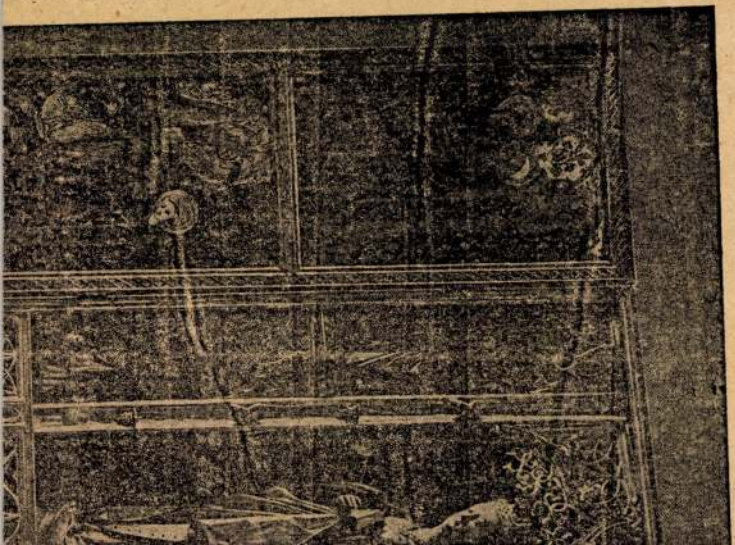

MDK

Ligeti Antal

másolja Markó "Krisztus keresztelteteése" c. festményét

Fővárosi Lapok 187o.I.V.12.431.1.

Ligeti Antal

MDK

irásbeli hagyatéka a Szépm. Mz. Adattárában mutatja, mily hatalmas munka vár még művészettörténészeinkre.

5.o.

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

LIGETI ANTAL festő

Oázis a sivatagban, 1882. olaj

SZENTES András: A Csapó-kuria és a Szekszárdi Képtár. Szekszárd : Wosinsky Mór Megyei Muzeum, 1991 44.p.

LIGETI Antal

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

131.p. - ferencvárosi rk.templom temploépitési bizottsági tagja

LIGETI Antal

MTA gyújt.

ld. Új Mo. II. évf. 83. o. 1992. ápr. 7. 10. p.

hangzó hangok egysége. A mai
észetesen a disszonancia se
csak a szimultán zenében döntő
snak. A disszonáns harmónia nem
ntok konszonáló, eggyéolvadó
foglalható, széthúzó, lebegő
ben egymástól idegen hangok
tán módon.
követő hangok egysége. Így a
zott hangok emlékének és a
övedéke. Az egyhatású dallam

MDK

Ligeti, nobrán

Tudós fája [?] szerepel az

állandó kiállításon.

K. R.: Galéria Szegeden

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 4.

n.Ligeti Antal, festöm. MDK

Amphiteatralis romok Taormina mellett. Olf.

La piccola Marina di Capri "

Füzér vár. "

Párkány vidéke. "

OMKT ált.rend. Kolozsvári Képkiáll. 1890.ápr.
Kat. 15.1.

MDK

n. Ligeti Antal, festőm.

Aetna a Taormiai Amphitheatrumból. Olf.

Girgenti Olf. 13.1.

Részlet Gergenti romjaiból. " 13.1.

OMKT ált.rend.Kolozsvári Képkiáll. 1890. ápr. Kat. 11.1. és 13.1.

Ligeti Antal MDK

Párkány vidéke, repr.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Ligeti Antal festő M.D.K.

/

Müve az egri Muzeumban / Sa vnikvár, püspöki nyaralój

Bakó Ferenc: az egri mügyüjtemények története 23.1.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

Ligeti Antal festő M.D.K.

/ 1823-18906

Müve az Egri Muzeumban 2 festmény a szepesi várról

Bakó Ferenc: Az egri mügyüjtemények története 23.l.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

M.D.K.

23.I.

Ligeti Antal, [ ] +IDK

Szerepel az aukción.

–: Munkácsy-festmény kikiáltási ára ... 2.

ESTI HIRLAP

Bu. 1963. máj. 8.

MDK

Ligeti Antal

Sziklas tengerpart c. művével gyarapodott 1925-ben a Szépműv.Múz.modern képtara.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodása 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.l.

MDK

Ligeti Antal

Piccola-Marina Capri szigetén. Festette Ligeti Antal. Fára metszette Morelli Gusztav, az Orsz. Magy. Képzőm. Tars. műlapja 1891-ben.

SzmKT 50 154.1.

MDK

Ligeti Antal, festöm.

1851-ben tájképfestésünk másik nagyja / Markó Károly az egyik/ - dolgozik magában Sopron városában.

Csatkai Endre dr.: József nádor udvari festője Sopronban.
Soproni Hirlap. 1939. jan.6. 3.1

Ligeti Antal
festő

M.D.K.

Méltatás.

Telepes Katalan: A debreceni Déri Múzeum Képtára.
Művészet, 1960. október – 19 lap

MDK

Ligeti Antal

Oázis

loo év festészete. Szalmássy Gal. kiáll.
1948. jan.

MDK

Ligeti Antal

Beckói vár

Ázsiai tengerpart

loo év festészete, Szalmássy Gal. 1948. jan. kiáll.

MDK

Ligeti Antal, 1823-9o.

Az isaszegi csatatér

Almásy-Teleki 4. müv. aukc. 194o. nov.
21 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-9o.

Keleti táj, festm.

Ernst Muz. 33. aukc. 42 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90

Az isaszegi csatatér, festm.

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.
21 l.

Ligeti Antal

Repr:

"Badacsony"

9.o. v.ö. 157.o.

KÁRÁSZTURY DEZSŐ: Balaton. Bp. 1960.

MDK

Ligeti Antal, festö

Balatonpart. Olf.
3 rajz. 21.l.

Szent György Céh VIII.művészeti aukciója.
2011 okt. Kat. 17.l. és 21.l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90

Felhőtanulmány, of.

Árv. Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

31. 1.

MDK

Ligeti Antal festö
1823-1890

Wágner Sándorral közösen festette meg képét:

Mátyás király hazatér a vadászatról Vajdahunyad várába.
Dévény vára.

Tavaszi Tárlat.1923 ápr.-máj. A magy.uttörö mesterek gyüjt.kiáll. OMKT-Mücsarnok. Kat. 6,7.1.

MDK

Ligeti Antal, festö

Aldunai táj.
Naplemente. /Görögország/

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. A nagy uttörö mesterek gyüjt. kiáll. OMKT-Mücsarnok. Kat. 8.1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-98

Fatanulmány, cer.

Almásy-Teleki 7. sukc. 1941. okt.

44 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90.

Fiume látképe, of.

Sziklás tengerpart, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 17 l.

MDE

Ligeti Antal, 1823-90.

Sziklás erdőrészlet, of.

Erdőben, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 17 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-1890

Tengerparti város

Sétakocsizás

Olasz pásztor, vf.

Ernst 11. aukc. 1920. ápr.

17 l.

65

Ligeti Antal festő M.D.K.

1823 – 1890

litográfiái

1). A besnyői tölgyfák – 1863

2.) Bodajk – 1863

3.) A Cillyek és Cilly romjai

4.) Dévény várromjai – 1863

5.) A diósgyőri várrom

Gerszi, A magy. Nőrajz. 1960

164

Sigeti Antal festő M.D.K.

litográfiái

6.) Diósgyőr várromjai 1862

7.) Drégely – 1862

8.) Erdőd vára – 1862

9.) Fraknó vár

10.) Sétatér Frascatiban

Gerri, A magy. kőrajz. 1960.

164

Ligeti Antal festő – M.D.K.

litográfiái

11.) Fülek vára – 1864

12.) Füzéri vár romjai

13.) Garamszentbenedek Bars megében

14.) A hermaneczi papirgyár

15.) A kisdismódi tplom Erdélyben 1863

Gerszi, A magy. körajz. 1960 164

Ligeti Antal Jestő M.D.K

litográfiái

21.) Visegrád — 1862

22.) Visegrád — 1863

23.) Visegrád — Salamon tornya 1863

24.) A tó tündérei — 1863

Gerri, A magy. köraji. 1960 164

Ligeti Antal festő M.D.K.

litográfiái

16.) Likava romjai — 1864

17.) A široki vár romjai — 1863

18.) Képhalom, Kazinczy emlék 1863

19.) Kilátás a szigligeti várhegyről Zalában

20.) Vác — 1863

Gerszi, A magy. körajz. 1960, 164

Ligeti Antal
festő

M.D.K

. Méltatás.

Farkas Zoltán: Keresztúry Dezső: Balaton — 46 lap
Művészet, 1960. november.

MDK

Ligeti Antal, 1823-9o

Mártonhegyi ut

Magy.Művészet 18oo-tól. Szépmüv.Muz. 1949.

7. l.

Ligeti Antal M.D.K.

Bp.1870 körül.

A szent család menekülése. 13X19 cm. illusztráció Keleti Gusztáv: Festészet és szobrászat c. cikkéhez. id.mü 413-470.p.

Szign. nélk. - Morelli G.

- - festménye után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893. 451.p.

MDK

Ligeti Antal, 1823-9o

Keleti táj, of.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj.

9. 1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90.

Az Etna, festm.

Görög tengerpart, festm.

Ernst Muz. 46. aukc. 1931. 25 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90

Dévény vára, of.

ÁÁrv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz. 2o. 1.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90

Keleti táj, festm.

Keleti táj, vf.

Ernst Muz. 21. aukc. 24 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90.

Tahulmány

Olasz pásztorok, vf.

" " cer.

"Füzes tanya", "

Ernst Muz. 22. aukc. 24-25 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90.

"Nádudvar", cer.

"Via Appia" "

Josaphat völgye, vf.

Ernst Muz. 22. aukc. 24-25 l.

MDK

Ligeti Antal, 1823-90.

Hegyvidék várrommal, of.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.aukc.

27 l.

MDK

Ligeti Antal

Pálmák, of.

Tájkép, "

Alcsuth, vf.

Ernst Muz. ~~22.~~ 9. aukc. 1920. jan.

6 l.

NDK

Ligeti Antal, 1823-9o - Wágner Sándor, 1838-1919.

Mátyás király hazatér a vadászatról, kréta

Ernst Múz. Árv. Ászi. 1.rk.sz. 1939. jan.

36 l.

Ligeti Antal

Tükör,1940.VIII. évf.2.sz.12l.l.

Ligeti Antal.

Tükör. 1938. VI. évf. 11. sz. 1.l.
Kampis Antal . Felvidék a magyar festészetben

Ligeti Antal XIX. sz.

Tükör. 1936.

Ligeti Antal festö.

Atheneum.1874.V.251.

Ligeti Antal festőművész

Fővárosi Lapok 1867. VIII. 10. 731.

Híra Müegglel sorsolásáról

Ligeti Antal festőművész

Fővárosi tapok 1867. VIII. 4. 711.

Hír a Műegylet kiállításáról

Ligeti Antal festőművész

Fővárosi Lapok 1867. VII. 31. 695

Hír a művész új megbízásairól

Ligeti Antal festőművész

Fővárosi tapol 1867. VI. 17. 554.

Hír a Képz. Társulat kiállításáról

Ligeti Antal festőművész

Fővárosi lapok 1866. XI. 8. 1046.

Hír a Képzőművészeti Társulat kiállításáról

Ligeti Antal festőművész

Fővárosi Tanyok 1866. X. 27. 1010.

Hír a Képzőművészeti Társulat kiál-
lításáról

Ligeti Antal festőművészről

Fővárosi Lapok 1866-IX. 18. 875-

Hír

Kiállitás

Ligeti Antal festőm.

Pesti Napló, 41 éf. 189o II.2o

Kiállitás

Ligeti Antal müveiből, Pest

Pesti Napló, 41 éf. 1890. II. 9

Kiállitások

Bécs, Müegyleti tárlat, 1863.
- Ligeti Antal: A Szahara
Kairo mellett -

M Ü V É S Z E T
I. évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

Kiállitás

Ligeti müvek, London

Pesti Napló, 41.sz.1891. I.25

Ösztöndijak

Károlyi István utazási ösztön-
dija/1855/
- Ligeti Antal -

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
" "Ligeti Antal"

Önálló táblakép - Tájkép

L i g e t i A n t a l :
A Szahara Kairó mellett.

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

Táblakép. „A szent család menetése”,
Ligeti

Pesti Hirlap. 1886. ápr. 16. 4

Egy kanonok műveszi kapzetéka

A Szahara-sivatag – Ligeli tulal

műszéről

Fővárosi Lapok 1867. VI. 17. 554.

Hír

708

Tablaköy, Dağköy Ligeti Anballal

Budapesti Hirlap. 1882 III 2

61 n. 4.o. (cf. os M)

Táblakép. „Tiberius a Genezáreth tavánál".
Ligeti

Pesti Hirlap. 1880. okt. 9. 4.

Szentföldi nagy tájképet....

Taormina látképe – tigeli tulal

jeskinényéről

Fővárosi Lapok 1867. VI. 17. 554.

Kr

Táblakép. „Vajdahunyad", ligeti

Pesti Hirlap 1884. jun. 8. 6

az Orsz. Magy. Képzőmíves-egyéti Tárdalat

utáz...

Táblakép. Az ujszászi parkból.
Ligeti

Pesti Hirlap. 1880. okt. 9. 4.

Szentföldi nagy tájképet

Ligeti Antal "Trencsén völgye" c. kép-
péről

Fővárosi tapok 1868. XI. 25. 1085.

Hír a Képz. Társulat sorsolásáról

Visegrád – tigeli tulal festvényé-
ről

Fővárosi Lapok 1867. VI. 17. 554.

Hír

Táblakép. „Esztergom", digeti

Pesti Hirlap. 1884. máj. 11. 3

Ligeti antal kitinő festőnk...

Táblakéj, Fiume látkeje

Ligeti Antaltól.

Budapesti Kiilap. 1882. V. 31

148 q. 4.o. (Gyes.k)

Táblaké p. „Fiume", Ligeti

Pesti Hirlap. 1883. nov. 27. 3

Visszaérkoztek Münchenből....

"Testő tara" – Ligeti Antal fest-
ményéről

Fővárosi tapol 1866. X. 27. 1010.

Hír

"A Festő-tó" – Ligeti Antal festménye

Fővárosi Lapok 1866. IX. 18. 875.

Hír

A Festő-tó – tigeli Antal festményéről

Fővárosi Lapok 1867. VI. 17. 554.

Kir

Tablakép Kilátás Rhodos szigetéről

a kisázsiai partokra Ligeti Antaktól

Budapesti Hirlap, 1882, IV. 27.

115 sz. 30. (Szes K.)

Jn

Táblakép, Kilátás Rhodos nyelvről

Ligeti Antaltól

Budapesti Hirlap. 1882, III. 12

71-n. 3.o. (Szinek)

Festészet.

Libanoni tájfestmény, festette Ligeti.

/Pless hcg. tulajdona/

Atheneum. 1873. IV. 2833.

Táblakép. „Részlet a délibábos alföldről," Ligeti

Pesti Hirlap. 1883. dec. 30. 12

a karácsonyi és ujévi kiállítás ez évben...

Ügeli Aulal "Csejte vára" c. mű-
ve

Fővárosi Japok 1867. VII. 4. 711.

Hír a Műegyleh kiállításáról

Ligeti Antal "Capri szigel öble" c.
festményéről

Fővárosi Lapok, 1865. VII. 19. 621.

Hr a pesti Műegylet Kiállításáról

Budapest láthépe – Ligeti Antal

láthépe

Fővárosi Lapok 1867. VI. 17. 554.

Hír

Táblakép. „Budapest látképe"
Ligeti

Pesti Hirlap. 1886. jan. 17. 4

képmásával

Palermo – Ligeti Antal művéről

Fővárosi tapoh, 1866. XI. 8. 1046.

Hír

Olevano — Ligeti tulal festménye

Fővárosi Lapok 1867. VIII. 10. 731.

Hira Müegplet sessolásáról

Ligeti Antal "Olevano" c. festmenye

Fővárosi Japok 1867. VIII. 4. 711.

Hír a Müegylet kiállításáról

Táblakép. „Balatoni alkony"
Ligeti

Pesti Hirlap. 1883. jul. 5. 14

a münchení nemzetközi kiállítás...

/bl

Tablaky, Oäsiz a Sahara-sîva-

tagban Lipto'kutaltól.

Budapesto Nitlap. 1882. III. 13

7 kr. 3.0. (Szés M.)

161

Tablakéj, Oázis a Sahara-kvataszban.

Ligeti antaltól.

Budapesti Hirlap, 1882. IV. 27

115 sz. 3. o. (Sz. és K.)

Ligeti Antal festő

Pesti Hírlap. 1885. jan. 6. 4

a főúrnál látkepei

Ligeti Antal festőművész "Budapest
látképe" c. művéről

Fővárosi lapok 1866. III. 1. 131.

Idr

Ligeti Antal festőművész

Fővárosi Lapok 1865. VII. 19. 621.

Hír a pesti Műegylet kiállításáról

Ligeti Antal festö

Pesti Hirlap. 1883. jul. 5. 14

A münchenni nemzetközi kiállítás

Ligeti antal festő

Pesti Hirlap 1883. jul. 23. 3

Ligeti antal, mit betegsége után....

Ligeti antal festő

Pesti Hirlap. 1883. szept. 4. 11

Ligeti antal jeles tájfestőnk....

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1883. nov. 27. 3

Visszaérkeztek Münchenből

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1883. dec. 19. 3

a Karácsonyi Kiállítás dec. 18-án...

Ligeti antal festő

Pesti Hirlap. 1884. máj. 11. 3

Ligeti antal kitünő festőnk ...

Ligeti festö.

Atheneum. 1874. VIII. 2559.

Ligeti festö.

Atheneum. 1873. IV. 2833.

Ligeti festö.

Atheneum. 1874. VI. 953.

Patak Jenő

Ligeti festő/19.sz./ a"Magyar Képző-
művész"munkatársa.

Fővárosi Lapok 1864.I.III.30.291.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./a Nemzeti Muz
zeum képtárának őre ujjá rendezte a kép
tárat.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.30.279.old.

Ligeto Antal festò Hbl

Budapesti Hirlap, 1882, II. 16

47. sz. 2. o. (Sz. Es. M.)

Ligeti Antal festő

Budapesti Milap 1882. V. 11

129 sz. 2. o. (Ch és M.)

Ligetj Antal festo

Budapesti Hirlap, 1882, IV. 27

115. n. 3. o. (Sz és Th)

Ligeto Antal festo

Budapest Hirlap 1882 III. 2

61. n. 4. o. (Kr. ér M.)

101

Ligeti Antal festo

Budapesti Hirlap, 1882. VII. 18

196 sz. Melléklet. 2. o.

Magyarország legidősebb festőművésze meghalt.

Ligeti Antal festo

Budapesti Hirlap 1882, V. 31.

148 n. 4.o. (Szés K.)

Ligeti hustal festő

Budapesti Hírlap. 1882. III. 12

71. sz. 3. o. (Sz. és M.)

Lipsti Antal festő

Budapesti Philips, 1842. 18.7.

96-n. 1. o. Kellékfelt

Kejöröink bécsi Budarca

Ligeti Antal festő

Budapesti Hirlap. 1882, II. 22

53. n. Kollékt, 2. o.

Munkácsy itthon

Patak Jenő

Ligeti festő/19.sz./müvét a Müegylet kiállitásán- kiemeli a lap.

Fővárosi Lapok 1864.I.X.29.1039ód.

Patak Jenő

Ligeti festő/19.sz./müvét kiemelik a Müegylet most megnyilt tárlata alkalmából.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.28.919.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./művek művé
kiemelik a Képzőm.Társ.kiállitásám.

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.24.605.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./müve a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.X.13.981.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő /19.sz./ müve a Képzőm üvészeti Társulat kiállitsán

Fővárosi Lapok 1864.I.X.950.old.

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. okt. 3.

a Rézzőművészeti Szemle hírli

Rózul....

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1859.jan.25.
Vadnai Károly: Budapesti társasélet

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1859.május 3.
Vadnay Károly, Budapesti társasélet

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1860.szept.18.38.
303-304.

Főváros és vidék

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1860.márc.13.11.85-86.

Rózsaági Antal: Társaséleti Szemle

Patak Jenő

Ligeti festő/19.sz./a vigadói Thán féle freskók ügyében kiküldött szakértő bizottság tagja.

Fővárosi Lapok 1865.I.II.16.147.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./müvét a Müegylet megvette sorsolás céljára.

Fővárosi Lapok 1865.I.I.18.55.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./müve a Képzőmüvészeti Társulat jótékony-célu kiállitásán a Mücsarnokban.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.17.1202.o.

Patak Jenő

Ligeti festő/19.sz./müve a Képzőm.
Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.o.

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1859. aug. 30. 550-551.
Fővárosi és vidéki hirek

Vigeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. okt. 16. 3.

a Képes Családi Lapok új folyamának....

Ligeti Antal festö.

Képzömüvészeti Szemle.1879.1.sz.14.1.

Képzömüv.Sz.1880.
1.sz.15.1.
7.sz.106.1.
9.sz.133.1.
2.sz.50.1.
10.sz.126.1.
11.sz.137.1.
11.sz.138.1.
12.sz.147.1

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1883. jun. 8. 11.
Müvészeti hir

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1883. jun. 12. 12.

Müvészeti hirek

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1883. jun. 14. 102.
Szinház, zene, képzőmüvészet

Ligeti Antal festő

PestiHirlap, 1883. máj. 17. 11

A müncheni kiállitásról

Ligeti Antal festő

PestiHirlap, 1883. jan.4.12.
A nemzeti Muzeum képtárából

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1882. dec. 10. 12.

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1882.nov.24.5.
A király a Mücsarnokban

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1882.nov.24.3.
Nemzeti arcképcsarnok

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1882.nov.21.Porzsolt
Kálmán: Zárt ajtók mögött

Ligeti Antal festő

PestiHirlap,1882.nov.20.4.
Müvészeti hirek

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 31. 12.
A mütermekből

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1882. okt.29.
12. A Műcsarnokból

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 22. 9.
Porzsolt Kálmán: A műcsarnok
őszi kiállitása

Ligeti Antal festö.

Pesti Hirlap.1882.okt.13.11.1.

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap, 1883. jun. 19. 11.

Szinház, zene, képzőművészet

Ligeti festö.

Pesti Hirlap. 1882. jul. 18. Kép. mell. 3. l.

Ligeti festö.

Pesti Hirlap.1882.jul.8. 3.l.

Ligeti Antal festö.

Pesti Hirlap. 1882. jul. 1. 2. -mell. 1. 1.

Ligeti Antal festö.

Pesti Hirlap. 1882. jun. 14. 2-mell. 2. l.

Ligeti Antal festö.

Pesti Hirlap. 1882. máj. 17. 3. l.

Ligeti festö.

Pesti Hirlap. 1882. máj. 13. 1-mell. 3. l.

Ligeti.

Pesti Hirlap. 1882. máj. 11. 2-mell. 2. l.

Ligeti festö.

Pesti Hirlap. 1882. ápr. 25. 3. l.

Ligeti, Sestr

Tars. Kiadmányok programmkönités

Kejszőmüvcheti Társulat

Munkarnok. 1868. I.

176. l.

Ligeti Antal, ferto
Lichy R. megrendelésére Empiskét ferti.

Hasai művészet
Műcsarnok, 1868. I.
168. l.

Ligeti Antal, festő
Trencsén völgye c. képét a Társ. kiállo-ra
megvette 120. ft. ért

Kiprzömüvészeti Társulat
Műcsarnok, 1868. I.
159-160. l.

L i g e t i Antal festő

M Ű V É S Z É T
I.évf. 1902.
297-318.
"Egy és más Paál Lászlóról"

Ligeti Antal festö.

Akad.Értesitö.1899.309.l.

Ligeti antal festő

Budapesti Hilap. 1882. aug. 20.3.

Ligeti antal tájfestő jelenleg....

Ligeti festö.

Akad.Értesitö.1913.356.l.

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1881. ápr. 29. 4.

A tanoszi tárlat II-ik sorozatára....

Ligeti Antal Sestö

Pesti Hirlap. 1881. máj. 10.

Az uj tavaszi tárlat

Ligeti Antal festö

Pesti Hirlap. 1881. jun. 22. 4.

Boldog festöh!

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1881. jul. 23. 3.

A Muzeum Képtárának rendezésén...

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1881. jul. 27.3.

Az őszi képzőművészeti Kiállitás

Ligeti Antal festi

Pesti Hirlap. 1881. Sept. 15. 4.

Ligeti Antal a napoklan...

Vigeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1881. okt. 16. 4.

Művészeti hírek

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1881. nov. 1. 3.

A mincsanek mindenik sorozatában...

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1881. nov. 18. 3.

Művészeti hírek

L i g e t i Antal festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
163-172.
"A kassai muzeum"

Ligeti Antal festő

Magyar Müvészet 1925.1497-523.o.
Berzeviczy A.:Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Ligeti Antal festő

Magyar Müvészet 1925.488-490.o.
L.K.:Gyárfás Jenő

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 188. okt. 9. 4.

Szentföldi nagy tájképet....

L i g e t i Antal festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

Jbl

Ligeti Antal, festő

Budapesti Hirlap, 1881. VI. 21.

36. n. 3. o. (Sz. és M.)

Ligeti Aṇtal, festō

Budapesti Hirlap. 1881, VII. 23.

38 sz. 3.o. (Sz. és M.)

Ligeti Antal, festő

Budapesti Hirlap, 1882, X. 21.

290 sz. 1. o. Berényi László: A mütárlat (tárca)

Ligeti Antal

festő

Revue de Hongrie

1926. XIX. a. XXXIV. f. 182-185. l.

Szinyei-Merse Pál és a magyar tájkép-festészet (Ybl Ervin)

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. nov. 23.

A Műcsarnok őszi kiállítása....

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. nov. 2. 3.

Ligeti Antal Szentkirályi Albert

számára....

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. nov. 20. 4-5.

Gyalog Huszár: Műtárlat pongyolában

Ligeti Antal festö

Pesti Hirlap. 1879. dec. 15. 3.

a Képzőmüvészeti tárulat 14-én....

Ligeti Antal festö

Pesti Hirlap. 1879. dec. 18. 4.

Ligeti Antal nemsorára....

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./ Müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Ligeti Antal festő

Budapesti Szemle, 1891.

LXV. 321-344. l. – Ligeti Antal.

Munkácsy Mihály ifjusága.

Ligeti (Antal)
festő

Budapesti Szemle, 1882. XXXI.

133–142., 303.–311. l.

Ampelos: A bécsi szalonról.

Ligeti Antal, festő

Budapesti Szemle, 1887.

IL. 436-448. l. Szemere Attila:
a Képzőművészeti Társulat jubileumi
ünnepe.

Ligeti Antal

festő

Budapesti Szemle, 1873. II.

183 - 198. l. – Kelati Gusztáv:

Képzőművészeti szemle.

Ligeti Antal festő (1823–1890)

Pesti Hirlap. 1886. VIII. é. ápr. 16. 4.

Egy Kanonok művészi hagyatéka

Ligeti —, fertő

Műgyűjtő 1928. 6-7, 178-80. l.

Brigeti Antal

festő

Budapesti Szemle, 1873. II.

183 – 198. l. – Keleti Gusztáv:

Képzőművészeti szemle.

L i g e t i Antal festő
1823-1890.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
12 - 27.
"Lázár:B.Eötvös J. ..."

Ligeti Antal festő (1823-1890)

Pesti Hirlap. 1886. dec. 1. 4.

Képzőművészeti jutalmak odaítélése

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./ bátoritja Munkácsyit.Áldor Imre cikke a"Siralom házról a F.L.-ban.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.19.456.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./ mütermé-
ben elkészült az Akadémia üléstermé-
be szánt négy nagy tájkép.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.12.431.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./ azon munkájáról,mellyel a muzeumi képtárat uj járendezte,dicsérőleg emlékezik meg a "P.N."

Fővárosi Lapok 1870.I.V.7.414.old.

Festők Ligeti Antal

Magyar Művészet 1928.1-59.o
Mihályi Ernő: Pannonhalma.

Ligeti Antal festő (1823-1890)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4-5.

Prém József: a jubiláris műtárlat

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1853.aug.28.43.

Iró- és müvészélet.

Ligeti Antal, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1943. XXXVI. a. LXIX. I. 297–302. l.

Farkas Zoltán: A magyar tenger festői.

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. aug. 9.

Ligeti Antal Gongrád Rönyékén...

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. jun. 19. 3.

A Watermann Mór által alakított....

Vigeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. május 27. 4.

a Kultuszminiszter az ország
Képtár megvizsgálására....

Antal

Ligeti ~~Miklós~~, festő

Divatcsarnok, 1854. febr. 5. 7. 166.
Művészet

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1854.juni 20.34.790.

Müvészet.

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1854.juni 15.33.
760-761

Budapesti hirvivő

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1854. január 20.4.96.

Művészet

Ligeti Antal, festő

Divatcsarnok, 1854. febr. 15. 9. 215.

Művészet

Vigeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. márc. 16. 5.

Tavaszi mutárlat

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1879. jan. 2. 4.

a Uncsarnok Karaivonyi és ujévi
kiállitását...

Ligeti Antal festő/1823-1890/ Ybl

Eszetrgom és Fiume látképe

Budapesti Hirlap.1882,VIII.20.
229.sz.3.o.

Ligeti Antal fotó

Szabad Művészet. 1930 II. 5-6-füz. 162-173

Pogány Ö. Gábor: Munkácsy Mihály

Kirimi

Ligeti Antal

Szod. Nyág, 1952. jul. 17-3. old.

Hl

Ligeti Antal festő

Budapesti Hirlap. 1881, XII. 24

191. n. 4.o (Szöveth.)

Ligeti Antal festo

Budapesti Hirlap. 1881, XII. 29.

195. n. 30. (Sz. ish)

Ligeti Antal festő

Jbl

Budapesti Hirlap, 1881, X. 27.

133. o. 5. o. A magyar Kejzőmű-

vészeti Akadémia.

Ligeti Antal, festő

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 20.

187 n. 4.o. (Ch és K.)

Ligeti Antal festö.

Művészet. 1905. 417/18. l.

Ligeti Antal festőműcsi új tájkép

Képeiről

Földrezi tapet 1870. V. 12. 431.

Hír

Ligeti Antal festőművész kine-
vezéséről

Fővárosi Lapok 1870. 11. 2. 113.

kér

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1924. jan. 27.8

A Vagyonmentő Vásár XXII. aukció-kiállítása

Lizéti Antal festő

Magyar Művészet, 1928

1-59.o.

Hikádi Emő: Pannonhalma.

Lizeti Antal.

Müvészet.

VI. évf. 1907.

179-186.

Liget Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. dec. 8. 4.

Az orsz. képzőművészeti társulat
választmánya ...

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. nov. 4. 4.

a Reptőművészeti társelatnál...

Ligeti – „festő"

Müggyűjtő 1930. x. 288.

Ligeti Antal festő

Pesti Hírlap. 1881. jan. 13. 5.

Külföldi szenzációk

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1881. máj. 19. 5.

Sirmlék Orlay Sonának

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1881. márc. 24. 3.

a képzőművészeti stárulat

tagvarzi kiállítására....

Ligeti Antal fest.

Pesti Hirlap. 1880. nov. 3. 4.

Ligeti Antal jelentése....

Budapest

„Láthépe" - Ligeti antaltól

(Gizella főhegnő emlékalbumában)

Budapesti szemle, 1873. II.

183 - 198. l. - Keleti Gusztáv: Képző - művészeti szemle.

Budapest

„Városligeti részlet" – Ligeti Antal

(Gizella főhegnő emlékalbumában)

Budapesti Szemle, 1873. II.

183–198. l. – Keleti Gusztáv:

Képzőművészeti szemle.

Fiume. Ligeti

Pesti Hirlap. 1881. jun. 22. 4.

Boldog fejtök!

Firenze. Ligeti

Pesti Hilap. 1880, jul. 25.

Raar Ivor: Magyar festők

Londoni világkiállitás 1862.Ligeti

Magyar Müvészet 1925.360-361.o.
Szmrecsányi Miklós:Elfelejtett magyar festő

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. okt. 19. 3.

Ligeti Antal nemség fejezte be....

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. okt. 21. 3.

Művészeti hírek

Ligeti Antal festö

Pesti Hirlap. 1881. dec. 14. 4.

a Reprezentavasseti tarsulate

Riallitasara....

Ligeti Antal festő

Pesti Hilap. 1881. dec. 20. 3.

A m. tud. akadémia nagyter-
mének dispitése

Ligeti Antal festö

Pesti Hirlap. 1881. dec. 24. 4.

Mutemuckbrl

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. máj. 8. S.

Heti mellékletünk mai számában...

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. jun. 17. 3.

Molnár József műtermében

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. jun. 20.

Haas Tivor: Magyar festők

Ligeti Antal festő

Pesti Hírlap. 1880. jul. 18.

Kaas Ivor: Magyar festők

Ligeti Antal festő.

Pesti Hirlap. 1880. jul. 25.

Kaas Ivor: Magyar festők

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. marc. 28.

-y-za: Tavaszi tárlat

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. mik. 18. S.

Napi hír

A magyar Rejzőművészet pártolása

érdekében....

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1880. május. 16. 5.

Ligeti Antal, a Nemzeti Muzeum
képtárőre....

Ligeti Antal fotó

Pesti Hirlap. 1892. márc. 8.

Munkácsy Budapesten

Ligeti Antal festö

Pesti Hirlap. 1882. marc. 12. 3.

A mütermekböl

Lyczti Antal festő

Pesti Hirlap. 1882. május. 31. 2 oldal.

a bécsi nemzetközi kiállítás

Ligeti Antal festőművész öntöndíjáról

Fővárosi Lapok 1868. XI. 26.

Hír

S z a h a r a

L i g e t i Antal:
A Szahara Kairó mellett

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

V e z u v

L i g e t i Antal ki-
rándulása/1855/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

S z i r i a

Ligeti Antal tanulmányutja
/ 1855. után/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

Budapest,

Ligeti Antal: Budai szüret c. festménye

Divatcsarnok, 1853. aug. 28. 43.

Iró- és művészélet.

Bécs

Müegyleti tárlat, 1863.

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

F i r e n z e

Ligeti Antal tanulmányutja
1855.

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

Fiume Ybl

Ligeti Antal Fiumét ábrázoló tájképe

Budapesti Hirlap,1882.VIII.20.

229.sz.3.o.

Esztergom Ybl

Ligeti Antal esztergomi tájképe

Budapesti Hirlap.1882.VIII.20.

229.sz.3.o.

Esztergom Ybl

látképe Ligeti Antaltól

Budapesti Hirlap, 1882, XIII.

282. sz. 4. o./Sz. és M./

K a i r ó

L i g e t i A n t a l :
A Szahara Kairó mellett

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
148-149.
"Ligeti Antal"

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép.

Ligeti Antal: Budai szüret.

Divatcsarnok, 1853.aug.28.43.

Iró- és müvészélet.

Muzeológia 187o előtt

Ligeti Antal müvéről: A hemzeti muzeum ké csarnokának ismertető lajstroma. /187o/.

Századok, 187o. 71 és 72 o.

Patak Jenő

A Nemzeti Muzeum képtárának őre, Ligeti Antal festő, -ujjárendezte a képtárat.

Fővárosi Lapok 1870. I. III. 31. 279. old.

Patak Jenő

A Pyrker Képtár
A Ligeti Antal által ujjárendezett
Nemzeti Muzeumi Képtárban "nincs több
külön.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.31.279.old.

Müutazás.

Ligeti Antal Olaszországban.

Divatcsarnok, 1855.juni.25. 35.

7oo.

Művészet.

Müpártolás

gr.Károlyi Mihály,

Ligeti festőművészt

Pesti Napló,1890 I.7.

Szentkirályi albert mupástoló

Pesti Hirlap. 1879. nov. 2. 3.

Ligeti antal Szentkirályi albert

számára....

Kiállitás Ybl

a Képzőmüv. Társulat 1882. őszi kiállitásán Ligeti Antal Fiume látképével fog szerepelni

Budapesti Hirlap. 1882, VIII. 20.
229. sz. 3. o.

Rubinyi(?) Patak Jenő

Rubinyi Ferenc két tájképet rendelt az Akadémia üléstermébe Ligeti Antal festőtől.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.10.431.old.

Patak Jenő

Müpártolás.

Harsányi Pál/Pest/nyerte a Müegylet Ligeti:"Baalbeck romjai Siriában" c.müvet.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.4.441.old.

Festészet, önálló táblakép Ybl

Esztergom Ligeti Antaltól

(látkép)

Budapesti Hirlap, 1882.X.13.

282.sz.4.o. /Sz.és M./

Patak Jenő

A magyar kormány két tájképet rendelt Ligeti Antal festőtől az Akadémia ülésztermébe.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.10.43lold.

Festészet Ligeti Antal: Balatoni táj
a Badacsonnyal és Szigliget romjaival.
/1877/

Magyar Müvészet 1928.1-59.o.
Mihályi Ernő: Pannonhalma.

Patak Jenő

Táblakép.

""Balbek/hajdan Heliopolis/romjai"
Ligeti Antal festő müve a Müegylet
kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.12.364.old.

Tablaképek Bůdcari, Portoré és Fiume látképei Ligeti Antaltól

Budapesti Hirlap. 1882. II. 16.

47. n. 2. o. (K. és K.)

Festészet. XIX sz. Táblakép. „Budavös vidéke." Ráth-dij

Ligeti

Pesti Hirlap. 1886. dec. 1.4.

Reprezentiveszeti jutalmak odaitélése

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Budapest látképe." (digeti)

Pesti Hirlap. 1886. VIII. é. jan. 17. 4o.

Reprósárlások

Táblakép. „Aetna," Ligeti

Pesti Hirlap, 1879. márc. 16. 5.

Tavarzi mutáslat

Patak Jenő

Táblakép.

"Baalbeck romjai Siriában".Ligeti Antal müve a Müegylet nyereménytárgya.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.5.441.old.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblaké

Ligeti Antal tájképe

Divatcsarnok, 1853.május 19.14.

278.

Iró- és müvészélet.

Tablakép (Kdeti-táj pálmával) Jb
Ligeti Antal-tól

Budapesti Hirlap. 1882 II.16

47.n. 2.o. (h.ü.k.)

Táblakép. Marosvidéki táj. Ligeti

Pesti Hirlap. 1880. márc. 16. 5.

Ligeti Antal, a Nemzeti Muzeum
Képtárőre....

Festészet, táblakép

Názáreth, Ligeti Antal

Divatcsarnok, 1859. május 3.

Vadnay Kárôly: Budapesti társasélet

Táblakép, haplemente

Ligeti Antaltól

Budapesti Hirlap., 1884, XII. 20

187. n. 4-o. (Kz. és Kr.)

Festészet,1850-1900. - Önálló táblakép - Történeti festmény

Ligeti A. - /Wagner S./
Mátyás visszatérése Vajda-Hunyad várába.

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
12-27.
"Lázár:B.Eötvös J.:.."

Táblakép. Patak Jenő.

"A taorminai szinkör".Ligeti Antal müvét a Müegylet megvette sorsolás céljára.

Fővárosi Lapok 1865.I.I.18.55.old.

Táblakép. Tiszavidéki tájképek. Ligeti

Pesti Hirlap. 1879. aug. 9.

Ligeti Antal Gyográd Rönyékén....

Vol

Tablakép Volosca

Ligeti Antaltól

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 20.

187 n. h.o. (Sz. és th.)

Festészet. XIX. 12. Táblakép. „A velencei tó." (digeti)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 16.

A képzőművészeti társulat tagjai sérzése....

Táblakép. „Vadászlak.“ Ligeti

Pesti Hirlap. 1880. márc. 28.

Tárczai tárlat

Festészet. Ligeti Antal: Morotva vize Tokaj-heggyel a tiszai töltésről nézve Ókenéznél /1888/

Magyar Müvészet 1928. 1-59.
Mihályi Ernő: Pannonhalma.

Festészet, táblakép
a siroki vár romjai, Ligeti Antal

Divatcsarnok, 1862.febr.18.7.110.

Főváros és vidék

Táblakép. „Ó-Kenéz a Tisza mellett",
Ligeti

Pesti Hirlap. 1879. jun. 19.3.

a Wahrmann Mór által alakított....

Táblakép. Pálmacsoport a Szaharán.
Ligeti.
.

Magyar Müvészet 1925. 360-361. o.
Szmrecsányi Miklós: Elfelejtett magyar festő.

Táblakép. Patak Jenő.

"Palermo és környéke"

Ligeti Antal festő müve a Képzőm.Tár-
sulat jótékonycélu sorsolási kiállí-
tásán a Mücsarnokban.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.17.12o2.o.

Ptak Jenő

Táblakép.

"Palermo" Ligeti festő müve a Képző-
művészeti Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.o.

Patak Jenő

Táblakép.

"Palermó".Ligeti Antal müve a Képző-
művészeti Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.17.581.old.

Jbl

Tablákép Puszta naplementekor

Ligeti Antaltól

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 29.

195. n. 3. o. (nics k.)

Festészet. XIX. 12. Táblakép. „A szent család menekülése." (Ligeti)

Pesti Hirlap. 1886. VII. apr. 16. 4o.

Egy kassuth művészi hagyatéka

Festészet, táblakép

Szahara puszta, Ligeti Antal

Divatcsarnok, 1859.jan.25.

Vadnai Károly: Budapesti társasélet

Festészet, táblakép
Szahara puszta, Ligeti Antal

Divatcsarnok, 1859.május 3.
Vadnay Károly: Budapesti társasélet

Festészet, táblakép
Szahara puszta, Ligeti Antal

Divatcsarnok, 1859.május 31. 635.
Fővárosi és vidéki hirek

tak Jenő

Táblakép.

"Balaton Szigliget-várával"

Ligeti Antal festő/19.sz./

Fővárosi Lapok 1870.I.V.12.431.old.

Táblakép. „Ánvíz." Ligeti

Pesti Hirlap. 1879. okt. 3.

A Képzőművészeti Szemle hírli

Rózul....

Patak Jenő

Táblakép.

"Baalbek/hajdan Heliopolis/ronjai Sziriában".Ligeti A.müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Ricsó váralja" és Trencsén vára"

Ligeti Antal festő/19.sz./

Fővárosi Lapok 1870.I.V.12.431.old.

Ligeti Antal, festő

Művészet, II., 1903. 289-298.

Malonyay Dezső: Mészöly Géza.

Ligeti Antal festőművész öntöndifáról

Fővárosi tapok 1868. XI. 26.

Itár

Ligeti Antal festőművész "Trencséni völgye" c. képe

Fővárosi Lapok 1868 XI. 25. 1085.

Hír a Képz. Társulat szerzelásáról

Ligeti Antal festőművész képtáráról
Kulverése

Fővárosi lapok 1868. III. 27. 287.

Hír

Ligeti Antal festő

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4-5

Prém József: A jubiláris műtárlat

Patak Jenő

Táblakép.

"Palermo vidéke".Ligeti Anatl müve a képzőmüvészeti Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.X.950.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Szepesváralja a Kárpátokkal"
Ligeti Antal festő/19.sz./

Fővárosi Lapok 1870.I.V.12.431.old.

Táblakép. Szélmalmos táj: ligeti

Pesti Hirlap. 1879. nov. 20. 4-5.

Gyalog Ferenc: Műtárlat pompjában

Patak Jenő

Táblakép.

"Taorminai szinkörSziciliában".
Ligeti müvét kiemeli a F.L./Müegylet
kiállitása./

Fővárosi Lapok 1864 I.X.29.1039.old.

Táblakép. „Vadászkastély." Ligeti

Pesti Hirlap. 1889. nov. 2. 3.

Ligeti Antal Szentkirályi Albert
számára....

Táblakép. Zempléni táj. Ligeti

Pesti Hirlap. 1879. dec. 18.4.

Ligeti Antal nemsokára....

Rajz. Vállalkozó, Ligeti

Pesti Hírlap. 1922. nov. 12. 5

k. k. l. Magyar tájak

Táblakép. „Cirók a völgyi". Ligeti

Pesti Hirlap. 1879. nov. 2. 3.

Ligeti Antal Szentkirályi Albert

számára....

Ligeti Antal,- festö

Tükör. 1938. Vi.évf.11. sz.1.1.
Kampis Antal : Felvidék a magyar festészetben,

Ligeti Antal ,- festö.

Tükör, 1936.Iv. évf. 5. sz. 448.l.
Péter Anrás: A hónap kiállitásai

Kigeti Antal, festö

Tükör, 1940.VIII; évf.2.sz.121.l.

Ybl

Ligeti Antal festő 1823-1890.

Magyarország legidősebb festőművésze /Vandrák Károly/ meghalt.

Budapesti Hirlap 1882. VII.18.
f 196.sz. Melléklet. 2.o.

Ligeti Antal festő (1823-1890)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 22. 1-2o.

Both Menghért: A Karácsonyi Riállítás

Ligeti Antal festő (1823-1890)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 16. 50.

A Képzőművészeti társulat tagjai

részére....

Művészet, táblakép, önálló Ybl

Ligeti Antal Esztergomot ábrázoló tájképe

Budapesti Hirlap, 1882, VIII.20.

229.sz.3.o.

Festészet, táblakép, önálló Ybl

Ligeti Antal Fiumét ábrázoló tájképe

Budapesti Hirlap, 1882, VIII.20.

229.sz.3.o.

[illegible]kép, önálló

Festészet, XIX. 12d., önálló táblakép, olaj, ligeti autal,

Religio, 1877. I. fo. 44. r.

Vegyesek. 352. o.

Táblakép. Tájkép, Ligeti

Pesti Hirlap. 1879. jan. 2. 4.

A Müesamot Karácsonyi és ujévi
kiállitását....

Festészet, önálló táblakép,
tájkép, Ligeti Antal

Divatcsarnok, 1854. febr. 15. 8. 215.

Müvészet

Ligeti Antal festő 1823-1890,

A nemzeti muzeum képcsarnokának ismertető lajstroma./1870/ c. művéről.

Századok, 1870, 71 és 72 o.

Ligeti Antal festő/1823-1890/ Ybl

Esztergom és Fiume látképe

Budapesti Hirlap.1882,VIII.20.
229.sz.3.o.

Ki ugi Géza mutatát

Pesti Hilap. 1881. szept. 15. 4.

Ligeti Antal a nyomban ...

Táblakép. „Esztergom." Ligeti

Budapesti Hirlap. 1882. aug. 20, 3.

Ligeti Antal tájfestő jelenleg....

Táblakép. Finne látképe. Ligeti

Budapesti Hírlap. 1882. aug. 20.
3.

Ligeti Antal tájfestő jelenleg....

Ligeti Antal festő 1823-1890 Ybl

Budapesti Hirlap, 1882, X.13.

282. sz. 4. o./Sz. és M./

MDK

Ligethy Antal,

a jövö évben tartandó londoni világiparmükiállitáson a helytartótanács a müegyesületet képviselö bizottmány tagjaként küldi ki.

Ipar, gazdaság, kereskedés.
Vas. Ujs. 1861. 296. l.

Ligeti Antal

Munkácsy Önéletrajzába /1869/ hogy 1863-ban Pesten ismerkedett meg Ligetivel,"kinek irántami önzéstelen jóakaratu pártfogásából sok előnyben részesültem a K. M. Társulat részéről. Ö csiszolta ki mindig előttem az utat, melyen haladjak, ő világitott a sötétségben, ő adta el minden rossz, s ha volt köztük/?/ jó képeimet csak a Hunyadi Jánost nem tudta eladni; verbuválta számomra a mecénásokat, avval minden hinárból kirántott, hogy áldja meg a Jézus őtet. Sőt nemcsak szellemi, hanem fizikai rabságomban is tudott világosságot szerezni számomra s kieszközölni, szemeim drága világosságához ismét hozzájussak. Végre 1865-ben az ő áldása kisért Bécsbe.... ismét az ő eszközlése folytán jutottam azon 100 forinthoz, ~~[illegible]~~ melyen 1866-ban Bavarus országába utazhattam."

56.o.

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

Ligeti Antal MDK

Rajzai Az "Osztrák -Magyar Monarchia irásban és képben" /1887-1901/ c. munkában.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

20.1.

MDK

Ligeti Antal, festöm.

Sopronban dolgozgat 1847 körül, addig, mig szemet hunyna a szabadságharcban való részvétele miatt Haynauék, - rajta kivül még három -négy többé-kevésbé jó festö dolgozik és tanit. Tanitványaikkal együtt kiállitásokon jelennek meg a közönség elött.

Csatkai Endre dr.: A soproni müpártolás multja. Szépmüvészeti kiállitások magyar mesterek müveiből.II. Sopron, 1931.ápr. 5-6.l.

Ligeti Antal festő

M.D.K.

Festménye után készitett fametszetes Képzőművészeti Társulati mülapokat Morelli Gusztáv

Petrikyné Molnár Zsuzsa:Morelli Gusztáv 149.l.

A Magyar Nemzeti Galéri Közleményei IV. sz.

Bp. 1963.

mdk

Ligeti Antal

Jeruzsálem c. műve 1857. Akvarell
M. N. Galéria.

14. kép

Kovács Éva. Magyar Művészet az Elnyomatás Korában
Bp. 1962 20. l.

Ligeti Antal.

Kilátás a Saharára
c. képe az 1862-ési
londoni világkiállitáson.

Szem Bert.

251. l.

253/1935

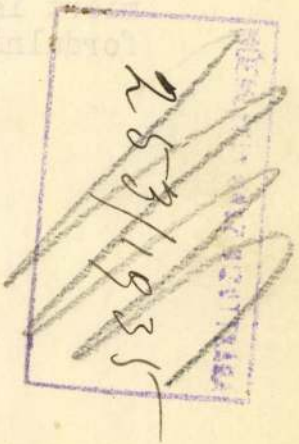

M.kir.Légügyi Hivatal.

Tárgy:Légifényképfelvételek
engedélyezését kéri.

Lüh.1674/I.-1935.

Müemlék Ors

Budapest,1935.május hó 16-án.

F.évi május hó 1-é
telettel értesitem, hogy a
a Hivatalba nem érkezett be
A légifényképezés
miért is kérem a kérelemmel
fordulni a repülés és a fér

MDK

Ligeti Antal futó

KT képtárőre. 1887.

MDK-A-I-1/1904.

MDK

Ligeti Antal futó

„Sába kolostora Palestinában" c képét

KT-tárlaton a király vette meg. 1887.

MDK-A-1-1/2027.

MDK

Ligeti Antal Jertő

„Fiume" c képét (Venus. Museum Tulajd.) a

münchenii nemzetközi kiállításra küldi. 1883.

MDK-A-I-1/1122.

MDK

Ligeti Antal fertő

„Lándasér vára" c képét KT-tárlatom

Klotild főhgnő veni meg. 1887.

MDK-A-I-1/1999

MDK

Ligeti Antal festő
„Tündérvár" c. képét Klotild főhercegnő
vette meg 1888.

MDK-A-I-1/2323.

Ligeti Antal

gr. Károlyi István költségén külföldön folytatja tanulmányait a müvész. Olaszországban, a Vezuvon munkaközben két kigyó megtámadta, s miközben hátrálva menekülni próbált, egy szakadékba zuhant. Szerencsére sérülése nem halálos, igy felgyógyulása után Syriába utazik, -közli a lap.

DÉLIBÁB, Bp. 1857. január 25.
4. sz. 51. lap.

Ligeti Antal

Eszterházán több arcképe van Balogh Kovács László tulajdonában melyek 1851-ben kerülltek egy fiatal leányt ábrázoló képünk jelzése: Hekler 1851.
Pabló Sándor mellképe a soproni ev. konvent diszterműben, jelzése Hekler 1850.

Csatkörl

Ligeti Antal

az angol wales-i herceg vendégeként jut Skóciába 1872 és 1874-ben Londonban 1872-ben állít ki.

Gál István: Magyar-angol művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. p.

8 l.

LIGETI ANTAL

Vajdahunyad vára, Jeruzsálem vidéke, Libanoni sirok c. képei

BODNÁR Éva: Magyar müvészek a bécsi Világkiállitáson 1873-ban. = HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE XXVII. 1989 26.p.

KULTURÁLIS ÉS TÖRTÉNELMI EML
FELTÁRÁSA, NYILVÁNTARTÁSA ÉS
KUTATÁSI FŐIRÁNY
PROGRAMTANÁCSA
1014 Budapest, Úri u. 53. I. 49.
Telefon: 175-9011/485 m.

Marosi Ernő igazgató
MTA Művészettörténeti
Budapest
Uri u. 62.

lol4

Igazgató

A "Kultur
tartása és kiadása"
finanszirozása, - h
drámai rosszabbodás
nek megfelelően. Re
program terhére fő
tiót némileg emelni
illetménye ne marad
alkalmazottakétól.

MDK

Ligeti Antal,

az országos képtárak rendezésében tevékenyen vett részt. A muzeumi képtár a modern festészet otthonává alakul át, legbecsesebb régi müveit az Eszterházy-képtárba helyezték át, s onnan az ujabb kori festmények /kb.5o-55 darab/ a nemzeti muzeumba kerültek át.

Vasárnapi Ujság. 33.sz. 1875.aug. 15.
"Közintézetek,egyletek." 523.l.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./a Nemzeti Muzeum képtárának őre ujjárendezte a Képtárat.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.31.279.old.

Ligeti Antal, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.márc.17.mutatvány lap 13.

Iró- és müvészélet.

Ligeti Antal festő

Magyar Müvészet 1925. 195-197. o.
Kremmer Dezső: A fővárosi muzeum

Csontvári Kosztka Tivadar festő

Népszava XXXVIII.1910 máj.31.
128 sz. 7 lap.
Csontvári Kosztka Tivadar kiállitása.

Ligeti Antal festő

Magyar Művészet 1925.360-361.o.
Szecsányi Miklós: Elfejetett magyar festő

Ligeti Antal festő.

Divatcsarnok, 1855. juni. 25. 35.

700.

Müvészet.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./müve a Müegylet nyereménytárgya.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.4.441.old.

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./a Mü-
egylet választmányi tagja.

Fővársi Lalpok 1864.I.VI.12.565.old

Patak Jenő

Ligeti Antal festő/19.sz./müve a Képzőm.Társ.kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.17.581.old.

Ligeti Antal, festő XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853. juli 3. 27. 535.

Hirvivő.

Ligeti Antal

wod

Jókai Mór. Egy magyar festő, mint utaró. A Hon
1874. 220 st.
Esti kiadás –

Ligeti Antal

Egzotikus sivatagi tájképeivel vált híressé. A magyar nárromokat ábrázoló sorozatból Dévény látképe Szilágyi Dezső (Sátoraljaújhely) gyűjteményében. Fedőfehérrel élénkített ceruzarajz.

Theisler György: Szilágyi Dezső gyűjteménye; Műgyűjtő 1972/4. sz. 23. l.

Ligeti Antal

Keleti utazásából megtérve a "Saharai puszta" c. pompás nagy képet festette meg gr. Károlyi István számára. A kép jövő tavasszal kerül kiállitásra, több keleti képpel együtt. A Budapesti társasélet c. rovat még elmondja, hogy a müvészt gr. Károlyi István pártfogolja, aki "büszke lehet arra, hogy Ligetivel ő ajándékozta meg e nemzetet."

Divatcsarnok, Bp. 1859. január 25.
92. lap.

Ligeti Antal

A Müvészet c. rovat irja: "A ritka tehetségü tájfestész befejezte munkáját gr. Károlyi István fóthi kastélyában, s tanulmányutra ment Olaszországba, Sziciliába.

Divatcsarnok, Bp. 1855. jan. 1o.
2. sz. 4o. lap.

Ligeti Antal

"Budapest látképe a tábori kórháztól nézve" c. festményét megvásárolta a császár 300 forint összegért, a képet az e havi tárlaton állitották ki.
Budapesti hirvivő c. rovat közleménye.

Családi Lapok, Bp. 1866. márc. 4. 9. sz. 212. lap.

Ligeti Antal, festőművész 2) Folytatás

Ligeti több rajzot, festményt készített a taormiai görög színház romjairól, háttérben az Etnával Jeruzsálemről és környékéről, valamint Baalbek látképéről és részleteiről (utóbbiról 1891-ben sokszorosított képzőművészeti társulati műlap is készült). – A „Vasárnapi Újság" a 60-as években arról is hírt ad, hogy „Libanoni cédruserdő" című művét Ligeti szintéü társulati műlapnak szánta, de a képzőművészeti társulat vezetősége inkább „Visegrád" c. festményét választotta. (említve)

Szabó Júlia: Néhány ikonográfiai előzmény (sontvány cédrusfestményeihez.

Dunántúli Napló, 1998. júl. 9.

Ligeti Antal, festő

1) Folytatás

a „Hazánk" s a „Külföld" lapjain közölte, Szakoly Viktor szerkesztő, az 1857 nyarán Károlyi István anyagi segítségével létrejött libanoni látogatás magyar festő hősének emlékezéseit. Ez a festő Ligeti Antal, volt, akinek oeuvrejében nemcsak a cédrusokról készült rajzok, akvarellek és olajfestmények ikonográfiai előzmények Csontváry festményeihez. (emlékre)

Szabó Júlia: Néhány ikonográfiai előzmény Csontváry cédrusfestményeihez.

Dunántúli Napló, 1978. júl. 9.

Ligeti Antal, festőműrész, 3) Folytatás

Nincs rá adatunk, hogy Csontváry látta-e bizonyosan Ligeti csak nem minden művét bemutató 1890-es budapesti emlékkiállítását, azonban azt feltételezhetjük minden további nélkül, hogy reprodukált művei eljutottak hozzá.

Szabó Júlia: Néhány ikonográfiai előzmény Csontváry cédrusfestményeihez,

Dunántúli Napló, 1978. júl. 9.

Ligeti Antal

Festett -többek között- tevéket is. A kritika nagyra értékeli "Faraglionia Kis-Marinztől nézve" /?/ /nem jól olvasható/ c. és "Tengeri táj" c. szép képét. Az utóbbi Jókai Mór vásárolta meg. "Libanoni sirok" és "Girgenti" c. müveit külön méltatja. Rajzolási képességével is külön foglalkozik: "néhány vonallal képes karakterizálni Jeruzsálemet, vagy a libanoni cédrust és fügefát."

A HÉT, Bp. 189o. febr. 23. I. évf. 8. sz. 129. lap.

LIGETI Anta

Lépe ld.

Perčič gyűjt. 112. p. leírása
94. p. lépe

leke, hogy arcképük a koronázási palaston és a korona alsó pántján is megtalálható.

Szent Lőrinc vértanút elsősorban Rómában választották sok templom védőszentjéül. Arcképe a koronzásái palaston már látható. A sorrendben elfoglalt 17. helyét különösebben nem tudom indokolni.

A 18. helyen Szent Katalin neve található. Tekintettel arra, hogy anyaggyűjtésünk általában a 14. század közepéig terjedt ki, teljes bizonyossággal zárhatjuk ki Sienai Szent Katalin (+1380) személyét, s csak Alexandriai Szent Katalint választhatták védőszentül. A 305-ben vértanúhalált halt Katalint az egyetemes egyház a négy fő szűz és a 14 segítő szent között tisztelte.

A 19. helyen álló Szent Imre tiszteletét személye kellőképpen indokolja.

A 20. helyen a Szent János evangelista és a Szentlélek tiszteletére szentelt templomokat találjuk, de előfordulások egyenként alig több, mint az összes patrocíniumok 1%-a.

A 21–38. helyen álló patrocíniumok előfordulási gyakoriságai 1 és 0,12% közé, a 39–40. helyen állókéi 0,08 és 0,04% közé esnek, s ezeknek a szenteknek választását már csak véletlenszerű jelenségnek tarthatjuk.

Ha a védőszentek területi elterjedését vesszük vizsgálat alá, akkor az országos sorrendtől eltérő kisebb-nagyobb sajátosságokat figyelhetünk meg.[9] Ezeknek okát általában az egyes területeken előforduló patrocíniumok eltérő esetszámainak tulajdoníthatjuk. Különösen szembetűnő azonban, hogy amíg a Szűz Mária tiszteletére szentelt

9. Vö.: I. és II. táblázat.

LIGETI Antal

Gaszó visszaemlékezése Fiszerében tett látogatására a festőnél

Ld. Gaszó-tanc: Életem és abból merített gondolatok. Bp. 1978 131-132. p.

tosabb konfliktus éppen
ési rendszerünkben kényszerüen
án az azzal foglalkozó munkatársak
átvezényléséve1" pl. középkori
fiai munkákra, a 20. századból
Ennek az egyes kutató és a
mivel máshol látja az egyéni
u tevékenység folytatásának

magyarországi müvészettörténeti
k alkotják az intézet müködésének
rs Hungarica , amely igen
i kutatások és a tematikus,
ulyozott rendjében jelent meg,
nem késő, zavartalan folyóirata-
imális gazdaságosságu előállitása

ivészettörténeti Füzetek c. soro-
egyetlen száma /19./ jelent
el, s még 2 teljesen kész kézirat

Ligeti Antal 14. l

Linek Lajos 14. l

Lotz Károly 14. l.

Magyar Mannheimer 14. l

Margitay T. 15. l.

Markó Ferenc 15. l

Markó Károly ify 15. l

Markó Károly id 15. l.

Mednyánszky L. 15. l

Mihalik Dániel 15. l.

Mihalovits Miklós 15. l

Molnár József 15. l.
16. l.

Nemzeti Szalon IV. aukc

Kovács

75 Kitűnő kiadása HAHNLOSER, HANS R.: Villard de Honnecourt. Kritische Gesamtausgabe des Bauhüttenbuches ms. fr. 19.093 der Pariser National Bibliothek. Wien, 1935. — A magyar vonatkozású rajz kommentárja 73. l. — V. ö. még HORVÁTH HENRIK: Villard de Honnecourt et la Hongrie. Budapest, 1936. (Klny. *Nouvelle Revue de Hongrie*, 1936. okt.) — FOERK szerint (Árpád-kori templomaink típusai. id. m. 124. l. 11. jegyzet) az 1912-ben Nagyváradon végzett ásatásokkor az aquincumiakhoz hasonló piskótaalakú fehér márvány padozatlemez került elő.

76 HENSZLMANN IMRE: A székesfehérvári ásatások eredménye. id. m., 189. l.

77 KOLLER, JOSEPHUS: Prologomena in historiam episcopatus Quinque-Ecclesiarum. Posonii, 1804. — AGL, PAULUS Historia brevis Venerabilis Capitul Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis a prima ejusdem origine usqu finem 1838. Quinque-Ecclesiis, 1838. – HENSZLMANN IMRE: Die Kathedrale vo Fünfkirchen. *Mittheil d. k. k. Centra Commission*, Wien, 1868. — *U. a* Genesis der Kathedrale von Fünkirchen in Ungarn. U. o. 1869. – *U. a.*: Pécsnek középkori régiségei.

Ligeti Antal

urod

Haenfler 1854

I. 152. l.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

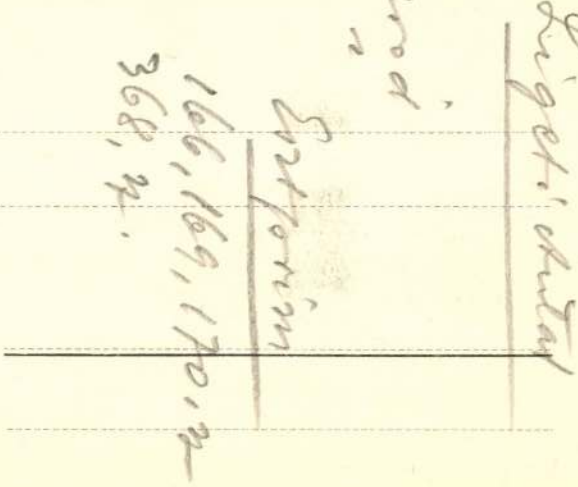

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

~~Dunaiszky László~~

~~Henszlmann Imre~~

Ligeti Antal

Orlai Petrics Soma

Telepy Károly 110 III. l.

Than Mór

Szana 1890

110. l.

Torább

K

Magyar Pedagógusok Termelő, Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezete

RUHÁZATI AKCIÓJA

BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 12.

KÉSZPÉNZZEL DERMENTESÍTVE
947 DEC. 16.
B
BUDAPEST

Műcmlélet Országos Bizottsága

Bp.

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Ligeti Antal,
festő.

A szolnoki művésztelepen dolgozott.

Városkultúra, 1935. febr. 15. 45. old

Ligeti Antal

Árverési kiállításon volt egy
képe

P. H. 932. nov. 22.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gyö
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a tö

K

Ligeti Antal

~~Ferenczy Istvan~~

~~Nobran 106~~

~~109 l.~~

Sovabb

1

~~Guttmann Jakab~~

~~Nobran archipe~~

~~Kovacs Mihaly tol~~

~~Heinrich Ede 108. l.~~

~~Horovitz Lipot~~ 110. l.

109. l.

Ligeti Antal

110. l.

l.

Esposizione Internazionale Roma 1911.

Mostre retrospettive.

Ungheria Bp 1911.

6/P

arczélben látható. Főkötőt, nyakéket
kivágott ruhát visel. Göndör haja oldalt
I VX. TORNANONIS.

aillon, átmérői 10.6 cm.
Bene Ödöntől 800 Kán. (539/901.)

Ligeti

Műcsarnok kiállításán: "A magyar művészet 1850-től — 1932-ig" neve szerepel.

NM.932.II.21.

Ligeti Antal

festő

Nazareth c. képe

Radocsay D.: Az esztergomi kiáll. m. anyaga. SzM. 1955. 1. Sz. 13. l.

〈Ligeti Antal〉

festő

H. Rapaics Judit:

〈 〉 8-r. 15 kép.

118 l. Bp. 1938.

Gent (1860)

A Műcsarnok Mirottsága leltárából 1922 évi nov. 11-én Kölcsön adatott. Egri nékesegyhár 3 db. nincs karton (Nagy Virgil.) A magyar Mérnök és Építész egylet használatára.

2 db-ot vissza kaptuk 1927. aug. 25-én
1 " még mindig esedékes.

Reklamáció mert 1929 II/12 és XII/11-én
1931 II/7, 1931 XII/10-én
" " 1932 április 6-án tól a 14 napi
katárdó is lejárt, és nem kaptuk vissza.

(Dr Lisy Schmid Ede úr ~~[illegible]~~ ide csatolt levele is van e tárgyban.)

Br2 931. Divald graf. műint.

Ligeti Antal

irod

Péter II

96. l.

97. l.

Ligeti Antal

[Egyházm. Lap]
1881. 359. l.
360 l.

4·5 %-os kamataival együtt 1

hetvenkettő:) félév alatt törlesztend

ságos bizottsága az egyházi mi

nagát arra, hogy ezta kölcsönt

jelen kötelezvényhez fűzött és a

törlesztési terv szerint 1901. évi

tvenkettő:) féléven át mindenkor

ékessé váló annuitásokkal, a

mál pontosan törleszteni fogja

i julius hó 1-én úgy a tőke

jes kiegyenlítést nyerjen.

esten,

Ligeti Antal
festő

vród
z
Szikl Venpr.

328. l.

1914 Nemes Eliz

Baró Ransonetné

Térdig, ül és kissé j
baljával az asztalra
hér csipkés fökötőjének s
sült haja szőke, szeme
és fekete ruhája magas

Vászon, méretei 113

Ligeti Antal

l.

1882. becsi nemzetk.
mus. kiäll. Kat.
136. l.

ктóber 15.-én kelt 697/1943.sz. beadvá-
séget, hogy a gelencei rk. templom fal-
gei I. részlete fejében Ötezer /: 5.000,-
Bizottsága 16.136.sz. postatakarékpénz-
elszámolás kötelezettsége mellett -

er hó 3.-án.
iniszter rendeletéből:

v. Hamm

Ligeti Antal

l.

Március 1862

15, 21, 50, 57 l.

58 l.

emlitve azt, hogy pl. a velem együtt s
ügyelő (szolgálatra a minisztériumba
ély cimén nagyobb összeget és „karác
csak arra utalnom, hogy e katona
zelmü vidéken egy szivar ára 60 fi
fill., egy tojás 20 fill., stb. s így érthető
gamat fentartanom teljes lehetetlenség,
is élnie kell.

ellentiád nagyértékü jóindulatába
gu Báró Urnak,

3 század
sta

alázatos szolgája
Surányi Károly
fögimn. tanár

Ligeti Antal

Trencsén vára c.
képe, Keleti Gusztáv
rajza és Pollák Ts.
fametszete után
repr.

Nagy Lajos Elp.
I. v. 25. l.

Ligeti Antal

festő

Gentrmüeml.

245, 301, 458,
503. l.

			13.	14.	15.	16.

édelmi minisztériumnak, az ..... i katonai
t, hogy- „ nélkülözhetetlen "- nek lett megjelölve, miért is
tja .... esetleges kilépése azonnal be lesz jelentve.

---------- 191 ---------- hó-

a hatóság, hivatal, üzem stb. főnökének
aláírása

Ligeti Antal

Festő

l. Lamb. 72. l.

nak ezen értekes művel v

Szombathely, 1914. jan

Ligeti Antal

Herman Ottó:

„Tóni bácsi." (Ligeti Antal.)

Budapesti Hirlap.

1890 jan. 12.

Ligeti Antal

l.

Gerevich Primás

252 l.

Ligeti Antal

Perálltörtképes

589.1.

Ligeti Antal

l

Szana 1890

101, 103. l.

A m. kir. postatakarékpénztártól

BUDAPEST 44 III. 16 18 54

16136

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX. Hőgyes Endre u. 10.

(18) 20.

+ 390 — 8.

Hivatalból
Díj átalányozva

Ligeti Antal

arcképe Rosko-
vics Ignáctól

l.

Szépm. Mur. Erk

IX. 275. l.

A Nagybiccsei nagy r

Ligeti

id Markó Claude Lorrain hatása alatt álltak.

Dési Huber István:Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 5o.o.

Ligeti

Kupeczky Jánostól, Munkácsy Mihályig ad képet a magyar képirás első művészeiről Malonyay Dezső: "A magyar képirás uttörői" c. tanulmányában.
Az Irodalom c. rovat ismerteti a diszes, bronzveretü, bőrkötéses kiadványt, mely a Franklin Társulatnál jelent meg.

A HÉT, Bp. 1904. dec. 18. XV. évf.
51. sz. 819. lap.

Ligeti Antal

151 évvel ezelőtt született Ligeti Antal festő, a Magyar Képzőművészeti Társulat egyik alapítója.

Budapest, 1974. jan. 10. 102 db. 7 sz. Gr.

Ligeti Antal

festő", romantikus tájképeket festett. Művei a Nemzeti Galériában és az MTA termeiben.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 1335 o.

6491

Ligeti Antal

A Müvészet cimü rovatban "Az Orvos-Szövetség kiállitása" cimmel közölt beszámoló tudósit arról, hogy az orvosok jótékony célu kiállitást rendeznek a Mücsarnok termeiben, ahol a legkiválóbb magyar és külföli müvészek alkotásai kerülnek bemutatásra. A közel 9oo müalkotást nem ismertetik külön, mivel nem szakszerü tárlat lesz, magántulajdonból engedik át szivességből humánus célt szolgálva. Itt szerepelnek a müvész alkotásai is.

A HÉT, Bp. 19o2. szept. 21. XIII. évf.
38. sz. 6o8-6o9. lap.

Ligeti Antal

Kilencven müvész közül tiz nevet sorol fel "Nemzeti Szalon" c. kritikájában a Müvészet c.rovat /sign. nélkül// akik igazi müvészek, -közöttük a müvész neve is szerepel-mert ha ők hiányoznának a Szalonból, a tárlat nem lenne egyéb egy merő sivatagnál."

A HÉT, Bp. 1902. okt. 12. XIII. évf. 41. sz. 659-660. lap.

Ligeti

A "Kárpátok látképét ábrázolja a tököli vártól Késmárkon. Kedves festvény, szorgalommal látszik tanulmányozva"-irja a "Januárfebruári kiállitás" c. beszámoló a "Müvészet" c. rovatban.

Családi Lapok, Pest, 1854. I. félév
3. sz. 137-139. lap

Ligeti ...

Árkay, Faragó, Fischer, Heysa, Molnár, Pogány, Preisich és Vadász tervezték a b.p. i Köztársaság téri OTI bérházat.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

941

Ligeti A.

"A világhirü Markó tanitványa, egyik gyöngyét függeszté föl a jelen mükiállitás"-on, s ez a„Kairói ut". Az "összhangzó és tündöklő" művet hosszan méltatja "A mükiállitásról" c. beszámoló.

Családi Lapok, Pest, II. félév, 1852. évf. 3. sz. 139-141. lap

Ligeti Antal

Sziklás táj

Mügyűjtő 1972/n. sz. 24. l.

Ligeti Antal

Közölt reprodukció:

30. p. „Montonhegyi út," 1876; olaj, vászon,
58,5 × 94 cm.

Filep Lajos: Magyar művészet, Budapest,
1971

Ligeti Antal

"Nazareth" c. festményét a Müegylet termeiben állitották ki, melyről elismeréssel ir Vadnay Károly: Budapesti társasélet c. rovatában.

Divatcsarnok, Bp. 1859. május 3.
435-436. lap.

Ligeti Antal

A Pesti Müegylet tárlatán szereplő olajfestményét gr. Batthyányi Lajosné 250 forintért megvásárolta./A kép cimét a lap nem közli./

Divatcsarnok, Bp. 1863. juli. 1.
26. sz. 227. lap.

Ligeti Antal

„A siroki vár romjai a Mátrában" c. festményét a Müegylet megvette a választmányi gyülés határozatára,-közli a Főváros és Vidék c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1862. febr. 18.
7. sz. 11o. lap

Ligeti Antal

A juniusi képtárlatra beküldött "történeti festvénye különös figyelmet érdemel"-irja a Müvészet c. rovat, de tárgyát nem nevezi meg.

Divatcsarnok, Bp. 1854. junius 2o.
34. sz. 79o. lap.

Ligeti Antal

Festményei szerepelnek a Mütárlaton, melyekről igen komoly elismeréssel ir a Müvészet c. rovat, de a müveket nem nevezi meg.

Divatcsarnok, Bp. 1854. január 2o.
4. sz. 96. lap.

Ligeti Antal

A Képzőművészeti Társulat közgyülésén választmányi taggá választották a művészt.
A Társulat vándorkiállitások rendezését határozta el vidéki városokban, -közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi kör. Bp. 1866. dec. 16. 5o. sz.
1195. lap.

Ligeti Antal

„Markó tanitványától "Budapest látképe" szerepel a mütárlaton, -irja az "Iró és Müvészet" c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1853. aug. 18. 4o. sz. 803. lap.

Ligeti Antal

"Budai szüret" c. müvéről igen nagy elismeréssel ir az Iró és Müvészet c. rovat.
A képet bemutatják a tárlaton.

Divatcsarnok, Bp. 1853. aug. 28. 43. sz.
863. lap.

Ligeti Antal

Festménye a Magyar Képzőművészeti Társulat jövő évi sorshuzásának nyereménytárgyai között szerepel, -közli a Budapesti hirvivő c. rovat, de a kép cimét nem irja.

Családi Kör. Bp. 1864. dec. 25. V. évf. 52. sz. 1243. lap

Ligeti Antal

"Dévény romjai Pozsony mellett" c. művét a Nemzeti Muzeum képtára számára megvásárolták, -közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör. Bp. 1864. jan. 3. V. évf. 1. sz. 2o. lap

Ligeti Antal

hagyományai előkelőek és nagy múltúak,
művészete is előkelő és választékos.

Fülep Lajos: Magyar művészet. Budapest,
1971

801

LIGETI ANTAL, festő

Az esztergomi képtárban az újabbkori magyar képek közül ott látható a kiállításon Ligeti három ~~xxxképex~~ tájképe. 95.old.

PROKOPPNÉ, STENGL MARIANNA: A Keresztény Muzeum első évtizedei 89.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

Ligeti Antal

a karácsonyi képeslevelező kiállítása megnyílt ma a MOM-ban. — A művész műve szerepel a kiállításon.

Déli Krónika

1947. dec. 3. Kossuth 12.00 M.

Ligeti Antal, festő

a BM. 43. évi aukcióján szerepelnek a művész magyar tájakat bemutató akvarellei.

Déli krónika

1974. IX. 10. 12.00 Kossuth

Ligeti Antal

„Sztrecsnó vár romjai" o.v. 88x132

S. l. 6. Ligeti A 1870. Védett

T. ár: 35000 ft.

— FOTÓ —

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976 december

Ligeti Antal (1823-1890)

„Mocsaras táj" o. karton 26x37,5 cm

J. l. l. 6. Ligeti A. 1870. 1. ár 6000 ft.

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976 december

Ligeti Antal (1823-1890)

„Táglép" o.v. 17 x 26

J.l.j. Ligeti A. Védett

Kár: 15000 ft.

-FOTO-

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976 december

Ligeti Antal

„Allonyati táj, hasatáró pásztorral"

o.v. 61x76 cm J. l. j.: Ligeti A. 84.

Védett. Kiöltási ár: 30000 ft.

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Ligeti Antal festőművész

Munkácsy Mihály legfőbb hazai pártfogója volt Ligeti Antal festőművész, a Nemzeti Muzeum egyik egykori képtárőre – ma múzeológusnak nevezném.

Kultúrális Magazin

1978. ápr. 16. Kossuth, 8.55 /VGné/

Ligeti Antal (1823-1890)

„Arab harcos" o. Zarton, ványon
37x26 cm s. l. b.: Ligeti A. Védett.
Kiáltási ár: 10000 ft.

BÁV 48.Müvészeti Képaukció Bp.1979.május

Ligeti Antal

Méltatás.

Szabó Júlia Orlai Petrich Soma
Művészet, 1978. július - 14. lap.

Ligeti Antal (1823-1890)

„Tájvázlat" o.v. 47 x 85 cm

J. l. b. Ligeti 17. 1874 Védett

Vételi ár: 20000 Ft.

BÁV 47.Képaukció Bp.1978.december

Ligeti Antal

Tengerparti tájkép o.v. 77 x 124 cm

J.l.j.: Ligeti A. 1863 Védett

Tájékoztató ár: 25000 ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Lyeli Antal (1823-1890)

„Tengerpart Caprival"

o.v. 80x127 cm j.l.b.: Lyeli A. 1869.

Védett reprodukciós ár: 25000 Ft.

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Ligeti Antal

Az őszi tárlat az évek során műhellyé szervezte a művésztelepre visszatérők népes táborát. – A leghűségesebbek közé tartozott a művész is.

Dömötör János: Vásárhelyi műhely. Hajdu-Bihari Napló, 1977. júl. 10.

Ligeti Antal (1823-1890)

109. Jeruzsálem
p. akv. 322 x 942 mm
Ltsz. 1905-2149

XIX. sz. városlépet és útirépek MNG 1976.

LIGETI ANTAL,festő

Simor primás 1878 márc.30-án megvette Markó Károly két rajzalbumát.Az 1000 forint vételárat Ligeti Antal vette fel ifj.Markó Károly részére. 96.old. 31.jegyz

PROKOPPNÉ,STENGL MARIANNA: A Keresztény Muzeum első évtizedei 89.old

Esztergom évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

LIGETI ANTAL, festő

BeszédesKálmán esztergomi festő, Simor érsek képtárában Az Ezstrgom c.lapban irt cikkében megdicséri Ligetiét tájképét, bár sok mü nem tetszik neki. 93.old

PROKOPPNÉ, STENGL MARIANNA: A Keresztény Muzeum első évtizedei 89.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

LIGETI ANTAL, festő

Maszlaghy az esztergomi képtár lajstromában említi:
Ligeti Antal tájképei: Betlehem és Názáret.-ma ugyanaz.
Lsz. 55.620. és 55.622.- 95.old. 26.jegyz

PROKOPPNÉ, STENGL MARIANNA: A Keresztény Muzeum első évtizedei 89 old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
1960

Ligeti (Antal)

A 26. képaukción egy műve nagyjából a kikiáltási ár háromszorosáért kelt el. Védett volt.

E.K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/2.02.56.l.

Ligeti Antal

uve emlitve

Népszava 1972 junius 17 10.old.

Ligeti Antal, festő

kerepel.

— : Aukció előtt kiállítás.

2.

ESTI HIRLAP, B[illegible]1972. dec. 2.

Ligeti Antal, Jestő

Megem litve. („Libanoni cédruserdő", „Baalbek romjai" c. művei.)

Dévényi Iván: Képzőművészeti Könyvnem le
- Szabó Júlia: Magyar rajzművészet
858 - 862.

JELENKOR, Pécs, 1973. szept.

XVI
9.

Ligeti Antal

"Markó jeles tanitványa" a fóthi gróf palotájában fest, -közli a lap "Iró és Müvészet c. rovatában.

Divatcsarnok, Pest. 1853. márc. 17.
12-13. lap

Ligeti Antal

A Balatoni tájról, Füredről jellegzetes képeket festett.

Artner T.: A Balatoni művészete; Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 2. l.

Ligeti Antal

id. Marko Károly tanítványa, a mester segítségével tizenkét évet külországban töltött, Itáliában, Közel-Keleten.

Pogány O. Gábor: Magyar festészet a XIX. században, Budapest, 1970.

24l.

Ligeti Antal

festménye az egri Vármúzeum képtárában.
1874. Reprodukció.

Voit Pál szk.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.
Budapest 1972.

1711

Ligeti Antal

„Savnikvár püspöki nyaralója" című mű-
ve az egri Képtárban.

Voit Pál szb.: Hevesmegye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

1751

Ligeti Antal

(1823–90) két festménye a szepesi várról az egri képtárban.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt. Magyarország műemlékei topográfiája VIII. kötet. Budapest, 1972.

1751

Ligeti

"Bagoméri Dunaág"-a a legjobb müveire emlékeztet" -irja Pulszky Ferenc: "Séta a müvészház termeiben" c. kritikájában a tárlatról.

A HÉT. Bp. 189o. I. évf. I. kötet. mutatványszám, lo-ll. lap.

Ligeti Antal

A Nemzeti Muzeumnál megürült, képtár-őri állomást a kormány jeles festészünkkel töltötte be, -közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör. Bp. 1868. márc. 29.
13. sz. 309. lap.

Ligeti Antal

"Jeles tájképfestőnk" az Akadémia számára három tájképet festett: „Trencsén vára", „Ricsóváraljа," ezt a kettőt Kubinyi Ferenc megbízásából, a harmadikat a kultuszminiszter felkérésére, amelyen még dolgozik.
Budapesti hirvivő közleménye.

Családi Kör. Bp. 1867. dec. 15.
5o. sz. 1196. lap

Ligeti Antal

"Trencsén völgye" c. festményét 120.- forintért, a Képzőművészeti Társulat vásárolta meg, kisorsolás céljából.
A Társulat kiállitása a jövő hónapban nyilik meg, s ott szerepelnek azok a müvek, melyeket megvettek, -közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör, Bp. 1868, nov. 29.
48. sz. 1147. lap.

Ligeti Antal

"Ligeti Kiállitás" cimmel Telegdy László ir a tárlatról, melyet másfél hónappal a müvész halála után rendeztek, a több mint négyszáz -hátrahagyott- müvéből.
Olaj, ceruza és tollrajz vázlatai kerültek bemutatásra a Mücsarnokban.
Mestere Markó Károly volt. Tájképein is látszik a hatás. Ahogy a kritika is mondja: mindketten szebbé igyekeztek tenni a természetet, mint amilyen." Ázsiában három és félévig tartózkodott.
A HÉT, Bp. 189o. febr. 23. I. évf.
8. sz. 129. lap

Ligeti Antal

Ázsiai tartózkodása idején festette "a forró levegőt és az égető földet." Kiállitott tanulmányainak nagy részét Olaszországban és Ázsiában készitette. Olaszországi tanulmányai között, a tájképeken kivül a legkiemelkedőbbek a "Fürdő gyermekek" és a "Török férfi". Az előbbit megvásárolta a Nemzeti Muzeum. Ázsiai utján már kevesebb alakot festett, itt inkább a táj különössége és a szinek hatása érdekelte.

A HÉT, Bp. 189o. febr. 23. I. évf.
8. sz. 129. lap.

Ligeti

A Vigadó "Csemegetár"-ának freskódiszével kapcsolatban a szakértő bizottság /Henszlmann, Ligeti, Telepy, Orlai Orlai-Petrics és Weber Henrik/ Than Mór megbizatása mellett álltak ki, s végül álláspontjuk győzött.

Czagány István: A pesti Vigadó épülettömbje. - Építés-Építészettudomány, 197o. /2.köt./ 173-268.l.

2oo.l.

Ligeti Antal
1823 - 1890

neve említve

Monsú ideig a Nemzeti múzeum Lejtárőre volt.

Kampis Antal „A magyar Lejtőművészet története –

Nógrzava 1972 május 27
10. old.

Ligeti Antal

A Főváros és Vidék c. rovatban közölt cikk felszólitja a Müegyletet a képzőművészek támogatására, s egyben felsorolja a legkiválóbb haza müvészeket, -közöttük a művészt iselismert neveikkel válaszolva arra a kifogásra, hogy "A magyar müvészek rosszul festenek, azért nem vesznek tőlük" s részesitik előnyben a külföldieket.

Divatcsarnok, Bp. 186o. márc. 13.
11. sz. 85-86. lap.

Ligeti Antal

Telepy Károly az ő, valamint Kazeti Gusztáv és Libay Károly útjait írta.

Szabó Julia: Képek az aukcióról; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 8. l.

Ligeti Antal

Alföldje (86 × 137 cm) 24.000 ft-ért kelt el (12.000-rel indult). Egyik tájképéért Münchenben egy ízlési Weinmüller-árverésen 9.000 márkát adtak (8.000-ről indult).

Engel Károly: Aukció kritika; Műgyűjtő, 1973/3-12. 56. l.

Ligeti Antal, festő

Megemlítve. (Telepy K.: Tájképek....)

—: Új könyvek 1574.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. aug. 17. XXVIII/33.

Lipcsei Rudolf

A szolnoki művésztelepen dolgozott.

Zádor István emlékezése a Szolnoki Művésztelepre.

Jászkunság 73/1 32. o.

Ligeti Antal

Olajfestménye Visegrád tájáról "különös elismerést érdemel",-irja a Művészet c. rovatban a„Május-juniusi mütárlat" c. kritika.

Családi Lapok, Pest. 1854. I. félév.
12. sz. 589-590. lap

Ligeti Antal

"Füzéri vár" c. festményét a "Január-februári mütárlat" c. beszámoló biráló hangon ismerteti, véleménye szerint többet vártak a müvésztől.

Családi Lapok, Pest. 1855. I. félév.
3. sz. 133-135. lap

Ligeti Antal

A festőművészetben tovább képezteti a művészt gr. Károlyi István, -közli az Iró és Művészet c. rovat.

Divatcsarnok, Pest. 1853. juli. 3.
27. sz. 539. lap.

Ligeti Antal

Firenzéből -látogatásra- hazatért Markó Károly tiszteletére rendezett ünnepségen vett részt, a pesti Müegylet választmányának tagjaként, festőművész társaival együtt, akiket felsorol a lap a kivételes eseménnyel kapcsolatban.

Divatcsarnok, Pest. 1853. ápr. 28.
8. sz. 157-159. lap.

Ligeti Antal

emlékére

Mérey Géza eml.
Új Magyarság 1944. V. 21.

Ligeti A.

"A barát" c. képét bemutatja a lap a müvész hagyatékából.
Repr.

Otthon, Bp. 19o1. okt. hó
53. lap

Ligeti Antal

„Tengerpart"

Olaj, vászon 22 x 28

~~Védett~~

Kikiáltási ár: 3000 Ft.

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Ligeti Antal

„Esztergom látképe"
Olaj, vászon 73 x 111
1889 Védett

Kiáltási ár: 20000 ft

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Ligeti Antal
(1823 - 1890)

Ülő nő
Vízfestmény 20x15

Kikiáltási ár: 3000 Ft

BÁV 33. Művészeti képaukció, árverés 1974 május 21-22

Ligeti Antal, Festő

Megemlítve.

Keresztury Dezső: Egy Egry-archége vázlata i ból

121-134.

JELENKOR, Pécs, 1973. Február

XVI/2.

Ligeti Antal, festő

Szerepel

↓

– A tavaszi képankció kiállítása 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. máj. 12.

Ligeti Antal

Budapest a József-hegy felől - olajfestmény 1884.
(fotó)

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyenlítőkor. 71 p.

Ligeti Antal

Mártonhegyi út. 1876, olaj, vászon, 58,5 x 94 cm.
1949 óta a M. Nemzeti Galéria tulajdona.
(mines repro)

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában.
B. 1973. 3. kép.

Ligeti Antal

Neve megemlítve.

Teleny Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában. 7 p.
Bp. 1973.

Ligeti Antal

Trencsén vára

Olaj-vászon 77 X 101

1870

Védett

Kikiáltási ár: 20000 Ft

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Ligeti Antal

emlékére

Bartók Béla: Munkácsy Mihály
Mindent Tudók — az Újság Hetilapja
1925. V. 7.

Ligeti Antal

Alföld, Védett, 12000 Ft

30. Művészeti Képanyag, 1973.

Ligeti Antal

A BÁV 3 r. képaukciójának anyagát a MOM Művelődési Házban tegnap, mutatta be a sajtó képviselőinek. A múlt századi tájképfestéretet képviseli a művész alkotása.

Magyar Hírlap, 1973. szept. 16.

Ligeti Antal

Böhm Pált követték 1975.-után, szolnoki munkásságával.

Fádor István kiziratos feljegyzéseiből: emlékezése a Szolnoki Műmésztelepről.
Járszkunság, Szolnok, 1973. márc. 34. old.

Ujfalvi Antal

Müve szerepel Kovács Anntal

gyüjteményében Debrecenben

Mügy ujtó 1975/1

8.old.

Ligeti Antal

Eisenhut Ferenc, Deák-Ébner Lajos, Munkácsy Mihály, Lotz Károly, Paál László, Mészöly Géza müvészek alkotásait mutatták be a Nemzeti Szalonban, a Szent György-céh tagjainak aukcióján, -közli Rm. a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 17.
XXI. évf. 16. sz. 263. lap.

MDK.

Ligeti Aranka

Kiállítási kritika

Napló/Veszprém/ 1966 juli.17.lap 5.

MDK.

Ligeti Aranka

Kiállítási kritika

Napló/Veszprém/ 1966 juli.17.lap 5.

munkára: D a n u b i u s gyár 53,807 893 kor. 42 fillérrel.

Ligeti Aurél

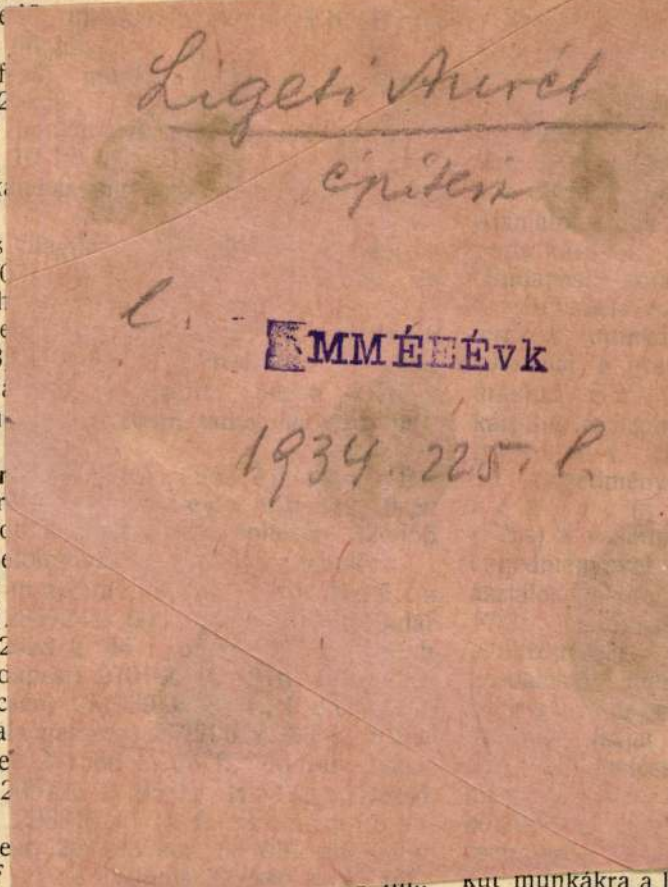

építész

l.

MMÉEÉvk

1934. 225. l.

Lajos 292671 k. 74 f.; kut munkákra a leányisko nál 6% felülfizetéssel, D

FON 53—70. TELEFON 53—70.

KOVÁCS ÉS BACHER

MŰSZERÉSZEK

DAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 100. SZ.

testvérek, Weiner
em fogadták el.

yei szükségletek
vármegye alispánja az
szállítására novem-
artott, melynek alapján
eperjesi cég az iroda-
k. 06 f., Beck Vil-
a szolgák ruházatának
fill., Thinschmidt
ötő a könyvkötői mun-
ellett, az Eperjesi
etkezet 500 csomag
sára 87 fill. egységáron
in József janói fake-
ükk tüzifa szállítására
4875 koronáért kapott

yei szükségletek
vármegye alispánja az
szállítására a szep-
ott árlejtés alapján a
eknek adott megbizást :
sztónemüek szállítására
fbrumer Sándornak
a 125 k. 55 fill., Pü-
szürke vászon szállitá-
örök Mihálynak zsi-
kor. 08 fill., Németh
szállitására 531 kor.,
szabómunkák szállitá-
rtz Károlynak iroda-
kor. 23 fill., Gellis
szállitására 87 kor. 50
üzifa szálliiására 1050
k kőszén szállitására

POZDECH JÓZSEF UTÓDA

THURY FEREI

BUDAPEST, VI. KER., LEHEL-UTCA 8.

Fuvógyár-, harang és érczöntőde, szabad
zott harangfelszerelés és nagyszerková

Költségvetést kív. ingyen és bérmentve k

Beton, vasbet

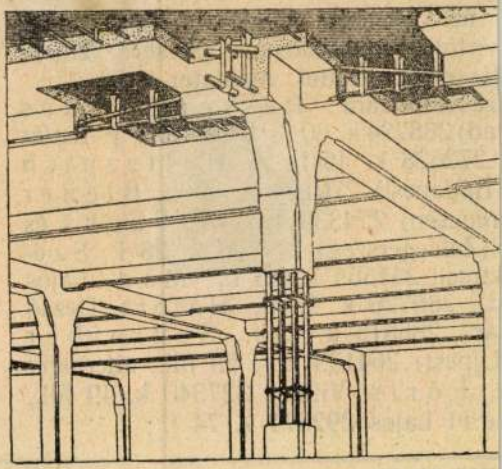

Ast

Ede és Társai Budap
II., PÁLFFY-TÉR 1.
TELEFON 111—33

Ligeti Béla

épitész

l.

MMÉEÉvk

1934. 225. l.

ali
ITZ-
YE

A F
ÜZ
s külö
vágó s
at.
ella-ut

A.
rsz. szal
gy
en, Rál
at dijment
T

A
i aszta
nos-ut
ba vágó
nűvészi
és legjo
képkeretezések.

ETONÉPITÉSI VALLALAT
KÁROLY
Klotild-u. 22. sz.
magyar bányában termelt
tból. Ugyanezen anyagból,
nással előállitott aszfalt-
sa. BETONÉPITÉSI MUN-
, zsilipgátak stb. szakszerü ki-
en.

—60.
séget

fogn
tnek
eti aj
élyeg
. 1 ór
seg
Aján
t bár
ampé
adóhi
ajár
onatk
vek
15.)
ogna
a jel
a s
endők
let 1
sznál
tok
műs
a n
tni.
s
h. fő

názium mellé emelendő kápolna felépités
kalmával teljesitendő és összesen 10768
39 fillérrel előirányzott föld, kőmives és
lyező, vasbeton és Rabitz, kőfaragó, vas,
tetőfedő, bádogos, burkoló, padozati, aszt
lakatos, mázoló, üveges, szobafestő és vi
háritó munkák elkészitése, illetőleg szál
iránt árlejtés hirdettetik. Az ajánlat az ö
munkákra, vagy egyes munkacsoportokra,
egyes munkanemekre külön-külön tehe
munkákra vonatkozó munkakivonatok és
lati minták a vállalkozók rendelkezésére
csáttatnak és csak azon ajánlatok fogadt
el, a melyek a kiszolgáltatott eredeti iveke

Építőmestere

Budapest, VII., Rá

:: :: :: Előkészit: **építőmesteri-, kőm**

MUZSIK P. PÁL

képkeret és épület üveges vállalata.

Elvállal: mindennemü épület üveges munká-latokat; készit kép és tükör kereteket, valamint aranyozásokat minden stylben.

BUDAPEST, VIII., GYÖNGYTYUK-U. 6.

TELEFON 25—22. TELEFON

CRESSALEK BÉLA

ÉPÜLETASZTALOS-MESTER

BUDAPEST,

., Szent László-utca 52. sz. (Saját ház.)

ELS

LÉGSZESZGYÁRI

Erzsébetfal

Gy

Nedves és száraz légszeszmér legjobb anyagból, több évi jót szerkezettel, bármilyen légsz (Exhaustor) teljes felszerelés szerinti nagyságban. Tisztító szerint Városi nyomás szabály lésre. Önműködő nyomásmérő tásban, kézben vihetők. Külön landó vizszinnel. Fényvizsgálat fütőkészülékek, v

---

PIQUET

ÉPÜLET BÁDOGO ZETÉK, CSATORN DŐK ÉS HÁZISÜR VÁLLALAT

BUDAPEST, V

TELEF

Legmegbizhatóbb a hatóságilag bejelentett

Építőmesteri-tanfo

:: Előkészit szavatosság mellett a legrövidebb idő ala az **építőmesteri, kőmives és ácsmesteri vizsg**

Beiratkozni a januári curzusra már most aj

!! **Minden jelentkező dijtalanul** !!
kapja a 120 drb. rajzmű-tananyagot.

A cseh kormány váratlanul lemondott

A gabonaátvételi árak felemelése és az állami hozzájárulás kérdésében ellentétek merültek fel a kormányzó pártok között — Valószínűleg újból Hodzsa fogja megalakítani az új kormányt

Prága, július 16.
(Cseh Távirati Iroda.)

Pénteken 19 óra 30 perckor a köztársaság kormánya rendkívüli ülést tartott, amelynek napirendjén egyetlen pont szerepelt: dr. Hodzsa Milán miniszterelnök indítványa, hogy a kormány lépjen vissza.

Szívós törekvés ellenére a gabonagazdálkodás kérdéseiben, főleg pedig a gabona átvételi árának, a kenyér- és a lisztáraknak kérdésében megegyezés, kielégítő eredmény nem jött létre. A kormány ezért a miniszterelnök javaslatához csatlakozva, az alkotmányban előírt utat választotta és egyhangúlag elhatározta, hogy a köztársaság elnökének benyujtja lemondását.

A miniszterelnök erre a kormány valamennyi tagjának köszönetet mondott a hivatalokban és a kormányzatban kifejtett kitartó, ernyedetlen tevékenységéért. Helyettese, Bechyne R. miniszter valamennyi miniszter nevében a miniszterelnöknek köszönetet mondott a baráti kartársiasság szelleméért, amely a kormányban mindenkor uralkodott.

Nyomban a minisztertanács befejezése után a miniszterelnök közölte a Sozimovo Ustiban tartózkodó köztársasági elnökkel, hogy a kormány elhatározta lemondását.

A köztársaság elnöke szombat reggel Prágába érkezik és 10 órakor fogadja a miniszterelnököt.

Jólértesült körökben lehetségesnek tartják, hogy az elnök, ha a kormány lemondását elfogadja, ismét Hodzsa Milánt bízza meg a kormány újjáalakításával.

Hír szerint a mai minisztertanácson nem jött létre megegyezés a földművelőknek fizetendő gabonaátvételi árak felemelése céljából a cseh agráriusok által követelt állami hozzájárulás kérdésében. Dr. Kalfus pénzügyminiszter felajánlotta lemondását, de a minisztertanács úgy döntött, hogy az egész kormány lemond.

21 napos egyéni átalányutazás
a Fekete-tenger legszebb fürdőhelyére:
Várnára
Részletes felvilágosítással szolgál és jelentkezéseket elfogad Az Est Utazási és Menetjegyirodája, Budapest. VII., Erzsébet körút 18—20. szám.

tévedett és okosabb lett volna, ide sem benézni. Felemel egy könyvet és szórakozottan belelapoz. Vár valami kérdést, áll, néz, anélkül, hogy látna. Aztán az elnyomottság keserűségével megszólal, a hallgatásban elrekedt hangon.

— Igaz, olvastad a bátyám könyvét?

Csak úgy kérdi, hogy valamit kérdjen, mert persze hogy olvasta, vagy legalább is olvashatta, hiszen ő maga ajándékozta meg vele.

Belei összeremegnek, amint Gregoli nyujtott hangon, csodálkozva feleli: — Miféle könyvét?

— Azt az egyet — és a haragjában összesürüsödő nyáltól még rekedtebb lesz a hangja.

— Miféle egyet?

Még mindig kezében tartja a könyvet, azt nézi lehajtott fejjel. Belül remeg. Érzi, hogy az egész kérdezősködés csupa gúny és kicsinylés. Nem akarja elhinni, fél a harctól. Porig van alázva és keresi a békét. Már csaknem magyarázkodásba kezd, amikor megismétlődik az előbbi kérdés, nyujtottan, a gúny apró tördöféseivel a kajánul befelé nevető hangban:

— Miféle egyet?

Akkor hirtelen felnéz és megpillantja Gregoli arcát, amint ferdén fordítva les rá szemüvege mögül, kutatja és élvezi pimaszsága hatását, szája nyitva van, fogai kifehérlenek egészen a halványan vöröses inyig. Olyan, mint a régi képeken azok a pribékek, akik megköpdösték és kigúnyolták a bilincsbe vert, töviskoszorús Jézust. A mérleg betelt. Leteszi a könyvet. Hosszan Gregolira néz, mialatt annak hirtelen és ijedten elrendeződnek előbb még gúnyolódó vonásai. Már szinte menekül. Ő meg nézi és tombol belül, érzi, hogy sötéten elsápad az arca. Végre megszólal nyugodtan és fakó hangon:

— Mondd Gregoli, megpofoztak már Téged?

Gregoli elsápad, kidülled egy másodpercig a szeme, aztán kínosan felnevet:

— Ideges vagy, nagyon ideges.

Feláll, két kezét a karjára teszi, mintha magához akarná ölelni, hogy tréfává és baráti kedélyeskedéssé oldja fel a hangulat feszültségét. De az ő haragja már messze repült. Lerázza, szinte ledobja magáról a kezeket. Sarkonfordul és kimegy a szobából. Már a titkárra sem néz, aki időközben megjött. Már őméltósága felelete sem érdekli. Vele itt többé nem fognak packázni. Soha többé! Inkább belepusztul. Leakasztja a kalapját a fogasról és becsapja az ajtót maga után. Bánja is ő, hogy mit szólnak most odabenn. Ember ő is, mint a többiek. Született és meg fog halni. De amíg él, az élet egyforma jogát követeli.

Fellélegzik, amikor az uccára ér.

Úgy érzi, új emberré született.

Trockij fia Budapesten

Nikoláj Trockij pénteken reggel felesége társaságában a magyar fővárosba érkezett — Azonnal kiutasították az országból — Hét óra a hermetikusan elzárt szállodai szobában

(Saját tudósítónktól.) Pénteken hét óra hosszat Budapest vendége volt Lenin jobbkezének, a szovjet nagyhírű hadügyminiszterének és későbbi legfőbb ellenségének, Leo *Trockijnak* fia, Nikoláj *Trockij*. A mexikói emigrációban élő Trockij-családnak ez a tagja azonban nem önszántából töltött csak olyan rövid időt a magyar fővárosban. A politikai rendőrség, amely *Hetényi* Imre főkapitányhelyettes irányítása mellett európaszerte megszervezett, kitűnő információs szolgálattal rendelkezik, már előre értesült érkezéséről és alig érkezett a magyar fővárosba, a politikai osztály detektívjei máris értésére adták, hogy Magyarországon nem kívánatos idegennek tekintik és a legközelebbi vonattal köteles elhagyni az országot.

Pénteken reggel hét óra előtt néhány perccel nagytaxi állt meg a Gellért-szálló előtt. A taxiból egy feketehajú, markáns, fekete szemüveges férfi és csinos fiatal nő szállt ki. A férfi ellenőrizte a hét poggyász kirakását, aztán besietett a portáspulthoz. Dunára néző szobát kért. Egy harmadikemeleti szobát kapott. Útlevelét letette a portáspultra és feleségével együtt felment.

A hazátlanok útlevele

A portás intézkedett a poggyászok felszállítása végett és csak azután foglalkozott az útlevéllel. Az elegáns, angolul beszélő férfinak *Nansen*-útlevele volt. A portás érthető érdeklődéssel nézte a »hazátlanok útlevelét« és meglepetéssel fedezte fel, hogy a szálló új vendégét Nikoláj *Trockijnak* hívják. Az útlevél adatai szerint Nikoláj Trockij 1894-ben született. A társaságában lévő csinos szőke nő a felesége, Maria *Rondo*, aki 27 éves.

Alig töltött néhány percet szobájában a Trockij-házaspár, amikor az egyik szállodai alkalmazott bekopogtatott hozzájuk, kezében a külföldiek számára nyomtatott bejelentő lappal. Nikoláj Trockij éppen hozzálátott a bejelentőlap kitöltéséhez, amikor újra kopogtattak. Két úr lépett a szobába, igazolták magukat, hogy az államrendőrség politikai osztályának detektívjei és megkérdezték Nikoláj Trockijtól, meddig szándékszik Budapesten maradni. Abban az esetben ugyanis, ha Trockij azt válaszolta volna, hogy csak átutazóban van Budapesten, közölték volna vele, hogy Pesten maradhat, de a szállodai szobáját nem hagyhatja el. Nikoláj Trockij azonban a kérdésre így felelt:

— *Nem tudom pontosan, néhány napig gondoltam, hogy ittmaradok.*

— Utazásának célja? — hangzott a következő kérdés.

— *Üdülés, a magyar főváros megtekintése.*

A detektívek erre udvariasan közölték Trockij fiával, hogy itt tartózkodására nem kaphat engedélyt és felkérték, hogy a legközelebbi vonattal hagyja el a magyar fővárost.

Vesztegzár

A közlést Nikoláj Trockij kis fáradt mosollyal és fejbólintással fogadta. Feleségéhez lépett, néhány szót váltottak, majd a detektívek felé fordult:

— *A legközelebbi vonattal visszautazunk Belgrádba. Megfelelő?*

Telefón a portáshoz. Mikor indul a legközelebbi vonat Belgrádba? A válasz: délután 2 óra 40 perckor.

Most Trockij lépett a telefónhoz, utasítást adott a portásnak, hogy vegye meg a gyorsvonati jegyeket, küldessen fel majd ebédet egy óra tájban és a ma érkezett angol lapokat.

Trockij újra a detektívek felé fordult és megkérdezte:

— *Ezekután ugyebár nem kell kitöltenem ezt a bejelentőlapot?*

— *Nem* — felelték a detektívek és elhagyták a szobát, csak az egyik detektív maradt a folyosón felügyelni, nehogy Budapest »nemkívánatos« vendégei elhagyják szobájukat. A szálloda telefónközpontja utasítást kapott, hogy Trockijéknak csak a portást kapcsolhatja.

A kaland vége

Hogy a harmadikemeleti szobában ezután mi történt, senki sem tudhatja. Két óra után Nikoláj Trockij letelefonált a portáshoz, levitette poggyászát és két óra után 10 perccel már meginf ott állt a portáspult előtt az elegáns házaspár, Nikoláj Trockij, akiről nagy feketekeretes, fekete napszemüvege miatt nem lehetett megállapítani, hogy mennyire hasonlít apjához és felesége, ez a szép, fiatal, törékeny nő. *A háttérben állt a két detektív.* Aki ekkor a szálloda halljában sétált, csak azt látta, hogy egy elegáns pár fizet és távozik a szállodából.

Két taxi megindult a pályaudvar felé. Trockijék beszálltak a belgrádi gyorsba, felszállt velük egy detektív is, aki a határig kísérte őket. Két óra 40 perckor elindult a vonat és ezzel véget is ért Nikoláj Trockijnak és feleségének rövid budapesti kalandja.

Nikoláj Trockij élete

Nikoláj Trockij életében különben nem újság és nem kivételes esemény az ilyen kaland. Egész gyermekkora, összes tanulóévei ilyen kalandoknak a jegyében zajlottak le. Trockijné gyermekei a börtönt kivéve mindenüvé követték apjukat. *Nikoláj Trockij még Oroszországban született, de öccse, Ljowa már bécsi emigrációban.* Akkor Trockij még a cári Oroszország emigránsa volt. A háború előtt és alatt a Trockij-család Bécsben, Zürichben, Párizsban és Londonban élt, a gyerekek ott végezték iskolájukat. Valamennyien egyformán beszélnek oroszul, németül, franciául, angolul. A háború után visszakerültek Oroszországba, Trockij hatalomra jutott. A gyerekek sok jó ismerőse is nagy ember lett ekkor Oroszországban.

Az a szemüveges fiatalember, aki Zürichben sokat vacsorázott Trockijéknál, Karl Radek, már mint az új rezsim egyik jelentős egyénisége járt Trockijékhoz. Aztán meghalt Lenin és Trockij Moszkvától távol Dél-Oroszországban a vonaton kapta a hírt a halálesetről. Habozott, hogy elmenjen-e a temetésre, vagy sem. Végül nem ment el, a temetésen Sztalin volt mindenütt előtérben, Sztalin, aki felhasználta az időt és magához ragadta a hatalmat. Trockij most már másodszor is emigrációba kényszerült, először Törökországba, majd európai vándorlás után *Mexikó-Cityben* telepedett le.

A család szétszéledt, egyik fia Oroszországban maradt, annak ellenére, hogy *apja az emigrációból a legélesebb harcot indította a szovjet, illetve Sztalin ellen.* Nikoláj, aki egy ideig apja mellett titkári teendőket végzett, már hosszabb ideje tartózkodik Európában. Budapestre Belgrádból érkezett és most oda tért vissza. Hogy európai utazgatásának mi a célja, azt senki sem tudhatja. *A Sztalin-féle rezsimmel és a III. Internacionáléval elégedetlen Trockij, mint a IV. Internacionálé megteremtője és harcosa, mexikócityi dolgozószobájából lázas tevékenységgel levelez,* szervezkedik. Lehetséges, hogy Nikoláj Trockij apjának, vagyis a IV. Internacionálénak ügynöke.

Szent István parknál
(volt Lipótvárosi park) Pozsonyi út 39. alatt és a Margithidnál
Szent István körút mellett, Holián ucca 7
alatt épülő új házakban összkomfortos egy-kettő- és háromszoba hallos lakások, továbbá garszónlakások, központi fütés, melegvizszolgáltatással, valamint üzlethelyiségek augusztus 1. és szeptember 15-től kiadók.
Érdeklődni a helyszinen, tel.: 291-573 és a tervezőknél, Szent István körút 5. Tel.: 122-886. Vasárnap is!

Büntető és polgári perek lavinája egy kétmilliópengős vagyonért

Ligeti Lajos, a Hűvösvölgyi Parkszanatórium vezérigazgatójának, feleségének és fiának példátlan családi háborúskodása

(Saját tudósítónktól.) Egy több mint 2 millió pengős családi vagyon körül keletkezett, példátlan részletekben bővelkedő családi háborúság foglalkoztatja hónapok óta a rendőrséget, az ügyészséget, a vizsgálóbírót, a cégbíróságot és a törvényszéket. A háborúskodás középpontjában *Ligeti* Lajos, a Svábhegyi Parkszanatórium vezérigazgatója, felesége és fia, *Ligeti* Aurél építészmérnök áll.

Válás 40 éves házasélet után

A főváros társaságaiban a mult év decemberében feltűnést keltett, hogy *Ligeti* Lajos és felesége szétváltak s *az idős házaspár között — mindegyik a hetven körül jár — megindult a válóper, amellyel több mint négy évtizedes házasélet ért véget.*

Ligetiék köztudomás szerint gazdag emberek s *vagyonukat több mint 2 millió pengőre becsülik.* A család tulajdonában három családi szövetkezet, illetve részvénytársaság van. Az egyik a Tabáni Hegyaljai út 5. számú társasházszövetkezet, amelynek tulajdonát képező ingatlan körülbelül 300.000 pengőt ér, bár a szövetkezeti üzletrészek névértéke csak 200.000 pengő. Másik vállalatuk a Tabáni Építő és Tervező Rt., amelynek két ingatlan van birtokában és az ingatlanok értéke körülbelül 600.000 pengőre tehető. A harmadik vállalatuk a Hűvölvölgyi Parkszanatórium, amelyért hír szerint az OTI egymillió pengőt ígért, de másfélmillió pengőt kértek érte.

Az idős házaspár házaséletének felbomlása után az asszony külön költözött és *magával vitte a három vállalat szövetkezeti, illetve részvénypakettjének körülbelül 70 százalékát.* A Ligetiné birtokába került értékpapírok körül tört ki az elkeseredett háborúság a családtagok között.

Az első összecsapás áprilisban játszódott le. Ekkor hirdette közgyűlését a Tabáni Hegyaljai út 5. számú Társasház Szövetkezet. A közgyűlési hirdetmény szerint szavazati joggal csak az rendelkezett, aki megfelelő számú üzletrészt letétbe helyezett. Természetesen *Ligeti* Lajosné, akinek a részjegyek 70 százaléka a birtokában volt, hogy érdekeit képviselhesse, bejelentette részvételi igényét a közgyűlésre és ezért a szabályzatnak megfelelően a ház gondnokánál, fiánál, *Ligeti* Aurél építészmérnöknél letétbe helyezett annyi részjegyet, hogy a közgyűlési többség számára biztosítva volt.

Az anya feljelenti fiát

A közgyűlés meglehetős viharos részletekben bővelkedett. Az idős úriasszony nem jelent meg a közgyűlésen, ügyvédjével képviseltette magát, de felszólalt *Ligeti* Lajos, *Ligeti* Aurél, akik többször összecsaptak *Ligeti* Lajosné jogi képviselőjével. *Ligetiné* ugyanis, bár a részjegyek többségének birtokában van, sem ennek, sem a többi vállalatnak jövedelméből egyetlen fillérhez sem tud hozzájutni. A legnagyobb bonyodalmak azonban a közgyűlés után keletkeztek.

Ligetiné ügyvédje útján felszólította fiát, hogy a közgyűlésre letétbe helyezett részjegyeit adja ki. Minden felszólítás, ajánlott levél eredménytelen maradt, *Ligeti* Aurél édesanyja szövetkezeti üzletrészeit nem adta ki. Erre *Ligeti Lajosné letétsikkasztás címén feljelentést tett fia ellen.* Feljelentésében előadta, hogy *Ligeti* Aurél előbb különböző kifogásokkal megtagadta az üzletrészek kiszolgáltatását s később ajánlott levélbeli felszólításra sem szolgáltatta ki azokat. Az anya szerint az üzletrészeket meghatározott rendeltetéssel helyezte letétbe, tehát azokat *fia köteles kiszolgáltatni.* Egyben kérte, hogy a *részjegyekre bűnügyi zárlatot foganatosítsanak.*

A feljelentés alapján megindult a rendőri nyomozás. Kihallgatták *Ligeti* Aurélt, aki kijelentette, hogy *édesanyja által letétbe helyezett szövetkezeti üzletrészjegyeket nem hajlandó kiszolgáltatni, miután azok édesapja tulajdonát képezik.* A mérnök még elmondta azt is, hogy amikor édesanyja a közös lakásból eltávozott, *álkulccsal kinyitotta édesapja trezorját és abból jogtalanul kiemelte a három családi vállalat részjegyeinek, illetve részvényeinek nagyrészét.* Miután édesanyja jogtalanul jutott a szövetkezeti üzletrészek birtokába, ezért az értékpapirokat nem hajlandó kiszolgáltatni. A rendőrség még több tanukihallgatást foganatosított, majd a bűnügy iratait elbírálás végett áttette az ügyészségre.

A férj feljelenti feleségét

Ligeti Lajosnénak fia ellen tett feljelentésével párhuzamosan egy másik feljelentés érkezett a rendőrségre, és ezt *a vezérigazgató tette felesége ellen lopás címén.* A feljelentés szerint *Ligetiné* valóban elkövette azt, amit fia az ellene tett feljelentésben védekezésül előadott. A vezérigazgató szerint is felesége távozásakor álkulccsal kinyitotta a trezort és elvitte az értékpapírokat.

Az újabb feljelentés alapján *Ligetinét* is kihallgatták, aki viszont azzal védekezett, hogy *jogosan vitte el a vállalati papirokat,* mert azok az ő tulajdonát képezik. Elmondta, hogy annakidején 25.000 aranykorona hozományt vitt a házasságba és ez teremtette meg a vagyon alapját. Az egész vagyon egyébként is közszerzemény, mert a vállalatok a házasság tartama alatt alakultak, már pedig a törvény értelmében *közszerzeményt ellopni nem lehet,* ez jogilag kizárt fogalom, a közszerzeménnyel pedig mindig az rendelkezik, akinek a birtokában van, bármiként is jutott hozzá. *Az értékpapirokat tehát nem hajlandó visszaadni.*

A főkapitányságon a két bűnügy iratait egyesítették és az újabb feljelentésre vonatkozó jegyzőkönyveket is megküldték az ügyészségnek.

Álkulcsos trezornyitás

A családi háborúság további fejleményei a Hűvösvölgyi Parkszanatórium május 30-iki közgyűlésén zajlottak le. A közgyűlés előtt *Ligetiné,* bár a korábbi eseten okulva, nem nagy kedve volt hozzá, mégis *kénytelen volt 80.000 pengő névértékű részvényt letétbe helyezni,* hogy a közgyűlésen a szavazattöbbséget biztosítsa magának. A részvényeket az igazgatóságnál helyezte letétbe és férje állította ki a letéti nyugtát. *Ligeti* Lajos, a vállalat vezérigazgatója, huszonöt évvel ezelőtt alapította a szanatóriumot, mindig ő vezette és egész élete munkájával virágoztatta fel annyira, hogy ma nagy jövedelmet biztosító vállalat lett.

Ideges embereknek és lelkibetegeknek az igen enyhe hatású, mindig megbízható természetes »Ferenc József« keserűvíz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt.

A szanatóriumi közgyűlés még viharosabb lefolyású volt, mint a korábban megtartott társasházszövetkezeti közgyűlés. Ezen a közgyűlésen már *Ligetiné* is megjelent. *Ligeti* izgalmas részletekben bővelkedő felszólalása során ismét szóvá tette a felesége elleni feljelentésben az álkulcsos trezornyitással kapcsolatban előadottakat s tiltakozott az ellen, hogy felesége a részvénytöbbséget gyakorolhassa. A tiltakozás azonban eredménytelen maradt, sőt az történt, hogy *az asszony a részvénytöbbség birtokában — kibuktatta férjét az igazgatóságból.*

A közgyűlési határozatot a férj a törvényszéken megtámadta, ugyanazzal az indokolással, amit már a közgyűlési felszólalásában is előadott. A közgyűlésmegtámadási perben rövidesen tárgyalást tűz ki a bíróság.

A feleség feljelenti férjét

A közgyűlés után megismétlődött a korábbi eset. *Ligetiné* hiába követelte letétbe helyezett részvényeinek kiadását, *a részvényeket nem kapta vissza,* mert a férj kijelentette, hogy azok az ő tulajdonát képezik. Erre az idős úriasszony tovább folytatta a harcot s mint korábban a fiát, most *férjét jelentette fel letétsikkasztás címén és ismét bűnügyi zárlat elrendelését kérte.*

Az események pedig tovább torlódtak. A szanatóriumi közgyűlés néhány fontos tárgysorozati ponttal nem tudott végezni s úgy határoztak, hogy rövidesen újabb közgyűlést hívnak össze. *Ligetiné* ugyanis bizonyos alapszabálymódosításokat kívánt keresztülvinni, így azt, hogy a szanatórium eladásáról vagy bérbeadásáról nem az igazgatóság, hanem rendkívüli közgyűlés van hivatva dönteni, ezenkívül az igazgatóság létszámát is emelni akarja s *ő is igazgatósági tag akar lenni, mégpedig kizárólagos cégjegyzési jogosultsággal.*

Az új igazgatóság azonban, melynek többsége *Ligeti* Lajos álláspontján van, noha *Ligeti* vezérigazgató már nem tagja az igazgatóságnak, *nem hívta össze a rendkívüli közgyűlést.* Ligetiné erre a törvényszékhez fordult. A törvény értelmében ugyanis a részvények 10 százalékát képviselő részvényeseknek joguk van bármikor rendkívüli közgyűlést összehivatni, s ha az igazgatóság erre nem hajlandó, úgy a részvények letétbehelyezése mellett a törvényszék hívja össze a rendkívüli közgyűlést. Bár Ligetiné nem kapta vissza a korábban letétbehelyezett részvényeit, de még mindig maradt annyi részvénye, hogy *24.000 pengő névértékűt letétbe helyezhetett a cégbíróságnál, amelytől a rendkívüli közgyűlés összehivását kérte.* Igy tehát a szanatóriumi közgyűlést a törvényszék segítségével mégis csak megtartják. Hogy azután ott mi fog történni, azt előre látni nem lehet, miután *most már a részvénytöbbség a férj birtokában van.*

A polgári és büntetőhatóságok most igyekeznek kibogozni a családi háborúság kusza ügyeit, amelyek félév alatt ennyi büntető- és polgári pert produkáltak. A háborúskodás azonban még nem ért véget. Szeptemberben tartja közgyűlését a harmadik családi vállalat, a Tabáni Építő és Tervező Rt. s nagyon valószínű, hogy úgy, mint a korábbi két esetben, *ez a közgyűlés is gyarapítani fogja a perlavinát.*

Hajdu Endre

AZ EST-IBUSz társasutazásai a Párizsi Világkiállításra

tetszésszerinti tartózkodással VENEZIA LIDÓN vagy a MENDOLAN (1300 m)

Párizsban saját állandó kiküldöttünk áll t. résztvevőink rendelkezésére!

M. N. B. eng. 739. sz.

Indulás minden szombaton.

Részvételi díjak:

Csak vasuti jegy Párizsba és vissza **96.— pengő**

III. oszt. vasuti jegy oda-vissza útra és 6-napos párizsi tartózkodás ..... **171.— P-től**

6 napos párizsi és egy hetes lidói tartózkodással ..... **268.— pengőtől**

6 napos párizsi és 1 hetes mendolai tartózkodással ..... **295.— pengőtől**

Az utazásokhoz érvényes magyar útlevél szükséges.

Jelentkezés és felvilágosítás:

AZ EST Utazási és Menetjegyirodájában és IBUSz, MÁV Hiv. Menetjegyirodában

VII., Erzsébet körút 18-20 V., Vigadó tér 2 és összes fiókirodáiban

Változatlan keretek közt folytatja üzletét a kényszeregyességi eljárás alatt álló Pfeifer Ferdinánd cég

(Saját tudósítónktól.) Lapunk egyik legutóbbi számában jelentettük, hogy a régi, nagymultú *Pfeifer* Ferdinánd könyvkereskedő cég ellen saját kérelmére megindult *a csődönkívüli kényszeregyességi eljárás.* Sajnálatos, hogy az erről szóló tudósításunkba néhány értelemzavaró hiba csúszott bele, s ezekből tévesen azt a következtetést vonták le, minthogyha felszámolási eljárás indult volna meg a céggel szemben. Megállapíthatjuk, hogy *erről szó sincs, szó sem lehet.* Az átmeneti fizetési zavarok, amelyeknek magyarázata, háttere éppen ebben az üzletágban sokkal ismertebb, semhogy bővebben kellene róluk szólnunk, *semmi esetre sem szolgáltathatnak okot arra, hogy végleg lehúzzák a redőnyét annak az üzletnek, amely a könyvvásárló közönség szükségleteit évtizedeken át olyan kitűnően látta el.*

A céget egyébként *Seidler* Imre vezeti tovább változatlan keretek közt a kényszeregyességi eljárás tartama alatt is s ennek során, mint halljuk, *a hitelezők máris megértést és méltányosságot gyakorolnak ezzel a patinás céggel szemben.*

Belvárosban garcon és 1 szobás-hallos legmodernebb **lakások** augusztus 1-re kiadók. **Királyi Pál ucca 13**

Ligeti Aurél MDK

Hüvösvölgyi villa

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

MDK

Ligeti Aurél, épitész

Hüvösvölgyi villa -t tervezett közösen Kendé Ferenc ép.-el.

OMKT.-Mücsarnok. IV. Nemzeti Képzőmüv. Kiáll. MP. 1937. ápr. 29.-jun. 20. Kat.

MDK

Ligeti Aurél építészmérnök

Mérnöki Kamara közl. MMÉEKözl 1927. X.23. 268 l.

Ligeti Auréll,ép.mérn.

Kende Ferenc ép.m.-el közösen tervezett egy családi lakóházat, egy vidéki nyaralóházat és egy nyári lakóházat.

A MIÉM-ben állandó intézményré alakult át ez a kiállítás./Két illusztr. a III. és VII.l./

Dr.Ny.L.: A "Hogyan építsünk?" kiáll. a Nemzetközi V ásáron. MIÉM Közlönye 1933.máj 6. III.-VIII.l.

Ligeti Aurél

műépítész

V. Honvéd u. 22.

Részt vett az

ujjáépítésben

Borb-Fabr. 56 l.

Ligeti Aurél

építész -

Tabáni Építő Rt. I.

Hegyalja ut. 4 emeletes

társas bérház -

Építő Ipar — Építő

Művészet. 1929. 31. l.

(Magánépítési engedélyek.)

Ligeti Aurél

Ligeti Aurél műépítész, V. Honvéd-u. 22. 112-051

Bptávb 1940 szept.

Ligeti Aurél

építész

Nül Budapest 1898

oklevelet nyert 1923.

Műegyetem 12 l.

Komárom.

A középtért elfoglaló
ből hajóhid vezet, melyet bás
ben pedig hegyek hullámzanak.

COMORRA.

Rm., mér. a vk. 5.8: 11
Das ehmals gedruckte Kö

140-95

Ligeti Béla
mnépítész Szeged
Szeged 1919

Belvárosi templom,
ceruzarajz

Ligeti Béla
építész
nül Szeged 1872.
oklevelet nyert 1900

Műegyetem 12 l.

Komárom.

A középtért elfoglaló
hajóhid vezet, melyet bástya é
pedig hegyek hullámzanak. Feli

COMORA.

Rm., mér. a vk. 5.6: 8.2
J.U.M.: Pannon. Kriegs &

Ligeti Béla, építész

L. Roth János

Timon U: Interarch '83

Magyar Építőművészet

Bp. 1983

62

83/6

Ligeti Béla

Ligeti Béla műépítész, I. Lovas-út 16. 161-493

Bptávb 1940 szept.

Clément Marot

Ligeti Béla
épitész

kisd
=
Szegedi Hirádó
1913. nov. 23. 7.

..... *műhely.*

főnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

MDK

Liegli Béla, építőmérnök,
aranydiplomában részesült.

Szabad Nép, 1958 júl. 4. - Gyémánt- és aranydiplomások ünnepélye az Építőipari Műszaki Egyetemen. -

Liebe Stella, spiele nicht
zu verschlossen vor Prinz Karl.

Breslau, den 19.2.24. Deine Mutti
Hedwig Hennenberg
Marie Hennenberg

Árkay, Molnár F., Fischer, Lipeti stb.

Néhány évvel 1931 után felépítik az első OTI bérházcsoportot a mai Költő utca téren

Beke László - Varga Zsuzsa: Kozma Lajos, (1884-1948) Kézirat, 39. l.

M.D.K.

Ligeti Béla, szegedi építész

nyert megbízást a szegedi horcsolyázó egyesülettől egy új horcsolyázó pavillon terveinek elkészítésére.

szept. 7. sz. 8. old.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

Ligeti Béla
építész

M.D.K.

A Vajda palotát építette.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959. 129 l.

Brown Swiss: Sweet Cream Boy. 1934.

MDK

Ligeti Béla szegedi épitész

Szegedi csapatkórház

Vállalkozók Közl. 1908. dec. 9. 8 l.

LIGETI Béla

MN

Szerda, 1989. november 22.

Milyen lesz az új Nemzeti Színház?

(MTI) Az új *Nemzeti Színház* kialakításánál tiszta szerkesztési elvekre törekedtünk tervezőcsoportommal, nélkülözve a történelmi formák elv nélküli ismétlését; ugyanakkor a magyar építészet vonulatában kívánunk maradni — mondta *Ligeti Béla*, a *Nemzeti Színház* tervpályázatának győztese, a *Középülettervező Vállalat* műteremvezetője.

Az új Nemzeti Színház épületegyüttesében több olyan létesítmény is helyet kap, amely kapcsolódik a színházi élethez: az újjáélesztett nemzeti szalon kiállítótere, a pódiummal ellátott irodalmi kávéház, a drinkbár, az eszpresszó.

A színházi rész kialakításakor a tervezőcsoport olyan megoldást választott, hogy a nézőtér oldalfalainak visszahúzásával a néző akár a játéktér középpontjába is kerülhet. A stúdiószínpad ugyancsak összekapcsolható a főszínpad terével. Dobogók kiemelésével pedig további száz hely alakítható ki. Így az arénához is hasonlítható nézőtéren összesen 1325-en foglalhatnak helyet.

A színház felépítése várhatóan ötmilliárd forintba kerül.

A debreceni Csokonai Színház Kinosita Dzsundzsi japán szerző két egyfelvonásosának — A selyemtollú kócsag és A hétalvó című japán népemesei motívumokból készult daraboknak — a bemutatójára készül. A színdarabokat Koizumi Hirosi rendezi. A két japán egyfelvonásost a március 25-ra tervezett debreceni premier után március 29-én a budapesti Tháliában, a II. japán fesztiválon is bemutatják. Ezt követően kéthetes tojamai turnéra utaznak a debreceni színészek.

Szerda, 1989. november 22.

Hazánk javaslata

Új típusú kapcsola
Jugoszláviával és

A Tungsram eladásának híre n
a magyarországi bef

KÖZÉLETI HÍREK

Szűrös Mátyás, a Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke táviratban üdvözölte Petar *Mladeno-*

Bettino *Craxi*, az Olasz Szocialista Párt főtitkára kedden talál-

1989.
arány
Heg
tag a
Rádió
ügyel
Bizott

LIGETI Béla

ır Nemzet

nov. 28.

1989. 5

Milyen legyen az új Nemzeti Színház?

Ligeti Béla, a Középülettervező Vállalat műteremvezetője nyerte el építész-munkatársaival — *Telkes* Mártával, *Kiss* Viktorral, *Jakab* Zoltánnal és *Varga* Évával — az új Nemzeti Színház megépítésére kiírt pályázat I. díját.

— *Az enyhén szólva viharos előzmények után mi indította arra, hogy pályázzon, és egy ilyen nagyszabású, ám mai helyzetünkben kockázatos vállalkozásba fogjon?* — kérdezzük.

— Körülbelül húsz esztendeje, kezdő mérnök korom óta izgat ez a téma. Annak idején indulni is akartam ama bizonyos pályázaton, amelyet kiírtak rá, de ez esetben azt kell mondanom, szerencsére, behívtak katonának. Így csak külső szemlélőként, de nem szűnő érdeklődéssel kísérhettem végig azt a sok-sok harcot, küzdelmet, amelyet *Hofer* tanár úr vívott. Ennek részletezésére most sajnos nem térhetünk ki, de a nagy téma nem hagyott nyugodni. Hozzájárult ehhez a belgrádi operára kiírt pályázat is, amelyre fiatal társaimmal együtt szintén beneveztem.

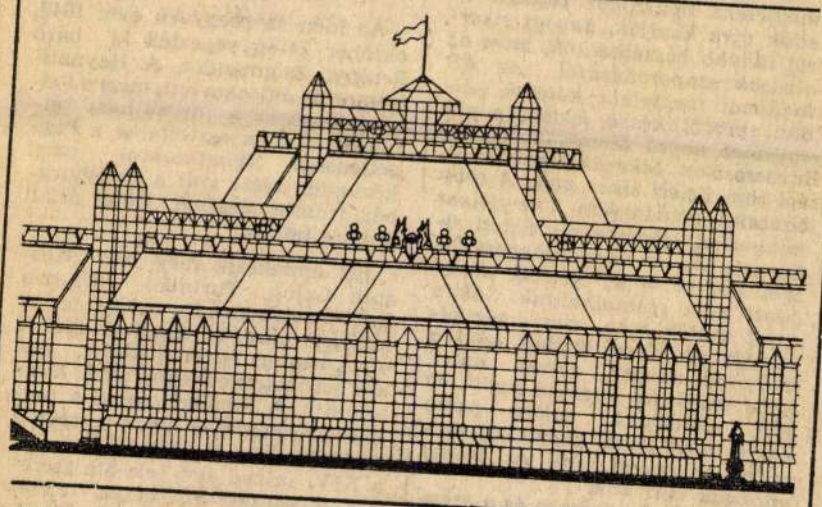

A sugárút buktatói

— A helyszínre kiírt pályázat eredményeként két lehetőség „maradt talpon": a Várban, vagy az Engels téren megvalósítandó épület. Ez utóbbival kapcsolatosan számos városszerkezeti, városrendezési probléma merült fel, ön mégis ezt választotta. Úgy érzi, sikerült ezeket megoldaniuk?

— Mi úgy ítéltük meg, hogy egy igazán korszerű, az ezredfordulón túli igényeket is figyelembevevő Nemzeti Színház megépítésére — közlekedési, városszerkezeti és egyéb szempontokból — az Engels téri helyszín alkalmasabb. Az azonban vitathatatlan, hogy *ez a terep is számos buktatóval fenyegetett*. A legnagyobb gondot az jelentette, hogy az a csodálatos sugárút, amelyet eleink a millenniumi szellemi felpezsdülés mámorító korszakában hoztak létre — a mai Népköztársaság útja — a Hősök terével megfelelő, méltóságteljes lezárást nyert, az út másik vége, az Engels térre tekintő része azonban vizuális szempontból teljesen megoldatlan. Ilyen formán az erre vonatkozó kérdése valóban a területválasztás és az elhelyezés legfontosabb kérdése.

— A sugárút lezárását mi úgy oldottuk meg, hogy a területet egyébként meghatározó József Attila utca tengelyével egyfelől, másfelől a metró Deák téri állomása által meghatározott koordinátarendszerben *egy harmadik, átlós tengelyt alakítottunk ki*, amely nagy vonatkozásaiban megegyezik a sugárút tengelyével. Ezt a tengelyt *erősítettük meg* a Nemzeti Színház épületével, amely így a sugárút lezárásaként is értelmezhető. Ezzel a megoldással *a sugárút buktatóit* is kiküszöböltük.

— Ön szerint tehát a tudomásom szerint ipari műemlékként nyilvántartott autóbusz-pályaudvar?

— Az épület kialakításában arra törekedtünk, hogy a meglevőkkel szinkronba kerüljön. Az alacsonyabb párkánymagasság nagyjából megegyezik a Deák téri temploméval, a magasabb pedig a rendőrkapitányságéval. A teljes magasság az NDK kultúrközpont épületének tornyáét éri el. Ami az autóbusz-pályaudvart illeti: java forgalma már kitelepült innen. Működése, az ezzel járó *benzingőz, illetve egyéb ártalmak — enyhén szólva — eddig sem szolgálták a park pihenőjellegét s csak rontotta a gyermekjátszótér levegőjét*. Másrészt a színház mellett egy ilyen vagy esetleg megváltoztatott funkciójú épület — és ezt a kiírásból idézem — „nem hoz létre minőségileg jobb eredményt, sőt az ellenkezőjére számíthatunk". Ebből következőleg megtartása csak akkor indokolt, ha valóban minőségi többletet tud nyújtani.

Újjáéledő Nemzeti Szalon

— A háború által elpusztított épületeket nem állították helyre, de rájuk már nincs is szükség. A *Nemzeti Szalont* azonban, amely Budapest kulturális életének igen jelentős színtere volt, mindmáig fájón hiányolja a főváros közönsége. Ezért mi ezt az épületet *funkciójában* újjáélesztettük, a kiállítóteret beleterveztük az új Nemzeti együttesébe. Hozzátesszem: ahogyan a vizuális kultúrát, ugyanúgy *az irodalom* ama részét is igyekeztünk bekapcsolni, amely nem föltétlenül színházi előadásokkal, hanem például irodalmi művek felolvasásával, versmondó és egyéb programokkal vonzza a közönséget. Ezért az épületen belül *Irodalmi Színházat* is kialakítottunk, mégpedig úgy, hogy felhasználtuk a New York-kávéház hagyományait. Kétszintes megoldást választottunk, amely lehetőséget ad arra, hogy az erkélyszintről és a „mélyvízből" is élvezhetők legyenek a műsorok.

— Ha — terjedelmi okokból — nagy vonalakban is, de eljutottunk a színház „lelkéhez". Mire lesz képes az új, korszerű, a legjobb értelemben vett gépezet, az emberarcú technika?

— Talán nem veszik dicsekvésnek, ha azt mondjuk, ez a színház sokkal többet tud, mint amennyire egy szokványos, de színvonalas színház manapság képes. Olyan megoldásokat kerestünk, amelyek a néző- és a játéktér viszonylatát egészen új alapokra helyezik. Nevezetesen: a nézőtér oldalfalainak visszahúzásával lehetőség nyílik arra, hogy *a néző akár a játéktér középpontjába kerüljön*. Ez egyben azt is megengedi, hogy a más színházaknál csak passzív és a díszletezés szerepét betöltő mellékszínpadok a néző számára is „értékelhető" térré alakuljanak, és *a néző az eseményeknek éppúgy részesévé váljék, mint maga a színész*. További lehetőségeket kínál a stúdiószínpad összenyitása a fő- és hátsószínpaddal, minek eredményeként úgynevezett *arénaszínház* jöhet létre. És hogy néhány számot is mondjak: a főszínház 950 fős nézőtere ily módon a stúdiószínpad 275 ülőhelyével, valamint a dobogók kiemelése helyén további száz szék beállításával összesen *1325 néző* befogadására válik alkalmassá. És akkor még nem is beszéltünk a szabadtéri színpad lehetőségeiről — a park felőli oldalon —, amelyen nemzetközi fesztiválok rendezhetők

— Még csak egyetlen, de el nem hanyagolható kérdés: hol és hogyan oldják meg a parkolási gondokat?

— Az épület alatti szinteken, amelyeket egész nap működtetnek majd, ezért — szándékunk szerint — létesítésükből külső cégek is részt vállalnak. Ez ugyanis nyilvánvalóan csökkentheti a színházépítés költségeit.

Lesz-e ötmilliárd?

— Mint hallottam, a várható költség elérheti az ötmilliárdot. A jelenlegi helyzetben miben reménykedik?

— Nézze, én nem akarok az ország identitástudatára, évszázados tartozására és arra a sok egyébre hivatkozni, ami szégyenérzettel töltheti és tölti el az embert. Csak néhány összehasonlítást teszek. Milyen elenyésző összeg ez a korábban tervezett Bős—Nagymaros, vagy a napjainkban tárgyalt Budapest—Bécs világkiállításhoz képest? *Olyan kötelesség ez, amely nem tűri el, hogy csak külső segítségre és közadakozásra számítva próbáljuk teljesíteni.* Csak amióta az I. díjat elnyertem, számtalan, érdekesebbnél érdekesebb megkereséseket regisztrálhattam a költségek fedezési lehetőségeiről. Ezeket *az ötleteket összegyűjtöm, átadom az illetékeseknek*, és ha csak a negyedük valósul meg, akkor is bíznom kell és bízom is az új Nemzeti Színház mielőbbi megvalósulásában.

Komor Vilma

Tisztelt Sze

A szamizdat irodalom olvasottsága

Berkes Erzsébetnek a Magyar Nemzet október 16-os számában megjelent, *Folyóiratszemle* című írásához szeretnék két megjegyzést fűzni.

1. Berkes Erzsébet azt írja, hogy „a szamizdat irodalom újra, s már legális kiadóknál megjelentetése, ha üzleti sikert hozott is, csak alig valamivel több olvasóra számíthat, mint underground sajtó korában". Emigrációban, olvasók híján és szamizdatban, kellő mennyiségű papír nélkü és terjesztési nehézségekkel, a könyvek szinte kivétel nélkül ezer, kétezer példányban láttak napvilágot. Nem rendelkezem pontos számadatokkal, hogy legális kiadóink legújabban hány példányban adták közre *Koestler*, *Kopácsi*, *Orwell*, *Száz* Béla könyveit, vagy a *Gulágot* — mind megjelentek már külföldön és szamizdatban — de aligha vitás, hogy tízezres és sok tízezres példányszámról van szó. Biztos adatokkal csak *Faludy Pokolbeli vig napjaim* című könyvéről rendelkezem. Az AB és ABC szamizdat kiadó munkatársai hihetetlen önfeladozással jelentették meg ezt a könyvet 2000 példányban 1987-ben. A legális Magyar Világ kiadó 1989 könyvnapjára hatvanezer példányban tette közzé és adta el. Így tehát nem felel meg a tényeknek, hogy a szamizdat irodalom nem számíthat több olvasóra legális korában.

2. „Úgy tetszik", írja Berkes Erzsébet, „hogy *Konrád* György, *Eörsi* István, *Faludy* György és a veszteséglistán jelentkező *Csurka* István művei után, a nagyon váltakozó színvonalú dokumentumpublikálások dagálya elültén kedve támad lassan a folyóirat-vásárló, -olvasó publikumnak a napjainkat visszatükröző szépprózára is." A dokumentumpublikálások valóban váltakozó színvonalúak, de váltakozó a szépirodalmi publikálások színvonala minden országban és minden időben is. Én nem választanám el ilyen élesen a politikai tartalmú írásokat, memoárokat, ha úgy tetszik, politikai pamfletteket és dokumentumokat az irodalomtól. *A balgaság dicsérete Rotterdámi Erasmustól* vagy *Voltaire Candide*-ja csakúgy, mint a *Sötétség délben* Koestlertől, megjelenése idején a támadások kereszttüzében állt; az utóbbi kettőt politikai pamfletnek minősítették, holott az egyik a XVIII., a másik a XX. század egyik legjelentősebb *szépirodalmi* alkotása.

És itt sokkal többről van szó, mint irodalmi kategorizációról. Ami nálunk az utóbbi hónapokban történt, azt nem egy szempontból a felvilágosodás korához hasonlíthatnám. A magyar nép az irodalom, a memoárirodalom és a történelmi dokumentáció hídjáról tulajdon múltja fölé hajolt, és megismerkedett azzal a fél századdal, melyet letagadtak előle és meghamisítottak. Ezt nemzeti szempontból nemcsak szükségesnek és fontosnak, de meghatónak és nagyon szépnek tartom.

Faludy György

*

Igen megtisztelő rám nézve, hogy az ünnepelt költő vette a fáradságot, s elolvasta lapszemlémet, ugyanakkor sajnálom, ha félreértette, amit irtam. Mint-hogy fontosnak tartom, világos legyen, amit papírra vetek, el kell ismételnem:

1. Most, hogy a szamizdatban megjelent opuszokat legális kiadók újra kiadják, anyagi sikerről inkább beszélhetünk, mint az olvasók szaporodásáról. Az AB kiadónál megjelent kötetek például kézről kézre jártak, s aki egyetlen napra birtokolhatta, elolvasta őket. Sikerük tehát távolról sem üzleti siker volt. A több tízezer példányban megjelent könyveket tekinthetjük üzleti sikernek, de — magántapasztalatom szerint — új olvasók tömegével nem számolhatunk. Sokan azért vették meg, mert már olvasták, de vissza kellett adni a kölcsönpéldányt; sokan azért, hogy majd, ha kevésbé zajlik az élet, elolvassák; sokan pedig azért, mert nem akartak lemaradni valamiről, ami az irányt adóknak már van.

2. Ha a dokumentum és a szépirodalom között nem könnyű is mindig különbséget tenni, azért mégsem lehetetlen. Koestlert éppen úgy nem olvastam dokumentumnak, ahogy Erasmust vagy Voltaire-t sem. Ezzel mások is így vannak. Bizony, a Pokolbéli víg napjaimat sem csak tényei röptették, hanem a megírás eleganciája, színessége stb., ámde mégis memoár, s nem pamflet, nem belletrisztika. Valóban többről van szó, mint irodalmi kategorizációról. A mai magyar olvasó — mint Faludy György véli: — „a magyar nép, az irodalom, a memoárirodalom és a történelmi dokumentáció hídjáról tulajdon múltja fölé hajol". Hajol bizony, és beleszédül. Kivált, mert az új törvények, pártprogramok, adóívek fölé is kénytelen odahajolni. Ez ugyan már kevésbé megható, nem is annyira szép, de nem is pusztán költői kép, hanem realitás. Ezt tudva, bátorkodom azt állítani, hogy néhány jó memoár- és tényirodalmi kötet után a szépirodalom jobbjai fogják a közös történelemről vélekedő olvasókat — idővel talán a magyar népet — eligazítani.

Úgy gondolom, nem sérelmezi a költő, ha irodalomról szólva, együtt bátorkodom emlegetni a színvonalas tényközlőket, a tényekből színvonalas műalkotásokat formálókkal. Hiszen a konjunktúrák elültével csak arra lesz érdemes emlékezni, ami színvonalas volt s maradt.

Berkes Erzsébet

Emlékezünk? Emlékezzünk!

Szakonyi Károly megindítóan szép meditációs gondolatait olvashattuk a Magyar Nemzetben, melyek a Csonka Bereg című film megtekintése során merültek fel az íróban. (M. N. 1989. okt. 28. — *Mit hoz a jövő?*) Bennem pedig az a kérdés motoszkált a cikk olvasásakor: vajon kellő ismeretünk van-e azokról a soha katona nem volt asszonyokról, lányokról, férfiakról, akiket ugyanúgy, mint a tás nélkül. És sorolhatnám még a magyar falvakat a szlovák oldalon a határ mellett is: Abafalva (Abovce), Sajószentkirály (Kral), Tornalja (Safarikovo), Bátka, Hubo, stb. De tudom, hogy Szerencs környékéről egyes helyekről százával vittek el jóvátételi munkásokat, férfiakat, nőket vegyesen, papjukkal együtt. A jogcím arra való hivatkozás volt, amelyet a debre-

kötött a csnoksá-minisz-

A kormány egyik legutóbbi döntése némi kárpótlást helyezett kilátásba azoknak, akik a Szovjetunióban jóvátételi munkán részt vettek. Ha eddig nem számították be munkaviszonyba a kint töltött időt vagy beszámítják, vagy 500,— Ft-tal emelik a nyugdíjukat. De, azoknak, akiknek korábban beszámították a nyugdíjidejüket, azok nem kapnak semmit. Az a beszámítás annak idején ezeknek a 70—80 éves embereknek 70,— Ft körüli összeget je-

Egy negyvennyo Perényi Zs

Az idén száznegyven éve: 1849. október 24-én végezték ki báró Perényi Zsigmondot. A Haynau-megtorlás áldozata lett, mert a Felső Ház (azaz a főrendiház) elnökeként ő terjesztette be a Függetlenségi Nyilatkozatot, ezzel közvetlen része volt a Habsburg-ház trónfosztásában. Kötél általi halálra ítélték.

Így emlékezik meg róla Kossuth Lajos, Turinból 1879-ben írott levelében: „De neked, te kimagasló alak, ki ebből az időből oly páratlan egyedül állasz, neked leborulok emléked előtt, Mesterem!". A Perényi család a magyar arisztokrácia egyik legrégibb családja. Már *Károly* Róbert óta, a XIV. század első fele óta szerepet játszottak az ország életében. A legmagasabb közjogi méltóságok viselői voltak közöttük, főispánok, országbírák, kancellárok, vajdák, nádorok. Perényi Péter részt vett a mohácsi csatában, Ferenc, váradi püspök el is esett a harcokban, hasonlóan Gáborhoz, aki Ugocsa és Máramaros főispánja, II. Lajos főkamarása volt. Miklós Rákóczi tábornoka. Többen, így Gábor is, a reformországgyűlések ismert alakjai. Perényi Zsigmond Ugocsa főispánja, Bereg követe, később a főrendiház elnöke, aktív tagja a Honvédelmi Bizottmánynak, elnöke a Hétszemélyes Táblának. Vértanúsága a helytállás és a kötelességtudás, a tiszta hazafiság mártíriuma. Nem volt forradalmár, de a reformkor elkötelezett szabadelvű politikusa.

Történelmi nagyjaink évfordulói a múlt század végén, s ezután

A szegedi fiz

Szegeden, október 21—22-én az MTA kémiai tudományok osztálya, a JATE, az MTESZ és a Magyar Kémikusok Egyesülete szervezésében Kiss Árpádra, a fizikai-kémia kiváló tudósára, Kossuth-díjas akadémikusra, szegedi egyetemalapító professzorra emlékeztek születésének 100. évfordulója alkalmából.

A tizenkét előadást felölelő emlékülést megelőző napon a Farkasréti temetőben megkoszorúzták sírját, majd a szegedi Béke-épületben levő tantermet elnevezték róla és az MTESZ kezdeményezésére emléktáblát is avattak tiszteletére.

Kiss Árpád 1889. szeptember 16-án született Sárospatakon, ahol édesapja, Kiss Etele gimnáziumi tanár volt. (Egyik őse Gyöngyösi Kiss Albert kuruc kapitány.) A budapesti tudományegyetemen szerzett kitüntetéses diplomát, 1912-ben. Két éven át ő volt az egyetem természettudományi szövetségének elnöke. A radioaktivitásról szóló, 1911-ben (!) megjelent írásos műve komoly szakmai körökben is nagy feltű-

Liseti Béla

az előbbi pályázaton részetvett - díjat nem nyert - magyar tervezőcsoportok egyikének vezetője.

A belgrádi Operaház nemzetközi tervpályázata, 1971.
Magy.Ép.műv.1972.5.sz.2-11.l.

Ligeti Béla, építész

Magyar Építőművészet, 1984. 4., 20-old.

1. *Sátoraljaújhelyi kórház rekonstrukciója* (Ligeti Béla, 1978—79)
A rekonstrukció egyik eleme a szülészet-nőgyógyászat és a gyermek- és csecsemőosztályt magában foglaló pavilon.

szakot jelzi a háború utáni első új telephelyű kórház, a fehérgyarmati 260 ágyas járási kórház létrehozása. Ezt követően egyre több városban létesült kórház, Dunaújvárosban a város centrumában 450 ágyas új kórház épült. A megyei központok közül először Salgótartjánban épült új megyei kórház 590 ággyal. Az új épület 98 400 légm³ beépített térfogatú, egy ágyra 166 légm³ jutott.

A II. ötéves terv nagyarányú kórház-rendelőintézeti fejlesztési programjának megvalósítását sorozatterv segítette elő. Az egyszerűnek és gazdaságosnak kívánt sorozatterv alapját az orosházi 400 ágyas járási kórház és a dorogi 17 munkahelyes rendelőintézet képezte. Az 59 000 légm³ beépített térfogatú 402 ágyas orosházi kórház 1967-ben kezdte meg működését. Egy ágyra 146 légm³ ju-

Ligeti Béla, építész.

Tóth Antal: Műves játékos érnék.

Ligeti Erika: 6. „Jókai", bronz, kő, 330 cm, 1988, Sátoraljaújhely.

Építész: Ligeti Béla.

[repr.]

Művészet, 1989., 11–12., 64–65–old.

Ligeti Béla

az alábbi tervpályázaton megvételt nyert egyik terv egyik szerzője.

dr.Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata, 1970. - Magyar Ép.Műv.1971.4.sz.2-4.l.

Ligeti Béla

Töreky Dezső - Cláh Péter - Vuray Károly - Medgyessy Katalin - Ligeti Béla - Bognár Botond terve /statikus Szabó László/ az alábbi pályázaton II. díjat nyert /ismertetés, képpel/:

Városy Péter: A szolnoki területi vezető egészségügyi központ tervpályázata 1970.
Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz. 8-16. l.

... Moszkvában:

...ay Imre ...sovval találkozik

...el csökken a hazánkban ...t csapatok létszáma

emelte: az MDF elengedhetetlennek tartja a hazai nemzetiségek és kisebbségek hatékony érdekképviseletét, amelynek megvalósítását a maga lehetőségeivel és eszközeivel támogatni kívánja. Ezért a Magyar Demokrata Fórum vállalja, hogy minden hazai nemzetiségi és etnikai kisebbség egy vagy több képviselőjét *saját jelöltjeként* indítja az egyéni, illetve listás jelölési formában. A jelöltek kiválasztásában az MDF támaszkodni szeretne a nemzetiségi lakosság kezdeményezéseire, illetve a nemzetiségi szövetségek, továbbá a nemzeti és etnikai kisebbségek újonnan alakuló szervezeteinek javaslataira.

Matvej Burlakov vezérezredes bejelentette:

Jövőre 30 szovjet egységet és 18 ezer

Segélyszállítmányok

Csak román kísérőkkel, személygépkocsival ne!

Csemadok-konvoj

(MTI) A vállalatok, intézmények, a Vöröskereszt és az egyházi szervezetek Romániába irányuló segélyeinek szállítását összehangoló megyei szállítási bizottságok csütörtökön megkezdték tevékenységüket a megyei tanácsok épületében. Az Útinform tájékoztatása szerint a segélyszállítmányokat a magyar határ előtt konvojokba rendezik és román kísérők segítségével továbbítják a legközelebbi nagyvárosig. Az adományokat román szomszédaink az igények szerint osztják el.

A keleti határ menti megyékben az Autóklub műszaki állomásai és a sárga angyalok meghosszabbított ügyeletben és munkaidőben dolgoznak. Díjmentesen javítják a segélyeket szállító, útközben meghibásodó járműveket. Csütörtök reggeltől az Áfor díjmentesen csak azokat a külföldi rendszámú autókat szolgálja ki, amelyek a Vöröskereszt igazolásával rendelkeznek. Ezek a gépkocsik Biharkeresztesen, Gyulán az AGIP-kútnál, Szegeden a Dorozsmai úton és Makón tankolhatnak benzint, valamint gázolajat díjtalanul. A magyar—román határon a járműforgalom folyamatos.

A vonatok Magyarországról Romániába menetrend szerint közlekednek. Romániában a helyi vonatok forgalma is zavartalan. A segélyszállítmányok nagy részét vasúton továbbították. Felhívják a lakosok figyelmét, hogy *egyénileg személyautóval ne menjenek Romániába*, mert ez még mindig veszélyes, lehetőleg vonattal utazzanak.

Torlódást a röszkei jugoszláv határátkelőhelyről jelentettek. Mintegy 4 kilométer hosszú kamionsor várakozik kilépésre, mivel a nemzetközi teherforgalom Romániát elkerülve, jugoszláv területen bonyolódik le.

A romániai közforgalmi repülőterek változatlanul csak a segélyeket szállító repülőgépeket fogadják és azokat is nappal. A Budapest—Bukarest—Budapest menetrend szerinti repülőjárat emiatt nem közlekedik.

*

Megmozdult a szlovákiai magyarság is az erdélyiekért, illetve a Románia területén élő emberek megsegítésére. Pénteken hajnalban három szlovákiai városból, köztük Pozsonyból mintegy húsz teherautónyi, közadakozásból összegyűlt segélyszállítmány indul útnak, elsősorban élelmiszert s ruhaneműt juttatva el a rászorulóknak. A Magyarországon is áthaladó konvojt *Dobos László*, a Csemadok tiszteletbeli elnöke is elkíséri Nagyváradra, illetve Kolozsvárra.

Minderről a Magyarok Világszövetségétől értesültünk; az MVSZ — a Magyar Vöröskereszt égisze alatt — a Csemadok segélyszállítmány útjának a szervezője, s gondoskodtak a szükséges okmányok beszerzéséről is. Budapesten csatlakozik a világszövetség mikrobusza a teherautó-karavánhoz: küldeményük többek között gyermek- és ifjúsági könyvekből, hanglemezekből, kazettákból, különböző — Romániában eddig nehezen hozzáférhető — kiadványokból, folyóiratokból áll össze.

Híreink szerint a burgenlandi magyarok is nagyszabású gyűjtőakcióba fogtak, s adományaik egy részét már átadták az Osztrák Vöröskeresztnek, bízva abban, hogy mihamarább eljuttatják az erdélyiekhez.

(— zb —)

Telekommunikációs vonalat építenek a franciák Szeged és Temesvár között

Szegeden ütötte fel központját a Medecins du Monde, francia illetékességű orvosi világszervezet, amely a Tisza-parti városból irányítja a Romániába induló egészségügyi és élelmiszer-szállítmányokat. A szegedi központ vezetője dr. Abdennbi *Kamel* szívgyógyász orvos, aki az arles-i kórházat hagyta ott arra az időre, amíg szüksége van Romániának a szervezetük segítségére.

— *Milyen sürgős feladatokat láttak el mióta a Tisza-parti városban tanyát ütöttek* — kérdeztem a 33 éves, algíri származású kardiológust.

— Legsürgetőbbnek tartjuk, hogy Szeged és Temesvár között telekommunikációs vonalat építsünk ki. A francia külügyminisztériumban megígérték és a szervezetünk vezetői Párizsban azon fáradoznak, hogy a legmagasabb színvonalú technikát Szegedre telepítsék. Ily módon olyan telefon-, telex- és telefaxhálózatot alakítunk ki Temesvárral, amit szinte nem lehet túlterhelni. Ha munkánkat befejezzük, akkor ezt a telekommunikációs központot itt hagyjuk önöknek ajándékba. A magyar hatóságnál már eljártunk az engedélyezés ügyében, sajnos az önök postaszakemberei nem ismerik ezt a magas színvonalú techikát és ez is megnehezíti az idetelepítést. Amint az adminisztrációs és szervezési akadályok elhárulnak, bekapcsoljuk a forgalomba.

— *Miért pont önök hívtak ide?*

— Az elmúlt évben a Vöröskereszt segítségével Romániában jártam és felmértem a helyzetet. Ezután a Medecins du Monde vezetőségével megbeszéltük, hogy mit tehetnénk a romániai emberekért. Ez a szervezet a világ legkülönbözőbb részein működik, ahol katasztrófa van, vagy olyan szabadságharc, mint most Romániában, azonnal megjelenünk. Ott voltunk Afganisztánban, Örményországban és Dél-Amerikában is. Én már december 22-én átmentem Temesvárra, felmértem a helyzetet.

— *Miért nem valamelyik román városban állították fel központjukat?*

— Romániában még zavaros a helyzet, csak konszolidált körülmények között lehet kapcsolatot kiépíteni Párizzsal, ahol vezetőink egész Franciaországot mozgósították. De embereink ott vannak már a román városokban és ellenőrzik, hogy a küldemények pontosan célba jussanak. Természetesen jelzik azt is, hogy mire van szükségük a bajba jutott embereknek. A Magyar Vöröskereszt segítségével koordináljuk azt a szolidaritási mozgalmat, amely legalább olyan magas hőfokkal ég a mi országunkban, mint az ön hazájában. Szeged vendégszeretetből jelesre vizsgázott, hiszen lehetőséget biztosított a Vöröskereszt segítségével, hogy az egyre nagyobb számban érkező embereink szálláshoz és jó munkakörülményekhez jussanak. Állandó kapcsolatot tartunk a francia külgyminisztériummal. Ami pénzügyi hátterünket illeti, azt különböző humanitárius egyletek finanszírozzák. Központja Párizsban található, de Belgiumban, Lengyelországban és most már Magyarországon is van szervezetünk. Ahol katasztrófa van, vagy olyan szabadságharc, mint most Romániában, azonnal megjelenünk. Ott voltunk Afganisztánban, Örményországban és Dél-Amerikában is. Én már december 22-én átmentem Temesvárra, felmértem a helyzetet.

— *Miért nem valamelyik román városban állították fel központjukat?*

— Romániában még zavaros a helyzet, csak konszolidált körülmények között lehet kapcsolatot kiépíteni Párizzsal, ahol vezetőink egész Franciaországot mozgósították. De embereink ott vannak már a román városokban és ellenőrzik, hogy a küldemények pontosan célba jussanak. Természetesen jelzik azt is, hogy mire van szükségük a bajba jutott embereknek. A Magyar Vöröskereszt segítségével koordináljuk azt a szolidaritási mozgalmat, amely legalább olyan magas hőfokkal ég a mi országunkban, mint az ön hazájában. Szeged vendégszeretetből jelesre vizsgázott, hiszen lehetőséget biztosított a Vöröskereszt segítségével, hogy az egyre nagyobb számban érkező embereink szálláshoz és jó munkakörülményekhez jussanak. Állandó kapcsolatot tartunk a francia külgyminisztériummal. Ami pénzügyi hátterünket illeti, azt különböző humanitárius egyletek finanszírozzák. Központja Párizsban található, de Belgiumban, Lengyelországban és most már Magyarországon is van szervezetünk.

LIGETI Béla

Szép legyen vagy nagy?

A Nemzeti Színház pályaterveinek kiállítása

ANNYI SZENT AKARAT, de berzenkedés, sőt, gáncsoskodás és panama is övezte a Nemzeti Színház örökösen húzódó felépítésének ügyét kétszáz év alatt, hogy most végre valami egyértelműen jót lenne öröm írni erről a témáról. Mégsem tehetem. Nem értem ugyanis a zsűri döntését. Végignézve a harminckét beérkezett pályaművet, akadt egy-két nagyszerű terv, és több — inkább — nagyvolumenű elképzelés. Sajnos a zsűri a minőség értékét a méret mögé sorolta.

Ha a színpadtechnikai megoldások és a külső közlekedési kapcsolatok a mérlegelésnél előbbre valóak, mint a „Nemzeti" egészének országos gondolata, a városban elfoglalt helye — ebben én nem vagyok bizonyos —, úgy nem lett volna szabad a két helyszínt (a Várat, s az Engels teret) egy pályázaton versenyeztetni. Így a Várban megvalósítható kulturális negyed ideálja, egy, a történelemmel kontextusban megtervezett épület: csak vesztes lehet.

Másrészt, ha az Engels tér a „jobb" hely — az első és második díjasok erre tettek javaslatot —, úgy miért nem az a terv kapott elsőbbséget, amely *erre* a telekre, *ebben* a környezetben gondolkodott? Miért olyan terv a „jobb", amely semleges kompozíciójával, egyforma homlokzattal tér ki a *genius loci* minőséget követelő kihívása elől? *Németh* László úgy gondolta, Magyarország csak a minőségek versenyében állhatja meg a helyét. A *Római Klub* pedig már az egész világnak valami hasonlót javasolt híres jelszavával: „Szép, ami kicsi." A közönség egyszer már leszavazta egy gigantikus Nemzeti Színház eszméjét. Most megint valami hasonlóval kell szembenéznie.

Az elsődíjas terv — szerzői *Ligeti* Béla és munkatársai — nyolcszögű, roppant épületet helyez a tér keleti, Tanács körút felőli részére. Errefelé nyitja a foyert is, a Deák téri templom felé pedig éttermet és terasszá szélesedő gyalogos-felüljárót javasol. Mivel minden homlokzata egyforma, a fő- és üzemi bejárók, éttermek és kiállítóhelyiségek egységesen mellérendelt besorolást kaptak. Ahogyan a várostengelyek is. A Népköztársaság útjára csak abban az esetben tájolható az épület, ha a tér délnyugati sarkát is beépítenék, ami sok fa kivágásával járna (így jár el a 13-as pályamű). Lehetett volna a templom felé fordítani a főbejáratot, akkor a Deák tér valódi piazzává válna.

Az épület rendkívül súlyos hatású. A tetőbár üvegfelépítménye nélkül a homlokzatokat szinte csak a lifttornyok tagolják. A közelben járó-kelő nem a tervezőasztali homlokzatrajzok szemszögéből látja majd az épületet, hanem alulnézetből. Így a zsűri által emblematikusnak titulált képben ez a kristálykorona alig érvényesülhetne. De hát miféle színházjelkép az, ahol a tetőbár adja meg az építészeti formátumot?

Kérdés továbbá, hogy az a nagy funkcionális nyíltság, amelyet a centrális elrendezés és az egybenyitható színpadok kínálnak, valóban igénye-e a magyar színháznak. És ha igen, akkor gazdaságos működést eredményez-e? Figyelembe véve a világszínház tendenciáit, a legnívósabb társulatok egyértelműen a pszichológián, az ösztönökön, az életközelin alapuló intim játékmódot részesítik előnyben, jóideje. Ennek pedig a „mindent tudó" színpadtechnika megkövetelte tágasság inkább árt, mint használ. Természetesen előfordulhat, hogy a jövőben, mondjuk, a kínai opera műfaja lesz az irányadó, de abban mi aligha leszünk kiválók. Az átlagosnál nagyobb statisztéria- és díszletigény már jelenleg is meghaladja a színházak anyagi lehetőségeit. A színpad variabilitása egyfolytában inkább csak elv maradt a Bauhaus színháza óta, semmint létező gyakorlat. Egy tény azonban bizonyos, a nézők a nagy méretek közepette távolabb kerülnek a színjáték lelkétől.

HASONLÓAN GIGANTIKUS architektúrát képzel ide *Kévés* Györgynek és kollektívájának megvételben részesített terve. A klasszicizáló homlokzatok, az óriási körbefutó oszlopsorok „az időtlen szépet kívánják rögzíteni". A moszkvai Néphadsereg Színház szocreál monstrumát felidéző terv még a sok üvegfelület ellenére is egyszerűen ijesztő. Ott arra méretezték a színpadot, hogy tankok is behajthassanak arra. Ilyesmi kell nekünk?

Hasonló ars poeticával egészen máshová jutott el a második díjas *Bán* Ferenc teamje. Úgy gondolták, a nagy középületek mindig kapcsolatot tartottak az egyetemes kultúra kiemelkedő alkotásaival. Színházuk láttán a római teátrumok, a Pantheon, sőt a Colosseum képe is felmerül, de a modern építészet vas és beton konstrukcióival egyszerre ötvözve. Elvetik azonban a zárt, klasszikus épületszerkesztés módszerét, mert az — véleményük szerint — nem alkalmas a budapesti belváros heterogén környezetének rendezésére. A tagolt, rendkívül izgalmas tömeg, és benne a funkciók emberléptékű kiszolgálása igazolja a választott elvet. A tervben legalább olyan fontos az örök sötétségben élő színészek öltözőinek természetes megvilágítása, mint a süllyedő pódiumokkal megoldott, zsugorodni is képes színpad.

Bravúrosan illesztik be még a buszpályaudvar épületeit is a részletek közé. Természetesen új funkcióval. A régi kőépületek képesek a színház kváderkő lábazatához hasonulni. Az egyik épületet nevezhették volna ők is Nemzeti Szalonnak, ha fontosnak tartották volna a jelszavakat. Két hiányosságot is említenem kell. Az egyik jelentős: azzal, hogy épületüket egyértelműen a Deák tér felé fordították, teljesen feladták a Népköztársaság útjának, mint tengelynek a foglalatát. A másik, a tervezés során javítható lenne. Olyan akusztikai mennyezetelemek kidolgozása volna előnyös, amelyek érvényesülni engednék a nagyvonalúan formált nézőtér centrális szerkesztését. Bán Ferencnek egy hasonló elvek szerint megfogalmazott referenciaépülete áll is már: az új mátészalkai színház. Csak hát az talán túl messze van.

Eklektikus épületet képzelt el Amerikából Lajos *Heder* és tervezőgárdája is. Olyan épületsort rajzoltak, amely visszaállítja az egykori lebontott *Török ház* és *Marokkói udvar* városi szövetét. Passzázsokban gazdag üzleti negyed és hotel tornyosul a színház elé és fölé. Az egész igen érdekes városépítészeti koncepció, maga az épület mégis inkább kulisszaszerű. A színház kissé háttérbe szorul. Különös, lágy vonalakból formált színház *Szörényi* Egon NSZK-ból érkezett terve. Az épület inkább szobor, mint ház. A lendületesen ívelő homlokzatok üvegfalait Pest jellegzetes formáit és hangulatait kívánják a homlokzatot görbetükörben láttatni.

ENNYI ENGELS TÉRI javaslat után, nem utolsó sorban kell beszámolnom *Finta* József és társainak a Szent György térre tervezett — harmadik díjat elnyert — Nemzeti Színházáról. Két tömegre bontják épületüket, ezzel a környezet léptékéhez igazodnak. A két tömb között olyan megközelítést javasolnak, amely több mint a Fehérvári kapu és a Sikló közötti gyalogos tengely. Ezen az úton a középkori Zsigmond templom romjaitól térélmények sorozatán át emelkedhetne a majdani néző a nagyszínházba, és még feljebb, egy függesztett stúdiószínházba, vetítő- és könyvtárterembe. Korok és történelem mintájára szabdalt épület ez, amely a szinte mágikusan geometrikus szerkesztés ellenére képes a környezethez simulni. Földbesüppedő középkori hatású lizénák és könnyed üvegcsarnokok keveréke ez a kiváló építészeti értékekkel rendelkező pályamű.

A 17-es számú pályamű is egyéni úton jár. Bimbóra, reneszánsz kupolára, de az Ausztrál Opera héjszerkezeteire is emlékeztető erőteljes plasztikai formák között képzeli el a színházat. Tulajdonképpen az egyetlen terv, amely organikus architektúrát kínál. Elképesztő ötlet ezt a Várba tenni.

Két pályaterv emelkedik ki a mezőnyből, Bán Ferencéké és Finta Józseféké. Mindkettő meszszemenően alkalmazkodott a választott helyszín kötöttségeihez és azakból fejtette ki a sokszor meglepő lehetőségeket. Ezekhez képest az első díjat sajnálatosan egy inkább sportcsarnok jellegű épület terve nyerte, amely sem a városhoz, sem a színházi hagyományokhoz, sem gazdasági helyzetünkhöz nem alkalmazkodik.

(A Nemzeti Színház pályázat díjnyertes tervei december végéig tekinthetők meg a Budapest Galéria Szabadsajtó úti kiállítótermében.)

Szegő György

LIGETI Béla: Szinház-Isten-templom. = Magyar Nemzet, 1992.okt. 24. 11. ill.

[Nemzeti Szinház]

der tolerante Standpunkt dem Protestantismus gegenüber in der Zwisch
auch innerhalb der katholischen Kirche die Oberhand gewann: In der Pe
vor und unter Padányi waren die ungarischen Bischöfe bemüht, die G
zur Sicherung der Rechte der Protestanten, von wenigen Ausnahmen ab
hen, [illegible] Von diesem kirchenpolitischen Hintergrund ist es lei
verstehen [illegible] Bestrebungen Padányis, die die
retiker [illegible] des 17. Jahrhunderts erneuern und in m
cher [illegible] Leopold Kollonich in Erinnerung rufe
die [illegible] Staatsmacht dienstbar macht
im [illegible] Königtum Leopolds I
kündete [illegible] und Padányis extreme Ans
und [illegible] Kreisen auf immer wenige
[illegible]

Szimfonikus Zenekara

Km.: Varga Tamás (cselló), vezényel: Vásáry Tamás
Schubert és Schumann művei
Zeneakadémia, február 5.

ugyanis nagyon szép, de hiányzik belőle az a fajta, leginkább külsőségekben megnyilvánuló látványosság, ami képes „eladni" egy-egy koncertet. Vásáry Tamás azonban nyugodtan vezényelhet hat estén át kizárólag Schubertet és Schumannt; ő ugyanis százszázalékig prosszionista kommunikátor, sőt azt is mondhatnám „vérprofi", ha ehhez a szóhoz nem társulna annyi negatív felhang. Olyan magától értetődő természetességgel és eleganciával vezényelte végig a legutóbbi zeneakadémiai Schubert–Schumann-hangversenyt, amire – talán nem túlzás kijelenteni – jelenleg egyetlen más magyar karmester sem képes.

A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara valótakozó sikerrel igyekezett

Schumann Manfred-nyitányának előadása például egyáltalán nem sikerült: az egymással kontrasztáló hangszercsoportok tónusa összemosódott, és a kellő drámai töltés és szenvedély is hiányzott. Maradandó élményt nyújtott viszont Schumann Gordonkaversenye, amelyben ismét felfedezhettük a fiatal csellistagenerációból legnagyobb tehetségét, Varga Tamást, akinek játéka, elkötelezettsége, megszállottsága leginkább a tíz-tizenöt évvel ezelőtti Perényi Miklósra emlékeztet. A szünet után felhangzó, ritkán hallható, fiatalkori Schubert-szimfónia (I.) oldottan, derűsen, nagyvonalúan szólalt meg; bizonyítva, hogy a Rádiózenekar – a gyakori látszat ellenére – nem fáradt, öreges, konzervatív társaság, hanem dinamikus, megújulni képes együttes, amely a médiatörvény utáni, korszerű Magyar Rádió méltó zenei névjegye lehet.

• Retkes Attila

Új Nemzeti szerényebb tervekkel

Szakértők szerint a teátrum felépítésére az Erzsébet tér a legalkalmasabb helyszín

MH-információ

A csütörtöki kormányülésen várhatóan megvitatják az új Nemzeti Színházra vonatkozó elképzeléseket. A művelődési tárca három lehetséges helyszínre – a kormány által preferált Erzsébet térre, a Vörösmarty térre és a közraktárak helyére – kért megvalósíthatósági tanulmányt. Információink szerint a szakértői elemzések alapján az Erzsébet tér a legesélyesebb helyszín.

Emlékezetes, hogy az 1989-ben kiírt tervpályázat győztese Ligeti Béla, aki ugyancsak az Erzsébet térre tervezte meg az ország első színházát. Ligeti mégsem szerepel a tervezés előkészítésére felkért szakértők között, bár az építész már tavaly eljuttatta az illetékesekhez korábbi tervének újabb változatát.

Ligeti Bélát, mint a korábbi tervpályázat nyertesét 1990. január 11-én megbízta a Németh Miklós által vezetett kormány, hogy készítse el az új Nemzeti beruházásának programtanulmányát. Május 30-án az Antall-kormány a beruházási tanulmány megvalósulását ugyan tudomásul vette, mégis úgy határozott, hogy a szűkös anyagi forrás miatt nem időszerű az új Nemzeti Színház felépítése. Ligeti Béla az akkori kiírásnak megfelelően több mint ezer főt befogadó Nemzeti Színházat tervezett. A pályázati jegyzőkönyv záradékának, a továbbtervezéssel megbízó kormányhatározatnak, valamint a világon mindenütt érvényes nemzetközi pályázatok etikai normái értelmében a továbbtervezés joga mind a mai napig őt illeti meg. Külön megbízás nélkül még tavaly elkészítette a pályázaton győztes tervének „arányosan csökkentett változatát". Ebben már a mai elképzelésekkel egyezően egy kisebb színház, hétszáz nézőt befogadó nézőtér szerepel. Ligeti tervezetében arányosan csökkentette a kapcsolódó intézmények – étterem, irodalmi kávéház, bár szalon, föld alatti garázs – méretét is. Számításai szerint a mostani változat az előirányzott hatmilliárd forintból is felépíthető. Az építész tavaly márciusban elküldte terveit a művelődési minisztériumba. A tárca azonban nem őt, hanem Vargha Mihályt – az öt évvel ezelőtti pályázaton második díjat nyert alkotói csoport egyik tagját – és Szegő Györgyöt kérte fel arra, hogy vizsgálják meg, milyen feltételekkel építhető fel az új Nemzeti az Erzsébet téren. Ligeti ezt azért furcsállja, mert Vargha és Szegő a korábbi szakértői bizottság tagjaként néhány hónappal ezelőtt még a New York palotában elképzelt provizórikus színház ötletét támogatta, szemben egy új épületben elhelyezendő új Nemzeti Színházzal, amelynek építészeti kialakítását a jelen kor építészeti eszközeivel egyenesen kétségesnek tartották. Ligeti sérelmezi, hogy a minisztérium összeférhetetlenség ürügyén őt nem vonta be az előkészítő munkálatokba.

Az építész egyébként amennyiben a kormány új tervpályázatot ír ki, pályázni fog. Véleménye szerint azonban a legkézenfekvőbb megoldás – az idő- és költségveszítő további alternatívák helyett – az ő „csökkentett" új részletes terveinek a megvalósítása lenne, mely lehetőséget adna az építkezés idei elkezdésére.

• B. Gy.

Legyen ön a szerencsés! U.S.A. Zöldkártya lottó

HIVATALOS AMERIKAI LETELEPEDÉSHEZ JELENTKEZÉSI ÍVEKET ÉS INFORMÁCIÓKAT KAPHAT $20,00 AMERIKAI DOLLÁR ÉRTÉKŰ PÉNZUTALVÁNYÉRT.

Címünk:
AMERICA LOTTERY GROUP
1095 O'Connor Drive
Suite 99557, Toronto, Ontario M4B 3M9
Canada

PÉNZUTALVÁNYT CSAK A NATIONAL BANK OF HUNGARY-TÓL (MAGYAR NEMZETI BANK) VAGY AZ ORSZÁGOS TAKARÉKPÉNZTÁRTÓL FOGADUNK EL!

MH 1439

Sooter's ajándéka Önnek

minden tekercs film előhívás-nagyításával
SZUPER EXPRESSZ SZUPERMINŐSÉGBEN.

ÚJ, KANADAI TALÁLMÁNY!

Sooter's PURE ENERGY ALKALIN ÚJRATÖLTHETŐ ELEMEK 499 Ft/4 db.

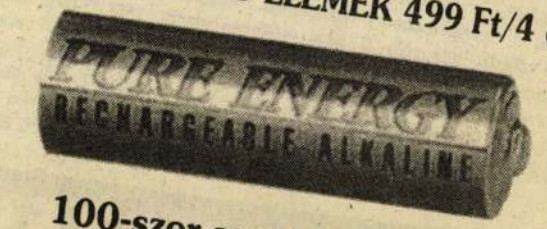

100-szor annyi ideig tart, mint más karbon-cink elemek.

Sooter's Mert: Mi jobban szeretjük a vevőinket!

MEGJELENT!

GERVAI ANDRÁS: MOZI AZ ALAGÚTBAN

(A kilencvenes évek)

Merre tart a magyar és az európai filmművészet, Hollywood és „off" Hollywood, mi jellemzi a harmadik világ filmgyártását. A kritikák mellett gazdag dokumentáció a magyar filmszakma elmúlt fél évtizedéről, interjúk az amerikai álomgyár játékszabályairól, az európai film és általában a filmművészet jelenéről és jövőjéről.

A könyv megrendelhető a Pelikán Kiadónál (Bp. VIII., Kiss József utca 8., telefon: 133-5140), megvásárolható a Fotó című folyóirat szakboltjában (Bp. VIII., Üllői út 66/B) és a könyvesboltokban.

15857 MH

Egy nap a Britannicában

P'ui

P'ui, más írásmóddal PU JI, ill. PUYI, más néven HENRY P'U-I, uralkodói címe HSZÜAN-TUNG (szül. 1906. febr. 7. Peking — megh. 1967. okt. 17. Peking), a kínai (mandzsu) Csing dinasztia utolsó császára, majd a japánok Mandzsukuo nevű csatlós államának uralkodója 1934-től 1945-ig.

P'ui háromévesen örökölte a mandzsu trónt, miután nagybátyja, Kuang-hszü császár 1908. november 14-én elhunyt. Három éven át régenssel az oldalán uralkodott, mígnem 1912. február 12-én az előző évben lezajlott polgári forradalom következtében lemondásra kényszerült. Ezzel véget ért a mandzsu dinasztia 267 éves uralma s egyúttal a kétezer éves kínai császárság.

A volt uralkodó továbbra is a pekingi császári palotában lakhatott. Felvette a Henry nevet, így Henry P'u-i néven vált ismertté Nyugaton.

1924-ben titokban elhagyta Pekinget, és az akkori japán koncesszió (gyarmat) területén, Tiencsinben telepedett meg. 1932. március 9-én a japánok kinevezték bábállamuk, Mandzsukuo elnökévé, 1934 és 1945 között pedig K'ang-te néven az állam császára volt.

A II. világháború végén, 1945 augusztusában orosz hadifogságba esett. 1950-ben visszavitték Kínába és háborús bűnösként elítélték, de 1959-ben amnesztiával kiszabadult. Ismét Pekingbe költözött, és egy növénykert gépészeti javítóműhelyében dolgozott.

Önéletrajza „From Emperor to Citizen" címmel jelent meg angolul (magyar nyelven "Az utolsó kínai császár voltam" címen látott napvilágot).

kispesti irodaházban, a metróhoz közel, 18 000 Ft/nm/év + rezsi áron. Különböző nagyságú, igény szerint kialakítható helyiségek, digitális telefonnal, jó parkolási lehetőség. Telefon: 136-8883.

SZÁMLAGONDJÁT, könyvelési problémáit megoldjuk. Telefon: 302-3597.

FORGALMAS, jól megközelíthető helyen, lehetőleg a körúton, vagy a Belvárosban – utcai, kirakatos – irodának alkalmas cca. 60–80 nm-es üzlethelyiséget keresünk. „Tulajdonjog v. bérleti jog" jeligére a kiadóba: 1087 Bp., Kerepesi út 29/B.

LAKÁST KÍNÁL

BUDÁRA néző, V. emeleti, 92 nm-es lakás – irodának is alkalmas – eladó. Tel.: 269-8929, munkaidőben, 138-1824, este.

ELCSERÉLNÉM Újpalota központjában lévő 64 nm-es, 2,5 szobás, 4 emeleti (liftes) összkomfortos, tehermentes öröklakásomat, 1+2 fél vagy 2 szobás, komfortos lakásra, Budapest és környéki is érdekel. Telefon: 164-4464.

CSEPELEN eladó 31 nm-es, erkélyes garzonlakás, 3 szintes házban, csendes helyen, áprilisi beköltözéssel. Érdeklődni lehet: (06-30) 441-312.

SZENTENDRÉN 57 nm-es, 2 szoba, étkezős, telefonos, első emeleti, összkomfortos lakás 3,6 M Ft-ért eladó. Érdeklődni naponta 17.30-tól a (06-26) 313-155-ös telefonszámon.

TETŐTÉR-BEÉPÍTÉSES, 3 szoba + 2 fürdőszoba + konyha + előteres öröklakás Szombathely belvárosában eladó. Egyedi gázfűtés, vízórás. Irányár: 5,3 millió. Érdeklődni a helyszínen: 9700 Szombathely, Paragvári u. 43. fszt. 7.

XI. KER., Villányi út, 72 nm-es, 2 szoba hall + személyzeti, I. emeleti, erkélyes, telefonos, gázfűtéses, belsőkertes, tehermentes öröklakás eladó. Irányár: 7,2 millió. Érdeklődni 166-0506, 20 órától.

3 SZOBÁS, 68 nm-es, erkélyes, X. kerületi, társasházi öröklakásomat elcserélném 1+2 félszobásra + garzonra (szoba, konyhásra) vagy készpénzért eladom. 263-0494.

INGATLAN

CSÖMÖRÖN, Budapesttől 500 m-re sorházak épülnek márciusi kezdéssel leköthetők: 96 nm-es 8 500 000 Ft, 132 nm-es 10 500 000 Ft, garázzsal, kerttel. Telefon de.: 407-0585, du.: (06-60) 345-801, (06-20) 351-801.

IRODÁNAK, székháznak és lakásnak is alkalmas 530 nm-es luxusház Zuglóban sürgősen eladó. Érdeklődni: 121-0276-os telefonon, 9–14-ig.

ZUGLÓBAN, a Veritás Kft. szervezésében a Kőszeg utcában 71, 87, 93, a Paskál utcában 45, 58, 89, 120 nm-es társasházi lakások leköthetők. 164-0616, 163-6832.

II. KER.-BEN 120 nm-es, zöldövezeti lakás eladó. Tel.: 135-6660, (06-30) 414-494.

ELADÓ Budaörsön, az Aradi utcában egy 3 szintes, telefonos, 2 fürdőszobás, garázsos, 330 nm hasznos területű családi ház. Érdeklődni (06-60) 315-539 vagy a (06-23) 419-496-os telefonszámokon.

SOPRONBAN 60 nm-es tehermentes öröklakás – nem panel – Lövérekben eladó. Érdeklődni: (06-99) 329-609, (06-99) 313-216.

BP. X., Lavotta utcai, minden kényelmet kielégítő, frissen, extra módon felújított (kertes házakra néző), 2,5 szoba, hallos, összkomfortos, III. emeleti, panel öröklakás eladó 3,7 M Ft + garázs. Egy héten belül birtokba vehető. Csere is érdekel. Tel.: 260-8393, reggel v. este (v. ü.-rögz.).

MŰKÖDŐ étteremmel, söröző-vel Csopak, Kossuth Lajos u. 37. alatt levő családi ház teljes berendezéssel eladó. Ár megegyezés szerint. Érdeklődni: 351-8324.

A MAR-ING KFT. közvetítésével a Bp. XIII. Kerületi Önkormányzat beruházásában épült Bp., Rózsafa u. 3. sz. alatti társasházban azonnali beköltözéssel különböző méba, fürdőszoba és WC van. A nappali a terasszal egybenyitható. A ház 1991-ben épült. T.: 168-9907.

BUDAPESTTŐL 40 km-re, Tápiószecsőn egy szoba összkomfort, nagy telek eladó. Irányár: 1,5 M Ft. Érdeklődni: Süly-sáp, Magdolna u. 53. Mák Bélánéné egész nap vagy este 20 óra után a 113-3251-en.

JÁSZSZENTANDRÁSON termálfürdő közelében kétszintes családi ház eladó. Budapesti, illetve gyöngyösi lakáscsere is szóba jöhet értékegyeztetéssel. Érdeklődni a (06-37) 314-175 telefonszámon lehet, este: (06-37) 370-594.

BEFEKTETŐK, FIGYELEM! Eladó vagy kiadó VIII., Nagyvárad térnél Orczy út 2.-ben, 2400 nm alapterületű ingatlan! Irodaház, bank, áruház, vendéglátás kialakítására kiválóan alkalmas. T.: 138-9510.

TELEK

BUDAPESTHEZ 20 percre, M3-asról megközelíthető, műút és összközmű mellett, ipari célra is alkalmas, széles fekvésű ikertelek eladó. Ingatlanközvetítővel is tárgyalok. Tel.: (06-60) 410-124.

ELADÓ III. KERÜLET (Csillaghegy), Jókai utcában 227 négyszögöles építési telek (gáz, víz, villany van). Az építés megkezdhető a telken lévő faház és szerszámoskamra bontása nélkül. Utcafront: 17 m. Érdeklődni: (06-30) 518-139.

ALBÉRLET

KRISZTINAVÁROSBAN, a Mercure Hotel közelében kiadó első emeleti, berendezett, másfél szobás öröklakás igényes külföldi úrnak vagy hölgynek hosszabb időre. Érdeklődni Danubius Travels, 9–12 óráig. Tel.: 117-3652, 117-3115.

EGY SZOBA, összkomfortos lakás a BAH csomópontnál, bútorozatlanul, hosszú távra kiadó. Érdeklődni lehet egész nap: a 166-2153-as telefonszámon.

JÁRMŰ

JAPÁN- és franciaautó-bontó. Gépkocsik vétele. Tel.: 291-nap: (06-29) 342-161-es telefonszámon.

VOLKSWAGEN Sirocco, 1600 köbcentiméteres, 123 LE-s tűzpiros, extrákkal, kitűnő állapotban 1997. júniusig vizsgáztatva 195 ezer forintért eladó. Telefon: 184-0647.

LADÁT, Latviját, Izst, Moszkvicsot, Volgát, Arót, Daciát veszek. Érd.: (06-60) 487-874.

MEGKÍMÉLT Samarát, Ladát keresek. 403-6447, (06-20) 442-111.

DACIÁT vennék kp.-ért. Telefon: (06-20) 459-508.

LADÁT 10 éves korig kp.-ért vennék. 282-5912.

KELETI vagy nyugati gépkocsit vennék 1982–1990 évjárat. 1500 köbcm-ig tulajdonostól. Hungária krt. 66. 16 óráig. Tel.: 163-1457.

SAMARÁT vennék, lehetőleg megkíméltet. Viszonteladók kíméljenek! Tel.: (06-30) 487-470.

TÖRÖTT, totálkáros, műszaki hibás autót vennék 1984-estől. (06-30) 440-110.

LADÁT, Samarát vásárolnék. (06-60) 305-976.

RT. árverés útján értékesít 1 db Polski Fiat személygépkocsit műszaki nélkül. Az árverés ideje: 1996. február 14. 10 óra. Helye: 1033 Budapest, Szentendrei út 89–93. (Szállítás).

SZOLGÁLTATÁS

PARKETTÁSMUNKÁK 153-1586.

TAPÉTÁZÁS, festés, mázolás, minőség, garancia, korrekt ár. 160-2345, (06-30) 424-735.

DUGULÁSELHÁRÍTÁS! Telefon: 284-5483.

BELSŐÉPÍTÉSZ iparművész tervezést, szaktanácsadást és szakértést vállal. Telefon: 160-8682.

SZÍNESTÉVÉ-, videogyorsszerviz, helyszínen, garanciával. Tel.: 379-0862, rádiótelefon: (06-20) 353-293, 8–20-ig.

SZOBAFESTÉST, tapétázást, mázolást vállal kisiparos. Magánszemélyek és közületek részére. Fóliatakarással, bútortormozgatással, parkettacsiszolással. Kedvező ár! Tel.: 169-7968.

KAPUTELEFON-SZERELÉS, bő termékskálával, rövid határidővel, hosszú garanciával. Ingyenes árajánlat felmérés alapján. Telefon: 226-0714.

ÜDÜLÉS

MŰEMLÉK kastélyban RCI nemzetközi cserelehetőséggel, ötcsillagos, kétszemélyes apartmanban egyhetes, örökös üdülőhasználati jogom kedvező fizetési feltételekkel eladom. Telefon 18 órától: 276-6236.

TAVASZ Londonban 9 nap utazással, szállással, városnézéssel 26 000 Ft-ért, febr. 24.–márc. 3., márc. 2–10., márc. 23–31. Attila Tours, telefon: 161-2695.

ÜLVASÓINK!

Szeretettel várjuk Önöket a Magyar Hírlap hirdetésfelvevő irodájában a Corvin Áruház III. emeletén! Telefon: 266-5127. Telefon/fax: 266-5126.

◆

A telefonos apróhirdetés-felvétel telefonszáma: 266-5125, ha Ön 15 óráig feladja hirdetését, másnap már megjelenik.

◆

Várjuk hívásukat hétfőtől péntekig 10–19 óráig

200 nm-es alapterületű pincét vagy földszinti helyiséget keresek **konditerem létesítéséhez.** Tel.: 111-6828 (13.00–19.00 óra).

TÁRSKERESÉS

BIZTOS egzisztenciával rendelkező, intelligens, csinosan molett, életrevaló, 45 éves, barna, független nő hasonló kondíciókkal társat keres magas, erős, független férfi személyében 55 éves korig. Leveleket „Szökőév" jeligére Magyar Hírlap Rt., 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B címre kéri.

VÍZIVÁROSI társkereső! Telefon: 135-8031, 12–18 óráig.

ÁLLÁS

SZAKKÉPZETT ápolónőket keresünk főállású munkakörbe folyamatos munkarendben üzemelő szociális intézménybe. Jelentkezni: Nyugdíjashász, V., Vadász u. 11—13., idősek klubjában, Benkő Béláné-nál a 132-5365-ös telefonszámon.

LAKÁST KÍNÁL

XII. KERÜLET, Hegyalja úti 58 nm-es, 1+2 félszobás, panorámás, kertes, társasházi öröklakás eladó. 185-6946.

ELADÓ Óbudán felújított, 34 nm-es öröklakás. Irányár: 2 650 000 Ft. Cím: III., Hunor u. 3. III/4. T.: 257-6867.

VÁLLALKOZÁS

TURBÓSZOLÁRIUMOK a legnagyobb, a legkorrektebb cégtől rendkívüli kedvezménnyel még 1995-ös áron raktárkészletről azonnal kaphatók a Margó szalonban, ugyanitt szoláriumcsövek, alkatrészek is. 295-3726, 291-5097.

INGATLAN

ZUGLÓI, zöldövezeti, kertes társasházban, I. emeleti, 70 nm-es + erkélyes öröklakás eladó. Irányár: 6,5 M Ft. Érdeklődni: 252-4043, este 18 óra után.

BP. XVII. KERÜLET, Tápióbicske u. 37-ben családi ház összközműves, azonnali beköltözéssel, áron alul eladó. Irányár: 5 millió Ft. Érdeklődni: 257-1426.

JÁRMŰ

MOSZKVICSOT, Izst, Ladát veszek (06-60) 355-219.

VEGYES

NYERŐ PÁROS. Keresem az 5 000 000 Ft-os nyerő kupak bal felét. "Együtt nyerünk 4373" jeligére a kiadóba.

TELESTAXI 15
1555555
AIRPORT TRANSZFER
1.555,- Ft
KORLÁTLAN IDEIG
MEGHOSSZABBÍTVA

LIGETI Béla

HOGY VOLT, HOGY VOLT?

Hát úgy volt, hogy 1837-ben megnyílt az első Nemzeti Színház Pesten, amelyet a Grassalkovich-család által – kifejezetten erre a célra – adományozott telekre építettek meg a mai Múzeum körút és Rákóczi út sarkára. Később ennek helyére épült meg a már nagyobb, korszerűbb Nemzeti Színház és annak bérháza a Rákóczi út 1–3. szám alatt.

A (mai) Blaha Lujza téren megépült Népszínháznak nem ment elég jól. Egy ügyes érdekcsoport megoldotta ezt a gondot. A Nemzeti Színházat tűzveszélyesnek, életveszélyesnek nyilvánították, majd fölajánlották: vegye meg az állam a Népszínházat, költözzön oda a Nemzeti társulata. És lőn. 1908-ban a társulat már az eredetileg zenés előadások számára tervezett épületben játszott, ahol aztán végig – amíg állt – gondok voltak az akusztikával. A Nemzeti Színház épülete három évig állt üresen, majd (de ismerős fogalmazás!) már nem volt gazdaságos felújítani, s 1911-ben lebontották.

(Érdekes mellékszál: a közhangulat befolyásolására mindig alkalmas volt a Nemzeti Színház sorsa. Kezemben egy újságcikk, amely a bontást ábrázolja képekben, s a szövege: Tót kőművesek bontják a magyar nemzet színházát...!)

Százötven éve téma

A múlt század közepén a magyar nyelvű színjátszás megteremtése, illetve állandó „kőszínházhoz" juttatása volt a fő cél, a mozgatórugó, majd a szempontok változtak, de a Nemzeti Színház sorsa 150 éve állandó téma. Csak azokból az újságcikkekből, amelyek a színház újbóli megépítésével, annak helyével, terveivel foglalkoznak, egy egész fal polcrendszerét lehetne megtölteni a könyvtárban... S ezekből az újságcikkekből kiderül, mennyi hiábavaló harc, indulat, ügyeskedés és sértődés színezi a kérdés „pályafutását".

Az 1911 és 1913 között zajló tervpályázat még a Grassalkovich-telket jelölte meg az új Nemzeti helyéül. A kiírás szerint a Pannónia Szálló (Rákóczi út 5.) és a Nemzeti között utcát (!) kell tervezni, valamint a színház mellé egy bérházat is a Nemzeti Színház számára. Ennyi kötöttség mellett is elfért a telken az 1100 személyes színház elképzelése nem akármilyen tervezők rajzasztalán. Lajta Béla, Árkay Aladár, Medgyaszay István, Tőry Emil és Pogány Móric, Bálint Zoltán és Jámbor Lajos, Komor Marcell és Jakab Dezső és a többiek egyaránt megoldották a feladatot. Aztán jött az első világháború.

A két világháború között a telket fenntartották a győztes Tőry–Pogány-terv kivitelezésére. S sorban születtek az újságcikkek, Klebelsberg Kunó is nagyon akarta. Igaz, ő 1928-ban az Astoria előtti útkereszteződés közepén is el tudta volna képzelni...

A Blaha Lujza téren 1964. június 27-én játszott utoljára a Nemzeti társulata. A színházat bezárták, életveszélyesnek nyilvánították, s egy év múlva felrobbantották. E történet felhangjai eszébe juttatják az embernek a majdnem hatvan évvel korábbi esetet.

A társulat két évig a Nagymező utcában játszott, míg – számára – átépítették a Magyar Színházat, a „páholyos" nézőteret hodályositották, kivülbelül átalakitották. Mint ez köztudott, azóta is alkalmatlan korszerű színház céljára, s még a suhanó trolibusz hangjai is behallatszanak.

Az 1911-ben lebontott Nemzeti Színház és bérháza, háttérben az Astoria Szálló

1984-ben, az újabb – már korunkban lezajlott – tervpályázat eredménye is heves vitákat váltott ki. Nyerheti-e külföldi a magyar Nemzeti Színházra kiírt pályázatot, miért pont a Városligetbe, miért olyan kockaépületet és így tovább.

Néhányan (köztük én is) mindent megpróbáltak megmozgatni azért, hogy a színház (ha valóban meg akarják építeni) eredeti helyén valósuljon meg újra, hiszen az Astoriával szembeni telek ezért van, erre vár. Aztán építettek ott egy irodaházat...

Jött az újabb pályázat, amelyet a helyszín megtalálásának versenye előzött meg. Kiderült ebből, hogy a mai viszonyok között legalkalmasabb hely az Erzsébet tér (akkor még Engels tér) melletti parkoló és buszpályaudvar helye. Hiszen ez a terület mindig is be volt építve (Marokkó udvar, Két török ház), és most a városszerkezet amúgy is eléggé „szétesett", hogy hiányoznak a Kiskörutat szegélyező épületek, a „térfal". De a pályázat második helyét elfoglaló várbeli helyszínt is fenntartotta a zsűri – mint lehetőséget – a tervpályázat kiírásakor.

1989 őszén a tervpályázat értékelésekor kiderült, hogy változatlanul az Erzsébet tér a jó: az első, a második és a két harmadik díjas egyike is erre a helyszínre tervezett. A parkoló helyére elgondolt színház ötletei közül azok kerültek az első két helyre, amelyek a legnagyobb (hátsó- és oldalszínpadokkal ellátott) színpadteret, a legkorszerűbb színpadtechnikát, a művészek és az egyéb színházi szakmák számára is a legkomfortosabb elhelyezést biztosították volna.

A harmadik díjas terv negatívumának tekintették, hogy a nézőteret csak 800 személyesnek gondolta el, no meg (mint az az 1984-es pályázatnál is fölmerült), hogy tervezője külföldi, Amerikában élő magyar építész. És negatívumként értékelték többen a zsűriben azt is, hogy a „nemzet első színházának" megvalósítását üzleti vállalkozásként képzeli el. Vagyis a Deák Ferenc utcai oldalon és a Bajcsy-Zsilinszky úti oldalon egy-egy szálloda, illetve irodaház fogná közre a színházépületet, amelyek megépítése egyben ki is fizettetné a színházat a befektetőkkel. Vagyis reális üzleti elgondolása volt a megvalósításról. Azóta megépült a Kempinski szálloda a szomszédban, majdnem kész az Arany János utcai sarki irodaház, s megkezdődött az építkezés a Vasudvar helyén is. Vagyis az egész V. kerületben ma már ez az egyetlen üres telek. Értéke tehát aligha csökkent...

Zseniális ötlet

Még néhány érv, amelyekre érdemes odafigyelni, s amelyek a nyolcvanas évek pályázatai során hangoztak el. Azért ne legyen a színház az Astoriánál, mert a metró és a villamosok még az új és korszerű technikával készült épületet is megrezegtetik majd, zavarják a színház működését. Éppen ezért – általában – a régi (nem színház céljára emelt) épület átalakítása nem is lehet alkalmas színháznak. Az új színház céljára a legkorszerűbb, változtatható irányú és felhasználhatóságú színpadtér s körülbelül ezer fő befogadására alkalmas nézőtér kell. Oldal- és hátsó színpadok már azért is szükségesek, hogy a fölösleges szállítások és díszletátépítés elkerülésével is segíteni lehessen a repertoárszínház működését. De mindenképpen megoldandó, hogy a színház kiszolgálásához helyben legyenek díszletraktározási lehetőségek, valamint díszlet építésére és jelmezkészítésre is alkalmas műhelyek.

Hát így volt. Tapsolni igazán nincs miért. Hogy hogyan lesz? Ki tudja?

Most mindenesetre itt a zseniális új ötlet! Legyen az új Nemzeti Színház az üresen álló New York palota falai között!

Magyarországon ma régi házat eladni, újrahasznosítót, vevőt találni szinte lehetetlen. Üresen áll a Nádor Szálló Pécsett, az Ó-Hungária Szegeden, a Petőfi Szentesen és Dombóvár patinás régi szállodája is. Pusztulnak a kastélyok Fehérvárcsurgótól Füzérradványig, Parádsasvártól Nádasdladányig, a zsinagógák Makótól Nagykanizsáig, Kőszegig. Eladhatatlan a Podmaniczky-kastély Budapesten, és az Ybl által épített bank, vagyis (utoljára) a Vízművek palotája a Belváros kellős közepén, a Károlyi Mihály utcában. „Nem gazdaságos" felújítani őket, nincs hozzájuk elegendő parkolóhely, tehát pusztulnak üresen. Szellőztetés, fűtés nélkül előbb-utóbb megtelepszik bennük a könnyező házigomba. Vagy annyira széthordják egyiket-másikat, hogy már azért is lehetetlen fenntartani, mint például az egykori Continental Szálló és Hungária fürdő együttesét a Dohány utcában.

De Horti úr, a sajtónagyhatalom ezt nem ismerte föl, s kiürítette – nagy üzletet remélve – a New York palotát. A várt nagy üzlet nem jött, őt leváltották, az épület a Postabanké lett, és (politikai átrendeződésektől függetlenül) üresen pusztul. A kérő csak nem jön...

Rájöttek hát, hogy tévedtek, hogy a New York palota eladhatatlan, s hogy előbb-utóbb valamelyik hatóság kötelezni fogja a bankot a jogszabály által előírt „jó karban tartás" feladatára. A zseniális ötlet: „felajánlani" nemes közcélra az eladhatatlant. Vegye meg az állam, s kerüljön a köz pénzébe a felújítás inkább! Persze ez sem akárhogy. Az eddig összegyűjtött pénz legyen a Postabanké, kamatozzon ott tovább. Aztán ők megszervezik a további gyűjtést, s végül az egész „létesítményt" kamatostul vásárolja vissza az állami költségvetés. És milyen remek ötlet: a New York alatti telekért cserébe adjon a főváros egy üres telket a Postabanknak! Nem egy másik eladhatatlan, lerobbant műemléket, hanem egy beépíthető üres telket! Ügyes. Igazuk van! Egy banknak az a dolga, hogy pénzt csináljon.

És micsoda reklámlehetőség! Amíg erről írni fognak, mindenütt szerepel majd a Postabank neve.

Szintén zseniális meglátás: támadni pedig kevesen fognak, hiszen a fél ország elkötelezett. Egyikük azért, mert már kap a Postabank (egyébként valóban nemes) támogatásainak valamelyikéből, másikuk azért, mert reméli, hogy majd kapni fog...

Az ország – mint a múlt század közepe óta mindig – szeretne egy színházat, amely valóban e célra létesül, tehát nagy lesz a publicitás, és még arra is van esély, hogy lesz belőle valami. Hiszen az emberek szívesen látnák korábbi befizetésük felhasználását, s minden kormányzatnak jót tesz, ha ilyen akciót pártfogol.

Az, hogy az épület minden másra alkalmasabb, nem számít; az, hogy parkolóhely-teremtéshez háza(ka)t kell bontani, hogy a megszüntetendő további lakásokat vagy irodákat pótolni kell, nem számít; hogy díszletet helyben gyártani vagy odaszállítani egyaránt lehetetlen, hogy a létesíthető nézőtér nem nagyobb, mint a Vidám Színpadé (nota bene nem is kell manapság nagyobb nézőtér egy prózai színháznak), hogy a megvalósítás csak nagy kompromisszumok árán lehetséges, nem számít. Az, hogy a régi épület belsejébe – akármit is csinálnak a tervezők és kivitelezők – behallatszik majd a Körút forgalma, nem számít.

Aki a feladatot megkapja, azt el fogja látni, az épületátalakítást megtervezi, hiszen erre szól a megbízása. Aztán érvelni fog mellette, mert az az érdeke. Egy ilyen nemes feladat, mint a Nemzeti Színház létrehozása, mindenkit felizgat, és bármely körülmények között megpróbál „megfelelni". S persze hamar beindul a lobbyzás is, némelyek lelkesedésből csinálják, mások meg előkészítik a pecsenyéjüket a sütéshez.

Az Erzsébet tér mellett a parkoló még mindig üres. A telket ingyen adja át a főváros a Nemzeti céljára (lásd a Grassalkovich példáját). Belvárosi területre, üres telekre még ma is lehet külföldi beruházót, vállalkozót találni. Az első díjas terv (már elkészült) csökkentett programú változata éppúgy kivitelezhető, mint a már említett harmadik díjas terv. A megépítés költsége pedig – minden ellenkező híreszteles dacára – hasonló lenne a New York palotabeli színházéhoz.

Jót s jól

Kényszermegoldással új színházat úgy építeni, ahogy tervezik, sokkal drágább, mint színházzá alakítani mondjuk egy mozit vagy például az utoljára (bezárása előtt) színházként működő Hungária fürdőt. De Nemzeti Színház bármelyik ma is működő színház lehet (ha a Hevesi Sándor téri nem tetszik), csak a nevet, a feliratot kell megváltoztatni.

Nem lehet értelmes cél megépíteni milliárdokért a Nemzeti Színház új „ideiglenes otthonát", míg valódi cél lehet egy valóban új, korszerű színház megépítése – ugyanakkora erőfeszítéssel. Ennek megvalósíthatóságán lenne értelmes gondolkodni. Akár a Postabank bevonásával...

A háromtagú szakbizottság széles körben terjesztett tanulmányának utolsó mondata: „Célszerű lenne a további munkába bevonni színházépítő szakembert is." Vagyis eddig nem vontak be ilyen szakembert. A New York palotában létrehozandó Nemzeti Színház ötlete közben tekintélyes propagandát kapott minden lehetséges fórumon.

Könyörgöm, tessék már átgondolni a Nemzeti Színház építéseinek, bontásainak történetét! Ha (és ezt minden tervpályázat alkalmával el lehet mondani) valóban szükséges új Nemzeti Színház létesítése, miért ne lehetne azt ésszerűen, átgondoltan megvalósítani?

Én azok közé tartozom, akik szeretnék egy új, korszerű Nemzeti felépítését látni, akár támogatni is, majd tapsolni a díszbemutatón, nyugodtan visszagondolva arra, hogy volt...

Ráday Mihály

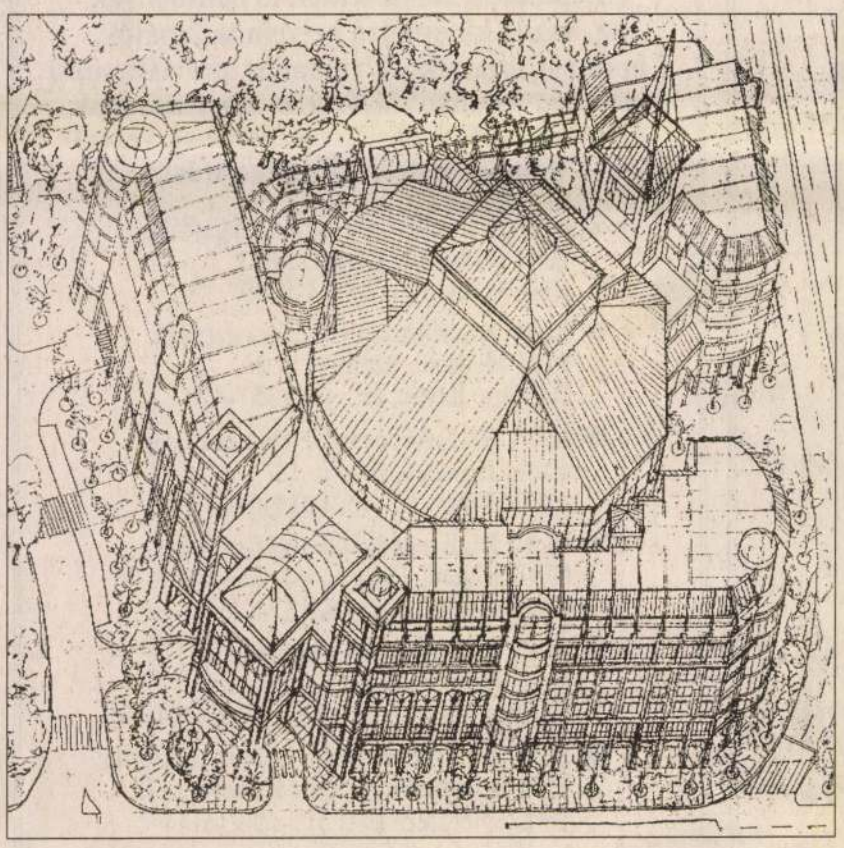

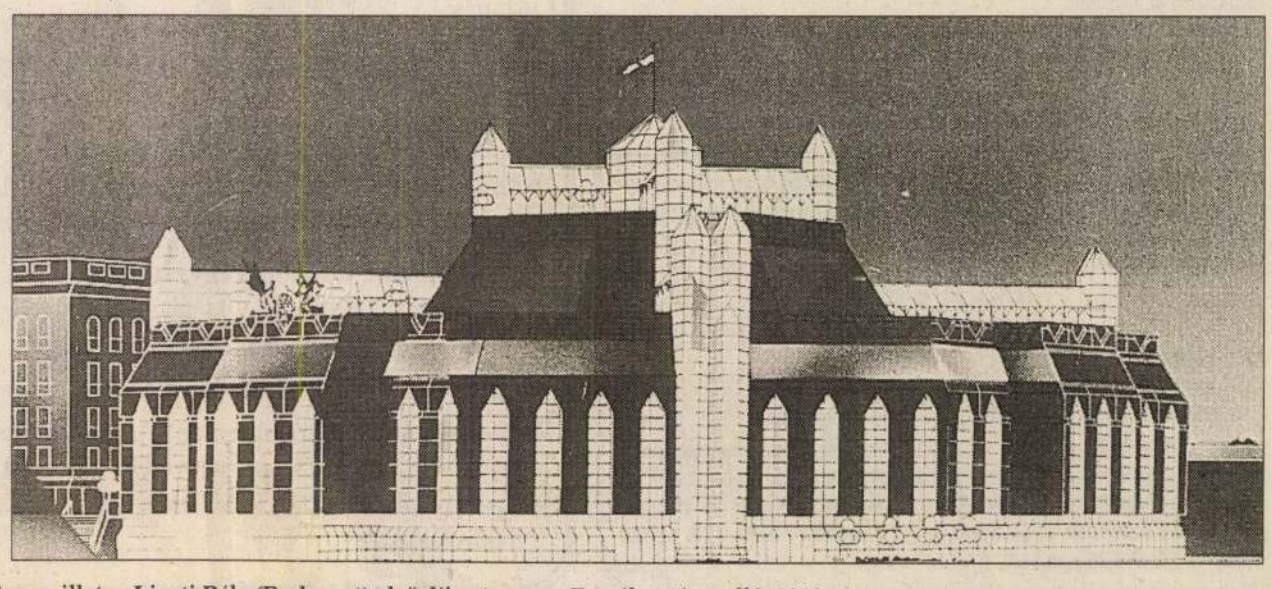

Héder Lajos (Boston) harmadik díjas terve, illetve Ligeti Béla (Budapest) első díjas terve az Erzsébet tér mellé, 1989

The British Council

The British Council, Hungary is looking for an

1. Exchanges Assistant

to work in our Exchange of Persons Unit. The post requires good organisational and interpersonal skills, an ability to work to deadlines. Familiarity with Word Perfect and Windows would be an advantage. Good English and Hungarian are essential.

The duties of the post include:
- administering a scholarship programme
- giving administrative support to projects in science & technology

Salary: minimum 71 500 forint gross per month.

2. Part-time Client Liaison Officer

for its English Teaching Centre.

Main duties: to assist the Registrar, to liaise between clients, particularly the parents of younger students, and the staff of the Centre, and to deal with reception and general administrative matters on Saturdays.

The timetable will be:
15.30–19.30 Monday to Friday and
08.45–12.45 on Saturdays.
Salary: 28 669 gross per month.

Skills required: The candidate will be a fluent Hungarian speaker, have a close knowledge of the Hungarian education system, a high level of English (e. g. First Certificate), an excellent telephone manner and a proven ability to deal with young and mature clients in a kind, positive, pro-active manner.

Applications should be made in writing referring to the post. Please enclose a CV (szakmai önéletrajz) in English and send it to:

Gábor Kertai
The British Council
1068 Budapest, Benczúr u. 26.

Closing date for applications 15 November 1995.

29212NP

Möchten Sie nicht auch dort arbeiten, wo andere Menschen Urlaub machen? Sind Sie zwischen 22 und 27 Jahre jung, sprechen Sie zwei Fremdsprachen und haben Sie einen Führerschein? Arbeiten Sie gerne in einem jungen Team und sind Sie kontaktfreudig? Dann werden Sie doch

ReiseleiterIn / AnimateurIn

bei einem der grössten europäischen Reiseveranstalter mit über 800 festangestellten Reiseleitern und Animateuren. Wir betreuen weltweit die Gäste von Neckermann-Reisen, GUT-Reisen und Club-28-Reisen.
Wir bieten Ihnen ein leistungsbezogenes Gehalt, eine private Krankenversicherung, hervorragende Aufstiegschancen und natürlich auch sehr günstige Urlaubsmöglichkeiten.

NUR TOURISTIC SERVICE

Wir beginnen im Februar nächsten Jahres mit Ihrer Ausbildung. Senden Sie bitte Ihre Kurzbewerbung an:

Wolfgang Rapp
NUR TOURISTIC SERVICE AG
Poststrasse 4
CH-8808 **Pfäffikon SZ**

Esztergom Város Önkormányzata licitálás útján értékesíti a tulajdonát képező alább felsorolt ingatlanokat:

1. A 4077 tulajdoni lapon nyilvántartott 16068/3 hrsz.-ú Esztergom, Bánomi u. 15. alatti 769 m² nagyságú, felújításra szoruló lakóház, udvar, gazdasági épület ingatlant.
Az épületre készített értékbecslés tartalmazza a főbb műszaki adatokat is.
Az ingatlan kikiáltási ára: 4 000 000 Ft+áfa.

licitlépcső: 100 000 Ft
a letéti díj összege: 400 000 Ft.

2. A 7552 tulajdoni lapon nyilvántartott 19792 hrsz.-ú közös tulajdonú Esztergom, Bajcsy-Zs. E. u. 35. alatti ingatlanból az 54/100 önkormányzati tulajdoni hányadot képviselő, felújításra szoruló ingatlanrészt (volt gyermekfogászati rendelőt).
Az ingatlan kikiáltási ára: 1 800 000 Ft+áfa

licitlépcső: 50 000 Ft
a letéti díj összege: 18 000 Ft.

Az ingatlanok megtekinthetők:
1. Bánomi u. 15. 1995. október 31-én 10–11 óráig.
2. Bajcsy-Zs. E. u. 35. 1995. október 31-én 11.30–12 óráig.

A licittárgyalást 1995. november 20. napján 10 órakor a Polgármesteri Hivatal Esztergom, Széchenyi tér 1. I. em. kistanácstermében (105. szoba) tartjuk.
A részletes hirdetmény megtekinthető a polgármesteri hivatal hirdetőtábláján, továbbá érdeklődni lehet a Vagyongazdálkodási Irodán (118. szoba) Tel.: (33) 313-000/163-as mellék.

29512NP

Fogyasztási javakkal, háztartási eszközökkel, sport- és téli cipőkkel, biciklikkel, szerszámokkal, autófelszerelési cikkekkel (autórádiók, antennák és hangszórók), valamint szabadidős cikkekkel foglalkozó export-import nagykereskedő cég vagyunk. Két saját termékünk, a **FIRST** és a **STAR** mellett olyan márkákkal is kereskedünk, mint a **TDK, NEC, SAMSUNG, SHARP, SONY, AKAI, FUNAI, PANASONIC, SANYO**... stb.

Bécsben 5000 m²-es, saját vámszabad raktárral rendelkezünk, ahol több mint 600 árucikkel állunk rendelkezésére.
A minimális vásárlási mennyiség egyszerre csak egy karton árucikk, ameiy lehetővé tesz más termékből kis mennyiségben történő vásárlást is.

TIMETRON GmbH
PAZMANITENG, 12
1020 VIENNA, AUSTRIA
Tel.: ++431 216-32-80
Fax: ++431 216-32-80-20

MINŐSÉGI TERMÉKEK MÉRSÉKELT ÁRAKON

ELEKTRONIKAI ÁRUK
HÁZTARTÁSI FELSZERELÉSEK
AUTÓS TARTOZÉKOK
SPORT- ÉS SZABADIDŐS TERMÉKEK

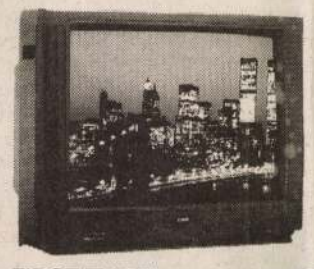

FIRST TV 25"

Mikrohullámú sütő

MINŐSÉGI TERMÉKEK MÉRSÉKELT ÁRAKON

Rádiós magnó

Amennyiben termékeink felkeltették érdeklődését, nevének, címének, telefon- és faxszámának pontos feltüntetésével küldje faxát akár magyarul is, a fenti számra, Herr Granit Harry részére.
Örömmel töltene el, ha érdeklődésére elküldhetnénk katalógusunkat és árlistánkat.

MÁR MOST ÉRDEKLŐDJÖN TELEFONON VAGY FAXON!

26918

FELSZÁMOLÓK
VAGYONFELÜGYELŐK
CSŐDMENEDZSEREK
VÉGELSZÁMOLÓK

konferenciája

Budapesten,
1995. november 20-án.

A KONFERENCIA TÉMÁI:

- felszámolási-, végelszámolási eljárások változásai
- csődeljárások aktuális problémái
- önkormányzati adósságrendezés új megoldásai
- felszámolók érdekképviseletének megújulása
- javaslatok a csődtörvény módosítására

A konferencia előadói a PM, a BM, az ÁPV Rt., az APEH és más professzionális szervezetek vezető szakemberei.

FELVILÁGOSÍTÁS, JELENTKEZÉS:
Magyar Privatizációs Társaság
1027 Bp., Fő u. 68. V.
Tel./fax: 201-7883
Fax: 156-1215

29630NP

A KONZUMBANK Rt. tájékoztatja részvényeseit, hogy az 1995. június 29-i közgyűlésen a tulajdonosok által elhatározott, a Bank „A" és „E" sorozatú részvényeit érintő alaptőke-csökkentést a Fővárosi Cégbíróság 01-10-042062/59 sorszámú végzésével a cégjegyzékbe bejegyezte. Ennek megfelelően a tőkecsökkentéssel érintett, egyenként 100 000 Ft névértékű részvények 35 000 Ft névértékű részvénnyé történő **felülbélyegzése** szükséges. A felülbélyegzést a 98/1995. (VIII. 24.) Korm. rendelet 5. §.-ában meghatározottak szerint, az Állami Értékpapír és Tőzsdefelügyelet engedélyével rendelkező nyomda útján fogja a KONZUMBANK Rt. végrehajtani.

A KONZUMBANK Rt. felhívja az „A" és „E" sorozatú részvényeinek tulajdonosait, hogy ***1995. november 1. és december 31.*** között részvényeiket felülbélyegzésre nyújtsák be. A részvények benyújtásának lehetséges helyei a következők:

KONZUMBANK

KONZUMBANK Rt. Központ
(1124 Budapest, Apor V. tér 25–26., tel.: 209-0870)

KONZUMBANK Rt. Egri Fiók
[3300 Eger, Dobó tér 3., tel.: (36) 411-568]

KONZUMBANK Rt. Kecskeméti Fiók
[6000 Kecskemét, Teleki u. 7., tel.: (76) 481-883]

KONZUMBANK Rt. Nyíregyházi Fiók
[4400 Nyíregyháza, Országzászló tér 7., tel.: (42) 313-675]

KONZUMBANK Rt. Szombathelyi Fiók
[9700 Szombathely, Kisfaludy u. 17., tel.: (94) 325-666]

A részvények átadásakor a részvény bemutatójának hitelt érdemlően (személyi igazolvány, meghatalmazás) igazolnia kell tulajdonosi minőségét. Amennyiben a benyújtó tulajdonos a Bank részvénykönyvébe nem szerepel, de tulajdonosi minőségét a névre szóló részvények hátoldalára felvezetett szabályszerű, névre szóló forgatmánnyal igazolja, úgy a benyújtással egyidejűleg írásban kell kérje a részvénykönyvbe történő felvételét.

A KONZUMBANK Rt. egyben tájékoztatja tulajdonosait, hogy a felülbélyegzésre benyújtott részvényeket *1996. január 15. után* – a tulajdonosi jogosultság hitelt érdemlő igazolása (személyi igazolvány, meghatalmazás) mellett – a Bank központjában (1124 Budapest, Apor Vilmos tér 25–26.) lehet átvenni. A felülbélyegzett részvényeket azok visszavételéig a KONZUMBANK Rt. ingyenes letétként őrzi.

Amennyiben a részvényes a részvényt felülbélyegzésre a fenti határidőben (1995. december 31-ig) nem nyújtja be vagy tulajdonosi, illetve meghatalmazotti minőségét hitelt érdemlően nem tudja igazolni, úgy a felülbélyegzésre nem kerülhet sor, és a KONZUMBANK Rt. ezeket a részvényeket az 1988. évi VI. törvény 314. §. (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően **érvénytelennek** kell nyilvánítsa.

KONZUMBANK Rt.
Igazgatósága

29425 JP

A
RICHTER GEDEON VEGYÉSZETI GYÁR RT.
Logisztikai Igazgatósága

igen nagy értéket képviselő, rendkívül sokféle csomagolóanyagai beszerzésének irányítására vezető beosztásba

munkatársat keres

A munkakör betöltéséhez szükséges:
- felsőfokú végzettség
- külkereskedelmi gyakorlat
- tárgyalóképes angol- és/vagy németnyelvtudás.

Hasonló munkakörben szerzett gyakorlat előnyt jelenthet.

Kérjük, hogy részletes szakmai önéletrajzát tartalmazó pályázatát – a megjelenést követő 1 héten belül – szíveskedjék feladni a következő címre:

Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Rt.
Személyzeti és Oktatási Főosztály
1475 Bp. 10. Pf. 27.
(Gyömrői út 19–21.)

Előzetesen érdeklődni lehet Radó András logisztikai igazgatónál a 260-6233-as, illetve Gergely László anyagtervezési főosztályvezetőnél a 260-5863-as telefonszámon.

MÁV Rt. **MÁS EZ A MÁV**

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A MÁV Rt. pályázat útján megkezdte a működéséhez nem szükséges ingatlanok értékesítését.
Az eladásra kínált telkek és építmények az ország különböző helyein találhatók.
Címükről, adataikról, valamint az értékesítési pályázat lebonyolításáról az igazgatóságok ingatlangazdálkodási szervezeteinek vezetői adnak részletes felvilágosítást.

- MÁV Rt. Budapesti Üzletigazgatóság
  1087 Budapest, Kerepesi út 3.
  Buskó Sándor, tel.: 114-0299
- MÁV Rt. Miskolci Üzletigazgatóság
  3501 Miskolc, Szemere u. 26.
  Dr. Gere István, tel.: (46) 357-410
- MÁV Rt. Debreceni Üzletigazgatóság
  4001 Debrecen, Piac u. 18.
  Vörös Tibor, tel.: (52) 319-098
- MÁV Rt. Szegedi Üzletigazgatóság
  6701 Szeged, Tisza L. krt. 28–30.
  Kövesi István, tel.: (62) 314-257
- MÁV Rt. Pécsi Üzletigazgatóság
  7601 Pécs, Szabadság út 39.
  Herman József, tel.: (72) 215-611/24-88
- MÁV Rt. Szombathelyi Üzletigazgatóság
  9701 Szombathely, Széll Kálmán u. 2.
  Tóth Tibor, tel.: (94) 311-420/16-14

29489NP

Kerényi Imre kiskapui

— A színházi szakmának szembe kell néznie a szegénységgel, nyomorúsággal, és le kell mondania az álmokról — nyilatkozta *Kerényi Imre,* a Madách Színház igazgatója. — A csodálatos Nemzeti a következő két évtizedben nem jön létre. A New York-palota sokkal jobb megoldás, mint a mai ideiglenes épület. Amióta ugyanis a Nemzeti Színház elkerült a Blaha Lujza térről, az kallódó, kivetett, marginális helyzetbe került. Ezt az ajánlatot tehát — vagy bármit, ami jobb a mostani állapotnál — nekünk támogatni kell.

— Sok az ellenérv a New York-palotával szemben. A csereügyletekkel összességében drágább lesz a felújítás, mint amennyibe egy új épület kerülne.

— Annak idején sokan tiltakoztak az eredeti Nemzeti Színház felépítése miatt — és azoknak lett igazuk, akik mégis megcsinálták. Évtizedekig fantasztikus nemzeti kultúra termett ott. Amikor az együttes a Blaha Lujza térre költözött, mindenki sírt. Aztán ott valósult meg a Hevesi-korszak, a magyar színházművészet fénykora. Ma is a cselekvésnek van ideje. Amíg nincs konkrét statikusi számítás, nem szabad a „túlköltekező rekonstrukció" érveivel riogatni. A kezdeményezés elején vagyunk: ha a finanszírozás megvalósul, a főváros, az állam, a VII. kerület vállalja a rá eső részt, akkor megvalósul.

— Ön beadott egy tervezetet a miniszterelnöknek. Ebben állítólag jelentkezett az új Nemzeti Színház új gárdájának élére, miközben a mai társulat a Hevesi Sándor téren Magyar Színházként működne tovább.

— Annyi igaz a dologból, hogy idén februárban a Merlin Színházban a Nemzetiről tartott tanácskozáson felolvastam az én színházálmomat. Egy ideiglenes épületet, a Nyugati pályaudvar mellettihez hasonló sátrat javasoltam a Várszínházzal szemközt, amely közadakozásból épülne meg. Jelentkeztem arra, hogy ezt az épületet szívesen megcsinálnám, de írásba adtam: nem akarok benne igazgató lenni. Ezt a tervezetemet a kormány elutasította, és én ezt hajlandó vagyok elfeledni. Pedig ma is olcsó, pár évtizedre ideiglenes megoldás adó lehetőség volna.

— A másfél milliárd forintot vadonatúj Nemzetire adta össze az ország.

— A kormány dönthet úgy, hogy a gazdasági nehézségekre való tekintettel nem új épület készül, hanem rekonstrukció lesz. Ezt a közadakozóknak el kell fogadniuk. Létezik egyébként egy törvény, amely szerint a közadakozásra betett pénzt nem lehet visszakérni. Még *Gobbi Hilda* sem kapta vissza a pénzét, amikor egyszer ezt kérte. Amúgy is nagyon kevés polgár tenné ezt. A Magyar Színészkamara és a Színházművészeti Szövetség is támogatja a mostani tervet, ezért kérjük, hogy a kabinet határozzon.

— Ha minden feltétel teljesül, mikor lehetne az első előadás a New York-palotabeli Nemzetiben?

— 1998. március 15-én, a szabadságharc 150. éves évfordulóján. Ennyi idő alatt megvalósítható a teljes rekonstrukciós átalakítás. Az Erzsébet téri zöldmezős beruházás nem teljesülne addig, és biztosan nem fogja senki megrendelni. Az ugyanis jóval drágább, mivel nincs meg az infrastruktúra. Ráadásul ahhoz a beruházáshoz hiányzik a társadalmi egyetértés. Kiskaput kell keresnünk a Nemzeti Színház építéséhez — vagy így, vagy más módon. Alázattal!

A mellőzött Erzsébetváros

— Függetlenül attól, hogy a New York-palota magántulajdon, minden, a helyi városképet, közlekedést érintő elképzelés a VII. kerületre tartozik — szögezte le *Toperczer Ferenc,* Erzsébetváros műszaki és területfejlesztési alpolgármestere. Ráadásul a Nemzeti ideiglenes épülete is az ő területükön áll. Mindezek ellenére a kerülettől máig sem kértek hivatalos véleményt az új Nemzeti Színház ügyében. A New York-tervet bíráló háromtagú bizottság viszont ezt írta jelentésében: „Erzsébetváros önkormányzata saját üzleti vállalkozásában és szponzorációként az Osvát utcából... szervizutcát létesít... parkolóházzal és a hozzá vezető üzleti passzsázs koncepcióval."

A kérdés azért húsba vágó, mert Erzsébetvárosnak saját javaslata van a teátrum elhelyezéséről: a Madách sétány közepére tennék, a Kazinczy és a Dob utca sarkára. Március végén tárgyaltak erről *Török Andrással,* az MKM helyettes államtitkárával és *Szabó Zoltán* államtitkárral. Az alpolgármester szerint Török — aki ekkor már minden bizonnyal ismerte a Postabank ajánlatát — szó szerint azzal utasította el javaslatukat: a március 12-ei Bokros Lajos-féle „fekete vasárnap" után, a mai gazdasági helyzetben az új Nemzeti felvetése irreális.

1965. április 13. — A Nemzeti Színház felrobbantása

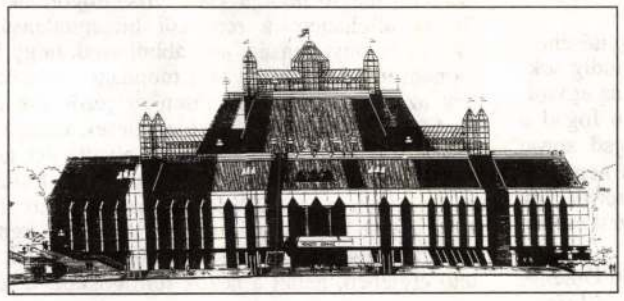

Az Erzsébet térre tervezett színház

Az önkormányzat április utolsó napjaiban a Profit Investtel és a Postabankkal is megbeszéléseket folytatott — véletlenül pont a színházi tervekben is szereplő Osvát utcai ingatlan parkolóházzá alakításáról. Az erzsébetvárosiak sikertelenül próbálták közös építkezésre bírni a Postabankot: mindössze „langyos választ" kaptak. A kerület ezt követően rendkívül kockázatos külföldi hitelakcióra kényszerült a parkolóház megépítéséért — nem sejtve, hogy tárgyalópartnerének egész más elképzelése van. Az Osvát utcai beruházásra Erzsébetváros azóta már fővállalkozói szerződést kötött, s a lakossággal is elfogadtatta elképzelését.

— Ezek után joggal érezzük sértőnek, hogy a sajtóból értesültünk az új Nemzeti tervéről — mondta Toperczer. — A New York-palota kapcsán emlegetett „költségmegtakarítás" trükkök eredménye. A Bétaterv az állam, a főváros és a kerület gáláns döntéseire, csereügyleteire épít. A zöldmezős színházi beruházásnál viszont teljes költséggel számolnak, és „elfelejtkeznek" a nagyvonalúságról. A New York-palotát övező szűk utcákba amúgy is képtelenek lennének behajtani a díszletszállító kamionok.

Szakmai naivitások

— A sajtóban közzétett vázlatok alapján világos: az építészkollégák finoman szólva nem igazán értenek a színpadépítéshez. Szakmai naivságokat tükröz az elképzelés — mondta a New York-palotabeli építésztervekről szólva *Ligeti Béla,* az 1989-es új Nemzeti Színház-pályázat nyertese.

A „New York Nemzeti" némely tervváltozatában nem, vagy valószínűtlenül kis helyen alakítanák ki például a színház működtetéséhez alapvetően szükséges színpadi gépházat, zsinórpadlást és zenekari árkot. A nézőtér erkélyén kizárólag az első sorban ülők láthatnák a színészeket. Az építész szerint a New York-palota lehetőségeiből legfőljebb egy — a híres öreg kávéházzal összekapcsolódó — kis pódiumszínpadra futja. Az épületet lehetne kulturálisan hasznosítani, de nem értelmetlen kompromisszumok árán. A Nemzeti megépítése a teljes palota kibelezésével s mindössze a homlokzati falak kulisszaszerű megőrzésével járna. A munkákat az óriási körúti forgalom kellős közepén kellene elvégezni... A színház mindössze 450-550 főre — azaz kamaraszínház méretűre — építendő nézőtere az elvárt Nemzeti nagyságához képest igencsak aprócska lenne.

Azt is képtelenség volna biztosítani itt, hogy a közönség a színházaknál kötelezően előírt húsz perc alatt hagyhassa el a nézőteret. A színház mögött felépítendő parkoló (amelynek árát a tervezők nem számolták hozzá az új Nemzeti költségeihez) az időigényes tömbraktározás elvei szerint épülne fel. Így nem tudja rövid idő alatt befogadni a látogatók autóit.

Ligeti úgy vélte: változatlanul az Erzsébet tér a legalkalmasabb a Nemzeti megépítésére. Ez a millenniumi emlékművel végződő út szimbolikus kezdőpontja, három metróvonal találkozási helye, s ráadásul hagyományokkal is bír: itt állt egykor a Nemzeti Szalon. Ezért az építészmérnök munkatársaival a korábbi nagy ívű tervek helyébe idén márciusra olcsóbb Nemzeti-változatot készített erre a helyszínre. Az eredetileg tervezett 1050 fős nagyszínházat és a 250 fős stúdiót 800, illetve 200 személyesre csökkentették. A költségek így majd negyedével mérséklődnek.

A Ligetiék által 5-6 milliárdos költségűre becsült New York-palotabeli színháznál végeredményben nem sokkal drágább, nyolcmilliárdos befektetésre lenne szükség. Az Erzsébet téri építkezést — a kormány évi maximum kétmilliárdos költségvetési támogatásával — 2000-re be lehetne fejezni.

Írta és összeállította:
Binder István

Bukás és siker között

Két Othello-bemutató a fővárosban

Az egyik kereskedelmi televíziócsatornán telefonálók nyilatkoznak — főleg lányok —, hogy volt-e vagy lenne-e kedvük a gruppenszexhez. A másságot egy huszonéves, egymáshoz hűséges pár képviseli. Kis híján hülyének bélyegeztetnek a műsorvezető kommentárjai, az újabb telefonálók lesajnáló véleménye által. Ennyit változott volna a világ, amióta *Shakespeare* — igaz, sötétnek nevezett korszakában — megírta Othello, a velencei mór szomorú históriáját? S ha igen, ugyan miért vette elő egyszerre a Várszínház és a Budapesti Kamaraszínház is a darabot? Gondoljunk bele: mikor a negyvenes évei legelején járó Shakespeare Desdemona tragédiáját költötte, ekképp vélekedett a női nemről: *„Az vagy nekem, mi testnek a kenyér, / Tavaszi zápor, fűszere a földnek, / Lelkem miattad örök gondban él, / Mint a fösvény, kit pénze gondja öl meg" / ...*

*

Először a Nemzeti Színház Várszínháza mutatta be az Othellót *Ivánka Csaba* meghökkentő rendezésében. Amolyan félig hagyományos, félig modern felfogásban közelített a rendező a darabhoz, csakúgy, mint segítőtársai. Például a díszlettervező *Túri Erzsébet,* aki a velencei jeleneteknek boltozatos-pincés-oszlopos árkádsort álmodott meg, a ciprusi történéseknek pedig álcaháló mögé bújt felderítő század tábori körletét, amelybe becsüng a felhúzott előző díszlet megszégyenített, lemeztelenített oszlopaival. (Visszavonva utólag az előző szín masszivitását sugalló oszlopainak oszlopszerűségét, a helyszín hitelét!) *Tordai Hajnal* jelmezei követik eme helyszínváltásokat: emitt inkább pompázatos ruhaköltemények, amott inkább desszantos egyenruhák dominálnak. (Szerencsére a nők maradnak szép ruháikban.) Maga a rendezés is valami efféle bizonytalanságot jelez. Klasszikusat is akar, a szép shakespeare-i dikcióhoz illőt, meg modernet is egyszerre.

A vegyes dolgok művészi hatású elegyítéséhez, kevercséléséhez azonban a színházban mindig sokkal biztosabb fej, szem és kéz kell, mint az egyminőségűhöz. Ebben a tekintetben szívesen fogad a néző kísérletezést is, olyat, amivel végső soron nem tud azonosulni, de lehetséges voltát nem kell megtagadnia. Ezúttal a kevercse nem sikerült. Így az eredeti rendezői szándékra csak következtetni lehet.

Ezek közül az első, hogy a címszereplő Othello, *Oszter Sándor* — milyen szépen alliterál — kifejezetten othellós arccal bír, szenvedélyességét pedig bizonyította már betyárul. Naivabb nézők alighanem egyet is értettek ezzel a vélekedéssel. Ám nem kellett az előadás végéig várni a következtetéssel: ha megbukik a darab, abban oroszlánrésze lesz a címszereplőnek. Az első jelenetekben még van valami marconás-katonás benne, de aztán ahogy a cselekmény előrehalad, s a belső megélés helyett a látványosabb külső színészi elemekre épül a játéka, összeomlik a még fel sem épült karakter. Pontosabban, ami felépül, az nem hasonlít eddigi Othello-képünkre. Ez még nem feltétlenül lenne baj, csak éppen úgy totyorászik fel és alá gesztikulálva a nagy és üres színen, hogy minden illúzió elszáll harciasságát és férfiasságát illetően is. Ezt az Othellót az Isten is arra teremtette, hogy becsapják, hiszen buta, mint a tök. Csak becsületszóra pedig a színpadon sem lehet elhinni, hogy beleszeret egy isteni nő, azt meg végképp nem, hogy ő megöli, majd utánahal. Borul tehát minden Othello lélektelen, ernyedt, imitt-amott nevetséges játékán.

Desdemonaként *Juhász Judit* hiába szűzi és aranyszívű, önmagában hiába jó, ebben a viszonylatrendszerben egyedül nem lehet hiteles. Nincs is

Kamarás Iván, a Ruszt-féle Othello

igazában ideje-tere kibontakozni: olyan éteri nőszemélyt kellene megformálnia, ami gyökeresen ellenkezik finom, vibráló egyéniségével. Még súlyosabb a helyzet Jágó számára. *Rubold Ödön* élvezetesen ravasz, de ő is önkörébe ragad: egy ennyire buta Othello becsapása gyerekjáték, marad tehát számára a menekülés a dikcióba. Olyan magányos, mint az Úri muri vigéceként volt. Itt azonban nemes bosszút áll: lejátssza a színpadról Oszter Sándort.

Jó szívvel dícsérhetjük *Horkai János* bájos-esetlen s oly emberi dózsealakítását. Ugyancsak öröm volt látni *ifj. Jászai László* Cassióját. Ez a Cassio becsületes és szertelen, jelenléte a színpadon élmény: töltete van, annak ellenére, hogy jó ismerői számára megformálója kissé visszafogottnak tűnt. Ennek alighanem a rendezői bizonytalanság az oka. A bizonytalanság, ami abból ered, hogy Ivánka nem tisztázta, mit is akar mondani a mai nézőknek az Othellóval. Különösen megerősödik ez az érzésünk a hangsúlyok, a kiemelések kapcsán: az álság, a gyűlölet, a féltékenység elvette ész jelzője a darabban a hideg, erős fény, ami alulról világítja meg a kényszeredett pózba beálló szereplőket, hogy arcuk kellőképpen ördögi legyen. A rendező tehát maga sem bízott a szereplők, a jelenetek elhitető erejében, netán a nézők felfogóképességében.

*

A Budapesti Kamaraszínházban *Ruszt József* gyors egymásutánban második rendezését tárta a nagyérdemű közönség elé. Amilyen fanyalgóan fogadtatott a Calderon-darab (Az állhatatos herceg) tragikus félreértelmezése, olyan lelkesedést váltott ki az Othello: mintha annak munkálatai alatt is itt jártak volna már a gondolatai... A rendezői értelmezéshez nemcsak intuíció és biztos szakmai tudás kell, s a színészvezetéshez sem „csak" szem, hanem nyugalom és idő is. Érési idő, ott belül, hogy aztán kész gondolattal és üzenettel állhasson elő a rendező. Az egész előadás ennek a belső elgondolásnak a tudatosságát mutatja.

Maga a tér — ha az előbb csupasz színpadról szóltunk — itt aztán nem is csupasz, hanem lepusztult. Amikor azonban *Kamarás Iván* immár fél harci díszben berobban az ajtókeret pauszpapírján, eltűnik a környezet, a csövek, a koszos falak és a nézők is, marad az előadás. Ez az Othello fennsőbbséges, méltóságteljes idegen, és férfi. Megértjük tekintélyét és hatalmát a velenceiek és Desdemona fölött. De a nő uralma is hihető lesz fölötte. *Nagy Enikő* nemcsak szép és szende, nő is lehet. Itt nem kell elképzelnie a nézőnek, mit jelenthet Othello sokatmondó szemöldökrándulása a Várszínházban, hogy lefeküdni tér. A karnyújtásnyira lévő nyoszolyán két szenvedélyes ember szereti egymást. S amikor rövid Desdemona jelenléte a színen, akkor is belecsempész valami izgalmasat: egyszer fanszőrzete villan ki ruhája alól — ő csak a férjéhez jött —, máskor a tekintete bűvöli a mórt.

Jágó számára fel van adva a lecke: ezt az ösztönös intelligenciájú, tartással bíró vezért kell megtévesztenie, elveszejtenie. *Gállfi László* kifuthatja magát, lehet ördögien ravasz, mézesmázos és csábos, lélekdermesztően aljas. Van kinek nekifeszülnie, és van miért. Az immár talpán álló darabban a többiek is könnyebben meglelhetik helyüket. Cassio szerepében *Dózsa László* becsületes és szende, Rodrigo pedig *Pindroch Csaba* felfogásában megcsinálja magát: a hülyétől eljut a butáig.

Ez sem volt tökéletes előadás. Az első rész nagy hatását nem tudta megismételni a második. Paradox módon a saját, jól kimódolt rendszerébe botlott bele Ruszt. Kitűnő jellemalakító volt Othello jellegzetes intonációja az első részben. Csakhogy a második rész túlfűtött, sodró lendületét ez a lassú deklamálás megakasztotta volna. Választania kellett a rendezőnek, s a kisebbik rossz mellett döntött. Maradjon a lendület, s lassan, észrevétlenül kopjon le az idegenszerű elem Othello kiejtéséről. Ő azonban annyira bevezette a beszédét, hogy ez nem ment: nem volt ugyanis hihető, hogy aki ennyire töri a nyelvet, az izgalmában folyékonyan kezd beszélni. Ugyancsak a kritikai elemnél maradva: ami a Várszínházban a fény volt, itt az a víz folyása, csobogása, esése — értelemszerűen más jelentéssel. Csak egy kicsit sok volt belőle: feleannyi hatásosabb lett volna.

*

Ki tudja, hányféle Othello-felfogás jelent már meg a színpadokon a darab születésétől eltelt majd négyszáz év alatt. Ez a kettő idáig még hiányzott. Ivánka Csabáé jellegtelenre sikeredett, koncepciótlan, színészei közül néhányan szinte a rendezés ellenére kapartak össze maguknak némi sikert azáltal, hogy egyéniségük átütött a semmit sem álcázó rendezői hálón. Ruszt rendezése mai és örök. Mai az elemeit, örök a hatásmechanizmusát illetően. Az előadás végén azonban egyértelműen mai: folyamatos az átmenet az előadásból a tapsrendbe. Aki akarja, úgy is értelmezheti: emberek, ez játék, nem halt meg senki. Szeressetek hűségesen, s ne féljetek! **Halász Lajos**

LIGETI Béla ejtsen

PÁHOLYBÓL

Szomory-koncert a padláson

Stuber Andrea írása
a NÉPSZAVÁNAK

Nem közönséges padlásból kettőt ismerek. Az egyik egy musical, a másik meg egy nyolcemeletes ház második emeletén van. Ez utóbbi a színművészeti főiskolán található, s vizsgaelőadások terepe. Vizsgákra járni sosem volt haszontalan. Most meg pláne nem árt megnézni a végzősöket, mert némelyiküket tán viszont se látjuk többé. A megszerzett diploma ma már semmire nem biztosíték. Vagy követi színházi szerződés, vagy nem. A zöm nyilván vidékre kerül, ami manapság azt is jelenti, hogy látótávolságon kívülre. A Pesten maradók még csakcsak szem előtt lesznek; szűk, színházi szemszögből. Tévézni nemigen fognak – hisz tévéjáték alig készül –, filmezni még kevésbé, mert a filmrendezők mostanában jellemzően nem kísérleteznek új arcokkal a mozivásznon. Inkább egymás filmjeiből választanak maguknak főszereplőket. Milyen esélyük lesz így az ifjú színészeknek az ismertségre? Talán egy jó kis mosóporreklám... Nem túl biztató perspektíva.

Más szempontból viszont mégis szerencsések a növendékek. A főiskola nyitottabb, mint régen: megfordul ott oktatóként szinte mindenki, aki számít. S hogy igazi kiváltság a rendezői gárda legjobbjainak kezébe kerülni, azt majd akkor tudja meg a leendő színész, ha később esetleg évekig nem akad össze rendezőnek nevezhető rendezővel.

meg, Hagyd a nagypapát! címmel.

A fiúkra kihozott darab azt jelzi, hogy a társaság főként karakterszínészeket ígér. (Én legalábbis nem fedeztem fel köztük egyetlen potenciális Rómeót sem.) A Stukkerben nem is hősöket, hanem típusokat, hovatovább egész társadalmi rétegeket kell eljátszani. Az okoskodó értelmiségit *(Gieler Csaba)*, a szervilis hivatalnokot *(Vida Péter)*, a kimért méltóságos urat *(Kocsis Pál)*, az ingatag bűnözőt *(Nyári Oszkár)* és a falvédőről jött magyar parasztot (*Crespo Rodrigo* ártatlan kedélyű Mártonának van aurája). A fiatalok abszolválják a feladatot. Szaktudást, színészi sablonismeretet inkább mutatnak, mint egyéni hangot és összetéveszthetetlen személyiségjegyeket.

A párhuzamos vizsga olyan kollektív dolgozat, amely igen élvezetes színházi produkció is. Szomory otthon van a padláson. Művéhez Bezerédi úgy nyúlt, ahogy kell: karmesterként. Tökéletes ritmusérzékkel vezényli az író varázslatos prózai áriáit, duettjeit, tercettjeit. Az együttes pedig pontosan interpretál. Minden hang a helyén van, minden „refrén" taktusra érkezik. *Kovács Vanda* stílusérzéket és belevaló iróniát mutat Berta nagymama szerepében. (No, hát időbe telik, míg a járatlanabb nézők eligazodnak, hogy a sok szép, fiatal nő közül ki kinek az anyját, nagyanyját, anyósát vagy unokáját játssza.) Finoman érzékeny alakítás *Major Melindáé:* szívarcú, márványhomlokú, hideg kezű Diane, né-

Sóvárogtam a ráncok után

Beszélgetés Örkényi Évával, aki új szerepre készül a József Attila Színházban

Csodájára jártak Lakner bácsi Gyermekszínházának a háború előtti nézők. Aprócska „színészek" táncoltak, énekeltek, játszottak ott, s a legtöbbször közülük válogatták gyerekszereplőiket a rendezők a nagyszínházi darabokhoz. És mégis, felnőve csak kevesükből lett igazán nagynevű művész. Akik azonban azzá váltak, csodálatos pályát futottak be. Néhány név a kiválasztottak közül: Ferrári Violetta, Galambos Erzsi, Lakatos Gabriella, Pápai Erzsi, Ruttkai Éva, Zsolnai Hédi, Örkényi Éva.

Lóránth Ida írása
a NÉPSZAVÁNAK

– *Eldőlhet már hat-nyolc évesen, kiből lesz majd nagy színész?* – faggattuk Örkényi Éva színművésznőt.

– Szerintem ez gyermekkorban még egyáltalán nem derül ki, van számtalan tehetséges gyermekszínész, aki felnőttként nem állja meg a helyét. Úgy gondolom, az lehet az oka, hogy más-más forrásból táplálkozik a gyermek- és a felnőttszínjátszás. Míg a gyerek ösztönösen önmagát adja a színpadon, hiszen a játék az életeleme és élénk a fantáziája, addig a felnőtt tudatosan a szívéből, a lelkéből alakít. Amikor a gyermeki ösztönből felnőttes tudat lesz, akkor válhat el, lesz-e belőle tehetséges színész, vagy sem. Én nem akartam igazán színésznő lenni, mert jobban szerettem zongorázni, de az apámnak ez volt a kívánsága, meghiúsult ifjúkori vágyát látta bennem megtestesülni. Sokáig ellenszegültem az akaratának, a szakmával járó „körítés" taszított, előadások előtt állandó hascsikarásom volt.

– *A világirodalom sok híres szerepét megkapta, volt Júlia, Ophelia, számtalan Shakespeare-hősnő, Lujza az Ármány és szerelemből. Csupa vonzó nőalak...*

– Igaz, de a sok naiv, szép, szerelmes, kedves nőalak mellett néha szerettem volna csúf, gonosz, intrikus perszónát is alakítani, mert összetettebb a jelleme, több teret ad a játéknak. A szereposztásnál azonban ilyen figurák esetében sohasem gondoltak rám. Illetve egyszer, a József Attila Színházban,

Örkényi Éva: mindig szerettem volna gonosz bestiát játszani
Gy. Balázs Béla felvétele

meglepetésként rám osztották egy gonosz nő szerepét a Gyerekek és Katonákban. Örültem neki, mert nagyon élveztem a játékot.

– *Egy idő óta mintha kevesebbet látnánk a színpadon.*

– Negyven felett a színésznő életében elérkezik a váltás kora. Elbúcsúzik a szerelmes lánykáktól és anyákat, nagyanyákat, élettől meggyötört asszonyokat kezd játszani. Nálam ez valahogy nem ment, mert hiteltelenre sikeredett: a külsőm, a hangom ellentmondtak a szerepnek. Apai ágon a családban mindenki későn öregedő típus, talán én is ezt örököltem. Állandó kettősségben éltem a korom és a külsőm miatt. El kellett telnie egy időnek, hogy ismét megtaláljam magam, hozzá kellett öregednem a szerepekhez. Nehezen ment. Boldog voltam, ha megjelent az arcomon egy ránc, egy újabb szarkaláb. Mélyebb orgánumot is fejlesztettem magamnak, mert a sajátomon nem mertem megszólalni. Most örülök, hogy végre „igazi" ráncaim vannak, mert újra helyem van a színpadon. A József Attila Színháztól szép feladatot kaptam: tavasszal bemutatjuk Aldo Hárman a padon című darabját, *Láng Józseffel* és *Makai Sándorral, Radó Denise* rendezésében. Valamikor a Pesti Színházban Páger Antal, Bulla Elma és Bilicsi Tivadar játszotta a darabot. Végre egy színdarab, amely az időskorról szól, hiszen a lakosságnak majdnem fele nyugdíjas, ma mégis méltatlanul kevés szó esik róluk.

Ő volt az igazi Wotan

Kilencvenéves lenne Fodor János

kája mellett három év alatt végezte el a Zeneakadémia hat évfolyamát. 1938-ban, zeneakadémiai növendék korában operai ösztöndíjasként kisebb-nagyobb szerepekben már jelentős sikereket ért el. 1940. május 17-én bemutatkozik a Bánk bán Petur bán szerepében, remek alakítását a közönség nagy tetszéssel fogadja. Néhány héttel később zeneakadémiai vizsgaelőadása

A HÉT LEMEZE

The Symphonic music of Pink Floyd

Gyüre Orsolya írása
a NÉPSZAVÁNAK

Vegyük például a Pink Floydot. Legendás brit zenekar, huszonkilenc évnyi zenei tapasztalattal és enják jól, nem is lehet – az eredetivel. Csak új érzéseket kelteni, megmutatni, mi minden rejlik még ebben a zenében. „A nagyzenekar, amit választottunk, volt a tökéletes médium

Eleinte ezt is sokan gúnyolják majd

Ablonczy László igazgató véleménye az új Nemzeti Színház lehetséges helyszínéről, méreteiről

Szabó Z. Levente NÉPSZAVA

Ablonczy László, a Nemzeti Színház igazgatója ritkán vállalkozik interjúra. Nem kívánt a nyilvánosság elé lépni, amikor szakmai munkáját támadták, és akkor sem, amikor a New York-palota átalakításának ötletével voltak tele a lapok.

– *A kormány elkötelezte magát a Nemzeti ügye mellett. Ilyen döntésre számítottak a színházban?*

– Ezt reméltük. Hogy a '90-es nemleges döntést a kormány felülvizsgálta, ez már biztató jelnek tűnt, s reméljük, ereje is lesz végigvinni elképzelését a felépítés folyamatában.

– *Mi a véleménye az Erzsébet térről?*

– Az elmúlt hetekben tanulmányoztam a színháztervek történetét. Megdöbbentő, hogy évtizedek óta különféle demokratikus és áldemokratikus fórumok, presztízsharcok, titkos intézkedések mindig minden tervet megkérdőjeleztek, szétmorzsoltak. Tisztelet *Hofer Miklósnak* és a '89-es pályázat győztesének, *Ligeti Bélának*, hogy anynyi kilátástalanság után ma is odaadó lélekkel és teremtő kedvvel szolgálják a Nemzeti ügyét. Ha most megint elkezdjük húzni-vonni, soha nem lesz belőle semmi. A Nemzeti Színház nem egy építész, nem egy vállalat, nem egy kormány sikere. Felépítésével a nemzet összefogó ereje mutatkozhat meg. Bizonyára, ha elkészül az épület, bármilyen jól sikerül, gúnyolják majd, kritizálják – már csak irigységből is. Ilyenek vagyunk. Minap beszélgettem az egykori kormánybiztossal, *Szinetár Miklóssal*, s joggal mondta: önbecsülésünknek van szüksége arra, hogy felépüljön végre a színház.

– *A hatmilliárdos költségvetési határral is elégedett?*

– Monumentális épületre nincs szükség. Főmérnökünk, *Rétfalvi János* elkészítette a minimálterveket: nagyszínpad, körülbelül 700 személyes nézőtér, a játéktér méreteihez igazodó próbaszínpad, kamara- és stúdiószínpad. És a pénzügyi terheinken könnyíthetünk is. Másutt elmondtam már, hogy Japán vagy más nemzet gazdasági segítségét kérhetjük a Nemzeti felépítéséhez. Cserébe állami garanciával átadhatnánk a színházhoz kapcsolódó passzázs, parkoló használati jogát, meghatározott időre. A japán államnak köszönhetően jutott el hozzánk az a több mint negyvenmillió forint értékű hangosítóberendezés is, amit éppen most szerelnek össze. De a hatmilliárdhoz hozzászámolandó a most 1,3 milliárdnyire nőtt gyűjtés összege is.

– *Korábban olyan elképzelések is napvilágot láttak, hogy az új épület új társulatnak adjon otthont.*

– Sőt azt is felvetették, hogy mindig az legyen a nemzet színháza, amelyikben adott időszakban a legjobb előadások születnek. Felesleges az ilyen gyermekded ötletekkel hadakozni. A Nemzeti Színháznak speciális feladatai vannak, amit nem tud minden társulat felvállalni. És minden nemzet életében szükség van folytonosságra. Lehet, hogy Párizsban gyakran jobb előadások vannak néhány színházban, mint a Comédie Française-ben, ám attól még senki nem teszi kérdésessé történetiségét és nemzeti hivatását. Természetesen örökös megújulás szükségeltetik. Ahogy *Németh Antal* mondta: a Nemzeti olyan spirituális vár, mely mindig épül és sosem készül el...

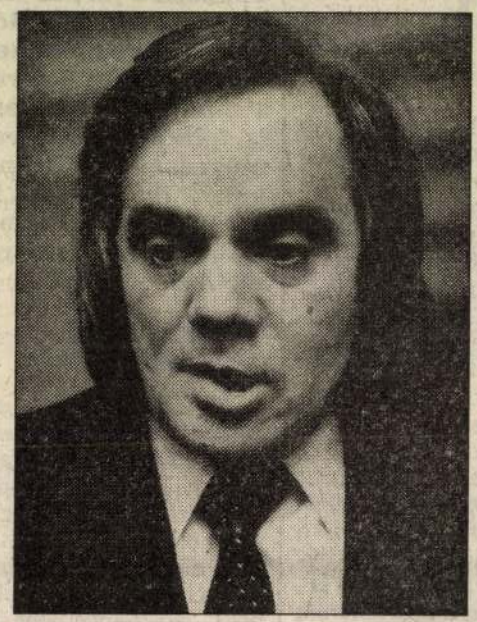

Ablonczy László

– *Egyes elképzelések szerint már 1997-ben fel lehet avatni az új épületet. Más verziók a megnyitót az ezredfordulóra teszik. Önnek a két terminus között jár le igazgatói megbízatása.*

– Az elmúlt három évtized ismeretében elmondhatom: legalább öt esztendő szükséges, hogy felépüljön a színház. Bizonyos, hogy akkor már nem én leszek az igazgató. De addig, amíg tisztem és szolgálatom kötelez, szívvel, szeretettel szolgálom az új épület ügyét.

Mécs Károly hatvanéves

Jankó Anette írása a NÉPSZAVÁNAK

A napokban lépett túl a hatodik ikszen, de ő az, akin tényleg nem látszik a kora. Hűvös, vibráló, racionális férfi, akit különlegesen kellemes orgánummal áldott meg a teremtő. Azt is mondhatnánk, konzervatív, klasszikus színészegyéniség.

A színművészeti után, ahová harmadszorra vették fel, rögtön az első kiemelkedő szerepe Rómeó volt. Ettől kezdve soha nem tudta „lemosni magáról" a lírai szerelmest. Sokat foglalkoztatott „szépfiú" lett, eleinte a drámai szerepek elkerülték, viszont számtalan filmalakítás következett: A Noszty fiú

Török fürdő, Eger

Balneotherápiás egységgé alakítás

Építész: Ligeti Béla (KÖZTI)

Építész konstruktőr:	Nagy Mária
Belsőépítész:	Bánk András Kádár József
Statikus:	Molnár Zoltán
Gépész:	Kádas Károly
Elektromos:	Dr. Nyerges Tiborné Fröhlich Tibor
Kalorikus:	Dr. Fésűs Jánosné
Belső vízellátás:	Pénz Jánosné Solymosi Antal
Közmű:	Bolla Lajos
Kerámia paravánfal:	Borsodi László
Bronz oromdísz:	Francz Ferenc
Fotók:	Szabó József
Generálkivitelező:	Heves megyei Tanácsi Építőipari V.
Beruházó:	Heves megyei Beruházási V.
Tervezés:	1973—1974
Építés:	1975—1979
Használatbavétel:	1979. IV. hó
Rendeltetési egységek száma:	42 ambuláns férőhely 42 kórházi férőhely
Építési összköltség:	28 715 516 Ft
Bruttó alapterület:	841 m²
Bruttó térfogat:	4122 lm³

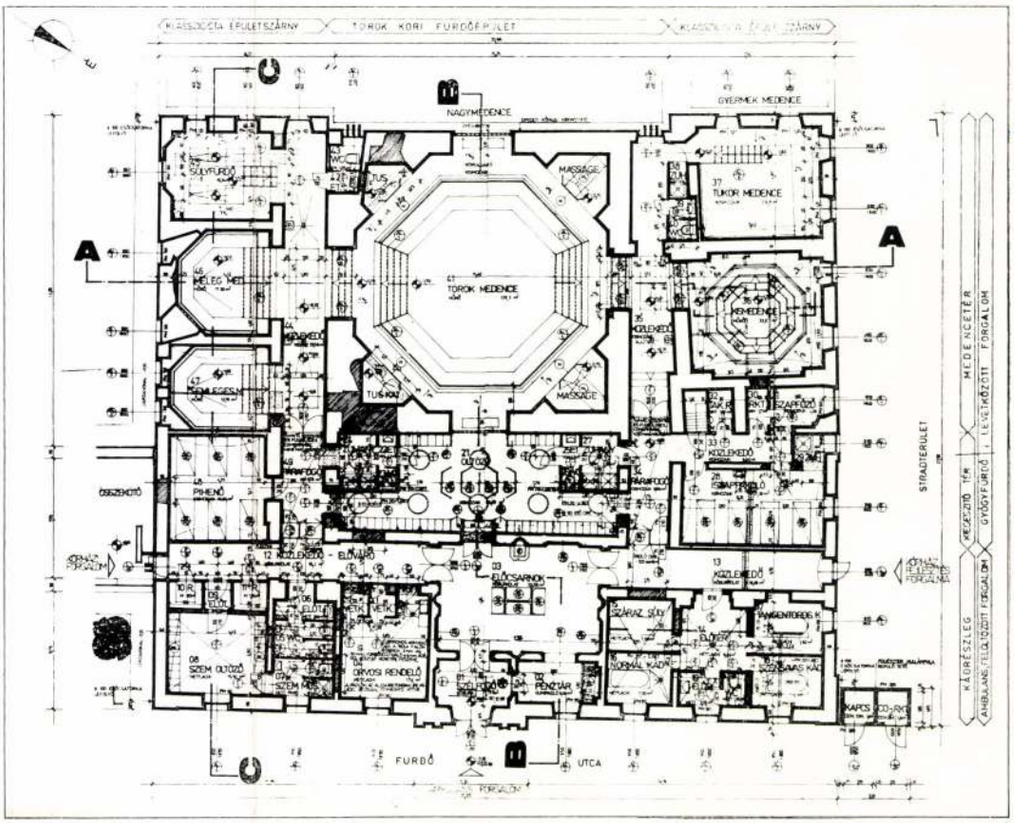

1

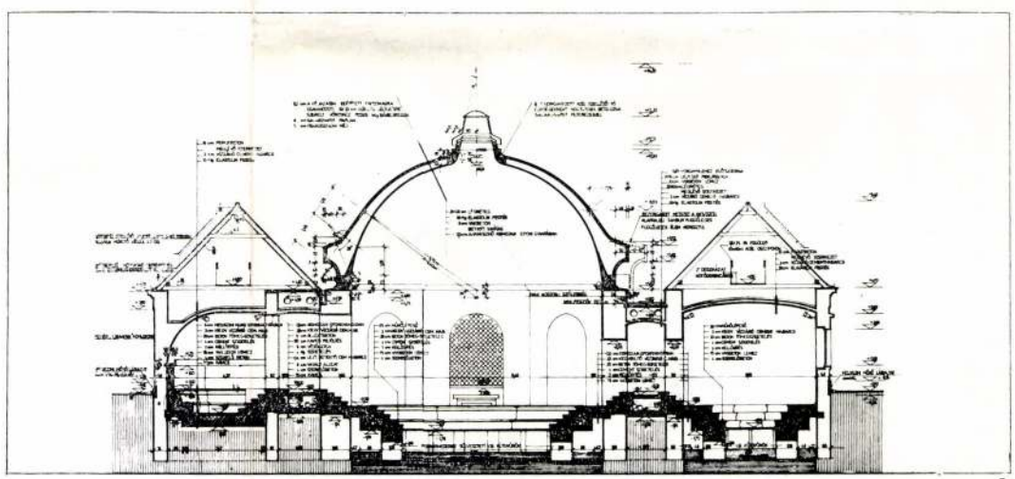

2

1. Alaprajz
2. A—A metszet

1. Schéma
2. Sections A—A

A török fürdő történeti magja a török megszállás éveiben 1710 és 1717 között épült, építtetője pedig valószínűsíthetően Arnaut basa volt. A külső befoglaló, formájában négyzetes épület természetes meleg vizű forrás fölé telepített nyolcszögű medencét foglalt magában. A fürdőépület további története szerint Barkóczy püspök két kis fürdőmedencét építtetett a meglevő fürdő épületéhez. Ezek folytatásaként az eredeti négyzetes törökkori magot „U" alakban körülépítették. A későbbiek során a törökkori épületrész számtalan átépítés áldozata lesz: a nagymedence terét falakkal négy részre osztják, a medence körüljárót megszüntetik, a mellékfülkéket elfalazzák, a beszakadt kupolát kishajlású szegmens ívvel zárják le. A különböző korban épült épületrészeket a XIX. században Pirker püspöksége idején, minden oldalon más-más, de klasszicista formajegyeket tartalmazó homlokzattal takarták el, majd az előzőhöz hasonlóan közös, áttekinthetetlen több hajlású tetőszékkel fedték el, melyek a törökkori épületrészek jelenlétére semmi utalást nem tartalmaztak, azt még csak nem is sejtették. Az épületet — a helyreállítást megelőző formájában, az eredeti funkciójával ellentétben — tisztasági fürdőnek használták. A feltörő gyógyhatású forrásvíz radontartalmának felhasználása céljából, a szomszédságban települt egri Rheuma Kórház az épületet balneotherápiás egységgé kívánta alakítani, ami egyben lehetőséget nyújtott a műemléki szempontok szerinti helyreállításra. Tervezési munkánk során az Országos Műemlékfelügyelőséggel konzultálva alakítottuk ki a helyreállítás alapszem-

Magyar Építőművészet 1980/2

1. Vue de l'est avec le dispensaire bâti en 1972
2. Vue de l'ouest, de la pente de Kútvölgy
3. Superstructure du toit
4. Vestibule avec les meubles de Gyula Kaesz remis en état
5. Equipment complet d'un lit pour les soins médicaux (muni de gas, d'oxygène, d'air, d'électricité etc.)
6. Commande automatique pour la climatisation
7. Renforcement par gabarit des piliers en béton de bauxite

5

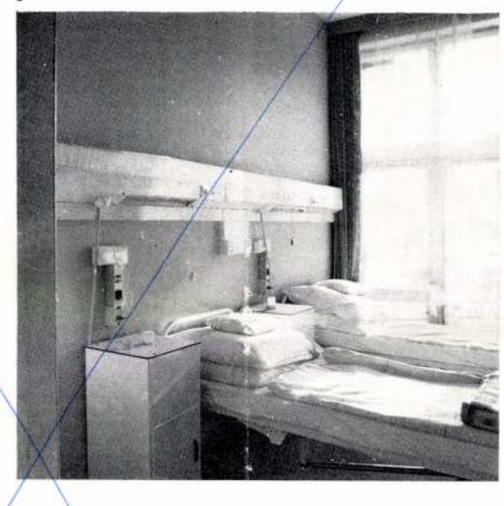

4

6

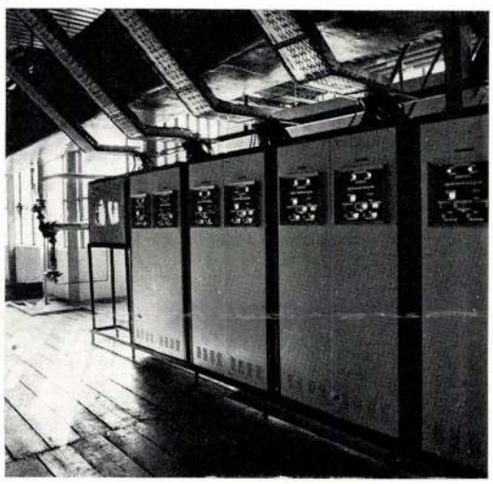

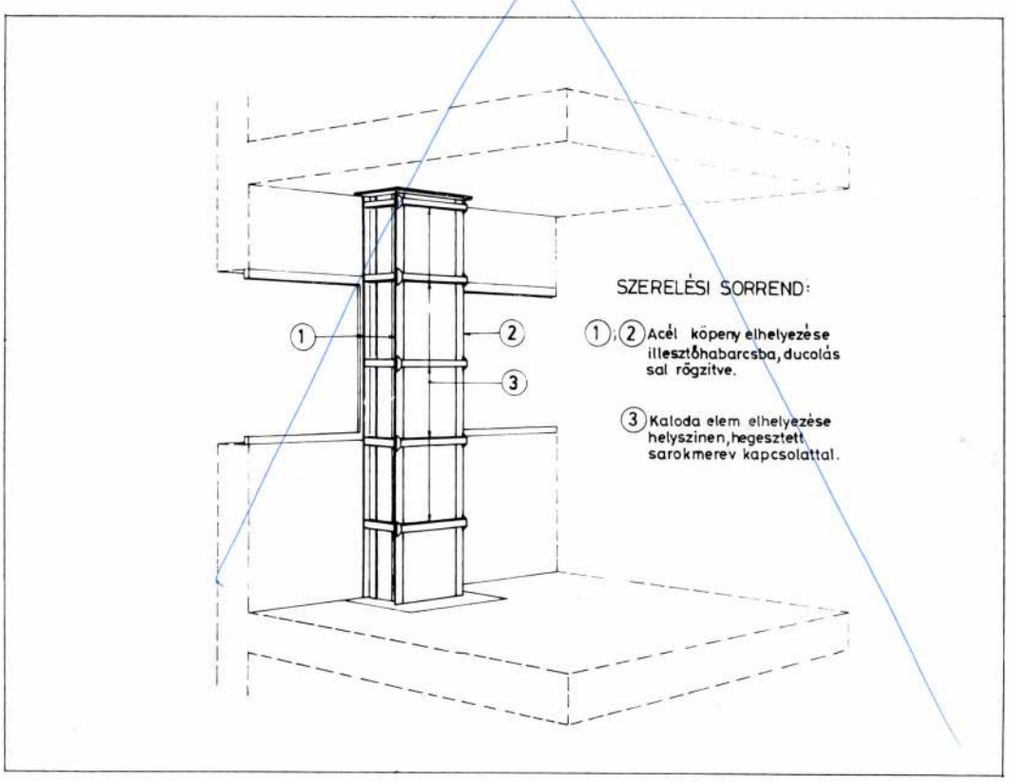

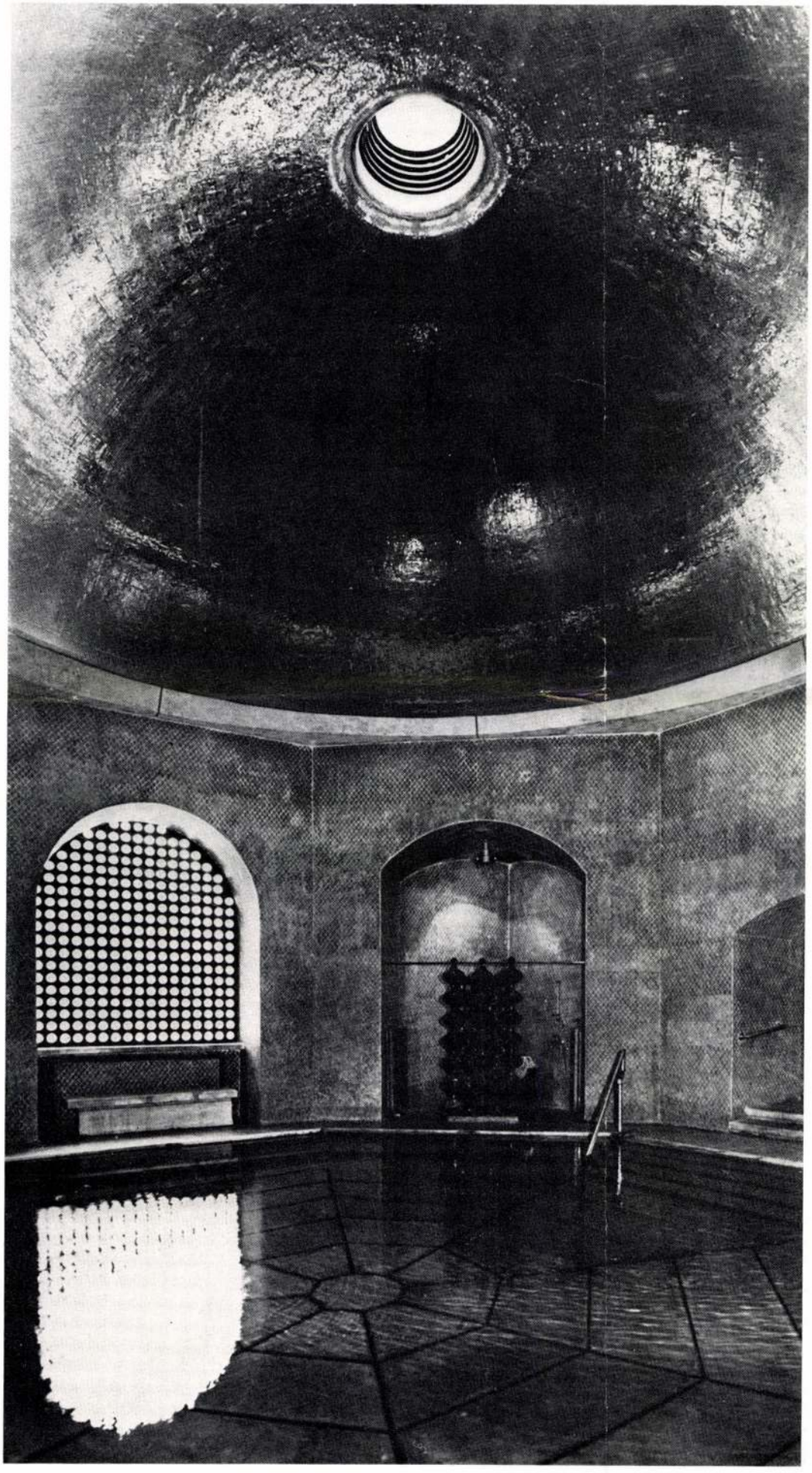

pontjait, melyek alapján a különböző korban épült épületrészek szétválasztását biztosítottuk. Ennek során jól értelmezhetően különválasztottuk a törökkori épületrészt — kupolás lezárással, a közbezárt volt belsőudvart — felülvilágítókkal áttört síklemez lefedéssel, valamint az „U" alakban körül épült épületrészt közös magas tetőszék alatt. A törökkori mag helyreállításánál visszaállítottuk a körüljáróval szegélyezett nyolcszögű medencét. Kibontottuk az elfalazott oldalfülkéket, s azokat részben az eredeti funkciónak megfelelően masszírozó, részben az új balneoterápiás igényeknek megfelelően zuhanyterápiás helyiségeknek használtuk fel. A mellléktereket a medencetértől áttört kerámia paravánfalak választják el, melyek a mellékterekbe folyó gyógyító tevékenységek takarása mellett, lehetőséget biztosítanak arra, hogy a fülkében kezeltek, a paravánok áttörésein át, vizuális kapcsolatban maradjanak a nagy medencetérrel. A medencetér — korábban beszakadt, majd helyreállított — az eredetit nem követő ívű kupoláját lebontottuk és az eredeti építési kánon geometriáját követő, de korszerű két héjból álló vasbeton kupolát szerkesztettünk. A kupola kialakításánál különválasztottuk azokat az építési elemeket, melyre konkrét adataink voltak, illetve a hagyományos török építészeti kánon által meghatározott — főleg geometriai — elveket, melyek történelmileg hitelesíthetők, és az azokat kiegészítő elemeket, melyekre megfelelő hitelességű adat nem áll rendelkezésre. E két elemsort, szerkesztésben, de anyaghasználatban is különválasztottuk egymástól: azért, hogy a jelenkori kiegészítések világosan érzékelhetők legyenek.

A kupola induló íve (extrados) a régi épületrészek visszabontásakor tapinthatóan meghatározható volt. A kupola belső síkja a korabeli építési kánon szerint félgömb volt, míg a külső ív, részben a hőszigetelés érdekében ráhordott törmelékek miatt, részben a párkányképzés miatt — csendesítő szakasszal lezárt gömbszelet volt. E két síkot, mi két egymástól függetlenített vasbeton héjjal értük el, amelyek között légrés alakult és egyben lehetőséget nyújtott arra, hogy az épület szerkezetébe kerülő párákat a két héj között kialakuló légrésből, filteres szellőző nyílásokon keresztül elvezessük, s így az egyenetlen lehűlési felületek tönkremenetelét kizártuk. A kupola külső ívének indulására — megfelelő adatunk nem volt — erről csak annyit tudhattunk, hogy hagyományosan, a négyzet sarkainak átlós levágásával oktogonális tamburról indult. Ennek megfelelően ezt nyersen hagyott vasbeton felülettel, jelenkori tagozattal alakítottuk ki, mely sajnos a nem tökéletes zsaluzás következményeként javításra szorult, és fehér betonfestékkel került lefestésre, az eredeti kőfalat lezáró vasbeton párkányelemmel együtt. A kupolát — a korabeli rézmetszet ábrázolások alapján — felülvilágítóval zártuk le. Ennek részletformálására a sematikus ábrázolási mód támpontot nem adott, s így ezt is jelenkori formálással alakítottuk ki. A felülvilágítóval

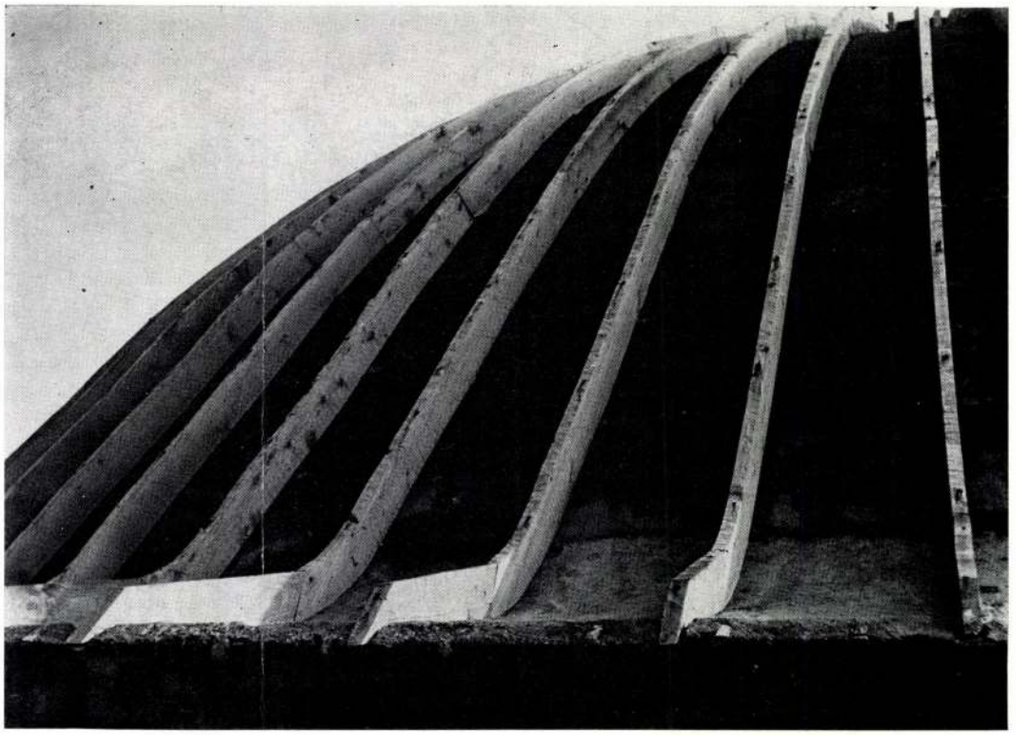

együtt szellőrendszert alakítottunk ki, amely lehetőséget teremtett a gyógyító technológiában szükséges radioaktív páratartalom gravitációs szabályozására. A kupola és felülvilágító egysége érdekében mindkét felületet azonos vörösréz lemezből alakítottuk ki — gondosan kerülve a kupola csúcsán eredetinek tűnő török félhold applikációját — mely egyébként a korabeli rézmetszeteken sem volt látható.

Az épület nyugati oldalán a korabeli kőfal bemutatásakor — az épület eredeti logikáját nem követő és csak az átalakítások miatt megjelenő — nem korhű nyílásokat jól láthatóan, más szerkezetű kő alkalmazásával visszafalaztuk, s csak a hitelesíthető középső nagy ablaknyílást hagytuk meg. A nyílás lezárására — 1 literes „unicum"-os üvegekből kialakított üvegbetonfalat készítettünk — nem utolsó sorban azért, mert köralakú üvegbetétteseket sem hazai, sem szocialista importból biztosítani nem tudtunk, s devizakeret nem állt rendelkezésre. Ugyancsak nehézségekbe ütköztünk a kupola belső felületét burkoló aranymozaik beszerzése során. A csak tőkés behozatalból biztosítható burkolóanyag beszerzésben nagy segítségünkre volt az Országos Gyógyfürdő Igazgatóság — melynek közreműködése nyomán a szükséges költségek devizafedezete biztosítható volt. Azonban nem csak a devizaigényes anyagok beszerzésénél jelentkeztek gondok, de a fürdő belső burkolatát képező nagymennyiségű zöld színű burkolatnál — melyet a cseh gyár lemondása nyomán — hazai anyaggal, a zsolnai gyár termékével kellett helyettesíteni, és az alig kétszáz négyzetméternyi kiskockakőnél, amivel az épület fürdőutcai járdáját burkoltuk — s amelynek svéd (!) exportra készülő anyagát csak harmadszori nekifutással tudtuk visszatartani. Ebben, és sok más a kivitelt nehezítő kérdésben, mint a körítő épületrész egységes megjelenése érdekében kialakított kulékavicsadagolású műkőhomlokzat anyagainak beszerzésében, elveink szerinti megvalósításában,

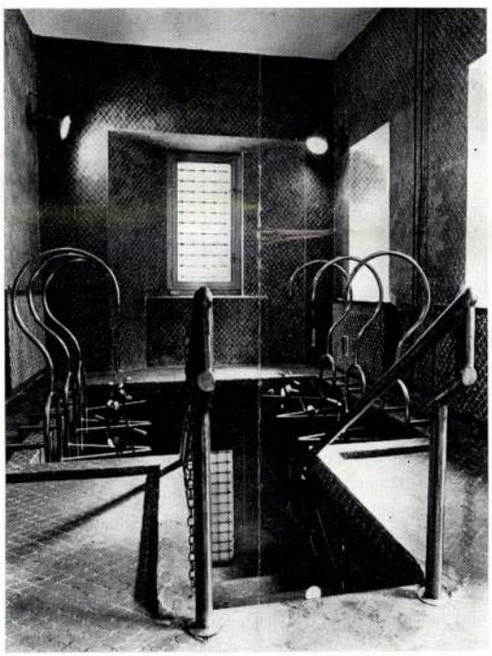

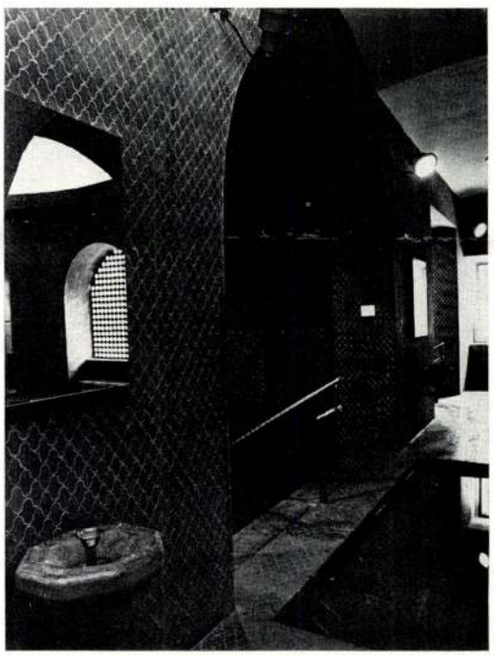

nagy segítségünkre volt a Heves megyei Tanácsi Építőipari Vállalat, mely — a szokásos gyakorlattól eltérően — azonosulni tudott tervezői szándékainkkal, s igen sok esetben konstruktív javaslattal és az átlagosnál jobb kivitelezéssel segítette közös munkánkat.

A helyreállítás során azonban nemcsak a törökkori részek hiteles visszaállítására, hanem az épület új funkciójának megfelelő kialakításra is törekedtünk. A gyógyító fürdőfunkció biztosítására az egymástól elszigetelt medencetereket összenyitottuk, két új kialakítású és egy födémmel lezárt medence visszaállításával a korábban három egymástól különálló medence helyett, hat medencéből álló medencerendszert alakítottunk ki.

Ilyen módon feladatunk a történelmi rekonstrukción túlmenően az épület jelen életünkbe történő visszaállítása, revitalizációja is volt. Munkánk során, csak a történelmileg bizonyítható építészeti adatokat kívántuk felhasználni. A hiteles történeti részektől, anyaghasználatban jól látható módon, elválasztottuk a jelenkori kiegészítéseket. Célunk nem a teljes visszaállítás hamis látszata, hanem a kor szellemének és építési analógiájának visszaidézése volt. Így került a medenceterek falának és padozatának burkolására zöld színű pikkelyes burkolat, a mellékterek vizuális leválasztására vörös-barna áttört kerámia paraván fal, a medencetér fölött lebegő kupola burkolására itáliai aranymozaik; a korabeli díszítőkedv és a török: zöld-, vörös-, arany színharmónia felidézéseként. A régi körüveges ablakokat pedig zöld „Unicum"-os palackokból készített üvegbetonnal kívántuk megidézni.

Annak ellenére, hogy a megvalósítás során a hétköznapi realitások hadával kellett megküz-

LIGETI Béla. évtek

nsasából

utálják

VITÁN FELÜL: Bill Clinton tanárai kedvence volt, *Steinman*, a grófnő. Mintadiák *Karinthy* Tanár úr kérem-jéből. A Hot Springs-i középiskola évkönyvében William Clinton neve mellett a leghosszabb a felsorolás: mi mindenben vett részt, mennyi kitüntető címet kapott, hányfajta diáktestületben játszott főszerepet, közte a díszruhás zenekarnak is ő volt a tamburmajorja, s itt tanult meg kiválóan szaxofonozni, hogy évtizedek múltán megkapja *Bushtól* a gúnyos – bár országosan nem feltétlenül leminősítő – Elvis-epigon lekezelést. Minden közkatona tarsolyában hordja a marsallbotot, minden amerikai fiúgyereket azzal biztatnak, lehet belőled elnök is. Ha valaki ezt igazán komolyan vette, az Bill Clinton volt. Arkansas legkevésbé sem „vidéki" szokása, hogy a középiskolás fiúk és lányok legjobbjait, választás útján, fél napra odaengedik az állami törvényhozásba, „vezessenek", mármint gyakorolják ekként is a demokráciát, tanuljanak kormányzást. Bill így lett diákszenátor (és ritka véletlen: a szomszéd kislány is), eljutott ily módon a washingtoni Fehér Házba is, innen a híres kép, *a kézfogás John Kennedyvel*. Egyik hajdani tanárnője elmeséli, kevés fogékonyabb és szorgalmasabb, állandóan olvasó gyerekkel találkozott. Nem csoda, ha egy másik tanárnőnek még a füléből is a Clinton–*Gore* választási jelvény lóg. Az pedig sorsszerű, hogy a kormányzó Clinton legnagyobb csatája az arkansasi tanítókkal volt, kiknek nem tetszett – tesztelésük.

ERÉNYEKÉNT ÉS HIBÁJAKÉNT emlegetik, „Bill nem tart haragot", hiszen több arkansasi bírálója szerint túlságosan is hagyja magát befolyásolni, mindenkiben azt a benyomást kelti, rá hallgatott. Holott jobb ismerői szerint Clintonnal nem beszélni kell (azt a rosszmájúak szerint elsősorban ő szeret), hanem – leírni

Guatemalában pusztít a földrész legrégibb gerillaháborúja

Latin-Amerika „madonnája"

Mosolygós, teltkarcsú maja indián nő kapta az idén a Nobel-békedíjat: a csupán harminchárom éves Rigoberta *Menchú*, a guatemalai származású polgárjogi harcos, az egyik legfiatalabb személy, aki a magas elismerésben részesült. S nem is először jelölték a Nobel-békedíjra az indiánok jogaiért küzdő hajadont, de az 1992-es év mindenképpen neki kedvezett. Mint maga is fogalmazott, az *„Újvilág"* felfedezésének 500. évfordulóján az elismerés *nemcsak neki szól*, hanem a jogtalan elnyomás ellen fél évezrede küzdő amerikai őslakosságnak.

Felülvizsgált történelem

Menchú az egyik legfőbb céljának tartja, hogy *az emberiség vizsgálja felül „a történelmet"*, s tegyen igazságot az amerikai földrész őslakosságának, amelyet az elmúlt öt évszázadban kulturális és etnikai tömeggyilkosság pusztított. A korábban harciasabb hangnemet megütő emberi jogi aktivista ma már higgadtan beszél *a megbékélés szükségességéről*; arról, hogy a hazájában is dúló fegyveres viszályt politikai úton rendezzék a szemben álló felek.

Az amerikai indiánok „Madonnája" Guatemala nyugati részén, nincstelen paraszti családban született. A maja lakosság mintegy *60 százalékát* teszi ki a kilencmilliós országnak, amelynek épp e vidékén volt a leggyakoribb az őslakosság könyörtelen mészárlása a katonai junta közel három évtizede alatt. Guatemalában harminc éve dúl az amerikai földrész legrégebbi gerillaharca, az indiánok elkeseredetten küzdenek emberi jogaikért, a belháborúban mintegy *százezer ember vesztette életét*, negyvenezren pedig nyomtalanul eltűntek.

Rigoberta Menchú a szegény indián gyermekek sorsában osztozott, ám családjának borzalmas tragédiája megváltoztatta életét. A kislány már nyolcéves korától a kávé- és gyapotültetvényeken dolgozott, 18 évesen pedig egy nagybirtokos szolgája lett, mint írta, „a kutyáknak is jobb sorsuk volt itt, mint az indiánoknak". Menchú édesapja parasztvezetőként harcolt, hogy az indiánok földet kapjanak. 1980-ban többtucatnyi társával együtt *elevenen égett el*, amikor az elégedetlenségük jeleként elfoglalt spanyol nagykövetséget Guatemalavárosban a biztonsági erők *a tiltakozókra gyújtották*.

Szörnyű kínzások

Rigoberta tizenhat éves bátyját szintén elfogták a katonák, szörnyű kínzások után gyilkolták meg. Még borzalmasabb sors várt édesanyjára, akit a halálbrigád tagjai megerőszakoltak, majd [illegible] egy fához, hogy a szenvedéseiről. 1983-ban jelent meg az *Én, Rigoberta Menchú* című könyv, melyben elmondja a nagybirtokokon már-már rabszolgasorban dolgozó maják embertelen életét. A könyv világszerte feltűnést keltett, s a fiatal nő ezt követően az amerikai földrészen és Európában több utazást tett, hogy megismertesse sorstársai helyzetét a világgal. A gerillamozgalmak nyíltan vállalt támogatásától jutott el odáig az elmúlt évtized folyamán, hogy személye mára Latin-Amerikában *a megbékélés jelképévé vált*.

Guatemalavárosban a polgári rendszer képviselői azonban még így is *fogcsikorgatva fogadták* Menchú Nobel-díjának hírét. A katonai körök szerint pedig a polgárjogi harcos nem egyéb, mint a „kommunista gerillák propagandafegyvere". Még Jorge *Serrano* elnök is úgy fogalmazott korábban, hogy Menchú „olyan csoportokkal áll kapcsolatban, melyek kárt tesznek az országnak". Rigoberta sohasem tagadta, hogy tagja a baloldali tömörülések „diplomáciai szárnyának". Azt viszont a guatemalai vezetők *legcinikusabb hazugságának* tartja, hogy az indiánok emberjogi harcát *kommunista felkelésként* beállítva teremtenek jogot maguknak a népirtásra.

Lassú szemléletváltozás

Az oslói bizottság döntése mindenképpen ráirányítja a figyelmet az emberi jogok helyzetére Guatemalában, ahol irtóztató a különbség az európai hódítók leszármazottainak és az őslakosságnak a helyzete között. A mindig népviseletben járó Rigoberta az elmúlt évtizedben négyszer látogathatott – rövid időre – haza. Az első három útján életveszélyes fenyegetéseket kapott, csak a szerencsének köszönheti, hogy sértetlenül elhagyhatta az országot. Tavaly nyári látogatásán azonban már önmaga is érezhette a változást: bár az 1985 óta létező polgári rendszer továbbra is *„gyanús elemnek"* tekinti, indián testvérei azonban most már nyíltan ünnepelhették otthonában. A lassú szemléletváltozást tükrözi a guatemalai szenátus elnökének minapi nyilatkozata, amely szerint *„ostobaság nem tudomást venni* a nagy tekintélyű polgárjogi aktivistáról, helyet kell neki adni Guatemala politikai életében".

Menchú esetleges végleges hazatérése egyébként szervesen illeszkedne a latin-amerikai politikai folyamatokba, amelyek azt sejtetik, hogy a térségben eljött *a kompromisszumok kora*. A közép-amerikai országban is – bár nehéznek ígérkeznek, de – megkezdődtek a tárgyalások a gerillák és a kormány között. Bár Nobel-díja valamennyire védené, Menchú helyzete korántsem lenne könnyű hazatérte után, hiszen továbbra is indián maradna egy rasszista közegben, nő egy férfiuralomra berendezkedett országban, keresztény [illegible]

Színház – Isten – templom

A *Magyar Nemzet* október 3-i számának *Színház és templom* című cikkére válaszol az új Nemzeti Színház pályázatának nyertese. „Színház – ahogy Shakespeare mondja – az egész világ". Templom – ahogy mindnyájan tudjuk – a világ azon térfele, ahol Isten lakik.

De hogy melyik isten – Madáchcsal visszakérdve: *„Mondd, mit hiszesz, a homousiont / vagy a homoiusiont?"* Itt már sajnos nincs megegyezés. Mert mióta világ a világ, az ember – főleg ha magyar – e sanda „i"-re mindig rátalál. S ez az oka, hogy mintegy másfél évszázad óta nincs a nemzetnek színháza és olyan temploma, melyben az egyetemes „kultúra szelleme" a „magyarok istenével" együtt lakik. Pedig a szándék már sokakban megegyezik: „építsük meg a nemzet templomát" – lehetőleg 1996-ig. A kérdés csak az, hogy most van-e „i" – mely szándékunkat tönkreteheti? Van bizony! Mert mindenki templomot akar, csakhogy másmilyet – nem ismerve föl, hogy a két isten egyetlen személy: „a magyar kultúra ügye" személyesen.

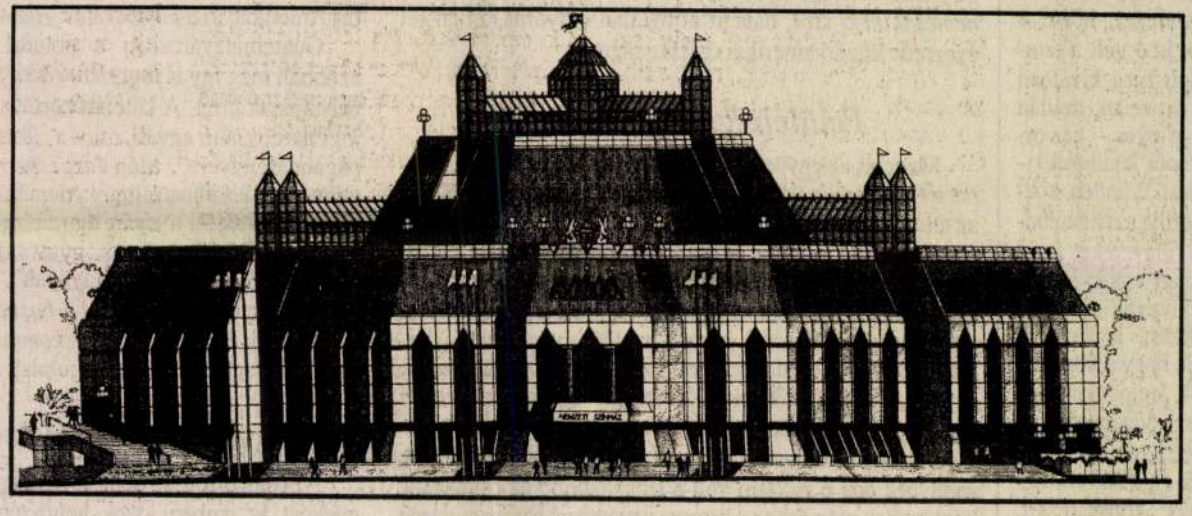

Azért fogtam most tollat – az új *Nemzeti Színház* pályázatának nyerteseként –, mert sok jogtalan vád van, melyhez a rosszul informáltság alig bocsánatos bűne tapad, és egynéhány kérdés tisztázása nem nélkülözhető. A világon mindenütt, így hazánkban is ilyen nagy jelentőségű épület megtervezésének jogát pályázattal döntik el. Így történt hazánkban is – e század során immár harmadízben –, s bár a pályázatot az előző kormány indította el, de már az új kormány volt az, amely elfogadta a pályázat eredményét összefoglaló beruházási programtanulmányt, bizonyítva ezzel, hogy egész nemzetet érintő másfél évszázados adósság csak olyan pályázat útján rendezhető, mely rendszertől függő semmiképp nem lehet.

Az idézett írás „nagy sietséggel", „rövid határidejű" pályázatról beszél, amely a valóságban kétlépcsős szakmai verseny volt; első lépésben hetvennyolc, másodikban harminckét tervpályázatot képviselt (legalább ezer ember munkáját reprezentálva). Utóbbin, a *Nemzeti Színház* építészeti kialakítására kiírt pályázaton részt vehetett a határainkon innen és túl minden, önmagát magyarnak valló építész (csoport), ily módon nemzetközi szinten részt is vett mindaz, akinek a színházzal és ezen belül az új magyar *Nemzeti Színházzal* kapcsolatban közölnivalója volt. A kétlépcsős pályázat tervezésére közel kilenc hónap állt rendelkezésre – mely megegyezik egy ember fogantatásától megszületéséig terjedő idővel. Az értékelőbizottságban – valóban, a korábbi kormány által kijelölt elnökökön túlmenően – az egész többirányú szakma jelen volt az *Építőművészszövetségtől* a *Színművészeti Szövetségig*, tizenöt fővel képviselve magát. A zsűri munkáját további nyolc szakértő segítette. A tizenöt szavazó zsűritag közül tizennégy az Erzsébet téri nyertes pályaműre szavazott, és csak egy zsűritag javasolta a második helyre. (Azt hiszem, a mai szavazások eredményeinek ismeretében ez további kommentárt nem igényel.) Ennek ismeretében bárkit megmérettetés nélkül kijelölni jogtalan volna; a cikkben említett – és általam tisztelt – *Makovecz* Imrét legkivált, ki működését a vidék kultúrmissziójának szentelte, sajátos építészetének szférájába vonva azt, s akinek sikeres építészeti *image*-ára ez fény helyett inkább árnyékot vetne.

Már csak „jelentéktelen" tévedéseket említhetnék. Mert aki azt állítja, hogy az elfogadott terv a *„Pompidou*-palotára" hasonlít vagy a tervet nem látta, vagy a *Pompidou*-palotát nem látta. (Esetleg egyiket sem.) Ami a méreteket illeti. A megadott program helyiségekre lebontott területeket követelt – a díjnyertes terv így is a következő három díjazottnál kisebb volt – s megvalósítása lényegesen gazdaságosabb.

Az a „vád" pedig, hogy az épület „mindenre használható", véleményem szerint nem vád, ez az igazság! Mert egy legalább száz évre épülő színháznak olyan feladatot is teljesítenie kell, amire még ma nem is gondolunk – hiszen azok a rendezők s színészek, akik itt dolgozni fognak, még meg sem születtek – erre lehetőséget hagyni számukra több mint kötelező.

Munkánkat – természetesen saját elhatározásból – nem hagytuk abba; az időközben több (szakmai és gazdasági) irányból körvonalazódó, csökkenő programigény alapján, az anyagi lehetőségekhez közel álló kisebb épület terveit készítjük elő.

Az épület tér- és tömegformálása a sokak által igényelt magyar építészet lélekvonulatát kívánja követni, melynek kapcsán a *Nemzeti Színház* olyan templommá válik, melyben – a lappangó „i" helyébe kerülő nemzeti megegyezés nyomán – a magyar kultúra ügye végleges otthonra lel. Egyben a világnak madáchi példát mutat: hogy kis országban is érdemes „küzdeni" és „bízva bízni".

Ligeti Béla
építész

Ligeti Béláné

Kaposmérőn él

Szerepel az alább. táklatban

Kaposvárom

N.N.: Pedagógus festők kiállítása

Somogyi Hétfő, 1969 VI. 20.

Domján Edit (Duna tv, 12.20)

TV 1

7.30 Hagyd aludni a mamát és a papát! 7.55 „Így szól az Úr!" 8.05 Gyerekeknek 8.35–10.20 Kapcsolj be! 8.35 Természetlesen... 9.00 Égig érő fű – magy. film 10.20 Néprajzi értékeink 10.30 Anno... 11.00 Művészportré: Váradi Hédi 12.00 Déli harangszó, hírek 12.05 Szerencsepercek 12.30 A homok titkai 15.00 Csellengők 15.30 Örömhír 15.50 Telis-televideo '97 16.00 Walt Disney bemutatja 17.05 Az Örök Szövetség... 17.35 Helló, világ! 18.30 Szerencsekerék 19.00 A hét 20.00 Magyarok cselekedetei 20.15 Testamentum – am. film 21.50 Tonik 22.20 Vers mindenkinek 22.25 Az eltűnt írók nyomában... 23.10 Orgona

TV 2

8.00 PC-abc 8.30 Űrgammák 9.00 Hol-mi? 9.30 Kupaktanács 10.05 Az Onedin család – angol filmsor. 11.05 Telesport 14.05 Kersics Ankára emlékezünk 14.30 Új Reflektor magazin 15.05 A simlis és a szende – am. filmsor. 15.55 Vidéki Anglia – angol ismeretterj. sor. 16.20 Európa híres kastélyai – am. dok.-film 16.45 Horizont 17.15 Baywatch 18.05 Kérdezz! Felelek 18.30 Úton 19.00 A két tudós tu-

DUNA TV

5.00 Óránként: Híradó, Képes krónika 6.45 A Vatikáni Rádió adása 7.05 Szegletkő 7.40 Élő egyház 7.55 Bob és Bobette 8.20 A vasút sárkánya – kanadai animációs film 8.55 Pop-sa-rock 9.15 Hogyan épült – angol ismeretterj. film 10.10 Vízgyűrűk – am. film 12.00 Déli harangszó, Vers 12.05 Ameddig a harang szól 12.20 Két emelet boldogság – magy. film 13.55 Postabontás – levélváltás 14.15 Sportképek 16.30 Emlékképek – régi híradók 16.50 A zene arcai 17.30 Mese 18.00 Heti hírmondó 19.05 Akasztanivaló bolond nő – francia bűnügyi film 20.40 Sportpercek 20.50 Színházi élet 21.30 Mű-terem-tés 22.35 Szél hátán – spanyol film 0.05 Sportképek

NAP TV

Nap-nyugta 17.00–19.30-ig az MSAT-on. Rulett, vendég: Maksa Zoltán humorista – Vasárnapi futam 18.00 III. félidő. Az év arca: lányok bemutatkozása. Kinn-padon: Belovai István (az 1990. szept. 12-i adás ism.) Nap-kelte hétfő reggel 6 és 9 óra között a Tv 1-en: Renáta döbbenetes halála – Paprikaháború az aluljárókban – Temetetlen holtak vagy az urnasztori – A kinn-padon: Ladányi Jenő, a Temetkezési Vállalat igazgatója – Hernádi Gyula a kisgazdapártban – Som Lajos már verbuválja a Piramist – Tímár Péter filmje Zimmer Feriről – R. Székely Júlia jegyzete

SZÍV TV

9.00 Kimba, a fehér oroszlán 9.30 Rin-Tin-Tin 10.00 Kimba 10.30 Bodobácsfalvi rosszcsontok

tól a palotáig 18.30 Kamilla 19.00 Rin-Tin-Tin 19.30 Duna Plaza Walk City Party 20.00 Színház-tűznéző! 20.30 Ericsson vendégei 21.30 Halhatatlan – am. thriller 23.30 Konyhashow

MSAT

1.00 Music Box 8.30–11.30 Maszat 11.30 800 mérföld az Amazonason 13.00 Álomsziget 14.00 Muppet-show 14.30 Fekete Toll kalandjai 16.05 MSAT-klub 16.30 News-Da 17.00–19.30 Nap tv 17.00 Music Box 19.30 Mit les, Mr. Beadle's? 20.00 Benny Hill 20.30 Elképesztő övezet 21.30 Tűzoltók 22.30 Tőrbe csalva

TV 3

9.00 Aszfaltbetyár 9.30 Select 9.45 Sztár-bár 10.15 Cinema 10.45 Cream 21 11.35 Aviator 12.25 Szeszélyes természet – angol természetfilm-sor. 13.25 Miért??? 14.20 Nem kapsz el – am. vígjáték 16.05 Menjünk 16.20 Valami 16.45 Profitvadász 17.20 Szeszélyes természet – angol természetfilm 18.25 Automobil 19.00 Híradó, sporthírek 19.15 Baraka – am. dok.-film 21.05 Gillette World Sport Special 21.35 Gyilkos kamera – am. thriller 23.25 Pörzsölő 23.55 Menjünk

EUROSPORT

10.00 Négykerék-meghajtásúak versenye 10.30 Német sportautó Open 11.00 Atlétikai vb 12.45 Gyorsasági motoros-GP 13.45 Gyorsasági motoros-vb 14.05 Kick-motokrossz 14.35 Altétkai vb 15.30 Gyorsasági motoros-GP 15.45 Gyorsasági motoros-vb 20.00 Atlétikai vb 23.00 Gyorsasági motoros GP 23.30 Tenisz

Pajeti Emre

Magyar Nemzet 1997 VIII. 2.

Határesetek

Régi korok érmeinek előlapja többnyire uralkodók, hadvezérek arcvonásait őrzi, míg a másik oldalon szimbolikus utalásokkal, mitológiai motívumokkal körülvéve az adott személy valamely hőstettéhez kapcsolódó jelenetek láthatók. Az éremművészet kezdetei idején – az antikvitásban, de jóval később, a reneszánsz időszakában is – létrejött művek legnagyobb része oly erősen kötődött a megrendelő személyéhez, hogy a kései kor szemlélője inkább többé-kevésbé hiteles kordokumentumként, mintsem a művészi kísérletezés eszközeként foghatja föl termékeit.

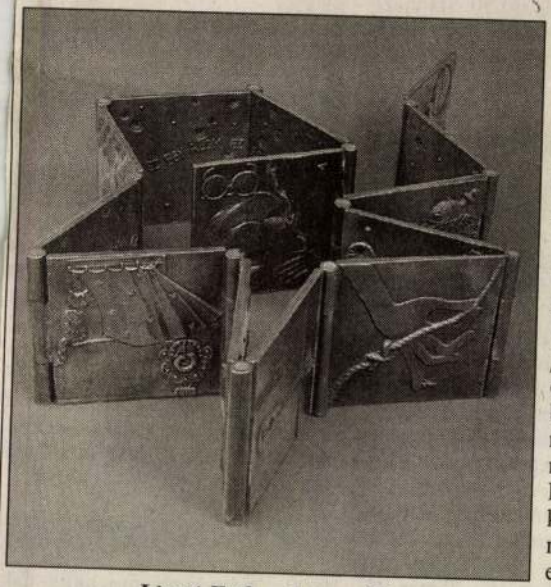

Ligeti Erika: Leporelló

Az idők folyamán azonban, mint a művészet oly sok más területén, az éremművészetben is egyre inkább az a bizonyos harmadik oldal vált izgalmassá. Ami a huszadik században bizonyosan nemzetközi színvonalúnak nevezhető magyar érmészetet illeti, *Beck* Ö. Fülöp, *Ferenczy* Béni, *Borsos* Miklós és jó néhány kortársuk, követőjük műhelyéből olyan művek kerültek ki, amelyek elsősorban művészi értékük miatt érdemesek a figyelemre, 1997 nyarára pedig elérkeztünk oda, hogy az éremművészet klasszikus értékei után azokat az értékeket vegyük számba, amelyeket a műfajjal foglalkozó alkotók az új utakat keresve, a határterületeket kutatva hoztak létre. A vizsgálódás elsősorban a jelenre irányul, hiszen a Budapest kiállítóterem tárlata a *Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége* érem szakosztálya tagjainak műveit mutatja be, részben azonban a folyamatosságra is utalni kíván. Olykor kényszerűségből mutat be régi munkát (az elhunyt, de munkásságával ma is meghatározó jelentőségű *Kiss Nagy* András esetében), máskor nyilván azért tesz engedményt, mert így érzékeltetheti: a hetvenes–nyolcvanas években is számos jelentős mű született. A mintegy hetven művész száznál több munkáját bemutató tárlaton azonban zömmel az utóbbi néhány évben készült érmek szerepelnek. Ezek alapján pedig elsősorban a sokszínűség, az anyagok, technikák, szemléletmódok békés együttélése jellemzi a kortárs magyar éremművészetet.

A leghagyományosabb kompozícióktól (*Zsin* Edit *Szent Ferenc-érme*) az éremművészetben legszokatlanabb anyagokat használó megoldásokig *(Szlávics* László kőből, tollból komponált *Kultikus őspénze)* minden anyag és minden forma elfogadható éremnek, amelyet annak kívánunk elfogadni. A bronz és a nemesfém mellett a krómacél, a vas, a műanyag, a textil, a lapos, domborműves forma mellett a kisplasztika irányába mutató megoldás. Hogy azután ki hogyan oldja meg azokat a művészi kérdéseket, amelyek az adott határesetben fölvetődnek előtte? Igazságtalan lenne néhány nevet kiemelni, mert a tárlat valóban tucatnyinál több izgalmas teljesítményt kínál, ennyi pedig úgysem sorolható föl.

A kivétel *Ligeti* Erika neve legyen. Nem elsősorban azért, mert a szakosztály „titoknokaként" ő adta ki a tárlat színvonalas katalógusát, hanem inkább azért, mert 1983-as *Leporelló* című műve mintegy a bemutató egészét jellemezheti: mindegyik oldala más, és együtt mégis egységes egészet alkotnak.

P. Szabó Ernő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC - 4

Magyar Hírlap

Ligeti Erika szobrászművész

Bajár Ivan

KIÁLLÍTÁSRÓL KIÁLLÍTÁSRA

LIGETI ERIKA szobrászművésznő alkotásait a *Helikon Galériában* láthatjuk; néhány szobrot és sok-sok érmét. S bár túlnyomó többségben domborművűen mintázott érmék sorakoznak a tárlókban, elsősorban mégis a kisebb számú — habár művészi értelemben hasonló kvalitású — körplasztikákról szeretnénk szólni.

Ez a néhány szobor ugyanis többféle szempontból megérdemli figyelmünket. Ha eltekintenénk is attól, hogy *Manzu* nagy sikerű kiállítása e tárlattal párhuzamosan látható, mégis óhatatlanul szükséges lenne az olasz szobrász nevének említése. Mielőtt azonban a belső azonosságok lényegét érintenők, talán kezdjük a legalapvetőbb különbséggel. Manzu szobrai nagyméretűek, kitűnő viaszöntési technikával készült, egy darabból formált, magas fejlettségű öntéstechnikát igénylő munkák. S ha szobrászaink elsősorban ezt irigyelték tőle, úgy joggal tették, hiszen nálunk nemcsak a bronz mennyisége kevés és drága, hanem az öntési kapacitás is oly csekély, hogy mire a modellről a kész szobrot kiöntik, hosszú-hosszú hónapok, vagy annál is nagyobb idő telik el.

Ligeti Erika sem dicsekedhet túl sok nagyméretű alkotással, az erre a kiállításra szánt bronzöntvényei is az utolsó percben készültek el. Az *Arnolfini fej* pedig csak gipszben állhat a posztamensen.

Az itt bemutatott körplasztikák — ezúttal — nem is igénylik a nagy méreteket, öntéstechnikai szempontból pedig jobbára sikerültek. S ami bennünket most elsősorban izgat, az az, hogy miért nem fér meg Ligeti Erika művészeteszemléletmódja a monumentalitással.

Humora ugyanis nem tűri meg a nagy méreteket. Még *Rabelais* regényének főhőse, Gargantua is, csak természeti formáit tekintve monumentális, nem pedig a regény sodra, írásmódja szerint az. A szatíra követelhet magának színpadot, drámai feszültséget, s ragadhat akkora bunkót, hogy halálra zúzza csúfolódó kedvének tárgyát. A Ligeti-féle humor azonban másmilyen. Talán még csak nem is csipkelődő, hanem inkább önirónikus. Legalábbis akkor, amikor a művésznő saját magáról készít portrét. Jobbára azonban sorait a líra szelíd melege, a kedély enyhesége hatja át, s ha Ligeti humora olykor felhőnyivel árnyalt is, ezen a felhőn átsüt az együttérző szeretet. Mert a művésznő elnéző humora gyerekek arcán, bumfordi testmozdulatán, szánni és megmosolyogni való vágyain kalandozik, náluk időz el s megpihen a közelükben.

Pedig a formák plasztikai megoldása, volumene, a lekerekített élek, a puhán és mégis ellenállóan kemény szobrászi tömegek óhatatlanul Manzu nagyvonalúságát idézik. Így azután ezekben a kisméretű szobrokban különös feszültség keletkezik: a monumentális formázás és a kisplasztikai érzelem, a belső élet konfrontációja. Hogyan is lehet egy szobrász ennyire szelíd szívű? Ha úgy kiált, mint Ligeti teszi: „Szép az élet!" És ez a kiáltás tartalmában nagyon is személyes és éppen ezért igaz, hiányzik belőle a hurrá-optimizmus minden mesterkéltsége. Ligeti azt adja, amire képes, azt teszi, amit tud, nem játszik és nem játszik meg semmit — s ez — körülnézve képzőművészeti panorámánkon — csöppet sem kevés.

Mostanában nincs idő a meghitt beszélgetésekre, legfeljebb műszak után. Azért mégiscsak maradok. A tízórai szünet is valami, meg aztán lehetséges, hogy néhány szabad perc munka közben is adódik.

Rosszul kezdtem, rosszul folytatom:

— Ez az év végi sietség még mindig megvan?

— *Munka van, fegyelem van, verseny van* — mondja a műszakvezető. — Most is, januárban is, mindig egyenletes tempóban.

Stílus és önellenőrzés

Csak éppen egészen *más tempóban*, mint egykor. S nekem már az is tetszik, hogy a műszakvezető az Április 4. brigád „védelmében" — ki tudja, hány pár csizma nem készülne el azalatt, amíg feltartanám őket — inkább maga nyilatkozik.

A *minőség* érdekel. Az évekig tartó országos elmarasztalás fokozatos feledtetése, s mindenekelőtt az: milyen szerepe lehet a minőségben egy cipőgyári körön dolgozó két szocialista brigádnak? Hogyan látja a munkájukat a műszaki vezető? Mennyit érthet meg valaki a termelésirányítás helyi posztján a brigádok

A *közbeszólás jogáról* már a nagy tekintélyű, sokszorosan kitüntetett Április 4. brigád vezetője, *Tóth János* beszél.

— Nem annyira jog, mint inkább *kötelesség* kérdése nálunk az ilyen figyelmeztetés, vagyis egymás munkájának állandó ellenőrzése. Erkölcsileg és anyagilag teljesen *azonos érdekek* vezetnek bennünket, sőt, a körön dolgozó Kék Duna brigádot is. Egyszerűen arról van szó, hogy *egy ember nem önmagának hibázik — mindenkinek árt, ha felületes.*

Büszkék arra, hogy termékeik exportképesek, s most például már azt is tudják, hogy a hónapok óta gyártott exportszállítmány megnyerte a külföldi cég tetszését, új megrendelés van kilátásban.

— Ez sem régi keletű érdeklődés nálunk — folytatja a brigádvezető. — Abban az időben, amelyikben a rutinmunka „bocsánatos bűn" lehetett, akkor bizony az sem nagyon érdekelt bennünket, hogy *raktárra vagy piacra* viszik-e a termékeinket. Ma már ezzel is egészen másképpen vagyunk. Tudni akarjuk, hogy *a jó minőségben, nagyobb mennyiségben előállított termékeinket miként értékesítik*, van-e jó piaca, mit tudunk hozzáadni a vállalati nyereséghez, jól kereskednek-e az ezzel megbízott szakemberek?

Vagyis érteni, követni akarják a versenyt, az adott szó, a többletmunka eredményét — akár önmagukra, akár a gyárra vagy a népgazdaságra vonatkoztatva — annak hatását.

Megfontolt, világos célokért versenyeznek és az *indulataik* is nagyon céltudatosak.

— Hónapokkal ezelőtt előálltunk egy javaslattal. Belföldi termékeinkhez szerettünk volna néhány sort mellékelni, amelyben feltüntetjük a brigád nevét, s

---

Emlékezők és emlékek (3.)

A front „má

gyar hadsereg nincs többé..." A Felhívást nemcsak az Igaz Szó 1943. március 3-i száma közölte, hanem a moszkvai rádió magyar adása is többször beolvasta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 10

MŰVÉSZET
Budapest

Ligeti Erika

Gondolatok a Pécsi Kisplasztikai Biennáléről

1021

Rideg Gábor

Nyolc évvel ezelőtt rendezték meg az első Országos Kisplasztikai Biennálét Pécsett. Ebből a tényből és a biennálé (kétévenként) nevében is jelzett gyakoriságából már könnyen megfejthető, hogy az idei kiállítás szám és sorszám-szerűen a negyedik.

Vajon mi történt ez alatt a nyolc esztendő alatt a magyar plasztikában? Kezdjük a pozitívumok felsorolásával. Felnövekedett egy új tehetséges szobrásznemzedék, néhány jó köztéri szobor született, s Magyarországon kapott rangos nemzetközi fórumot az a kisplasztika, amelyről azonban lényegében még ma sem tudjuk, három országos kisplasztikai biennálé és két nemzetközi biennálé után, hogy voltaképpen mi fán is terem? Ezzel egyszersmind a negatívumok felsorakoztatásához érkez-

Ligeti Erika:
Chopin
(fotó: Nádor)

ogy
melye
nnak
tb.).
sokkal

Moszkva 1935; Sz. P. Skolnyikov: *Iszkusszstvo grima*. Minszk. 1963.). A maszkművészet és a bábművészet tehát a színésszel alternatív viszonyvan van; lényegében maga a báb sajátos színész-„maszk", amellyel a színész eltakarja az arcát.

Míg a játékművészet és a maszkírozás művészete a képzőművészetek sorát az egyik oldalon zárja, addig a másik oldalon korunkban nemcsak a grafika van ilyen helyzetben, hanem egy új művészeti ág is: a *fotóművészet*. Ez azért áll közel a grafikához és a festészethez, mert a fotóművészet is síkban ábrázolja a világot, fiktíven fekete-fehér vagy színes reprodukcióban. A fotóművészet ily módon mintegy megduplázza a grafika és a festészet lehetőségeit, ez utóbbiaktól azonban nemcsak technikai eszközeiben különbözik, hanem abban is, hogy ezekkel az eszközökkel más – homlokegyenest ellentétes – viszonyt alakít ki az ábrázolt valóság tükrözése és újjáalakítása között· a művészi fotó mindig dokumentálisan művészi, míg viszont a grafikában és a festészetben még a természet közvetlen ábrázolása is magában foglalja a természet újjáalakításának kiküszöbölhetetlen mozzanatát, annak megfelelően, ahogyan a művész a természetet látja, érzékeli és felfogja (lásd erről: M. Sz. Kagan: *Esztyetyika i hudozsesztvennaja fotografija. Tyeoretyicseszkije ocserki*. „Szovjetszkoje Foto", 1967. 9–12. sz. 1968. 1–8. sz.).

A képzőművészeti ágak és válfajok spektrum-sora tehát a következőképpen fest:

Szobrászat			Panoráma-művészet	Játék-művészet	Maszkírozás művészete
ormű		us dombormű			

1974. IX. 14. Televizió 16,50. Ka.

Képes krónika.

- Aristid Mayol, aki elsősorban szobrászként ismert, előbb szőnyegeket tervezett és festéssel,rpóbálkozott. Szellemi mesterei Cesanne és Gauguin voltak. 40 évesen állt rá a szobrászatra.
- Zárt formáival, nyugalmával, szinte életre varázsolta a görög szobrászat szellemét.
- 30 esztendeje halt meg. Müvei Franciaország közterein és múzeumaiban találhatók.
- Szobrait a budapesti Szépmüvészeti Múzeum büszkén vallja magának.

- Végül előzetes hiradásként nézzék meg beszámolónkat a IX.29-én nyiló, IV-ik Országos Kisplasztikai Biennaléről, amely Pécsett, a Déryné utcai kiállitóteremben, október végéig lesz megtekinthető.
- Először Ligeti Erika sorozatait láthatják.
- Paizs László, akvil plasztika.
- Szőkösi Enikő: Bukás.
- Mészáros Mihály: Emlékmü-terv.
- Kis-Nagy András: Miké.
- Vég Tamás: Kompozició.
- Deji Pál: Emlékmü tervek.
- Vég Tamás: Életfa.
- Farkas Ádám: Kompozició.

- A Képzőmüvészeti Magazon létrehozásában közremüködő munkatársak Ézsaiás Anikó, Becsi Zoltán, Sólyom László, Spannberger Éva, Heller Tamás, Fitz Péter és Nagy Pál Endre.

-o-o-o-

1974. IX. 14. Televizió 16,50. Ka.

Képes krónika.

- Aristid Mayol, aki elsősorban szobrászként ismert, előbb sok nyegeket tervezett és festéssel, rajzolkozott. Szellemi mesterei Cesanne és Gauguin voltak. 4 évvel állt rá a szobrászatra.
- Zárt formálval, nyugalmával, a zihte élettre varázsolta a görög szobrászat szellemét.
- 30 esztendeje halt meg. Művei Franciaország köztérein és múzeumaiban találhatók.
- Szobrait a budapesti Szépművészeti Múzeum büszkén vallja magának.

- Végül előzetes hiradásként nézzék meg beszámolónkat a IX.25-én nyíló, IV-ik Országos Kiaplasztikai Biennaléról, amely Pécsett, a Dérynéutcai kiállítóteremben, október végéig lesz megtekinthető.
- Először Ligeti Erika sorozatait láthatják.
- Paizs László, akvil plasztika.
- Szökösi Enikő: Bukás.
- Mészáros Mihály: Emlékmű-terv.
- Kis-Nagy András: Miké.
- Vég Tamás: Kompozíció.
- Deji Pál: Emlékmű terv.
- Vég Tamás: Elerfa.
- Farkas Ádám: Kompozíció.

- A Képzőművészeti Magazon létrehozásában közreműködő munkatársak Ezsalán Enikő, Becsi Zoltán, Sólyom László, Szanabó Éva, Haller Tamás, Pitz Péter és Nagy Pál Endre.

-o-o-o-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

1974 NOV 26

Ligeti Erika szobrászművész

Ligeti Erika szobrászművész munkáinak kiállítását november 28-ikán, csütörtökön délután ötkor nyitja meg Szabó Iván a Helikon Galériában.

Ligeti Erika: Lapozgató, bronz, 20x12 cm (fotó Gajzágó J.)

Szobrászm. Művészet 1985/4/65

Vlagyimir Szigal: A forradalom matrózainak emlékműve, részlet, gránit, 1982, Novorosszijszk, Szovjetunió

Hogy mennyire ismerjük a művészek egykori háborúellenes és antifasiszta tiltakozását ma, azon is múlik, miként alakult az országok sorsa a háború után, mennyire látták fontosnak a jelen szempontjából a mementók ébrentartását, mennyire rendszerezték gyűjteményekben, kiadványokban e vonulat történetét. Nyilvánvaló, hogy a szovjet művészetet hatotta át leginkább a háború és a fasizmus elleni tiltakozás, s az akár tágabban, akár szűkebben fogalmazott tematika mindmáig ott a legelevenebb; ha az antifasiszta művészet történetét tekintenénk át, a szovjet művészet kerülne, legalábbis 1941-től, a körkép középpontjába.

(Aradi Nóra: Képzőművészet a fasizmus ellen)

30 Ft

1021

1979. március 3. Kossuth 9,3o Vgé

Amikor én még...

- Ligeti Erikával beszélget Szabó Olga.

- Itt az asztalodon minfenféle kavicsok vannak, meg nagyon szép kagylók, mit játszol?

- Hát érmet csinálok.

- Honnan szedted ezeket a kavicsokat, meg a kagylókat?

- Jóformán évtizedek gyüjtése. Nagyon régóta szerettem kavicsot gyüjteni, és mindig gyüjtöttem. És em csinálására használom fel a kavicsot, ez olyan hülyén hangzik, de ez egy nagyon jó játék,mert sok szerepe van a véletlennek, annak hogy az egyik kavics a másikhoz képest menynyire nyomodik be, meg hogy hogy takarják egymást,meg hogy hogy nem. Én mindig kigondolom, hogy mit akarok csinálni, és rendszerint ugy az lesz, amit szeretnék. És ez tulajdonképpen jó is. És ugye, ami kijön, hát azt nevezem azt, ami az érem.

- Az érmeiden nagyon sok aranyos figurát láttam már, olyanokat, mint egy gyerekrajzok, vagy olyanokat, mint Weörös Sándor gyerekverseinek a képei. Gyerekkorodban játszottál valami hasonlót, mint amit most az érmekkel játszol?

- Gyerekkoromban is nagyon szerettem a kavicsokat, érdekes módon akkor kimondottan a fehér kavicsokat, ezt a fehér, kvarckristály kavicsot szerettem, és azt, hogyha minél tökéletesebb formája volt, tehát minél kerekebb. Aztán ugy találtam egyet-kettőt, ami nem volt szép formáju, de érdekes formáju volt. Aztán akkor ez igy átte vődött, most már csak az érdekes formáju kavicsot szeretem, illetőleg főleg az érdekes formáju kavicsot szeretem. Gyerekkoromban, csak arra emlékszem, hogy gyüjtöttem én akkor is a kavicsot, ilyet nem játszottam. Nem kicsi koromban határoztam én el ezt a dolgot.

- Gyerekkorodban nyoma sem volt annak, hogy szobrász leszel?

-Hát, hogy szobrász leszek, annak nem, mert én rajzolni mindig nagyon szerettem, és ugy is éreztem, a gyermekkor biztonságával, hogy én tudok rajzolni.Olyan harmadik gimnazista lehettem, amikor ugy éreztem, hogy szobrásznak sem rossz, és aztán igy lettem szobrász. De érmeket csak már főiskolás koromban csináltam.

- Ezeknek az éremjátékoknak van valmi köze a gyerekkori játékaidhoz?

- Lehet, hogy van valami köze, már abbanvan esetleg köze, hogy gyerekkoromban szivesen eljátszottam a vonalakkal. Most meg szivesen eljátszom a formákkal, és hát remélem, hogy ez majd előbb-utóbb kifejlődik valami reményteljes eredményre.

- Mi az a kép, amit a legkisebb gyerekkorodból,magadról őrzöd? Amire nagyon visszaemlékszel? Valmi olyan helyzet, ami vagy nagyon szép volt, vagy nagyon rossz?

- Az én apukám az maszek tanár volt, és hát nagyon reméi te, hogy majd valamelyik gyerek e e témában fog müködni, És amikor én olyan két és fél három éves lehettem, ott volt nálunk két vendégférfi és az apukám, elmentünk, az egyik fotós volt, és egy ilyen ökröket fotózott, és akkor mondtam, hogy hánom bácsi, hánom bocika, és akkor apám olyan boldog volt, hogy biztos volt benne, hogy én is a matematika felé fogok fordulni. Hát ez egy olyan szép emlék. De ez valószinüleg nem olyan, mint amilyenre Te gondolsz!

Tudod mire emlékszem? Arra, hogy a nagymamám Nagykanizsán lakott, és Nagykanizsától olyan két kilométerre volt egy szölőjeneki. Nahát ő azt, az első tavaszi naptól kezdve az utolsó őszi napig kint volt a szölőjében, és hát mi is ott voltunk vele. És ott volt nekem egy kis haverom, egy Ferkó nevezetü, ebadtának tartott kis parasztfiu, aki maláriás volt, és arra emlékszem, hogy én azt ugy tiszteltem, mint egy istent, a legforróbb nyárban, mikor rajtam az az egy szál kis gönc is rettenetes meleg volt, az apukájának az ilyen báránybundájában vacogott.
Nagyon jópofa élet volt, a nagymamámnál volt a szölőhegy nek a közepe. És itt a szölőhegy közepén volt egy harangláb. Ott minden reggel, délben, este harangoztak, volt a dupla orru János bácsi, az harangozott, és időnként megengedte nekünk is.

- Ilyen dupla orru János bácsit is szoktak az ember gyerek korához tartozni.Abban a házban, ahol lakik, vagy abban az utcában, vagy ha vidéken gyerek az ember, akkor esetleg abban a faluban vagy abban a kisvárosban vagy egy különleges fimgura, akit aztán az ember képzelete fel is ru ház még, a furcsa adottságain tuli dolgokkal is.

- Budán laktunk egy nagy házban, de az jóformán egy kis falu volt. Emlékszem, hogy ostrom után, amikor én egy olyan tiz éves gyerek voltam, összeszámoltuk és száz körüli 13 éven aluli gyerek volt a házban, tehát az egy kis falu tulajdonképpen. És ott volt nekünk egy bár né szomszédunk. Ez egyilyen, az ura egy ilyen őrmester modoru, két méteres nagyságosasszony volt, igen szigoru, termé- szetü és ez volt nekünk egyolyan legendás figura. Egyrészt

az, hogy báróné! Az nekünk olyan megfoxghatatlan volt. Valahogy olyan légköre volt, hogy mindenki olyan két méteres körzetben kikerülte, ugy a tisztelet, meg a félelem okából, és ugy képként néztük őt. Volt neki egy fia, valami katonatiszt volt, vagy midsoda, nagyon ritkán láttuk ezt a fiut, már nős volt a fia, és nagyon ritkán jött haza, és akkor olyan elképesztő volt, hogy egyilyen képjellegü hölgynek fia van, szóval egy ilyen földi darabnak. Hát aztán volt persze a mi családunkban egy csomó ilyen jópofa figura, mert édesapám adott időnként matematika órákat. És akkor volt neki két tanitványa, a két nevezetes, akire én emlékszem. Az egyik volt a Bandika nevezetü. Ez is egy kissé ilyen lassubb észjárásu darab volt és ezeken az órákon mindig rengeteg sokat mulattunk,már ugy a másik szobából persze. Volt emlékszem, mikor feladták Bandikának azt a fogalmazást, hogy leesett az első hó. És akkor Bandika sok vakarózás után leirta a cimet, majd leirta az első mondatot, hogy leesett az első hó, és akkor nézett apámra, meg ránk, akik ott lestünk az ajtóból, hogy kicsik voltunk még, hogy mit lehet még erről irni!?

Emlékszem egy Mozga bácsi cimü idős, vagy póstás vagy villamoskalauz, mert ilyen egyenruhája volt neki. Már kis iskolás voltam, vagy még az sem, amikor a Mozga bácsi nálunk, már a neve is ilyen jópofa volt, Mozga. Ilyen pici volt, és tényleg ilyen izgő-mozgó. Annak meg a fizikával volt rengeteg baja, és emlékszem, hogy a hengerkereket - de talán még nem voltam iskolás - a henger kerék formuláját, azt én már régóta kivülről fujtam, már az őcsém is gagyogta, amikor Mozga bácsi még mindig nem mozdult meg. Nagyon jópofa darab volt az is.

- Az előbb az ostromot emlitetted, mekkora voltál háború idején?

- Tiz éves voltam, gyereknek valahogy a szörnyüség dacára is,

- Kaland,

- Kaland igen, érdekesség volt. Pincében laktunk. Ez már olyan karácsony környékén volt, hat hétig voltunk a pincében, és akkor kigyulladt a Goldberger gyár. Szóval valami bomba találat érte, és az égett valami két-három napig. És emlékszem, amikor nem volt légiriadó, mindig felmentünk a második emelet fölött volt a padlástérnek egy ilyen lépcsőház része, ahonnan kilehetett látni, és az valami olyan csodálatos tüzijáték volt abban az eseménydus, debát gyerek számára mulatságnélküli időben, hogy azt tel-

jesen tüzijátékként néztük.

- Felnőttek között mozgó gyerekek azért sokmindent hallottak arról, hogy itt meg is lehet halni. Nem féltél?

- Nem, de ez, mindjárt bőgni is fogok. Az ugy volt, hogy az édesapám katona volt, és felrobbantották a hidakat, és Pesten rekedt, és ilyen pontonhidak, meg csónakokkal lehetett visszajönni. És a mi lakásunkat belövés érte és egy nap érkeztünk vele vissza , és még a fölszinten voltunk, és mikor ment abba a lebombázott lakásba, akkor szóltak neki, hogy mi is ott vagyunk, hát az csoda volt! És, hogy ugy egy nap, tudod, szóval az nagyon szép volt!

- A testvéredet emlitetted, tudom, hogy nagyon jó kapcsolatod volt az őcséddel. Milyen közös gyerekkori csinytevésre, vagy olyan helyzetre emlékszel vissza vele kapcsolatban, amire nagyon klassz volt, hogy van egy őcséd?

- Hát tulajdonképpen mindig is nagyon klassz volt, hogy van egy őcsém. Amikor a szüleim már nem éltek és ketten voltunk, jó volt róla gondoskodni, jó volt az, hogy őne ki türelmesebb természete van, én meg aktivabb természetü vagyok. Ugyhogy ez gyerekkorunktól kezdve valahogy ugy jól kiegészült. Meg olyan rendesen lehetett veszekedni, olyan jó volt! Mi, hogy ugymondjam, jó gyerekek voltunk, nem volt, szóval ilyen szempontból elég jó gyerekek voltunk, feltételezem! Mert ugy neveltek bennünket, szóval neveltek.

- Hagytad magad?

- Hát ugy hovatovább, tudod, de ahogy visszaemlékszem arra, hogy a kamaszkor az nyilván, mint mindenkinél, nem lehetett könnyü, mert édesapám mondta, hogy hát nem tudok neked mindent megtiltani, mert sohsem tudom, hogy mit találsz ki legközelebb. Apámmal különben legalább olyan jó kapcsolatunk volt, édesanyám korán meghalt, még a háboru előtt, nekünk egymással olyan egyenranguként bánt velünk, és mi olyan hozzánkvalónként bántunk vele, szóval ez nagyon jó dolog volt, igen aranyas édesapám volt.

- Gyerekkorunkban szerepet szoktak kapni a mesék is. Mesélt neked valaki vagy találtál ki meséket a magad számára?

- Hát az én édesapám mindig mesélt nekünk, illetve az én édesanyám is, nyilván meséltek nekem igazi meséket is, de érdekes módon én a Mórára emlékszem, ami hát ilyen Kincskereső kisködmön cimen fut, volt egy ilyen Móra sorozatuk

és az volt neki a cime, hogy a Daru utcától a Móra Ferenc utcáig. És én arra emlékszem, hogy nahát ezt a bömbölős természetemet ápámtól örököltem, mert ő is mindig olyan könnyes hangon olvasta nekünk már az utolsó mondatokat amint hogy ez visszajött, most azkén fiam ír belőle házi dolgozatot, és most én olvasom neki könnyes hangon. Énnekem ezek apám hangján szólnak, ezek a Móra-novellák. Meg arra emlékszem, Karinthit olvasott nekünk még, meg Szép Ernőt.

- A verseket szeretted?

- Igen, nagyon szerettem! Hát a Weörös Sándor, az gimnazista korom ideálja volt. Van egy olyan kötete, amit kicsi fiu korában, 14-15 éves korában adtak ki, az is meg volt nekem, de az valahogy eltünt.

- Emlékszel valami Weörös versre, ami különösen kedves Neked?

- Hát hogyne! Hát mondhatnám az összes gyerekversét, de meg az összes mindenki kedves. APsichéig bezárólag, vagy

- De mondj egy gyerekverset, amit nagyon szeretsz!

- Hát például imádom a Békakirályt vagy a Bóbitát, vagy

- Ilyen bóbiták egyébként a Te érmeiden is röpködnek, időnként fejenállnak, kézenállnak, kis lényszerü, játékos figurákkal tele van az érmeid világa.

- Igen, igen, igen.

- Mikor gyerekkorodban verset hallottál vagy verset olvastál, okozott-e gondot neked az, hogy érted vagy nem érted a verset? Sokszor mondják, hogy bizonyos versek gyerekeknek nem valók, nem értik.

- Hát én nem tudom, nem hiszem, nem emlékszem ilyenre, mondjuk igy pontosabb, hogy nem értettem verset, de ha egy vers ugy jó, hogy a dallamát értem, akkor már jó. Én sokszor telefonszámot vagy nevet is ugyjegyzek meg, hogy dallamát megjegyzem, és a szöveg akkor ugy kész, szóval eszembe jut, ha szerencsém van!

- Dallamot emlegetted, a szavaknak is van dallama, de van a formáknak, meg a vonalaknak is dallama. Gyerekkorodban a zenével hogy voltál?

- Óh, hát én nagyon kedveltem a zenét. Muris volt, mert én ugyanis kétszer voltam gimnazista, a négy általános

után először első gimnazista, majd ujra negyedik gimnazista, majd ujra első gimnazista, majd ujra negyedik gimnazista.

- Pont a váltásnál,

- Pont a váltásnál! Igen. És igy visszalettem minősitve. Szóval , mikor kisgimnazista lettem, volt az én osztályomban egy elég nagyszámu társaság, akik igy kedvelték a zenét, és énekelni mindig szerettem, jó hallásom volt, jó hangom volt, szóval, ami igy a nagyzenét illeti, azzal kerültem akkor kapcsolatba. Kezdetben sznobériában, ezt be kell valljam, mert ugy éreztem, hogy hozzátartozik a müveltséghez.

- Gyerekkorodból van valami olyan zene, ami különösen kedves volt Neked?

- Igen, hát gimnazista koromban nagyon sokat jártunk operába. És volt egy kedvenc, hát a mai napig is megvan, és kedvenc tenoristánk, a Simándi, akinek csodálatos bársonyos, és mindig ugy éreztem, hogy egy kicsit hamiskás, de az azért jól állt neki, hangját imádtuk. Két év alatt tán 12o operát láttunk, ugyhogy az operát mind nagyonszerettem, de talán a Carment szerettem, istentudja miért! Carment legjobban! Talán az volt a Simándinak a legjobb szerepe, vagy érzésem szerint a legjobb szerepe,

-Még ma is!

-Igen, még ma is!

- Tudom, hogy az egyik kedvenc könyved a Mici mackó. Mióta?

- Hát a Mici mackót azt én az érettségi előtti éjszakán olvastam, mert ugye akkor már tanulni ugye ugysem lehet, aludni ugysem tudtam, és hogy valami boldogság legyen, és akkor a Mici mackót. És azóta is jó barátom a Mici mackó.

- Melyik figura a legkedvesebb Neked?

- Helyes a Malacka és helyes a Füles is, helyes a Gida is, de azért a Mici mackót szeretem a legjobban! Az olyan emberszagu, bálistan nem tökéletes!

- Csináltál már érmet valamelyik figurából?

- Mackót már csináltam, de nem konkrétan Mici mackót, hanem nekem volt egy, meg is van, gyerekkori mackót, amit két éves koromban kaptam, hát most már egy kissé olyan rágódta

állapotban, de még mindig megvan. Az volt az én Macim. amiről csináltam érmet, még a müvésztelepekre is mindig elvittem magammal.

- Emlitxetted ezt a gyerekkori mackót, valami jellegzetes tárgy a gyerekkorodból, ami esetleg meg is van. Vagy nincs meg, de valami nagyon jellegzetes gyerekkori emlékedhet fü ződik. Van?

- Volt nekem egy öltöztető babám. Ez csodálatás kufferos baba volt, amit ilyen két egyenlő oldalu kis szekrénykébe be lehetett csukni. Az egyik oldalon volt a baba, a más sik oldalon volt ilyen akasztóval ruhácskák, és én arra emlékszem, hogy ostrom alatt rengeteg sok ruhát varrtam neki, nem tetszettek nekem ezek a konfekció holmik ugye, és aztán én unbuldáltam neki ruhákat, és máig is nagyon kedvelem azokat, pedig tiz éves voltam. Erről jut szembe, hogy én ugyanekkor, ostromkor, faragtam magamnak babákat, mégpedig azért, mert ugye a szenespincében laktunk, ott volt fa. Különösen kedveltem ezek közül a fák közül azt, ami ilyen barna szinü volt, istentudja, mert keményebb volt a többinél, vagy azért-e, mert szebb szine volt, faragtam magamnak, emlékszem, tizenegy kicsi babát. Az őcsémnek volt ilyen furókészlete, kifurtam, és akkor a karja is mozgott, lába is mozgott. Hát a feje az egy ilyen kis kocka volt, ugyhogy be volt szurva szeme, szája, és azoknak is csináltam ruhákat. Egy ezek közül még megvan, majd mindjárt előkeresem!

- Ételekhez is füződnek az embernek gyerekkori élményei. Valami, amit nagyon szeretett, valamit, amit nem, amiből időnként családi háboruskodások is voltak.

- Mihálunk lehetett keveset kérni, de nem megenni, nem lehetett. Ez mondjuk a háborus időknek ahelyzete is, és ez a mai napig is igy van velem, hogy ez valahogy ilyen gyerekkori beidegződés, hogy nem merek otthagyni kaját, szóval nem illik, vagy mit tudom én. De arra emlékszem, az én nagymamám, az remek háziasszony volt, szóval olyan ma már nincs is, vagy legalábbis nagy ritkaság, és az én gyerekkori legjobb ideim, mind a nagymamához füződnek, akinek olyan szájize volt, hogy még süvegcukor is volt benne, pedig az már az ő korában is ritkaság volt, meg mindenféle aszalt gyümölcs, meg csodálatos befőttek, ilyenek, hogy mézben-rumban eltett zölddió, meg csodálatos szilva aszalmányok, amig megvoltak vegyitve ezzel, azzal, amazzal, és bele voltak befőttbe ágyazva, meg apró dinnyebefőtt. Remek süteményeket tudott csinálni, olyanokat, amiket két napig kellett előkésziteni, hogy vére megsüthesse, és akkor fél óra alatt felfaljuk. Meg mindig küldött nekünk csomagot a nagymama, olyan cimmel, hogy

ez elálló sütemény, hát tudod meddig állt el?

- Az ember gyerekkorában nagyon jó helyzetbe szokott kerülni, amikor beteg.

- Na igen!

- Középpontba kerül, és akkor elkaphatja a mama fiókjából azokat a tárgyakat, amiket máskor hiába kér és kedvenc ételeit kapja.

- Arra emlékszem, hogy mindig megkérdezték mitőlünk, ha betegek voltunk, hogy milyen befőttet kérsz kisfiam? És a nagymamámnak voltak ilyen aszubefőttjei, amit megmagyarázott, hogy ez majd akkor lesz, jó, hogy amikor nem tudom hány éves, és ami ilyen sürü, meg olyan sürü, tudom is én, és akkor ellehetett kapni ilyet, nem tudom, dinnye befőttet, meg ilyet, szóvalvalami különlegeset. Meg arra emlékszem, ami inkább érdekes volt, mint jó dolog, hogy skarlátos voltam karácsonykor. És azóta sem volt nekem gyerek Ezeregyéjszakám, akkor azt hozta a jézuska. És hát annyira könyörögtem, hogy végülis odaadták az Ezeregyéjszakát, és akkor én azt kiolvastam, ugyanis betegség után elégették. Ésez máig is olyan, hogy ugy füstbement nekem az a könyv, szóval az is egy ilyen fura élmény, hogy ugy megkaptam, meg nem kaptam meg, nincs meg többet, meg tudomis én!

- Ha most igy jól megnézlek, a farmeredben, meg a pólóingedben, a gipszes kezeddel, meg az arcoddal, akkor akár egy srác is lehetnél. Van egy fiad, milyen a kapcsolatotok egymással? Együtt játszotok?

- Főleg kisebb korában nagyon sokat játszottunk együtt. Most már tiz éves, és most már nem én játszom vele, egymással játszanak, de azért néha én is. Rengeteg sokat játszottunk ugy, mint a macska, meg a kölyke, olyan dulakodósat. Az olyan nagyon finom dolog volt, én is ugy imádtam, most is imádom, olyan finom szaga van egy kisgyereknek. Olyan nagyon nagyon jó dolog. Ugy gondolom, hogy most is nagyon köztünk a kapcsolat, meg eldumálunk, hát most dumálós lett. Szóval sokat játszik most is, de mondom, az rajtam kivül eső terület.

- Szóban is lehet játszani.

- Na igen, jaj tényleg, például nálunk sokszor szokott áramszünet lenni. Rendszerint ez mindig vasárnap, ugyhogy alig várja, hogy már áramszünet legyen. Ez rendszerint a krimi közepén szokott nálunk előfordulni, és akkor az egész lakás sötétségbe borul, és akkor előássuk a gyertyát és akkor barkóbázunk.

- Mikor volt Bence a legbüszkébb rád?

- Hát az volt, énnekem a Rakéta, nem tudom, talán az első hat-hét szám nincsen meg, de a többi az mind meg van, sőt be is köttettem. És volt benne egy krimi pályázat, és ott a dij volt egy szines tévé, és hát ugye kitaláltam, hogy ki volt a gyilkos, de az még semmi, mert ki is huztak a kalapból. És akkor Bencének két hétig én voltam a kedvence és azt mondta rám, hogy aranyos tévét nyerő anyukám! Egy szines tévét nyerő anyukám. Szóval az tény, hogy az nagyszerü dolog volt, és akkor két hétig engem imádott, aztán visszatért atyjához.

- Ha az embernek tiz éves fia van, akkor az együtteseket is illik ismerni, meg szefetni. Megtanitott téged erre a zenére a fiad?

- Hát én mindigis imádtam az együtteseket, már ugy nem voltam az a tinédzser kimondottan, amikor ez a hullám ugy elindult, hát most a Bencéék, ugye a negyedik C osztály, a Bonny M-et imádja, mertugye hát ezek voltak itt legujabban, meg az Abba együttest, mert ugye azt lehet folyton hallani. Hát én ugye a régi Illést szerettem annak idején, és most meg a Fonográfot szeretem, mert azt a felét szerettem az Illésnek.

- Ha most valamilyen csoda folytán lehetővé válna, hogy ismét gyerek legyél, szivesen lennél ujra gyerek?

- Nem szeretnék gyerek lenni, mert akkor nem lenne a Bence!

- - -

Ligeti Erika

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1970 FEB 8

1021

FIATALOK TÁRLATA

A KOSSUTH EGYETEMEN

LIGETI ERIKA □ GUGGOLÓ

A múlt évi nagy sikerű kiállítássorozat folytatásaként az 1970-es év első tárlatát két fiatal alkotó műveiből rendezték meg a Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarában. Nagy B. István festményeket, Ligeti Erika pedig szobrokat, plaketteket, kisplasztikát mutat be a debreceni közönségnek. A színvonalas bemutató hatását növeli a nagyvonalú rendezés és az anyag sokoldalúsága.

Nagy B. István csaknem negyven, főként nagyméretű olajképet állított ki. Ez még akkor is jelentős mennyiség ha figyelembe vesszük, hogy a bemutatott alkotásokat az 1966. óta eltelt négy év termésében válogatták össze. Bár a „Város" és „A doktor" című képek több kiállított képhez hasonlóan 1966—67-ben keletkeztek, stílusjegyeikből ítélve ezek utalnak leginkább a művész alkotói korszakára, amikor szívesen fogalmazott meg a képzőművészet eszközeivel morális és szimbolikus tartalmakat.

Újabb alkotásai nemcsak a festői magatartás, témamegközelítés, hanem a tárgyválasztás és a formanyelv változását is bizonyítják. A korábbi, a szimbolikus mondanivaló érdekében választott látvány helyett most a valóság egy-egy konkrét darabja szolgál témául, és a részletező festői megoldásokat elhagyva a nagyméretű tájképek mellett külön kell szólni a zsámbéki sorozatról, melyek Nagy B. István művészetének legjellemzőbb tulajdonságait egyesítik, mindenekelőtt formateremtő erejét és színérzékenységét. A zsámbéki képek arra is jó példát adnak, hogyan használhatja fel a festő a valóság elemeit, és ugyanakkor hogyan lényegítheti át a valóságot a művészet, a kép érdekében, hogy a látvány egészében még felismerhető maradjon, de részleteit elhagyva egy újfajta, költői látványt produkáljon.

A nagyméretű képeket hatásosan egészítik ki a kiállításon Ligeti Erika munkái, melyek főként a kisplasztika és a plakettművészet területéről valók. Kisplasztikáit szívesen faragja fából, amit magyaráz talán az a körülmény is, hogy Szabó Iván tanítványa volt a főiskolán. De ezek mellett kőből faragott önportrét és több bronzszobrocskát is találunk a kiállított művek között. Valamennyi munkájának legerőteljesebb tulajdonsága a jellemzésre való törekvés. Portréi igen karakteresek, az egyén legjellemzőbb tulajdonságait tükrözik, ezek megfogalmazására törekednek. De jellemez a mozdulatokkal, a testtartással, az emberi test formáival is. Különösen emlékezetes önportréja, a „Guggoló", az „Ikrek", a „Fésülködő" című kisplasztikák.

Érméit nézve, melyek igen nagy mennyiségben szerepelnek a bemutatón, az az érzése támad a nézőnek, hogy Ligeti Erika a plasztikai művészetnek ezen a területén mindent tud. Szeretik emlegetni játékosságát, ami az érmék megalkotásában valóban érzékelhető, és humoros ötletekkel egészül ki. A játékosság, helyesebben fantáziájának csapongása a felületek megformálásában jut végső fokon kifejezésre. Semmiféle téma sem jelent számára akadályt, s a felületet mindig a téma érdekében formálja vagy egészen keményre, vagy olyan lágyra, mintha nem is bronzból, hanem puha anyagból lenne.

Magyari Vilmos

NAGY B. ISTVÁN ● VÁROS

k!

ermeszteni!

abonafelvásárló és
ző Vállalat
ajtartalmú szovjet
:/q
kos fajtákért
:/q
azai fajtákért
:/q
árat, mázsánként
leget, hatósági áron
t vetőmagot biztо-

zerződjön előnyös
mellett!

r megyei Gabona-
ységei és raktárai.

HÁZ

Családi ház olcsón eladó Sándor u. 26.

LAKÁS

Miskolc belvárosi egyszobás tanácsi lakásomat elcserélném debreceni másfél szobásért. Leveleket „Készpénzzel pótolom" jeligére a kiadóba.

Belvárosi távfűtéses kétszobás teljesen leválasztott társbérleti lakásom elcserélem modern kétszobásra. Ajánlatot „Csere" jeligére a kiadóba.

Elcserélem kétszoba-összkomfortos cserépkályhás lakásomat, modern háromszobás lakásért. „Sürgős" jeligére a kiadóba.

Másfél szobás-összkomfortos, gázfűtéses lakásom elcserélem nagyobbra. Czakó, Tanácsköztársaság útja 47.

APRÓHI

INGATLAN

8 hold földem kishaszonbérbe kiadom, minősége barna homok, mindenféle kertészetre alkalmas. Mikepércs, Petőfi u. 15.

JÁRMŰ

Warszawa 0,5 to. Pick-up teherkocsi felújítva üzemképes eladó. Építőipari Ktsz, Hajdúnánás.

70-re igazolt Wartburg de Luxe kiutalásomat átadom vagy közeli Trabant kiutalásra, ill. keveset futott Trabantra átcserélem. „Előnyös csere" jeligére a kiadóba.

Eladó f
szekrény,
ágy, sodro
liszekrény,
karosszék,
hangulatlá
26. Oláh.

Kétszemé
Mák u. 4.

A

Hasas ü
hén, tehe
Busi u. 13

Eladó 2
Kismacs 3.
mellett, Ba

Jelentkezés az

kat alkalmaznak

- és gépírót felveszünk. Jeni lehet TITÁSZ V. üzemság, személyzeti osztály. n, Mikepércsi út 1.

COR felvételre keres eszs, műszerész és lakatos nkásokat, valamint férfi tt munkásokat, betanított oknál szakmunkásvizsga re lehetőség van. Jelentkezvidékiek is, utazási hozist térítünk. Jelentkezés a üzemgazdasági osztályán, en, Hámán Kató u. 98.

ajdú megyei Állami Építővállalat Házgyára felvételre vezérlő berendezések és autók karbantartási munkáira technikusokat és erősáramú on végzett felsőfokú tech- Jelentkezés a vállalat erő-gazdálkodásán. Debrealvin tér 11.

üves szakmunkásokat, senkásokat azonnali belépéssel ünk. Debreceni Építőipari Hatvan u. 43., munkaügy.

ereskedelmi Szállítási Vállebreceni kirendeltsége fiatal, g vizsgázott autószerelőket. Jelentkezés Debrecen, Er- u. 17. szám alatt.

Kőműves és ács szakmákban ipari tanulókat vesz fel a Debreceni Építőipari Ktsz. Jelentkezni lehet felvétel végett: Hatvan u. 43. sz. alatt a személyzeti vezetőnél.

Nagy kereseti lehetőséggel felveszünk ácsot és ácsbrigádokat, kubikosokat és kubikos brigádokat. Jelentkezés: Közmű- és Mélyépítő Vállalat, debreceni fő-építésvezetőségén, Vágóhíd u. 12. C.

Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat, Debrecen, Szoboszlói út 50. anyagkönyvelőket felvesz, gépkönyvelésben jártasak előnyben. Jelentkezés a számviteli osztályvezetőnél.

Gyakorlott telexkezelőt alkalmaz a Számítástechnikai Vállalat, Nyugati u. 5—7.

Lakatos és asztalos szakmunkásokat alkalmaz a MÁV Járműjavító Üzem.

MEDICOR felvételre keres portásokat, öltözőőröket, gyors- és gépírót, hegesztőt és férfi betanított munkásokat. Jelentkezés a munkaügyi csoportnál Debrecen, Hámán Kató u. 98.

Kocsikísérőket felveszünk Vas és Műszaki Nagyker. Vágóhíd u. 7. b. szám.

Kereskedelmi gyakorlattal rendelkező raktári dolgozót, valamint meghatározott időre jól számoló munkaerőt számlázói munkakörbe felveszünk. Papír- és Irodaszer Nagykereskedelmi Vállalat 22-es lerakata Debrecen, Vörös Hadsereg útja 41.

Debreceni Tanács Ruhaipari Vállalat felvesz éjjeliőrt és takarítónőt. Jelentkezés a vállalat központjában. Debrecen, Bölcs u. 5. munkaügyi osztály.

Takarítónőt felvesz a MÉH Vállalat, Külsővásártér 3.

Fiatalkorú kisegítőket felvesz a tanácsi Faipari Vállalat Debrecen, Kishegyesi út 13.

A Megyei KÖJÁL igazgató főorvosa pályázatot hirdet 2 fő 206. kulcsszámú állami közegészségügyi ellenőr II. állásra. Illetmény kulcsszám szerint, az állások azonnal betölthetők.

Víz- és Mélyépítő Vállalat fejlesztési munkakörbe alkalmaz legalább 5 éves gyakorlattal egy fő általános mérnököt, egy fő építészmérnököt, egy fő gépészmérnököt. Jelentkezés Debrecen, Széchenyi u. 46., fejlesztési osztály vezetőjénél.

Vizsgázott kazánfűtőket felvesz állandó munkára a szovjet mosoda. Jelentkezés Szabadság út 26.

Autójavító iparban jártas, jogosítvánnyal rendelkező technikusokat minőségellenőri munkakörbe alkalmaz az ÁFIT XIII. Autójavító

A BVM. BUDA
BETONÁRUG
az 1970/71-es t

beiskoláz

vízvezetékszerelő,
lő, lakatos, villa
betonelemgyártó,
szerelő ipari tan
Felvételi korhatár:
Betonelemgyártó,
szerelő tanulókna
otthoni elhelyezé
tunk.

A jelentkezési
gyárunk címére
megküldeni: BVM
PESTI BETONÁ
BP., XXI., RÁK
RENC u. 289.

ótlása céljából

zetői

llományba vesszük, reszük-

edezi. Munkalehetőséget a
ik.

lyzeti osztály.

ulat (Berettyóújfalu,

hirdet

re:
vezető,
ető.
középfokú képesítés-
l rendelkezők. A pá-
jz csatolásával a fen-

CENTRUM ÁRU
DEBRECEN

Februa
9-21-
Tél
30–4
áreng

Ligeti Erika
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen
1970 FEB 1

1021

Fiatal képzőművészek bemutatkozása Debrecenben

A kiállítás megnyitása. A képen balról jobbra: Ligeti Erika, Nagy B. István és Kovács Imre.

Két fiatal képzőművész, Ligeti Erika szobrász és Nagy B. István festő közös kiállítását nyitották meg január 31-én délelőtt a Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarában. A kiállítás megnyitásán a művészek is részt vettek.

Kovács Imre, a Hazafias Népfront Debrecen városi bizottságának titkára mondott megnyitót. Többek között méltatta az „egyetemi galéria" kiállítássorozatát, mint a művészeti ízlés formálásának jelentős fórumát. Ezután a két művész alkotásairól szólt. Kiemelte Ligeti Erika érméinek, kisplasztikájának, arcmásainak játékos ötleteit, gondolatgazdagságát és vallomás jellegét. Nagy B. István festményeiről szólva színgazdagságukat, dús fantáziára, ugyanakkor formateremtő készségre valló kompozícióit érdemesítette figyelemre.

Két fiatal vall műveivel a világról, önmagáról és magunkról a kiállításon, amely február 15-ig tart nyitva. Két fiatal, akinek további munkásságára, művészi fejlődésére ezután még inkább oda kell figyelnünk.

meretes, a látogatás
volt. E három nap int
kával, érdemi megbe
olyan létesítmények m
vel telt el, amelyek
módon összefüggésben
szélgetéseink témáival.

Walter Ulbricht és
elvtársak, valamint a
párt- és állami vezető
ország dolgozói a legn
vélyességgel, testvéri
fogadtak bennünket.
saink, munkaprogramu
aktusának légköre szívélyes, elvtársias, s — ami a napirendre tűzött kérdéseket illeti, gyakorlatias volt. Sorra vettük az időszerű elvi, politikai kérdéseket, ismertettük álláspontunkat, kicseréltük véleményünket, s mint ismeretes, hangsúlyoztuk elvi egységünket. Beszéltünk a jövő feladatairól is. Mindkét fél szilárd elhatározása, hogy együttműködésünket tovább szilárdítjuk és bővítjük minden területen, ahol az nemzetközi harcunk szempontjából szükséges, s a két nép érdekeinek megfelel.

Munkánk legfőbb elbírálói természetesen nem mi magunk vagyunk, mégis szeretném elmondani, hogy a látogatás légkörével és eredményeivel nagyon elégedettek vagyunk. Mint ismeretes, Fock elvtárssal együtt viszonylag rövid idő alatt másodszor jártunk Berlinben. Tavaly október elején ugyanis részt vettünk a Német Demokratikus Köztársaság fennállásának 20. évfordulója alkalmából rendezett jubileumi ünnepségeken. Mind az akkor szerzett benyomások, mind a mostani megbeszélések, találkozások tapasztalatai igen jók. A Németország Szocialista Egységpártja, a Német Demokratikus Köztársaság egész dolgozó népe — természetesen a saját viszonyainak megfelelő konkrét célokkal és módszerek alkalmazásával — szervezetten, céltudatosan dolgozik a politikai munka, a gazdasági épí-

cialista céljaink
ben, a dolgozó emberek életének
megjavításában. Tanácskozásain
kon az együttműködés úgyszólván
minden területét érintettük.
Magyar Népköztársaság és a Né
met Demokratikus Köztársaság
között egészséges, széles körű é
évről évre fejlődő együttműködé
alakult ki. Örömmel nyugtáztuk
hogy az utóbbi időben évről évr
12 százalékkal növekedett a k
ország közötti áruforgalom. Éppe
öt esztendővel ezelőtt tárgyaltun
német elvtársainkkal arról, hog
öt év alatt körülbelül 60 százalék
kal kell növelnünk a forgalma
Akkoriban ez nagyon soknak tűn
most azonban — bár még nem é
tünk az ötödik esztendő végére -
megállapíthattuk, hogy az előirány
zatot túl fogjuk szárnyalni. Isme
retes azonban, hogy a szocialist
országok gazdasági együttműködé
sében ma már nem elégedhetün
meg az egyszerű áruforgalomma
— bizonyos értelemben tovább kel
lépnünk. Ennek szellemében fog
lalkoztunk az együttműködés so
konkrét kérdésével. Érintettük a kü
zösen végzendő tudományos, mű
szaki kutatómunkát is, különöse
a modern híradástechnika, a vegy
ipar területére vonatkoztatva
Ezekben az ágazatokban kölcsönö
sen előnyösen fejleszthetjük
kapcsolatokat, kooperációt és spe
cializálást valósíthatunk meg
termelésben, ami mindkét országa

Ligeti Erika

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 FEB 3

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

KIÁLLÍTÁSOK KLTE-DÍSZUDVAR

1021

1970. JANUÁR—JÚNIUS

Ligeti Erika szobrászművész — Nagy B. István festőművész közös kiállítását nyitották meg 1970. január 31-én. A kiállítás február 15-ig tart nyitva.

Ligeti Erika és Nagy B. István a Magyar Népköztársaság művészeti alapja fiatal művészek stúdiójának kiemelkedő tehetségű tagjai, a stúdió évenkénti pályázatán mindketten több alkalommal nyertek első díjat.

Ligeti Erika 1934-ben született Budapesten, 1957-ben végezte el a képzőművészeti főiskolát Szabó Iván tanítványaként. 1964-ben Derkovits ösztöndíjat kapott. Első egyéni kiállítása 1966-ban volt Vásárhelyen, majd 1969-ben a Derkovits teremben szerepelt, a Tv Galéria keretében. Rendszeres részvevője az országos és külföldi csoportos kiállításoknak. Az 1967-es debreceni országos nyári tárlaton a szobrászati kategóriában díjat nyert. Munkája elismeréséül 1969-ben meghívták a szentendrei művésztelep tagjai közé.

Nagy B. István 1933-ban született Szilvásváradon. 1951-től tanult az iparművészeti, majd a képzőművészeti főiskolán. Mesterei Ferenczy Noémi és Szőnyi István. Az országos kiállítások rendszeres részvevője. Kérésünkre először állít ki egyedül anyagot, de ebben az esztendőben még a kulturális kapcsolatok intézete Dorottya utcai kiállítótermében és Egerben is lesz kiállítása.

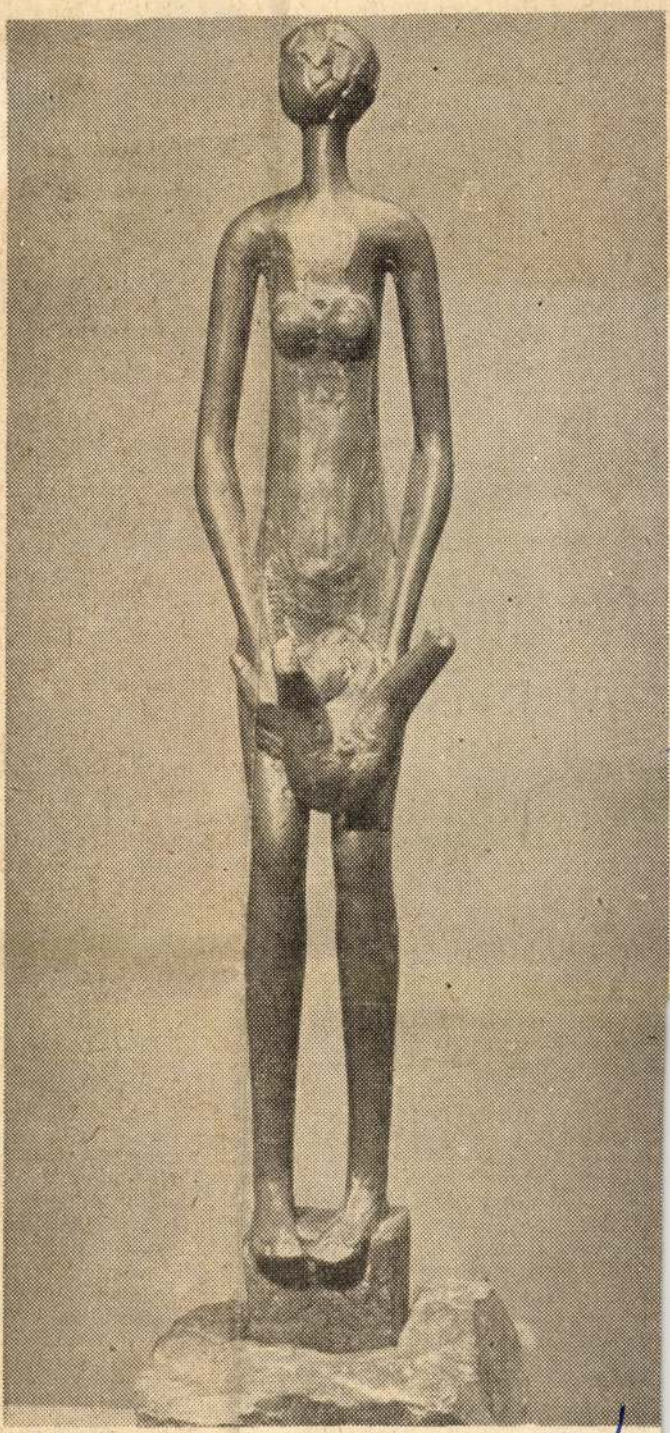

LIGETI ERIKA: BENEDEK

en a főiskolai bajnokságon
armadikok lettek, majd 1968-
an a II. osztályú (kelet-ma-
arországi) területi bajnokság
egnyerése után bejutottak az
ső osztályú csapatbajnokság-
a, ahol ma is versenyeznek.
ok sikertelenség után a női
apat is magáratalált, 1968-
an megyei bajnokok, majd
969-ben a főiskolai bajnok-
g második helyezettjei let-
k. A szakosztály országos
rnevét igazolja, hogy évente
ndez másodosztályú kupa-
ersenyt, az Asztalos János
nlékversenyt a Zemplénben.
969-ben a DEAC-jubileum
kalmából ezt a versenyt
ebrecenben bonyolították le.)
A tájékozódási futás, a ver-
enysport, azonban csak tevé-
enységük egyik oldala. Or-
ágos „hagyomány", hogy a

a versenysport utánp
tömegbázisát, ezért ezt
eszközzel támogatták.
mészetjárás igazi töme
kevés befektetéssel
olyan pedagógusképző
ménynél, mint a KLTE
elhanyagolható a jövő t
nak előkészítése az isk
rándulások vezetésére.
a szakosztály létszá
többségét a DOTE a
KLTE valahogy „kiesik
rásból". Pedig a szaksz
és a KISZ-alapszervezetek itt
is sok túrát rendeznek, aminek
lebonyolításában a szakosztály
jelentős segítséget tudna nyúj-
tani. Viszont a szakosztály is
nagy hasznát venné a régi, ta-
pasztalt, de magányos turisták
segítségének, akik elkerülik a
DEAC-ot. Pedig a szakosztály
gazdag programot ígér. Saját

útja a rendszeres, egészséges
mozgást biztosító turisztika,
ami az ehhez hajlamot érzők
számára izgalmas verseny-
sporttá fejlődhet. Ennek a le-
hetőségnek a minél jobb ki-
használását igyekszik előmoz-
dítani a DEAC természetjáró
szakosztálya.

Varga György

Megnyugtató 90 perc

Hiába csepergett az eső. Az egyetemi stadion tribünjén hamar felmelegedtek a nézők. A DEAC nagyon jól játszott. Azért is öröm ez számunkra, mert úgy tűnik, hogy ötletes, technikás játékuk újszerű lesz az NB II-ben, ahol inkább a kemény, vonalas futball dominál. Az NB I. B-s ózdi csapat is inkább ilyen játékot produkált, persze be kell kalkulálnunk a mérkőzés előkészületi jellegét. Feltűnően jól játszott a DEAC-ban Kiss Laci. Nemcsak három gólja bizonyítja ezt, hanem az, hogy egyébként is sokat mozgott, és ha fejesei ilyen pontosak lesznek, még megkeserítheti az ellenfelek kapusainak életét. A másik megnyugtató tény az újoncok magabiztos játéka volt. Molnár erőssége lehet a csapatnak, tenczével (ő nem játszott az ózdiak ellen) átlőhetik a védelmeket, s a DASE-ból idekerült fiú pontos labdái (elsősorban belső csatárokat találta meg), szemrevaló szélsőelfutásai és átványos szerelései aranyat érhetnek. Kiss Sándor lelkes, yors játéka, fáradhatatlan akarása jól érvényesült a támaásoknál, az egységesebb, kialakultabb csatárjátéknál majd gyelmeztetni kell arra, hogy ne kényszerüljön a védőkkel zemben minduntalan ütközésre. Petróczky ügyesen, „idegően" cselező játékos, talán az utolsó előtti „triblit" követően e kéne adnia a labdákat, mert a bajnokságban nyilvánvaban könyörtelenebb védők elnyomják. Ennyit az újoncokról. s még valamit. A DEAC-meccseken a lelkes „néhány" kiételével hiányoztak az egyetemisták. Az edzésen látottak zt bizonyítják, hogy a labdarúgók igyekezete nem lankadt. em volna szép, ha magukra hagynánk őket. A „régiek" indenesetre ott lesznek. Jó volna, ha a „hajrá DEAC" egy- több egyetemista torkából fokozná a labdakergető fiúk elkesedését.

— dó —

DEAC—DASE kapcsolatok

A két egyetemi egyesület a közelmúltban jelentős lépésre szánta el magát: sportolók cseréjében állapodtak meg. Elhatározták, hogy kölcsönösen segítik egymást, s így került a DEAC-hoz a DASE-ból a labdarúgó Molnár, míg a DEAC-ból két kosárlabdázó, Balogh Lajos és dr. Endes János ment át a DASE-ba. A cserék erősítik mindkét egyetemi egyesület reprezentatív szakosztályait, s ezért nagyon helyes kezdeményezésnek tartjuk a két klub egymáshoz való közeledését.

1969 JUN 7

Ligeti Erika 102

Jubileum Szentlőrincen

Negyvenéves a Mezőgazdasági Technikum Az Újhelyi alapítvány első kitüntetettjei

„1929" — hirdeti a vasdíszítés a Szentlőrinci Újhelyi Imre Mezőgazdasági Technikum és Szakközépiskola főbejáratai ajtaja felett. Az iskola alapításának dátuma ez, amely ebben az évben ünnepli fennállásának 40. évfordulóját. Az iskola tanári kara és diáksága már 1968 óta nagy gonddal készült az évforduló megünneplésére, így Ligeti Erika szobrászművésszel elkészíttették az iskola névadójának, Újhelyi Imrének mellszobrát, Újhelyi jutalmazási alapot létesítettek, száz oldalas jubileumi évkönyvet és emlékplakettet adtak ki. A nagyszabású jubileumi ünnepségre, amelyet június hatodikán tartottak az iskola díszkertjében, több mint ezerötszáz végzett diákot hívtak meg Szentlőrincre az ország minden részéből.

A díszünnepség vendégeit *Neményi Ernő*, az iskola igazgatója köszöntötte, köztük *Novics Jánost*, a Megyei Pártbizottság titkárát, *Lukács Jánost*, a KISZ megyei Bizottságának első titkárát, a megye és a járás párt és állami szerveinek, a minisztériumnak és a társiskolák képviselőit. Az

térium szakoktatási főosztályának vezetője mondotta. Méltatta az iskola négy évtizedes működését kiemelve azt a felszabadulás utáni több, mint húsz éves időszakot, amely idő alatt Szentlőrinc mintegy kétezer mezőgazdasági szakembert adott Baranyának és az országnak. Jelenleg háromezer tanár irányításával 40 ezer fiatal tanul — mérnöki, technikai és szakmunkás szinten — az ország különböző mezőgazdasági szakoktatási intézményeiben, és több tízezerre tehető a felnőtt levelező hallgatók száma. A szakképzés szerepe tovább nő, az oktatás korszerűsödik, ezt tükrözik az egyetemeken és szakközépiskolákban bevezetett reform intézkedések is.

Ezután *Ruzsics Éva* másodéves tanuló Berényi Tamás Újhelyi című versét mondta el, majd *Nemes Ferenc*, a MÉM Szakoktatási Felügyelőség vezetője leplezte le Újhelyi Imrének az iskola kertjében felállított szobrát. *Neményi Ernő*, igazgató az Újhelyi alapítvány első kitüntetettjeit köszöntötte, akik mint az iskola egykori tanítványai kiemelkedő munkát végeztek, s legtöbbet tettek az iskoláért, a mezőgazdaságért. Az Újhelyi Imre emlékérmet és díszoklevelet a következők kapták: *dr. Földvári János*, a Megyei Tanács elnökhelyettese, *Petőházi Szilveszter* megyei KISZ-titkár, *Hortobágyi Ferenc*, a szentlőrinci tanácselnök, *Obert Béla*, a szabadszenkirályi tsz-elnöke, *Illés Antal* és *Kehidai László*, az iskola tanárai, *dr. Cziráki József*, a Soproni Erdészeti Egyetem tanára, *dr. Szakály Sándor*, kirendeltségvezető, *dr. Simor Ferenc*, siklósi járás állatorvosa, *Frank József*, a szederkényi Növényvédő Állomás főagronómusa, *Tantos József*, a Szentlőrinci Tangazdaság és *Bernáth István*, a szentegáti Állami Gazdaság ágazatvezetői, végül *Amigya Pál*, *Huszár József* és *Pintér Sándor*, az iskola negyedéves növendékei.

A vendégek ezt követően megtekintették, Az iskola és a tangazdaság múltja és jelene című kiállítást, majd délután öt szekcióban szakelőadások kezdődtek. Az előadásokat neves szakemberek, az iskola volt diákjai tartották.

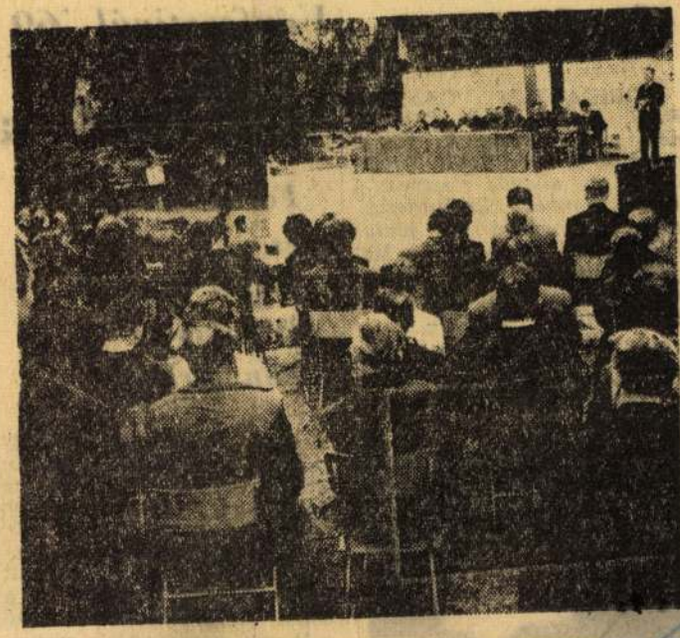

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dunántúli Napló

Pódium

BÓBITA-FILM CANNESBAN. Knoll István filmrendező a koratavasszal filmet forgatott a Pécsi Bóbita Együttesről. Az alkotás résztvesz a júliusi cannes-i kisfilmfesztiválon. Továbbá ma június 7-én 20 óra 20 perckor a Magyar Televízió Rényi Tamásnak az együttesről készített másik filmjét közvetíti.

*

SZABÓ MIKLÓS VENDÉGSZEREPLÉSE. Szabó Miklós, a neves magyar operaénekes két alkalommal is vendégsze-

Várfesztivál '69

Új-Zéland után Siklóson

Farkas Gabi és Hacki Tamás kápolna-hangversenye

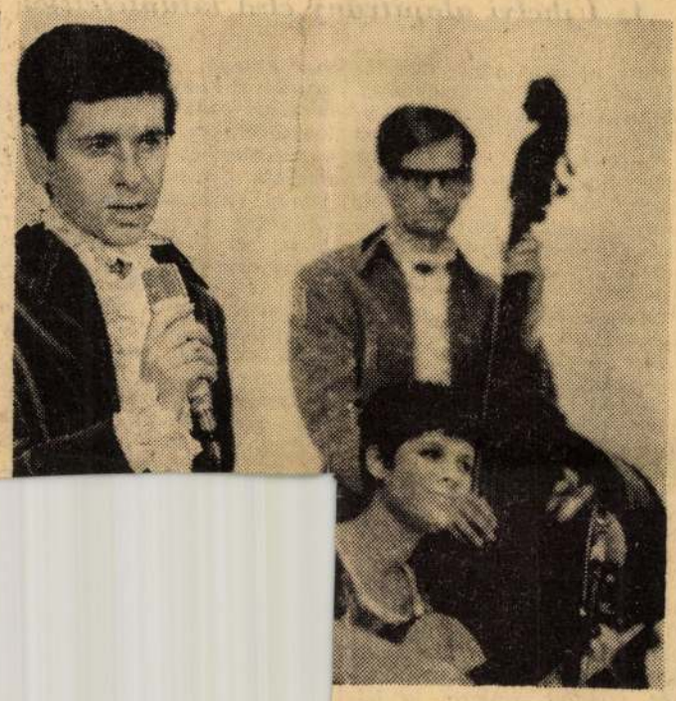

s Gabi, Rahói Ernő

Hacki Tamást szinte úgy loptam ki a Rádió VI. stúdiójából, amikor felkeresésére Budapesten jártam. Farkas Gabival voltak együtt felvételen. A VI-os előtti kis asztal köré ülve csak távirati stílusban beszélhettük meg a siklósi kápolnában elhangzó műsoruk szerkesztési problémáit, de így is jutott idő egy-

A legrégibb budai magánlevél

Nem számítva királyi okleveleket, a legrégibb Budával kapcsolatos *magánlevelünk* 1295-ben kelt. A közel hétszáz éves episztolát Benedek esztergomi teológiai tanár írta Lodomér érsekhez, a kor „nehéz emberéhez". Panasz. Benedek elmondja benne, hogy komájával (compater) Pál budai polgárral Bécsben igen jelentős mennyiségű ónt

Én eddig a népszerű dolgok kipécézője voltam, de olyanoké, akik nem érintettek zsigert. Jó, kis langyos írkálás volt. Na, azt előre tudtam, hogy ez nem marad így örökké. Néhány ember mérgelődött eddig, nagyon kevés. Kísérelje meg bárki, majd meglátja, milyen nehéz ez. A római is tudta, aki azt mondta: Lehetetlen szatírát nem írni.

Ezután tehát mindinkább kénytelen leszek elkalandozni a szatíra területére. Az összes téma, amit az életből lehet venni, szatíra, vagy legalábbis tízből kilenc. Nézzük csak?

A múltkor megjelenik egy régi ismerősöm, aki eddig némi derűvel figyelte ténykedésem, de most olyan komor volt, mint egy temetésrendező.

— Mi baj van, Öregem?

— Hivatalos ügyben szeretnék veled beszélni.

Te jó ég! Se rendőr, se finánc, se tűzoltó, szelíd hivatalnokféle mit akarhat velem?

Jobb ezen túl lenni. Becipeltem hát az irodámba és ott rátért a lényegre. Valahogy így hangzott. (Szószerint alig tudok valamit visszaadni).

— Hivatalosan kerestelek fel. Olvastuk az újabb írásaidat és megbeszéltük, hogy megbízunk téged, népszerűsítsd a vállalatunkat.

— Te nem tévesztettél összze a Tempó reklámrészlegével?

— Nem, rád gondoltunk. Te olyan jó marhaságokat írsz. Csináld meg nekünk is, de úgy, hogy se az üzletfeleinket ne gúnyold ki, se minket ne tégy bolonddá.

— No öregem, ilyen nincs! Olyan nagy ember én nem vagyok, hogy azon, amit írok, humor nélkül is nevessenek.

5 napos m

Ligeti Erika

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1986 FEB 19

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1021

(Égető János felv.)

LIGETI ERIKA: GLA-GLA

(A XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából)

...y a KISZ
...y szegedi egye-
...nuár 2-án, egy
...em vezetősége
...r egy másik ze-
...a szereplésében
...sok, amelyet én
...nekar hétéves
...smerve a „fő-
...lánosított véle-

mányokat,
tását.

Mi, zene
említett k
kb. 3—4 s
szont tilto
ocsmány l
kat az „oc
illetné a h
ben, rádió
nél pikán

Furcsán
örmesterne
nekünk, a zenekarnak elsődleges feladatunk a szocializmus építése. Mi mindnyájan fizikai dolgozók vagyunk, csupán mellékesen foglalkozunk zenével, és igyekszünk becsületes munkával építeni a szocializmust. Amikor azonban felvesszük a hangszereket és játszani kezdünk elsődleges feladatunknak csakis a munkából idevárakoztatását tekintjük. Zenekarunk jóhírét pedig a közönség egyértelmű döntésében véljük megtalálni, semmi esetre sem egy személy modernt gyülölő és reprezentációt hajszoló bíráló cikkén keresztül.

Végül szólnunk kell a „huligán" szó jelentéséről, mely magyarra lefordítva rendkívül kellemetlen értelmű. Nyugodtan lehet személy, vagy kollektiv sértésnek tekinteni. Nos a „Honvéd főtörzsőrmester" elvtárs ezzel a jelzővel illette a teadélután résztvevőit. Nem vagyunk szégyenlősek és éppen ezért kikérjük magunknak, valamint közönségünknek ezt a kellemetlen jelzőt. A „főtörzsőrmester" elvtárs is vétett annyi hibát, mint mi a teadélutánon, igy egálban vagyunk.

Vállaljuk, hogy a jövőben ilyen és ehhez hasonló dalszövegeket nem viszünk a közönség elé, de ezzel szemben kérjük, hogy a jövőben ne használjon senki olyan szavakat cikkeiben, melyeknek nincs tisztában a jelentésükkel.

A ZENEKAR

...: Bohanek)
...ly szerepelt a
szőnyeg és a
...ástextil Válla-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1971 FEB 5

Kiállítás a Műcsarnokban

A Műcsarnok kamaratermében ma nyílik meg Ligeti Erika szobrászművész és Nagy B. István festőművész kiállítása. Ligeti Erika a szentendrei művésztelep lakója számos figyelemreméltó alkotásával jelentkezik ezen a kiállításon.

Fotó: Urbán

telep ügyeit a l
kellene kézbeve
den felülről ner
rágos erkélyeket
is teremthetne
klubokat, barká
by" köröket —
nem bolondériál
és hasznos dolg
koznak —, ifjús
ők is létrehozhat
hol nem, hát az alagsorok-
ban.

Az valószínű, hogy ami hiányolható, s ami meg kell, hogy szülessen az új városrészekben, új, városiasodott rétegeknél (is) — az az érzelem, a stíluskérdés, a szépség, az életvitel, a formaalkotás (tehát tartalom) a szenvedést is vállaló szeretet, közösségkeresés, a másokért is szívesen hozott áldozatok nehezen körülhatárolható területei felől várható.

utazást ajánl: 20 országba 140 útvonalon szervez szakmai programokat a Coopturist.

1971-ben mintegy 20—25 ezer külföldi vendég fogadására készülnek fel.

A tervek tetemes része belföldi túrákkal foglalkozik, ezek között olyan érdekességek is vannak, mint az év eleji disznótoros hétvégék, a farsangi bálok, a szövetkezeti mozgalom 25. évfordulója alkalmából tervezett bemutatókkal egybekötött tavaszi kirán-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ligeti Erika

LOBOGÓ

1965 JUL 28.

1021

A KIS FIGURÁK alkotójuk művészetét dicsérik... Ligeti Erika az egyike azoknak, akiknek a Művelődésügyi Minisztérium három évre odaítélte a Derkovits-ösztöndíjat, s ezzel az anyagi támogatással lehetővé teszi, hogy minden idejüket az alkotó munkának szentelhessék...

Ligeti Erika

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NEMZETI
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG

1979 SEP 20

1021

7

Ligeti Erika

Csukás István

HÁROM HÁZ MEG EGY TETŐ

„Megállapodás. A Csepeli Fémmű önkéntes elhatározásból vállalja, hogy a Tápé községben folyó árvízhelyreállítási munkában 31 fővel társadalmi munkában részt vesz, ennek keretében felépít három darab családi házat, és egy háznak a tetőszerkezetét, valamint két ház alapjának a teljes feltöltését. Az elvégzett munkát felmérés után kérjük özv. Terhes Antalné (Vincze Anna) Tápé, Beszterce utca 26. szám, valamint Berta Antal és neje (Cs. Nagy Piroska) Tápé, Beszterce utca 23. szám alatti lakosok, árvízkárosultak számlájába beszámítani, azaz kérjük ezen munkabért nevezettek számlájából levonásba hozni. A Szegedi Építő Ktsz a fentieket örömmel tudomásul veszi..." stb. Tápé nagyközség tanácsa is örömmel veszi ezt a megállapodást, olvasom tovább a sok aláírással többszörösen megerősített hivatalos lapot.

Föltételezhető, hogy a Beszterce utcai két család legalább ekkora örömmel fogadta a hírt, elmentem mégis az egyikhez, hogy meggyőződjem róla. Berta Antal feleségével és négy lányával lakott a Tisza-soron, ötödik lánya pedig — pontosabban az első —, férjével és gyermekével a közelben albérlőként. Amikor a szék lába már besüppedt a konyha földjébe, akkor húzódott át az új család a szülőkhöz, onnan menekültek néhány nap múlva tovább, együtt, idegen helyre, amikor jött a még nagyobb víz. Kilencen vannak tehát együtt, szükségszálláson, de az is lehet, hogy mire a róluk szóló írásunk

Kiss István

Horváth Dezső

ELSZ
LE

Ha a kezdeményezéseket köt-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 MÁJ 8.

1021

Ligeti Erika

Csütörtök, 1969. május 8.

Ligeti Erika szobrai és érmei

a Derkovits-teremben

Eredeti tehetség a *Derkovits-teremben* első gyűjteményével jelentkező *Ligeti* Erika szobrász. Nem ismeretlenként azonban, hiszen több, nagy csoport kiállításon láthattuk munkáit, Stúdió-bemutatókon, és a vásárhelyi kiállítások állandó, sikeres részvevője. Mestere egyben a vásárhelyi nyári kolóniák patrónusa: *Szabó Iván*. De előre jelezhetjük, hogy témaválasztása és formaadása egyéni, vagyis az önkifejezés teljes szabadságát élvezte mestere szárnyai alatt is. Ez pedig mindkettőjük dicséretére válik.

A fiatal szobrásznő két, egymásnak csaknem ellentmondó érzéstartalmat fejez ki munkáiban. Az egyik a túlcsorduló érzelem a gyengébbek, különösen a gyerekek iránt. Ez a túlcsordulás pedig nem mézcsordulás, mert ebben is jelentkezik a másik, a csöppnyi irónia, ami máshol-máskor fanyar humorba vált. Az érzelmi telítettség érthető és indokolt a kismamánál, egy alig pár hetes bébi minden gyengédséget kiváltó, állandó közelségében. De a gyerekszobrokkal, ezekkel a félszeg bájjal álldogáló kis fafigurákkal már jóval előbb találkoztunk, s valójában ezzel hívta magára a figyelmet. Apró szobrai közül elbűvölő az eggyé vált *Kislovas* és nem utolsósorban az egyetértő humorral és plasztikailag is érdesebben formált *Dolgozó király*. De hát mit dolgozik egy király? Ül a földön koronásan, palástban és a térdén tart egy kicsi katedrálist, vagyis tervez, építtet, alapít.

Derű és dráma, szatíra és pátosz telíti érmeit, de még nagy kifejező erejű portréit is, különösen csúfolódva önmagával. A csaknem ötven darab érme között kis remeklések találhatók. Invencióbőségét bizonyítja a *Bábfesztivál* 12 variációja, amelyben, híven a valósághoz — nagy szerepet kapnak a pompásan mintázott kezek. A nagyon várt kisbabát, vagy a nagyon szeretett fivért lírai bensőséggel, de a szonett formaszigorával fogalmazza gyermektenyérnyi felületre. Che Guevara emlékét, a forradalmárt és az embert, két, roppant érdekes felfogású érme őrzi. Álom és valóság, konkrét személy és elvont gondolat szép arányban ötvöződik az érmeken. Jean Louis Barrault, vagy egy másik bohóc, *Madár, Mese, Múzsa, Új bolygó és tengermélye, Hippy* és *Lohengrin* a címe és ábrája számos munkájának, ezek inspirálták erős hullámverésű érzelmeit és gondolatait. Nyílt szívvel és szellemmel fogadja be a világ dolgait, hogy szubjektív élménnyé forrósítsa az objektív látványt s mindezt bronzba fogalmazza az ár-apály elemi erejű, tiszta ritmusára.

Ez a kisplasztika legújabbkori szobrászatunk javából való. S nem először ötlik fel a gondolat, hogy képzőművészetünk egészében élen jár az éremművészet, s így kívánatos volna egy nagyobb, az eddigi — 1945 utáni — összteljesítményt legjobb darabjaiban képviselő kiállítás megrendezése. Ebben is Ligeti Erika megkülönböztetett helyre tarthat számot.

Oelmacher Anna

Csütörtök,

Ma kezdődik a magyar

A hagyományos tavaszi békehónap a társadalmi és tömegszervezetek közös nagygyűlésével csütörtökön kezdődik. A nyitóünnepségen, az építők Rózsa Ferenc székházában megjelenik majd *Ha Van Lam* nagykövet, a Vietnami Demokratikus Köztársaság Párizsban tárgyaló kormányküldöttségének helyettes vezetője és *Tran Hoai Nam*, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottságának tagja, a DNFF Párizsban tárgyaló küldöttségének helyettes vezetője is.

A tavaszi békehónap keretében május 8-a és június 17-e között *számos békegyűlés és nemzetiségi összejövetel* teremt majd fórumot arra, hogy elmélyüljön hazánkban is a VDK iránti szolidaritás, s hogy a gyűlések részvevői hangot adjanak az Európa biztonságát fenyegető neonácizmus elleni érzelmüknek.

A békehónap nagy nyitánya után minden megyében lesz nagygyűlés, s ezeken az ünnepségeken társadalmi és politikai életünk vezetői méltatják a magyar békemozgalom *húszesztendős eredményeit*, ismertetik a jövő feladatait.

Magas rangú vietnami vendégek Budapesten

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa és az Országos Béketanács meghívására szerdán magas rangú vietnami vendégek érkeztek Budapestre: *Ha Van Lau* nagykövet és *Tran Hoai Nam*, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottságának tagja, a párizsi békekülöttségnek, a Vietnami Demokratikus Köztársaság, illetőleg a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front delegációjának helyettes vezetője.

A vendégeket a Ferihegyi repülőtéren *Erdei* Ferenc, az Elnöki Tanács tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, *Mátyás* László, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára, dr. *Réczei* László, az Országos Béketanács alelnöke, *Sebestyén* Nándorné, az Országos Béketanács titkára, valamint a Külügyminisztérium több vezető munkatársa fogadta. Megjelent a fogadtatásnál *Nguyen Van Phuc*, a VDK magyarországi nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, *Le Huu Van*, a Dél-vietnami

Vietnami Demokratikus Köztársaság kormányának négy, illetőleg a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front öt pontos állásfoglalásának realizálásáért. Az amerikai küldöttség viszont — a dél-viet-

Eredményes mű

a Budapesti Vegyimű

Méltán emlegetik vegyipari körökben a *Budapesti Vegyiműveket* „a hazai kémiai ipar bölcsőjeként", hiszen több mint száz esztendővel ezelőtt indult meg a termelés a vállalathoz tartozó egyik üzemben. A ma öt gyáregységből álló nagyvállalat eredményeiről, kutatásai-

Ligeti Erika

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger

1969 AUG 28

Egri Nyár 69.

Ligeti Erika kisplasztikái

Az egri közönség két héten keresztül láthatta a művelődési ház kamaratermében Ligeti Erika kisplasztikáit.

Az átgondoltan, forma és tartalom szempontjából egyként, szervesen felépített kiállításon az az érzése támadt a szemlélődőnek, hogy egy komoly asszony, a saját lakásában vezet végig és ott mindent megmutat, ami legbensőbb énjét kifejezi. Mintha ezek az érmék és kicsiny fa-, bronz- és ólomszobrocskák egy modern, történelmi gyötrelmeket megélő és történelmi nagyságot megérző asszony lírai, itt-ott szenvedélyes, néhol szatirikus vallomásai lennének. Egy bizonyos: minden témáját elsősorban az érzelmi fűtöttség, a művésznek az ábrázolandó, a megörökítendő téma iránti mély rokonszenve jellemzi.

Fel kell figyelnünk az arányokra, amelyekben a művész mondanivalóját — legszívesebben így nevezném — személyes vallomását elénk hozza. Nyilván a népdal ihlette meg a Virágom, virágom érme megkomponálására, mint ahogyan a zenei hatás nyomon követhető a Kodály-érmeknél is. De témát jelentenek a szobrászművész számára a víz és a szél is, az is, hogy ember születik, meg az, ha valaki a párját szereti, főképp ha az a szerető ráadásul még a kalózoké is. A város élménye a maga szükségszerűen geometriai ábrákat kölcsönző házsziluettjeivel, a bánat a halál felett (Requiescat), az ember születése feletti öröm is megmozdítja az asszonyi szívet, hogy az egyszer volt élményt kimentse az időből maga, és közönsége számára.

Az apró karakterszobrocskák mind-mind hoznak a néző számára jellemet azokról, akiket a szobrász megmintáz. A bronz Próbababa éppúgy, mint a fából készült Guggoló az annyira jellegzetes pózban, tartásban és kifejezésben, mint a Borivó, vagy Gyurka, vagy a Fésülködő. Két terrakotta-portrét is láthatott a közönség: az egyiket Co-Gi-I-An-ról mintázta, a másik az Alex címet viseli. Mindkét arcon az egyéniség tiszta harmóniája ül, ezek az emberek nem lehetnek mások, mint aminőknek a művész ábrázolja őket. Harmóniájuk nem másítható meg, a művész a fényképnél biztosabban rögzítette az egyéniséget kifejező arcvonásokat. Éppúgy, mint saját portréján is, ahol az önirónia és játékosság még szembeszökőbbé teszi az ön- és emberismeret jelenlétét és az őszinteségre való törekvést.

Ligeti Erika környezetét, az elérhető témákat oldja fel magában alkotássá és az anyagból olyan formákat csal ki, amelyekkel belső világát teszi láthatóvá. Így jut el a Régiók-hoz, a Horror vacui-hoz, Ehnaton és Copernicus portréjához, a kissé bonyolúltan fogalmazott Szénkesegyházhoz is, mert néha az elvont élmények, a történelemből felmerülő arcok és félelmek, szenvedélyek is tettre kényszerítik az alkotót.

A kiállítás paravánján közlik, hogy a művésznő tíz éve állít ki, és hogy Beck, Ferenczy és Borsos voltak, lehettek rá hatással. Ligeti Erika szellemi őseit lehet keresni és meg is lehet találni, de úgy érzem, hogy ebben az esetben nem ezek az adatok a fontosak. Az asszony a maga dimenzióiban, a saját érzelemvilágából fogant, pontosan jellemző alkotásokkal állt közönsége elé. És ez így, együtt, feltétlenül rokonszenvet ébreszt.

(farkas)

t- és

nkb

gyrédén

nyújt át a delegáció tagjainak.
(Kiss Béla felvételei.)

döttségnek és egy bőségkosarat, a szövetkezet termékeivel megrakva. M. V. Zajcev köszönetet mondott az őszinte, baráti találkozóért, amely alkalmat adott a két testvérnép igazi érzéseinek kifejezésére.

A gyűlés részvevői közül *Srajber Ferencné* kért szót, hogy a termelőszövetkezet tagjai nevében elmondja jókívánságait, kérve a csuvas küldöttséget, vigye haza magával a nagyrédeiek, a Heves megyeiek szívélyes üdvözletét.

Jól sikerült, színes kultúrműsor zárta a baráti gyűlést, amely ízelítőt adott a nagyrédei fiatalok népi tartalmú kultúrájából, hagyományokat őrző művészetéből.

★

Tegnap az esti órákban, vendégeink tiszteletére a megyei tanács végrehajtó bizottsága vacsorát adott.

A Népújság augusztus [illegible]-i számában három visontai vezető véleményét idéztük azzal a kérdéssel kapcsolatosan, hogy mi van a Gagarin Hőerőművel? A három megkérdezett véleménye nem egyezett ugyan, de a válaszokból kitűnt, hogy az erőmű első üzempróbái nyugtalanítóak. A vártnál több és súlyosabb a hiba.

Ismét felkerestük az erőművet és most arra kértünk választ, hogy az elmúlt hetekben főleg milyen munkákon dolgoztak, hogyan, milyen eredménnyel javítják az eddig észlelt hibákat?

Mi lesz a turbinával

A Láng Gépgyár a középnyomású turbina forgórészét Budapestre szállította és ott végzik a szükséges ellenőrzéseket, javításokat. Bár a vizsgálatok még nem értek véget, az már szinte biztosnak látszik, hogy a turbina forgórészénél konstrukciós változtatásokra lesz szükség. Javítják, illetve átalakítják az első gépegység turbináját. Nem kaptunk megnyugtató választ, hogy mikor fejezik be ezt a munkát, de a Láng Gépgyár ígérete szerint szeptember elején.

A turbina javításának elhúzódása időveszteséget jelent, befolyásolja a többi üzemrész próbáját is. Augusztus 15-én a Magyar Villamos Művek vezérigazgató

Bemutatjuk Népköztá

A Mi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Film-Színház-Muzsika

1969 MÁJ 17.

Ligeti Erika

1021

A „SZÉPSÉG" VÉDELMÉBEN

„A Tv Galériája adásában találkoztam *Ligeti Erika* szobraival és plakettjeivel, és nagyon örülök, hogy így történt. Azok a kérdések és válaszok, amelyek a műsorban elhangzottak, érthetővé tették számomra, hogy a mai szobrászok is, és személy szerint Ligeti Erika, *akarnak* valamit a szobraikkal. Én ugyan csak a hagyományos, klasszikus szobrászatot szeretem, de most legalább értem, hogy azért nem humbug, kóklerség, amit a maiak csinálnak. Egyet azonban nem értek. Ott volt a *James Dean*- és a *Szörényi Levente*-plakett. James Dean — az Édentől keletre című filmben láttam — kifejezetten szép volt, és a Szörényi is jóképű fiú. Miért nem ezt a tulajdonságukat ragadta meg a művész, hiszen a szobrászat fő témája az emberi szépség és a lényeget is ezzel domborította volna ki, hiszen sikerükben ez lényeges szerepet játszott?" *(Kertész Olga.* Budapest)

James Dean legendás népszerűségének titka az volt, hogy mint színész, egy generáció nyugtalanságát, életérzését fogalmazta meg. A szobrász *ezt* a tulajdonságát, a benne megtestesülő életérzést akarta megfogalmazni. Ezt tartotta lényegesnek, mint ahogy Szörényi Leventében is azt az erőt kereste, amely a fiatalokra hatni tud. Jól sikerült plakettjei is bizonyítják, amit amúgy is tudunk: a színész, előadó művészetében nem a külső szépség a lényeg — bár az sem lényegtelen . . .

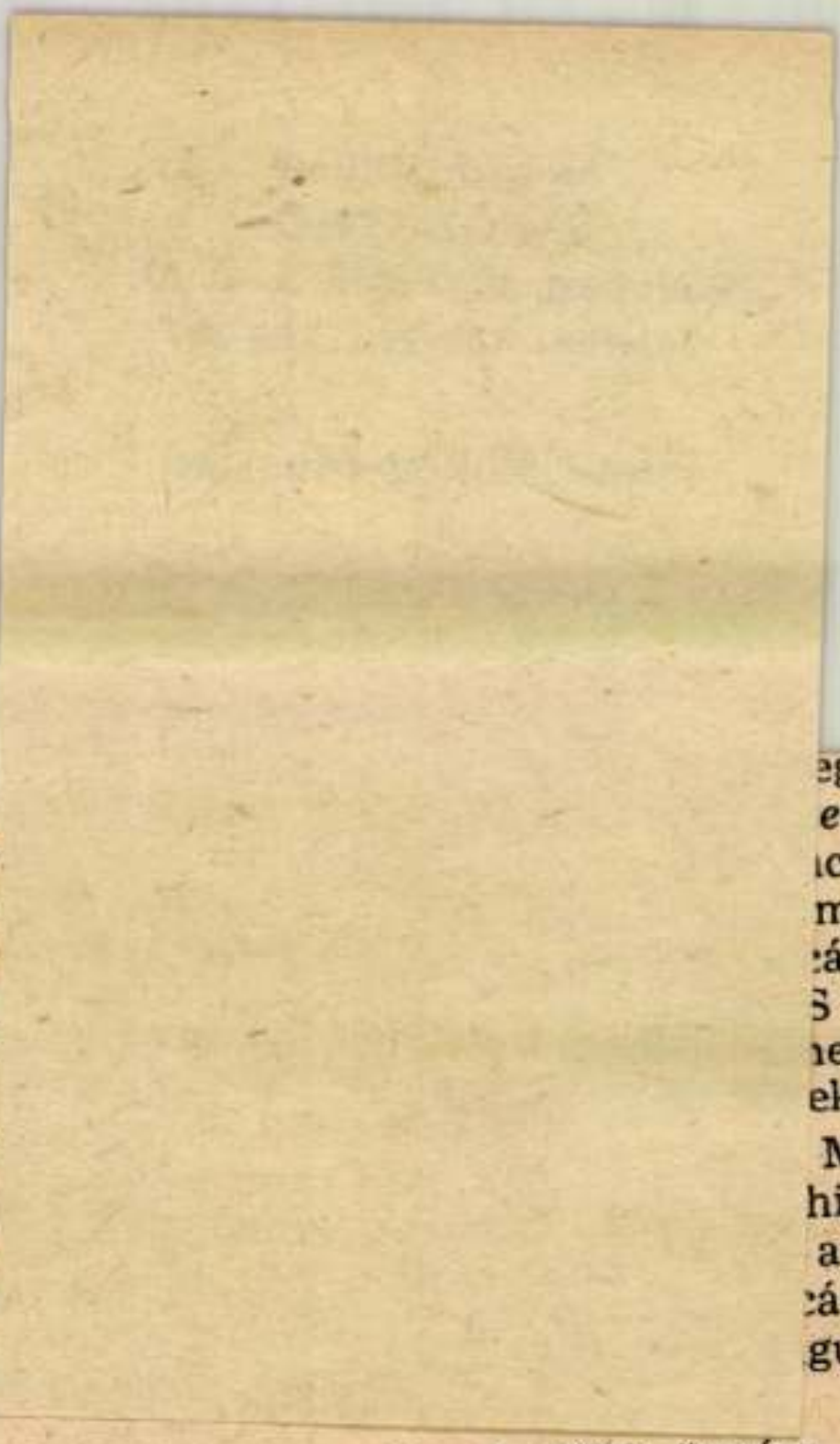

egyét a Fórum aszta-
emélytelen éteri lény
ciáját akarta látha-
met illesztett. Ezen a
:át villantották fel az
S ez mindjárt új színt
nem a nézők számára
ek a párbeszédek.

Magyar Népköztársa-
hippi-szerű" fiatalem-
a rendőrök állandóan
:án megszólított társai
gukat, mint a normál-

m — kezdte válaszát a legfőbb ügyész, *s ezzel egy megkapó*
áma kezdődött el az államhatalom és a hosszúhaj között;
ottuk, át is éltük a parányi, de szinte mindannyiunkat gyen-
egérintő konfliktust. A legfőbb ügyészi szigor képviselőjéből
rtés szólalt meg. A konfliktus talán nem oldódott fel telje-
l emberibb és közvetlenebb síkra helyeződött.

ilyen epizódok a legpergőbb, legfeszültebb Fórum-műso-
különben is: a tévé kamerája és a riporter-mikrofon két ka-

Ligeti Erika
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1970 FEB 11
1024

Vendégünk volt

Ligeti Erika
és
Nagy B. István

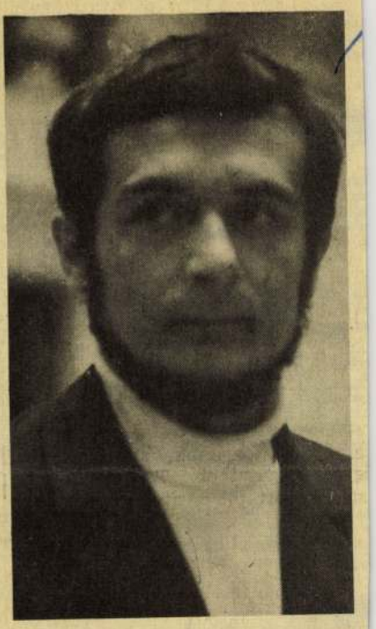

Fiatal képzőművészek sorsa, pályájának alakulása nem kevésbé érdekes befutott, idősebb társaiknál. Kevés, gyakorlatlan szóbeli megnyilatkozásaikban ezt maguk bizonyítják. Mondatalkból még hiányzik a tapasztaltak kiforrott természetszemlélete, a megtett út kölcsönözte biztonság, az anyagismeret száz százalékos nyugalma. De elevenen él bennük az elismertetésért küzdő akarat minden élménye. Úgy hiszem, Ligeti Erika ezért annyira közvetlen, szívélyes és energikus, és Nagy B. István ezért csendes, szerény és egyszerű. Érdemes megszólaltatni őket.

– Hogyan emlékezik vissza indulására? – kérdezem Ligeti Erika szobrászművésztől.

– Apám számtantanár volt, én jó matematikus. Azt remélték, hogy én is matematikát fogok tanítani, sőt egy időben a vegyészet is vonzott. Nem sokáig. Apám bánatára, majd hamari belenyugvására a képzőművészet iránt érdeklődtem. Máig is csodálkozom, hogy milyen könnyen sikerült bejutnom a Képzőművészeti Főiskolára. Példaképem mindvégig apám. Mesterem és segítőtársam Szabó Iván, akinél a főiskolán hat évig tanultam.

– A főiskola után rajzot tanított.

– Igen, öt évig általános iskolában. Ez nehéz feladat volt számomra, de nagyon fontos is. Engem megtanítottak látni a vonalakat és az arányokat, de hogyan érjem el, hogy ezt meglássák a gyerekek is? Azok a srácok frissebb szemmel nézték a világot, ők is hatottak rám. Azt hiszem, azzal az öt évvel is közelebb kerültem a lényeghez.

– Ha már a tanításnál tartunk, mi a véleménye, hogyan tanítsa a mester a tanítványát?

– Természetesen nem direkt módon. Azt mondom, ahogy Szabó Iván tette. Lehetőleg mindig a növendék hangján és mindig csak javasolt: hol változtassunk az arányokon, mi nem jó. A többit ránk bízta. 1964-ben Derkovits-ösztöndíjat kaptam, s aztóta „szabadúszóként" dolgozom. Szentendrén van műtermem és lakásom, itt élek családommal. Hódmezővásárhely volt az első önálló bemutatkozásom színhelye, ide ma is szívesen ellátogatok. Megrendelés után dolgozom, igen nagy szórakozással. Húsz plakettből néha csak ötöt tartok meg. Gimnáziumi matematika tanárnőm egyszer azt mondta, hogy lusta vagyok. Ez örök hajtóerőm.

– Nagyobb szoborterv vagy az absztrakt nem foglalkoztatja?

– Három nagyobb szobrom van, részben még ezután öntik. A kisplasztikát – szobrokat, érméket – közvetlenebbnek, jobban sajátomnak érzem. Fizikai, szellemi lehetőségeimnek ez inkább megfelel. Az absztrakthoz nincs kedvem. Úgy érzem, amit most csinálok, abban van annyi érdekesség, ami életem végéig elég lesz. A jó absztrakt ritka, ráadásul az értékelés is labilis.

– Debrecent hogy fogadta?

– Először vagyok itt, de most sincs idő megnézni a várost. Máskor is eljönnék-e? Ha hívnak, természetesen.

Nagy B. István színgazdag képei tartósan lekötik a szemlélő figyelmét s többször a vásznak elé csalják a nézőt. Elemezni kell Nagy B. István képeit. Hogyan került Debrecenbe első kiállítása?

– Ligeti Erikával Pestre startoltunk ezzel az anyaggal. Mivel ott csak az év végére kaptunk terminust, ezért először ide jöttünk.

– Kérem, mondjon valamit indulásáról, kezdeti élményeiről.

– Egész eddigi tevékenységemet egy buvó patakhoz hasonlitanám, amely most bukkan a felszínre. Hatéves korom óta rajzolok. Kezdetben a színek és játékok összerakása volt az egész. Az iskolás évek kötelező feladatai háttérbe szorították ambícióimat. Túl jó tanuló voltam, a külső követelményeket annyira komolyan vettem, hogy nem maradt erőm a belső indítékok felszínre hozására. Pedig a tanár is elsősorban tanítványa saját világát szeretné megismerni. Így aztán elég későn léptem az önálló felfedező útra. A színek után a zene jelentette a legnagyobb élményt.

– Nem érzi magát öregnek vagy elkésett fiatalnak? Első önálló kiállítása már közelebb találja a negyvenhez.

– Nem. Habár ez a kiállítás öt évvel ezelőtt is megtörténhetett volna. Az azóta eltelt időszak: tapogatózás, erőgyüjtés. Úgy érzem, szükségem volt rá, hogy most már én is a közönség elé merjek állni képeimmel.

– Mi foglalkoztatja a festészetben? Melyek elméleti, módszertani problémái?

– A tudati és tudatalatti jótékony képformáló szintézisét szeretném megvalósítani. Vagy fogalmazzunk úgy, hogy a tudatalatti képformáló erőket a tudatos, tartalmi szándékkal szeretném egyesíteni. Kicsit bonyolult? Még valóban az elején tartok. Kezdeti képeim eldöntött, tudatos képek voltak, ma már ezt a szintézist gyakorolom. Mindemögött kell lennie etikai szándéknak is: hasznos legyen a művészet az embernek. A képek fizikai felépítése szintén problémám. A háttér és a tárgy együttesét, a térben lezajló mozgást, dinamikát figyelem. Mindkét eset reális: a háttér és a tárgy is lehet mozgásban és nyugalomban.

– A zsámbéki kompozíció képei statikus részét képviseli. A téma kilencszer tér vissza itteni festményein. Mi az eredete és lesz-e folytatása?

– Zsámbék Pesttől huszonhét kilométerre fekvő helység, régi templomához szívesen kirándulok. Számomra a magyar történelem és kultúra nagyságát. kicsiségét, romosságát jelenti. Színben is, háttérben is egyszerű, kifejező motívumot ad. Nem tudom, hogy fogom-e folytatni.

– Több képét, mintha egy ablakba vagy koordinátarendszerbe helyezte volna. A Bolygónk, a Zsámbéki ablak, a Kompozíció, a Művész című képei bal oldalán látható a függőleges, vízszintes metsző.

– A kozmikus és amorf formák szigorú rendet követelő állapotait jelképezi. Egy olyan érzésemből született, hogy a világ mozgó jelenségeit csak egy kis helyről tudjuk érzékelni, de az átlagember még így sem részese a kozmosz felfedezésének. Ugyanakkor az előbb említett mozgó tárgyat is segít elhelyezni a térben, a téma balról jobbra való haladását, fejlődését fejezi ki.

Ligeti Erika és Nagy B. István közös kiállítása egy küzdelmes, nem alkuvó, felfelé ívelő művészpálya jelentős eseménye. Lehetetlen további jó munkát és sikereket nem kívánni nekik.

Rácz Péter

ember, megis- célját- lő dol- elvált, zonnyal. ntos cí- levelekre s meg- kiadóba.

új-zé- agyarva- nyák és gegyezés olhatók, t. Deb- Petőfi

lisznóból nnát és totányos

értés el- 2.

yes ha- 1 2 db 125 kg hónapos ldő ár- jutalom-

tya el- , Deák

apható.

négy ekamié, lel, asz- székek, kant bi- u. 13.

apotban Érdek-

s ágy- MÁV

yvszek- flókos.

ekrény, ynemű- Poroszl-

háló-

, kom- ynemű- tűzhely, u. 10.

méretű egy- sméretű u. 19.

áló el- u. 132.

szekrény, ágyak, stelázsi. Pacsirta u. 28.

Világos hálóbútor, nem festett, sürgősen eladó. Jánosi út 35.

Eladók négyszemélyes rekamié garnitúra, kétszemélyes deharekamié. Kígyó u. 27. 3. ajtó.

Eladó hármasszekrény, kombináltszekrény, heverő, konyhabútor, ágyneműtartó, Singer varrógép, bútángáz-tűzhely palackkal, lemezjátszós rádió, olajkályha, páncéltőkés pianínó. Árpád tér 24.

Új sötétbarna dohányzó asztal és dunyha eladó. Erzsébet u. 32. IV. 14.

GÉP ÉS SZERSZÁM

Eladó 220 voltos hegesztő trafó, 2200 forintért és hegesztő aparát 1000 forintért. Balogh János, Biharkeresztes, Damjanich u. 8. szám.

Eladó Singer süllyesztős varrógép. Kórház u. 3. I. ajtó.

200 mm-es gyalugép, körfűrésszel eladó. Hajdúnánás, Wesselényi u. 25.

Eladó oszlopos fúrógép, (gyári) kőszörűgép, villanymotor, satu, satupad, daráló, 400-as szalagfűrész. Hajdúböszörmény, Thököly u. 50. Nagy Imre.

Vilanyvarrógép eladó. Darabos u. 12.

24 kalapácsos daráló, felújított állapotban eladó. Halasi Ferenc, Nyírábrány, állomás.

Jó állapotban levő mosógép eladó. Meszena u. 15.

EGYÉB

Vennék bolti mutatós vagy tányéros pultmérleget és 50, esetleg 100 kg-os tizedes mérleget. Ajánlatokat Nyár u. 8. IV. 14., Erdősné címre kérem.

Idős nőnek, férfinak vagy házaspárnak gondját viselné lakásért „Fiatal házaspár" jeligére a kiadóba.

Új menyasszonyi ruhák kölcsönzése. Poroszlay út 7. Nagy választék, olcsó árak.

Pelyhes toll eladó. Kavics u. 1. Epreskert utcából nyílik.

Sürgősen, olcsón eladó perzsaláb bunda. Szabadság út 91. III. 52.

Megrendeléseket Polgár, TOVÁLL címre kérjük.

Gázolajfűtéses, beépített cserépkályha, olajkályha, 1 db 160 literes gázolajtartály eladó. Megtekinthető 6 órától. Április 4. útja 35. III. 14.

Olajhálylya eladó. Jósika u. 12.

Hímzett irhabunda, női, eladó. Bólyai u. 7. B. Érdeklődni 5 órától.

Trágya kapható. Kétmalom u. 8.

Barna fél bőrkesztyűmet elvesztettem. Megtalálóját jutalmazom. Teleki u. 20.

Tokaj antenna rúddal eladó. Tímár u. 9. Molnár.

Fehér cserépkályha olcsón eladó, sütővel. Simonffy u. 59. Weisz.

NDK mély gyermekkocsi jó állapotban eladó. Sarló u. 2. Árpád tér folytatása.

Orkánkabát, orkándzsekik, műanyagdzsekik, műbőrkabátok, nylonkabát javításai. Hatvan u. 2.

Bor, jó zamatú, termelőnél kapható. Cserepes u. 8. Gállék.

Idős nő családtagnak keresek saját lakásomba, gondviselésre, eltartásra, kényelmes életre. „8000" jeligére a kiadóba.

Eladók tyúkitató vályú, tojatók, 5 m lábrácsok. Vőfély u. 14. Csapókert.

Eladó fürdőszoba berendezés, bután gázmelegítő, gázboyler, szalagfűrész, 220-as villanymotor, kompresszor, radiátor, hegesztőtrafó, akkutöltő. Árpád tér 24.

Vegyestrágya eladó. Határ út 10.

Eladó 4 db szék, keményfaágy matraccal, 2 db asztal, káposztáskád, csavaros tanuló asztal, nyulaknak csicsóka, sárgarépa, fehér csöves tengeri. Homok u. 11.

Modern új nyloncsipke menyasszonyi ruha és fátyol kölcsönzés. Jászai Mari u. 2. II. 7.

Használt gázkonvektor eladó. Érdeklődni 17 óra után. Hámán Kató u. 26.

Keresek megvételre egy és kétágú létrákat, 100 literes vashordót, jó állapotban levőt. „Vashordó" jeligére a Hirdetőbe.

Légpuska eladó. Tegez u. 105. Hátul, 5 óra után.

Olajkályha, garanciálisan sürgősen eladó. Hétvezér u. 23.

tésvezetőnél, 8—16

Gyors- és gépírót péssel felveszünk. árugyár, Debrecen,

Nyugdíjas gépíró órás elfoglaltságga Jelentkezés írásban lyesen a Hajdú-Bihá házati Kiskereskedelmi munkaügyi osztályá Béke útja 13.

Perfekt gyors- és nali belépésre felveszunk. Jelentkezés írásban vagy személyesen a Hajdú-Bihar megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat, munkaügyi osztályán, Béke útja 13.

Kéményseprő átképzősöket debreceni munkahelyre felveszünk. Hajdú-Bihar megyei Kéményseprő és Kályhás Vállalat. Jelentkezni Varga u. 28. sz. alatti központban.

A berettyóújfalui Szabó Ktsz felvételre keres mérlegképes könyvelőt, belső ellenőri állásba. Csak berettyóújfalui lakással rendelkezők jelentkezzenek. Cím: Berettyóújfalu, Mártírok u. 17. Papp Imre főkönyvelő.

Felveszünk áruátadót, karosszérialakatost, gépkocsiszerelőt és autóvillamossági szerelőt. BARNEVÁL, Diószegi u. 1.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat

felvételre keres:

kőműves,

ács- állványozó,

burkoló

szakmunkásokat

és gépkocsi

rakodókat.

Munkásszállás és főétkezés biztosítva.

Jelentkezés a vállalat munkaerő-gazdálkodásán Debrecen, Kálvin tér 11.

munkást vesz fel a Hajdú—Szabolcs megyei MÉH Vállalat. Jelentkezés Debrecen, Külsővásártér 3.

Autóbuszvezetőt felvesz a Kossuth Egyetem. Jelentkezés a gondnokságon.

Nagy gyakorlattal rendelkező rádió-, tv-műszerészt és villanyszerelő szakmunkást alkalmaz a Villamosipari Szövetkezet, Rákóczi u. 12.

Víz- és Mélyépítő Vállalat fejlesztési munkakörbe alkalmaz legalább 5 éves gyakorlattal egy fő általános mérnököt, egy fő építészmérnököt, egy gépészmérnököt. Jelentkezés Debrecen, Széchenyi u. 46., fejlesztési osztály vezetőjénél.

Lakatos és asztalos szakmunkásokat alkalmaz a MÁV Járműjavító Üzem.

Gépíró, irattárosi munkakörbe azonnali belépéssel munkaerőt felveszünk. Jelentkezés Tégla- és Cserépipari Vállalat, Kálvin tér 9., IV. em. 434-es szoba.

Kőműves, villanyszerelő, festő szakmunkásokat, villanyszerelő és kőműves segédmunkásokat, kivitelező művezetőket, technikusi képesítéssel és gyakorlattal építészmérnököt, építőipari árelemzőt alkalmazunk, debreceni munkahelyekre. Jelentkezés Debreceni Építőipari Vállalat, Irinyi u. 20.

Gyakorlattal rendelkező gyors- és gépírót, szállítási előadót, anyagbeszerzési előadót, raktárkiadót és segédmunkásokat alkalmazunk. 44 órás munkahét. MGV Debrecen, Szoboszlói út 50.

Villanyszerelőket és vízvezetékszerelőket alkalmaz külszolgálatos munkakörbe. 44 órás munkahét az MGV Balmazújvárosi Gépjavító Állomása.

Építészmérnököt és építésztechnikust felveszünk, nagy beruházások műszaki ellenőrzésére és előkészítésére. Szolgálati lakást biztosítunk. Házastársnak is állást adunk. Építészházaspár előnyben. Jelentkezés személyesen vagy levélben (végzettség, eddigi gyakorlat, javadalmazási igény megjelöléssel). Szolnok megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat, Törökszentmiklós, Bethlen u. 45—49. Telefon: 114-125, 126-os mellék. Utiköltséget felvétel esetén térítünk.

Szövőátképzős munkakörbe 16 évet betöltött fiatalokat felveszünk. Leányotthoni elhelyezést biztosítunk. Jelentkezés levélben. Újpest, Hazai Pamutszövőgyár, Budapest, IV., Baross u. 99.

Kőműves és ács szakmákban ipari tanulókat vesz fel a Debreceni Építőipari Ktsz. Jelentkezni lehet felvétel végett: Hatvan u. 43. sz. alatt a személyzeti vezetőnél.

Fiatal mérlegképes könyvelőket alkalmazunk. Jelentkezéseket a kiadóba „Számvitel" jeligére kérjük.

MEDICOR felvételre keres portásokat, öltözőőröket, gyors- és gépírót, hegesztőt és férfi betanított munkásokat. Jelentkezés a munkaügyi csoportnál Debrecen, Hámán Kató u. 98.

Debreceni telephelyünkre bérelszámolásban jártas munkaerőt azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés Tégla- és Cserépipari Vállalat, Debrecen, Kálvin tér 9., II. em. 209. szoba.

Gépkezelőket, asztalos szakmunkásokat, azonnali belépéssel felveszünk. Debreceni Építőipari Ktsz, Fokos u. 7.

MEDICOR felvételre keres esztergályos, műszerész és lakatos szakmunkásokat, valamint férfi betanított munkásokat, betanított munkásoknál szakmunkásvizsga letételére lehetőség van. Jelentkezhetnek vidékiek is, utazási hozzájárulást térítünk. Jelentkezés a gyár üzemgazdasági osztályán, Debrecen, Hámán Kató u. 98.

agfeldolgozó Vállalat felvesz géplakatos
nkásokat a vállalat Hétvezér utcai üzemébe
az üzem vezetőjénél, Hétvezér u. 16. sz. alatt.

unk hálás köszörokonainknak, jó olt munkatársakpédoknak és megTejipari, valamint llalat vezetőségédnak, akik felejtnk,

JÓZSEF,
llalat műszerésze

elentek, ravatalára virágot helyeztek, lmunkban részvevő k.

gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy felejthetetlen jó férjem, édesapánk, apósunk, nagyapánk, dédnagyapánk, testvérem, sógorom és jó rokonunk,

BORZA GÁBOR
MÁV-nyugdíjas

életének 89. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett kedves halottunkat f. hó 13-án, pénteken délután 2 órakor fogjuk a Köztemető I. o. ravatalozójából, a ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni.

A gyászoló család

Lakás: Arany János u. 11.

Figyelem!

Farsangra

kisestélyi ruhák nagy választékban, több színben és fazonban kaphatók a Debreceni Ruhagyár Mintaboltjában. Csapó u. 42.

Ligeti Erika szobrász

■ Mától tekinthető meg Ligeti Erika szobrászművész kiállítása a tatabányai Kernstok-teremben.

○ *A Művészeti Szakszervezetek*

Népszabadság, 1986. 1. 10

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ligeti Erika, Munkácsy díjas szobrászművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1984 MÁJ 12

Derű — bronzba öntve

1022

Ligeti Erika kiállítása Mohácson

A mohácsi Bartók Művelődési Központ rendszeresen rendez kiállításokat a Kossuth mozi kamaratárlatokra nagyon alkalmas emeleti termében: népművészeti és termékbemutatók mellett a képzőművészet is helyet kap itt. Különösen jó kapcsolatba kerültek a népművelők a szentendrei művészekkel: Kocsis Imre és Asszonyi Tamás után most *Ligeti Erika* szobrászművész mutatkozik be a mohácsi közönségnek.

Ligeti Erika 1958-ban fejezte be a Képzőművészeti Főiskolát, Szabó Iván növendéke volt. Rendszesen szerepelt a Fiatal Művészek Stúdiójának kiállításain, 1972-ben Munkácsy-díjat kapott. Jelenleg Londonban és Varsóban vannak kiállításon érmei és kisplasztikái. A Mohácson látható anyag érmek, néhány kisplasztika és hogy a kép változatosabb legyen, néhány rajz — elsősorban egységességével, derűjével, játékosságával lepi meg a nézőt. *György István* filmrendező megnyitó szavaiban azt emelte ki, hogy Ligeti Erika munkássága abban az időszakban teljesedett ki, amikor az érmészek feszegetni kezdték a műfaj korábban merev határait, és a megszokott ünnepélyeséget felváltotta a bensőségesség, a személyesség. Az itt kiállított érmekben erre láthatunk példát: szelíd lírára, humorra, sőt iróniára.

Mindez nem jelenti azt, hogy nem készít kellő színvonalon, szigorúbb kötöttségekkel járó emlékérmeket: de Bartók, Bródy, Kőrösi Csoma portréi mellett megjelennek a szentendrei művészeti hetek egy-egy eseményének finom vonalú rajzolatai is. Filmfesztiválra is készített díjat, s e díj variációi itt egymás mellett az alkotó műhelyébe engednek bepillantást. A Luca-babám című kisplasztika pedig — amely szintén díj lett volna, csakhogy megmaradt tervnek — a már említett játékosságra példa: tíz darabra szedhető szét és gyermek által is összerakható.

Szép kisplasztikák teszik teljessé képünket Ligeti Erika munkáiról: közülük különösen a Babits és a Szerelmem, Moszkva címűeket emeljük ki.

G. T.

A S
közé

m ... őt

JELEN
szem
Szige

A CEMENT- ÉS MÉSZMŰVEK BEREMENDI GYÁRA

FELVESZ

— villanyszerelőt
— elektroműszerészt
— mechanikai műszerészt
— autó-motor szerelőt
— targoncakezelőket
— segéd- és betanított munkást
— munkaügyi előadót felső- vagy középfokú végzettséggel, valamint
— gyors- és gépírót.

Igény esetén munkásszállást biztosítunk.

A Pécsi Hőerőmű Vállalat

FELVESZ

▼ FIZIKAI MUNKAKÖRBE:

— váltóműszakos szalagkezelőket
— váltóműszakos gépkezelőket
— egy műszakba: laka
szakmunkásokat, ka
segédmunkásokat, t
Balaton-Zamárdi üd

▼ NEM FIZIKAI MUNKAK

— gépírót.

A vállalat szervezésében l
turbinagépészi tanfolyam
szakmunkás-bizonyítványt a

A HETI MUNKAIDŐ: 40 Ó

Üzemi étkeztetést, férfiakn
Váltóműszakos munkakörbe

KEZDŐ KERESETI LEHETŐ
5000—5500 Ft.
Szakmunkásoknál szakmai

Jelentkezés: 6—14 óráig a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ligeti Erika, Munkácy-díjas szobrászművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1983 JUL 12 3.

Barátság 1021

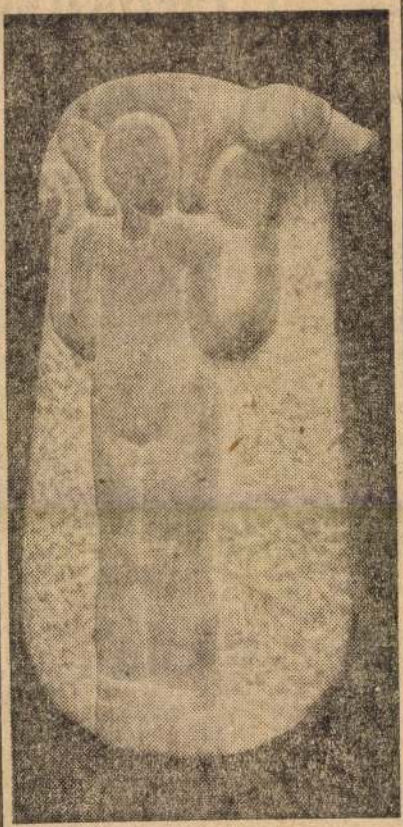

Ligeti Erika szobrai

es *víz-*
tis *cip-*
0 cen-
zahajt-
bújta-
re *zsi-*
fogjuk
anyag
ipzárat
nogy a
jon. A
zahaj-
ir má-
a zse-
g kö-
meg-
zítünk
(2.)
. K.

énybe

liszt,
kor. 1

művészete

Az ételek és élelmiszerek
fontos, mert védi az ételt a
néstől: a romlástól, az erjed
hadástól.

A tartósításnak két form
régi, a hagyományos családi
mi, gyári tartósítás. A moder
nyos és *gyakorlati* ipari
felhasználásával az ember m
megtesz, hogy táplálkozásán
ságát és változatosságát me
nagyipari konzerválás a tápa
két élvezeti és élettani sz
egyaránt tökéletesen megőrzi.

A házi tartósítás sikere a
szonytól függ. Az orvos szem
ve tehát elsősorban a tartósí
nek ismertetésével, és azok
zástani folyamataival kell
kedni. Melyek is a tartósítás
ribb módjai?

Fizikai módszer a víz el
szárítás, az *aszalás*, a *füstölé*
már a vízelvonáson kívül bizo
tani — tehát *fertőtlenítő* —
van. A százfokos gyorsfüstölé
kórokozókat, a huzamos ide
fokos) füstölés még jobban,
ilyenkor keletkezett *gyanták*
formaldehid és kreosot jobba
hasznos hatásukat. Fizikai ta
főzés, a *forralás*, a *pasztőrözé*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ligeti Erika Munkácsy-díjas szobrászművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1983 JUL 2 3

9

1021

Fotelmadonna

CSA

Nyári melegben — aki csak tehe ti — elmenekül a falak közül: kertben, a vízparton keres mene déket. Ám még mindig kevese gondolnak arra, hogy a strandfür dők vize bármennyire kelleme számtalan veszélyt rejt. A Pest me gyei KÖJÁL igazgatóhelyettese, d Somosi György ad rovatunkban tá jékoztatást a fürdőzés örömeiről buktatóiról. Megkezdődik a ház asszonyok számára az érett gyümö csök, zöldségek tárolásának gondj rovatunkban ehhez is adunk tanú csokat. A vasárnapi ebédhez finon falatokat közlünk.

Ötletek üdülésh

1.

2.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

Ligeti Erika: Muszorgszkij

Csongrád Megyei Hírlap,
1983. júl. 30.

GETI Erika

A tatabányai Kernstok Terem januári kiállításán a Szentendrén munkálkodó Ligeti Erika szobrászművész mutatta be alkotásait. A közönség elé került kisplasztikák, domborművek, érmek és plakettek sora azt tanúsította, hogy napjaink művészetének e jeles alkotója a szobrászat minden ágazatában otthonosan mozog, és hogy az anyagok és a technikák alapos ismerője. Akár bronzhoz, akár kőhöz vagy fához nyúl, anyagát biztos kézzel dolgozza meg, szobrászi térformáló eszközeit lelemé-nyesen alkalmazza. Művészetét játékosság és ötletgazdagság jellemzi: a hagyományos szobrászi feladatok — egy-egy portré, álló vagy ülő alak megformálása kapcsán — a megszokott plasztikai megoldásokat elveti, és váratlan, nemegyszer az abszurditás-ba hajló megjelenítéssel él. A lapozható domború-leporellók, a különböző tárgy-applikációk, a nyújtott arcmások, a játékszerré alakított figurák sokrétűvé és sokarcúvá, könnyeddé formálják szobrászi világát. Jóllehet szentendrei motívumok is fel-feltünedeznek Ligeti Erika kisplasztikáin, mégis e város modern művészeté-nek fő, erőteljes tendenciáitól távol, a hagyományőrzés jegyében épül életműve.

WEHNER Tibor: Képzőművészeti krónika. In.
Uj Forrás, 1986/3. 57-59.p.

Ligeti Erika, szobrász

A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze

ANDOR TAMÁS *filmoperatőr*
B. NAGY JÁNOS *magánénekes*
CSAJBÓK TERÉZIA *énekművész*
FÜLEMILE TIBOR *zeneművész*
GERA ZOLTÁN *színművész*
GOMBOS KATALIN *színművész*
GULYÁS DÉNES *magánénekes*
GYARMATHY TIHAMÉR *festőművész*
HÁMORI ILDIKÓ *színművész*
KELEMEN JÓZSEF *ipari formatervező*
KOLTAI RÓBERT *színművész*
KONRÁD GYÖRGY *brácsaművész*
KÓTI ÁRPÁD *színművész*
KRÁLIK JÁNOS *karnagy*
LÁNG ISTVÁN *zeneszerző, egyetemi tanár*
LENDVAI FERENC, *a Fővárosi Szabadtéri Színpadok Igazgatóságának nyugalmazott művészeti vezetője*
LIGETI ERIKA *szobrászművész*
LOSSONCZY TAMÁS *festőművész*
LUKÁCS LÓRÁNT, *a Magyar Televízió főoperatőre*
MAJOR PÁL *színművész*
MÁRIÁSS JÓZSEF *színművész*
MENTES JÓZSEF *színművész*
MÉSZÁROS MÁRTA *filmrendező*
MOLNÁR EDIT *fotóművész*
NEMERE LÁSZLÓ, *a Magyar Televízió rendezője*
NOVÁK FERENC, *a Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének művészeti vezetője*
NYILASSY JUDIT, *a Budapesti Gyermekszínház igazgatója*
PÁSZTI MIKLÓS *énekkarvezető, karmester*
PATAKY JENŐ *színművész*
PETUR ILKA *nyugalmazott színművész*
RÉKASSY CSABA *grafikus*
SÁS JÓZSEF *színművész*
SIMON GÉZA *színművész*
SOMLÓ TAMÁS *filmoperatőr-rendező*
SVÁBY LAJOS *festőművész, egyetemi tanár*
SZABÓ ERZSÉBET *üvegtervező iparművész*
SZŐNYI NÓRA *magántáncos*
TAHI TÓTH LÁSZLÓ *színművész*
TURY MÁRIA *festőművész*
VAJDA BÉLA *animációs filmrendező*
VARGA ANDRÁS *előadóművész*
VASZKÓ ERZSÉBET *festőművész*
VAYER TAMÁS *díszlettervező*
VÁGÓ NELLY *jelmeztervező*
WEISZ NÁNDOR *artistaművész*

– : Díjak, kitünt 8.

Élet és Iro 35. ápr. 5 XXIX/14

nem is lehet semleges, a gyakorlatot elkerülő társadalomkutatás. Az antropológus jól ismeri a központilag elhatározott lépéseket, s a következményeket az általa tanulmányozott csoportokra, *ezért* kötelessége, hogy közvetítsen a különféle szubkultúrák és a hivatalos szer-

agalltól

ber kármin
gy ideig
: szintelen
rnyelő némaság

ben a fában

a hátam
lnap a lomb: támad a tavasz
ját hajnalonta — hallom
ján már ott harangoz a fény

egy tájban más tájban

os vonatban szomorú nőt

Ligeti Erika

Ligeti Erika szobraiból, érmeiből, kisplasztikáiból nyílt meg kiállítás tegnap a tatabányai Kernstok-teremben. A tárlat február 5-ig lesz nyitva.

Magyar Nemzet 1986. I. 11.

Ligeti Erika szobrászművész

A miskolci tévéfestivál – plakettekben.

Rádió és Televízió Újság, 1980. júl. 6.

ronzéremért mérkőznek

mát megnyert, másodszor pedig kétszer 19-ig jutott el.

A másik elődöntőben Svédország *(Lindh, Appalgren, Waldner)* 5—0-ra nyert Anglia *(Hilton, Douglas, Prean)* ellen, így ma *Kína—Svédország döntő* lesz a férfiaknál. A magyar csapat Angliával mérkőzik a *bronzéremért.*

A nők vasárnap előbb 3—1-re kikaptak a *KNDK-tól (Szabó* szerezte az egyetlen győzelmet), majd 3—0-ra nyertek *Franciaország* ellen, így hétfőn a 9—12. helyért folyó küzdelemben állhattak asztalhoz. Itt *Románia* ellen 3—1-re győzött Magyarország.

A nőknél az elődöntőben *Kína* 3—0-ra legyőzte a *Szovjetuniót, Japán* pedig a *KNDK-nál* volt jobb, itt 3—1 lett az eredmény. A *világbajnoki címért* tehát Kína és Japán, a *harmadik helyért* pedig a Szovjetunió és a KNDK mérkőzhet.

NAPLÓ

Az osztrák vitorlásbajnokságon repülő hollandiban a Detre-testvérek győztek, Pomucz és Czeizel lett a második. Összesen huszonnégy hajó indult. A 470-es kategóriában Zalai és Fundák 37 induló között ötödik lett.

A magyar férfi tornász-válogatott Svájcban, Lyssben, válogatott viadalon legyőzte Svájcot. Az utolsó szer, a nyújtó döntött a magyar tornászok javára. Egyéniben Donáth volt a legjobb.

A női tornász Európa-bajnokságot a hét végén rendezik meg Göteborgban. Magyarországot Ivanovics Anikó (Bp. Spartacus, 1967-ben született), Juhász Anikó (Dunaújváros, 1967), Szloboda Éva (Dunaújváros, 1968) és Zsilinszki Tünde (Békéscsaba, 1967) képviseli majd.

A Szolgáltató Építő Spartacus győzött a ritmikus sportgimnasztika Magyar Népköztársasági Kupában. A szerenkénti döntőben Turák (karika), Bencsina (buzogány), Mészáros és Turák (szalag), Bencsina és Sinkó (labda) volt a legjobb.

A Postás Kupa nemzetközi tájfutó versenyen, Szár térségében, a váltóversenyt a nőknél Svédország, a férfiaknál Norvégia második csapata nyerte meg. A magyar női futók a 10. a férfiak a 11. helyen végeztek.

A magyar A-csapat nyerte meg Darmstadtban a nemzetközi öttusaversenyt, a magyar B-együttes előtt. Egyéniben a szovjet Schwarz győzött, Fábián és Szombathelyi előtt. Pajos hatodik, a három szám után vezető Buzgó pedig hetedik lett.

A francia Tambay nyerte meg az imolai Forma 1-es autós világbajnoki futamot, két honfitársa, Prost, és Arnoux előtt. Az összetettben: 1. Prost és Piquet (brazil) 15—15 pont. 3. Tambay 14 p. 4. Watson (ir) 11 p. 5. Lauda (osztrák) 10 p. 6. Arnoux 8. p.

Blagoj Blagojev — versenyen kívül — három világrekordot állított fel a 90 kg-os kategóriában a varnai nemzetközi súlyemelő versenyen. Szakításban 195,5, lökésben 228,5, összetettben 420 kg-ot ért el. Ugyanitt Balázsfi harmadik lett, 152,5 (160, 192,5) kg-mal.

A Nemzetközi Sí Szövetség május 8-án, kezdődő kongresszusán dönt arról a javaslatról, amely a sportág világbajnokságainak új leányolítását érinti. A beterjesztés szerint a jövőben mind az alpesiek, mind az északi síelők az eddigi négy éves szakaszok helyett két évenként találkoznának világbajnokság keretében.

A totó 18. játékhetén 32 darab 13+1-es szelvény volt. Nyereményük egyenként 68 098 forint. A tizenhármasokra 38 913, a tizenkettesekre 1126, a tizenegyesekre 116, a kilencesekre 31 forintot fizetnek. A telitalálatos szelvény: 1, 2, x, 1, x, x, 1, x, x, 1, 1, x, x+x.

Volán Kupa: 1. Bulgária

Székesfehérvárott *a férfi-vízilabda Volán Kupán* vasárnap *Bulgária* nagy csatában 8—2-re legyőzte *Magyarországot, Kuba az NDK-nál* (3—2), *Románia* pedig *Ausztriánál* (3—0) volt jobb.

Hétfőn *Bulgária* 3:0-ra legyőzte az *NDK*-t, s ezzel *végeredményben nyerte meg a Volán Kupát.* A magyar csapat ugyancsak 3:1-re kikapott Romániától, mégis *második lett*, jobb játszmaarányával. Románia végzett a *harmadik*, Kuba a *negyedik* helyen.

Bélyeggyűjtőknek

ÁRVERÉS

Április 9—10-én tartották a Szovetség tavaszi gyorscseréjét, ahol lemérhettük a bélyegek iránti érdeklődést. Mintegy másfélezer tételt kínáltak és ezek zömét el is adták. A kis példányszámú, 1920—30 közötti magyar bélyegek az árjegyzéki árnál valamivel olcsóbban cserélték gazdát. Jól járt a vevő, és szép pénzhez jutott az eladó. Nagyon keresték a tévnyomatokat. A tévedésből nyomtatott „u" betűvel hosszabb Kelet egyharmaddal az árjegyzéki ár felett kelt el. A tokiói olimpia sorozatból az 1.70 forintos címleten hiányzó ötkarikát 1000 forintra méltatták. A négyezer forintos kikiáltási árat majd háromszorosára verték fel annál az 1871. évi benyomott bélyegű boríteknál, amelyen még két réznyomatos bélyeg is szerepel bérmentesítésként. A klasszikus bélyegekért általában erős licitálás folyt.

PALAU

1983-ban hat új bélyegkiadó jelentkezik. Aaland (a finnországi svédek autonom területe), Alderney (a La Manche csatorna szigete) és négy, a tengerentúlról valamennyi az Egyesült Államok fennhatósága alá sorolt Csendes-óceáni sziget. Közülük elsőként Palau mutatkozott be, amelynek 1981 óta „önálló" a kormánya, sőt tavaly óta a postája is. A Palau köztársaság feliratú első sorozat négy, blokkban nyomtatott címletből áll. Két értéken a főváros, Koror tanácsházát díszítő primitív festményben gyönyörködhetünk, a másik kettőn az alkotmány szövegének részleteit olvashatjuk.

POSTA

A gyűjtőt szenvedélye ösztönzi a hiányzó példányok megszerzésére. Fizet a bélyegért és nem vesz igénybe szolgáltatást. A bélyegkibocsátók ezért figyelnek a filatelisták kívánságaira. Egyes gyűjtők a postától várják a bélyegek értékének megszilárdítását is. Nem hivatali feladat ez, intézkedések mégis történnek. A Magyar Posta megsemmisítette felesleges készletét és elfogad bérmentesítésre minden forint névértékű bélyeget. Ez utóbbi rendelés hatását fokozná, ha öt-tíz kijelölt postahivatal formalitások nélkül pénzre váltaná át a bélyeget. Nehézkes a blokkok felhasználása, értéküket átcserélés szilárdítaná meg. Olyan kiadványra gondolnak a gyűjtők, amelyet csak a körök útján és csak két korábbi blokk ellenében szolgáltatnának ki. Néhány ilyen blokk megjelenése után, talán már az első hírére ugrásszerű változás állna be a régebbiek megbecsülésében.

*

A Magyar Posta a bélyegképek kiválasztásával szolgálja a szellemi javak gyarapítását. A bélyegek terjesztése során — saját bevétele érdekében is — törekednie kell az érték megóvására. Ha a Szövetség akár a tagsági díj, akár a bélyegek szétosztásánál magasabb mércét alkalmazna, esetleg csökkenne a Posta bevétele. A Posta azonban nem szenvedne kárt, ha a szabadon árusított, úgynevezett forgalmi bélyegeket gyakrabban cserélnék, ami kedvezne a gyűjtőknek is. A forgalmi sorozatok keresslete ugyanis világszerte növekvőben van. A hűséges vásárlók, a tényleges filatelisták részesülnének a véletlenszerű kifogyások, az előre nem sejthető példányszám alakulások kellemes meglepetéseiben.

Az érték vizsgálatából kiderült, hogy a gyűjtő elég sokat vesz, a kiadott összegeket bizony számon tartja. A téma befejezéséül legközelebb azt vizsgáljuk, hogy a gyűjtéstől elválaszthatók-e az anyagiak?

S. T.

Magyar és idegen nyelvű
GÉPELÉST,
KORREKTÚRÁT
vállal
FOLYÓIRAT
INFRASTRUKTÚRA
VGMK

EGYETEMISTÁK,
FŐISKOLÁSOK,
FIGYELEM!

Szakdolgozat,
disszertáció stb
gépelése
gyorsan, pontosan!

Vállalatoknak,
kisvállalkozásoknak,
ügyvédi és
egyéb munkaközösségeknek
folyamatos megbízás
esetén,
éves keretszerződéssel

ÁRKEDVEZMÉNY!

Telefon: 223-903.

Cím:
Budapest VII.,
Dohány utca 94.,
üzlethelyiség.

LIGETI ERIKA

Magyar Nemzet
Kedd, 1983. május 3.

A szobrászat boldogító foglalkozás

Ligeti Erika műhelyében

— Jómultkoriban végighallgattam egy rádióbeszélgetését, s önkéntelenül arra gondoltam, hogy tanítónak kellett volna lennie, vagy mesterírónak. Miért nem lett se ez, se az?

— Tanítottam. Öt évet a főiskola után általános iskolában, hiszen tanárszakot is végeztem. Édesapám meghalt, én voltam a családfenntartó s az „alattvalóim" úgy ítélték meg, hogy a szobrászatból nem lehet megélni. De hogy meseíró? — nem is tudom. Azt hiszem, nem tudnék írni. Az biztos, hogy nagyon szeretem a mesét. Bence fiamnak még tíz éves korában is sokat olvastam és a tévében is mindig megnézem a mesét. A mese — tiszta sor, és nagyon sok áttételes lehetőség van benne...

Hadd folytassam keményebben: Nem úgy viselkedik, mint a művészek általában. Szóval nincs a magatartásában semmi felkentség, csináltság vagy nem is tudom, micsoda.

— A közértben az ember legfeljebb háziasszony, mégha istenadta tehetség is. Majd kiderül, hogy tudtam-e csinálni valamit. A művészet nem státusz.

Tehát a cím nem jár automatikusan a diplomával?

— Nem hát. Amikor főiskolás voltam, minket nem úgy neveltek, hogy művészek leszünk, hanem, hogy a nagy M-mel írt Művészetet fogjuk szolgálni. És ez nem szóvirág vagy frázis, azóta is úgy érzem. Ilyen, hogy megbízás... eleinte úgy éreztem, a prostituáltsággal egyenértékű. Hogy pénzt kapok a passziómért!

Hogy lett végül a passzióból főfoglalkozás?

— Nem ünnepi értelemben gondoltam a passziót. A szobrászat boldogító foglalkozás, amit szerencsém volt megtalálni. Főfoglalkozás úgy lett, hogy Derkovits-díjat kaptam, s ez megkönnyítette az átállást.

Hová valósi?

— Pesti vagyok. De mert főiskolás koromban sokat voltam Vásárhelyen, szeretem magam odavalósinak tekinteni.

Hogyan került mégis Szentendrére?

— Mint a többiek. Lakni. De most már szentendrei vagyok, mintha mindig itt éltem volna.

Kikkel jár össze?

— Sok pesti kollégával tartok kapcsolatot, meg akivel itt a városban megismerkedtem. Aki megkeres, azt visszakeresem. Van valaki, aki szétnézett a művésztelepen, aztán eljött többször és azóta a barátnőm. Inkább a kapcsolatok találnak meg engem.

Mennyire elégedett azzal, amit eddig alkotott?

— Talán az érmekben sikerült viszontlátnom leginkább az elképzeléseimből. Nyilván azért, mert ezt csináltam a legtöbbet és akad egy-kettő, amelyik sikerült. Én nem vagyok az a fajta okos, aki kigondolja és véghezviszi, hanem nekifutok ötvenszer, és ha valami sikerült, akkor szerencsém volt. Ha meg nem, hát leteszek róla. Leginkább a mese és a színház érdekel, de nagyon szeretem a zenét is. Zeneszerzőkről csináltam éremsorozatot, amiből egyet halálomig szeretni fogok, a Muszorgszkijt. Láttam az összes operáját, imádom a zenéjét. Istenáldotta, szörnyű tehetség. Azt a robosztus, veszedelmes adottságát szeretem, ami nekem nem adatott meg. Általában azokat az embereket csodálom, akik a képességeiket maximálisan, a közjó érdekében tudják hasznosítani.

Hiányzik valami — inspiráció, ösztönzés vagy bármi — a képességei kiteljesedésében?

— Nem hiányzik semmi, nem is hiányozhat. A vágyott szakmát választhattam és amikor rájöttem, hogy ez sem elegendő a boldogsághoz, családom is lett, gyerekem, ami mérhetetlen boldogság.

Szorgalmas?

— Olyan esztelen dologban igen, ha valamilyen rögeszmém van, azt éjjel-nappal csinálom. Például, ha pulóvert kell kötni, akkor is. Vagy amikor a judo-éremsorozatot csináltam, négy pozitúrát, amit egy szakkönyvből néztem ki és mindenféle japán nevük van.

Lényeges Önnek a kiállítás? Mivel, hogy keveset állít ki.

— Ha hívnak Baglyasaljáról, hogy állítsak ki, készséggel ráállok, mert ott nyilván nem ismerik a munkáimat, s ha kérnek, biztos okuk van rá. Kis helyen különben is valahogy családközelibb a dolog, s többet használ: nekik is, nekem is.

Hol mindenhol vannak szobrai?

— Kevés köztéri szobrot csináltam, valahogy nem kedvelem a nagy méreteket. Gárdonyban, Siófokon, valahol az ország déli részén van szobrom, aztán Pesten a női klinikánál és kisplasztikáim, portréim mindenféle múzeumokban. No meg a római Magyar Intézetben, amit úgy tudtam meg, hogy vendégségben járt az intézet igazgatója nálunk, s egyszer csak azt mondta: „jé, ez az én szobrom." Mire azt mondtam neki: hogy ez nem az ő szobra, hanem az én szobrom.

Van valami mesterségbeli titka?

— Talán az agyagnegatívos kavicsnyomásos éremtechnika. Világéletemben gyűjtöttem a kavicsokat s van egy pár gyönyörű példányom. Vásárhelyen a művésztelepen játékból leöntöttünk mindenféle vacakot, szőnyegrojtot, a seprű végeit és akkor ezekbe a fantáziás fazonú negatívokba vésünk különféle akármiket. Aztán egyszer valami éremcsinálás közben, gondoltam, belenyomom a gipszbe a kavicsot, attól olyan hepehupás lesz... A látványtól vérszemet kaptam, s azután, már úgy csoportosítottam a kavicsaimat, hogy ebből ezt lehet csinálni, abból meg amazt.

Babonás?

— Azt hiszem, bizonyos fokig igen.

Abban az említett szép rádióbeszélgetésben sírt is. Az ország füle hallatára.

Anyámtól örököltem, hogy ilyen bömbölős vagyok. Egy orosz novellán vagy még inkább filmen is tudok bőgni. Nagyon szeretem a maiak közül Suksint, Ajtmatovot és Nagibint, akinek a *Visszhang titka* című írása egész életre szóló ajándék.

Naplót nem vezet?

— Nem, azt nem. De ha szeptemberben látok egy csapat fehéringes iskolásgyereket, akkor a lelkem mélyén mindig bőgnöm muszáj, úgy elfog a nosztalgia az iskola után.

Milyennek képzeli az öregkorát? Mert gondolom, elképzeli: a mese kegyetlenül végigmondat az emberrel mindent.

— Remélem, nem kótyulok meg, amíg élek, ép ésszel fogok élni. Hogy mit fogok csinálni, az valahogy nem jut eszembe. Reménykedem, hogy a szakmával fogom eltölteni az életemet.

Kertész Péter

A MAGYAR NEMZET OLVASÓSZOLGÁLATA
(Budapest VIII., Népszínház utca 24.)
Minden hónap első és utolsó keddjén 15 órától 18 óráig:
kisállattenyésztőknek, díszmadárkedvelőknek, kertbarátoknak, szobanövénygondozóknak; akvaristáknak, terraristáknak
ingyenes tanácsadással szolgál.

81-1149 KVNYD

Ligeti Erika, munkácsy-díjas
grafikusművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

LIGETI ERIKA

MUNKÁCSY-DÍJAS SZOBRÁSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1981. NOVEMBER 12-ÉN

CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

A DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREMBE

(V., DOROTTYA U. 8.)

MEGNYITJA:

BEREMÉNYI GÉZA

ÍRÓ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ DECEMBER 6-IG

NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

VASÁRNAP SZÜNNAP

Linitectil, 11 cm, 1978.

10

Ligeti Erika, szobrászművész

"Művészet, 1980. szept. 21. old.
Brecht,

s, hogy lehet valami gondolati és nem biz-
eresni kell valami közelebbit, mitől érem

hogy a gondolat kifejezését közvetítő szavak
ontos jelentést, mert ugye maguk a szavak is
n a közlés átélése nélkül. Na most, ha a gon-
z éremhangsúllyal gondolja át, attól érem az
de továbbiakban már a tartalom gondolati
ról beszélhetnénk: egyedi érmekről, érem-
olyan, amilyen egy Ferenczy Béni-, egy Bor-
k egy Asszonyi Tamás-érem, hogy szakmai
nély emberséggel vagy fordítva, mély ember-
eretekkel alkalmazta. Hiszen te is tapaszta-
udástól még nem lesz jó az érem, de az lesz,
zölni szeretnél. Ilyen módon a változatok
áltozatok száma végtelen a feladatra meg-
knél. De a valóság az ugye, hogy érmésze-
változatok száma. A tömeges termelés be-
j jelen pillanatban apályhelyzetben van.
ebbe belejátszott a tömegtermelés is. De
silánnyá, felelőtlenné vált. Mondjuk, ha
n az összehordott éremanyagot: két-három
t, s mindig van 25–40–50 darab.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Ligeti Erika,
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
szobrászművész
1980 NOV 02
1021

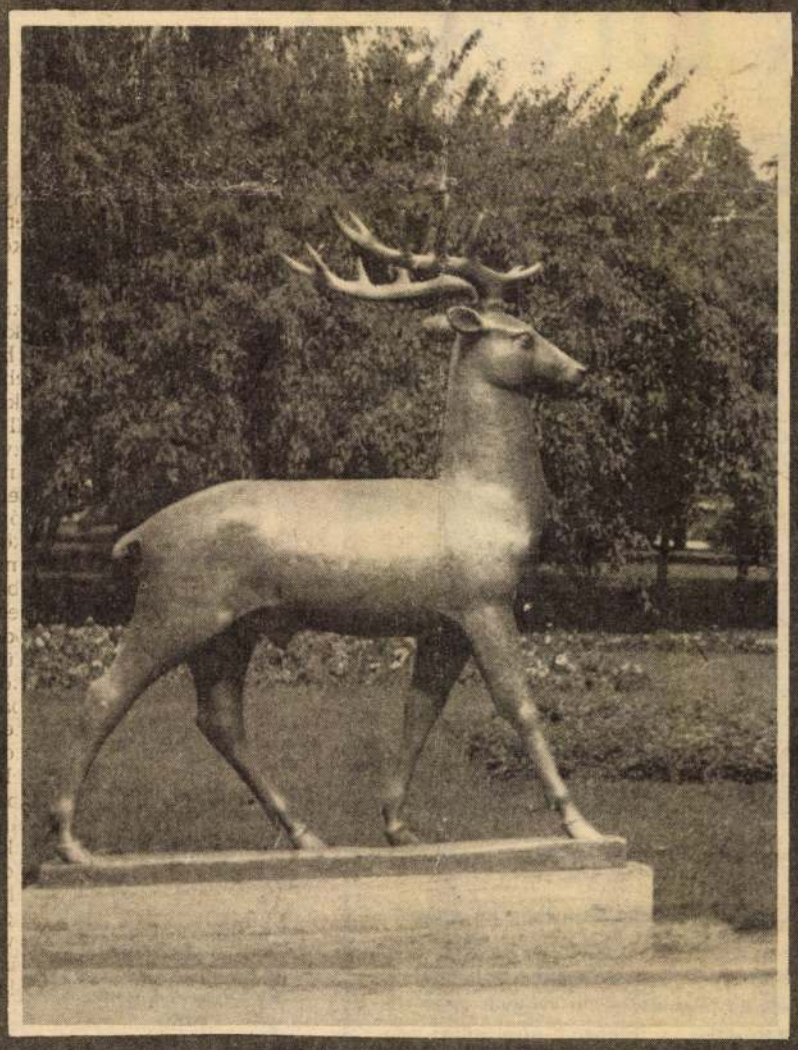

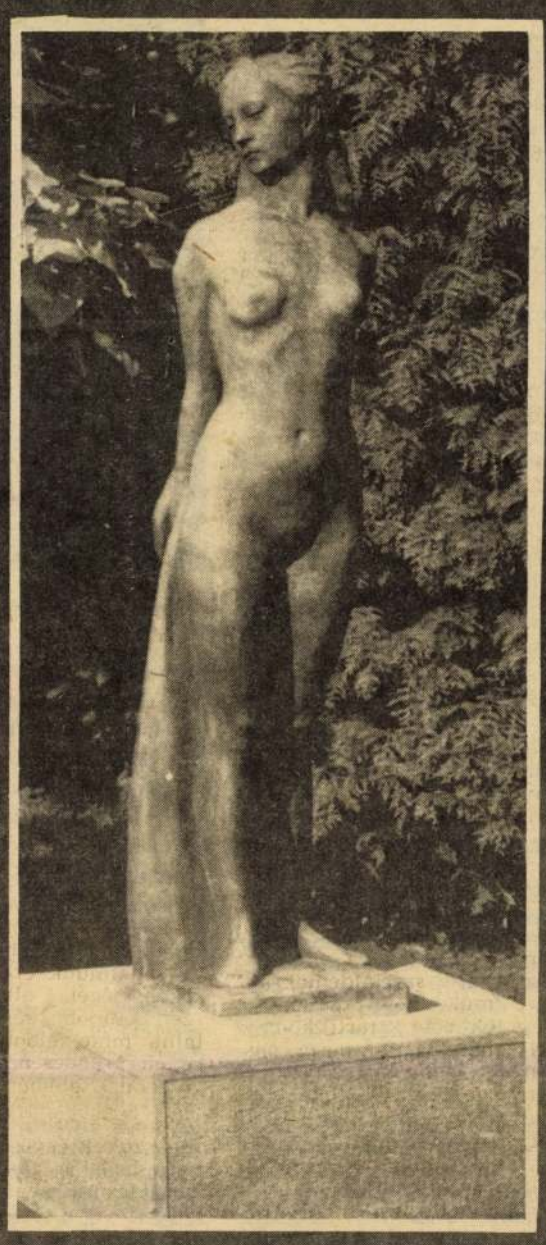

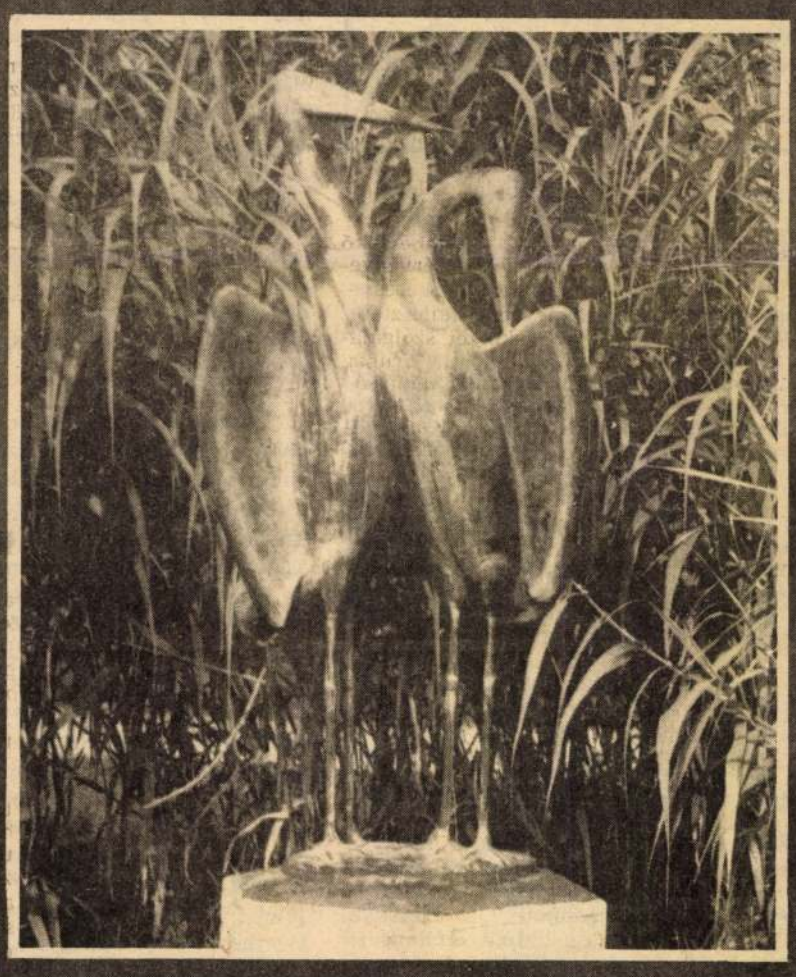

Szobrok a tópart mentén

Az ország kevés helyén folynak olyan nagyarányú átalakító munkálatok, mint a velencei-tavi üdülőkörzet térségében.

A fejlesztés sokáig a tó déli parti zónájára, ebből is főleg Gárdony és Agárd vidékére korlátozódott. A fejlesztés itt kulturális vonatkozásban is szembetűnő. Azon a mintegy 2 négyzetkilométernyi, hosszirányban elnyúló területen, amelybe Gárdony és Agárd tópart közeli sávja esik, 10-nél több szobor, dombormű, emléktábla található. Közülük csak Gárdonyi Géza agárdi szobra származik a 45 előtti időkből, a többit mind később, főként az 50-es évek végétől helyezték ki, döntően Gárdony Nagyközség Tanácsa.

Gárdonyi Gézának, Agárd nagy szülöttének szobrán kívül a többi alkotás (legyen az szobor, dombormű vagy emléktábla), csaknem kizárólag tavi „ihletésű", amelyeket a községi tanács a Képzőművészeti Alaptól, vagy az alkotótól vásárolt.

Nézzük meg az alkotásokat, Gárdonyiból Agárdra haladva.

A gárdonyi Király-parkban áll a Horgászfiú modernül megfogalmazott fémszobra. (Ligeti Erika műve.)

Ugyanebben a parkban, közel az előzőhöz, stílszerű (nádas) mikrokörnyezetbe állítva, a Gázlómadarak-at alkotta meg bronzból Palotai Gyula.

Agárdon, a nagy ABC, illetve a Posta előtti gondosan ápolt ligetben 3 szobor is díszlik. Az egyik bronzpatinás, meztelen, karjait hátrakulcsoló leányalak. Közelebbi adataink nincsenek róla. A másik: ugyancsak bronzpatinás, kedves mozzanatot ábrázoló nőalak (amint jobb lába ujjaival a „vizet tapogatja.") Bory Jenő alkotása. Fénylő fémtestével tűnik fel a harmadik: egy szarvasbikát ábrázoló szobor. Szerzője ismeretlen.

A szarvasszoborral szemben, a 70-es út túloldalán, árnyas ligetben (kissé „eldugva") látható Gárdonyi Géza bronz mellszobra, magas, oszlopos kőalapzaton. Alkotóját nem ismerjük.

A jól emlékező helyiek is tudják, hogy a Nádfedeles csárda északi oldalán nemrég még szép park volt, benne bájos jelenetet mutató 4 fürdőző gyermek kőből faragott domborművével. Ám építkezés miatt a liget fái nagy részét kiirtották, a domborművet pedig eltávolították. Ma — állítólag — a gárdonyi Tüzéptelepen van „raktáron."

Az agárdi Csutora étterem előtti, a tól felé eső ligetben hófehér kőből faragott meztelen nőalak áll, karjaival haját fonva. Palotai Gyula műve.

Agárd vasúti állomása „fehérvári" sorompója közelében zománcozott emléktáblán olvashatunk emlékező sorokat a tó nagy madártani kutatójáról: Chernel Istvánról. (1865—1922.)

Agárd nyugati határa közelében, a Madárvártán, annak falában 3 domborművű arcmás idézi a tó ismert tudósainak: Herman Ottónak, Chernel Istvánnak és Radetzky Dezsőnek emlékét. Készítőjük: Tóth Tamás.

Meg kell még említeni az agárdi Gárdonyi Géza emlékmúzeumot, illetve a falán elhelyezett emléktáblát.

RADETZKY JENŐ

Rajkin és Tovsztogonov arról, hogy

MI IS AZ A DIVAT?

A szovjet kultúra napjaira hazánkba több száz fős művészdelegáció érkezett. A kiváló alkotók sorában találkozhatunk Georgij Tovsztogonovval és Arkagyij Rajkinnal is, akiknek színházművészeti jelentőségét a magyar nézők is jól ismerik. Lev Szidorovszkij, a Szmena újságírója, még Leningrádban jegyezte le a Gorkij Színház, illetve a Miniatűr Színház vezetőjének beszélgetését a színházat és az esztrádot izgató kérdésekről. Ebből a párbeszédből közlünk most részleteket.

Rajkin: Említették nekem, hogy ön, Georgij Alekszandrovics mindig bosszankodik azon, ha a színészek a darabot, vagy annak egy részét aprioni kívánják mondani. Magam is a próbákon ezt mondogatom munkatársaimnak: ne húzzák fölfelé a növényt, annak magának kell megnőni. Az esztrád műfajában szinte minden számban kell hagyni egy darabka lehetőséget az improvizáció számára, hogy minden jelenetet úgy játsszhassunk később is, mint a premieren. Mit szól a drámai színház az improvizációhoz?

Tovsztogonov: Színházunkban üveg alatt őrizzük a színházművészet klasszikusainak számunkra megszívlelendő gondolatait, közöttük Mejerholdnak nézetét a „színész improvizációs állapotáról pontos rendezői rajzolatban". Szerintem az improvizációs készség, magatartás mindenek előtt a rendező számára fontos. A rendezőknek — munkája során — szinte a darab tartalmát is el kell felejtenie.

Rajkin: Vannak rendezők, akiknek ez nem nehéz, mert nem ismerik...

Tovsztogonov: Valóban, de én most arra a szintre gondolok, amikor a rendező annyira benne él a darabban, annyira világos és ismerős a szüzsé, hogy a munka során már el kell felejteni. A magam részéről erre törekszem, és a tartalom helyett inkább a szerző logikáját igyekszem követni. Ezt csak improvizációra hajlamos lelkiállapotban lehet megtenni. Ha ehhez hozzáadódik a színész improvizációs készsége, akkor az alkotómunka során létrejön a pontos eredmény, az ideál, amit persze nem mindig sikerül elérni.

Néhány keserű kivételtől eltekintve a darabok meglehetősen sokáig élnek színházunkban. Van olyan 1966-os rendezésünk, amelyről a kritika egy külföldi vendégszereplés során nemrégiben premierként számolt be. Úgy vélem, hogy az előadás frissességét csak az improvizációs hozzáállás biztosíthatja. Sztanyiszlavszkij, Vahtangov és a többiek legalábbis azt tanítják, hogy erre törekedjünk.

Rajkin: A színészt minden bizonnyal tekinthetjük egyszerre hegedűnek és hegedűsnek, mondván, hogy önmagán játszik. De nedves helyiségben a hegedű elhangolódik. No meg a hegedűművésszel is előfordul, hogy rosszul érzi magát. És itt vannak együtt: hegedű és hegedűművész. Tételezzük fel, hogy ennek a színésznek — szerepe szerint — haragjában kiabálnia kell, ámde éppen rekedt: a „hegedű" elhangolódott. Valami ilyesmi történt velem az egyik előadáson. Nem jól éreztem magam és a szöveget a szokásosnál halkabban mondtam el, úgy, ahogy számomra kényelmes volt. És mi történt? Kirobbanó siker! Akkor érthetetlen volt ez számomra, de később rájöttem, hogy a természetes viselkedés, az hogy ha a színész nem hagyja meghamisítani önmagát, a teljes őszinteség csak használ van az alakításnak. Nagy lecke az számomra azóta is.

Tovsztogonov: Minden embernek meg kell lennie a saját „spanyol viaszkjának", amit felfedezhet. Megérezni és felfedezni a legegyszerűbb dolgokat, ez ad a mi munkánkban valódi boldogságot.

Rajkin: Ez a „felfedezés" vezetett el oda, hogy a közönséggel mindig olyan beszélgetést folytatok, amilyen éppen nekem tetszik. A nézőt nem érdekli, hogy halkan vagy hangosan ejtem ki a szavakat, a lényeg, hogy nemcsak szóban, hanem a fejben és a szívben is végbemegy ugyanaz a folyamat. Számomra ez jelenti az improvizációt.

Improvizáció nélkül egyébként — szerintem — egyáltalán nincs művészet. Nélküle a színész érzéketlenné válik. És történhet-e ennél borzalmasabb dolog a színpadon?

Tovsztogonov: Úgy látszik, ebben a vitában mi azonos nézőponton vagyunk.

Rajkin: Soha nem tudom előre, hogy aznap hogyan fogok játszani. Tegnap például az első sorban úgy kacagott egy hölgy, hogy engem is megnevettetett. Tovább kellett játszani ezt a szituációt, megkérdeztem hát: „te meg min mosolyogsz?" Valamit válaszolt, és keletkezett egy érdekes, váratlan dialógus. Természetesen ezt egy klaszszikus darab előadása közben nem lehet megtenni.

Tovsztogonov: Minden szerzőnek megvan a maga törvénye.

Rajkin: És a műfajoknak is. A mi színházunkban van jelenet, rövid darab, monológ, dialógus stb., ha a nézőtérhez beszélek, van jogom kilépni a szerepből, ha a partneremhez, akkor nem mondhatom egy tüsszentő nézőnek, hogy „egészségére".

Tovsztogonov: Miközben önt hallgattam, azon gondolkoztam, hogy miért is olyan hasonló az improvizáció szerepe a drámai színházban és az esztrádban? Lényegében már a választ is kimondta: a közönséget semmi nem kapcsolja jobban az előadáshoz, mint az improvizáció. Nézzük a másik végéről a kérdést. Amikor bemutattuk Örkény: Tóték című darabját, a közönségben nem keltett olyan rezonanciát, mint vártam volna. A néző nem tudta, hogyan fogadja mondjuk a finálét, amikor az előadás szereplői arról konzultálnak, hogy „Három részre vágtad?" — „Nem. Négybe." Hogyan van ez, egy komédiában négyfelé vágnak egy embert?

Azután bemutattuk a darabot Budapesten. Itt kevésbé idegen ez a groteszk ábrázolás, a néző erre az esztétikára jobban fel van készülve — és a színen hirtelen tengernyi improvizáció született. Amiképp a színészek lázba hozzák a nézőt, azonképpen a közönség lázba tudja hozni a színészt. Még nyelvi korlátok mellett is!

Az improvizáció a drámai művészet alapja, és azt be kell illeszteni magába a módszerbe. Hiszen csak egy olyan, mint ön, mondhatja azt, hogy „nem tudom, hogyan játszom ma este". Ön nagyon is jól tudja a dolgát, azért lehet ilyen nagyvonalú, miképp az igazi rendező is megengedheti magának, hogy „ne tudja", elfelejtse a darab szüzséjét.

Rajkin: Lépjünk tovább. Én improvizálok, a partnerem meg teszem azt nem. A darab rögtön szétesik. Néha látni olyan előadásokat, hogy azt hinnénk, különböző társulatokból verődtek össze a színészek. Mindegyik a maga nótáját fújja. Van egy kifejezés, amit ilyen esetben alkalmaznak: ez az „önkifejezés". A színészt nem érdekli a szerző, a darabban felvetett probléma vagy a partner, ő önmagát akarja kifejezni és kész. „Önkifejezés" — manapság ez a divat. Georgij Mihajlovics Kozincev — mint ön is tudja — a könyvében állandóan a divattal hadakozik. A „modernség" és a „divat" számára ellentétes fogalmak.

Tovsztogonov: Örülök, hogy szóba hozta korunk művészetének egyik legbölcsebb képviselőjét, Kozincevet. Divat... Valóban, milyen fontos szerepet játszhat az öltözködésben, annyira kártékony a művészetben. A divat csak felszínes dolgok meghatározására alkalmas. Tény, hogy a kifejezési eszközök keresztül mennek bizonyos változáson, megújuláson, de ha ez nincs összhangban az alkotás lényegével, ha ezeket kívülről aggatjuk a műre, akkor kapunk egy csomó „divatos darabot", amelyek még ráadásul meg is jellennek a színpadjainkon. Gyakrabban, mint azt szeretnénk. Ezek mesterkéltek, mert a divat mindig mesterkélt. És lényegében — bármily paradoxonnak tűnik — mindig az elődök ismétlése. Új csak a lényeggel történt megfeleltetésből születhet, az új gondolatok mindig megtalálják az új kifejezési formát.

Új kifejezési eszközöket — l'art pour l'art — csak a zseniknek szabad fölfedezni. Ilyen akad egy században egy-kettő. Sztanyiszlavszkij mondjuk, vagy Mejerhold. De amint megjelennek a kis mejerholdok, amint megjelennek az epigonok, akkor megjelenik a divat is, és ez jelenség számomra a művészet legjobban megvetett vadhajtása.

Rajkin: Modernség — mint a divat ellentéte. Nem is hangzik ez furcsán. Hiszen a divat lényegében a modern mögött kullog, eszébe sem jut a legegyszerűbb, legtermészetesebb megnyilvánulási formát keresni. Ha az esztrádban fejet hajtunk a divat előtt, akkor színházunknak semmi köze nem lesz azokhoz a problémákhoz, amelyekről beszélni szeretnénk.

Ugyanakkor nem mindig könnyű eldönteni, hogy valami egyszerűen csak divat, vagy természetessége folytán terjed olyan könnyen. A színháznál maradva, itt van például a muzikel.

Tovsztogonov: Hm, nem könnyű kérdés. Az én hozzáállásom a muzikelhez meglehetősen ellentmondásos. Annak idején például New Yorkban láttam a „La Mancha lovagját". Professzionális rendezés, és jóval azelőtt, hogy a Majakovszkij Színház nálunk bemutatta volna, megkaphattam volna a szövegkönyvet, hogy színre vigyük. Nem volt kedvem hozzá. Számomra fontos, hogy a zenei forma alkalmazkodjon a témához, nem akartam látni Don Quijotét ilyen könnyű öltözetben. Mint ahogyan a Hamlettet sem tudnám elképzelni balettben. Ugyanakkor a muzikelre, mint műfajra nem szívesen vetnék követ, nem egy példa tanúskodik arról, hogy ezen az úton is lehet alkotni igazi értéket, különösen ha a szerző a klasszikusokat megfelelő tapintattal kezeli.

Azonban a muzikel is csak forma önmagában. A kérdés az, hogy a színházaink kapnak-e modern (és nem divatos) darabokat, amelyek sokoldalúan tárják fel kortársainknak, a ma emberének világát? Mert mindenféle eszköztől függetlenül, bármilyen technikai újítás mellett, a Színházban a legérdekesebb az ember. Lehet, hogy ez, mint ideál, nem divatos, de enélkül a művészetnek nincs értelme.

Rajkin: Teljes mértékben egyetértünk.

Fordította: **Vértes J. Andor**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1981 MÁJ 15

DAILY NEWS

Erika Ligeti

1021

PHOTO MTI — TIBOR OLAH

ONY: An international art colony of 10 artists from seven
s currently open at the east-Hungarian resort of Nyíregy-
. The artists' colony has been staged annually here for
. The artistic director of the art colony, which is open for
, from April 13 to May 22, is Munkácsy Prize laureate
Erika Ligeti. Here, the mould for a coin by Erika Ligeti
'elice Pasqua" and another Hungarian artist, István Máté,
at work on two small sculptures

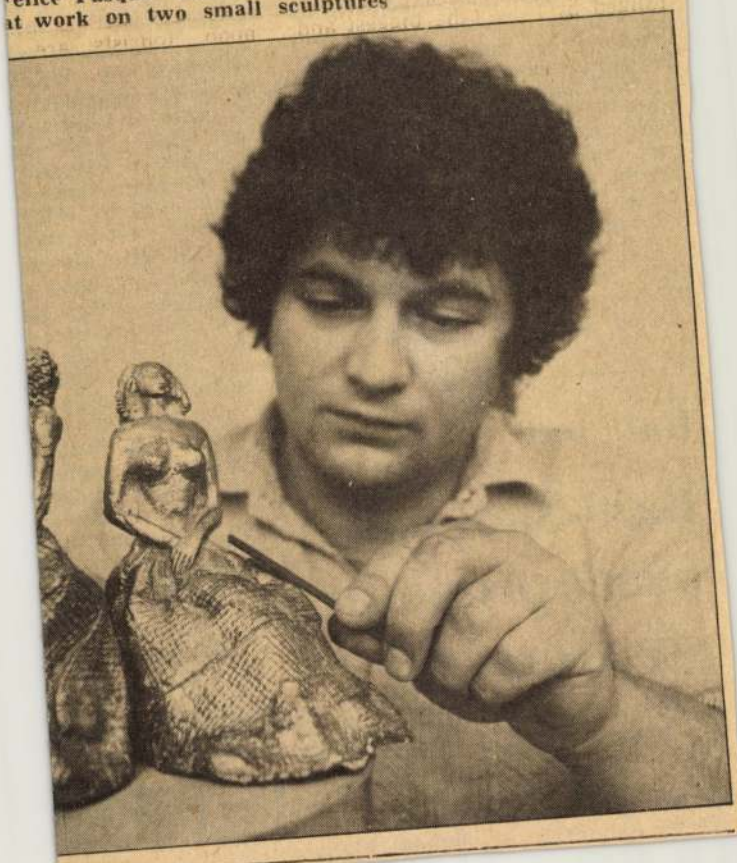

The Portuguese side expressed high appreciation for the results achieved by the HSWP and the Hungarian people in socialist construction. The two sides confirmed their intention to further strengthen friendly co-operation between the two parties in order to promote the relations of their peoples and countries.

WEINBERGER LEA LISBON FOR HOM

Lajes air base key topic

Lisbon, May 14 (UPI/AP) — Defense Secretary Caspar Weinberger expressed shock at the attempted assassination of Pope John Paul II. Weinberger made the comment after emerging from an hour-long meeting with Portuguese President Antonio Eanes in a sparsely furnished reception room at Belem palace.

The Pentagon chief said he and Eanes held "a very cordial, very warm long conversation" that ranged over a number of world issues and relations between the United States and Portugal.

Weinberger, who arrived in this hilly, Meditarranean-like capital Wednesday from Brussels, departed for Washington later in the day.

Weinbe
assumed
cause of
member
advance
force ope
Middle E
This co
comments
by senior
en route
day meet
ministers
Weinber
ficial visi
also took
ing. US
American
the Azores
tagon plan
crisis, in t
focus of t
Weinber
defence mi
permission
arms for
force throu
case of suc
All they
ever, was
Washingtor
arose in th
region.

Gulf war

Bani-Sadr calls peace proposal step forward

Nicosia Cyprus, May 14 (AP) — Iranian President Abolhassan Bani-Sadr said Wednesday that a new peace proposal by an Islamic goodwill commission is a "step forward" in ending his

Airport

'INCO

pla

Damasc
lay 14
own an
nnaissa
inon's E
rian ai
ported.

Israeli
sound ba
ing anti-
Palestinia
the mostl
of the Le

Syria's
presidenti
bib was

**ART COL
countries i
háza-Sóstó
five years.
five weeks
sculptress
entitled "
is shown**

1021

Ligeti Erika Munkácsy-díjas szobrászművész

1981.XI.12.Televizió 19.30 Szlné/
Tv-híradó.

-A játékos ember boldog.Ez a jelszava Ligeti Erika kiállításának,amely ma nyílt meg a Dorottya utcai kiállító teremben. Kevés művész mondhatja el magáról,teljes bizonyossággal,hogy választott jelszavához hű tudott maradni.Ligeti Erika Munkácsy-díjas szobrász ezen kevesek közé tartozik.Emellett még azt is dicséretére kell elmondanunk,hogy nem ragaszkodott szigorúan eredeti szakmájához,hanem fokozatosan kitágította saját lehetőségeit,bátran elrugaszkodott a kötelező gyakorlatoktól.Ez által a szabadon választottak,a kellemes látvány ritka élményével ajándékoznak meg.Ennek a hétköznapi művészetnek,a minőség a lényege.Nem szégyen ha jól érezzük itt magunkat,ha nevetünk,mert ahogy a jelszó mondja,a játékos ember boldog.Ligeti Erika kiállítását,a Dorottya utcában láthatják.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Lipkei Éva

PETŐFI NÉPE

1983 MÁJ 21.

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Fegyveres Erők Klubja: Reggel 8 órakor: Tájékoztató az SZKP XXIII. kongresszusáról.

Ének-Zenei Általános és Középiskola: Délután 5 órakor Beszélgetés a művészfilm-sorozatról.

Sóhordó úti Iskola: Este fél 8-kor: Ismeretterjesztő filmek vetítése.

Tanyai filmklub: Mathiász Tsz: Este fél 8-kor a Gyávák bandája című film vetítése.

Vörös Csillag Tsz: Este fél 8-kor a Preludió akció című film vetítése.

BÁBELŐADÁS

A Gyermekszínházban délelőtt 10 és 11 órakor bábelőadást tartanak a kicsinyeknek.

KIÁLLÍTÁS

Művészklub: Lőrinczi Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

szedos, vagy még távo
ságokba. A közvetle
megkönnyíti a postások
ját, gyorsítja a küld
szállítását. Ezentúl a p
akadályozza a vasútna
jövőbeli tervét sem, ho
natok állásidejét a hatá
son tovább rövidítse. (

űszakban

e sorok megjelennek,

Ligeti Erika,
Munkácsy-díjas
szobrászművész

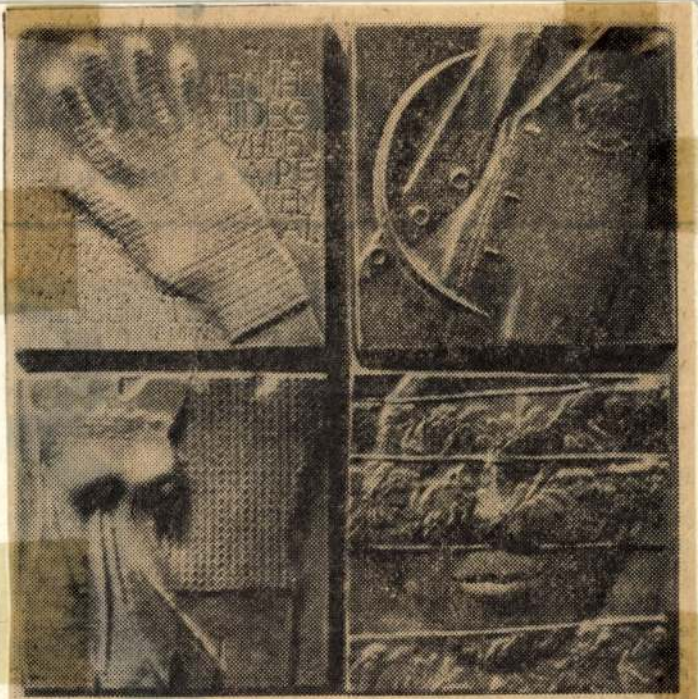

* *Ligeti Erika szobrászművész kisplasztikái, plakettjei a Kossuth Művelődési Ház Mini Galériájában láthatók*

Déli Hírlap,
1982. máj. 28.

MAHIR MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-720
Erika Ligeti
BUDAPESTER RUNDSCHAU
1982 JUN 2

1021

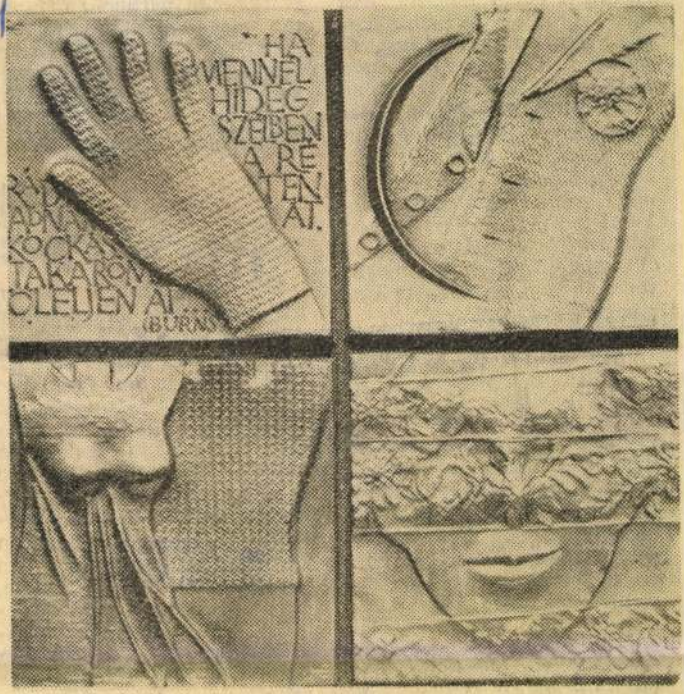

In dieser Nummer bringen wir auf den Seiten 2, 4, 6, 7 und 10 wieder Abbildungen der auf der Landesausstellung Bilden-der Kunst gezeigten Werke. Bild oben: Erika Ligeti: „Schnit-test du im kalten Wind"

sozusagen in jedem auftreten. Die Fach stimmen darin überein, das Problem Weltbev rung um die Jahrtaus wende zu den brennend Problemen überhaupt zäl wird: einerseits hemmt enorme Bevölkerungs wachs in den Entwicklun ländern den gesellschaf chen und wirtschaftlich Fortschritt, andererseits der Bevölkerungszuwachs in den wirtschaftlich entwickelten Ländern, so auch in Ungarn, zu gering."

Daß es vielen Ländern ähnlich geht, enthebt uns nicht der Verantwortung für die eigenen Schwierigkeiten, die nur wir lösen können.

Die Aufgabe der Demographen ist vor allem, auf die spezifisch ungarischen Aspekte der Bevölkerungssituation aufmerksam zu machen, die neuen demographischen Phänomene rechtzeitig zu erkennen. Bis Ende der siebziger Jahre entwickelte sich bei uns gewissermaßen eine neue Bevölkerungssituation: stagnierende, dann langsam steigende Sterblichkeitsrate und gleichzeitig sinkende Geburtenzahl und Fertilität führen zu einem langfristigen Bevölkerungsrückgang. Der rapide Alte-

...graphischen ...chungen? Und wie können die Wissenschaftler diesen Erwartungen entsprechen?

Die Demographen müssen nicht nur die langfristigen demographischen Prozesse aufzeichnen, sondern auch deren Gründe und Faktoren klären. Am wichtigsten ist wohl, zu ergründen, wie wir diese negativen Tendenzen in den Griff bekommen und die positiven Aspekte fördern könnten. Deshalb werden an die demographischen Forschungen, vor allem von der langfristigen Planung, immer höhere Ansprüche gestellt: ohne langfristige demographische Prognosen können keine realen Wirtschaftspläne entworfen werden, weil dazu unter anderem die Zahl der voraussichtlich verfügbaren Arbeitskräfte bekannt sein muß.

Schwieriger ist es, die

Ligeti Erika

◆

Hétfőn a MAFILM Közművelődési Stúdiójának központjában felavatták az 1968-ban elhunyt Deák György stúdióvezető szobrát. György István filmrendező méltatta Deák Györgynek a népszerű tudományos filmgyártás területén szerzett érdemeit, majd koszorút helyeztek el a Ligeti Erika készítette szobor talpazatán.

Magyar Nemzet 1984. IV. 3.

LIGETI ERIKA

VADAS JÓZSEF:

Üröm nélkül

Napjaink valósága fölött komor felhők sötétlenek. Napjaink embere gondokkal telve éli életét. Napjaink művészete tehát komor és gondterhelt. Azonkívül azonban vidám és mókás is, hogy a munkához nélkülözhetetlen jókedvre derítse a pesszimista emberiséget.

E célból *Ligeti Erika* lakássá varázsolta a *Dorottya utcai* kiállítótermet. Mert az ő otthona irigylésre méltóan derűs. Ahogy a nagyméretű fényképeken látjuk, szentendrei műteremházában festői elevenség uralkodik. Az egyik vitrinben kavicsdarabok, alighanem a szobrász játékai. A kirakatban pedig kötött gyermekholmik és —babák. Mintha nem tárlatot néznénk, hanem vendégségben járnánk a művésznél. A megnyitón a vendégek, obulusként, kis érmet kaptak ajándékba; de van min derülni itt azoknak is, akik másnap vagy még később térnek be a kiállításra.

Ligeti Erika a szobraiban is kedves. Bájos természetesség ezek fő jellegzetessége; nagyon keveset mondunk azzal, pusztán információnak tekinthető, hogy csaknem két évtizede dolgozik, s főként kisplasztikákat és érmeket készít. Még stílusa sincs. A karikatúra torzító tömörségével és a kroki finom rajzosságával készülő munkáiban valósággal mókázik az élet jelenségein.

Ha arról készít szobrot, ahogy kollégáját a múzsa homlokon csókolja, akkor a lebernyeges nőalak csalafinta módon megcsiklandozza a művész fejét. Bartókot, a komoly centenárium alkalmából, macskával az ölében mintázza meg; a mester úgy tartja az állatot, mintha porcelánból volna s félnie kellene, hogy leesik. Legsikerültebbek talán a portréi. A sovány *Kristóf* karcsú oszlopon büszkélkedik tar koponyájával és öntudatos bajszával; az oszlop akár pipaszár-teste is lehetne. *Szása* pedig egy fekete pörgekalap alól és fekete terítőszakáll mögül tekint ránk lomha barátsággal.

★

Papp Oszkár, akinek kiállítását a *Helikon Galériá*ban látjuk, nem humorizál. Ő egyszerűen felszabadult. Életörömöt szuggerál azokkal a kis színes zománcképeivel, melyeket a *Homéroszi himnuszok* nyomán készített a könyv illusztrációiként.

Szó sincs azonban archaizálásról. Papp nem a mitológiát akarja életre kelteni. Még akkor sem, ha tény: legendás mitológiai alakok és ismert mitológiai jelenetek elevenednek meg műveiben. A művész az élet derűjét hirdeti, olyan korban, amikor fásultság uralkodik, cinizmus hódít, kiábrándultság dívik. Tudjuk, történelmi magyarázata van annak, hogy egész nemzedékek vesztették el hitüket; de talán épp ezért vannak olyanok is néhányan, akik a szépségben bizakodnak.

Papp Oszkár e kevesek közé tartozik. Talán mert sokat próbált; 1950-ben kezdődött a pályája, amikor a magyar művészet zsákutca felé indult. Tisztességes lévén, szerényen a háttérbe vonult. Magatartásán később sem változtatott. Nem csatlakozott divatos irányzatokhoz. A benne formálódó gondolatokhoz keresett magának stílust.

Ezt látjuk mostani munkáin is. A mitológiai jelenetek szinte klaszszikusan képzett alakok nyomán elevenednek meg. Igaz, ezeket a kerek formákat egyszersmind a mi korunkra jellemző tömörség — összefogottság, stilizáltság — jellemzi. Olykor pedig az arányok könnyed kezelése; Papp akkora kebleket és olyan kecses derekat fest, ahogy a férfivágy életre kelti a nőt. Művei szintén himnuszok; arról, hogy még mindig szép és rugalmas a test, s hogy van szerelem, lehet tán béke is ezen az atomrakétáktól árnyékolt földön.

★

Ligeti vagy Papp kiállításán jól érzi magát a látogató. Nem gondol arra, hogy a világunk milyen bonyolult; milyen veszélyek leselkednek, kívül és belül az emberre; nem találja magát szemben olyan kifejezési formákkal, amelyek idegenszerűségükkel vagy brutalitásukkal megriasztanák. Néhány percig abban az illúzióban ringathatja magát, hogy tud örülni. Üröm nélkül.

ÉLET ÉS IRODALOM
1981. XI. 28.

Brodot bízta meg, aki azt szerencsére nem hajtotta végre.

1920-ban Kafka immár előrehaladott tuberkulózisával Meranban gyógykezelteti magát. Innen írja műalkotásoknak is beillő leveleit utolsó nagy szerelmének és elbeszélései cseh fordítójának, Milenának. Meggyőződésem, hogy nem álszerénységből, hanem az igazi író örök kétségeitől indíttatva fogalmaz így: „Akármit tesz is a könyvekkel és a fordításokkal, jól teszi, csak azt sajnálom, hogy nem tartom írásaimat nagyobb becsben, mert akkor valóban kifejezhetné Maga iránt érzett bizalmamat, hogy a Maga kezébe helyezem őket."

Egyébként Milenával — cikkei olvasása után — sokkal nagylelkűbb, mint önmagával szemben. Egyik levelében ezt írja neki: „mindenesetre nem közönséges írónő írta ezt. Ezután csaknem annyira bízom majd az írásaiban, mint a személyében."

Saját személye viszont — író személyisége is — később, a levelek híradása szerint, mintha teljesen Milena függvényévé válnék. Azt írja: „... nekem csak téged kellene elvesztenem, és máris Robinsonná válnék... nekem semmim sem maradna, még a nevem sem, azt is neked adtam."

Egy évvel később, feltehetően a Milenával folytatott levelezés megszakadása és betegsége elhatalmasodása miatt, már egy másik gyógyhelyről, Matliaryból így ír Max Brodnak: „... az ébrenlétet nem bírom, aludni nem bírok... Írni se tudok, és Te szemrehányásokkal jössz, de hát ha még olvasni se bírok." Az írásképtelenség szorongása még a napló műfajára is kiterjed, természetesen naplóban följegyezve: „Minden naplót odaadtam M.-nek (Milenának), körülbelül egy hete. Kicsit szabadabb vagyok? Nem. Képes vagyok-e még valami naplófélét vezetni?"

Aztán, 1922-ben, ismét megszállja az írás kegyelme. (Ebben az évben született *A kastély* és még két fontos elbeszélése.) Kétes kegyelem — de hiánya rosszabb minden más gyötrelemnél. Max Brodnak vallja meg Kafka: „Az írás tart meg, de nem helyesebb-e, ha azt mondom, hogy megtartja ezt a fajta életet? Persze, nem úgy értem, hogy jobb az életem, ha nem írok. Ellenkezőleg, akkor sokkal rosszabb és teljesen elviselhetetlen, és őrületbe kell torkollnia. De ez természetesen csak akkor áll, ha — és tényleg így van — író vagyok akkor is, amikor nem írok, és egy író, aki nem ír, mindenképpen az őrületet kihívó rémszülemény."

Ugyanezt megenyhültebben, líraibban fogalmazza meg valamivel később: „Távol járok hazulról, és mindegyre hazaírok, nem tehetek mást, írok akkor is, ha mindent, ami az otthon, rég elmosott is már az örökkévalóság. Bármit írok csak Robinson-lobogót tűzök ki vele szigetem legmagasabb pontjára."

Kafka élete hátralevő részében már megritkulnak a levelek is, a naplójegyzetek is. Egyik, Milenához szóló levelében szinte magát a levélírást, mint műfajt tagadja meg: „Tulajdonképpen nem kellene mentegetődznöm, amiért nem írok, hiszen tudja, hogyan gyűlölöm a leveleket... Emberek alig csaptak be valaha is, de a levelek mindig, éspedig itt sem az idegenek, hanem a sajátjaim." Paradox ez a megtagadás, és szerintem éppen azt bizonyítja, hogy Kafka a leveleit is szuverén teremtményeinek — alkotásoknak — tekintette; érzelmileg közömbös dolgokkal nem szokott ilyen hévvel szembefordulni az ember.

Utóbb az írásról, mint alkotásfolyamatról már alig esik szó. Egyik utolsó levele Max Brodhoz viszont a művek sorsáról beszél: „Nagyon köszönöm azt a sok mindent, amit irodalmi téren intéztél oly remekül ügyes-bajos érdekemben." Vagyis hát Kafkának úgy tetszik, mégsem volt közömbös művei sorsa; azt merném mondani, még az elégtételre vonatkozó végrendelkezés is a közömbösséget cáfolja.

★

Szabályos recenzió helyett tudatosan készült itt jóformán idézetgyűjtemény. Mert Kafka szavainál pontosabban semmi sem érvelhet amellett, hogy az írás kemény, önemésztő, gyönyörűséges és fájdalmas mesterség. És hogy az író nem ismer közömbösséget sem kegyetlen mestersége, sem az emberek iránt, még ha oly magányos is, mint Kafka volt. Ő írta, még 1912-ben Felice Bauerhez: „Nekem több szeretet kell, mint amennyit megérdemlek". Valóban, mintha József Attilát hallanánk 1936-ból: „Jaj, szeressetek szilajon..."

LIGETI ERIKA

Szobrai és érmei a Derkovits-teremben (1969)

Eredeti tehetség a Derkovits-teremben első gyűjteményével jelentkező Ligeti Erika szobrász. Nem ismeretlenként azonban, hiszen több nagy csoportkiállításon láthattuk munkáit, Stúdió-bemutatókon, és a vásárhelyi kiállítások állandó, sikeres résztvevője. Mestere egyben a vásárhelyi nyári kolóniák patrónusa: Szabó Iván. De előre jelezhetjük, hogy témaválasztása és formaadása egyéni, vagyis az önkifejezés teljes szabadságát élvezte mestere szárnyai alatt is. Ez pedig mindkettőjük dicséretére válik.

A fiatal szobrásznő két egymásnak csaknem ellentmondó érzéstartalmat fejez ki munkáiban. Az egyik a túlcsorduló érzelem a gyengébbek, különösen a gyerekek iránt. Ez a túlcsordulás pedig nem mézcsordulás, mert ebben is jelentkezik a másik, a csöppnyi irónia, ami máshol-máskor fanyar humorba vált. Az érzelmi telítettség érthető és indokolt a kismamánál, egy alig pár hetes bébi minden gyengédséget kiváltó, állandó közelségében. De a gyerekszobrokkal, ezekkel a félszeg bájjal álldogáló kis fafigurákkal már jóval előbb találkoztunk, s valójában ezzel hívta magára a figyelmet. Apró szobrai közül elbűvölő az eggyé vált *Kislovas* és nem utolsósorban az egyetértő humorral és plasztikailag is érdesebben formált *Dolgozó király*. De hát mit dolgozik egy király? Ül a földön koronásan, palástban, és a térdén tart egy kicsi katedrálist, vagyis tervez, építtet, alapít.

Derű és dráma, szatíra és pátosz telíti érmeit, de még nagy kifejező erejű portréit is, különösen csúfolódva önmagával. A csaknem ötven darab érme között kis remeklések találhatók. Invencióbőségét bizonyítja a *Bábfesztivál* 12 variációja, amelyben, híven a valósághoz — nagy szerepet kapnak a pompásan mintázott kezek. A nagyon várt kisbabát vagy a nagyon szeretett fivért lírai bensőséggel, de a szonett formaszigorával fogalmazza gyermektenyérnyi felületre. Che Guevara emlékét, a forradalmárt és az embert, két roppant érdekes felfogású érme őrzi. Álom és valóság, konkrét személy és elvont gondolat szép arányban ötvöződik az érmeken. *Jean-Louis Barrault* vagy egy másik bohóc, *Madár*, *Mese*, *Múzsa*, *Új bolygó* és *Tengermélye*, *Hippy* és *Lohengrin* a címe és ábrája számos munkájának, ezek inspirálták erős hullámverésű érzelmeit és gondolatait. Nyílt szívvel és szellemmel fogadja be a világ dolgait,

Oelmacher Anna
A szocialista képzőművészet mozgában
Bp. Kossuth 1975

madaras (1968) vagy az *Óbuda* esetében. Ugyanez áll a kompozícióban és színben kitűnő, mozgalmas *1917*-re, az V. kerületi Pártbizottság megbízásából készült műre.

Az epikus, sok figurás kompozícióktól a teljes dekorativitásig, vagyis az egyszerű geometriai formákig bőséges változatokban mutatkozik meg a két művész alkotó-alakító kedve, sőt kedélye. Az ábrázoló szándékon belül is létrehoznak az alapformákig lebontott elemeket, mint az *Éjszaka* (1968) vagy a *Bogaras* (1964) gobelinen, illetve hímzésen. Mert hímzést is bemutatnak az eljárás másféleségének hangsúlyával, de mindenképpen az anyaghoz híven. A *Tél* (1966) című kompozíció motívumai, a finom fácskák, az őzikék, a vadász formájukban oly egyszerűek, mint a papírkivágás, színben azonban oly árnyaltak, s köztük a bágyadtvörös nap oly szuggesztív, hogy a szépek között a még szebb. A nagyméretű alkotásokat az állami műhelyben szőtték olyan őszinte beleéléssel és szakmai hűséggel, akárha a szövő saját álmait formálta volna az anyagba.

Eredeti rendeltetését tekintve a gobelin — paloták termeinek falát s még előbb vezéri sátrakat díszített, melegített — monumentális műfaj, de mára intim is lett, a témától és mérettől függően. Bámulatos benne a matériához kötött képzelet fegyelme, amit a két művész mindvégig hűséggel megtartott. Falkárpitjaikon az emocionálisnak és a gondolatiságnak valami jóleső egyensúlyát teremtették meg. A kisméretű gobelinek olyan kívánatosan szépek, hogy legszívesebben azonnal otthonába vinné a néző, hiszen jól elfészkelődne még kis lakásban is. Az, hogy jó lehet e szövött képekkel együtt élni, már minősítés, hiszen ez egyike a jó műtárgy ismérveinek. Redő Ferenc és Vörös Rozália kiállításán a kívánatos, tartalmas szépséggel találkoztunk.

(Magyar Nemzet, 1968. XII. 20.)

hogy szubjektív élménnyé forrósítsa az objektív látványt, s mindezt bronzba fogalmazza az ár—apály elemi erejű, tiszta ritmusára.

Ez a kisplasztika legújabb kori szobrászatunk javából való. S nem először ötlik fel a gondolat, hogy képzőművészetünk egészében élen jár az éremművészet, s így kívánatos volna egy nagyobb, az eddigi — 1945 utáni — összteljesítményt legjobb darabjaiban képviselő kiállítás megrendezése. Ebben is Ligeti Erika megkülönböztetett helyre tarthat számot.

(Magyar Nemzet, 1969. V. 8.)

FARKAS ISTVÁN
(1887–1944)

Kiállítása Székesfehérváron (1969)

Az itt-ott feltárt, valójában elsüllyedt művészet láttán csak sóhajtozik meg borzong az ember. Ki tud számot adni arról, ami már nincs, de volt, értékes volt, jelentős hozzájárulás a magyar és európai modern festészethez. De nem kevésbé jelentős az a művészet, ami hiteles híradás egy — s itt mondhatjuk: szerencsére — elsüllyedt világról.

A két világháború közötti Magyarországon csak kevesek éltek nyugodtan, a polgárság közérzete, még a gazdagoké is, nem lehetett felhőtlen, a kizsákmányolt osztályokról nem is szólva. A polgár — a citoyen —, ha gondolkodó elme volt, s különösen, ha művészféle fogékonyságú, úgy a szorongást ismerhette. (S ez nem ugyanaz, mint amivel az amerikai polgár napjainkban a pszichiáterhez szalad.) Nálunk e század két első évtizedében a progresszív polgárság a forradalom felé haladt. S hogy a Tanácsköztársaság alatt milyen szerepet vállalt, azt a már jól ismert névsor bizonyítja. De megtizedelve, emigrációba szóródva az aktív elemek hosszú ideig — legalább tíz esztendeig — nem hatottak, nem hathattak. Csak a húszas évek végén kezdett éledni a gondolat, hogy létezik indirekt cselekvés (Derkovits: *1514* című sorozata), és van passzív ellenállás is. A náci „hatalomátvétel" után, majd a fasiszta háború idején, s főleg hazánk elözönlése alatt a valamirevaló polgár, főleg az értelmiség, már aktivizálódott, felismerte helyét és tennivalóját.

Farkas István nem aktivizálódott, nem állt ellen, egész életműve a passzív szemlélődés eredménye. De hogy mit látott meg a világból, ez a döntő. Amit ez a festő megérzett-meglátott, az annak a körülbelül két évtizednek — mialatt ki is fejezte a látványt és látomást — lényeges társadalmi tünete volt. Bizonyára soha eszébe sem jutott, hogy az osztályok hanyatlanak és elmúlnak, mégis, képei osztályának hosszú haldoklását költötték a szín nyelvére. Feltétlenül enervált ember volt ő maga is, hiszen választott témái, ténfergő, se élni, se halni nem tudó figurái, ezeknek színei őt magát is képviselték. A kettős életre kényszerült ember konfliktusaival küzdött; az apai mammutvagyon és üzlet kötelmében vergődve: egyetlen lehetséges létformájának a festést tartotta. A tanuláshoz, ha szaggatottan is, de módja volt, hiszen Mednyánszky László — a Wolfner-gyűjtemény szerződött festője — törődni kezd a fogékony, tizenöt éves fiúval. Tanul Fényes Adolfnál, Nagybányán is tölt néhány hetet, majd Budapesten,

Ligeti Erika, szobrász

Az érem két oldala

Ligeti Erika kiállítása a Dorottya utcában

Ligeti Erika 1958-ban végezte ugyan el a főiskolát, de igazában csak az 1964-ben kapott Derkovits-ösztöndíj tette lehetővé számára a képzőművészeti életbe való teljes értékű bekapcsolódást. Művészi tevékenységének fő területévé az éremmintázás vált, s mostani kiállításának túlnyomó részét is az érmek és a plakettek teszik ki. Legfőbb inspirálója pedig, amint ezt jó néhány évvel ezelőtti tárlatán is láthattuk már, kisfia: *Kovács Benedek 9 éves* — olvashatjuk az egyik érmen, *Esti mese* — a másikon, egy kis agyagszobor alatt pedig a *Bence a sárkányt is Mercédeszen álmodja* cím szerepel. A gyermeki világ, az állatokkal való együttélés, a mese és a játék valóságot átlényegítő, megszépítő szerepe nemcsak az említett művekben, hanem szinte mindenütt megjelenik.

Ligeti Erika érmeinek formaképző szándéka, stiláris igazodása kétféle irányt mutat. A *Judo* című plakettsor a kalligrafikus japán írásjelek közé foglalt alakokat szinte kerekplasztikaszerűen emeli ki a háttérből. A vetélkedő testekből, a szétrepülni látszó végtagokból ízesen sommázott, plasztikusan élvezetes és mozgalmas figurapár alakul, amelyben a két küzdő végül is már annyira összegubancolódik, hogy egy lénynek látjuk őket. Stilizáltak és összefogottak ezek a formák, visszautalnak a natúrára, de engedelmeskednek a plasztika törvényeinek is, hiszen a kidomborodó és összehúzódó, a szétterpeszkedő és elvékonyodó alakzatok váltakozása nemcsak az emberi test organikus felépítésével hangzik egybe, hanem megfelel a szobrászi tömegekkel való játék feszes ritmikájának is.

Létezik azonban Ligeti éremművészetének egy másik, kevésbé megnyerő arca is. A *Minitextil* című sorozaton a figurák platószerű egysíkúsággal emelkednek ki a háttérből, s külső, belső formálkat íz nélkül, túlzottan szabályos, „módorosan" stilizált rajzolat határozza meg. Alaposabban szemügyre véve az ilyen stílusú darabokat, kiderül, hogy nemcsak a formaadás problematikus, illetve hogy ennek a problematikus formaadásnak a gyökerei valahol mélyebben, az éremnek mint műfajnak a kiéltségében, túlságos belterjességében, üressé és formálissá válásában húzódnak. Hasonlóan az ex librishez, a művész elkészíti barátai és ismerősei érmeit, az évfordulódömpinghez is megpróbál kapcsolódni, s egy idő után már bűvös körben forog, amelyből nem tud kitörni. Az éremkészítés alkalmi művészet is, s a vele foglalkozó szobrászt könnyen utoléri az alkalmi versenyek fátuma: csengő-bongó rímei, adott esetben az érzékletesen megmintázott felületek, kiürülnek. Ligeti megpróbál védekezni az elszürkülés ellen, ő, aki korábban mindig ragaszkodott a kötött formához, az érem, a plakett reliefszerűen zárt felületi egységéhez, most, ha óvatosan, a mások nyomdokain haladva is, de kísérletet tesz az éremalap és háttér erőteljesebb megmozgatására, felbontására és átlyukasztására, a zárt, geometrikus műtárgyhatár nyitottá, hullámzóvá, kötetlenné tételére. Mindez azonban csak tüneti kezelés.

A kiállításon szobrok is szerepelnek, ezeknek mintegy fele portré, a művész kerámia anyagokból, kerámiaszerű formákkal mintázta meg őket. Az alakok felsőteste vázaszerűen összenyomódik, elvékonyul, a virágcsokor helyét azonban szakállas-bajuszos, busa fej vagy hosszú hajú, lányos fiúarc foglalja el. A tömeghatás, a színezés és a belső rajzolat egyaránt népművészeti inspirációra vall. A művész, aki közvetlen környezetének megörökítésével ügyesen megbirkózik, Bartók esetében kudarcot vall. Nemcsak azért nem tűnik érvényes Bartók-ábrázolásnak mellszobra, mert eltérve a megszokott képmásoktól, érzékeny, gyenge, melankolikus pillanatában ábrázolja a modellt, hanem mert ez a banalizálás, jelentéktelenné tétel nem hitelesítődik Ligeti személyes Bartók-élményének elhitető erejével. A szoborkompozíciókat — *Fáznak az angyalok, Pinkus* — anekdotikus hangulat, pittoreszken kedves életközeliség jellemzi. A *Rékassy Csabát háborgatja a múzsa* jó humorával, mozgalmas tömeghatásával tűnik ki.

Egy érem a kiállításról.

Nagy Zoltán

házilagos kivitelezés mellett döntöttek. Ennek kezdetben mindenki örült. A tagok azért, mert azt remélték: így kevesebbe kerül az építés, a Szövosz pedig azért, mert ha sikerül a vállalkozás, jó, követendő példa lett volna. De nem sikerült.

Hihetetlen áremelés

Az első épület alapozásához 1979-ben kezdtek hozzá, és az idén nyárra készült el. Beköltözni azonban már nem lehetett. Hogy közben mi minden történt, arról a kárvallott tagoknak csak sejtéseik lehettek, mert az igazgatóság — megsértve a szövetkezeti demokrácia elemi szabályait — pontatlanul, csak a döntések után, kész helyzet elé állítva tájékoztatta a közösséget. Tavaly már tudták, hogy egy-egy lakrész ára 310 ezer forintra emelkedett. Befizették, és örültek, hogy egyáltalán elkészül. S most kiderült, hogy legalább 500 ezer(!) forintba kerül majd, ha nem többe. Ennyi pénzük nincs, s nem is tartják reálisnak, és most félnek, hogy oda a pénzük és az üdülő is.

Hogy ez a megkésett aggodalom nem alaptalan, az a minap Agárdon megtartott viharos közgyűlésen derült ki. A Fejér megyei Népi Ellenőrzési Bizottság képviselője így kezdte beszámolóját: „Itt százhúsz családot becsaptak", s még hozzátette, hogy ez bűnügy, éppen ezért a szövetkezet volt vezetői és társaik ellen feljelentést tettek. A nyomozást a rendőrség már megkezdte.

Szavai nyomán — amit a közgyűlésen részletesen kiegészített a megyei szövetség revizori irodájának vezetője is — igazi krimi kerekedett ki. Előfordul benne minden jól bevált

törvényességi felügyeletet gyakorló járási hivatal és az érdekképviseletet ellátó Meszöv jelenlevő képviselői sem figyelmeztették erre őket.) A vita során ugyanis számos javaslat hangzott el a közös teherviselésről: arról, hogy a hiányzó összeget ne kizárólag az első épületre terheljék, hanem a pontos utókalkuláció és részletes mérleg ismeretében osztozzanak rajta. Ezeket a javaslatokat azonban meg sem szavaztatták. Azt viszont igen, hogy adják el — hasra ütés alapján — ötszázezerért a kész lakrészeket. Ez azonban nemcsak előnytelen, szabálytalan is. Nemcsak azért, mert 34 családot tulajdonképpen kisemmiztek, hanem azért is, mert az üdülőépítő és fenntartó szövetkezetben az épület és a közművek csoporttulajdon, a lakrészek pedig személyi tulajdonban vannak. Az eladásról ezért — a tulajdonosok érdekei ellenére — nem dönthettek volna a többi szövetkezeti tagok.

Furcsa szerepek

Hogy a Kócsag üdülőszövetkezet a továbbiakban miként boldogul, az a jövő zenéje. Ám van ebben az ügyben néhány általánosabb érvényű tisztázásra váró kérdés is. A NEB-vizsgálat és a revizori jelentés is kitért rá, hogy rendezetlen a szövetkezet és az ügyvédi munkaközösség viszonya. Pedig a tagság éppen azért volt a riasztó jelek ellenére nyugodt, mert maga mögött tudta az ügyvédi munkaközösséget. Mert mi másért kellene éppen ügyvédi segítség, ha nem azért, hogy a jog — vagyis a törvényesség és a tisztesség — keretei között tartsák a szövetkezet választott testületeinek és tisztségvi-

Ligeti Erika,
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Munkaügy
1984 JUL 4 41
KÉPES ÚJSÁG
Magyar N

1021

LIGETI ERIKA:

Medailles — Sóstó

A sóstói éremképek egyik darabját ez a kedves, megilletődött, talán kissé groteszkbe hajló egyszerűen megmintázott figura érezheti magáénak: két kezébe fogva fel is emeli, magához is szorítja, csak a fej az, ami valamivel messzebb, tisztes távolba húzódik tőle.

Egy vele.

Eggyek egymással. Ha megfigyeljük a távolságtartást, vagyis az érem és a figurafej egymáshoz való viszonyát, akkor láthatjuk, hogy milyen kecses ív köti össze őket. Ez az ív, ha tetszik, lágy hullámvonal, a szélső kézfejtől indul, az alsó, aztán a felső karban folytatódik és a frizura keretező vonalaiban ér véget. Vagyis: nézhetjük úgy is, hogy itt kezdődik, innen teszi meg a fentebb leírt utat, lágy hajlatban, az éremképig.

Az ide-oda sikló tekintetnek nagy szerepe van Ligeti Erika e kis remekének minél teljesebb érzékelésében. Tessék, például, odapillantani a szoknyaalj fellibbenő segélyére. Biztos, hogy azt hisszük, pipiskedik az éremképet tartó figura. Pedig nem! Szinte odacövekeli magát, úgy áll, mindkét lábán. Csak a szándéka, az pipiskedő, hogy nézzük, amit felmutat.

Közben azt is látni, sőt belátni kényszerülünk, hogy az egyszerűség ebben az esetben is sok mindent hord magán: hordoz magában.

Ennek ellenére — ekkora élménynyújtásra — csak kevesen képesek. Örömmel regisztrálhatjuk, hogy Ligeti Erika közéjük tartozik.

S. GY. F.

Fotó: Gárdos Katalin

Payer és a hölgyek

A vele való találkozás úgy hatott rám, mint tikkasztó hőségben a felüdítő szellő. Lendületessége, csöppet sem zavaró, inkább a környezetét is aktivizáló mozgékonysága, ahogy felfelpattant, s egy másik ülőhelyet keresett magának; humora, s az, hogy könnyen és szívesen nevet; fiús alakja és öltözete — mindez teljesen megzavart. *Tudtam,* hogy már bakfiskoromban is az ő dalait hallgattam, mégsem hittem, hogy ez a fiatalember ugyanaz a népszerű slágerszerző és énekes... Pedig aki akkor született, amikor legelső dala, a

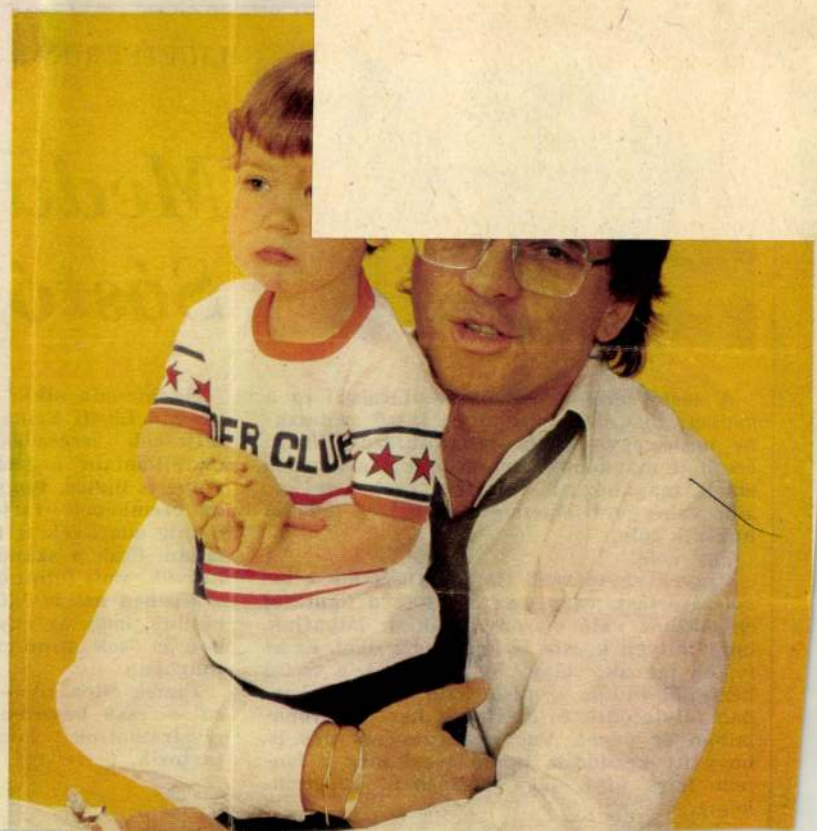

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1972 2-

1021

Ligeti Erika

Három szentendrei éremművész kiállítása

1971 november–decemberében Derecskén, Berettyóújfaluban és Balmazújvároson mutatta be a „megyei kiállítási társulás" Asszonyi Tamás, Ligeti Erika és Csikszentmihályi Róbert érem- és kisplasztikai kiállítását, s 1972 januárjában, kibővítve, a Debreceni Déri Múzeum.

E három művész éppúgy reprezentálja az új Szentendrei Művésztelepet (még ha Csikszentmihályi nem is lakója a telepnek), mint a modern magyar éremművészetet. Ferenczy Béni örökségét vállalva beletartoznak az élvonalba Borsos Miklós, Kiss Nagy András, Szabó Iván, Kiss Kovács Gyula, Vigh Tamás stb. mellett. Sikereik szinte azonosak, (több egyéni kiállításuk volt, díjakat nyertek országos pályázatokon, szerepeltek a TV-galériájában), s mindhármójukkal találkoztunk Debrecenben a Benkő-gyűjtemény Déri Múzeum-beli kiállításán, s a Kossuth Egyetemen, valamint az Országos Nyári Tárlaton.

Ligeti Erika 1970-es Egyetem Galéria-beli kiállítása után e kollekciójával ismert tehetségét dokumentálja. Szobrai éppúgy a téri tömörítés példái, mint érmei, plakettjei. Két faszobra a gyermeki szépség egyszerre áhítatos és lényegi megjelenítője. Ugyanez jellemző az *„Anya"* és *„Madonna"* érmeire, *„Ikrek hava"* plakettjére. A mesék világába kalandozása részben gyermekközpontúságáról, részben fantáziájának gazdagságáról, s a népművészet szeretetéről tanúskodik (*„Három királyok"*, *„Sárkány lánykám"*, *„Egyszer volt"*). A társművészetek (zene, tánc, irodalom, színház) ihlették *„Pas de trois"* *„Ikrek hava"*, *„Kalózok szeretője"*, *„Zene húros-ütőhangszerekre és cselesztára"* című érmeit. Különösen az utóbbi mutatja: nem az illusztráló szándék, hanem a közös gondolatok, érzések, hangulatok képi megjelenítése izgatta a művészt a témaválasztásnál.

Az 1970-es nagy árvíz inspirálta a *„Szeged"* és *„Árvíz"* érmek készítésére, a veszély expresszív megjelenítésére. A magasított domborműves forma a vízár hömpölygésének, s az indulatok felcsapásának egyaránt érzékletes módja. *„Az Echnaton"* érem napfényben, Nílus-fényben fürdő apró fáraó alakja nemcsak Echnatonnak, de minden bátor, újat hozó embernek emlékműve.

Csikszentmihályi Róbert e kiállításon (valamint múlt év novemberében, a TV-galériájában) *„A csiga bemutatása"* és *„Nemzedékek"* szobrával, valamint 11 darabos *„Ősi hangok"* éremsorával aratott legnagyobb sikert. Ezek gondolatisága, s tartalmi-formai egysége tükrözi leginkább önálló egyéniségét, s mutatja a számára legalkalmasabb utat, adja a csak rá jellemzőt. Az a nagyszerű ötlet, hogy egy „készen talált" csigakövülethez asszonyalakot komponált, már magában bizonyítja az alkotó invenciózus voltát, s az anyagszerűség érzését. De ezzel a kis méretben is monumentális hatású, gyönyörű vörösmárvány kisplasztikával ilyen hőfokon kifejezni az emberben ősidőktől munkáló szépségvágyat, s annak megtalálásán érzett örömét, már önálló művészegyéniségre vall. A „Nemzedékek" c. ciprusfa szobrocskán egyszerre csodáljuk meg a folytonosság: eredet és továbbfejlődés kifejezését, s az ezt teremtő formát: a fa erezetében rejlő, anyag-adta szépséget. Az *„Ősi hangok"* hasonló művészi program megvalósítója: a változás, kezdet és kifejlődés, konkrétan az *emberré válás* plasztikai kifejezője. Az ősi hangok közt, meztelenül, védtelenül, rettegve, hiedelmekkel, ismeretlen erőkkel, s állatokkal élő, harcoló ember Emberré válik, ezt példázza az éremsor. A művész kifejezőeszközei: a domborítási fokozatokkal élés (pl. a „Meztelenül", a „Lesben" erősen domborított állat- és szellemalakjai, vagy a „Rettegve" bölényrajzának bekarcolt formája „szemben az „igazi" állatok magas formájával), az ember–állat–szellem nagyságának aránya (pl. „Lesben" félelmetesen nagy állatai, ezzel szemben az „Olajággal' nagyra nőtt embere, s kis futó állatai). A négy darabos *„Álom sor"* hangulatával, a *Lenin sor* emelkedett, balladai hangnemével és szellemes formaadásával, a *Bartók érem* karakterisztikusságával, a *„Komló I."*, az *„Exupery"* hátlap, az *„Ifjú népművész"*, s leginkább a *Berzsenyi elő-hátlap* gondolati gazdagságával, formai találékonyságával

kap meg. A fényes-matt, a figurális és tipográfikus felületek ellentéte, a terek kitöltése, aránya a legfőbb eszköze.

Asszonyi Tamás szintén résztvett az 1970-es Lenin centenáriumi pályázaton. *,,Lenin élt''*, *,,Lenin él''*, *,,Lenin élni fog''* sorozatának két darabja szabályos kétoldalas érem portréval, ill. katonatömegre ,,rárajzolt'' fényes Lenin portrésziluettel, cirillbetűs szöveggel, a harmadik különös formába, hagymakupolás moszkvai környezetbe helyezett, miniatűr-monumentális emlékmű. Az orosz témák nagyon vonzzák Asszonyit *(,,Csoda''*, *,,Ruszlán és Ludmilla''* *,,Csendes Don'')*, a hagyma kupolák éppúgy, mint a betűk kalligrafikus szépsége. De a három művész közül talán az ő érdeklődési köre a legtágabb: kiterjed időben, térben, az emberi világ mikro- és makro rétegeiben. Emléket állít nagy költőinknek, vagy Erasmusnak, Picassonak. Éppúgy izgatja az antikvitás *(,,Hellász''*, *,,Antik világ'')*, mint a reneszánsz, s a ma ezer színével, hangulatával, a lét-nemlét, szerelem, halál, vágyódás, harc *(,,Szegény Kis Lajos bácsi halálára''*, *,,Vers''*, *,,Égi mezők'')*. Meghatóak *Karácsonyi érmei*, s egészen más, hamiskodó, frivol világba ve-

ember minél teljesebb bemutatását, – tükröt tartva elé: ilyen vagy, ismerd magad! *(,,Nosce te ipsum''*, *,,Tükrös''.)* Legfontosabb közönségre, nézőre ható tényezőnek a *formát* tartja, mint nyilatkozik: *,,Ennek már élménynek kell lennie, olyannak, ami tudatot formál... A formaelemekkel fokozatosan értjük meg a részek, majd lassan az egész jelentőségét.''* Ezt az elméletet igazolják *leleményes formái* (pl. Lenin sorozatban felmutató forma, másutt oszlopfülkék, ablakok alkalmazása), a domborítás *mélységbeli eltérései* (magas, kisdomborműves forma pl. a Picasso sornál, ujjakkal nyomkodás, bekarcolás pl. az Égi mezőknél), valamint a betűírás változatossága (orosz betűk, ,,Visszhang, Tóparti jelenet'' szecessziós írása, betűszegélye).

A három művész debreceni és megyei bemutatkozása nagy élmény volt, ritkán találkozunk ilyen kvalitásos érmekkel, szobrokkal itt.

SZ. KÜRTI KATALIN

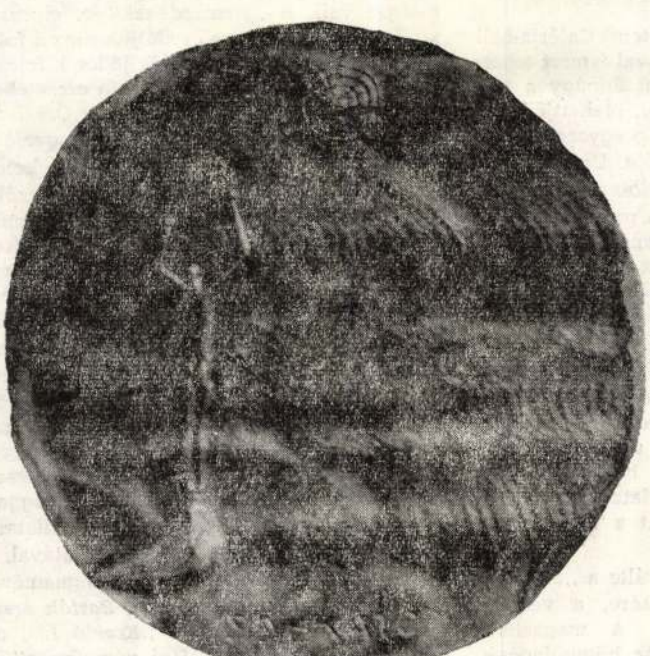

Ligeti Erika: Ekhnáton

Ligeti Erika szobrászművész

1974. XII. 15. 10.09. Petőfi / / V.

Láttuk, hallottuk

- Ligeti Erika a Helikon Galériában állitott ki. Csapó György számol be róla.

- Szép, vonzó kiállitást láttam, a Helikon Galériában. Ligeti Erika szobrászmüvész, néhány kisméretü plasztikáját, és sok érmét, amelyet a müvész már korából megismert kvalitásait képviseli. A tárlat katalógusában, amelyben csupán a leglényegesebb életrajzi adataira szoritkozik, a többi között igy ir. 1969 óta, Szentendrén élek. 5 éves a kisfiu, egy á ltalános iskolai tanitványom ma már szobrász. Szép az élet. Ezek a katalógusban rendhagyó mondatok, pontosan fejezik ki azt, ami a kiállitáson látható. A nagy élményt, amit a fia jelent a müvésznek, és hogy tovább adhatja tanitványainak a mesterségen túl az élet szeretetét. Közönség, és abiráló, első pillanatban is jólesően állapitja meg azt, hogy szándék és megvalósitás, egységet alkot Ligeti Erika müveiben. Őszinte müvészet az üvé, amelyet a külső, és belső arányokra való nagyfoku érzékenység, emberséges lire, kiegyensúlyozottság, világunkban oly ritka tulajdonságai tesznek vonzóvá. Meglehet, hogy nemis olyan ritka tulajdonságok ezek , csak némelyek, hovatovább nem merik kimondani, hogy örömmel élnek. Mások jó közérzetüket, palástolandó totemeket, szörnyeket, idomokat faragnak, festenek, talán azért, hogy elüzzék a rossz szellemeket. Ligeti Erika őszinte kifejezése érmeiben, és szobraiban

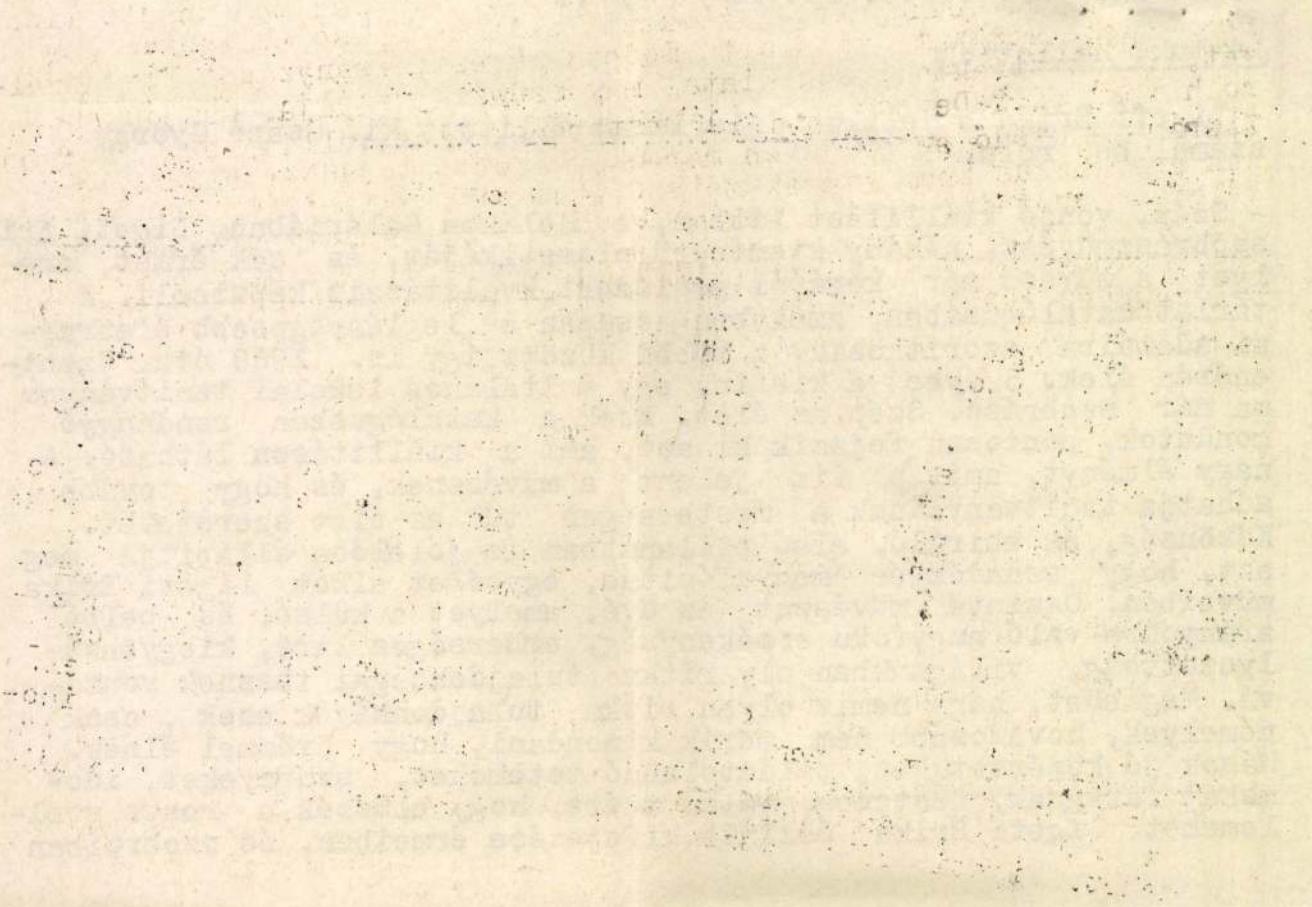

egyaránt esztétikus, és plasztikai formálása, az anyag belső szeretetéről tanuskodik, hajlékonyságról, olyasfajta kesses rugalmasságról, amely a humánus lelkialkat sajátja.

2003. SZEPT. 3. MAGYAR HÍRLAP

Hagyomány és lelemény párharca az érembiennálén

Az éremművészet intim műfaj, akár egy tenyérben is elfér. A tizennegyedik soproni érembiennálén a Lábashátban a szeptember 8-áig nyitva tartó mustrán kereken száz alkotó 306 munkája látható. Megfigyelhető, hogy a hagyomány és lelemény párharcában mintha az előbbi javára billenne el a mérleg nyelve mostanában. Jellemző egy általános öntisztulási folyamat a hatvanas és hetvenes évek műfajfelforgató lázadásához képest. Igaz, hogy nálunk a sorozatban gyártott antik görög pénzek vagy a reneszánsz érmek portrés-évfordulós merev tradícióját már korábban is plasztikusabbá oldotta egy nagy nemzedék rendhagyó módon egyedi példányaival. Az alkalmi vagy alkalmazott jelleg akkor szűnt meg végleg, amikor a hátoldal vált a tulajdonképpeni előlappá, figurális jelenetek és természeti tájak mintázásával. Innen már csak egy lépés volt a versillusztrációk vagy az egyéni, pillanatnyi hangulatok lírai ábrázolásáig, illetve az összetartozó éremsorozatokig. Az akkor induló fiatalok türelmetlen kísérletezőkedve mára az érett mesterek míves higgadtságává szelídült, amint azt az előző nagydíjas Ligeti Erika mostani külön kiállítása is mutatja. Noha a befogadó külső forma jobbára kerekded – vagy legfeljebb négyszögletes –, de a tematikai választás szabadsága és a szubjektív mintázás továbbra is megmaradt és ez a hazai éremművészet valódi nyeresége. Egyre többen fedezték fel maguknak az ősi, viaszveszejtéses technikát, amelyet egyénileg alkalmazva meg is újítanak. Az idei nagydíjjal kitüntetett Csikai Márta is ily módon készítette bronzból A Tiszánál című, a szó szoros és átvitt értelmében egyaránt festői ciklusát. A másik végletként hozhatnánk fel példának a gépi úton sokszorosított, évfordulós pénzérmek kategóriájából Gáti Gábor szintén díjazott, ezüstből vert érmeinek sorát, amely klasszikusan metszett antikvabetűkkel képez frappáns kontrasztot a szabadabban vésett alakokkal szemben. *wi*

LIGETI ERIKA

szakirányokon. A képzés kétéves, az előadások választhatóan pénteken vagy szombaton hallgathatók. Minden tárgyhoz írásos tananyagot biztosítunk. Az előadások magyar mellett részben angol nyelven is hallgathatók. A jelentkezés alapfeltétele: egyetemi vagy főiskolai végzettség.

A jelentkezési lapokat még e héten tudjuk fogadni.

További információk: BME, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Ipari Menedzsment és Vállalkozásgazdaságtan Tanszék, 1111 Budapest, Műegyetem rakpart 9. T. épület III. emelet 39., Telefon: (1) 463-2020, (20) 463-2020. Telefax: (1) 463-1740

www.mba.bme.hu

ANGOL

-25%

Akkreditált beszédközpontú és nyelvvizsga-előkészítő tanfolyamok

ÁFA NÉLKÜL!

Részletes információ és jelentkezés:

212 4010

Bp. II., Bimbó út 7. www.ih.hu

ih International House

ANGOLUL TUDNI KELL

EURÓPAI NYELVI DÍJ - 2002

SZULC nee I
Anna Szulc nee B
late of Brent, Lo
died there, on 2(
(Estate abou
The kin of the al
requested to
Treasury So
Queen Anne'
28 Broadway, Lo
UK, failing
Treasury Solicito
to administe

SZOBROK

Pórul járt sárkány
bronz, 26 cm

Bohóc
bronz, 44 cm

A nagyérdemű
bronz, 40 cm

Marcista
bronz, 27 cm

Babócás
bronz 22 cm

Angyali üdvözlet
bronz, 45 cm

Magyar kislány
bronz, 148 cm

ÉREM-SOROZATOK

Bence ember-állat kertje

Eger

Gyűjtő és környéke

Nagy emberek

Bence

Egyéb

Se. 741338

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: DR. URY ENDRÉNÉ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON MEGHÍVJA ÖNT

LIGETI ERIKA
SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA: SZABÓ IVÁN
MUNKÁCSY-DÍJAS, KIVÁLÓ MŰVÉSZ

1974. NOVEMBER 28-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DU. 5 ÓRAKOR

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1974. NOVEMBER 21-TŐL DECEMBER 22IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10—18 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

1934-ben születtem Budapesten.
1958-ban végeztem a Képzőművészeti Főiskolát, Szabó Iván növendékeként.
1959-64 között általános iskolában tanítottam.
1964-ben Derkovits ösztöndíjat kaptam.
Díjakat nyertem a Fiatalok Stúdiója pályázatain és kiállításain, Miskolcon, Szegeden, Hódmezővásárhelyen.
1972-ben Munkácsy-díj III. fokozatát,
1973-ban Tornyai plakettet Hódmezővásárhelyen,
1974-ben a Pécsi Biennálé érmész díját kaptam.
Főiskolás korom óta rendszeresen kiállítok kül- és belföldi kiállításokon.
Tanulmányúton jártam Olaszországban, Bulgáriában, Csehszlovákiában, Franciaországban, Szovjetunióban.
1969 óta Szentendrén élek.
Ötéves a kisfiúnk.
Egy általános iskolai tanítványom ma már szobrász.
Szép az élet!

Ligeti Erika

ÁTFESTIK A FŐTERET

VONZÓ NYÁRI PROGRAM TERVE

Képzőművészek színdinamikai tervei alapján *átfestik Szentendre főterének műemlék házait*, s június 25-én, a huszadik Szentendrei Nyár megnyitásának napján az épületek már új köntösben fogadják a vendégeket. Megkezdték az utcák és a terek szépítését, a virágültetést, a takarítást. A helyi képzőművészek tervezik a műemlék város egységes dekorációit, a feliratok és az útbaigazító táblák stílusát is.

Először az idén *300 kék zászló lobog majd Szentendre címerével városszerte*. A Szentendrei Nyár-emlékérmet *Ligeti Erika*, a plakátot *Deim Pál* tervezi.

A művésztelep létrejöttének 50. évfordulója alkalmából *több időszaki kiállítás nyílik*, s valamennyi múzeum és kiállítóhely fogadja a képzőművészet kedvelőit. A kamarazenei esteket a *Barcsay*- és a *Kovács Margit*-gyűjtemény kertjében rendezik, többek között a Vízöntő és a Vujicsics együttes felléptével. (MTI)

4.

-: Átfestik a Főteret

Esti Hírlap Bp. 1978. ápr. 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pestmegyei Hírlap

1973 MÁJ 27

Ligeti Erika

PEST MEGYEI

Család

Ligeti Erika érme

udvarán épített garázst az olvasó.

Az első esetben, mint említettük, olvasónk az állami tulajdonú ház udvarán olyan faépítményt létesített, amelyben tüzelőt is tart, és autóját is tárolja. Ez után a helyiség után korábban adót fizetett, most azonban a tanács ezen felül bért is megállapított. Olvasónk kérdezi: lehetséges-e ez?

Véleményünk szerint a kettő együtt nem lehet. Vagy adófizetési kötelezettségről beszélhetünk, vagy bérfizetési kötelezettségről. A bérkérdésben egyébként a bírósághoz lehet fordulni. Véleményünk szerint azonban először azt kell tisztázni, hogy a faépítmény kinek a tulajdonát képezi. A tanácsnak elsősorban ezt kellett volna vizsgálni, és ha levélírónk a tulajdonos, akkor nem bér-, hanem adófizetési kötelezettsége áll fenn.

A másik esetben levélírónk azt panaszolja, hogy Cegléden bérel egy magántulajdonban álló házat, az udvar kizárólagos használatával. A tulajdonos bért követel tőle, bár, mint írja, a garázst 8 évvel ezelőtt ő építette a ház udvarán, és annak adóját is fizeti. Olvasónk is azt kérdezi, bért vagy adót köteles-e fizetni.

Minthogy a garázsépítményre bérleti jogviszonyt nem létesítettek, bérleti díj megállapításáról akkor lehet szó, ha eb-

KERESZTR

VILÁGHÍRŰ

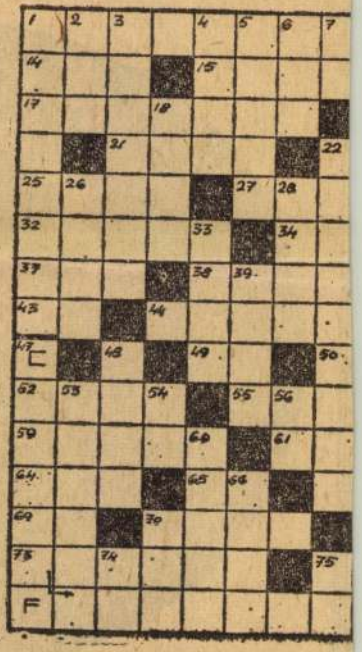

A nemzetközi gyermeknapon világhírű gyerekekről szól rejtvényünk. Valamennyiüket ismerjük a világirodalom örökbecsű alkotásaiból. Kik ők?

VÍZSZINTES: 1. Móricz Zsigmond felejthetetlen regényalakja, a „Légy jó mindhalálig" hőse. 9. Szabó Lőrinc felnőtteknek írt gyermekverseiben szerepel. 14. Arab állam. 15. ... és a vadmacska, magyar film. 16. Tigris-parti város, az asszír birodalom főváro-

Ligeti Erika Művészet, 1971. aug. 3.

Ligeti Erika: Dolgozó király
Roi travaillant – Король за работой

formálásánál inkább tartózkodással, mint felszabadultan él azzal a háromdimenziós nosztalgiával, amivel az érem kereteit feszíti. Portréiban – ami a másik otthonos területe – bizonyos rajzos érzékenység ellenpontozza a háromdimenziós adottságokat. Egyéb szobraiban is föllelhető a törekvés, hogy a formák vertikális elnyújtásával vissza-visszahúzódjon a lehetőségtől, hogy a tér minden irányba nyitott lehetőségeit kihasználja. Még az olyan körplasztikával komponált figurája is, mint a *Guggoló*, Degas táncosnőinek rajzos könnyedségét, suta báját idézi.

Mindez ellentmondásnak látszik: ahol nincs teljes tér, ott megpróbál utalni rá; ahol van, ott mintha szívesen kihúzódna belőle. S ez kétségkívül eszünkbe juttatja, hogy semmi sincs pontosan ott, és úgy, ahol és ahogy megmutatja magát. A mesék és gyermekek irónia nélkül tudják ezt. Ligeti Erika az irónia felnőttségével – sőt, néha kegyetlenségével, mint önportréjában – mintha velük tartaná legihletőbben a rokonságot.

Nagy B. István típusosan más alkat; típusosan intravertált kereső. Képei egy filozofikusan érzékeny közérzet probléma-fölvetéseiről tudósítanak. Játék, mese, pillanat mákonya idegen tőle. Nem a látvány éppen *itt*, és éppen *most* jelentkező összefüggései érdeklik. Sokkal inkább, és egyre puritánabb célratöréssel, a mögöttes tartalmak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1971 NOV
TISZATÁJ
Szeged

1021

Ligeti Erika

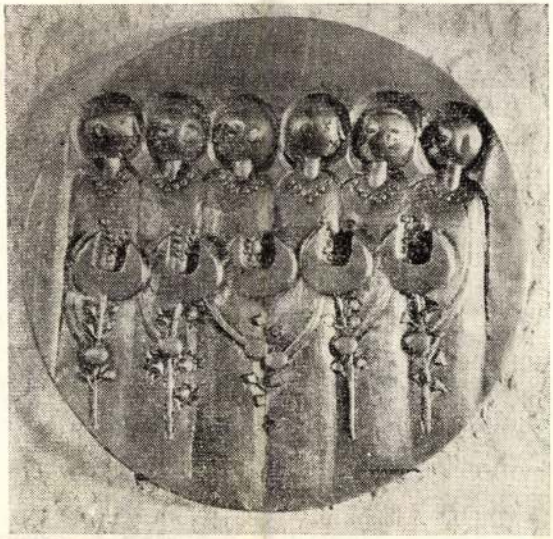

LIGETI ERIKA: ÜNNEP

a paloták, bankok, templomaid
orcáját álnokság torzítja bár
— e fájdalmat mintha elfeledtem
lapozgatom, Város, fényes, szép lap
nem láttalak így még soha,
elbűvöl tenger szépséged mosolya.

A Városon át most Nyugatra tartok
jönnek velem idegen tájak, partok,
mit se vesztek, csak gazdagodtam é
Üdvöz légy hát, szépség, s ó, szörn
pénzt, erényt egyformán szomjazó
úgy veszlek már, mint ami vagy: árny és fény.
Indulok, lásd, s nem érint többé léhaságod,
ma birokra, tettre kész akarat hevít,
a gyárak buzgalma hív, ahol világosságod
szítod és fényeid.

(Bábi Tibor fordítása)

*

Hazatérte után Stanislav Kostka Neumann egyik fő irányítója lett annak a törekvésnek, amely a modern művészet és a szociális forradalom összehangolását szorgalmazta. 1919—20-ban az általa szerkesztett *Kmen* és *Červen* című folyóiratok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

1971 DEC 11

LIGETI ERIKA

DOLGOZÓK LAPJA — 1971. december 11. szombat

1021

Képek, szobrok
a megyei művelődési központban

A Kiállítási Intézmények és a Komárom megyei Művelődési Központ — de több más jelentős művelődési intézményünk is — rendezett már ilyen jellegű kiállítást, amelyen nem megyei alkotóművészek vendégszerepelnek. Ennek haszna, ízlésformáló, szemléletet orientáló szerepe vitathatatlan. Sokan nem jutnak el országos (fővárosban megrendezett) kiállításokra, a fent említett együttműködési lehetőségek kihasználásával azonban tágabbá válik horizontunk, a megyei művészetkedvelő közönség közvetlen élményszerzési forrása nem reked meg a helyi alkotógárda tárlatai által nyújtott lehetőségeknél.

Mindehhez azonban az is szükséges, hogy valamiféle — talán mélyen meghúzódó benső-kapcsolat legyen a vendégművészek és a megyénk művészeti közízlés által kialakított atmoszféra között. Szerencsés találkozásról számolhatunk be ezúttal. Ligeti Erika szobrászművész és Nagy B. István festőművész alkotásai joggal találnak visszhangra a látogatók körében.

A két művész a kifejezési forma tekintetében teljesen eltér egymástól: a festő többnyire nagy tablókon, „színnyalábokkal", a jelentős felületet látszólag alig használva ki, jeleníti meg belső világát. A szobrász inkább a kisplasztikában megmutatható finomságok változatos kifejezésében leli örömét. A látszólagos ellentettség azonban a hangvételben mégis találkozik. S ez a művészi alapállás közössége: a líraiság a konok lényegkeresés.

Nagy B. István sajátos „sejtető" jelrendszert alakított ki magának. Ennek lényege, hogy színekben, a színek együtthatása által megteremthető atmoszférában gondolkodik és munkálkodik, a konkrét jelenségtől úgy elvonatkoztatva, hogy azt azonban mégsem tagadja meg. Néhány jellemző példa: a Találat című képén a nagy felületen teremtett színharmóniába „berobban", egy gócpontba sűrűsödik a csatazajtól, az atomháború veszélyétől való félelem. Öregkori önarcképén alig fedezhető fel a jobb alsó sarokban a vázlatos portré — szinte teljesen beleolvad a világ, a természet égységét jelképező színkompozícióba. A Nyírott fej című alkotásán a szenvedést kifejező arc sajátos asszociációkat kelt — kevés eszközzel — a huszadik század első felében megért borzalmakat illetően. Érdekes, hogy a fentiekhez hasonló megoldású képei mellett a Város-ban a zsúfoltságot valóban zsúfoltsággal fejezi ki, s A doktor című munkájában a rá jellemző elemek felhasználása sem akadályozza meg abban, hogy az arcot s a ház világító ablakát szinte naturalista eszközökkel fesse meg.

Ligeti Erika kecses kis fafaragásaival (Ülő kislány, Fésülködő, a sajátos megoldású Benedek és mások), egyszerű, tiszta eszközökkel megvalósított kőfejeivel (pl. Leányportré, Önportré) vagy a Mamás című megkapó líraiságú, a gazdag tartalmat kibontó Ferkó című kompozícióval, de meg érmeivel is méltán megérdemli, hogy a közönség szívébe fogadja, emlékezetében megőrizze.

Valóságot idéző, sajátos megoldású művek láthatók a tárlaton. Az egyéni karakter megnyilvánulásai bizonyára olyan inspirációt is adnak a kiállítás megtekintőinek, hogy kritikusabban keressék minden más műben is az alkotóegyéniség jelentkezését.

1971. december 11. szombat

Egyetlen csepp sze
sem kerül a tatai Öreg-tóba

Hat esztendeig tartó terv- szerű, sok probléma közepette végzett munka eredményeként mentesítették a tatai Öreg-tavat, minden befolyó szennyvíztől. A Tatabánya irányából korábban a tó felé érkezett szennyező anyagokat a Vértesszőllősnél létesített ülepítőrendszer fogja fel. A tó körül elkészült csatornarendszer alkalmassá vált arra, hogy az eddig befolyt helyi szennyvizet elvezesse. A vízügyi és tanácsi szervek mintegy 40 millió forintot költöttek a tavat védő csatornahálózat létesítésére.

Az eredmények lehetővé teszik, hogy az eddiginél is nagyobb arányú munkával hozzák létre mindazt, ami Tata országos jelentőségű fürdővárossá fejlesztéséhez szükséges. A páratlan lehetőségeket rejtő Öreg-tó az üdülés és a vízisportok paradicsomává fejleszthető. Alkalmasságát — a többi között — bizonyította a múlt évben rendezett nagyszabású evezősverseny is. A jövő évben minden tekintetben kifogástalan víz várja a tóhoz érkejövő évben folytatják. Eltávolítják a tóba az évek során át bekerült felesleges iszapot. A kotrást 1972. végére befejezik. Folytatják a partfal rendezését is.

Eddig is nagy érdeklődés kísérte a tó környékének fejlesztését, a parcellázást. A városi tanács és az erdőgazdaság együttműködését — mint már régebben jeleztük — a felsőbb szervek messzemenően támogatták. Ennek eredményeként kiegészült a tó körüli üdülőterület Ez lehetővé tette, hogy nagyobb szabású távlati tervet dolgozzanak ki, illetve megkezdjék megvalósítását. A városi tanács ennek érdekében újabb területeken közművesít. Folyamatosan bővítik a tópart körzetében a víz- és elektromos hálózatot. Újabb utakat építenek, de ezekkel nem bontják meg a tó jelenlegi természetes környezetét.

A városi tanácsot telekért ostromlók most kedvezőbb kilátások elé néznek. Az üdülőterület vadregényes körzetében, a Diana szállóhoz ve-

legfontosabb szabály

Hárommillió fogyasztóhoz juttatta el ezekben a napokban a Magyar Villamos Művek tröszt tájékoztatóját, amelyben a háztartási villamos berendezések, készülékek, lámpatestek biztonságos használatát ismerteti. A négyoldalas, színes nyomású kis füzetben az áramütés elleni védekezés öt legfontosabb szabályára hívják fel a figyelmet. A leírtak megszívlelendők, hiszen a háztartásokban még ma is gyakori a baleset; évente 30 ember hal meg a biztonsági szabályok be nem tartása miatt.

A tájékoztató utolsó oldala érintésvédelmi számrejtvény-vetélkedőt hirdet, helyes megfejtést beküldők között televíziókat és más értékes villamos készülékeket sorsolnak majd ki.

Magyarország-est

A Magyarország című népszerű politikai hetilap szerkesztőségi estjét rendezik meg december 15-én a tatabányai Népház könyvtárhelyiségében. Az est vendégei: Gárdos Miklós főszerkesztő-helyettes, Bános Tibor kultúrpolitikai rovatvezető, Körmendy István Katona-politikai rovatvezető és Várkonyi Endre olvasó szerkesztő.

Ligeti Erika
1971 SEP

9

új írás

IRODALMI
MŰVÉSZETI ÉS KRITIKAI
FOLYÓIRAT
XI. ÉVFOLYAM
1971 SZEPTEMBER

1021

LIGETI ERIKA

1934. március 30-án Budapesten született. A Képzőművészeti Főiskolán 1952—1958. között Szabó Iván növendékeként tanult. Kiállítását az ország több városában is megrendezték. Szobrát felállították Budapesten, Siófokon, Gárdonyban stb. 1972-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki. Lakcíme: Szentendre, Kálvária úti művésztelep

Thonet, 1974, bronz, 25 cm
Szentendrei hetek I. (érem), 1977, bronz, 10 cm ∅
Szentendrei hetek II. (érem), 1977, bronz, 10 cm ∅
Szentendrei hetek III. (érem), 1977, bronz, 10 cm ∅
Szentendrei hetek IV. (érem), 1977, bronz, 10 cm ∅
Szentendrei hetek V. (érem), 1977, bronz, 10 cm ∅
Szentendrei hetek VI. (érem), 1977, bronz, 10 cm ∅

Magyar szobrászati kiállítás. Bp. Műcsarnok, 1978. V. 5-28.

Ligeti Erika (Bp. - 1934 —

szobrász

A bp-i Képzőművészeti Főiskolán végezte művészeti tanulmányait. 1955 óta kiállító művész. Több egyéni kiállítása volt Bp-en és vidéken. Résztvett számos külföldön rendezett jelentős magyar kiállításon. Kisplasztikát, portrét, érmek készítésével foglalkozik. Munkácsy díjas (1972)

Mínitextil ~~[illegible]~~ I–VII., 1977
bronz, érem Ø 11 cm

No. 1., 1978 bronz, 30 cm
No. 2., 1978 bronz 26 cm
No. 3. 1978 bronz 29 cm
No. 4. 1978 bronz 32 cm

c. művei szerepelnek a IV. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai kiállításon, Bp.-Műcsarnok 1978. szept. 9-okt. 29.

— Katalógus a Könyvtárban —

Ligeti Erika

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ligeti Erika szobrászművész

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya
1972 AUG 24

1021

Gratulálunk!

Augusztus 20-át, alkotmányunk és az új kenyér ünnepét, méltóképpen ünnepelte az ország.

Az országos méretű ünnepély egy részét alkotta a páva-körök országos bemutatója a televízióban, amelyre hatvan páva-kör jutott el a különböző megyékből.

Kodály vágya egyre jobban megvalósul: a népdalok nemzeti kincsünkké válnak és nap mint nap felhangzanak a mintegy 500 páva-körben. Tevékenységük során egyre több olyan népdal került felszínre, amelyet népdalszakértőink eddig még nem jegyeztek fel, de ma már népdalszerető népünk tulajdonát képezik.

Ez év április 23-án, a páva-körök területi elődöntőjén a Nagyváros, valamint Fejér, Veszprém és Komárom megye páva-körei vetélkedtek itt Környén a továbbjutásért. Itt érdemelte ki a környei magyar, valamint a kecskédi német páva-kör a megtiszteltetést, hogy dalaikat a tv-nézők népes táborának is előadhassák.

A kecskédiek egy népi játékot vittek színpadra, a környei páva-kör Komárom megyében született dalokkal lépett a közönség elé.

Az ünnepség után az együttesek vezetői páva-körük egy-egy népviseletbe öltözött tagjával vették át Hargitai Károlytól, a Pest megyei Tanács V. B. művelődésügyi osztályának vezetőjétől, Ligeti Erika szobrászművész Páva-emlékérmét.

További jó munkát kívánunk megyénk két legeredményesebb páva-körének.

Geszler Ferenc
művelődési és ifjúsági ház
igazgató, Környe

A sz
a helyk
lattal k
a mego
zolják
rendsze
készítés
várhatć
lomra
ra. (
címzése
zet számát is rá kell majd írni a küldeményekre.)

kely sikerrel, amit bizonyít hogy a kesztölci telep megépí téséhez a MÉM termelési é

Gépjárműjavítás a szövetkezetben

Egymillió forint támogatást kapott egy korszerű autójavító építésére a szőnyi termelőszövetkezet a megyei tanácstól. A közös gazdaság jelentős saját anyagi befektetéssel építi

tőműhelyt már a legkorszerűbb gépekkel szerelték fel. A gépjárművek teljes villamos berendezését a Híradástechnika által gyártott Elkon próbapaddal vizsgálják. A 170 ezer forint értékű berendezéssel d

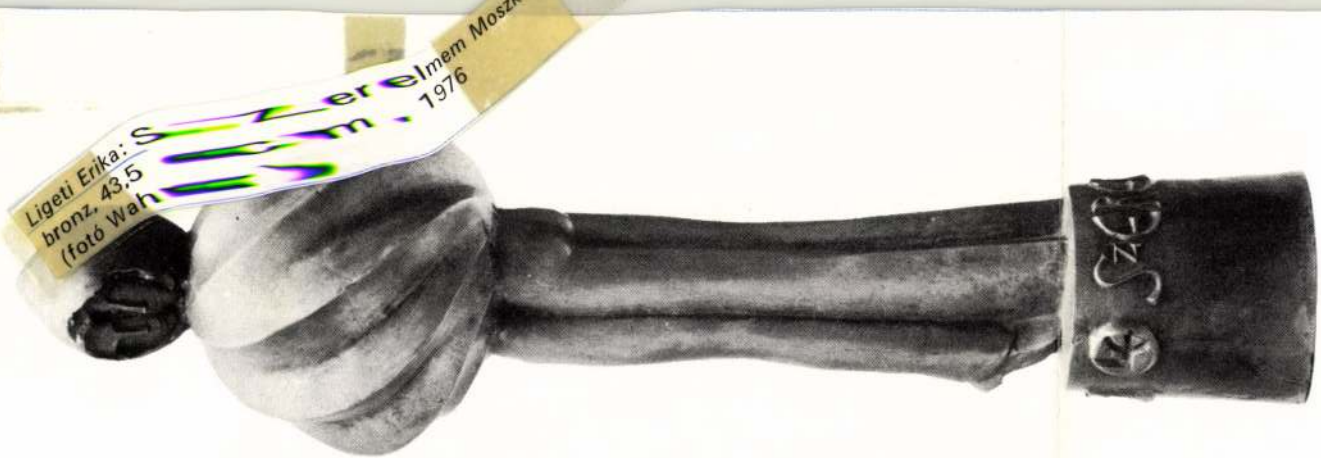
Ligeti Erika: Szerelem
bronz, 43,5 cm, 1976
(fotó Wah

építésének és győzelmének körülményei között. E közösség mértéke és mélysége – mely természeténél és lényegénél fogva internacionalista – fokról-fokra kitárulkozik előttünk, ha szemügyre vesszük a szocialista társadalom körülményei között fejlődő történelmi-művészeti folyamat tartalmát.

Ezen a téren tudományunk előtt feladatok egész sora áll és ezek megoldásától függ nemcsak mindenkori ismereteink szintje,

A. Sztolin–P. Sztolin (Szovjetunió): Fasizmus – triptichon, 1975

Ligeti Erika

A „Demokratikus királyok" sorozatból: „Jézuska király", bronz, 11 cm, 1977.

Művészet, 1977. 9. 37. old.

A. Sztolin–P. Sztolin (Szovjetunió): Fasizmus – triptichon, 1975

Ligeti Erika

Szerelmem Moszkva

Rideg Gábor: Megvédjük a vörös virágot.
Művészet, 1977. november - 2.oldal.

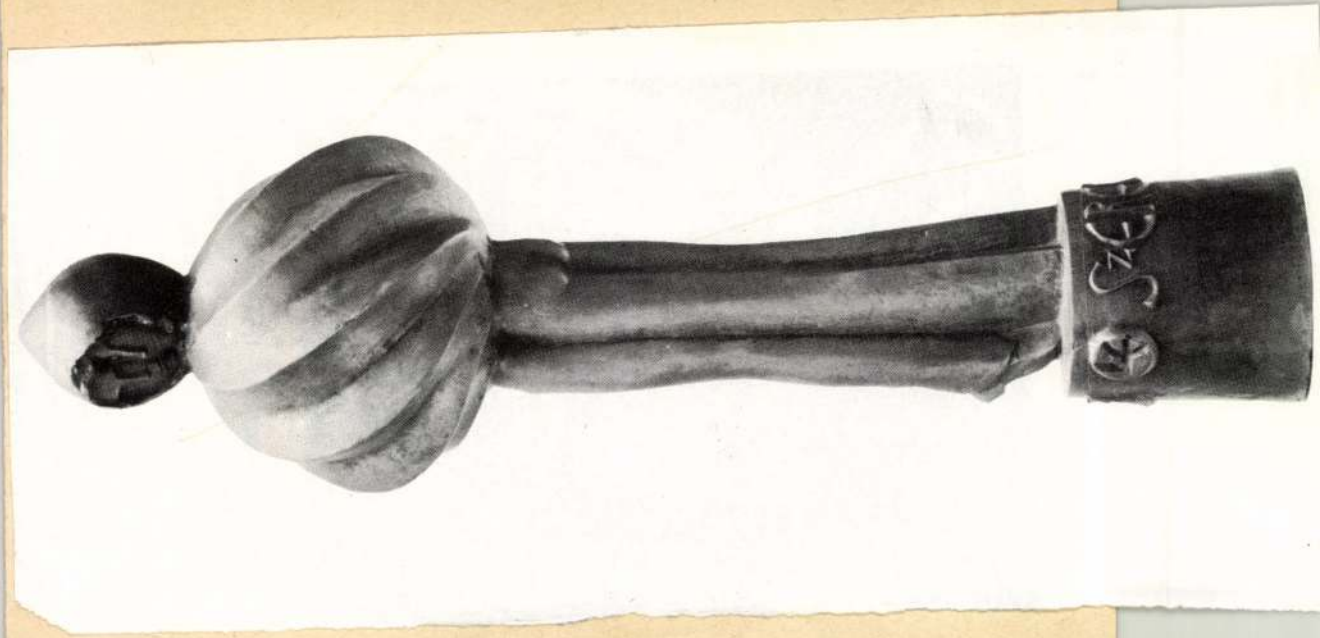

Ligeti Erika: Szerelmem Moszkva,
bronz, 43,5 cm, 1976
(fotó Wahr)

Ligeti Erika 2000 Szentendre, Lukács fivérek útja 5-7.

1934, Bp-

1958-ban szerezte diplomáját a Képzőművészeti Főiskolán Szabó Ivánnál. 1959-64 között rajztanár, 1969-ben Szentendrén az új művésztelepen kapott műtermet. Szeszel az országos és külföldön rendezett kiállításokon. 1955 óta kiállító művész. 1970 óta vesz részt a szentendrei és Pest megyei tárlatokon. 1964-67-ig Derkovits ösztöndíjas. Díjakat kapott a Studió kiállításain, szegedi, miskolci és kódmezővásárhelyi, Pest megyei tárlatokon. 1972-ben Munkácsy-díj III. fokozatát kapta. Önálló kiállítások: 1969 Bp. Derkovits-terem, 1970 Debrecen, 1971 gyűjteményes kiállítás a Műcsarnokban, 1972 Abony, Napykörös, 1973 közös kiállítás Bartl Sörseffel, Szentendre és Napykörös, 1974 Bp. Helikon Galéria.

Kiállított művei:

- fotó - Arnolfini 1974 (bronz) 27 cm.
  Szerelmem Moszkva 1975 (bronz) 44 cm
  Madonnát (6 db. ésem) 1975 bronz 6,5 cm

Szentendrei művészet 1976

MNG Bp. 1976 május

Ligeti Erika

2004 július 30-án, súlyos betegségben, 70 éves korában elhunyt

LIGETI ERIKA

szobrászművész

"PAX VOBISCUM"

Munkácsy-díjas, Érdemes művész, Koszorús szobrász, a Széchenyi Akadémia tagja,
a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnökségi tagja,
a Szövetség Éremszakosztályának örökös elnöke

Az elhunytat a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége saját halottjának tekinti.

A búcsúztatót a Farkasréti temető ravatalozójában 2004 augusztus 24-én 14.15 órakor tartjuk.
A temetés a búcsúztató után római katolikus szertartás szerint, a művész-parcellában
a Főpolgármesteri Hivatal által adományozott sírhelynél lesz.

Tisztelt és szeretett halottunkat gyászolják családja, barátai és művésztársai.

1021 Ligeti Erika

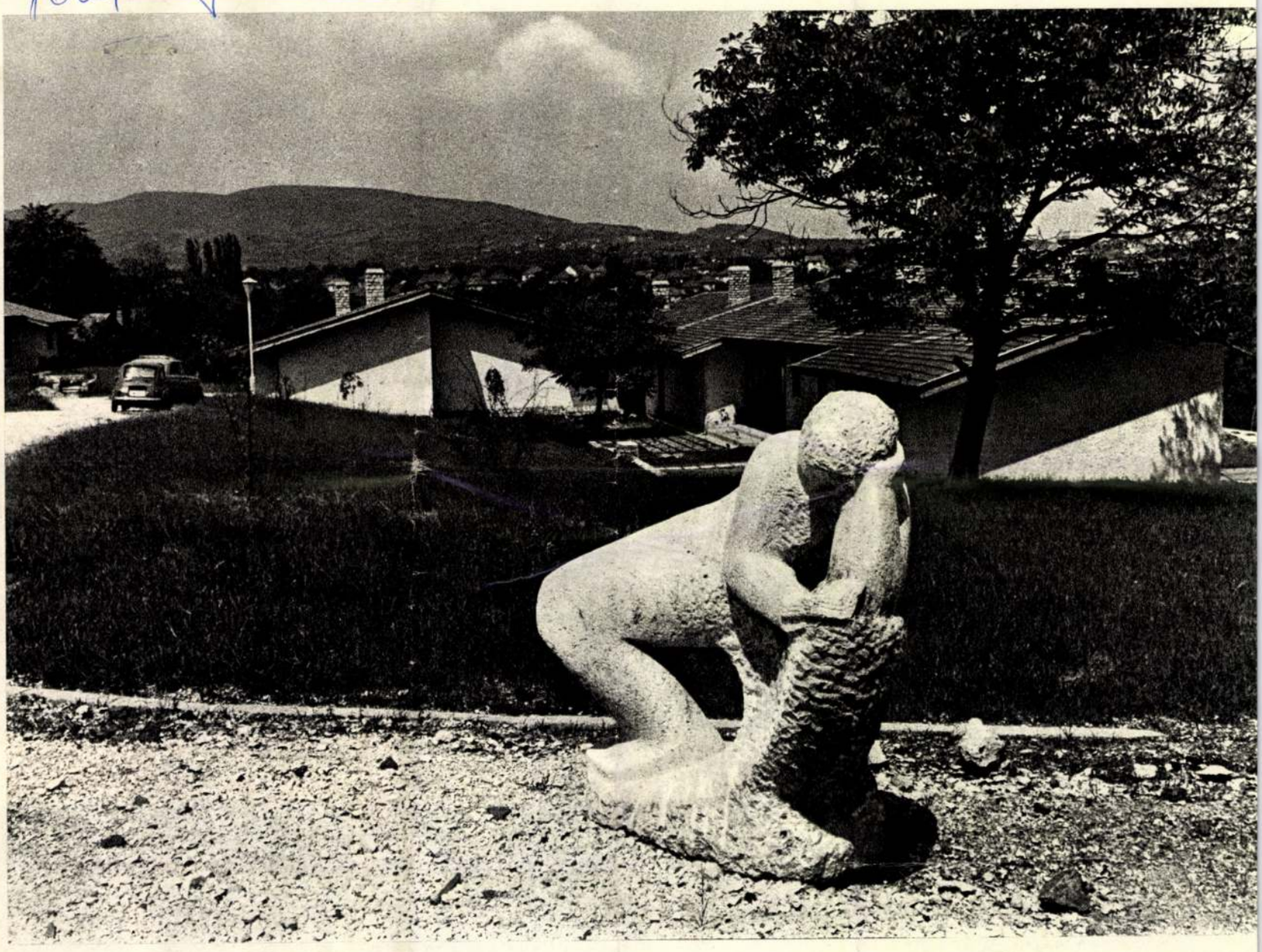

A nude figure stands guard at the entrance

SZENTENDRE ART COLONY ON THE HILLSIDE

The small town of Szentendre gives pleasure to both the eye and the heart. Its old houses, church towers, curving streets and attractive Danube embankment allure tourists and art historians alike. No wonder painters, graphic artists and engravers had already discovered it at the end of the last century. The colony they established near the river has become battered with time and is now partly demolished and under reconstruction. New studio-flats are being built in the Szentendre grove of muses.

The new colony stands on a hillside: thirteen studio-flats with walks, trees and flowers. Designers made an effort to consider the individual needs of the artists and, at the same time, to give a homogeneous, definite character to the new colony. They have solved no easy task. Various flats and studios were erected and the colony still remains a single unit. This is expressed by the joined roofs, the clever linking of the buildings and the special white stucco, which was inspired by the mortar of ruins of medieval buildings. The architects and builders fitted their plans and work into the history and cityscape of the town.

Erika Ligeti in her studio

Sculptors, painters, graphic artists and one art historian, the husband of one of the sculptors, took possession of the flat-roofed houses. Many of them came from furnished rooms and tiny garrets, all of them remembering the times they came here on school outings.

The large gate to the colony stands open. Visitors may take it as an invitation, but once inside it is clear from the parked cars that it saves the trouble of opening and shutting the gate all the time.

A peaceful silence, no movement in the colony's "high street." It is Saturday morning and the whirring of a vacuum cleaner can be heard

through the open door of a glass-enclosed porch. The mild hum draws us over there.

A young woman answers our knock on the door and calls to her husband. Soon we are all sitting with sculptor Péter Rózsa in his studio. A sofa, chair, table and –statues, statues, statues. Statues of bronze, plaster of Paris models. A large composition of many figures.

"It will be a monument in the main square of a large village," Rózsa explains.

The sculptor shows his works and tells us who commissioned them and where they will stand. And how did he get here?

"Many people applied for this art colony. The first ones where chosen on the basis of their work by the Fine Arts Society and the Art Fund, which paid for a large part of the construction. We lived on the other side of the river. On a clear day I can see it from here."

*

A crying child is brought into the house by his father. His father is an art historian and his mother the well-known sculptor Erika Ligeti.

Wherever I look there are carvings, old household appliances, wooden spoons, sieves, chests, a spinning wheel and in the gallery built on one of the studio walls, and which doubles as a library, a row of old pottery jars.

There is a new, incomplete portrait in clay. The sculptor removes the cover and the wet canvas. András Balczó, the Hungarian world pentathlon champion gazes down at us.

"Its not finished, I'm still not satisfied with it."

I walk around the studio, looking at the complete and uncompleted works. I stop for a moment at the only factory-made object, something which has an unusual effect in these surroundings.

It is nothing else but a rocking horse.

*

Endre Lukoviczky is a graphic artist and his posters and graphic works, which he arranges in special geometric forms, have reached Japan, Holland, Italy, Norway and Finland.

Looking at his works here in the third studio we visited, the words of our first host became clear:

"It was a great thing to create the Szentendre Art Colony. Those old masters brought a special colour and artistic expression into Hungarian art, they portrayed local art, beautiful and true. Even today's 'grand old men' like Czóbel and Barcsay keep the traditions of the special Szentendre School. The middle-

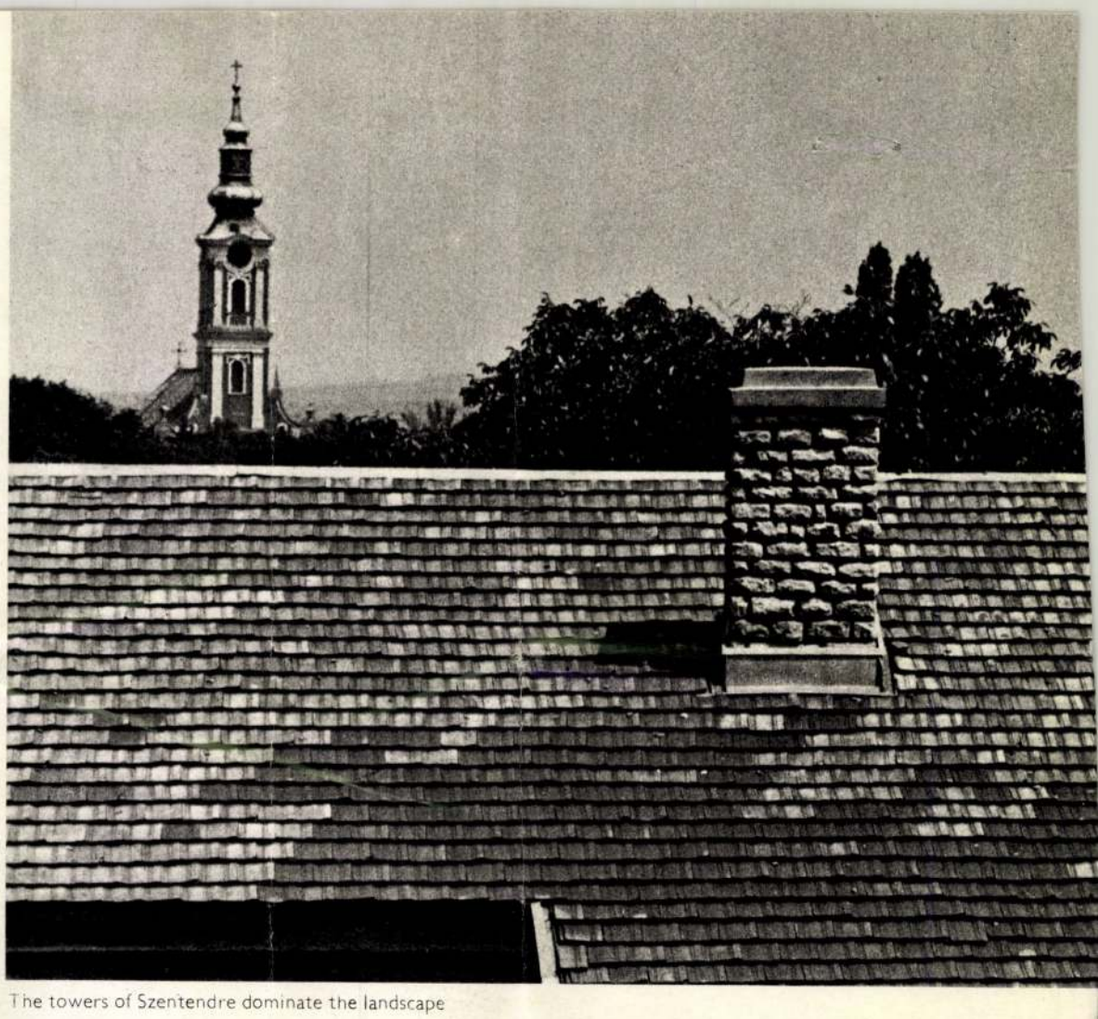

The towers of Szentendre dominate the landscape

Examples of folk art of the region

A corner to relax in

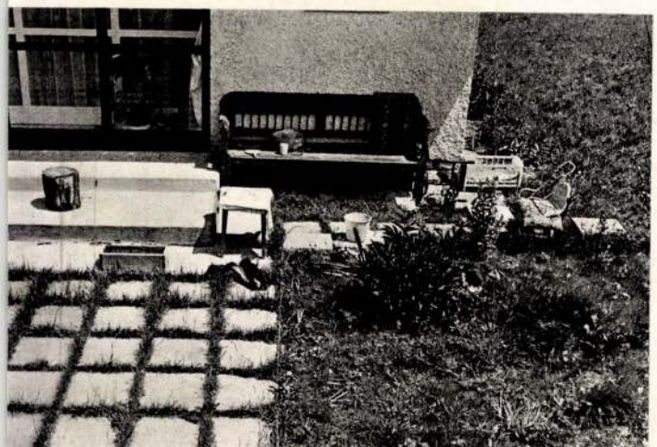

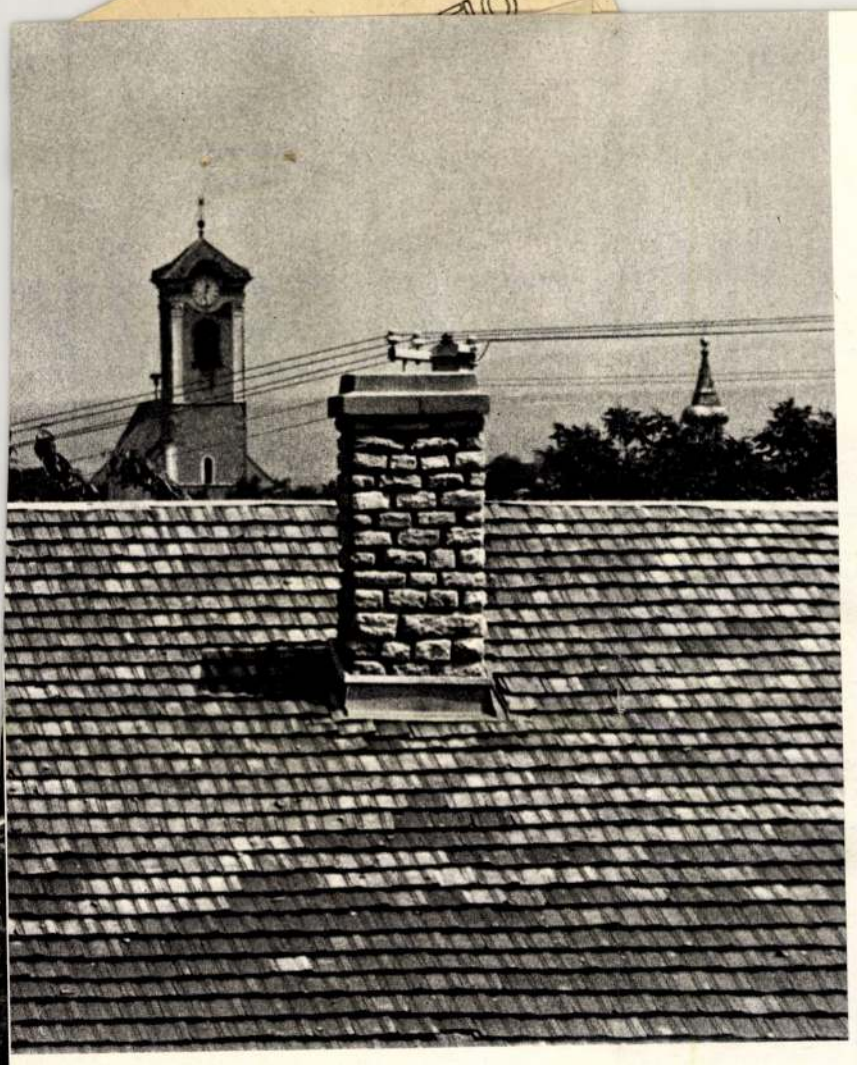

PHOTOS: GYÖRGY GADÁNYI

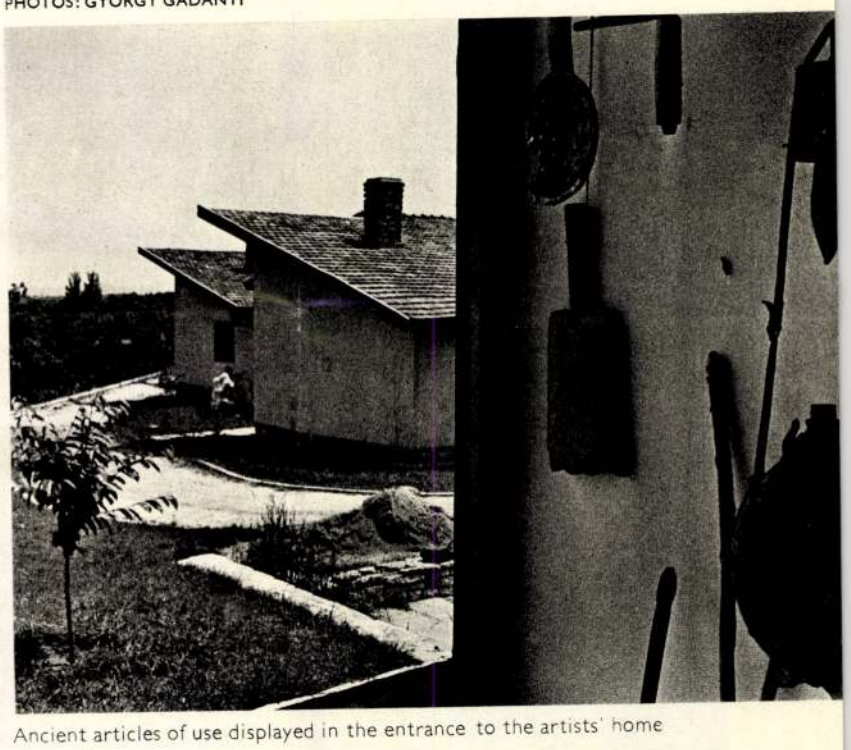

Ancient articles of use displayed in the entrance to the artists' home

aged generation mostly follows in their footsteps, but we, the young ones, have to give something else. Surely Szentendre in 1971 is much nearer to Budapest, and through Budapest to Europe, I mean the Europe of a humanist, man-serving art, than it was decades ago. The whole world and art, too, is approaching great common ideals. And we cannot lag behind."

His wife, Ildikó Bálint, composed two of her works from shiny aluminium squares. These are really not 'Szentendre' works (sculpture is a new genre here anyway, previously it was only a painters' colony).

"I also make graphic works, ceramics and plaquettes. I think the artist in the second half of the twentieth century cannot be confined within narrow 'professional' barriers. For all his ideas he has to look for the appropriate form of expression and material–canvas, metal, clay or plaster of Paris."

The old and the new

The designers planned the roofs to blend

There is an old tombstone and a decayed cross leaning against the fence. Once they guarded the remains of two Serbians. Their presence here is almost symbolic. Szentendre was founded by Serbians fleeing the Turks so that they could work in peace. And this little art colony was founded by young artists who have escaped the noise of the city so they, too, can work in peace.

Barna Marthy

Getting ready

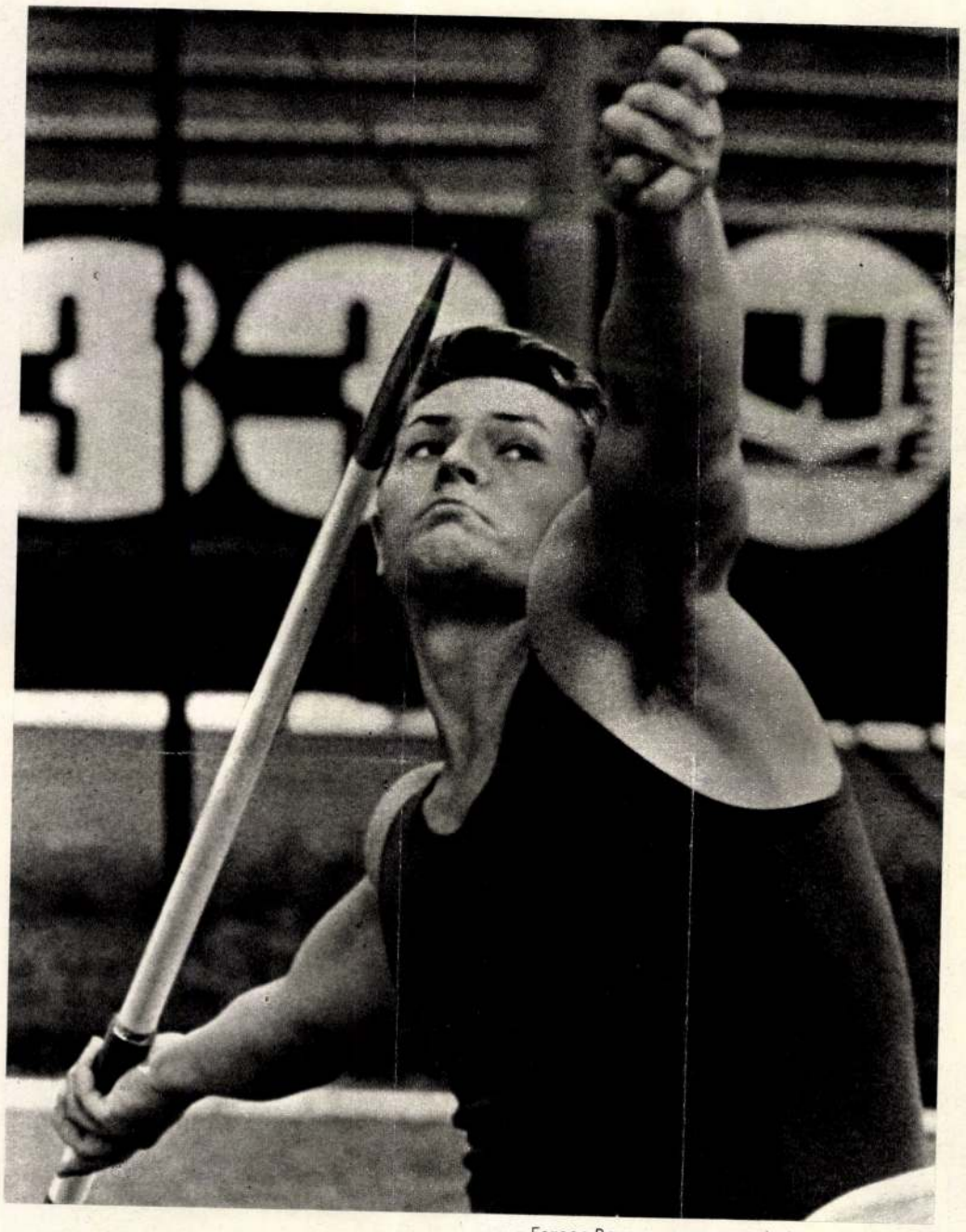

Ferenc Boros: a new name in javelin throwing

János Kajdi, European welter-weight champion wins over Wolke, German Democratic Republic

János Benedek: one of Hungary's best weight-lifters

The activities of Hungarian sportsmen, like those of most countries, are geared to the Olympics.

Preparations are deliberate and planned, so nine months prior to Munich we can already assess the chances of Hungarian sportsmen at the Olympic Games.

In Munich the best sportmen of the world will match their skill in 22 sports. In ten of the twenty-two Hungary has good hopes of winning gold medals, in a further six her sportsmen can look forward to a distinguished participation, or possibly prominent placing.

In Mexico the Hungarian team won ten gold medals in six sport branches (two each in fencing, wrestling, athletics and kayak-canoe, and one in pentathlon and soccer). To these, we must add shooting, boxing and waterpolo, in order to complete the backbone of the Hungarian Olympic team at Munich. Putting aside every "concrete" – and therefore irresponsible– prophecy, it may be regarded as certain that these six branches are the ones from which we may expect the most.

The majority of these branches of sport have traditionally lived up to the Hungarian fans' expectations in the past (for example, Hungarian fencers have never come home from an Olympic game without a gold medal); therefore the fans may rightly expect success on the part of their contestants this time again. Naturally the preparations for the Olympics will be concentrated on these sports.

Among the athletes in Mexico Gyula Zsivótzky, the hamherthrower, and Angéla Németh won gold medals, and the team placed well in some other events (Antal Kiss won a silver medal in walking, for instance). Neverhteless in Mexico the Hungarian athletic team was somewhat one-sided; we could have confidence only in the success of the throwers. In preparing for Munich the development of the "other side" has received emphasis. But with the exception of our women sprinters and our men long-distance runners (10,000m and the Marathon), we may hardly attach hopes to the performance of our runners. It is most gratifying, however, that on the threshold of the Olympics we may boast of three high jumpers of world rank who have attained results around 220cm (István Major, Endre Kelemen and József Tihanyi). Similarly three women high jumpers have reached leading positions with results of 180 cm (Magdolna Komka, Erika Rudolf and Éva Kovács). In hammer-throwing, with throws better than 72 metres, István Encsi has grown up to Gyula Zsivótzky, in javelin throwing Miklós Németh, József Csik and Ferenc Boros have gone beyond 80 metres, and amoung our discus hurlers Géza Fejér, Ferenc Tégla and János Murányi throw better that 60 metres. Among our javelin throwing women Mrs. Ránki and Mrs. Rudas, and the discus throwers Miss Bognár and Mrs. Kleiber display reassuring form just before the Olympics.

The situation is far from being this favourable in the other major sport, swimming. In Mexico we did not create much of a stir, perhaps in Munich we shall do more. Since Mexico Andrea Gyarmati has become a twice European champion, in fact, even a record holder (in the 100m butterfly and the 200m back), her unbroken line

1021

Ligeti Erika szobrászművész

1976.II.8.Petőfi 11.43 Gné
Láttuk-hallottuk

- A kiállító ermekben.

- Mai adásunkban beszámolunk két szentendrei művész miskolci kiállitásáról. Szovjet művészek Műcsarnokbeli bemutatójáról, beszélgetünk Kass Jánossal és, Will Tiborral és méltatunk néhány tárlatot.

- Elsőnek hallgassák meg Solymár Istvánt.

- Szentendrén az uj művésztelepen lakó hét képzőművész kiállitását mutatta be január 19-től a miskolci Kossuth Művelődési Ház. A jól rendezett bemutatón olyan válogatás került közönség elé, amely eleven tiszta minőségeket egyesitett sokféle egyéni fogalmazásban és őszinteségét nemes ékszerként ragyogtatta. A képzőművészet jó alkotásai, jó rendezésben erősitik egymást. Közös alapnak elegendő a szinvonaluk, különösen akkor, ha nem merőben ellentétes szándékok eredményei kerülnek egymás mellé. Az ilyen alap megbirja és igényli a változatosságot, amely ezen a kiállitáson például egyedi rajzokat, érméket, faszobrokat, zománcképeket, szitanyomatokat, sorolt egymás után. A kiállitás ötlete onnan adódott, hogy a szentendreiek több érmet készitettek már megrendelésre is Miskolc városának. Festő és grafikus társaikat ők kérték meg a közös szereplésre. A képzőművészeknek szükségük van megrendelésre, de a megrendelő igényeiért sokszor nem lelkesednek. A miskoleiak azonban nem irták elő, hogy mi mindent akarnak látni a tenyérnyi felületen, hanem a művészek kedvvel formált legjobb kész alkotásaiból érmeiből szemeltek ki a célnak alkalmasakat, s ezek a hátlapra kerülő felirattal módosulva, ugy váltak alkalmi emlékeztetőkké, hogy egyuttal müalkotások maradtak. Az érmeken kivül a szobrok is különös figyelmet érdemeltek. Ligeti Erika mély, emberi megértést és finom humort sugárzó figuráit épp ugy élmény volt látnunk, akár Csikszentmihályi Róbert sodróerejü, drámai dinamizmus kifejező tömör faszobrait, és Asszonyi Tamás ritmikushatásu vérbeli plasztikai munkáit. Dein Pál hosszu évek óta érleli, csiszolja belsőséges formavilágát, sikerült neki a legjobb szentendrei elődök hagyományához hozzátennie a magáét, ami nem csekély művészi teljesitmény. Mellette Gy.Molnár István is a hazai képzőművészet történetében oly jelentős konstruktiv irányzatot képviselő bemutatott szines grafikáival, Kocsis Imre pedig a szitanyomás sajátos lehetőségeit kutatja tehetségesen és nagy mesterségbeli tudással. Jávor Piroska zománcképeihez rajzait is kiállitotta. Ezzel is érzékeltetve, hogy nem véletlenszerü anyaghatások, és nem is csak diszitő feladatok vonzzák, hanem az alkalmazott művészetet megkülönböztető régi sorompókat átlépve, képeket alkot anyagával.

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
Ligeti Erika
MEZŐGAZDASÁGI MÉRNÖK
Gödöllő
1971 DEC 1-
1021

UTAZÁS ÚTLEVÉL NÉLKÜL

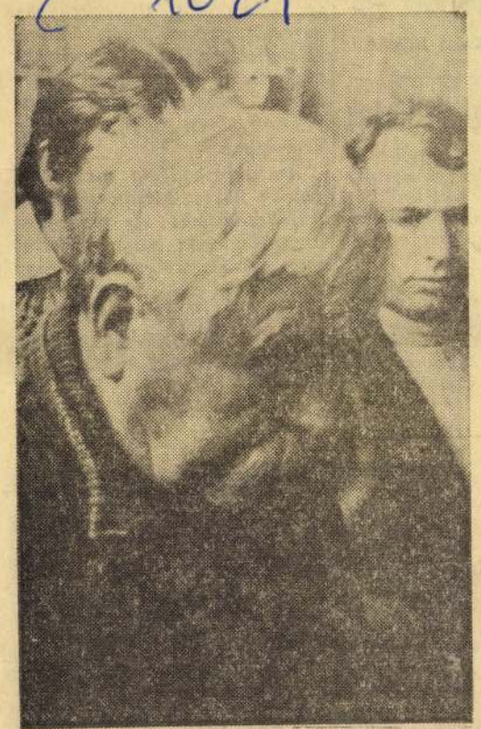

A Mester — idős Szabó István szobrászművész — benczúrfalvi vendéglátónk. Benczúr Gyula szülőfalujában jártunk...

A HŰVÖSRE fordult novemberi reggelen, amikor még a nap is erősen gondolkozott, hogy kibújjon-e felhőtakarója mögül, buszra szállt a kis csapat, mitsem törődve ködd el, hóval. A bátor koránkelők egyetemünk képzőművészeti körének aktív és kevésbé aktív tagjai közül kerültek ki, akik ezt a programot egy kicsit felfedező, egy kicsit tanulmányútnak szánták. Felfedező útnak azért, mert szemtől szembe találkozhattak ismert és kevésbé ismert művészekkel, láthattak „igazi" műtermeket, készülő és kész alkotásokat.

Az utazás első állomása a mesekönyv lapjaiba illő Szentendre. Apró, szorosan egymáshoz símuló házak, kanyargós, szűk utcák és a Teátrumból ismert barokk főtér. Rövid városnézés után, irány a művésztelep. Első vendéglátónk *Ligeti Erika* volt. Végigkalauzolt műtermén, majd érdekes beszélgetés alakult ki a szobrászat technikájáról.

Kóka Ferenc festőművész képeivel illusztrált önvallomásával kötötte le figyelmünket. Bemutatója utáni beszélgetésünk, mely a képgondolat kapcsolatával, stílusirányzatokkal foglalkozott — igen elgondolkoztató volt. *Rózsa Péter* szobrászművész érdekes egyéniségével, alkotásainak sokrétűségével segítette elő, hogy egy kicsit közelebb kerüljünk a képzőművészet világához.

Búcsúzás után a kis társulat a Roburra szállt. A következő állomás a túlparti kisváros — Vác. Itt némi bolyongás után megtaláltuk vendéglátónk műtermét, majd kölcsönös bemutatkozás után helyet foglaltunk — stílszerűen a szőnyegen. *Mizser Pál* festőművész közvetlen lényével, munkássága ismertetésével szerzett néhány élménydús percet mindnyájunknak.

Az érdekes találkozás után tovább folytattuk felfedező utunkat. Rövid sétát tettünk Balassagyarmaton, Palócföld fővárosában, majd a határmenti hegyek övezte Eresztvényben nyugovóra tértünk.

Vasárnap csodás téli verőfény, enyhe mínusz és változatos program várt bennünket. Kellemes gyalogtúrát tettünk Somoskő faluig, majd a szélesre tárt kapun északi szomszédunk, Csehszlovákia földjére léptünk.

A várhegy tetején komoran állnak Somoskő várának romjai. Itt lakott egykor Losonczy Anna, a végvárak vándor dalnokának, Balassi Bálintnak egyik, talán egyetlen igazi szerelme. A várhegyről széttekintve rendkívül szép panoráma tárult elénk; északra az Alacsony-Tátra ködbe vesző csúcsa, szemben pedig a Petőfi által is megénekelt Salgó várának romjai. A várhegy északi lejtőjén a sejtalakú bazaltömlés, egy évezredekkel ezelőtt lezajlott vulkánkitörés megkövesedett, európai ritkaságú bizonyítéka.

Az útlevél nélküli utazásról hazatérve, Benczúr Gyula szülőfalujába — Benczúrfalvára vitt utunk. Házigazdánk *idős Szabó István* szobrászművész volt. Főként a paraszti világ ihlette alkotásai teljesen lenyűgöztek. Szobrai, melyek a legapróbb részletig kimunkálva, szinte az élő embert idézték, valamint a megye sokrétű népviseletét bemutató sorozat — olyan élményt nyújtott, mely ritkán adatik meg a művészetet kedvelőknek.

A műélvezetnek megfelelő keretet adott a csodás természet is; a behavazott Mátra szépsége, a kanyargós szerpentinek nyújtotta látvány.

A kirándulás nagymértékben segített, hogy bepillantást nyerjünk a művészek világába, és ahhoz is hozzájárult, hogy az egyszerű, laikus nézőből idővel értővé váljunk.

DICSÉRET illeti mindazokat, akik az út előkészítésével lehetővé tették azt, hogy a szakmai ismeretek mellett az élet más területével is megismerkedhessünk.

Péteri Imre

A NÉPVISELETEK sorozat egyik csodálatos darabja. Paraszti világ ihlette alkotásai sokrétűen idézték a megye népviseletét.

(Fotó: Agócs József)

G. I. Gyenyiszov, a „sztálingrádi csata" részvevője egy hősi emlékmű kicsinyített másával ajándékozta meg dr. Pethő György rektort.

(Fotó: Hudetz József)

zeum igazgatója, a „sztálingrádi csata" részvevője átnyújtotta a hős városok ajándékait: plaketteket, jelvényeket és egy hősi emlékmű kicsinyített mását.

Ezután a hős városok képviselői az egyetem ifjúsági klubjában találkoztak az oktatókkal, dolgozókkal, hallgatókkal. A baráti eszmecserén megjelent vendégeket *dr. Lőkös László*, a pártbizottság titkára köszöntötte, pár keresetlen szóval utalva a hős városok küzdelmének jelentőségére, majd *Mironov* altábornagy, aki részt vett a moszkvai védelmi harcokban, s 1941-ben a moszkvai katonai körzet politikai osztályának vezetője volt, számos közvetlen személyes élménye alapján emlékezett vissza a hős város védőinek nagyszerű helytállására.

Elbeszélése nyomán megelevenedtek előttünk a több mint negyedszázaddal ezelőtti gondterhes *hajlovics Mironov* Moszkva, Leningrád, Volgográd és Ogyessza hős védőinek, a hős városok lakóinak üdvözletét tolmácsolta, az ő nevükben kívánva további sikereket az egyetem oktató-nevelő munkájához, eredményeket a tudományos kutatásokban és a tanulásban.

Az egyetem hallgatói nevében *Villányi Tibor*, a KISZ vb tagja üdvözölte a vendégeket. Elmondta: Gödöllőről sok egyetemista járt már a Szovjetunióban — többen a hős városokban is —, és tapasztalta, hogy lakói nemcsak a harcból, hanem az újjáépítésből, a kommunizmus építéséből is hősiesen kivették, illetve kiveszik részüket.

DÉLUTÁN a delegáció tagjai felkerestek több tanszéket, műhelyt, a kollégiumot, s hosszasabban elidőztek az állattenyésztési tanszéken, ahol nemrég alakult meg az MSZBT tanszéki tagcsoportja.

ügynevezett „rázós" tárgyak?

— Igen, éppen ezért esett ezekre a választás. De ezen túl, a III. évfolyamon tudományos diákkört szervezünk, amely elsősorban üzemgazdasági jellegű problémákkal foglalkozik majd. Az eddigiekhez hasonlóan tanulmányi versenyt hirdetünk a hálószobák között, évfolyamonként. Az I. díjas hálószobák tagjait 100, a II. díjasok tagjait fejenként 75 forinttal jutalmazzuk. Folytatja munkáját angol nyelvi önképzőkörünk, a hasonló érdeklődési körű első hallgatók bevonásával. KISZ-szervezetünk aktívan támogatja a „Jó tanuló — jó sportoló" mozgalmat.

— *Melyek a mozgalmi célkitűzéseitek?*

— Kéthetenként csúcsvezetőségi megbeszélést tartunk az aktuális feladatokról és problémákról. Mindhárom évfolyam KISZ-vezetősége kéthavonként ülésezik. Havonta egyszer alapszervezeti taggyűléseket tartunk. Nagyobb akciók előtt rendkívüli taggyűlést hívunk össze a feladat pontos megszervezése és végrehajtása érdekében. Az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is segítjük a pártépítő munkát, úgy, hogy KISZ-tagságunk legjobbjait ajánljuk a pártba. A nagyobb évfordulókat (november 7., április 4., május 1). a pártszervezettel közösen kívánjuk megünnepelni.

— A KISZ-tagok politikai képzése érdekében vitaesteket szervezünk, ahol vagy hány hallgatóját is.

— *Hallhatnánk néhány szót a kultúrmunkáról?*

— Szeretnénk élénk klubéletet teremteni a másodéves vezetőséggel és az I. évfolyamos klubügyelettel. A tanár, diák összetételű kulturális bizottság műsoros esteket, klubösszejöveteleket, vetélkedőket szervez. Öntevékeny kultúrcsoportunk számára üzemlátogatással egybekötött fellépéseket szervezünk a különböző falvakba. Irodalmi kört, beatklubot indítunk az érdeklődő fiatalok számára. TIT-előadásokat szervezünk, s hallgatóink továbbra is részt vesznek a községi irodalmi színpad munkájában. Az iskolai rádió műsorát igyekszünk változatosabbá és színvonalasabbá tenni. Rendszeresen színház- és tárlatlátogatásokat szervezünk.

— *Milyenek a lehetőségek, milyen terveitek vannak a sporttal kapcsolatban?*

— Ősszel labdarúgó évfolyam-, illetve csoportbajnokságot szervezünk. A téli hónapokban zajlanak le az asztalitenisz- és sakkversenyek. Tevékenyen részt veszünk a MHSZ lövészklub és a természetjáró-szakosztály munkálban.

— *Mi újság a társadalmi munka területén?*

— Részt veszünk a Dobogófennsík fásításában és a falusi KISZ-fiatalokkal együtt építjük a községi Ifjúsági Parkot.

— *Ez volt a program. Milyen segítséget kap megva-*

kat.

— *Köszönjük a beszélg*
és sok sikert kívánunk az
cióprogram eredményes r
valósításához!

Kern Lász

Lengyelországban jár

Egyetemünk népi együtt
nek 40 tagú csoportja nov
ber 29-én, a késő esti órá
érkezett haza nyolcnapos lengyelországi vendégszereplésé-ről.

Az együttes a Varsói Egyetemi Diákszövetség vendégeként Varsóban és Krakkóban járt. A látogatás viszonzásaként tavasszal a lengyel egyetemisták 50 tagú énekkara jön Gödöllőre.

felfedezhetünk! A papír-írószer részlegbe nem érkezett meg az előzetes rendelés nagy része. A gépészeknek még mindig messzebb kell menniük, ha a rajzokhoz szükséges eszközöket be akarják szerezni!

mai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ligeti Erika

TISZATÁJ

1960 SZEP. 11.

1021

Hódmezővásárhelyen három fiatal művész: ~~Ligeti~~ Erika és Szöllőssy Enikő ~~szobrászművész~~, valamint Geszler Mária keramikus mutatkozott be a Tornyai múzeumban. A kiállítást Szabó Iván, a Képzőművészeti Főiskola tanára nyitotta meg. Makón Kovátsné Nagy Emerencia és Kováts Béla festőművészek kiállítására került sor.

*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1976
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 387-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Ligeti Erika
szobrász

1021

A XXIII. VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLAT ALKOTÁSAI KÖZÖTT

Értőn szólva...

Előfordul, hogy apró mozzanat döbbenti rá az embert olyan alapvető követelményre vagy igazságra, melyről a mindennapok — gyakran — fellengzős és szakmai zsargonba bujtatott recenziói és vitacikkei olvastán, megfeledkezik. A minap is nézelődve a Tornyai múzeum termeiben a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyaga közt, egy látogatóra figyeltem föl, aki hosszan szemlélt egy-egy alkotást. Mesterségem címere némileg a kíváncsiság is — megkérdeztem: Miért tetszenek neki az itt látható művek, mert magatartásából ezt olvasom le? Válasza egyszerű és természetes volt: Értem őket, mint ahogy értheti a gyári munkás és a pék, könyvelő és akadémikus egyaránt...

A tárlatlátogató lényegre tapintását figyelmeztető szóként forgattam tovább — valóban a korszerűség, a modernség áljelszava, egyes nyugati áramlatok és divatos hajszolása közepette megfeledkeznénk — divatos szóval élve — a befogadók tömegének igényéről, és korszerűtlennek, művészietlennek tartanánk, ha egy művészi produktum — a hangsúly a művészin van! — értőn szól egyénhez és tömeghez a múltról, a jelenről, s talán a jövőről is? Arra is gondoltam: hány, de hány figyelmeztető szó hangzik el ez irányban határozatokban irányelvekben, és mit fogadnak el ebből művészek, szakértők és befogadók...

Becsületesen és őszintén szól ezúttal is a kiállítás — a vásárhelyi iskola értő nyelvén — a tárlatlátogatóhoz. Természetesen egy folyamat során, hiszen itt egy folyamat szemtanúi vagyunk, ár és apály váltja egymást. Apályként mutatkozott az előbbi két-három év termése, s örömmel nyugtázható: apályra ár következett, akkor is, ha a mostani mércéje még a legjobbak alatt van. Hibás ebben a zsüri is — szigorával kellene megakadályoznia olyan művek kiállítását, melyek alkalmasak támadási felületek nyújtására. Természetesen a XXIII. tárlat értékét és sajátos vonását a vásárhelyiség már eddig is ismert képviselőinek munkássága alkotja. Almási, Csikós András, Fejér, Fodor, Fontos, Kurucz, Magos, Németh, Szalay, Szurcsik, Vecsési egyénien és sokrétűen élnek a hagyománnyal miközben új jelenségeket kutatnak-rögzítenek. Grafikában, szoborban és éremben már általánosabb a kép, de szellemükben valahol — mélyen — mégis rokonítanak a táblaképekhez.

LIGETI ERIKA: SZERELMEM, MOSZKVA

Az anyag rendkívül gazdag: 114 festő 93 műve, 21 grafikus 53 lapja és 37 szobrász-kerámikus 117 plasztikája közül csak esetleges lehet ezen a helyen a kiemelés. Németh József falat betöltő „Didergők"-je, Szalay Ferenc „Egyedül"-je színekben fogalmazott humanitás. Kitűnő portrékat állított ki Magos Gyula (Juhász Gyula), Pap Gyula (Szántó K. János) és a színkultúrában egyedülálló Fejér Csaba Vak hordár, Kati. Hézső Ferenc új útjárásán „Böszörményi anzix"-ja figyelemre méltó, Patay László „Kubában" című műve reális hangvételével szimbolizál.

A grafikusok közül Csohány Kálmán „Berzsenyi" lapjai, Sáros András Miklós „Béke" című színes rézkarca, Czinke Ferenc „Virággal halni" rézkarca és Sulyok Gabriella „Emberpár II" lehetletfinom tusrajza marad emlékezetes.

Néhány jó ötlet hívja fel a figyelmet a szoboranyagra. Ligeti Erika „Szerelmem Moszkva", Riger Tibor „Ablakmosók" a hagyományosan jó anyag mellett (Fekete János, Gera Katalin, Janzer Frigyes, Kligl Sándor, Nagy Sándor, Szabó Iván, Tóth Valéria) álljják helyüket. Figyelmet érdemel a fiatal Tóth Júlia „Aratás" című samott domborműve, amelyik az ember és a gép kapcsolatában keres új megoldásokat. Kis György „Kohán" érme erőteljes kompozíció.

Az idei tárlat erénye nem a témák újszerűségében mutatkozik meg, hanem abban az ábrázolási igényességben, ami kezdettől fogva érzékelhető. Az eredmény pedig? Értőn szólva, tömegeket hódít a jónak, a szépnek, az emberinek...

SZABÓ ENDRE

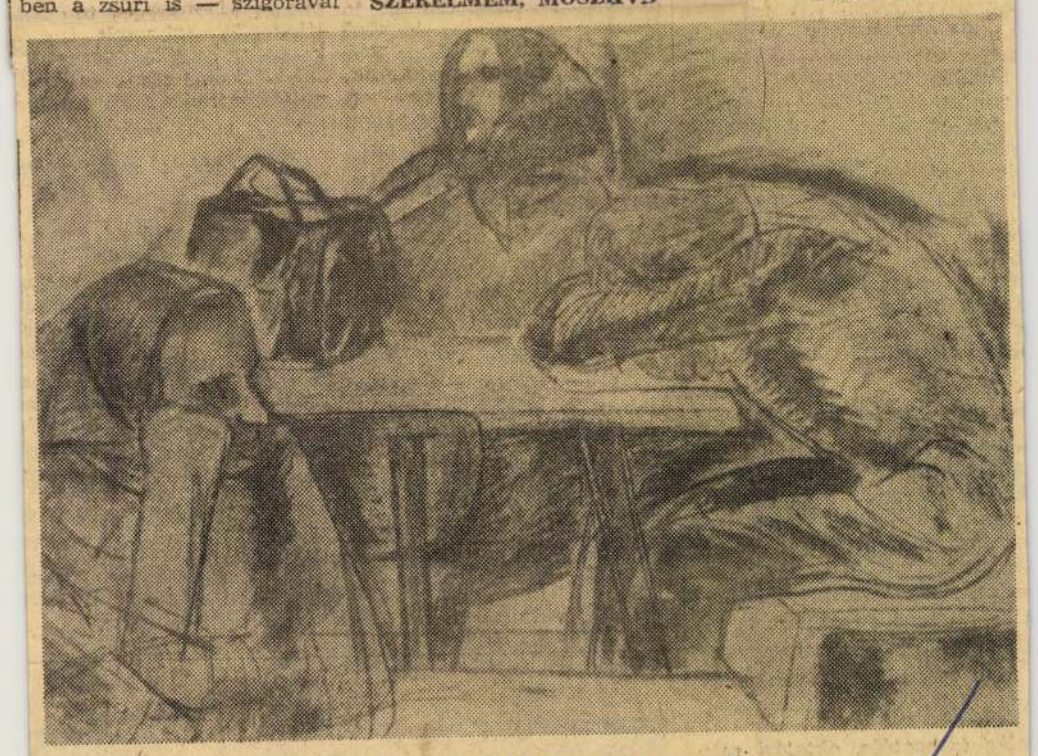

SZURCSIK JÁNOS: VÁRAKOZÓK

otók

ti István

l se jössz onnan, úgy megsze-
a tanácsot az egyik mesterem.
S bár akkor a fővárosba ké-
ltem, az Orvostudományi Egye-

diákéveire emlékezik Cserháti
nlékezésébe némi nosztalgia is
égista volt, a NÉKOSZ utolsó
az akkori közösség nevelő ha-
ének alakulását. Azoknak a
bsége ma is megállja a helyét,
len, felelős feladat a tanulás
ergia társadalmi megbízatások
án másodévesen az egyetemi
elégszik meg azzal az ismeret-
sokon kap, a kórbonctani és a
sználatos kifejezéssel — tudo-
n vesz részt.

*esi feladatokat is ellát, s elő-
ménye a fiatalokról? Hogyan*

atnám a sablonokat, amelyek
mai fiatalság aktív, jól felké-
Mégis meg kel mondanom: az
yes részük csak a jogait han-
ś. Nem elég igényesek tanul-
ni a minimumot, s ezzel meg-
életűek. A KISZ érdekvédelmi
m a nevelő-önnevelő szerepe,
a „bezzeg az én időmben" jel-
encsés érvelni. De azért szeré-
lehetnének a fiatalok. Lehet,
bár azt hiszem, ha a tanulási,
megadjuk, fokozottabb köve-
tókkal szemben támasztani.

*se után az I-es belklinikára
ca vezetője.*

pályáztuk meg az I-es klinikai
csak. Szerencsés voltam, mert
nkahelyemen, amilyet a kollé-
dolgozni ott nem lehetett. Na-
akkori munkatársaimtól, ter-
kísérlet elvégzésekor az éjsza-
. Az intézet vezetésével a II-es
előtt bíztak meg. A szerencse
lt, itt is összekovácsolódott, fe-
tt.

atnak tudományos kutatótevé-

ciális profilja van, az egyik a
ület közös az I-es sebészeti és
ásik a haematológiai osztály.
li betegségekben szenvedők
működik speciális ambulan-
ár kibocsátott betegek vizsgá-
sak Budapesten, Debrecenben,
a mi vizsgálati területünk az
ardiológiai osztályon a kutatás
foglalkozik. Feladatunk, szá-
pontosabb diagnosztika, vagy-
jellegű is. A haematológia
ıtóbbi időben jelentős előreié-
knél időbeni felismerésnél a
és idejének jelentős meghosz-
, a gyógyszeres kezelés szem-
yezett. A kutatási eredménye-
beleillenek.
ogy magát a kutatást úgy is-
i István elmondja — nem
etetlenek a latin kifejezések, s
dítás elvesztené tudományos

nány és közélet kapcsolatáról?

ondom: lehet és kell is. A tu-
érdeklődés bizonyos dolgok
közeg is érdekli, amelyben él,
cony a társadalmi törvényssze-
ızt mondhatom: ebben a szel-
zada. Az egyetem, a megye-
oztat, Szeged formál bennün-
t: a mi tevékenységünk is té-
ıtában. Aktív részesei vagyunk
nem történik. Így van ez az

*nika igazgatója, oktatási rek-
temi pártbizottság, a szegedi*

A JÓ TÖRVÉNY ar-
ra épül, amit a társada-
lom már elért, ami sokak
számára máris valóság.
Mintegy hete, hogy törvény született
a közművelődésről. Ez a törvény
ugyancsak a művelődésben már elért
eredményekre, a meglevő igényekre
és lehetőségekre alapozódik, de jele
annak is, hogy mind ez nem áll kí-
vül a mindennapi élet fő vonalán, ha-
nem része annak.

A tanulás, a művelődés nem ér vé-
get az iskola elvégzésével. Ahhoz,
hogy ki-ki jobban dolgozzék, szakmai
tudását kell elsősorban folyamatosan
megújítania, de a műveltség teljes-
sége tekintetében is lépést kell tarta-
nia. Régóta tudni, hogy egész ember,
pontosabban: *teljes ember csak az le-
het, aki a kultúra egészének megis-
merésére, kedvelésére törekszik,* aki-
nek élete minden tekintetben kultu-
rált, akiben az egyetemes emberi
műveltség sokoldalú egyensúlyban
van. A felnőtt kori továbbtanulásnak
különösképpen is együtt kell járnia a
művelődéssel.

EZT IS SZOLGÁLHATJA az, amit
ugyancsak törvényerőre emelt az or-
szággyűlés: *a kulturális együttműkö-
dés a kultúra minden területe között.*

A teljes

Elsősorban an
a különféle
násával, közöse
kalmasabb kultú
épülhetnek és
mint az erők szét
lönülésével. De a
dés nemcsak anya
képp szellemi has
*hirdeti és megval
egységét.* Ha az is
művelődési ház,
együtt van, talán
kor ez is jelzi: *ne
nem az életnek ta*
Ilyesfajta egység
megyénkben külör
tos, ahol az önálló
dául városainkban,
geinkben. Ma már
csak az aszfaltozo
nem talán ezeknél
velődésé: Egy tele
denkor lakóinak n
sége adja.

TÁRSAS TEVÉ
lődés — még akk
olvasó ember való

Baleset történt az üzemben. Nem súlyos, de az öreg Biczót mégis úgy kellett hazaszállítani, kocsival. Felvették a baleseti jegyzőkönyvet, amint az elő van írva, megállapították a tényállást, a felelősséget — „felelős a sérült" —, ki-ki aláírta a dokumentumot, és ment tovább az élet.

Az öreg Biczó pedig otthon az ágyban folytatta életét, az öreg segédmunkás, aki sose vitte annyira, hogy legalább valami gép mellé kerüljön. Igaz: bíztak rá néha érdemlegesebb munkát is, de szakmunkás nem lett belőle. Pedig sokszor mondták neki, a csoportvezetője, a művezetője, munkatársai: tanuljon, tegye le a szakvizsgát, a kereset is jobb, a munka is szebb.

Valami különös gyámoltalanság tartotta vissza. Apja harangozó volt egy alföldi faluban, magával hozta az örökséget: az oktalan igénytelenség sokszor szánalmas keresztjét... Felesége se volt, aki ápolja — a nősüléshez sem volt bátorsága — magára maradt zúzódott lábával az egyszerű, szegényes kis lakásban, de két társa, aki hazaszállította, búcsúzáskor megígérte neki, eljönnek majd mindennap, ne félljen... És ha valami kellene, szóljon, üzenjen.

A néhány nap alatt, amíg odahaza feküdt, szorgalmasan el is látogattak hozzá, felváltva a műhely dolgozói. Volt, aki egyenesen a műszakból, olajos ruhában, kissé szégyenkezve, más lemosakodva, kiöltözve, de eljöttek hozzá. És mindenki hozott magával valami aprósá-got, hiába szabadkozott Biczó.

— Éppen erre jártam.. — mondták egyesek, de Biczó tudta, hogy hozzá jöttek Persze. Jó emberek. Szeretik.

Valaki azonban váratot magára. Múltak a napok é az öreg Biczó amennyive jobban lett, annyival kedvet

Antalfy István:

Húsho

lenebb, szomorúbb. Hiábe vette kezébe az újságot, könyveket, amit társai hoztak — nem volt szűkében ételnek-italnak sem, jobb sora volt, mint életében bármikor.

Nem kérdezte látogatóitól nem említette a nevét sem annak, akit várt, pedig sokszor már úgy volt, hogy kérdezni készül:

— Hát Palkó? Mi van ve le?

Aztán mégis meggondolt magát.

Hosszú napo után, de Palk egyszer mégis csak beállítot Lehajtott fejje fakó arcca egyszerű ruhájában, de pa tyolat ingben, úgy, ahogya Biczó még sohasem látta fiút. Köszönése alig hallatt szott el az ágyig, pedig iga zán nem volt messze az ajtó tól. A fiú kezében valam csomagot szorongatott, és né hány szál virágot — látszot hogy a boltban vette.

1974.XI.1.Petőfi 18.lo Gné

Láttuk-hallottuk

Befejezésül még néhány tárlatra hivjuk fel hallgatóink figyelmét.

- Ma még megtekinthetők a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállutási termében a lengyel fotóművészek különlegesen érdekes képei.

- November 28-án nyilt meg a Helikon galériában Ligeti Erika szobrásznövész tárlata, amelyre a legközelbbi adásunkban visszatérünk.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 DEC 25

PEST MEGYEI HÍRLAP

Ligeti Erika

1021

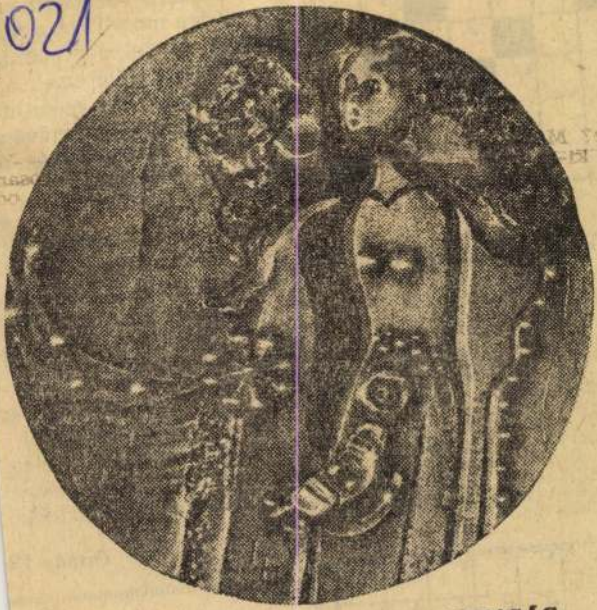

LIGETI ERIKA PLAKETTJE: ANYASÁG

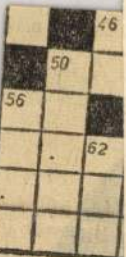

GYERMEKREJTVÉNY

Pajtások! Karácsony a vers címe, amelyből egy részt idézünk az alábbi kockarejtvényben. A meghatározások alapján kapott szavak betűit írjátok be a megfelelő számok szerinti kockákba, a megkapjátok a versidézetet. A versidézet megfejtése után a 2 — 9 — 21 — 33 — 46 — 53 — 55 és 62-es kockákban levő betűket rakjátok helyes sorrendbe, ezzel megkapjátok a költő nevét is. A megfejtésül csak a költő nevét kell beküldeni.

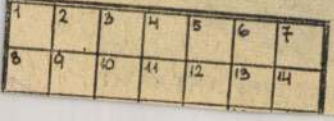

nem tud, mert amit
nál, azt *természetesnek* t
ja és mert a legbonyolult
dolgokat is profán módon
egyszerűsíti, a legtömörebb
egyetlen szóra.

A műhely sarkából cs
des megfigyelőként
hettem részt az életé
néhány napig, és másokat
széltettem róla. Ilyennek
juk.

Ónody Év

Erika Ligeti

The Neo-Hungarian Quarterly, 1975. 6.

ERIKA LIGETI: SZENTENDRE (BRONZE MEDAL), 1974

Photos Ferenc Kov

ERIKA LIGETI: ARMCHAIR MADONNA (BRONZE, 22 CM), 197

INTERIOR FROM THE EXHIBITION OF APPLIED ARTS

JÚLIA SZILÁGYI: PUPPETS (TEXTILE)

Photos Ferenc Kov

Ligeti Erika

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

ORSZÁG VILÁG
DEC 11

Képes VILÁG

FIATALOK KÉPZŐMŰVÉSZ STÚDIÓJA

A Lehel utca 14. számú házban dolgozik, alkot a Fiatalok Képzőművész Stúdiója. A főiskoláról induló fiatal művészek egy csoportjának teremtettek itt lehetőséget, hogy együtt dolgozhassanak, de egyéni utakon keressék az új kifejezéseket. S keresik is! Nem vitás, hogy e közösségi élet adta viták tüzében a salak lassan lerakódik és a merész álmok művekké nemesednek!

(Foto: Selmeczi Tóth János)

Műteremsarok ▶

Ligeti Erika egy szarvasszobor vázlatával

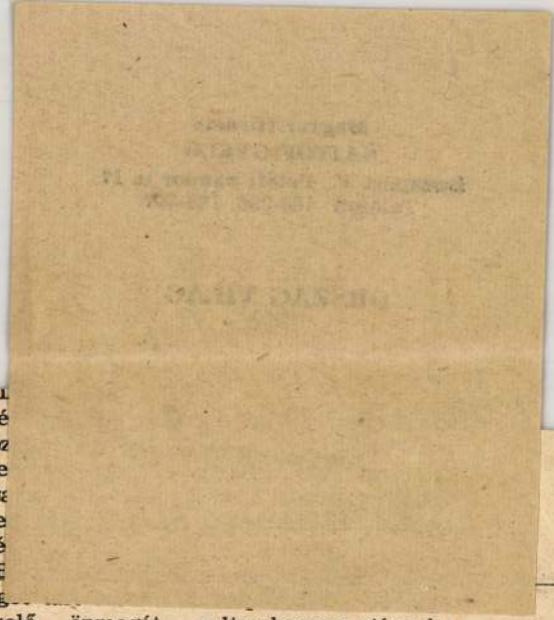

megvalósítani, ő maga Dallasban, a »régi határon« vesztette életét. Ezen a vidéken még mindig úgy élnek az emberek, mint a régi időkben, amikor Texas még önálló köztársaság volt.

Végigjártam Dallas utcáit és a ragyogó, luxuscikkekkel megtömött kirakatok előtt szóba elegyedtem helyi lakosokkal. Dallas szégyenletes napjairól beszéltünk.

Sokan megdöbbentően reagáltak. Ha bizonyítékot akarnak szerezni afelől, hogy Dallas nem él ugyanazon a hullámhosszon, mint a mai civilizált világ többi része, ám hallgassák meg, hogy miket mondtak.

Angela Kemp, csinos, fiatal háziasszony: »Persze szörnyű dolog, de legalább kiderült, hogy akadnak még Dallasban emberek, akik hívei a »szemet szemért« jóvátételnek. Érthető, hogy valamennyien gyűlöltük ezt az Oswaldot. Elkerülhetetlen volt, hogy valaki megölje. A törvényes per úgyis évekig elhúzódhatott volna . . .«

nak. Az egyik gyilkosság jogossá teszi a másikat.

Vannak, akik egyenesen azt tartják, hogy a város ezzel lemosta magáról a gyalázatot.

A méltányosság kedvéért meg kell mondani, hogy azért több józan ember szégyenkezik a dolog miatt, mint ahányan ujjonganak. Earl Cabell polgármester felhívást bocsátott ki a város lakóihoz, hogy »temessék el a gyűlöletet«. Felszólította az embereket, harcoljanak a hisztéria ellen, amely már szinte fizikailag érezhetően tölti be a város utcáit.

Jesse Curry rendőrfőnököt láthatólag megrázták az események és szégyelli a történteket. Azt mondotta: »Nem is tudom mit mondhatnék minderről.«

George Parton szavai fejezik ki azt a nézetet, amelyről az ember remélni szeretné, hogy a város többségének felfogását tükrözi: »Nem tudom, sikerül-e valaha is Dallasnak túlélnie ezt a szégyent.«

Dallas városának mindig is erőszakos

viselő önmagát »ultra-konzervatívnak« mondja és sokak szerint az elmúlt években semmit sem tett, hogy a maró gyűlöletet megszüntesse Dallasban.

Ha ezt a várost elmebajosnak akarnánk minősíteni, joggal megtehetnénk, hiszen kétségtelenül sok itt az őrültség jeleit mutató szélsőséges elem. Meg kell azonban mondanom, hogy találkoztam Dallasban sok rendes, egyszerű emberrel is és végeredményben ők vannak többségben.

Inkább az a baj, hogy mint az egyszerű emberek általában, ők is túl csendesek.

Ma már tudják, hogy városuk egyszer s mindenkorra bélyeget visel.

(Daily Express)

Fordította: HANTOS ÉVA

Elhunyt Ligeti Erika szobrászművész

Életének 71. évében elhunyt Ligeti Erika szobrász, éremművész. 1958-ban diplomázott a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Életműve kisplasztikákat, érmeket, portrékat és monumentális szobrokat egyaránt magában foglal. Alkotásait számos egyéni, illetve csoportos kiállításon láthatták az érdeklődők. Köztéri munkái közül a Horgászfiú című műve a gárdonyi Sirály parkot díszíti. A kiállítási és biennálédíjak mellett 1972-ben Munkácsy Mihály-díjat, 1985-ben érdemes művész címet kapott. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiának 1993-tól volt levelező tagja. *(mh/mti)*

tions [pg/ml] in rat plasma nal dose by dietary route				
th week		13th week		
I-COOH	M-OH	BNP-166	M-COOH	M-OH
MALES				
NP	313	338	NP	417
NP	260	195	NP	282
NP	282	117	NP	349
NP	341	176	NP	344
NP	241	202	NP	334
NP	231	171	NP	423
NP	310	230	NP	382
NP	314	223	NP	305
NP	246	bql	NP	327
NP	bql	170	NP	342
EMALES				
NP	745	721	NP	558
NP	NP	1190	NP	1140

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTI MŰSOR

Ligeti Erika szobrász
ezen művész

December 19—25-ig 1974

1021

„JÁTÉK ÉS VARÁZSLAT"

Így jellemezte *Szabó Iván* Munkácsy-díjas kiváló művész *Ligeti Erika* kiállítását, amely november 28-án nyílt meg a *Helikon Galériában.*

Ligeti Erika Budapesten született. 1958-ban végezte a Képzőművészeti Főiskolát — ahol Szabó Iván volt a mestere —, majd általános iskolában tanított. Főiskolás kora óta rendszeresen állít ki, műveivel bel- és külföldi tárlatokon vesz részt. Tanulmányútjai során járt már Olaszországban, Csehszlovákiában, Franciaországban és a Szovjetunióban.

Számos díjat nyert különböző tárlatokon, a Fiatalok Stúdiója pályázatain. Tavaly Hódmezővásárhelyen a Tornyai plakettet, ebben az évben pedig a Pécsi Biennálé érmész díját kapta meg. 1972-ben a Munkácsy-díj III. fokozatával tüntették ki.

Ezen a kiállításon — amely december 22-ig tart nyitva —, nemcsak szobrait láthatjuk, hanem figyelemre méltó éremsorozatát is bemutatja.

Hátsó címoldalunkon

MARLENE DIETRICH

arcképe

Hétfőn, december 23-án délután
4 órától 5 óráig
az URÁNIA FILMSZÍNHÁZ
emeleti előcsarnokában a
PESTI MŰSOR
e heti számát
Szilágyi Tibor
dedikálja

Következő számunk első címoldalán **Házy Erzsébet** színes portréját, hátsó címoldalán pedig A dunai hajós című film egyik jelenetét közöljük: a címszereplő **Koncz Gáborról** készült pillanatfelvételt.

Lajos. Szerkesztőség: 1076 Budapest VII., Gazínházi és egyéb rovat: 415—103. Film és zenei kiadó Vállalat. Felelős kiadó: **Siklósi Norbert.** 3 Pf. 223. VII., Lenin krt. 9—11. Tel.: 221—285.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1969 ÁPR 2 -

Ligeti Erika

Hallottuk

□ A KÉPCSARNOK ÉS A TELEVÍZIÓ képzőművészeti rovata közös rendezésében Ligeti Erika szobrászművész kiállítása nyílik a Derkovits Teremben (Lenin krt. 63.), ma délután 5 órakor. A kiállítást Szabó Iván Munkácsy-díjas szobrászművész nyitja meg. A televízió Tv-galériája címen, május 8-án, csütörtökön 21 óra 40-től 22.20 óráig számol be egyenes adásban a kiállításról. A Tv-galéria szerkesztője Papp Gábor, műsorvezető Rapcsányi László, műtörténész Rozgonyi Iván.

Ligeti Erika

1984 MÁJ 1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Ligeti Erika szobrászművész műveinek tárlata május 2-án, pénteken délután nyílik meg a Derkovits-teremben. Megnyitó beszédet mond Szabó Iván szobrászművész.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ligeti Erika

MAGYAR HIRLAP

1969 MÁJ 1

LIGETI ERIKA SZOBRÁSZMŰVÉSZ kiállítását május 2-án, pénteken délután 5 órakor nyitják meg Szabó Iván Munkácsy-díjas, a Derkovits-teremben (VII., Lenin körút 63.).

1091

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 134-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba
1969 JUL 13

Ligeti Erika

Díjnyertes magyar fotók a Munkácsy Mihály Múzeumban

Díjnyertes magyar fotók címmel nyílik kiállítás július 13-án délelőtt 11 órakor, a Munkácsy Mihály Múzeumban. Megnyitó beszédet mond Uhljár Mihály, a városi tanács végrehajtó bizottságának elnöke és Ibos Iván, a Magyar Fotóművészek Szövetsége Elnökségének tagja. A tárlat az 1968-as év legsikeresebb, díjakat nyert alkotásait gyűjti össze: 53 szerzőtől mintegy 180 képet. A félszáznál több kiállító között egy fotóművész, Balogh Ferenc képviseli a békéscsabaiakat.

A kezdeményezés jelentősége, hogy a rendező Megyei Művelődési Ház rendszeressé kívánja tenni azzal, hogy ezentúl minden évben összegyűjti az előző év legjobb alkotásait.

A részvevő fotóművészek a városi tanács diplomáját és a kiállítás emlékplakettjét kapják, amelyet Ligeti Erika budapesti szobrászművész tervezett.

Orff művek is szerep
Talán senki sem
hogy ebben a kór
csak két ember tud
olvasni, és egy-egy n
kéletes betanítása
vesz igénybe. Ez a fá
gos munka elsősorbar
sivka Mátyás tanár-ka
érdeme.

Békéscsabán előszö
tatkozott be a Bud
Csatornaművek kórusa.
Wecci: Bordalát, Ádám:
Balatonsomogyi nótáit, Ju-
hász: E földön fényt aka-
runk című műve követte.
Az énekkart Miklós Gyula
vezényelte. A kórus 1967-

háttér szuggesztivitása hij-
ján viszont teljes mérték-
ben az előadó művészekre
hárult a zenei élmény hite-
lessé tételének, az adott kor
hangulata megteremtésének
feladata is. Szükséges elő-
rebocsátanunk, hogy ez az

Szokolay Sá
is cimbalo
két műve (
Capricció) te
nek a hangs
együtt két m
ponáló bemu

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ligeti Erika

ESTI HÍRLAP

1971 MAR. 6

● A HAGYOMANYOS salgótarjáni tavaszi tárlatot április 4-én, hazánk felszabadulásának ünnepén nyitják meg. A tárlat új emlékplakettjének elkészítésére Ligeti Erika szobrászművészt kérték fel. A legjobb alkotások jutalmazására díjat ajánlott fel a Nógrád megyei Tanács, a salgótarjáni városi tanács, valamint több salgótarjáni nagyüzem.

tójába.

A tét királyi: két és fél

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

1968 AUG

Ligeti Erika
1021

Megnyílt a IX. Szegedi Nyári Tárlat

Vasárnap délelőtt Szegeden a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában megnyílt a IX. Szegedi Nyári Tárlat. A kiállítás megnyitása előtt a város vezetői fogadást adtak a kiállításon részt vevő művészek tiszteletére a Tisza Szálló emeleti termében.

A kiállításon megjelent *dr. Perjesi* László, a szegedi pártbizottság első titkára, *Hantos* Mihály, a Csongrád megyei tanács vb elnökhelyettese, *dr. Biczó* György, a Szeged mj. városi tanács vb elnöke, *Papp* Gyula, a Szeged mj. városi tanács vb elnökhelyettese, *Hojgesang* Péter, a Hazafias Népfront városi bizottságának titkára.

Dr. Bálint Alajos múzeumigazgató bevezető szavai után *dr. Ortutay* Gyula akadémikus meleg szavakkal méltatta a kiállítás jelentőségét, kulturális szerepét, majd megnyitotta a tárlatot. Ezt követően *dr. Biczó* György, a városi tanács vb elnöke kiosztotta a nyári tárlat díjait. Ezek szerint a

A kiállítás megnyitóján. Balról: Hantos Mihály, dr. Biczó György és dr. Ortutay Gyula. (Foto: Enyedi Z.)

Szegedi Nyári Tárlat 1968-as díjazottjai *Ligeti* Erika szobrászművész, *Szurcsik* János Munkácsy-díjas festőművész, *Tóth* Sándor szobrászművész és *Zombori* László festőművész. A több mint 200 művet bemutató, magasszínvonalú kiállítást *dr. Rozványi* Márta, a Műcsarnok tudományos munkatársa rendezte. A kiállítást augusztus 31-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Ligeti E. Erika

MA

1968. AUGUSZTUS 6., KEDD
Berta napja

A Nap kél 4 óra 28 perckor, és nyugszik 19 óra 12 perckor. A Hold kél 12 óra 32 perckor, és nyugszik 1 óra 07 perckor.

HETVENÖT ÉVE,

1893. augusztus 6-án avatták fel Görögországban a Korintuszi csatornát. A Peloponezoszt a szárazföldtől elválasztó földszoros átvágására az Ókorban is történt már kísérlet. Éppen 1900 év előtt, 68-ban egy darabon meg is ásták medrét. Az új csatorna a réginek nyomvonalán épült meg, bizonyítva a névtelen antik tervező helyes elfogását. Újkori megépítésére a Szuezi csatorna sikere nyújtott ösztönzést. A létesítmény előharcosa Türr István, volt, aki a megtervezésre és a munkálatok vezetésére megnyerte a szintén magyar Gerster Béla mérnököt. Gerster rendkívül sikeresnek munkaeljárást alk Azonban a vállalkozó Panama csatorna néhány panamistája belefészkelte magát. A könnyelmű pénzkezelés folytán a vállalat megbukott. A munka egy ideig szünetelt, majd az újonnan alakult társaság négyezer munkása és alkalmazottja, az első kapavágás után 11 évvel befejezte a 6343 m hosszú, mintegy 80 m magas földszoros átvágását. A vízút medrének mélysége 8.5 m, fenékszélessége pedig 22 m. Az Adriai tengerből és [illegible]ából Törökország és a Fekete-tenger, valamint a Földközi-tenger keleti medencéje felé vezető víziút a csatorna mintegy 400 km-rel rövidíti meg.

MELEG IDŐ

Várható időjárás kedd estig: kevés nappali felhőképződés, valószínűleg eső nélkül. Mérsékelt szél, meleg idő. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 26—30 fok között. (MTI)

MOZI

Csongrád: Szabadság: **A kalózkapitány.** Színes francia—olasz filmvígjáték. (Fél 4, háromnegyed 6, 8.) **Kert:** Kallódó **emberek.** Magyarul beszélő amerikai film. (8.)

Makó: Vörös Csillag: **Melyik úton járjak?** Színes amerikai filmvígjáték. (Háromnegyed 6, 8.) Szabadság: **Don Quijote fiai.** Magyarul beszélő színes szovjet film. (Negyed 6, fél 8.)

Szeged: Szabadság: **My fair Lady.** Színes amerikai film. Dupla helyár. (3, 7.) Fáklya: délután: **Dunai kirándulás.** Magyarul beszélő csehszlovák filmvígjáték. (2, 4.) Este: **Stan és Pan, a nagy nevettetők.** Amerikai filmösszeállítás. (6, 8.)

Szentes: Szabadság: **A dzsungel macskája.** Színes magyar hangbemondásos amerikai film. (Háromnegyed 6, 8.) József Attila: **Makrancos hölgy.** Színes olasz—angol—amerikai film. (Negyed 6, fél 8.)

TV
Magyar televízió

17.58 Hírek. 18.05 A Magyar Hirdető műsora. 18.15 VIT 68.

apróhirdetések

ADÁSVÉTEL

Cseh mély babakocsi eladó. Vásárhely, Moszkva u. 57.

Korona szivattyú, 250-es Csepel telesakóp és kerekek eladó. Vásárhely, Csomorkányi u. 31. x

Tetőnád ingyen kapható. Vásárhely, Kert u. 23. x

Különbejáratú bútorozott szoba 3 diák lány részére kiadó. Vásárhely, Búvár u. 28. x

Különbejáratú bútorozott szoba kiadó 3 ipari tanuló lánynak vagy [illegible]. Vásárhely, Kishomokon 850 öl gyümölcsös eladó. Vásárhely, Bercsényi u. 31. x

Kétszobás kis családi ház eladó. Vásárhely, Körte u. 10/a.

Eladó Cserven Máté tanyája Vásárhelyen, szegedi—szentesi vasút között épülő lóversenypálya mellett. Kb. 1200 kvadrát bekerítve, Népkerti állomáshoz 10 perc. x

Életjáradékos vagy költségtérítésre házat keresünk. Sürgős 6576" tel-

TELEVÍZIÓ

Író, színész

Szemben az egész heti m programmal zárta a televízió tékfilmtől a tudományos hi tésen, gyermekműsoron át a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1953 JUL 17.

Kiállítás Szófiában

Pénteken délután a szófiai Magyar Kulturális Intézetben a IX. Világifjúsági Találkozó jegyében megnyílt a fiatal magyar képzőművészek stúdiójának kiállítása. A „Béke, barátság és szolidaritás" kiállításon tizennégy fiatal magyar grafikus 63 alkotását és kilenc fiatal szobrászművész 96 plakettjét mutatják be. A kiállításon Kádár János Miklós, a fiatal művészek stúdiójának KISZ-titkára — az egyik kiállító művész — és Ligeti Erika szobrászművész képviseli a kiállítókat.

Ligeti Erika

gyorsan átöltözött, aztán oda-
lani akart valamit, de a másik
ecsomósodtak a villamossínek!
ény embernek ismerte meg a
t már mégsem merte megmon-
enül el kell szaladnia egy óra-
Nagyon fontos!
átra, a tekintete elkalandozott.
ezte szigorúan a fűtő. A fiú a
tatott, ahol az árnyékuk ma-

mondta.
förmedt rá haragosan a fűtő. —
inálok!
5 lenni! — vágta rá hetykén a

LIGETI ERIKA

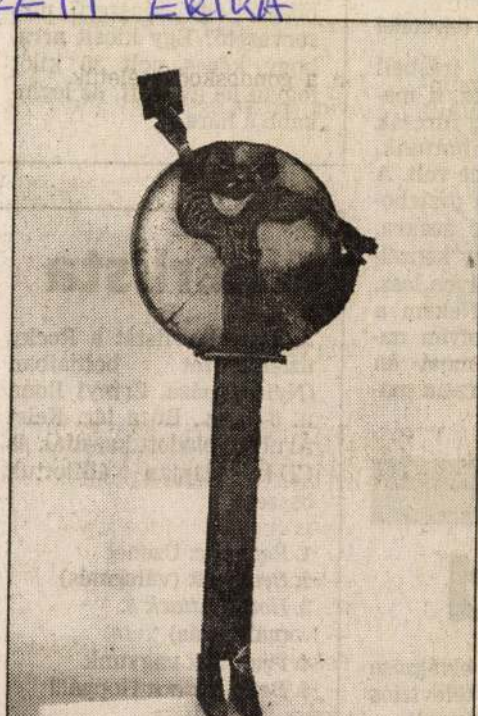

Tárlatajánló. A napokban nyílt meg a nyíregyházi Városi Galériában Ligeti Erika kiállítása. Képünkön a szentendrei szobrász egyik alkotása látható. A tárlatot július 6-ig tekinthetik meg az érdeklődők

Elek Emil felvétele

Kelet-Magyarország
1998. 06. 06.

i Pál felvételei

atek írásbeli
nehéz, a ma-
elég furcsák
számítottunk,
benne volt. A
ztem pszicho-
agyar szakra.
m így képzel-
y milyen lesz,
m. Nekem a
dig olyan na-
és most én
em érzem ma-

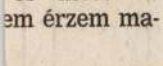

ed

mia elvégzése
nd televíziós
s szerepelt.
e, a római ket-
ra utal. A Re-
ltából hazánk-
kiadó ajándé-
azettát sorso-
játszó olvasók
2 Unlimited
lább egynek a
kíváncsiak. A
lapon küldjé-
ségbe!

regeneralodást. S mire büszke egy népszerű műsorvezető? Egy kicsit arra, hogy képes volt 30 kilót fogyni fél év alatt, de leginkább a fiára.

Sikerlista

A mai sikerlistát a Rocky üzlethálózat boltjaiban (Nyíregyháza, Zrínyi Ilona u. 3–5. sz., Búza tér, Kelet Áruház) eladott kazetták és CD-k alapján állítottuk össze:

1. *Republic*: Üzenet
2. *Bravo 10*: (válogatás)
3. *House Attack 3*: (válogatás)
4. *Fresh*: Itt vagyunk
5. *Baby Sisters*: Hoppá!!!

A legutóbbi rejtvény megfejtéséért a Rocky ajándékát *Herczeg Erzsébet* demecseri olvasónk nyerte. A mai kérdésünk: Melyik városból származik Cipő, a Republic együttes énekese? A megoldást levelezőlapon küldjétek be a szerkesztőségbe!

SZOBROK

Pórul járt sárkány
bronz, 26 cm

Bohóc
bronz, 44 cm

A nagyérdemű
bronz, 40 cm

Marcista
bronz, 27 cm

Babócás
bronz 22 cm

Angyali üdvözlet
bronz, 45 cm

Magyar kislány
bronz, 148 cm

ÉREM-SOROZATOK

Bence ember-állat kertje

Eger

Gyűjtő és környéke

Nagy emberek

Bence

Egyéb

Se. 741338

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: DR. URY ENDRÉNÉ

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrász- és érem-művész.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON MEGHÍVJA ÖNT

LIGETI ERIKA SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA: SZABÓ IVÁN
MUNKÁCSY-DÍJAS, KIVÁLÓ MŰVÉSZ

1974. NOVEMBER 28-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DU. 5 ÓRAKOR

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1974. NOVEMBER 21-TŐL DECEMBER 22 IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10—18 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

1934-ben születtem Budapesten.
1958-ban végeztem a Képzőművészeti Főiskolát, Szabó Iván növendékeként.
1959-64 között általános iskolában tanítottam.
1964-ben Derkovits ösztöndíjat kaptam.
Díjakat nyertem a Fiatalok Stúdiója pályázatain és kiállításain, Miskolcon, Szegeden, Hódmezővásárhelyen.
1972-ben Munkácsy-díj III. fokozatát,
1973-ban Tornyai plakettet Hódmezővásárhelyen,
1974-ben a Pécsi Biennálé érmész díját kaptam.
Főiskolás korom óta rendszeresen kiállítok kül- és belföldi kiállításokon.
Tanulmányúton jártam Olaszországban, Bulgáriában, Csehszlovákiában, Franciaországban, Szovjetunióban.
1969 óta Szentendrén élek.
Ötéves a kisfiúnk.
Egy általános iskolai tanítványom ma már szobrász.
Szép az élet!

Ligeti Erika

MAHIR MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 MÁJ 24

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

Erika Ligeti: Christof (Schamotte)

Landesausstellung Bildender Kunst

HABN ERIKA

1021

1982. VI. 9. Kossuth 8.27 /Cnné/

Amikor én még...

- Itt az asztalodon mindenféle kavicsok vannak, meg nagyon szép kagylók. Mit játszol?
- Hát érmet csinálok.
- Honnan szedted ezeket a kavicsokat, meg kagylókat?
- Jóformán évtizedek gyüjtése, nagyon régóta szerettem kavicsot gyüjteni, mindig gyüjtöttem. Éremcsinálásra használom fel a kavicsot. Ez így olyan hülyén hangzik, de ez egy nagyon jó játék, mert sok szerepe van benne annak, hogy az egyik kavics a másikhoz képest mennyire nyomódik be, meg hogy hogy takarják egymást, meg hogy nem. S én mindig kigondolom, hogy mit akarok csinálni. Rendszerint úgy az lesz, amit szeretnék, s ez tulajdonképpen jó is. És aztán ami kijön, azt nevezem annak, ami az érem.
- Az érmeiden nagyon sok arányos figurát láttam már. Olyanokat, mint a gyerekrajzok, vagy olyanokat, mint Weöres Sándor gyerekverseinek a képei. Gyerekkorodban játszottál valami hasonlót, mint most az érmékkel játszol?
- Gyerekkoromba is nagyon szerettem a kavicsokat, érdekes módon akkor kimondottan a fehér kavicsokat. Ezt a fehér, ilyen kvarckristály kavicsot szerettem és azt, hogyha minél tökéletesebb formája volt, tehát minél kerekebb. Aztán úgy találtam egyet-kettőt, ami nem volt szép formáju, de érdekes formáju volt és akkor ez így átvevődött, most már csak az érdekes formáju kavicsot szeretem, illetve főleg az érdekes formáju kavicsot szeretem, gyerekkoromból csak arra emlékszem, hogy gyüjtöttem én akkor is kavicsot, ilyet nem játszottam. Nem kicsi gyerek koromba határoztam én el ezt a dolgot.
- Gyerekkorodba nyoma sem volt annak, hogy szokás lesz ez?
- Hát hogy szobrász leszek annak nem, mert én rajzolni mindig nagyon szerettem és úgy is éreztem a gyermekkor biztonságával azt, hogy hát én tudok rajzolni. Olyan harmadik gimnazista lehettem, amikor úgy néztem, hogy hát ez a szobrászat sé rossz és aztán így lettem szobrász, de érmeket csak már főiskolás koromba csináltam.
- Ezeknek az éremjátékoknak van valami köze a gyerekkori játékaidhoz?
- Lehet hogy van valami köze, már abban van esetleg köze, hogy gyerekkoromban szivesen eljátszottam a vonalakkal, most meg szivesen eljátszom a formákkal és hát remélem, hogy ez előbb utóbb kitermelik valami reményteljes eredményben.
- Mi az a kép, amit a legkisebb gyerekkorodból magadban őrzöl, amire nagyon visszaemlékszel, valami olyan helyzet,

ami vagy nagyon szép volt, vagy nagyon rossz.
- Az én apukám az matektanár volt és hát nagyon remélte ugye, hogy hát valamelyik gyereke ugyan e témában fog működni és amikor én olyan 2 és ½, 3 éves lehettem, volt nálunk két vendég férfi és az apukám és elmentünk, az egyik fotós volt és ilyen ökröket fotózott és akkor mondtam, hogy három bácsi, három bocika... és akkor apám olyan boldog volt. Biztos volt benne, hogy én is a matematika szerint fogok boldogulni, hát ez szép emlék. De ez voltaképp nem olyan, amilyenre te gondolsz.-
/Vers: Veres Miklós: Szines rajzok/

- Tudod, mire emlékszem? Arra, hogy nagymamám Nagykanizsán lakott és Nagykanizsától olyan 2 km-re volt egy szőlője neki. Na hát ő az első tavaszi naptól kezdve az utolsó őszi napig kint volt a szőlőjébe, nat mi is ugye ott voltunk vele és ott volt nekem egy kis haverom, egy Ferkó nevezetu ebadtának tartott ilyen kis paraszt fiu, aki maláriás volt. És arra emlékszem, hogy ugy tisztelem, mint egy istent, a legforróbb nyárban, mikor rajcam az az egy szál kis gönc is rettenetes meleg volt, az apukájának az ilyen báránybundájába vacogott, nagyon jópofa élet volt, a szőlőnek a közepén volt egy harangláb. Ott minden reggel, délben, este harangoztak, volt a Duplacrru János bácsi, az harangozott, akkor időnként megengedte nekünk is.
- Ilyen Duplacrru János bácsik is szoktak az ember gyerekkorához tartozni. Abban a házban, ahol lakik, vagy abban az utcában, vagy ha vidéken gyerek az ember, akkor esetleg abban a faluban, vagy abban a kis házban van egy különleges figura, akit aztán az ember képzelete fel is ruház még a furcsa adottságain tuli dolgokkal is.
- Budán laktunk egy nagy házban, de az jóformán egy kis falu volt. Emlékszem, hogy ostrom után, amikor én olyan 10 éves gyerek voltam, összeszámoltuk és olyan 100 körüli 18 éven aluli gyerek volt a házban, tehát az egy kis falu volt tulajdonképpen. És ott volt nekunk egy... szomszédunk. Ez egy ilyen furcsa, ilyen őrmester modoru, két méteres nagyságosasszony volt, igen szigoru természetü és ez volt nekünk egy olyan legendás figura. Szóval egyrészt az, hogy báróné, az nekunk megfoghatatlan volt. Valami olyan légköre volt, hogy mindenki olyan kétméteres körzetben kikerülte ugy a tisztelet meg a félelem okából és ugy képként néztük őt. Volt neki egy fia, aki katonatiszt volt, vagy micsoda, ezt nagyon ritkán láttuk ezt a fiut, már nős volt a fia és csak ritkán jött haza és akkor olyan elképesztő volt, hogy egy ilyen kenjellegu hölgynek fia van, szóval egy ilyen földi darab.

hát aztán volt a mi családunkban egy csomó ilyen jópofa figura, mert édesapám adott időnként matematika órákat és akkor volt neki két tanitványa, két nevezetes, akire én emlékszem. Az egyik volt a Bandika nevezetű, ez is egy kissé ilyen lassubb észjárásu darab volt és ezeken az órákon mindig rengeteg sokat mulattunk, már ugy a másik szobából persze. Emlékszem, mikor feladták Bandikának azt a fogalmazást, hogy Leesett az első hó. És akkor Bandika sok vakaródzás után leirta a cimet, majd leirta az első mondatot, hogy "Leesett az első hó... és akkor nézett apámra, meg ránk, akik ott lestünk az ajtóból, hogy... kicsik voltunk még, hogy mit lehet még erről irni?
/Vers. Szabó Lőrinc: Esik a hó./

- Meg emlékszem egy Morda bácsi cimü idős, vagy postás volt, vagy villamoskalauz, mert ilyen egyenruhája volt neki, már mondom, olyan kisiskolás voltam, vagy még tán az se, amikor Morda bácsi nálunk, a neve is jópofa volt, ilyen pici volt és tényleg olyan izgő-mozgó és annak meg a fizikával volt rengeteg sok baja és emlékszem, hogy a hengerkereket, de talán még nem voltam iskolás, a hengerkerék formuláját azt én már réges rég kivülről fujtam, már öcsém is gagyogta és Morda bácsi még mindig nem mozdult meg. Ugyhogy nagyon jópofa darab volt az is.
- Az előbb az ostromot emlitetted. Mekkora voltál a háború idején?
- 12 éves voltam, hát a gyereknek valahogy a szörnyüség dacára is kaland, érdekesség volt. Pincében laktunk, ez már olyan karácsony környékén volt, hat hétig voltunk a pincében és akkor kigyulladt a Goldberger gyár, szóval valami bombatalálat és akkor az égett valami két vagy három napig és emlékszem, mikor nem volt légiriadó, mindig felmentünk, a második emelet fölött volt a padlástérnek egy ilyen lépcsőház része, ahonnét ki lehetett látni és az valami olyan csodálatos tüzijáték volt abba az eseménydus, de hát gyerek számára mulatság nélküli időben, hogy azt teljesen tüzijátékként néztük.
- Felnőttek közt mozgó gyerekek azért sok mindent hallottak arról, hogy itt meg is lehet halni. Nem féltél?
- Nem, de... mindjárt bőgni is fogok... Az ugy volt, hogy az édesapám katona volt és fölrobbantották a hidakat és Pesten rekedt és... ilyen csónakokkal lehetett visszajönni és akkor a mi lakásunkat belülről is érte és egy nap érkeztünk vele vissza és mi a földszinten voltunk, ő meg bement abba a lebombázott lakásba és akkor szóltak neki, hogy mi is ott vagyunk, hát az csoda volt. És hogy ugy egy nap, valahogy az nagyon szép volt.

- A testvéredet emlitetted. Tudom, hogy nagyon jó kapcsolatod volt az öcséddel. Milyen közös gyerekkori csinytevésre, vagy olyan helyzetre emlékszel vissza vele kapcsolatban, hogy nagyon klassz volt, hogy van egy öcséd?
- Hát tulajdonképpen mindig is nagyon klassz volt, hogy van egy öcsém. Amikor a szüleim már nem éltek és ketten voltunk jó volt róla gondoskodni, jó volt az, hogy... őneki türelmesebb természete van, én meg aktivabb természet vagyok, ugyhogy ez gyerekkorunktól kezdve valahogy olyan jól kiegészült. Meg olyan rendesen lehetett veszekedni, szóval olyan jó volt. Mi olyan jó gyerekek voltunk, nem volt... szóval ilyen szempontból unalmas gyerekek voltunk feltételezem. Mert ugy neveltek bennünket.
- Hagytad magad?
- Hát ugy hova-tovább tudod, de szóval ugy visszaemlékszem arra, hogy a kamaszkor az nyilván mint mindenkinél, nem lehetett könnyü, mert édesapám mondta, hogy hát nem tudok neked mindent megtiltani, mert sose tudom, hogy mit találsz ki legközelebb. Apámmal különben legalább olyan jó kapcsolatunk volt, édesanyám korán meghalt, még a háboru előtt, nekünk egymással olyan egyenranguként bánt velünk és mi olyan hozzánkvalóként bántunk vele, szóval ez nagyon jó dolog volt, igen aranyos édesapám volt.
- Gyerekkorba szerepet szoktak kapni a mesék is. Mesélt neked valaki, vagy találtál ki meséket a magad számára?
- Hát az én édesapám az mindig mesélt nekünk, illetve az én édesanyám is. Nyilván meséltek igazi mesét is, de érdekes módon én a Mórára emlékszem, ami hát most ilyen Kincskereső kisködmön cimen fut, volt egy ilyen Móra sorozatunk és az volt a cime, hogy A Daru utcától a Móra Ferenc utcáig és én arra emlékszem, hogy... na hát ezt a bömbölős természetemet apámtól örököltem, mert ő is mindig olyan könnyes hangon olvasta nekünk már az utolsó mondatokat. Aminthogy ez visszajött, most az én fiam ir belőle házi dolgozatot és most én olvasom neki könnyes hangon, énnekem ezek apám hangján szólnak, ezek a Móra novellák. Meg arra emlékszem, Karinthy-t olvasott nekünk, meg Szép Ernőt...
- A verseket szeretted?
- Igen, nagyon szerettem, Hát Weöres Sándor az gimnazistakorom ideálja volt. Van egy olyan kötete, amit kicsi fiu korába, 14-15 éves korába adtak ki, az is megvolt nekem, de az eltünt.
- Emlékszel valami Weöres versre, ami különösen tetszik neked?
- Hát hogyne. Hát mondhatnám az összes gyerekverset, de az összes kedves a Psychéig bezárólag...

- Mondj egy gyerekverset, amit nagyon szeretsz.
- Hát például imádom a Békakirályt, vagy a Bóbitát...
- Ilyen bóbiták a te érméiden is röpködnek időnként, fejen állnak, kézen állnak, kis lényszerű figurákkal tele van az érmeid világa is.
- Igen, igen, igen.

/Vers: Weöres Sándor: A tündér/

- Mikor gyerekkorodban verset hallottál, vagy verset olvastál, okozott-e gondot neked az, hogy érted, vagy nem érted a verset? Sokszor mondják, hogy bizonyos versek gyerekeknek nem valók, nem értik.
- Hát én nem tudom, nem hiszem. Nem emlékszem ilyen versre. Mondjuk fontosabb, hogy nem értettem verset, de ha egy vers ugy jó, hogy a dallamát értem, akkor már jó. Sokszor telefonszámot, vagy nevet is ugy jegyzek meg, hogy a dallamát megjegyzem és a szöveg az ugy eszembe jut, ha szerencsém van.
- Dallamot emlegetted. A szavaknak is van dallama, de van a formáknak, meg a vonalaknak is dallama. Gyerekkorodban a zenével hogy voltál?
- Ó, hát én nagyon kedveltem a zenét, muris volt, mert én ugyanis kétszer voltam gimnazista, a négy általános után először első gimnazista, majd ugye negyedik gimnazista és akkor ujra első gimnazista és ujra negyedik gimnazista.
- Pont a váltásnál.
- Pont a váltásnál, igen. Es igy vissza lettem minősitve, szóval amikor kisgimnazista voltam, volt az én osztályomba egy elég nagyszámu társaság, akik igy kedvelték a zenét és énekelni mindig szerettem, elég jó hallásom volt, jó hangom volt, szóval ami igy a nagy zenét illeti, azzal kerültem akkor kapcsolatba, kezdetben sznobériából, ezt be kell valljam. Mert ugy éreztem, hogy hát ugye hozzátartozik a müveltséghez.
- Gyermekkorodból van valami olyan zene, ami különösen kedves volt neked?
- Igen, hát gimnazista koromban nagyon sokat jártunk operába és volt egy kedvenc, hát mai nap is megvan, egy kedvenc tenoristánk, a Simándy, akinek csodálatos, bársonyos és mindig ugy éreztem, mindig egy picit hamiskás, de szóval az jól állt neki. A hangját imádtuk. Két év alatt 120 operát láttunk, ugyhogy az operát mind nagyon szeretem, de talán a Carment szerettem Isten tudja mért. A Carment legjobban. Talán azért, mert az volt a Simándynak a legjobb szerepe, vagy érzésem szerint a legjobb szerepe, nem tudom.
- Meg izgalmas.

/zene/

- Tudom, hogy az egyik kedvenc könyved a Micimackó. Mióta?
- Hát én a Micimackót azt én az érettségi előtti éjszakán olvastam, mert akkor már tanulni ugye ugyse lehet, aludni ugyse tudtam és hogy valami boldogság legyen, hát akkor a Micimackó. És hát azóta is jó barátom Micimackó.
- Melyik figura a legkedvesebb neked?
- Helyes a Malacka is, helyes a Füles is, helyes a Róbert Gida is, de azért a Micimackót szeretem legjobban. Az olyan emberszagu, hál Isten nem tökéletes.
/Részlet a Micimackóból./

- Csináltál már érmet valamelyik figurából?
- Mackót már csináltam, de nem konkrétan Micimackót, hanem nekem volt egy - meg is van - gyerekkori mackóm, amit két éves koromba kaptam, hát most már kissé olyan rázottabb állapotba, de még mindig megvan, az volt az én macim, amiről csináltam érmet, még ... is elvittem magammal.
- Említetted ezt a gyerekkori mackót. Valami jellegzetes tárgy a gyerekkorodból, ami esetleg meg is van, vagy nincs meg, de valami nagyon jellegzetes gyerekkori élményedhez fűződik.
- Volt nekem egy öltöztetős babám. Ez egy csodálatos kufferos baba volt, amit ilyen két egyenlő oldalu kis szekrénykébe be lehetett csukni, az egyik oldalon volt a baba, a másik oldalon volt ilyen akasztóval ruhácskák és én arra emlékszem, hogy ostrom alatt rengeteg sok ruhát varrtam neki, nem tetszettek nekem ezek a konfekció holmik ugye és aztán én umbuldáltam neki ruhákat és máig is nagyon kedvelem azokat, pedig 16 éves voltam. Erről jut eszembe, hogy én ugyanekkor, ostromkor faragtam magamnak babákat. Mégpedig azért, mert ugye a szenespincébe laktunk, ott volt fa. És különösen kedveltem ezek közül a fák közül, ami ilyen barna szinu volt és lehet aztán, hogy keményebb volt a többinél, vagy azért csak, mert szebb szine van, faragtam magamnak emlékszem, 11 kicsi babát. Az ösémnek volt ilyen furógépe, kifurtam és akkor a karja is mozgott, lába is mozgott, hát a feje az egy olyan kis kocka volt és ugy be volt szurva a szeme, szája és azoknak is csináltam ruhákat és egy ezek közül meg megvan. Majd mindjárt előkeresem.
- Ételekhez is fűződnek az embernek gyerekkori élményei. Valami, amit nagyon szeretett, valami, amit nem, amiből időnként családi háboruságok is voltak.
- Minálunk lehetett keveset kérni, de nem megenni nem lehetett. Ez mondjuk a háborus időknek a helyzete is és ez mai napig is igy van velem, hogy valahogy ez olyan

gyerekkori beidegződés, hogy nem merek otthagyni kaját. Szóval nem illik, vagy mit tudom én. De arra emlékszem, az én nagymamám az remek háziasszony volt. Szóval olyan ma már szinte nincs is, vagy legalábbis nagy ritkaság és az én gyerekkori legjobb ízeim mind a nagymamához fűződnek, akinek olyan spájza volt, hogy még süvegcukor is volt benne, pedig az már az ő korában is ritkaság volt. Meg mindenféle aszalt gyümölcs, meg csodálatos befőttek, ilyenek, hogy mézbe-rumba eltett zöld dió, meg csodálatos szilva aszalmányok, meg voltak vegyítve ezzel, azzal, amazzal és bele voltak befőttbe ágyazva, meg remek sütemények tudott csinálni, olyanokat, amiket két napig kellett előkészíteni, hogy végre megsüthesse és akkor fél óra alatt felfaljuk. Meg mindig küldött nekunk csomagot a nagymama olyan címmel, hogy ez elálló sütemény, hát tudod meddig állt el?

- Az ember gyerekkorába nagyon jó helyzetbe szokott lenni, amikor beteg.

- Na igen.

- Középpontba kerül és akkor megkaphatja a mama fiókjából azokat a tárgyakat, amiket máskor hiába kér és a kedvenc ételeit kapja.

- Arra emlékszem, hogy mindig megkérdezték tőlünk, hogy milyen befőttet kérsz kisfiam és nagymamának voltak ilyen aszubefőttjei, amit megmagyarázott, hogy ez akkor lesz jó, amikor nem tudom hány éves és ilyen szúrá meg olyan sürü, meg tudom is én és akkor meg lehetett kapni az ilyen dinnyebefőttet, vagy... szóval valami különleges. Meg arra emlékszem, ami inkább érdekes volt, mint jó dolog, skarlátos voltam karácsonykor és azóta se volt nekem gyerek ezeregy éjszakám, akkor azt hozta a Jézuska. És annyira könyörögtem, hogy végül is odadták az Ezeregy-éjszakát és akkor én azt kiolvastam és betegség után elégették. És ez máig is olyan, hogy ugy füstbe ment nekem az a könyv. Szóval az is egy ilyen fura élmény, hogy ugy megkaptam, meg nem kaptam meg, nincs meg többet, meg tudom is én.

- Ha most igy jól megnézlek a farmeredben, meg a póló-ingedben, a gipszes kezeddel meg az arcoddal, akkor akár egy srác is lehetnél. Van egy fiad. Milyen a kapcsolatotok egymással, együtt játszotok?

- Főleg kisebb korában nagyon sokat játszottunk együtt, most már 14 éves és most már nem én játszom vele, egymással játszanak, de azért néha én is. Rengeteg sokat játszottunk ugy, mint macska meg a kölyke, olyan dulakodósat. Az olyan nagyon finom dolog volt, én is ugy imádtam, most is imádom, olyan finom szaga van egy kisgyereknek. Olyan nagyon nagyon jó dolog. Ugy gondolom, hogy most is

nagyon jó köztünk a kapcsolat, meg eldumálunk, hát most már dumálós. Sokat játszik, de az már mondom, az rajtam kivül eső terület.
- Szóban is lehet játszani.
- Na igen, jaj, tényleg, például nálunk sokszor szokott áramszünet lenni, Bencének ez mindig vasárnap. Ugyhogy alig várja már, hogy áramszünet legyen, rendszerint a krimi közepén szokott nálunk előfordulni és akkor setétségbe borul és akkor előásunk gyertyát és akkor barkóbázunk.
- Mikor volt Bence a legbüszkébb rád?
- Hát az volt, hogy énnekem a kakáta, nem tudom, talán az első 6-7 szám nincs meg, de a többi az mind megvan, sőt be is köttette. És volt benne egy krimipályázat és ott a dij volt egy szines tv és ugye hát kitaláltam, hogy ki volt a gyilkos, az még semmi, mert ki is huztak a kalapból. És akkor Bencének két hétig én voltam a kedvence és azt mondta rám, hogy aranyos tv-t nyerő anyukám. Vagy szines tv-t nyerő anyukám, az tény, hogy ez egy nagyszerü dolog volt és akkor két hétig engem imádott, aztán visszatért atyjához.
- Ha az embernek 10 éves fia van, akkor az együtteseket is illik ismerni, meg szeretni. Megtanitott erre... Bence?
- Hát én ugyis imádtam az együtteseket, na de nem voltam az a tinédzser kimondottan, amikor ez a hullám ugy elindult, hát most a Bencéék, a IV. C. osztály a Boney M-et imádja, mert hát ugye ezek voltak itt legujabban, meg az ABBA együttest, mert ugye azt lehet folyton hallani, de hát én ugye a régi Illést szerettem annak idején és hát most meg a Fonográfot szeretem, mert azt a felét szerettem az Illésnek.
/zene/

- Ha most valamilyen csoda folytán lehetővé válna, hogy ismét gyerek legyél, szivesen lennél ujra gyerek?
- Nem szeretnék gyerek lenni, ha nem lenne Bence.

- Amikor én még... Ligeti Erikával beszélgetett Szabó Éva.

Ligeti Erika munkáiny díjas szobrász-éremművész
Tóth Antal: Míves, játékos érmek.
1.) Folytatás.

1 „Salome", samott, 52 cm, 1986.

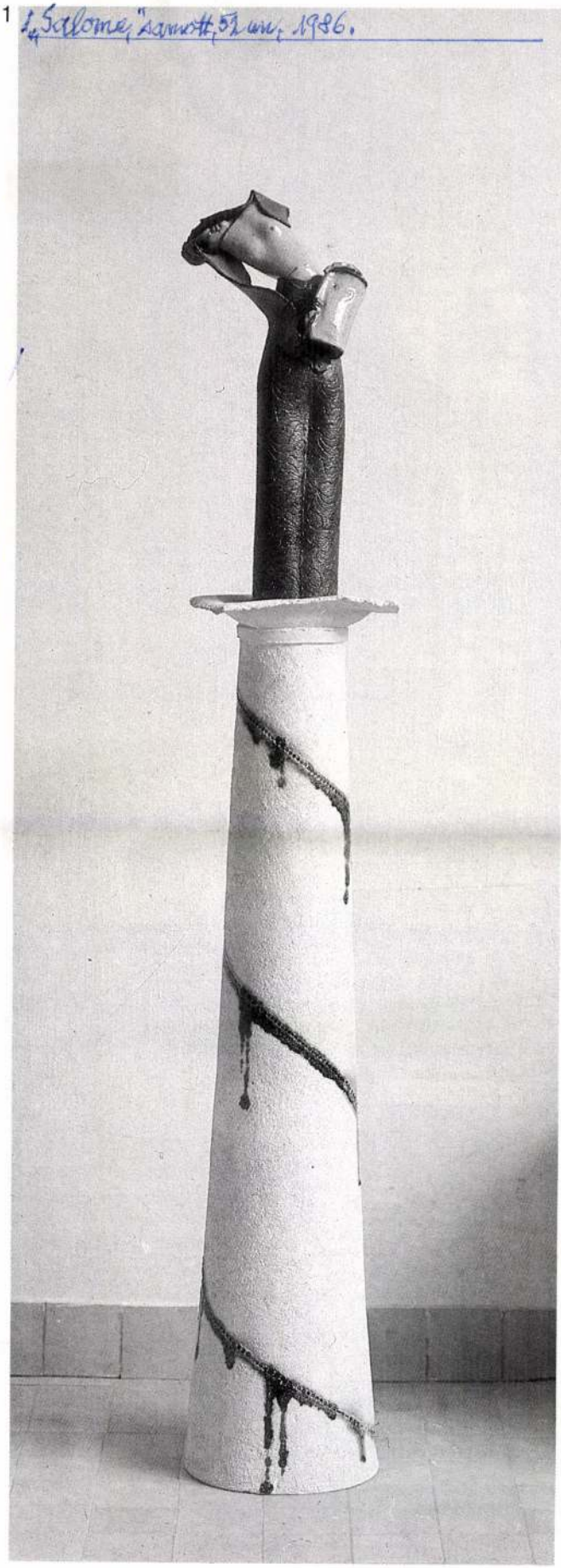

Műnézet, 1989., 11-12 sz., 60-old.

Míves játékos érmek

Ligeti Erika

Ligeti Erika egyike azoknak a szobrászainknak, akik megújították a magyar éremművészetet. Első munkáival az új generáció tagjaként maga is élesztője volt az erjedésnek, kiterjedt munkásságával, pazarul gazdag életművével jelentékenyen hozzájárult a műfaj minden korábbi történeti szakaszát felülmúló gyarapodásához, elismertetéséhez és népszerűvé tételéhez.

A hazai képzőművészet megújulási folyamata – amelyben két műfaj, a grafika és a kisplasztika, ez utóbbin belül az éremművészet dinamikusan tért hódított, vezető szerephez jutott – a 60-as években kezdődött el. A megújulás szándéka benne feszült az egész magyar képzőművészetben, de igazán gyors változás a kisműfajok terén következett be. A kisebb anyagigény, a mérsékelt költségek, a megvalósítás és kivitelezés viszony-

---

Erika Ligeti belongs to those sculptors who have renewed Hungarian medalling. With her first works, as a member of the new generation, she contributed to its resuscitation, and her extensive activity and splendidly rich oeuvre proved to be a significant factor in the genre's development surpassing all previous phases in its appreciation and popularity.

The process of renewal in Hungarian art in which two genres, graphic art and small sculpture – and within the latter, medal-making – played a

Artistic playful medals

Erika Ligeti

metals is not unknown in the history of goldsmithry but its examples, including this special sculpture made by jewellers, touch the borderland of genres.

The designers and producers of the object resort to all possible means to express the significance of king Stephen in the language of representational pomp. This monumental work gives a picture of a way of thinking which is not too far removed in time from our days but posterity is inclined to forget its values sometimes. The collection contains also other beautiful and characteristic pieces from the age of historicism, mostly chalices but among the unchanged types of objects we find processional crosses, or hand-shrines evoking Romanesque forms tied up with the name of *János Lippert*, the designer of the reliquary of king Stephen's Holy Right, preserved in the St. Stephen basilica.

The collection of goldsmithry closes with the material of the 20th century. Liturgic garments requiring much room have been composed into the overall picture of the vitrines in a way that they can be exchanged from time to time, resp. some chasubles are in vitrines which allow a "glance into" them. The first which can be seen entirely is exchanged from time to time.

A little catalogue helps orientation: beside a short description of the objects and their photos there is a résumé of the function and symbolism of the liturgic objects for visitors inexperienced in Catholic liturgy.

We know that of the treasury of the archbishopric of Kalocsa only a small fraction has survived the vicissitudes of history, and we wonder at the wealth of the existing collection. Since the opening there has been a permanent flow of visitors: their numbers show that the relics of art demonstrating the history of the millenial archbishopric of Kalocsa are very important for posterity.

Ágnes Prékopa
Translated by Éva Polgár

8 Kehely/*Chalice*, IIm mesterjegy, aranyozott ezüst, 29,5×17 cm, Bécs, 1767

9 Ereklyetartó/*Reliquary*, Bécs, lippert, aranyozott ezüst, drágakövekkel, 88 cm, XIX. sz. vége (fotók Somfai István)

2

1 Ligeti Erika: Salome, samott, 52 cm, 1986

2 Ligeti Erika: Madárijesztő/ Scare-crow, *samott, 54 cm, 1987*

3

4

lagos gyorsasága, a lehetséges és megkívánt művészi igényesség mind olyan tényezők voltak, melyek bátorítóan hatottak a kísérletezők, a szellemi megújulást és függetlenséget keresők szándékára. Az esetleges kudarc, visszautasítás veszélye nem bizonyult olyan fenyegetőnek, hogy létüket, működésüket alapjaiban rendíthette volna meg, amikor ezeknek – különösképpen az önálló kisplasztikának és az érmészetnek – a művelésére álltak rá.

Nem is beszélhetünk igazán veszélyről, mert az 50-es években az úgynevezett közösségi és monumentális művészetre beállított, a kisműfajokkal szemben legföljebb értetlenséget tanúsító, tanácstalanságról árulkodó hivatalos megítélés ekkorra elnézővé vált, a szakma pedig (beleértve a szaksajtót is) rácsodálkozó örömmel fogadta a grafika és éremművészet váratlannak ható fellendülését, kibontakozását, huzamosan kiemelkedő teljesítményét; majd odajutott, hogy dicséreteivel halmozta el. Az elfogadtatás, elismerés igazi mértékének az számított, hogy vidéki városainkban, 1961-ben Miskolcon a grafikának, 1967-ben Pécsett a kisplasztikának, 1977-ben Sopronban külön az éremművészetnek létrehozták a biennálé intézményét (Budapesten időközben rendszeresítették a nemzetközi seregszemlét, a fogadó ország jogaként élére állítva a mindenkori legjobb magyar szobrászokat).

A 60-as évek elejére elsimult tektonikus társadalmi mozgások, átrendeződések hozták magukkal, hogy újra igény támadt, felszínre tört az átmenetileg elfojtott érzék a képzőművészet apró műfajai iránt. A változást szakmai kezdeményezés mozdította előre: az 50-es évek végén a Nemzeti Szalon bemutatta *Borsos Miklós*nak a passzív ellenállás, az önkéntes szellemi száműzetés mítoszával övezett életművét – benne 1945 után teremtett érmészetét –, *Ferenczy Béni* életművét, és a Magyar Nemzeti Galéria 1959-ben hatalmas kiállítással tisztelgett XX. századi érem- és plakettművészetünk előtt. Kisebb-nagyobb kiállításokon a közönség elé került *Martsa István, Vigh Tamás* stb. több remek alkotása és feltűntek *Kis Nagy András* példamutató művei. Az így meglengetett, kibontott zászló alá a nyugtalanul kutató, kísérletező *Szabó Iván* toborzott önkénteseket az

---

leading role, had started in the 1960s. The intention of renewal was generally felt in Hungarian art but truly fast changes happened in the small genres. The smaller material requirements, moderate costs, the relative speed of realization and execution, the possible and required artistic standards encouraged those who wanted to experiment, and sought intellectual renewal and independence. The danger of possible failure or rejection was not so threantening to the basis of their work and existence when they switched over to small sculpture and medal-making.

We cannot speak of real danger because the official mental attitude of the 1950s proclaiming the so-called communal -and monumental art, and viewing small genres uncomprehendingly and helplessly, had become lenient by then, and the profession (including the professional press) received the unexpected development and growth of graphic and medalling art with joy, admired their lastingly outstanding achievements, then heaped praise on them. The true measure of acceptance and appreciation were the biennials of small sculpture and graphic art in provincial towns, (1961 Miskolc, graphic art, 1967 Pécs, small sculpture, 1977 Sopron: medalmaking). In Budapest international exhibitions have become regular, and the receiving country had the right to parade the works of the currently best Hungarian sculptors.)

By the early 1960s social movements calmed down, and the reorganizations revived the temporarily suppressed sense for small genres in art. The change was promoted by professional initiative: in the late 1950s the National Salon exhibited the oeuvre of *Miklós Borsos* surrounded by the myth of passive resistance and voluntary spiritual exile, including his medals made after 1945, tegether with the oeuvre of *Béni Ferenczy;* in 1959 the Hungarian National Gallery paid its tribute to 20th century Hungarian medal- and plaquette-art in a monumental exhibition. Then in smaller

ifjúság köréből tanári munkájával és érmeivel. Ligeti Erika is az ő hívó szavára, bölcs útmutatása nyomán fordult az alkatának, szellemi készteté-sének leginkább megfelelő kisplasztika és érmészet felé. Nyilvánvalóan együttes fölismerésről és belátásról volt szó, mert Ligetitől távol áll a méretes művekben, monumentális léptékben való gondolkodás, a benső-séges és apró műfajok értő művelője, és ezt akkor sem kívánja, tudja megtagadni, ha köztéri munkára pályázik, ilyen megbízásnak tesz eleget.

XX. századi érmészetünknek az egyik, kitűnő minőségeit is magyarázó sajátosságát abban jelöljük meg, hogy művelői nem szakirányultságú me-dailleuerök voltak, hanem szobrászok, akik a nagy- és kisplasztikában egyaránt tevékenykedtek. Elnevezésükben is kifejezésre juttattuk, hogy szobrász-érmészről van szó. A 60-as években új típusú művész jelent meg a hagyományos mellett, akit – nem szójáték – érmész-szobrásznak nevez-hetünk, mivel tevékenységének egészét, felfogását minden ízében az ér-mész észjárás jellemzi. A típus egyik legtisztább képviselője: Ligeti Erika.

Pályája kezdetén művészi hajlandósága és képességei határait kis-plasztikákban és portrészobrokban mérte be, felcsillantva művészetének számos, ma is jellemző, elmélyült módszerességgel alakított és fejlesztett tulajdonságát. Játékos találékonysággal csapongó képzelete kiélésének vágya vezette az érmészethez, amiben – miután rövid ideig mesterének hatása alatt állott – szinte egy csapásra birtokba vette mindazokat a kifejezőeszközöket, amelyek a formák pozitív felrakásának, mintázásának klasszikus eljárásától a negatívba vésés technikájáig a modern magyar éremművészet felkínált. Sajátszerű stílusérzékkel tobzódó bőségben ele-gyítette a két eljárást és a közte találhatókat; kezdettől fogva arra törek-edett, hogy érmei friss és közvetlen hatásúak legyenek, cizellálással már nem munkálta meg a felületet, nem alakította tovább munkáit. A hagyomá-nyos műfaji fegyelmező tényezőkre tehát ő még rátett egy magára szabott, csak általa elérhető és teljesíthető követelményt. Roppant alapos és szaba-tos műgonddal jár el a mintázásban, a gipsz megmunkálásában ezáltal sallangmentes, tiszta formái egy-egy új keletű érmén a vert érmek pontos felületmegmunkálásával vetekednek. Történeti visszatekintéssel pedig

5

and bigger exhibitions the public could see several wonderful works of *István Mártsa, Tamás Vigh* and others, together with the exemplary works of *András Kiss Nagy*. Under the banner unfolded in this manner the restless explorer and experimenter, *Iván Szabó* recruited young volunteers as a teacher and medallist. Erika Ligeti has also turned to small sculpture and medal-making fitting her artistic temperament and mental make-up listen-ing to his call and wise instructions. Obviously she saw and acknowledged that works on a monumental scale were not for her; intimate and small genres are her real forte, and she does not deny this even when she gets an order for a public-square work.

One of the particularities which explains the outstanding quality of our 20th century medal-art is that those who practiced it were not medal-making specialists but sculptors who worked both in big and small sculpture. They are sculptor-medallists. In the 1960s a new type of artist appeared beside the traditional sculptor whom we could call medallist-sculptor because his whole work and overall concept are determined by the medallist's mentality. Erika Ligeti is one of the purest representatives of this type.

In the early period of her career she measured the limits of her artistic inclinations and abilities on small sculptures and portrait-sculptures which showed already many qualities of her art shaped and developed methodically. The desire to live out her playfully rambling imagination has led her to medal-making; after some time working under the influence of her master she took possession almost overnight of all means of expression offered by modern Hungarian medalling art from the classic procedure of putting up and shaping the forms to the technique of carvirg into the negative. With her special sense of style she combined the two procedures with luxurious abundance, together with in-between techniques; her ambition had been, right from the beginning, to give her medals the effect of directness and

3–4 Ligeti Erika: Kőrösi Csoma-lapozgató/ *Kőrösi Csoma-leaf turner,* bronz, kő, 65 cm, 1984

5 Ligeti Erika: Szerelem az első látásra/ *Love at first sight,* bronz, 42 cm, 1986

6

úgy ítéljük, hogy a mintázás fokozott pontosságára törekvése s a hozzá való munkamódszer megtalálása és a művesség magas fokára fejlesztése tette lehetővé számára, hogy eljusson a természetben képződött és emberalkotta tárgyak lenyomatainak felhasználásával komponált érmeihez. Az ötletet, az elgondolást az teszi nagyszerűvé, hogy a lenyomatok bár közvetítik eredeti, valós tárgyi jelentésüket, átlényegülnek Ligeti játékosan kedves, humorosan groteszk figuráivá. Összességükből pedig meseszerűen elbeszélő, tehát epikus jellegű, bensőséges világ kerekedik ki. Közvetlen és őszinte. Ez a hangvétel hatja át megrendelésre készült munkáit is.

A magyar éremművészet két évtizede elkezdődött megújulását nem jellemezte forradalmi radikalizmus. Az újítás igénye inkább a személyi és művészi szabadság ügyének kérdése volt, mintsem belterjes művészeti, műfaji probléma. Éppen emiatt az újítók nem feszítették szét a műfaj *Pisanellóig* visszavezethető hagyományos határait és szabályait nem írták át, mégis újat hoztak. Amikor ennek társadalmi elfogadtatása a megrendelések bőséget hozó társadalmi gyakorlatában is ténnyé vált, az éremművészet egésze és egyes képviselői, köztük Ligeti is nehézségek és művészeti mimikri nélkül tudta az igényeket kielégíteni, fölelevenítve az éremművészet klasszikus emlékérem feladatkörét.

Azóta bekövetkezett az érem hagyományos formájának felbontása, rendeltetésének cáfolata. Ligeti Erika saját következetes útján haladva a továbblépés lehetőségeit az érem és kisplasztika között elhelyezhető, átmeneti jellegű művekkel kutatja. Éremhez hasonlóan avers-revers nézetekre komponált lapidáris formákkal kisplasztikákat, laposreliefeket, melyeken a figurák végtagjai messze kiállnak a felületből, csuklópánttal összeillesztett „leporelló" plakettet, emlékműtervet (ugyancsak lapozható-forgatható reliefekkel) alkotott. Legutóbb készült köztéri alkotása, a Sátoraljaújhelyen felállított *Jókai* az éremszobor interdiszciplináris elképzelésének valóra váltása nem arasznyi, hanem köztéri méretben.

Ligeti Erika pályája kezdetén a Lehel úti közösségi műteremben dolgozott, 1969 óta Szentendrén az új művésztelepen él. Megtanulta maga számára hasznosítani a zártabb-lazább együttmunkálkodást és igényli is

7

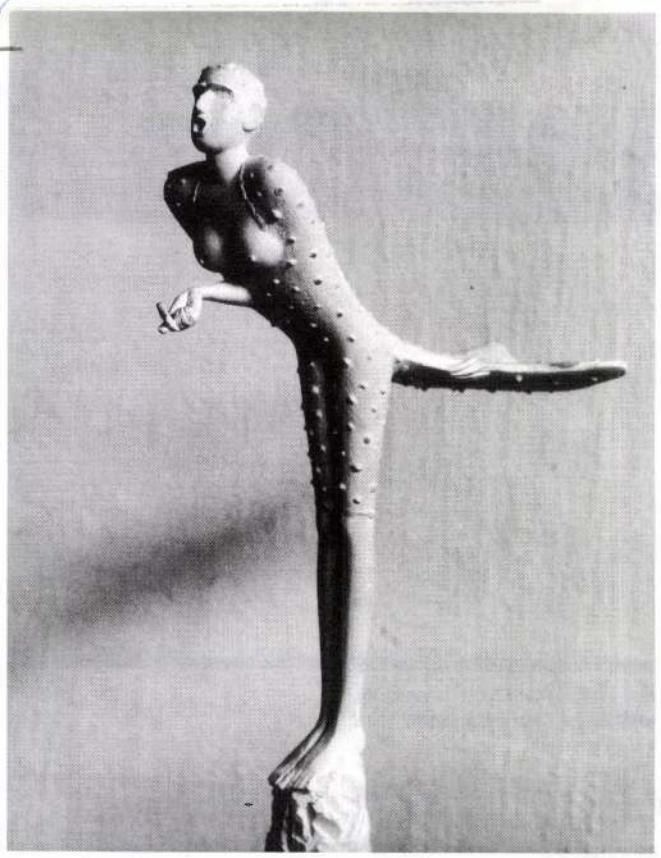

freshness: she did not work her surfaces with further chiselling. This means that she added another requirement to the traditional disciplinary conditions which could be fulfilled only by herself. She is extremely thorough and careful in modelling, in working the plaster, hence her pure forms exempt of frills on one or another new medal compete with the precise surface-working of struck medals. In retrospect we believe that her endeavours to increase the accuracy of modelling, her adequate working method and highly developed craftmanship enabled her to compose medals utilizing the prints of natural and man-made objects. What makes the idea so wonderful is that although the prints transmit their original, real objective meaning, they transform themselves into Ligeti's playfully kind, humorously grotesque figures. They build up an epic world of tales, intimate, direct and sincere. This tone imbues also her works made to order.

The revival of Hungarian medal art started twenty years ago has not been characterized by revolutionary radicalism. Innovation was rather a question of personal and artistic freedom, and not an internal problem of art or genre. Therefore the innovators did not break apart the traditional limits of the genre going back to *Pisanello,* and did not rewrite its rules; yet they brought new things. When the social acceptance of this novelty became a fact proved by the abundance of orders some representatives of the genre, including Ligeti, were able to satisfy requirements without difficulties and artistic mimicry, reviving the classic task of the commemorative medal.

Since then the traditional form of the medal has been dissolved, its purpose denied. Erika Ligeti, progressing on her own consistent course, seeks the possibilities of further steps with works of a transitory nature between medal and small sculpture. She composed small sculptures with lapidary forms, and avers-revers views like medals, flat reliefs on which the

LIGETI ERIKA

A bábubáliak és „Luca babám"

Ligeti Erika művészete

1

A „b" betűktől pattogó hangzású cím Ligeti Erika két, az utóbbi időben készült művére, a *Bábubál* című éremre és az Interplayexpo részére, okos gyermekjátékok díjazására készített, csavart lábú, mozgatható tagú, háromlábú széken álló kisplasztikára utal. Szójátékértéknél és a személyes vonatkozást hangsúlyozó birtokos ragnál fogva kulcsát adja Ligeti Erika ötlet- és fantáziadús, játékos megoldásokban és szójátékban is bővelkedő művészetének. (Régebbről talán a *Páváváválván, Lilielaolló, Vérszippantó-lányszeppentő, Sárkány-lánykám* a legfrappánsabbak.) Egyben kifejezi azt a magával ragadó kötetlen szabadságérzetet, fesztelen közvetlenséget, jó kedélyt és humort, amely Ligeti Erika egész munkásságából, minden egyes művéből árad.

A *Luca babám* – megjegyezzük, eleddig házi használatú név – megrendelésre, megbízásra készített, díjazásra szolgáló szobor, amely ugyanakkor maradéktalanul közvetíti, ha ugyan nem kiteljesíti Ligeti Erika világát. Semmi nyoma rajta a megrendelések kielégítésénél oly gyakran tapasztalható erőlködésnek, tudathasadásig feszített megfelelésre törekvésnek, amely miatt a kívánt produktum noha ugyan elkészül, de kilóg az életmű sorából, s méltán úgy bánnak vele, mint a mostohagyerekkel. Kisplasztikát emeltem ki, de utalhattam volna a szövetkezeti fotósok érem- és kisplasztika határán álló díjérmére vagy a Békésmegyei Népújság terjesztésének erkölcsi jutalmazására rendelt éremre, vagy az 1978. évi Szentendrei Hetek érmére is, amelyet a szervezők és részt vevő művészek között emlékeztetőként osztottak ki. Mindegyik szerves része Ligeti Erika tevékenységének, művészetének; ötletben, kvalitásban, motívumban, stílusban egyenértékű bármely más, megrendeléstől függetlenül készült alkotásával.

A problémát azért exponálom ennyire, mert általa nemcsak Ligeti Erika művészetének jellemző vonásai, erényei domborodnak ki, de elvezet bennünket a XX. századi magyar érmészetnek (és hagyjuk most el a kisplasztikát) az utóbbi két évtizedben lezajlott, igazán alaposan még nem elemzett és értékelt változásainak megértéséhez is.

Érmészetünknek az ötvenes évek végén és a hatvanas évek elején elkezdődött ragyogó felvirágzása a műfajt több új sajátossággal gazdagította. Ezek egyik része merőben új, másik része pedig a korábban is meglévő, de lappangó sajátosságok felerősítésével, kötöttségekből történt kioldásával s korábban pregnáns tulajdonságok elhalványodásával keletkezett. A műfaj kitáguló határai között, szélesülő horizontján háttérbe szorult ünnepélyes alkalmi jellege, „emlékállítás"-funkciója, lazult a megrendelőktől való függősége. Napjaink nagyon gazdag éremtermésében az érmek nagyobb része nem megrendelésre készül, noha bőséges a társadalmi igényeket kielégítő alkalmi érmek száma is. Ennélfogva kötetlenebbé vált az érmek tárgya, változatosabbá az – addig jobbára a hátlapokra szorult – ábrázolások, jelenetek, kompozíciók tartalma és hangvétele.

Ma a műfaj erős differenciálódásának lehetünk tanúi. A folyamat egyik hozama, hogy az érem az őszinte, bensőséges megnyilatkozások, közvetlen és teljesen személyes jellegű élmények, érzelmek és gondolatok megfogalmazására ad lehetőséget. Nagy lélegzetű szabadságérzetről,

2

1 Ligeti Erika:
Négysoros vers keresztrímmel
I–V., bronz, 10 cm ⌀, 1980
2 Ligeti Erika:
Rékassy Csabát háborgatja a múzsa,
samott, 16 cm, 1980
3 Ligeti Erika: Kristóf, samott, 22 cm, 1980
4 Ligeti Erika: Szása, samott, 43 cm, 1980
(fotók Somfai)

Művészet 1981/12

18

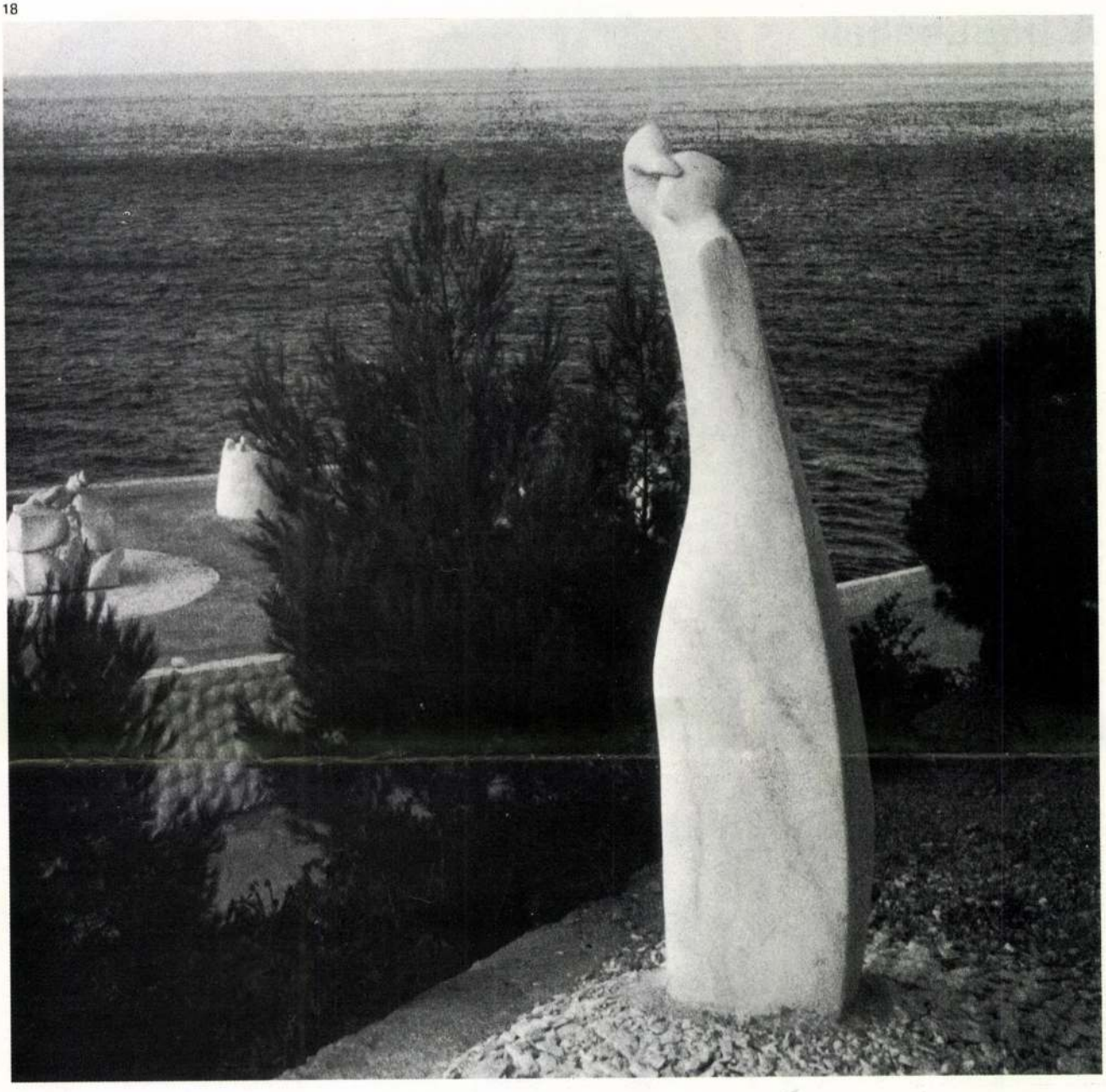

saként fontos és hasznos funkciót teljesít. A társadalom eszméje és a képzőművészet közötti kapcsolatot ez a műfaj tartotta a legkövetkezetesebben az említett időben. Csikszentmihályi Róbert nagy részt vállalt és vállal abban a munkában, amely e műfaj művészi szinten tartásához szükséges. Jól tudja, az éremműfaj esetében a képzőművészet társadalmi szolgálata a feladat. S ő is, mint általában az egészséges lelkialkatú emberek, teljesítményével, munkájával köteles dolgát teljesíti.

Az éremműfaj elterjedt gyakorlatának természetes következménye, hogy a betű fontos szerephez jutott, és kultúrája magas szintre emelkedett érmészetünkben. Hasznos tanulmány tárgya lehetne az érem és a betű kapcsolatának vizsgálata az említett időben. Csikszentmihályi Róbert gyakorló érmészként kialakított betűkultúráját nagyméretű munkáiban is jól érvényesíti. A kiskőrösi Petőfi Sándor Művelődési Házhoz készített 120 cm magas, 12 méter hosszú bronz domborművén a betűk Petőfi-versidézeteket hirdetnek. A hajdani csaták lobogóinak csattogó, hullámzó ritmusát idézi e bronz dombormű Petőfi szülőfalujában. S hogy nagy költőnk nem alakja pátoszával, hanem szelleme sugarával él e helyen tovább, s hogy mai élete sem méltatlan, az azoknak a munkás éveknek is köszönhető, amelyekben kifinomult igazabbat, teljesebbet akaró érmészetünk betűkultúrája. E bronz dombormű készítője a betűk absztrakt formáin is át tudja sugároztatni emelkedettségét.

Kovács Gyula

15–16 Csikszentmihályi Róbert: Dombormű, bronz, 120x12 m, Kiskőrös, Petőfi Sándor Művelődési Ház
17 Csikszentmihályi Róbert: Szarvas, mészkő, 55 cm, 1970
18 Csikszentmihályi Róbert: Meltemi, fehér márvány, 225 cm, 1980 (fotók Gajzágó J.)

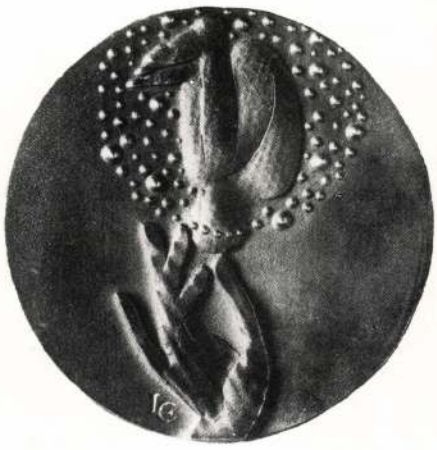

korábban soha nem tapasztalt szubjektivizálódásról tesz tanúbizonyságot az olyan érem, amely hangulatteli valós csendéletet, tenyérlenyomatból keletkezett dombos tájplasztikát, véletlenszerűen kiömlött gipszdomborulatba képzelt, képzettársítással felidézhető figurát jelenít meg csupán a plasztikai jelenség, forma érembe kívánkozó, éremben megörökíthető szépségéért. Ne feledjük el, hogy Ferenczy Béni nagyszerű művészérmein még Pisanello érmeire jellemző szabályokhoz igazodott az elő- és hátlap tartalmi kapcsolata tekintetében, magasabb rendű célra, indokra volt szüksége, hogy hátlap- (és csak hátlap-) kompozícióit megalkossa. Eszébe sem juthatott, hogy egy kavics plasztikai érdekességének felfedezéséből vagy bármilyen spontán önkifejezési céllal érmet alkosson. Számára a műfaj „nemes" jellegének megőrzése még kötelező előírás volt s elevenen élt művészetében.

Mégis éppen az ő és tanítványai, Martsa István, Vigh Tamás nyomán bontakozott ki legújabb éremművészetünk. Más ágon pedig Borsos Miklós 1958-ban nyilvánosságra hozott munkássága hatott felszabadítóan, valamint Ligeti mesterének, Szabó Ivánnak érmei: *Szindbád, Kafka, József Attila.*

Ligeti Erika szerencsés időpontban lépett be a művészeti életbe. Rátalálhatott és remek érzékkel rá is talált a kötelékeit oldó, új lehetőségek csíráit magában hordó, ezáltal jellemzőiben változó érmészetre. Szerencsésnek mondom, mert elkezdődött tehát a folyamat, de szükség volt olyan fiatalokra, akik elődeiknél kevesebb kötöttséget, nagyobb bátorságot, merészebb fantáziát érezve meggyorsították s elképzelésük, egyéniségük különfélesége alapján más és más lehetőségeit teremtették meg és aknázták ki.

Ligetinek emberi és művészi adottságai voltak segítségére a rátalálásban. Ötletgazdag, nyugtalanul csapongó fantáziája, kecses manualitása nyilvánvalóan a szobrászat azon ágában s olyan munkákban tud leginkább érvényesülni, amelyekben az ötletek, elképzelések kimunkálása viszonylag gyorsan végrehajtható. Mód van az ismétlésre, átdolgozásra, helyesebben a nem tetsző megoldások újabbakkal való gyors kicserélésére és a munka végeredménye rövid időn belül megmutatkozik. Ugyanakkor az első elképzelés, az indítékot adó gondolat, élmény, az „ötlet frissesége és spontaneitása jelen van a végső formában is" – írta róla nagyon találóan Gábor Eszter. A megállapítás Ligeti művészete szellemiségén túl stílusára is vonatkoztatható. Érmei – a festészetből kölcsönvett kifejezéssel élve – alla prima készülnek, frissnek és könnyednek hatnak. Hogy valóban könnyedén készíti érmeit, cáfolnom kell, bár nincsenek technikai problémái, intellektusa, tehetsége és manualitása csaknem teljesen harmonizál, még ha ő úgy nyilatkozik is, hogy „csak azt csinálom, amit tudok, nem azt, amit szeretnék".

E hatás titka munkamódszerében rejlik: amíg a kész öntvényen csak a legszükségesebb javításokat, megmunkálást végzi el, addig annál alaposabb és precízebb műgonddal jár el az érmek megmintázásában, a gipsz vagy agyag megmunkálásában. Mielőtt egy-egy formának megadná a helyét, alaposan mérlegel, magát a műveletet viszont sallangmentesen és tisztán, egy-egy határozott és biztos mozdulattal hajtja végre, akár a kínai

3

4

5

6

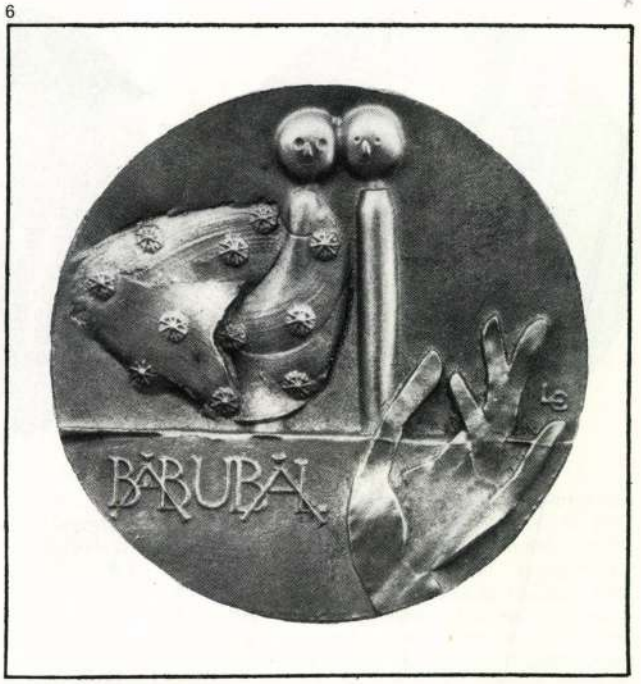

7

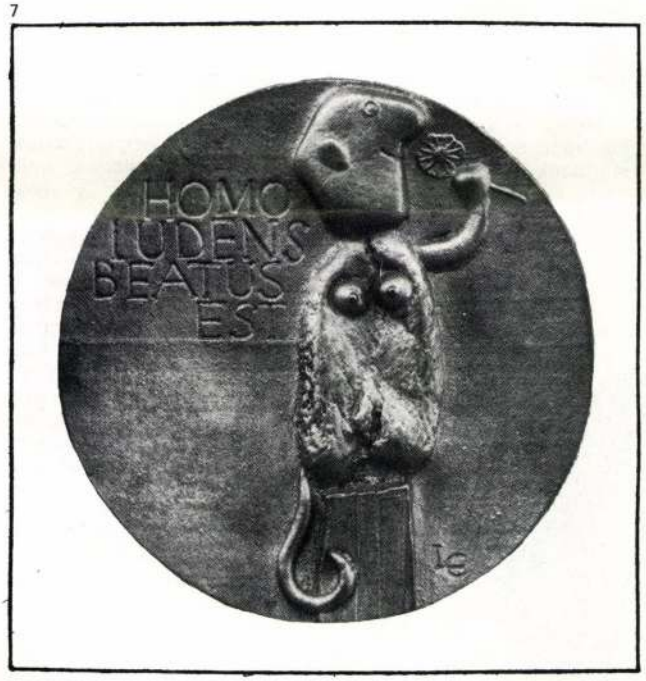

8

festők. Az esetlegességet és véletlenszerűt is szolgálatába állítja.

Egészen egyéni képessége, hogy szinte folyton dolgozik és tud dolgozni, illetve bármikor képes folytatni a munkát ott, ahol abbahagyta, megszakította. E képessége segíti, hogy művészi munkáját csaknem konfliktusmentesen egyezteti egyéb napi teendőivel, és művésztelepeken – 1980-ban Dzintariban, 1981-ben Nyíregyháza–Sóstón – is színvonalas munkák kerülnek ki keze alól.

Az éremalkotás többféle módját alkalmazza. A mintázás a maga klasszikus módján, a forma pozitív felrakásával soha nem volt kizárólagos alkotási módszere. Kezdettől fogva él a negatívba vájás eljárásával és nagyszerűen alkalmazza. Korán felfedezte a természeti és ember alkotta tárgyak lenyomatainak szépségét, a bennük rejlő értelmezési ambivalenciát, felhasználásuk lehetőségeit. Az utóbbi években előnyben részesíti ezeket az általuk nyerhető „fura tiszta formák" miatt. A művészetében amúgy is érezhető letisztulás ettől még határozottabban megmutatkozik, természetesen tapasztalható olyan mintázott érmein is, mint az idei Nyírbátori Zenei Napok – az ő érmein szokatlan ünnepélyes hangot pendítő – érmén vagy a *Péter* című portréérmen. Egész készletet halmozott fel különös formájú kavicsokból, kagylókból, aprócseprő tárgyakból, s ezeket roppant invenciózusan használja fel a maga készítette nyomóformákkal együtt éremkompozíciói és figurái felépítésében, megszerkesztésében. Nagyfokú és kiművelt empátiával érez rá, hogy az adott, talált forma milyen asszociációkat kelthet. Gyakran parányi, ám annál sziporkázóbb szellemességre valló kiegészítéssel segíti a formai-gondolati asszociáció létrejöttét, mint most készülő sorozata *Vándormadár* című érmén.

9

10

11

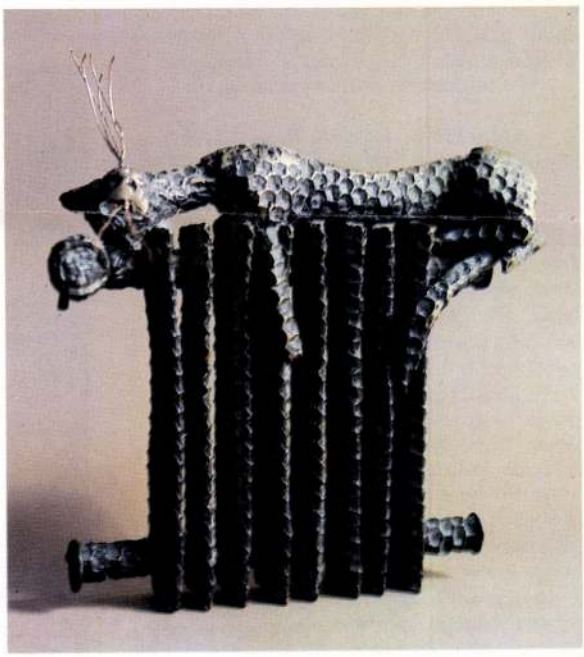

Az ilyen „sigillata" érmek között azt tarthatjuk a legsikerültebbnek – mint ahogy azt tartja ő is annak –, amelyen a nyomóformaként használt tárgyak úgy válnak játékosan kedves figuráivá, érmei összességén felvonultatott mesés kavalkád résztvevőivé, sárkánnyá, lovassá, tündérré stb., úgy ruházódnak fel új jelentéstartalommal, hogy közben nem veszítik el eredeti jelentésüket sem.

Ligeti Erika őszinte művész. Érmei is azok – szinte kivétel nélkül. Ezt az őszinteséget természetesen akkor is meg tudja őrizni, ha megrendelésre készít érmeket, plasztikákat. Ritkán fordul vele elő, hogy a megrendelésbe foglalt előírások, kívánalmak feszélyeznék. Ha mégis, akkor addig kombinálja, forgatja, variálja gondolatait és vet fel újabb megoldásokat, amíg meg nem találja a lehetőségek határain belül a rá leginkább jellemző, öntörvényű megoldást. E tekintetben is érvényre juttatja szabadságát, és az eredmény igazolja abbéli kijelentését, hogy „én azt tudom legjobban csinálni, amihez kedvem van".

Tóth Antal

5 Ligeti Erika: Bartók, bronz, 10 cm, 1981
6 Ligeti Erika: Bábubál, bronz, 10 cm, 1981
7 Ligeti Erika: Homo ludens beatus est, bronz, 8 cm, 1981
8 Ligeti Erika: Országos Szövetkezeti Fotókiállítás, bronz, 12 cm, 1980
9 Ligeti Erika: Luca babám, bronz, 27,5 cm, 1981
10 Ligeti Erika: Az angyalok is fáznak, bronz, 17 cm, 1981
11 Ligeti Erika: Pinkus, bronz, 14 cm, 1981
(fotók Somfai)

Műhely

Mihályfi Ernő hagyatéka

Rippl-Rónai József: Reggelizö asztal, olaj, papír, 49x69 cm

A szécsényi Kubinyi Ferenc Múzeum mintegy hatvan műre terjedő válogatást mutat be Mihályfi Ernő hagyatékából. A kiállítás tanulságos látnivalót kínál az érdeklődő nézőnek és a szakembernek egyaránt, mert jellegzetes művekkel képviseli a század eleji és a két világháború közti magyar képzőművészet kiemelkedő alkotóit, *Rippl-Rónai*tól *Dési Huber*ig. Az olajfestményeket rajzok és sokszorosított grafikák kísérik. Sajnos nehezíti a tájékozódást, hogy nincs katalógus s a képaláírásokról is hiányoznak az évszámok.

A *Reggelizö asztal* című Rippl-Rónai-kép a beérkezett, anyagi gondokkal immár nem küzdő festő alkotása, aki 1906 után a pointillisták apró színfoltjait felnagyítva alakította ki kukoricásnak nevezett, dekoratív stílusát. A síkra orientált, kicsit statikus kompozíciót pasztell jellegű, fehérből, világoszöldből, kékből, sárgából és ciklámenszínből összetevődő színegyüttes teszi vonzóvá. A fényképezés során kiderült azonban, hogy ezek a színek magán a vásznon korántsem olyan hamvasak, mint ahogy az az üvegen, illetve a rajta képződött tejszerű bevonaton keresztül látszik. A valóságban a ciklámenszín élénkpiros, a fatörzsek nem ultramarin színűek, hanem egyértelműen lilák, a falombozat pedig harsányzöld s egyáltalán nem fátyolozott árnyalatú. Stiláris, kompozicionális szempontból a kép az 1909-ből származó, *Akt teraszon* című vászonnal hozható kapcsolatba. Hasonló a faktúra, a foltokkal darabossá tett, felbontott kontúrozás s nem utolsósorban az egymás mögé rétegzett, a képsíkkal párhuzamos térszeletekből kialakuló elrendezés. Eltér viszont a színösszetétel, bár a művész mindkét esetben keveretlen, tiszta színeket használt.

A Rippl-Rónai-képnek, ami legalábbis a síkszerűséget, a színek és formák dekoratív felfogását illeti, a kiállításon is van stiláris analógiája. *Iványi Grünwald Szerelmespár* című vászna a maga vázlatosságában is a kaposvári festőéhez hasonló művészi átalakulásról tanúskodik. A Mün-

Galimberti Sándor: Csendélet, olaj, vászon, 59,5x61 cm

Ligeti Erika

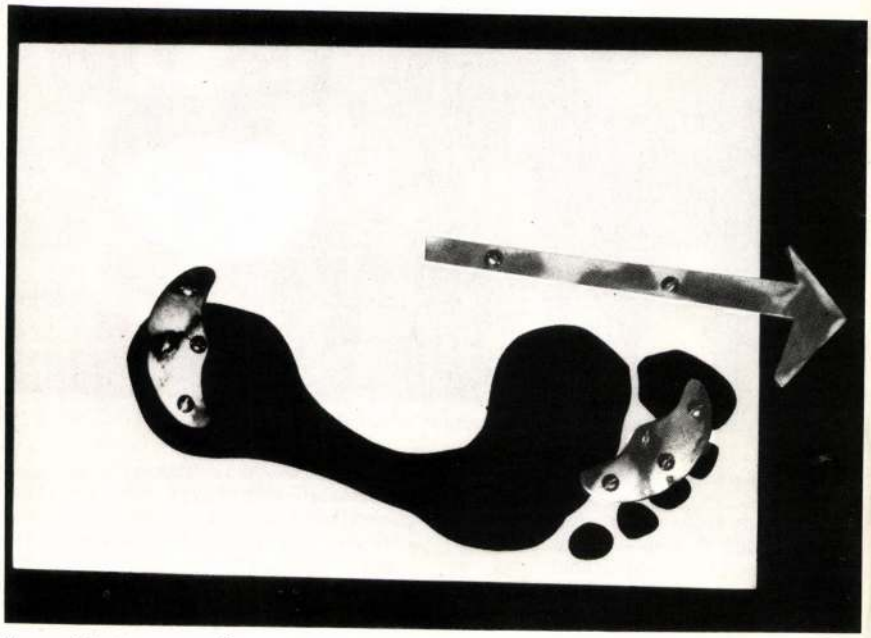

Krzysztof Kedzierski: Opus 1981, alumínium, réz, 20x30 cm, 1981

MANIANA – avagy egy szimpozion lehetőségei

(Beszélgetés Ligeti Erikával)

Nincs év, hogy ne kapna tucatnyi magyar művész valamely nemzetközi szimpozionra invitáló levelet. A tapasztalat az, hogy a kiválasztás esetleges; általában a műfaji azonosság szempontjai határozzák meg a válogatást (szobrász-, keramikus-, textil- stb. szimpozionok). Ritkaságszámba megy a műfajiság amúgy is egyre elmosódottabbá váló kényszermezsgyéit mellékesnek tartó, a hasonló stíluskört, rokon szellemi magatartást vezérszálnak kitűző válogatási szemszög.

A gyakorlat tehát: hét-nyolc ország művészei találkoznak nyaralásra igen alkalmas terepen, egy-két hónap kellemes barátkozással telik, mindenki adományoz egy-két művet a helyi tanácsnak (művelődési háznak, művésztelepi archívumnak stb.) s néhány, későbbi protokolláris üdvözlőlap után minden feledésbe merül.

Az 1980-as szovjetunióbeli (Dzintari, Lettország) nemzetközi művésztelepre harminc szovjet grafikust, húsz szovjet és tíz szocialista országokból érkező szobrászt hívtak meg a rendezők. A meghívottak kiválasztása a szokásoknak megfelelően történt. Teljesen véletlenszerűen két hónapra egy „körbe" záródott a kerámiából izgalmas, szürrealisztikus kisplasztikákat formáló *Evelio Lecour* (Kuba), a hagyományos emlékműszobrászatban igen járatosnak tűnő *Emil Rusi* (Románia), a plakettjeit szőttesszerűen felépítő, érmeiben a keleti és az újonnan felvett európai ízeket ötvöző *Ninh Thi Den* (Vietnam).

Evelio Lecour: Ibu, terrakotta és fém, 12 cm, 1981

A behatárolást általában segíteni hivatott (itt nehezítő) koordináták tovább tágulnak, ha a némely munkájában *Brâncuşi*t idéző, másokban egy sajátos, a szecesszziót sem tagadó, rusztikus népi faragásokat eszünkbe juttató *Nicolae Kruch* (Románia) munkáira gondolunk, vagy a tömbszerű, erőteljes formákból építkező *Szergej Atamjan*ra (Bulgária).

A szimpozionon részt vevő kilenc külföldi szobrász – kiegészülve a lett *Janis Karlovs*szal – MANIANA néven csoportot alakított. Az említetteken kívül a csoport tagjai: *Jiří Vlach* (Csehszlovákia), aki a MANIANA szentendrei kiállításán (1981. augusztus, Szentendre, Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár) erősen intellektuális, bizonyos kortárs olasz tendenciákkal párhuzamba vonható plakettekkel szerepelt, *Janis Karlovs* (Szovjetunió), aki az építészeti kapcsolhatóság problémakörébe sorolható munkáit (illetve azok fotóit) állította ki, *Ligeti Erika* (Magyarország), akit a hazai közönség oldottan játékos érmei, az olykor aktualitásokból induló, de az efféle munkák szintjét szakmailag meghaladó kisplasztikái révén ismer, és végül *Krzysztof Kedzierski* (Lengyelország), az együttes kiemelkedő egyénisége, aki több szót érdemel.

Kiállított munkái rendkívül sokfélék; a hagyományos plakettől, éremtől az érmészet és a kisplasztika határait egybemosó (a határvonalat megkérdőjelező) munkákig terjednek. Otthon van, bármihez nyúl: akkor is, ha az arta poverára utal szöveggel kiegészített, finoman gyűrt bronzzsákjával, akkor is, ha ipari elemeket (csavar, gépelemek) applikál, akkor is, ha a hagyományos eszközrendszerrel fogalmaz.

A csoporthoz tartozik *Walter Lauche* (NDK), aki technikai okokból nem vett részt a MANIANA szentendrei kiállításán.

A kiállítás szervezője, bonyolítója a MANIANA magyar tagja, Ligeti Erika volt. Őt kérdezzük, mi volt a szándékuk a csoportalakítással, mik a terveik.

– A csoportalakítási kísérleteket általában valamiféle együttgondolkodás, azonos vagy hasonló művészi elképzelés, hasonló irányzathoz való kapcsolhatóság, ritkábban nemzedéki összetartozás jellemzi. A kiállításon látottak alapján úgy tűnt, a MANIANA csoportot meglehetősen eltérő kvalitású, más és más tendenciákat képviselő művészek alkotják.

– Természetes, hogy a kéthónapos művésztelep alatt baráti szálak szövődtek az ott dolgozók között. Megismertük egymás munkáit, elképzeléseit, egymás szeme

Jiří Vlach: Könyöklő, bronz, 25x15 cm, 1980

Művészet 1981/12

A gobelin
Vigadó Galéria
1981. július 23–augusztus 30.

Domanovszky Endre: Vas megye műemlékei, gobelin 310x740 cm, 4-es felvetés, 1969

Nincs szükség leckéztetésre, már *Pálosi Judit* tárgyilagos katalóguselőszava helyreteszi a kiállítás címét, elmagyarázva, hogy tévesen nevezik a szövött falkárpitot „gobelinnek": ez az elnevezés hagyományosan csupán egyetlen párizsi műhely termékeit illeti meg. S ugyanakkor igazuk volt a rendezőknek – egyikük épp Pálosi –, hogy ezt a címet választották. A *„gobelin"* névnek – épp elterjedtsége miatt – annyi a jelentésbeli többlete a *szövött falkárpit*hoz képest, hogy megengedhető e „tévedés".

Gobelinék műhelyének, a Colbert által felvirágoztatott Bièvre-parti királyi manufaktúrának a kárpitjai ugyanis – megfosztva több korábbi funkciójától – egyértelműen a legfelső rétegek reprezentációjának eszközévé tették ezt a technikát, egyúttal sokkal szorosabbra fűzve kapcsolatát az épp elismert festészettel és festészeti ízléssel, túlhangsúlyozva továbbá a szövés értékfelhalmozó szerepét. A „gobelin" – de hagyjuk már el az idézőjelet – azóta ugyane csillagzat jegyében áll. Tanú rá a francia „tapisserie" Lurçat- és Marie Cuttoli-féle „megújulása", melynek során leszövése révén növekedett az értéke Braque, Rouault, Picasso, Matisse, Dufy, Miró, Léger jól sikerült képeinek, nemcsak a beléjük fektetett manufakturális munka révén, hanem hogy méretük megnagyobbodásával most már jobban mutattak. Tanú rá az aubussoni kárpittermelés feléledése az ötvenes években a nagy absztrakció jegyében, mely leszőve már nem irritáló krikszkraksz volt, hanem jól festő háttér reprezentatív ceremóniákhoz. S végül tanú rá a lausanne-i biennálé konzervatív fordulata a hetvenes évek második felében, mikor is a „kísérlet" helyett egyre inkább az alkalmazás került megint az előtérbe, s így aktuálissá vált az új textilnek és a hagyományos síkszövésnek valamiféle szintézise az üzlet érdekében.

Ezek az egymásra következő nagyhangú hagyományébresztések elég élesen éreztették a hatásukat idehaza a legutóbbi évtized folyamán: hozzájárultak egy újfajta textilesség megfoganásához, majd hozzájárultak ahhoz, hogy függetlenné vált egymástól – sőt sajnos némileg szembekerült egymással – a kiállítótermi textil és a reprezentatív kárpitművesség. Összebékítési kísérletük, a tavalyi Gobelin témájú szombathelyi textilbiennálé – e szempontból – kudarccal végződött. Az igazi gobelinesek nem küldtek java műveikből, s a „kísérleti" textileseket nem foglalkoztatta igazán a reprezentáció és az anyagi érték gondolatköre. Sem a gobelinesség állásáról nem szerezhettünk tehát tudomást, sem feltáratlan lehetőségeiről. A kiállított művek közül az emlékezetesek – *Solti Gizelláé*, *Péreli Zsuzsáé* – a technikához szóltak hozzá, de a falakon belülről, a szakma s nem a társadalmi szerep felől közelítve.

Mindezért különösen nagy jelentősége volt a Vigadó Galéria – sajnos szezonon kívül szervezett – kiállításának, mely az Iparművészeti Vállalat 26 éve működő szövőműhelyének tevékenységéről, tehát a magyar „állami manufaktúráról" számolt be. A tárlat megtette, amit megtehetett, összegyűjtötte a hozzáférhető, s a kiállítóterem falain elférő kárpitokat. (Sajnálatos, hogy a katalógus előszava áttekintést ígér a távolmaradottakról, ám a fotódokumentáció csak kettőt mutat be ezek közül.) Az összkép így is nagyjából hiteles. *Domanovszky Endre*, *Hincz Gyula*, *Szurcsik János* hatalmas művei ezen időszak mentalitását sugallják: reprezentációra igenis szükség van, s a befektetést az a művész éri meg, aki festőként már bizonyított, kiállta az aktuális művészetpolitika próbáját.

Nem meglepő hát, hogy műként – túl azon, hogy e kárpitok többsége az évek folyamán közismertté vált – csak az az egy vagy kettő érdekes, amely mögött érezzük a kockáztató mecénást. Ilyen *Attalai Gábor* korai, kiforratlan „lettrista" műve, mely tiszta (betű)formákkal, nem pedig a szokásos elkent színfoltokkal operál, és ilyen *Máriási Iván Kozmosza*, mely valami rejtélyes folyamat során kusza „univerzális" gondolatokból nagyvonalú dekorációvá nemesült.

A többi művésztől olyan kárpitokat láthattunk, melyekre rátehető a márkajel. A festészeti előzmények vagy a szakma gyakorlása révén számítani lehet arra, hogy kitől mi várható egy adott megrendelésre válaszul. S ez valóban így van rendjén, mondhatnánk, százezrekkel nem szabad merésznek lenni, ám ezzel végeredményben elismernénk az épített terek üres falainak dekorálását megszabó képletet, melyet már építész is, textiles is, esztéta is, használó is meghaladott, csak épp az intézményes keretek változatlanok. Szaporodnak az ellenpéldák, mégis a reprezentálás, a kárpit és a „hivatali" ízlés összefonódása felfejthetetlennek látszik. S ez annál is kínosabb, hisz a művészetre szánható pénz fogyatkozásával idővel még a gobelineseknek is alapjuk lesz a panaszra, hát még a mozgékonyabb technikák művelőinek, akik közül nem egy reális alternatívákat javasol a közösség és tere problémakörben.

Világos, hogy a gobelin propagálására szánt kiállítás nem tekinthette feladatának a technika mögött megbúvó, az ember környezetére és a művészetre vonatkozó kérdések felvetését (bár arra talán lett volna lehetőség, hogy e műveketj „működés közben" is láthassuk, azaz olyan enteriőrfotókon, ahova szánták őket). Az is világos, hogy két tucat mű alapán nem lehet napjaink reprezentációjának jelkészletéről, annak átgondolatlanságairól és következetlenségeiről értekezni. Másra tehát nemigen volt jó ez a tárlat, mint arra, hogy a művészet-hivatali csatornák őrei szembenézhessenek a kérdéssel – persze ha éreztek egyáltalán feszengést az évtizeddel korábbi művek láttán: vajon az ő mindenkori pillanatnyi értékrendjük elég biztos alap-e a gobelinhez mint befektetéshez?

Bán András

Fett Jolán: Vaddisznók, gobelin, 168x245 cm, 5-ös felvetés, 1971 (fotó Milos J.)

Nicolae Kruch: Leányfej, fa, 62 cm.

láttára születtek új műveink. A mérce az volt, hogy mindenki önmagához képest alkosson jót. A csoport tehát a „virágozzon minden virág" – szerintem, igen emberszabású – gondolata jegyében alakult. Az egész szimpozionmozgalomnak – a munkalehetőségen túl – az lenne az egyik értelme, hogy azok az emberek, akik ott megkedvelik egymást, ne engedjék el egymás kezét. A kapcsolattartás lépje túl a kölcsönös udvariaskodás szintjét. Ezért döntöttünk úgy, hogy minden évben más kolléga országában rendezünk kiállítást: Dzintari után Magyarországon, azután majd Bukarestben.

Janis Karlovs: Anyaság, bronz, 80 cm, 1980 (fotó Székely P.)

– Noha a kiállításon nagyon is eltérő munkákkal találkoztunk, feltűnt, hogy Ninh Thi Den *és különösen* Evelio Lecour *érmein jól észrevehetően jelen volt az a játékos, néha szarkasztikus felhang, ami Ligeti Erika érmeit jellemzi, s a technika bizonyos fokú átvételéről is beszélhetünk. Mennyire jellemző ez az egymásrahatás, jellemző-e valamiféle asszimilációra való készség a csoport tagjaira?*

– Egyáltalán nem jellemző, éppen hogy az a fontos, senki ne akarja befolyásolni a másikat, rátukmálni, amit jónak gondol. Itt inkább arról volt szó, hogy Kubában is, Vietnamban is az érem periferikusnak nevezhető jelenség. Mindkét művész gyakorlatilag most találkozott közelről ezzel a technikával, most mérhette fel lehetőségeit, de Lecour oeuvre-jét azért mégiscsak a bizarr állatfigurákból álló, életképszerű kisplasztikák jellemzik, s nem az érmei; Ninh Thi Den szobrai is távol esnek ezeknek az érmeknek a világától. Ezek a munkák inkább kirándulásnak tekinthetők egy eddig nem járt vidéken.

– A szimpozionon érmek mellett samottportrékat is készített. Úgy tudom, az efféle művek újdonságnak számítanak Ligeti Erika munkásságában.

– A samottot régóta ismerem, de soha nem dolgoztam vele, számos kommersz tárgy képe élt elevenen emlékeimben, s ez visszatartott. Dzintariba érmészt és kisplasztikust kerestek. A körülmények mégis inkább a monumentális plasztikai vázlatok készítésére kínáltak lehetőséget. Tulajdonképpen tehát a körülmények hozták úgy, hogy csináltam néhány samottportrét. Amíg megtanultam bánni a számomra idegen anyaggal, elég sok idő telt el, így nagyobb méretű plasztika készítésére nem volt mód.

– A szentendrei kiállítás valószínűtlenül rövid idő alatt szerveződött. A csoport szinte minden tagja jelen volt a megnyitón.

– Igen, aki tehette, eljött Magyarországra. Szándékaink komolyak, terveink hosszú távra szólnak. Biztos vagyok benne, hogy évenkénti találkozásaink mindannyiunk javára válnak. A MANIANA szó spanyolul holnapot jelent. A névválasztást részben a véletlen diktálta, de a szó tartalma jellemzi is a csoportot. Reméljük, perspektívájára is utal.

Hann Ferenc

Frank Frigyes-emlékkiállítás
Tornyai János Múzeum,
Hódmezővásárhely,
1981. augusztus–szeptember

Öt éve, 1976 októberében halt meg *Frank Frigyes* érdemes és kiváló művész, akinek emlékét a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum gyűjteményes kiállítása idézi.

Budapesti és müncheni tanulmányai után 1913-tól rendszeresen kiállított

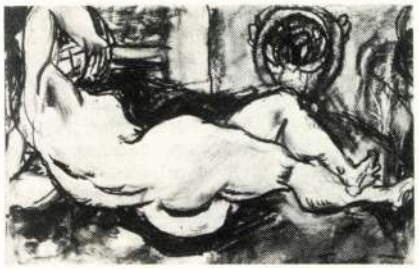

Frank Frigyes: Akt, pittkréta, 17x27,8 cm, 1956 (fotó Fekete G.)

a Képzőművészek Új Társasága, az Új Művészek Egyesülete tagjaként Budapesten (Nemzeti Szalon, Ernst Múzeum, Frankel Szalon, Tamás Galéria) és külföldön (Bordeaux, Brüsszel, Genf, Velence). A felszabadulás után 1958-ban a Csók István képtárban, 1964-ben az Ernst Múzeumban, 1973-ban a Műcsarnokban, 1975-ben Zalaegerszegen, 1976-ban a Déri Múzeumban nyílt gyűjteményes tárlata.

A harmincas években gyakran töltötte nyarait Mártélyon. A mártélyi képek közül kilencet a Tornyai Múzeum őriz, s ezek alkotják a kiállított korai művek gerincét.

A művésznek „fehér", „barna", „színes" korszakát különböztetjük meg. Korai, világos színekre épített utcaképein a város „érdes része", a munkásnegyedek világa tárul elénk. *(Hordótelep télen, Új Lipótváros).* Portréinak állandó modellje volt felesége, a szépséges Mimi asszony, akinek alakjával a tisztaságot, a gyöngédséget idézte. Rajta kívül művésztársai, kortársai arcképeit örökítette meg bravúros karakterizáló erővel. Utolsó tíz évében a témák sokfélesége, többrétűsége – a mélyen zengő férfias romantika, a biztos szerkesztésmód, a színek mágikus szeretete – jellemezte a vívódó, de örök fiatal, mindent tudó Frank Frigyest. Érdeklődése nem lankadt az ember és folyton változó világa iránt. Festményein együtt él a múlt és jelen, mint ahogy képi megfogalmazásában, újításai mellett is ott van a hagyomány. Portréin a rohanó idő rohanó emberei jelennek meg előttünk, dinamizmust, vibrálást, feszültséget érzékeltetve.

Csendéleteire semmiképpen nem illik a francia terminológia (nature morte). Hervadó liliomai vonaglanak, karalábéi, citromai megmozdulnak, vörös kávédarálója birtokba veszi a teret, sárga háncsszatyra magába roskadtan hever. Élnek, lángolnak, lázadnak holt tárgyai.

Frank Frigyes a magyar expresszionista festészet egyik jelentős egyénisége. Piktúrájának gyökere valahol mélyen Holló László művészetével rokon. Mindketten drámai, expresszív festészetet műveltek, csak Holló elsősorban az alföldi hagyományokból, Frank pedig a francia expresszionizmus tanulságaiból merített. De a 20-as, 30-as években szerzett müncheni, párizsi benyomásai csak kiindulópontot jelen-

tettek művészetében: itthoni: mártélyi, vásárhelyi, balatoni és budai színei és ízei tették igazán magyarrá, egyénivé, mással össze nem téveszthetővé festményeit, ezek határozzák meg művei szellemiségét.

A kiállítás a Magyar Nemzeti Galéria, a Tornyai János Múzeum, a pécsi Janus Pannonius, a debreceni Déri Múzeum anyagából, valamint a magángyűjteményekben őrzött legszebb darabokból állt össze.

Sz. Kürti Katalin

Két évszázad magyar festészete

Új állandó kiállítás a miskolci Herman Ottó Múzeum Képtárában

Jelentős állomásához érkezett új állandó kiállításának megnyitásával a miskolci Herman Ottó Múzeum Képtára. Az új épületbe költözött múzeum kiállítótermében mintegy kétszáz festmény, grafika, kisplasztika és szobor reprezentálja közel nyolc évtized gyűjtőmunkáját. Jelentős alkotásokkal gyarapította ezt a gyűjteményt néhány évvel ezelőtt a múzeumnak, illetve Miskolcnak ajándékozott Petrógyűjtemény, melynek kialakulását figyelemmel kísérhették a képtár munkatársai is. A gyűjtemény szakmailag megszűrve, jelentős munkával azóta már beépült a képtár állományába, és sok darabja látható az új állandó kiállításon.

A XVIII. század második felétől a XX. század közepéig időrendben követik egymást a kiállított műtárgyak a kiválóan kialakított, körbejárható kiállítóteremben, mely kellemes, visszafogott színeivel, esztétikus, variálható installációival a műtárgyakat jól segítő környezetet biztosít és emlékezetes marad a látogatóknak.

A képtár gyűjteményének gazdagsága eredményezte azt a kompromisszumot, hogy a XX. század közepénél zárták le a bemutatandó anyagot, s bár így egyelőre nem látható jelentős modern gyűjteménye, a bemutatott tradicionális anyag jobban kifejthető és teljesebb lett. A kiállítást rendező dr. Végvári Lajos és Dobrik István művészettörténészek vállalták a gyűjteményükre – mint minden gyűjteményre – jellemző egyenlőtlenségeket. Vállalták a gyűjtemény kiemelkedő pontjait. A gazdag reformkori anyag mellett *Paál László, Szinyei, Ferenczy, Csontváry, Gulácsy, Derkovits* képei a legjelentősebb részei a kiállításnak, mely fel tudja mutatni a hagyományos gyűjtemény reprezentatív darabjait is. A kiállítással a képzőművészet történeti folyamatossága jól bemutatható, és azt hiszem, vidéki viszonylatban, országosan a festészet történetének legjobb bemutatása.

A rendezés szándéka, a magyar tradicionális festészet objektív történetének bemutatása, az egymás mellett párhuzamosan létezett különböző irányzatok jelzése sikeresnek mondható. Nem törekedtek egyes irányzatok túlhangsúlyozására vagy igazolására. Meg kell említeni – mint egyáltalán nem lényegtelen szempontot – a kiállított műtárgyak jó állapotát.

A Miskolci Képtár intim, halk szavú, de jelentős gyűjteménye lett a magyar művészet történetének.

Fejér Ernő

Gio Ponti „Work in Progress"

Századunk közepén – a negyvenes és a hatvanas évek közti időben – lett az olasz formatervezés világhírűvé. Folyóiratok és kiállítások foglalkoztak sikereivel, Amerikától Japánig, a Szovjetuniótól Angliáig követték eredeti megoldásait. Az olasz design, az olasz „stílus", a formagazdag, kísérletező tervezés iránti érdeklődés, ha a hatvanas évek végétől némileg csökkent is, kitörölhetetlen nyomot hagyott századunk környezetkultúrájában.

Ennek a nagy ívű fellendülésnek egyik előkészítője, résztvevője volt a most 90 éves *Gio Ponti*, a reneszánsz szülőhazájában is feltűnően sokoldalú építész és ipari formatervező, festő és díszlettervező, folyóiratalapító és egyetemi tanár, az olasz design, az európai, sőt a XX. századi környezetkultúra kiváló propagátora. Ha csak egy-egy területen elért eredményeit vennénk számba, akkor is méltán megérdemelné a megemlékezést, de sokrétű tevékenységet folytató személyében olyan embert is tisztelhetünk, aki mediterrán derűvel és korunkban szokatlan mértéktartással és kiegyensúlyozottsággal élte át a mozgalmak korát, sőt magát a Modern Mozgalmat, akinek művei, tervezői hitvallása mindenkor az előrehaladó, megújuló munka szeretetén, a joyce-i megfogalmazású *work in progress* hitvallásán, a teljes élet szeretetén alapult. Talán leginkább a mi Kaesz Gyula professzorunkhoz hasonlítható, aki számos területen maga is jelentőset alkotott, de aki a saját munkáinál is többet tudott adni mások kísérleteinek megértésével, támogatásával, mindig megújuló szellemével.

Gio Ponti a festészettől indult és jutott el az építészetig, a kis tárgyak és a felhőkarcolók együttes tervezéséig, a szóban, írásban és megvalósított alkotások hosszú sorával elősegített modern környezetkultúráig. 1921-ben szerezte építészdiplomáját, majd 1923-tól másfél évtizeden át a Richard Ginori porcelángyár tervezője lett. Bár nem csatlakozott ifjúsága egyik mozgalmához sem, a kiegyensúlyozottság utáni vágya, a rend, tisztaság és mértéktartás igénye kezdetben a klasszicizmushoz, a *Novecento* modernista törekvéseihez kapcsolta. Porcelán edényein éppúgy, mint korai építészeti kísérletein a neoklasszicista motívumokat racionalista tisztasággal, a funkció mély vizsgálatával párosította.

W. C.-kagyló, 1953 (gyártó: Ideal-Standard, Milánó)

A húszas évek végén kezdődött máig ívelő szervezői tevékenysége is: 1928-ban alapította meg a páratlanul sikeres *Domus* című folyóiratot. Az elsősorban a belsőépítészetnek szentelt orgánum, amelynek főszerkesztőjeként jegyezték az elmúlt évig, s amely ma büszkén viseli címoldalán alapítójának nevét és alapításának dátumát, sokat tett az olasz és később az európai közízlés előrehaladásáért. Nagyobb megingások nélkül képviseli és terjeszti több mint fél százada a kortárs irányzatok legjobbjait, ad helyet az egyre tágabban értelmezett tárgyi és téri kultúrának, a mindig újabb, frissebb törekvéseknek. Az olasz design, sőt az európai elit design, újabban a neoavantgardista design legtöbb újdonsággal szolgáló fórumaként az egész világon ismerik, figyelik, Magyarországon éppen úgy, mint az Egyesült Államokban vagy Japánban. Bár a II. világháború után újabb sikeres folyóiratok szerkesztésében is részt vett, egyik sem múlta felül azóta sem a Domus népszerűségét.

A harmincas évek elején került kapcsolatba Ponti a napjainkban is jól ismert milánói Triennálékkal, a modern környezetkultúra legrangosabb szemléivel. Az 1933-as, V. Triennálét sokan Ponti-Triennáléként is emlegetik. Ezen a kiállításon, amikor még Ponti a neoklasszicizmussal rokonszenvezett, nagyrészt az ő érdemeként jelenthetnek meg a fiatal racionalisták, a funkcionalista építészet nemzeti hagyományokat képviselő fiataljai, a modern olasz építészet későbbi legjobbjai. Tervezői munkásságában a neoklasszicizmus hatásának oldódását 1936-tól figyelhetjük meg, ekkor hozta létre első híres épületét a Montecatini Társaság számára. A rend, világosság, logika, egyéni és nemzeti karakter vonásaival kitűnő épület után építészeti karrierje magasan felívelt, hazai és külföldi munkák, középületek, lakások és gyárak sokaságát alkotta, oldott, egyéni hangú funkcionalista szellemben, a fények és színek gazdag alkalmazásával. Legjelentősebb művének, Európa egyik legszebb magasépületének az Alberto Rosselli építésszel és munkatársaival s a szerkezettervező Pier Luigi Nervivel közösen alkotott *Pirelli-toronyház*at tartják (1955–56). A 127 méter magas, alaprajzi metszetében mintegy 70 méter hosszú, hajó-

Művészet 1968/9 25-27

LIGETI ERIKA

Napjainkban az érem műfaja ismét reneszanszát éli. Az 1950-es években indult meg ez a fellendülés, mely Finnországtól Spanyolországig egész Európára kiterjed. Néha egy-egy eseménnyel vagy évszámmal is jelölhető a megújhodás kezdete. A bécsi akadémián hosszú szünet után 1955-ben ismét tanszéket kapott a műfaj, mely azóta is sok fiatalt vonz. Stockholmban szintén 1955-től szerepel fakultatív tárgyként. A spanyol éremművészet fejlődésére a F. I. D. E. M. 1951-es madridi kongresszusa volt nagy hatással. De hasonló jelenségeket figyelhetünk meg Lengyelországban, vagy a csehszlovák művészetben is, ahol a század első felének éremművészetét szinte uniformizálta Otakar Španiel akadémikus stílusa és a vert érmek technikája. Az 1950-es évek végétől egyre szaporodó öntött érmek azonban felszabadító hatással voltak itt is a műfajra.

A fellendülés nemcsak a készülő érmek nagy számában, hanem a műfaj sokoldalú értelmezésében, határainak szinte korlátlan kiszélesítésében is megnyilvánul. Míg a századforduló francia éremművészetének Európa-szerte vezető szerepe volt, festői felfogása minden ország művészetében éreztette hatását, ma semmiképpen sem beszélhetünk egyöntetű stílusról, vagy domináló irányzatról. Az érmek készítői a legkülönfélébb művészeti ágak képviselői, így átörökítik és meghonosítják a grafika, az ötvösség vagy a festészet formajegyeit is. A mai európai éremművészet széles skálájában mindenre van példa, a barokk kori pénzek reprezentatív ábrázolásmódjától a természetben talált kavicsok imitálásáig. Divat a lukasztás, a színes üveg applikálása és tág tere van az egyéni ötleteknek, technikai bravúroknak, meglepő hatásoknak.

Ez az igen mozgékony és szüntelenül új lehetőségeket kínáló műfaj a századfordulótól népszerű volt a magyar művészetben. Kiváló szobrászok gazdagították formakincsét és fejlesztették művészetünk egyik igen színvonalas ágává.

Beck Ö. Fülöp műfaji szigorúsága, Ferenczy Béni festői éremfelfogása a műfaj egymástól eltérő, de egyaránt járható útjait jelöli. Borsos Miklós a görög pénzek tanulságaira hívta fel a figyelmet, de balatoni plakettjeinek sora ismét új lehetőségeket tárt fel. A mai művész kezében minden szerszámmá válik, és a csigák, kagylók, kavicsok szép formáit semmi sem adhatná vissza jobban, mint azok természetes lenyomata. Innen már csak egy lépés a legkülönfélébb anyagok felhasználása, melyek az érmen azonban már nem önmagukat jelentik. Csak hatásuk marad meg, és a művész egyik célja, hogy azt a kompozícióba építve, az eredeti tárgyat minél jobban leplezze. Így tehát a változatos, bravúros felülethatások igen könnyen elérhetők, ugyanolyan szemkápráztató játékok, formai ötletek tanúi lehetünk, akár a grafikában. Mindez azonban csak akkor válik művészetté, ha a technikai trükkök komoly plasztikai gondolatok kifejezőivé válnak. A mai magyar éremművészet éppen ezért kitűnő. Kiállításainkon az érmek mindig a legérdekesebb, legkvalitásosabb darabok közé tartoznak. Invenciógazdagságukat, érzelmi telítettségüket, plasztikai és kompozicionális megoldásaik változatosságát egyelőre sem a domborműveken, sem a körplasztikában nem találjuk meg. Örvendetes azonban, hogy az érmek készítői nagyrészt fiatalok, akik gondolataikat talán más műfajokban is megvalósítják majd hasonló színvonalon.

Ligeti Erika közel tíz éve szerepel érmeivel a kiállításokon. A Képzőművészeti Főiskolán 1952–58-ig Szabó Iván növendéke volt, és első munkáival az ő nyomán indult. Mestere hatását mutatja a rajzos stílus, mely ekkori érmeit nagyrészt jellemzi, és tőle ered kifejezésvilága, a „Tavasz" vagy a „Madárka" virágos, leveles ágas szimbóluma. Egyéni ötletei azonban hamarosan kijelölik önálló útját, és megadják érmeinek sajátos érzelmi karakterét. A „Lunatikus" vagy a „Madárijesztő" még grafikus stílusúak, de

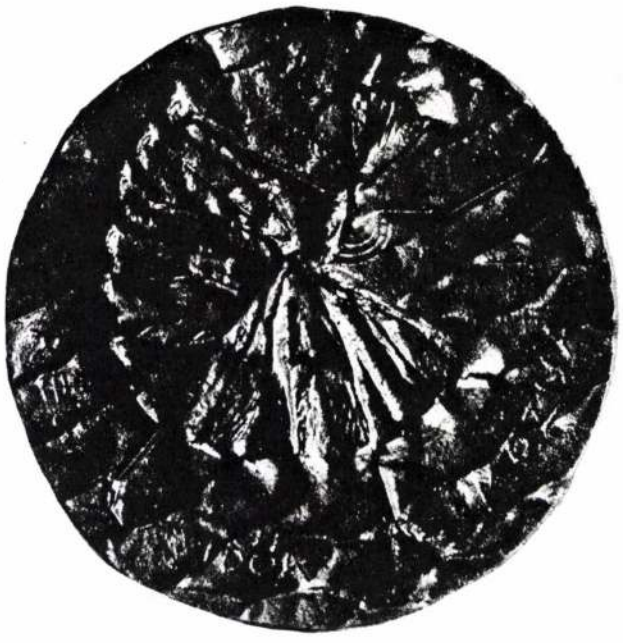

Ligeti Erika: Régi idők mozija
Le cinéma des temps anciens — Старый фильм

Virágom, virágom . . . — Ma fleur, ma fleur . . .
Цветок мой, цветок . . .

Jean Louis Barrault — Жан Луи Барро

lányt ábrázol egy szobában, székek között. Ez az érem még nem igazi jelkép, kompozíciója sem szerencsés. Annál sikerültebb a következő: „Barátnőm, mint a pitypang". — Hosszan benyúló móló végén pitypang-lány táncol, repül, haja szélesen szétterül — kifut a világból. És innen már csak egy lépés a „Holdkisasszonyok" varázsos lebegése az égi erővonalak között. Ugyanilyen ötletességgel és kíváncsisággal használ fel minden kezeügyébe akadó tárgyat, ha felkelti érdeklődését. Kavicsok, hajtogatott sztaniolpapír, ceruzavég, megkövesült tengeri sün lenyomatai adják érmeinek szellemes és hangulatteremtő faktúráit. Kipróbálja, hogy milyen felületet ad az öntésből visszamaradt cinkmorzsalék, és megszületik az „Új bolyongó", a különös, ismeretlen csillagrendszerek közt suhanó kis figurával. A lecseppentett gipszen csak keveset kell alakítania, és érzékletesen megjelenik „A szél", a „Február" hidege, vagy a „Felhők" gomolygása.

Az eszközök azonban mellékesek. Indítást, invenciót adhatnak, de nem magyarázzák meg a „Város" monumentális hatását, vagy a „Régi idők mozija" múltat idéző, mozgást, zenét, légkört teremtő hangulatát. Érmeinek felületi finomságai, leheletnyi rezdülések, szfumátó-szerű átmenetek, vagy a pozitív-negatív foltok hangsúlyos elosztása felkelthetik a szomorúság és melankólia érzését („Mint édes illat a szellővel, száll ez az élet"), vagy a „Mese" tiszta, naiv báját. Az elvont formák felületjátéka, ritmikus elosztása lesz a kifejezője a „Zene húroshangszerekre, ütőkre és cselesztára" éremnek. Az eget-földet ölelő pantheisztikus pátosz itt letisztul, az ember és univerzum racionális kapcsolata a felismert törvény örömét adja.

Érmei mellett méltatlanul kevés szó esik szobrairól. Kétségtelen, hogy aránylag kevés szobra van, de portréi vagy kisplasztikái, minden kiállításon feltűnést keltenek. Még főiskolás volt, amikor 1955-ben a Nemzeti Tárlaton szerepelt egy portréja, a „Süket Jancsi". A kicsit félrebillenő fej szomorú mozdulata, a fájdalmas szemek, az érzékenyen mintázott arc már jelzik azt a belülről induló, érzelmi hozzáállást, mellyel modelljeit kiválasztja. Hasonló a Co-gü-jan fej, melyben nemcsak az európaitól eltérő arcberendezés, hanem az ábrázolt személy gyermeki, félszeg lénye is megragadta. Akárcsak érmein, a portrékban is fogékony a humoros, groteszk vonások iránt. A szó köznapi értelmében vett szép fejek nem érdeklik. Egy szabálytalan orr, vagy feltűnően nagy fülek láttán azonban rögtön megindul fantáziája, és egy számunkra kevésbé érdekes arcból is kibontja a belső szépséget (B.J., K. J. portréja). Ugyanígy megragadja a külső megjelenés és az életforma ellentéte, a szerepjátszás komikuma. (Sz. L. portréja). Kitűnő karakterérzéke önmagát sem kíméli. Tanú erre nagyszerű „Önarckép"-e, mely nemcsak ironikus túlzás, hanem megindítóan őszinte vallomás is.

Kisplasztikái közül nagyrészt faszobrai ismertek. 1960—61 táján kezdett el faragni. A fa keskenysége, hajlékonysága, szépsége minden munkájában benne van. Gyermekfiguráinak sutasága (Ülő kislány), vagy az „Álló fiú" kamaszos félszegsége báj és groteszkség együttese. Az „Ikrek"-ben is a humor érdekli, az ismétlődés komikuma. A „Pulóveres"-ben azt fejezi ki, hogy milyen élményt és milyen egyéni jelleget adhat egy ruhadarab viselése. Az anyag nemcsak az eltérő faktúrák változatosságára, hanem a kompozíció dekoratív szépségére is lehetőséget ad. Ennek kipróbálása vezeti el a régi kultúrák tanulságaihoz. A feltartott karok, a haj, a copfok ritmusa áttörtté teszi a zárt körvonalakat, a „Fésülködő", a „Guggoló", de különösen a „Kígyós nő" az egyiptomi kisplasztikákra, használati tárgyakra emlékeztet. A dekorativitás néha a magyar népművészet ízét kölcsönzi szobrainak („Flórika", „Eszterke"), sőt a „Kis lovas" a mézeskalácsformákat idézi. A „Sidribusz", ez a kedves kölyök-kísértet a néger plasztikától kapott ihletet, akárcsak az a néhány kis fej, melyben az élesen metszett síkokkal, nagy felületekkel keresi a fafaragás másfajta hatásait.

Érdeklődése újabban a fémek, elsősorban az ólom felé fordult. Úgy érzi, hogy pillanatnyilag kimerítette azokat lehetőségeket, melyeket a fa adott.

Ezen az úton csak szaporítani lehet a szobrokat, de gazdagítani nem. A „Dolgozó király" ólomfigurája, mely egyszerre bohóc és donátor-ábrázolás, „Niko Pirosmanisvili" grúz naiv festő, az ötletes „Bizsutéria", és a plasztikailag különösen szellemes „Hintázó" tartoznak legújabb munkái közé.

Nagy Ildikó

Szabó Iván: Érem — Médaille — Медаль

Ligeti Erika: Önarckép — Autoportrait — Автопортрет

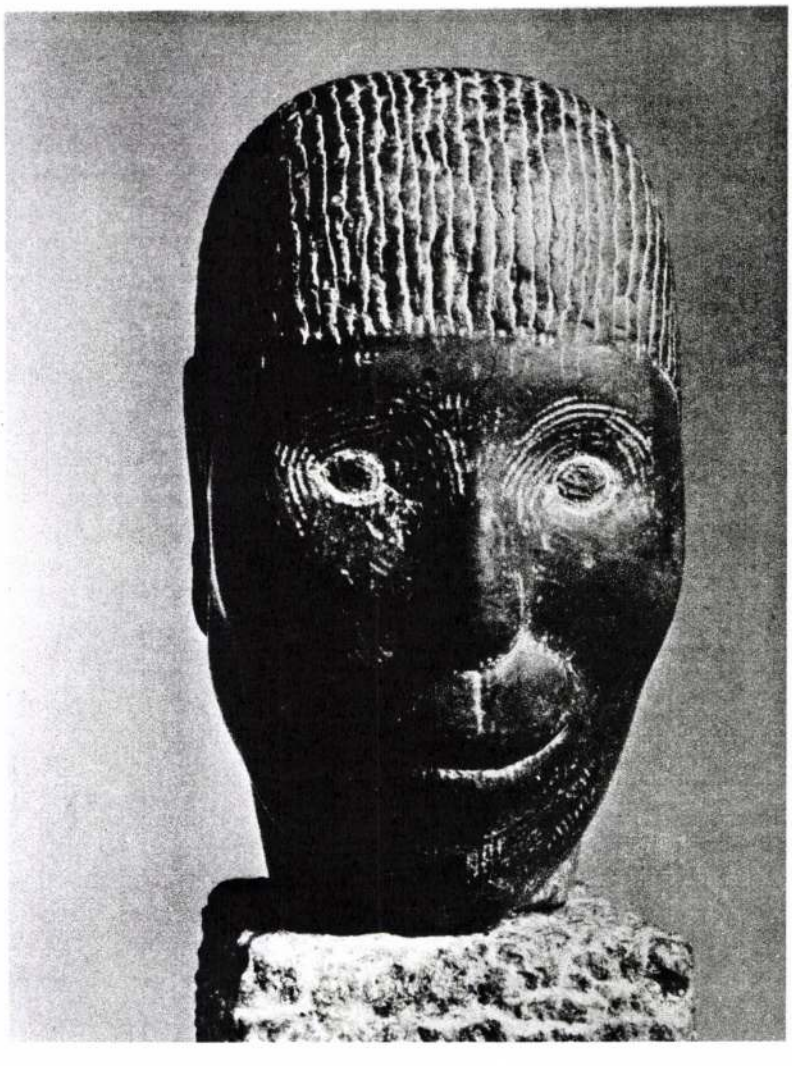

játékosságuk, humoruk már jelzi az önálló hangot. Az egyéni látásmód hamarosan új szimbólumokat és új plasztikai megoldásokat is teremt.

A „Jean Louis Barrault" a Szerelmek városa élménye. Itt jelenik meg először a komédiás, aki egyben a művész is, és a későbbi érmeken is fontos motívum lesz. Alakjában groteszkség és egyedüllét tükröződik, de azt is kifejezi, hogy mégis ez az igazi, a teljes élet. Művészetének másik fő témája az ember és természet kapcsolata. „A völgy alvója" a földdel válik eggyé; az érem, melyen a perem a legmagasabb pont, mint lágy öl fogja körül a figurát. Ez a természetközelség, pantheisztikus életérzés a vásárhelyi iskolával rokonítja.

Már ezek a korai érmek is elárulják kitűnő komponáló készségét és a differenciált alakítás iránti fogékonyságát. Felhasználja a legkonvencionálisabb eszközöket is (pl. pontozott szegély), ha a kifejezést ezzel teljesebbé teheti, és bátran talál ki új megoldásokat. Szabadon kezeli a műfajt, és ötletei kifogyhatatlanok.

1961-es bulgáriai utazásáról több érmet készít. A „Neszebr" változatai különféle próbálkozásokat mutatnak. A karját ég felé tartó csónakos figura rajzos stílusával ellentétes a mozgalmas hatású „figura vitorlákkal", vagy a teljesen felszaggatott halas kompozíció. A legegységesebb a plasztikus evező alak, a figurát körben szegélyező halakkal. Az érmek közös élménye a víz, a levegő, a napfény ünneplése. Az egyes darabokon azonban többé-kevésbé érezhető még a jelenetszerűség, az élmény nem eléggé áttett, még nincs meg az a motívum, amely összefoglalóan sűrítené. A gondolat igazi megfogalmazását a későbbi „Ekhnaton" érem mutatja majd, melynek letisztult stílusú, érzékeny felületein, a napimádó fáraó a fényben feloldódás, a világosság szimbólumává magasodik.

A következő sorozat három darabja játék a természet — ember motívum gazdagítására. Észrevette, hogy tenyerének egyszerű lenyomata milyen érdekes formákat ad. A tenyér vonalai egy kompozíció erővonalai lehetnek, az esetleges felületeket ügyesen alakítva tájakat, hegyeket képzelhetünk bele. Közülük legszebb az „Ember, Ember", melyen a véletlenül adódó formák és a tudatos alakítás szerencsésen találkoznak, a „kis" figura kitárulkozása a „nagy" természetbe így kap hitelt. Jó ötlet a pozitív formálású ág-bogas fák közé rakott tömör, de negatívan jelentkező lombkorona.

Ennek az időszaknak két legszebb érme a „Velence" és a „Copernicus". Az első festői hatását a felület finomságai adják, a lépcső, az íves ablakok, boltozatok hangulata nosztalgiát sugall. A „Copernicus" kompozicionális szigorúsága, gótikus ablakaival, perspektivikusan rövidülő padlókockáival, a bezártság kifejezése. Ember és természet viszonyát fejezi ki ebben is, de a túláradó érzelmek helyét a világ törvényeit kereső ember foglalja el.

1965—66-ban hosszabb időt töltött a hódmezővásárhelyi művésztelepen. 1966-ban Geszler Máriával és Szőllősy Enikővel rendezett közös kiállítása addigi munkáinak első összefoglalása. Az itt bemutatott éremanyag motívumainak árnyaltságát, eszközeinek raffináltságát mutatja. A színház, a bohóc, a torreádor az új érmek fő motívuma. Legérdekesebb a „Fiesta" sorozat, melynek egyes darabjain nyomon követhetjük a gondolat érlelődését.

A kiváltó ötlet egy filmélmény, mely az első érmeken még csak a jelenet ábrázolásáig jut el. A környezet: a stadion és a porond, a szereplők: a torreádor és az állat mind hűségesen megjelennek. A későbbi érmeken azonban fokozatosan elmaradnak a kellékek, mindaz az esetlegesség, ami az eseményhez tartozik, és leszűrődik belőle az állandó. A jelenetből így lesz jelkép, a történetből mítosz. A „Torreádorsirató"-n az aréna helyére lépő táj, a körbefutó fák éppen csak jelzettek, a porond köre napkoronggá alakul, melyből fenségesen emelkedik ki a bikafej. Az ábrázolás egy több ezer éves kultusz ősi előzményeit sűríti, és éppúgy felidézi a kegyetlen Mithrasz istent, mint az egyiptomi Ápisz bikát, aki gyakran vitte át a halottakat az alvilágba. Így teljesedik be a torreádor sorsa, az „. . . ábrándod halál volt". . . lorcai verssora.

A tragikus hangvételű érmek lírai darabokkal váltakoznak. „Az éj" festői tája fölött a Göncöl szekér őrködik. Az „Emléked hala elúszott", a búcsú és a magány, a „Virágom, virágom" tavirózsán lebegő alakjaival az ujjongó életöröm kifejezése. A „Horror vacui" napja egy cakkos papírspirálból alakított forma. Ez tér majd vissza a „Bohóc" érmen, melyben ismét a komédiás lép elénk szánalmasan és szomorúan, hogy a „Sárkány"-ban már ő legyen az erős és hatalmas, aki furulyaszóval bűvöli félelmetes ellenfelét. Ekkor készült érmei közül kiemelkedik a nagyszerűen komponált „Színház". A körben megteremtett geometrikus rend és az alakok egyensúlya egyszerűségével és eszköztelenségével az antik tragédiák légkörét árasztja.

A Vásárhelyen megtalált hang és művészegyéniség bontakozik tovább azóta készült munkáin. Érmeinek gazdag együtteséből megismerhetjük alkotómódszerét, ihletforrásait. Az élet legapróbb jelenségeire is érzékenyen reagáló művész, aki élményeitől úgy szabadul, hogy azonnal megörökíti őket. „Ma ősz lett" fejezi ki bánatosan egy kis figurája. Tele van játékossággal és mesével. Hisz a „Virágok hatalmá"-ban, mely bolondos, részegítő jókedvvel tölti el az embereket, és az „Új hold" boszorkányos erejében. Aztán támad egy ötlete, és érembe vési a „Sötétkék"-et (a csillagos éggel), vagy egy szójátékot: „Páváváválván". Maga találta költői címei verssorként hangzanak. Nem annyira a gondolat, mint inkább a zeneiség, a mondat lejtése ragadja meg. „Menekülésünk bálványai már nem önmagukat jelentik" — és azonnal képpé válik előttünk az ember fölé növő város ostornyeles lámpáival, magányos figurájával. Kiindulása mindig érzelmi. Nem szereti a hattyút, a Lohengrin éremre ezért pelikánt tesz. Barátnőjéről készült érme szeleburdi, nyakigláb

Ligeti Erika: Lovas — Cavalier v. Cavalière — Всадник
Ikrek — Jumeaux v. Jummelles v. Les Gémaux — Близнецы
Térdeplő — Agenouilloir. v. Homme femme agenouillè(e) — Коленопреклоненная

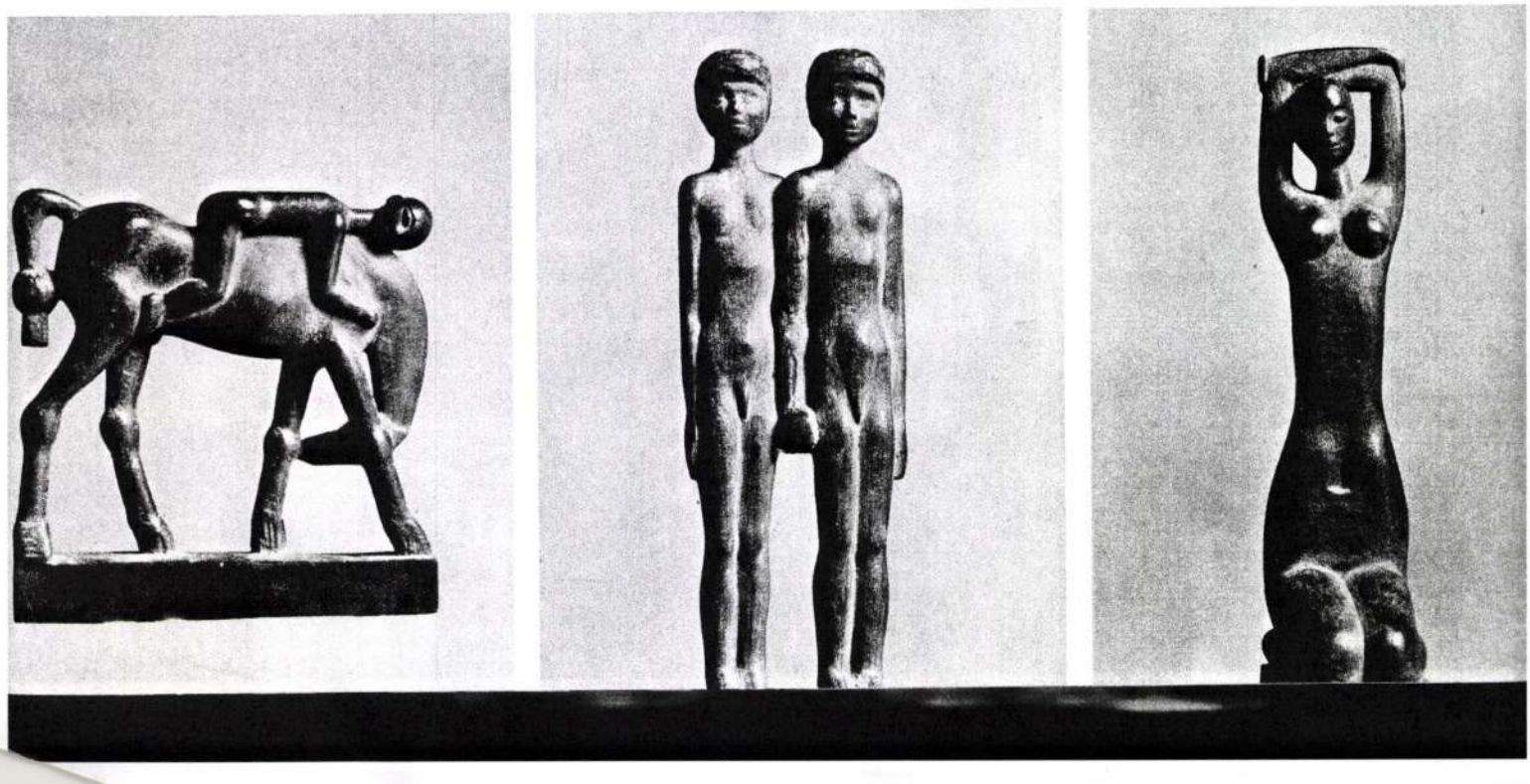

Modern. Erem. II 1976–2000

LIGETI Erika

Budapest, 1934. márc. 30. – Budapest, 2004. júl. 30.

A Képzőművészeti Főiskolán 1952 és 1958 között Szabó Iván a mestere. 1954-től tíz éven át rajztanár. 1964–1967-ig Derkovits-ösztöndíjas, 1964-65-ben a hódmezővásárhelyi művésztelepen dolgozott. 1988-ban SzOT ösztöndíjban részesült. 1955 óta kiállító művész. Fontosabb egyéni bemutatkozásai: Csontváry Terem 1977; Dorottya utcai kiállítóterem 1981; Szentendre 1983; Tatabánya 1986; Miskolc 1987; Nagykanizsa 1990; Sopron 1993; Nyíregyháza 1998; Sopron 2003. Kedvelte az alkotótelepek világát, a szimpóziumok rendszeres résztvevője volt: Sóstó (1981, 1982, 1986, 1987, 2003), Szekszárd (1993–2000), Mezőtúr (1989). A MANIANA nemzetközi művészcsoport alapítója. Számos plasztikája áll közterületen. Főbb díjai, kitüntetései: Munkácsy-díj (1972), a Pécsi Kisplasztikai Biennále I. díja (1974), a Soproni Érembiennále díja (1981), különdíja (1991 és 1995) és nagydíja (2001), a Sóstói Nemzetközi Éremművészeti Alkotótelep I. díja (1981 és 1987), Érdemes Művész (1985), a Magyar Szobrász Társaság Koszorús szobrásza cím (1994). A Széchenyi Művészeti Akadémia levelező tagja (1994). 1969 óta Szentendrén élt.

Her master was Iván Szabó at the Academy of Fine Arts in 1952-58. Taught drawing for ten years from 1954. Held the Derkovits scholarship in 1964–67, worked at the Hódmezővásárhely art colony in 1964–65, received the TUC grant in 1988. Exhibited from 1955. Major exhibitions: Csontváry Terem 1977; Dorottya street exhibition room 1981; Szentendre 1983; Tatabánya 1986; Miskolc 1987; Nagykanizsa 1990; Sopron 1993; Nyíregyháza 1998; Sopron 2003. Liked art colonies, participated in symposia: Sóstó (1981, 1982, 1986, 1987, 2003), Szekszárd (1993–2000), Mezőtúr (1989). Founder of the int'l art group MANIANA. Several of her works are erected in public. Major awards: Munkácsy Prize (1972), 1st prize at the Pécs Biennial of Small Sculpture (1974), prize (1981), special prize (1991, 1995) and grand prize (2001) of the Sopron Biennial of Medals, Sculptor Laureate of the Hungarian Sculptors' Society (1994). Elected corresponding member of the Széchenyi Art Academy (1994). Lived in Szentendre from 1969.

I.: Tóth Antal: A bábubáliak és „Luca babám". Művészet 1981. dec.; Tóth Antal: Míves játékos érmek. Művészet 1989. nov.–dec.; L. E. Katalógus. Szentendre 1990.; Askercz Éva: L. E. – kat. bev. Sopron 2003.

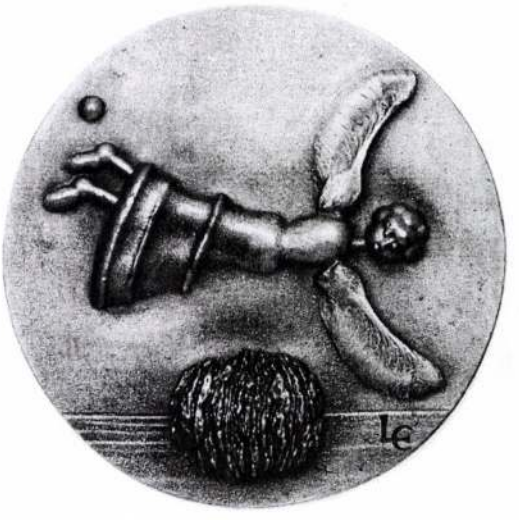

158. MINDEN GYEREK MEGVÁLTÓ I. ÁMOR, 1977
EVERY CHILD IS A REDEEMER I AMOR

Bronz, öntött, 94 mm MM 81.75
J.: LE
Művészeti Alap átadása
K.: Szentendre 1983; Nagykanizsa 1990.

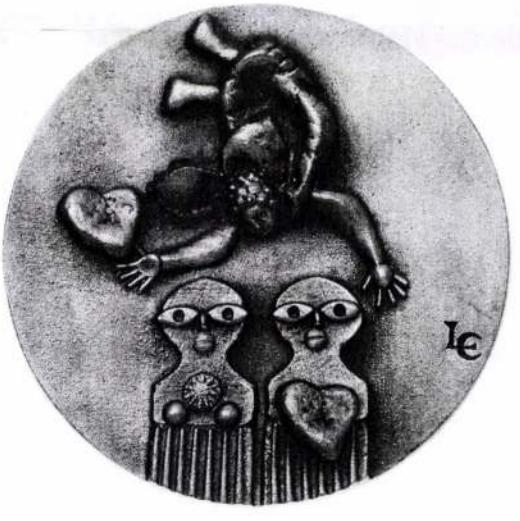

159. MINDEN GYEREK MEGVÁLTÓ IV. IKARUSZ, 1977
EVERY CHILD IS A REDEEMER IV ICARUS

Bronz, öntött, 99 mm MM 81.76
J.: LE
Művészeti Alap átadása
K.: Pécs 1979; FIDEM (Lisszabon) 1979; Szentendre 1983; Nagykanizsa 1990.

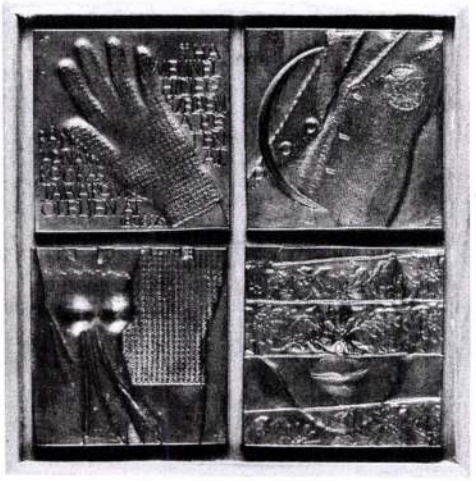

160. HA MENNÉL HIDEG SZÉLBEN (BURNS) I–IV., 1981
OH WERT THOU IN THE CAULD BLAST (BURNS) I–IV

Bronz, öntött, falapra szerelve, 300×300 mm MM 83.25

J. egyenként: LE
Művészeti Alap átadása
K.: Sopron 1981; Körmöcbánya 1989; Nagykanizsa 1990; Sopron 2003.

162. FILMFESZTIVÁL I., 1983
FILM FESTIVAL I

Bronz, öntött, 93 mm MM 85.67

J.: mesterjegy
Lektorátus átadása
K.: FIDEM (Firenze) 1983; Sopron D. 1984; MNG 1993.

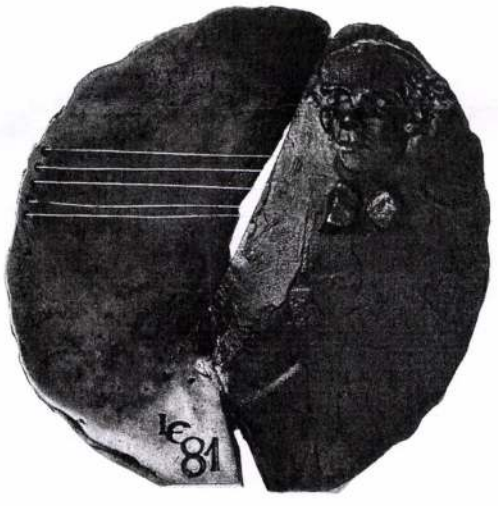

161. BARTÓK BÉLA, 1981
BÉLA BARTÓK

Bronz, öntött, kétoldalas, 93 mm, m: 34 mm 85.6-P

J.: LE 81
Vétel a művésztől
K.: Vigadó 1982; Sopron 2003.

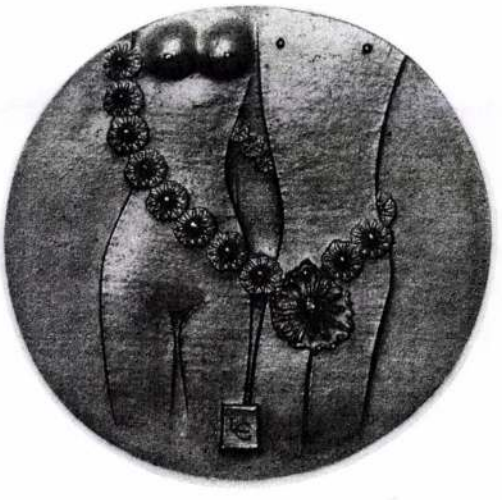

163. FILMFESZTIVÁL II., 1983
FILM FESTIVAL II

Bronz, öntött, 93 mm MM 85.68

J.: mesterjegy
Lektorátus átadása
K.: FIDEM (Firenze) 1983; Sopron D. 1984; MNG 1993.

164. FILMFESZTIVÁL III., 1983
FILM FESTIVAL III

Bronz, öntött, 95 mm MM 85.69
J.: LE
Lektorátus átadása
K.: FIDEM (Firenze) 1983; Sopron D. 1984; MNG 1993.

166. MADÁR-MADÁR II., 1989
BIRD-BIRD II

Bronz, öntött, 99 mm MM 91.131
J.: mesterjegy
Művelődési Minisztérium átadása
K.: FIDEM (Helsinki) 1990; Sopron 1991.

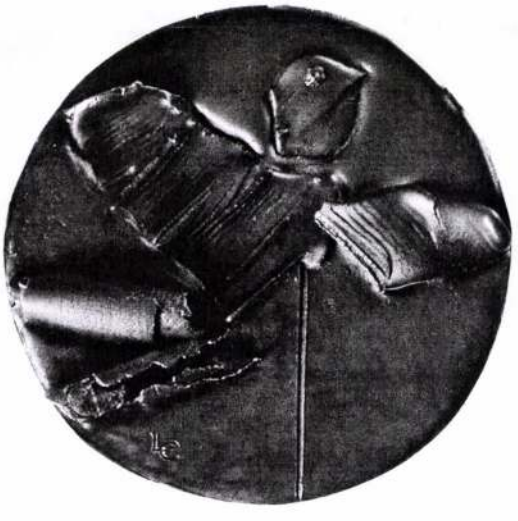

165. MADÁR-MADÁR I., 1989
BIRD-BIRD I

Bronz, öntött, 105 mm MM 91.130
J.: LE
Művelődési Minisztérium átadása
K.: FIDEM (Helsinki) 1990; Sopron 1991.

167. MADÁR-MADÁR V., 1989
BIRD-BIRD V

Bronz, öntött, 103 mm FMM 91.134
J.: mesterjegy
Művelődési Minisztérium átadása
K.: FIDEM (Helsinki) 1990; Sopron 1991.

168. BAMBINO, 1995
BAMBINO

Bronz, viaszvesztéses öntés, 157 mm, m: 46 mm
2000.1-P

J.: mesterjegy
Vétel a művésztől

170. ROMANTIKUS ARCKÉP, 1996
ROMANTIC PORTRAIT

Bronz, viaszvesztéses öntés, 110 mm 2000.3-P
J.: mesterjegy
Vétel a művésztől
K.: Sopron 1997.

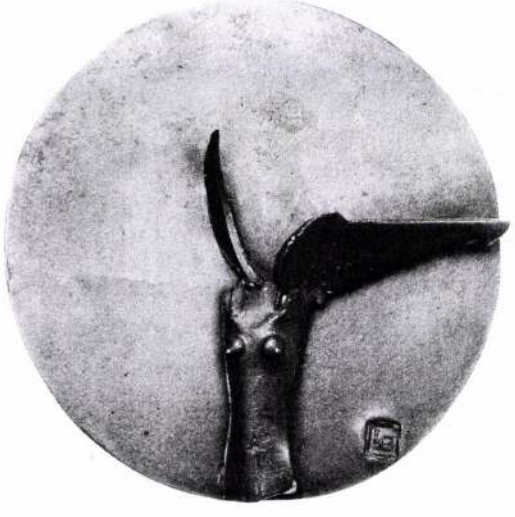

169. NIKÉ, 1995
NIKE

Bronz, viaszvesztéses öntés, 126 mm, m: 30 mm
2000.2-P

J.: mesterjegy
Vétel a művésztől
Színes reprodukció a 33. oldalon.

540. BABIJ-JÁR V., 1969
BABIJ-JAR V
Bronz, öntött, 82 mm 73.14-P
J.: mesterjegy
Vétel a művésztől
K.: Berlin–Szófia 1974; Vigadó 1982.

541. BABIJ-JÁR VI., 1969
BABIJ-JAR VI
Bronz, öntött, 83 mm 72.18-P
J.: mesterjegy
Átvétel a Művészeti Alaptól
K.: Vigadó 1982.

LIGETI Erika
1934

A Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1958-ban diplomázott Szabó Iván növendékeként. 1955 óta szerepel kiállításokon. 1964–67 között Derkovits-ösztöndíjas. Több egyéni kiállítása volt a fővárosban és vidéken: Hódmezővásárhely, 1966; Egyetemi Galéria, 1970; Műcsarnok, 1971; Szentendre, 1973; Eger, 1973; Szeged, 1974; Dorottya utcai kiállító terem, 1981; Szentendre, 1983; Miskolc, 1987. Köztéri szobrai több helyen kerültek felállításra. Rendszeresen részt vesz a hazai és nemzetközi szimpóziumokon.

Graduated from the Academy of Fine Arts in 1958 as pupil of Iván Szabó. Exhibits since 1955. Received Derkovits grant in 1964–67. One-man shows: Hódmezővásárhely, 1966; Egyetemi Galéria, 1970; Műcsarnok, 1971; Szentendre, 1973; Eger, 1973; Szeged, 1974; exhibiting room in Dorottya utca, 1981; Szentendre, 1983; Miskolc, 1987. Has several public statues erected. Regularly participates in Hungarian and international symposiums.

I.: Nagy Ildikó: L. E. Művészet 1968. szept., 25–27; Tóth Antal: A bábubáliak és „Luca babám". Művészet 1981. dec., 14–17.

542. A NYOLCADIK MÚZSA, 1964
THE EIGHTH MUSE
Bronz, öntött, 78 mm 71.16-P
J.: LE
Vétel a művésztől

543. ALEX, 1965
ALEX
Bronz, öntött, 95 mm 71.10-P
J.: LE
Vétel a művésztől
K.: Hódmezővásárhely 1966. L. E. kiáll.

544. NYÁR, 1965
SUMMER
Bronz, öntött, 90 mm 65.37-P
J.: LE
ÁVB vétel a X. Magyar Képzőművészeti kiállításon
K.: Műcs 1965; Hódmezővásárhely 1966. XIII. Vásárhelyi őszi tárlat; Műcs 1971. L. E. kiáll.

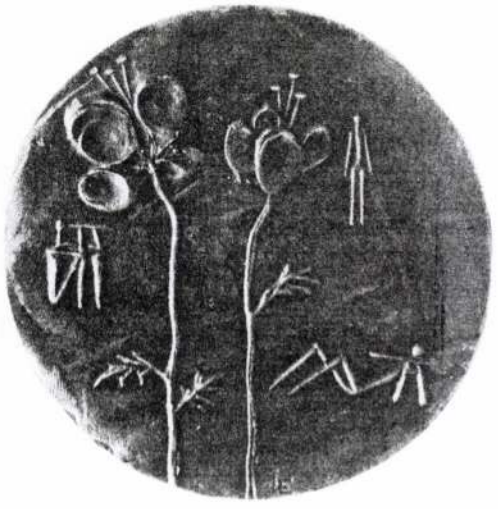

545. EMLÉKED ELÚSZOTT, 1966 k.
YOUR MEMORY FLOATED OFF, c. 1966
Bronz, öntött, 100 mm 67.13-P
J.: LE
Képzőművészeti Alap átadása

546. BÉKAKIRÁLY, 1968
FROG KING
Bronz, öntött, 80 mm 71.5-P
J.: LE
Vétel a művésztől
K.: Hódmezővásárhely 1969. XVI. Vásárhelyi őszi tárlat; Szentendre 1977; Vigadó 1982.

547. EGYSZER VOLT, HOL NEM VOLT..., 1968
ONCE UPON A TIME...
Bronz, öntött, 97 mm 71.9-P
J.: LE
Vétel a művésztől
K.: Berlin–Szófia 1974.

548. ELEKTROMOSSÁG (Fény), 1968
ELECTRICITY (Light)
Bronz, öntött, 89 mm 71.12-P
J.: LE
Vétel a művésztől
K.: Hódmezővásárhely 1969; Berlin–Szófia 1974; Vigadó 1982.

549. ZENE HÚROS ÉS ÜTŐ HANGSZEREKRE..., 1968
MUSIC FOR STRINGS AND PERCUSSION...
Bronz, öntött, 106 mm 71.13-P
J.: LE
Vétel a művésztől
K.: Műcs 1969; Vigadó 1982.

550. MESE, 1969
TALE
Bronz, öntött, 90 mm 71.8-P
J.: LE
Vétel a művésztől
K.: Hódmezővásárhely 1971. XVIII. Vásárhelyi őszi tárlat; MNM 1973.

551. HÁROM KIRÁLYOK, 1971
THE THREE MAGI
Bronz, öntött, 100 mm 74.29-P
J.: LE
1971–72. évi kisplasztikai vásárlásokból
K.: Hódmezővásárhely 1972. XIX. Vásárhelyi őszi tárlat.

552. MUSZORGSZKIJ, 1972
MUSSORGSKY
Bronz, öntött, 118 mm 82.25-P
J.: LE
Vétel a művésztől

hátlap: MM 83.165
Művelődési Minisztérium átadása

K.: Pécs 1974. IV. Országos Kisplasztikai Biennálé; Szentendre 1977; Moszkva 1982. Jelenkori magyar éremművészet; Vigadó 1982.

553. NIKÉ, 1972
NIKE
Bronz, öntött, 100 mm MM 74.146
J.: LE
Művészeti Alap átadása

K.: Hódmezővásárhely 1973. XX. Vásárhelyi őszi tárlat.

554. DOKTORBÁCSI, 1973 k.
UNCLE DOCTOR, c. 1973
Bronz, öntött, 102 mm MM 76.157
J.: LE
Művészeti Alap átadása

555. ÖNARCKÉP, 1973 k.
SELF-PORTRAIT, c. 1973
Bronz, öntött, 101 mm MM 76.130
J.: LE
Művészeti Alap átadása

556. VÉNUSZ SZÜLETÉSE, 1973 k.
BIRTH OF VENUS, c. 1973
Bronz, öntött, 89 mm MM 76.133
J.: LE
Művészeti Alap átadása

K.: Hódmezővásárhely 1974. XXI. Vásárhelyi őszi tárlat; Csontváry 1977. Éremművészet 1977 – kiáll.

1021

LIGETI ERIKA

Békés megyei kitüntetések

Nemzeti ünnepeink alkalmával többször olvashatjuk, hogy a Békés megye Tanácsa által alapított kitüntetéseket, kitüntető díjakat adnak át egyéneknek, kollektívákknak. Most a múzeumi hónap rendezvényei során a Munkácsy Mihály Múzeum kamarakiállításán a nagyközönségnek is bemutatják azt a négy kitüntetést, amelyet 1978-ban alapított Békés megye Tanácsa, hogy ezzel is elismerje a megyében végzett, a politikai, a társadalmi, a gazdasági és a kulturális életben elért kiemelkedő tevékenységet.

A kitüntetések adományozásáról Békés megye Tanácsa Végrehajtó Bizottsága egy társadalmi munkabizottság javaslata alapján dönt, amely a Hazafias Népfront Békés megyei elnöksége, a Szakszervezetek Békés megyei Tanácsa elnöksége, a KISZ Békés megyei Bizottsága, valamint a Békés megyei Tanács V. B. tervosztálya, pénzügyi osztálya, építési és vízügyi osztálya, közlekedési osztálya képviselőiből áll, illetve a helyi tanácsok végrehajtó bizottságai a helyi társadalmi szervek javaslata alapján döntenek.

Településfejlesztő társadalmi munkáért, Békés megye.

Az adományozás feltétele: a megye, illetve a megye településeinek fejlődését szolgáló — vállalat, szövetkezet, intézmény, vagy ezek szervezeti egysége, szocialista brigád, munkacsoport, vagy más kollektíva, illetőleg egyes személyek által végzett — kiemelkedő társadalmi munka. Évenként kiadható augusztus 20-án személyeknek összesen 130 darab, kollektíváknak 20 darab. Az érem előlapja háromévenként változik.

Békés megye Tanácsának Czabán Samu-díja.

Az adományozás feltétele: a kitüntetést a megyében legalább öt éve működő olyan személyek és kollektívák kaphatják meg, akik az iskolai oktató-nevelő munkában, annak irányításában tartósan kiváló eredményeket értek el. Évenként három kitüntetés adományozható, március 21-én.

Békés megye Tanácsának Művészeti díja.

Az adományozás feltétele: a megyében élő és alkotó vagy a megyéhez kötődő írók, költők, a művészet bármely ágában hivatásos vagy amatőr művészként elismerésre érdemes alkotást vagy teljesítményt elért személyek és kollektívák kaphatják. Évenként három kitüntetés adományozható április 4-én.

Békés megye Tanácsának Közművelődési díja.

Az adományozás feltétele: azok a megyében élő és működő személyek és kollektívák kaphatják, akik vagy amelyek tagjai a megye politikai, társadalmi, gazdasági életében, a közművelődés, a honismeret, a természet- és műemlékvédelem területén kiemelkedő eredményeket értek el. Adományozható évenként három kitüntetés augusztus 20-án.

Cz. I.

Fotó: Váradi Zoltán

Békés megye Tanácsának Művészeti díja, tervezője: Udvardy Anikó

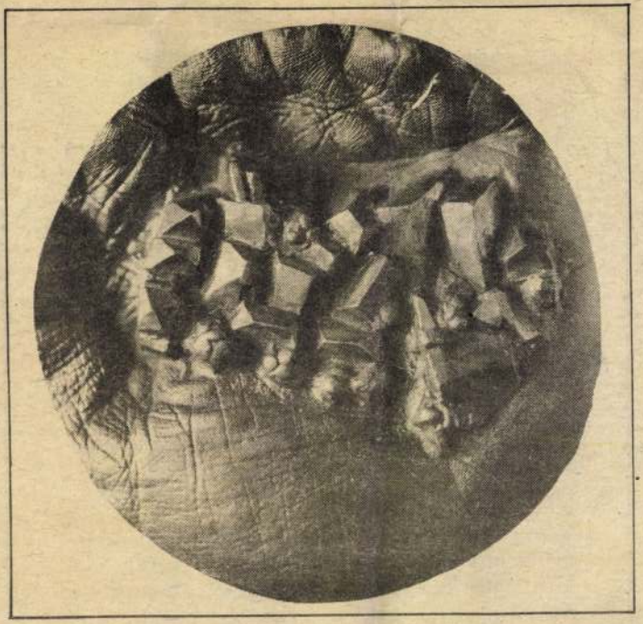

Településfejlesztő társadalmi munkáért Békés megye plakettje. Az érem tervezője: Varga Géza

Békés megye Tanácsának Czabán Samu-díja, tervezője: Mladonyiczky Béla

Békés megye Tanácsának Közművelődési díja, tervezője: Ligeti Erika

számítom művészi eszmélkedésemet. A békéscsabai Munkácsy Mihály Képzőművészeti Körben (vagy másképp: szabadiskolában) tanultunk, jóformán ott éltünk, csaknem bentlakók voltunk. Az ottani légkörnek életszaga volt. Számos barátot szereztem a körben, akikkel együtt indultam. Mesterünkről, Makos Józsefről, ma is csak megindultsággal tudok beszélni. Nem kis mértékben az ő buzdítására határoztam el magam arra, hogy a képzőművészetet válasszam hivatásul. De csak harmadik nekifutásra vettek fel az Iparművészeti Főiskola textilszakára.

— Hogyan, ön textilszakot végzett? Itt a műte-

„begyűjtem", [illegible] hogy én mozgékonyabb és vizuálisabb vagyok annál, mint amit a textil megkövetel. Több és változatosabb manuális munkára vágytam. A textil, tudvalevőleg, lassan készül, meghatározott technikával. Ezért is becsülöm megkülönböztetett módon a textilművész kollégákat. Én azonban elmentem tanítani — hogy festeni tudjak. Korábban már azt is tanultam. Ötévi tanítás, lakásnélküliség és műteremre való reménytelen várakozás után hagytam el Budapestet, és jöttem Debrecenbe. De időközben közeli kapcsolatba kerültem Z. Gács György főiskolai tanár révén a Zománcipari Művekkel, s a

lévén érzelmileg telített alkat, nagyon hatott rám a barbizoni iskola, különösen Paál László. Aztán a nagybányaiakért rajongtam, például Ferenczyért. Főiskolás koromban Cézanne és Derkovits hatása ejtett meg, aztán a konstruktivizmus, jelesül Kassák Lajos bűvkörébe kerültem. Hincz Gyula iskolája is vonzott, majd Fónyi mester lírai kolorizmusának halkszavúságát becsültem sokra. Természetesen valahol, valamikor magam is megjelentem e szemlélődő folyamat közben, hiszen ha az ember befogad hatásokat, s azokkal a saját értékeit gyarapítja, erősíti, még nem epigon.

[illegible] Debrecenben? Milyennek ítéli meg a szakmai közeget, a területi szervezet légkörét?

— Meggyőződésem, hogy nem tudunk a kérdésre a pillanatnyi hangulattól függetlenül válaszolni. Lehet pillanat, amikor úgy érezzük, hogy „díszgombok vagyunk egy mentén", máskor az a benyomásunk, hogy csakugyan szüksége van ránk a közösségnek, amely idehívott bennünket. Tizenhárom éve lakom Debrecemben, ezalatt sokat dolgoztam, talán nem is eredménytelenül. S vannak barátaim, tehát alapvetően jó a közérzetem, és bizakodó vagyok.

— Köszönöm a beszélgetést.

Bakó Endre

Cs. Uhrin Tibor: Beszélgetők (tűzzománc)

hogy megértem a litván szavakat!

Augusztus! És a zöldek mind vadak,
harsogn[illegible] völgyek,
a legsz[illegible]
ez a m[illegible]

Úment[illegible]
úgy sí[illegible]
mellett[illegible]

Hideg [illegible]
hát ig[illegible]
hogy [illegible]

Kau[illegible]

Gótik[illegible]
és csö[illegible]
tudta[illegible]
hogy [illegible]

temp[illegible]
idevo[illegible]
dicsérlek hársfáid alatt, magamnak,
s lépteimmel fél nap körülkerítlek!

Ültem a múzeumban. S mint a vándor,
ki eltikkadt már, ittam muzsikádból:
Csurlioniszt hallgattam csöndesen.

Aztán képeit néztem, közel s távol,
hogy mit fejtek meg a szimbolikából.
Teremtés! Ember! Halál! Szerelem!

Litván souvenir

Ki állt meg ott a kaunaszi hársak
alatt, vagy Vilniuszban, a Neris jobbján,
amikor várt a sok drága borostyán,
ó, mondjátok meg kedves útitársak?

Boltok és boltok. S aztán áruházak
és souvenir-bolt... Engem meghatott lám
ez a roham, hogy sokszor órák hosszán
áldoztak itt a vásárlási láznak.

S én mit viszek el? Nézzetek szemembe:
benne kék tavak véges-végtelenje,
völgyek és dombok, sötét fenyvesek.

Viszem szép lányok ringó, szép menését,
otthont adott e táj, otthont és békét.
Már csomagolok. S mindent elviszek!

Vilniusz, 1983. augusztus 12.

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 61.
Telefon: 337-748, 340-726
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1983 OKT 22

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1981 NOV 2 1

1021

1981. november 21., szombat

LIGETI ERIKA

Az érem két oldala

Ligeti Erika kiállítása a Dorottya utcában

Ligeti Erika 1958-ban végezte ugyan el a főiskolát, de igazában csak az 1964-ben kapott Derkovits-ösztöndíj tette lehetővé számára a képzőművészeti életbe való teljes értékű bekapcsolódást. Művészi tevékenységének fő területévé az éremmintázás vált, s mostani kiállításának túlnyomó részét is az érmek és a plakettek teszik ki. Legfőbb inspirálója pedig, amint ezt jó néhány évvel ezelőtti tárlatán is láthattuk már, kisfia: *Kovács Benedek 9 éves* — olvashatjuk az egyik érmen, *Esti mese* — a másikon, egy kis agyagszobor alatt pedig a *Bence a sárkányt is Mercédeszen álmodja* cím szerepel. A gyermeki világ, az állatokkal való együttélés, a mese és a játék valóságot átlényegítő, megszépítő szerepe nemcsak az említett művekben, hanem szinte mindenütt megjelenik.

Ligeti Erika érmeinek formaképző szándéka, stiláris igazodása kétféle irányt mutat. A *Judo* című plakettsor a kalligrafikus japán írásjelek közé foglalt alakokat szinte kerekplasztikaszerűen emeli ki a háttérből. A vetélkedő testekből, a szétrepülni látszó végtagokból ízesen sommázott, plasztikusan élvezetes és mozgalmas figurapár alakul, amelyben a két küzdő végül is már annyira összegubancolódik, hogy egy lénynek látjuk őket. Stilizáltak és összefogottak ezek a formák, visszautalnak a natúrára, de engedelmeskednek a plasztika törvényeinek is, hiszen a kidomborodó és összehúzódó, a szétterpeszkedő és elvékonyodó alakzatok váltakozása nemcsak az emberi test organikus felépítésével hangzik egybe, hanem megfelel a szobrászi tömegekkel való játék feszes ritmikájának is.

Létezik azonban Ligeti éremművészetének egy másik, kevésbé megnyerő arca is. A *Minitextil* című sorozaton a figurák platószerű egysíkúsággal emelkednek ki a háttérből, s külső, belső formáikat íz nélküli, túlzottan szabályos, modorosan stilizált rajzolat határozza meg. Alaposabban szemügyre véve az ilyen stílusú darabokat, kiderül, hogy nemcsak a formaadás problematikus, illetve hogy ennek a problematikus formaadásnak a gyökerei valahol mélyebben, az éremnek mint műfajnak a kiéltségében, túlságos belterjességében, üressé és formálissá válásában húzódnak. Hasonlóan az ex librishez, a művész elkészíti barátai és ismerősei érmeit, az évfordulódömpinghez is megpróbál kapcsolódni, s egy idő után már bűvös körben forog, amelyből nem tud kitörni. Az éremkészítés alkalmi művészet is, s a vele foglalkozó szobrászt könnyen utoléri az alkalmi verselők fátuma: csengő-bongó rímei, adott esetben az érzékletesen megmintázott felületek, kiürülnek. Ligeti megpróbál védekezni az elszürkülés ellen, ő, aki korábban mindig ragaszkodott a kötött formához, az érem, a plakett reliefszerűen zárt felületi egységéhez, most, ha óvatosan, a mások nyomdokain haladva is, de kísérletet tesz az éremalap és háttér erőteljesebb megmozgatására, felbontására és átlyukasztására, a zárt, geometrikus műtárgyhatár nyitottá, hullámzóvá, kötetlenné tételére. Mindez azonban csak tüneti kezelés.

Egy érem a kiállításról.

A kiállításon szobrok is szerepelnek, ezeknek mintegy fele portré, a művész kerámia anyagokból, kerámiaszerű formákkal mintázta meg őket. Az alakok felsőteste vázaszerűen összenyomódik, elvékonyul, a virágcsokor helyét azonban szakállas-bajuszos, busa fej vagy hosszú hajú, lányos fiúarc foglalja el. A tömeghatás, a színezés és a belső rajzolat egyaránt népművészeti inspirációra vall. A művész, aki közvetlen környezetének megörökítésével ügyesen megbirkózik, Bartók esetében kudarcot vall. Nemcsak azért nem tűnik érvényes Bartók-ábrázolásnak mellszobra, mert eltérve a megszokott képmásoktól, érzékeny, gyenge, melankolikus pillanatában ábrázolja a modellt, hanem mert ez a banalizálás, jelentéktelenné tétel nem hitelesítődik Ligeti személyes Bartók-élményének elhitető erejével. A szoborkompozíciókat — *Fáznak az angyalok, Pinkus* — anekdotikus hangulat, pittoreszken kedves életközeliség jellemzi. A *Rékassy Csabát háborgatja a múzsa* jó humorával, mozgalmas tömeghatásával tűnik ki.

Nagy Zoltán

„ITT SZÁZHÚSZ CSALÁDOT BECSAPTAK"

A Kócsag bukása

Izgatott női hang telefonált szerkesztőségünkbe: bejöhetnének-e elmondani az agárdi Kócsag üdülőszövetkezettel kapcsolatos panaszukat? És jöttek. Tizennégy nekikeseredett ember egymás szavába vágva adta elő a történetet:

A budapesti 49-es számú ügyvédi munkaközösség 1977 közepén kezdte szervezni az üdülőszövetkezetet. A Velencei-tavi Intéző Bizottság által kijelölt üdülőkörzetben négy épületből álló — egyenként 34 lakrészes — üdülőtömböt terveztek. A 23 négyzetméteres, erkélyes lakrészeket kulcsrakész átadással 200 ezer forintért hirdették. De nem ez volt az egyetlen ígéret, ami nem valósult meg.

A szövetkezetet 1978-ban alapították, 120 taggal. Mivel több mint másfél évig nem találtak vállalkozót, a házilagos kivitelezés mellett döntöttek. Ennek kezdetben mindenki örült. A tagok azért, mert azt remélték: így kevesebbe kerül az építés, a Szövosz pedig azért, mert ha sikerül a vállalkozás, jó, követendő példa lett volna. De nem sikerült.

Hihetetlen áremelés

Az első épület alapozásához 1979-ben kezdtek hozzá, és az idén nyárra készült el. Beköltözni azonban már nem lehetett. Hogy közben mi minden történt, arról a kárvallott tagoknak csak sejtéseik lehettek, mert az igazgatóság — megsértve a szövetkezeti demokrácia elemi szabályait — pontatlanul, csak a döntések után, kész helyzet elé állítva tájékoztatta a közösséget. Tavaly már tudták, hogy egy-egy lakrész ára 310 ezer forintra emelkedett. Befizették, és örültek, hogy egyáltalán elkészül. S most kiderült, hogy legalább 500 ezer(!) forintba kerül majd, ha nem többe. Ennyi pénzük nincs, s nem is tartják reálisnak, és most félnek, hogy oda a pénzük és az üdülő is.

Hogy ez a megkésett aggodalom nem alaptalan, az a minap Agárdon megtartott viharos közgyűlésen derült ki. A Fejér megyei Népi Ellenőrzési Bizottság képviselője így kezdte beszámolóját: „Itt százhúsz családot becsaptak", s még hozzátette, hogy ez bűnügy, éppen ezért a szövetkezet volt vezetői és társaik ellen feljelentést tettek. A nyomozást a rendőrség már megkezdte.

Szavai nyomán — amit a közgyűlésen részletesen kiegészített a megyei szövetség revizori irodájának vezetője is — igazi krimi kerekedett ki. Előfordul benne minden jól bevált [illegible] szabálytalan

első épület leendő tulajdonosai nyolc napon belül befizetik a különbözetet. (Ez újabb 190 ezer forint lenne.) Ha nem, el kell adni a kész épületet és az így befolyt összegből lehet tovább építkezni.

Ezek után kitört a botrány. A tagok — ki-ki vérmérséklete szerint — tiltakoztak a hallottak ellen. A vita megerősítette: a népi ellenőrzés joggal vetette korábban a tagság szemére: nem ismerik és nem is veszik a fáradságot ahhoz, hogy megismerjék és éljenek a szövetkezeti önigazgatás nagyfokú beleszólási lehetőségeivel. Mert ahogyan az elmúlt évek alatt is mindent megszavaztak, amit csak vezetőik akartak, úgy most is ez történt. Ráadásul észre sem vették, hogy ismételten csőbe húzzák őket. (A szomorú ebben az, hogy a törvényességi felügyeletet gyakorló járási hivatal és az érdekképviseletet ellátó Meszöv jelenlevő képviselői sem figyelmeztették erre őket.) A vita során ugyanis számos javaslat hangzott el a közös teherviselésről: arról, hogy a hiányzó összeget ne kizárólag az első épületre terheljék, hanem a pontos utókalkuláció és részletes mérleg ismeretében osztozzanak rajta. Ezeket a javaslatokat azonban meg sem szavaztatták. Azt viszont igen, hogy adják el — hasra ütés alapján — ötszázezerért a kész lakrészeket. Ez azonban nemcsak előnytelen, szabálytalan is. Nemcsak azért, mert 34 családot tulajdonképpen kisemmiztek, hanem azért is, mert az üdülőépítő és fenntartó szövetkezetben az épület és a közművek csoporttulajdon, a lakrészek pedig személyi tulajdonban vannak. Az eladásról ezért — a tulajdonosok érdekei ellenére — nem dönthettek volna a többi szövetkezeti tagok.

Furcsa szerepek

Hogy a Kócsag üdülőszövetkezet a továbbiakban miként boldogul, az a jövő zenéje. Ám van ebben az ügyben néhány általánosabb érvényű tisztázásra váró kérdés is. A NEB-vizsgálat és a revizori jelentés is kitért rá, hogy rendezetlen a szövetkezet és az ügyvédi munkaközösség viszonya. Pedig a tagság éppen azért volt a riasztó jelek ellenére nyugodt, mert maga mögött tudta az ügyvédi munkaközösséget. Mert mi másért kellene éppen ügyvédi segítség, ha nem azért, hogy a jog — vagyis a törvényesség és a tisztesség — keretei között tartsák a szövetkezet választott testületeinek és tisztségviselőinek a lépéseit? Az ügyvédbe ve- [illegible] meg az ilyen

Gólyabúcsú

Az ősz csalhatatlan jeleként kelnek útra a gólyák. Felvételünkön: egy még útra készülő gólyacsalád...

(Fotó: Király J. Béla)

Ökumenikus egyházi naptár

Kedd, köznap. Napi igék: Kat.: Kol 2,6–15. Zsolt 144. Lk 6,12–19. Ref.: Mk 6,30–44. 2Móz 32,15–35. Ev.: Mk 12,41–47. 4Móz 12,1–16. Ort.: Gal 2,21–3,7. Mk 6,1-7.

Regina. Latin eredetű név, jel.: királynő. Védőszentje: Regina galliai szűz vértanú (300). Virága: begónia rex. A magyarországi kat. naptárban Boldog Kőrösi Márk esztergomi kananok, Pográcz István és Grodecz Menyhért jezsuita vértanúk (a kassai vértanúk) emléknapja. A három katolikus papot a protestáns Rákóczi György hitük megtagadására akarta kényszeríteni Kassa elfoglalása után. Mivel azok erre nem voltak hajlandók, 1619-ben megkínozták és kivégezték őket. Az ort. és gör.kat. naptárban Szt. Szózon vértanú.

Ausztria lottó

A 35. héten kihúzott számok:

3, 29, 30, 37, 38, 41

A pótszám: **23**

A jokerszám: **490871**

Krónika

SZEPTEMBER

7

Kedd

Regina

A nap 6.11 órakor kél, és 19.13 órakor nyugszik; a hold 21.46 órakor kél, és 12.35 órakor nyugszik.

Ismét jön a meleg

Már több lesz a napsütés és erősödik a nappali felmelegedés. A szél mérsékelt marad. A legmagasabb nappali hőmérséklet 25 fok körül alakul.

FAKANÁLTÓL AZ ALKOTÁSIG

Asszonyságok díja

Nők a képzőművészetben — akár ezzel a címmel is megrendezhette volna újabb kiállítását a Kaposfüredi Galéria, amelynek házasszonya, K. Várnagy Márta mutatta be a két kiállítót: V. Halmos Klára grafikust és Ligeti Erika szobrászművészt. A kaposvári tárlatlátogatók a művészeket jól ismerik: gyakran szerepelnek a somogyi megyezékhely kiállításain. Géger Melinda művésztettörténész elemező tanulmánnyal járult hozzá a művek megismeréséhez.

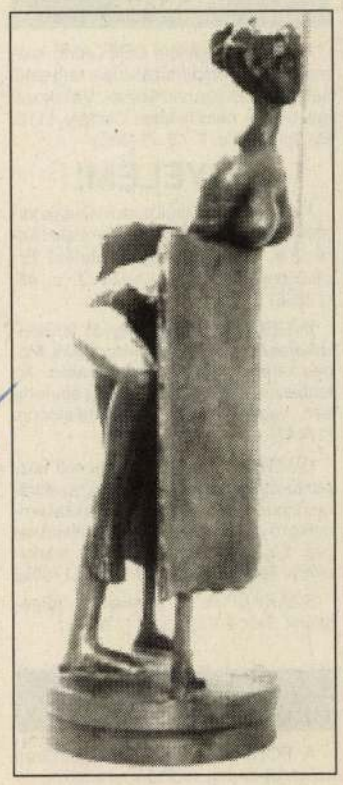

(Fotó: Csobod Péter)

Ligeti Erika szobrászművész alkotásaiból szinte sugárzik asszonyvolta: humorosan fejezi ki egyik művében ezt, a péntőbe öltöztett fakanálból egy csodálatos házasszony portréja tekint ránk. (A mű címe: Asszonyságok dícsérete.) A gyerekkor élményei közt keresendő Ligeti művészetének ihlető forrása. Ezt nem leplezi és nem is tagadja, természetesen tárja föl. A Gyerekkor című reliefeje mellé még több munkáját is felsorakoztathatnék ennek bizonyságául, de elegendő a megjelölt munka is. A nő, a nőiesség titkát fedi fel a Paraván című kislpasztikájával: a rejtőzködő szépséget, a szemérmességet fejezi ki. Történelmi kalauzunk a Kőrösi Csoma Sándor emlékére készített lapozgatójával, amelynek stációi végig kísérik a magyarságkutató életútját.

Filozófikus és lírai vénáját mutatja be a kiállításon V. Halmos Klára kaposvári grafikus, aki az 1993. évi műveivel először szerepel nyilvánosság előtt. Szinte egy megújulás tanui lehetünk ezen a tárlaton: a tájlíra sajátos képi látványán túl olyan témákkal is foglalkozik, amelyeket akár meghökkentőnek is nevezhetnénk. A Start című grafika szembesülésre készteti a nézőt: hol a kezdet és hol a vég? A kérdésekből nem fogy ki: a Miért? című grafikai lapja arra emlékeztet, hogy vajon nem fogytunk-e ki a válaszra váró kérdésekből s azokat elsöpörheti akár egy szellő-fuvallat is.

A tárlat ideje alatt a szoborparkban megtekinthetők Kling József szobrászművész alkotásai.

Horányi Barna

Ötvenéves katonaképek

7. Valahol Oroszországban 1941 telén, még a nagy bevetések előtt

Karai Sándor fronton készült képeit sorozatban közli a Somogyi Hírlap. Aki magára vagy hozzátartozójára ismer, és szeretne emlékbe egy képet, az vágja ki a kép mellett lévő számot s a kép alá írt szöveget. Küldje azt be a Somogyi Hírlap szerkesztőségébe (7401 Kaposvár, Pf.: 31.), és amint a kép elkészült elküldjük. A borítékra kérjük írják rá: Fotóposta.

Tovább épül a múzeumfalu

A tájegységek gyűjteményének létrehozásával, fennállásának 20. évfordulójára befejeződött a vasi múzeumfalu építésének első üteme; mostantól egy teljes falukép kialakítására törekednek a szombathelyi intézmény szakemberei. Ezzel az 1996-os világkiállításra el akarnak készülni, ezért Pannon Skanzen néven kft-t hoznak létre.

Tarka sorok

Csalódás

— Milyenek az emberek! Egyetlen igazi barátom volt, s az is faképnél hagyott, amikor észrevette, hogy megloptam.

Női dolgok

— Ezt a bánásmódot érdemeltem tőled, akiért feláldoztam a második fiatalságomat?!

Anyai szemmel

— Az én fiam úgy hegedül, mint a Yehudi Menuhin, mégis csak világhírű zongoraművész lett belőle.

Mozi után

— Mi tetszett legjobban a filmben?

— A szünetben a sóspere c.

Kíváncsi szomszédasszony

— Meséljen valamit a házaséletük intimitásairól, de gyorsan, mert odaég a rántásom.

Nyitott házasság

— A mi házasságunk annyira nyitott, hogy a férjem botrányt csapott, amikor megtudta, hogy nincs senkim.

Memória

— Kristálytisztán, világosan emlékszem arra, hogy pocsék a memóriám!

Jel

Az egyik halászhajó kapitányát megkérdi az újságíró, hogy mikor tér vissza a tengerről.

— Tudja, van egy csalhatatlan jelem. A hajónkon csúnya szakácsnő teljesít szolgálatot. Amikor megtetszik és már meg is csókolnám, kiadom a jelszót: irány haza!

Ha sürgős

— Rossz a kocsim fékje, kérem javítsák meg.

— Rendben. A hétvégén meglesz.

— Hamarabb nem lehet?

— Nem. Nézze mennyi kocsi sorakozik itt!

— De nekem nagyon sürgős utam van!

Mire a szerelő dühösen:

— Ha sűrgős az út, akkor minek magának fék?!

Fékezés nélkül nekihajtott

Pogányszentpéter belterületén vasárnap Grignoló Paoló vicenzai lakos személygépkocsival a ne jobboldali útpadkán szabályosan várakozó pótkocsis járműszerelvénynek. A vezető és utasa súlyosan megsérült.

SOMOGY EXPO A KARAVÁNNÁL!

Kiállítás – vásár – szórakozás!

Október 6–10.

Jelentkezzen Ön is!

Telefon: 82/411-555

Legolcsóbban a legtöbbet!

(17964)

— Társaságok, vállalkozók! A tagok vagy más magánszemélyek tulajdonát képező, használt eszközeiket elszámolhatják, az áfát visszaigényelhetik. Tel.: 82/313-384. (17421)

Használt és új bútorok, szerkényosorok, kárpitosgarnitúrák, étkezők igen kedvező áron, a Kuckó Bútorház, Kaposvár, Baross G. u. 5. sz. alatti boltjában. Tel.: 82/419-240. Nyitva: hétfőtől péntekig 8–17-ig, szombaton: 8–12-ig. (17633)

— A Táncsics Mihály Gimnázium 30 órás, önköltséges előkészítő tanfolyamokat indít, az alábbi tantárgyakból 8. osztályos tanulók részére: matematika, magyar, angol, német, biológia. Jelentkezni 1993. szeptember 30-ig, az iskola gazdasági irodájában lehet. (17917)

7400 Kaposvár, Berzsenyi u. 2/A

HIGH-TECH CENTER

Tel. & Fax: 82/313-560

SHARP FÉNYMÁSOLÓK

SHARP KALKULÁTOROK

SHARP TV ● HIFI ● VIDEO

TELEFONOK Panasonic

TELEFAXOK Panasonic

ÍRÓGÉPEK Panasonic

Super Nintendo® játékok és játék kazetták.

31 féle **TDK®** audio-video kazetta.

SHARP VL-MX 7 S, HIFI sztereo, 8 mm-es, PIP/PIP (kép a képben) kamkorder. (8631)

SOMOGYI HÍRLAP

Az Axel Springer–Magyarország Kft pártoktól független lapja

Felelős vezető az ügyvezető igazgató

Főszerkesztő: DR.KERCZA IMRE

Felelős szerkesztő:

BÍRÓ FERENC (társadalom és gazdaság), DR. TROSZT TIBOR (művelődés és kultúra)

Gyártásvezető-szerkesztő: KURUCZ FERENC. Tervezőszerkesztő: CHRIST LÁSZLÓ, KATONA A. CSONGOR, NAGY MIKLÓS.

Kiadja az AS–M Kft. Somogy Megyei Irodája

Felelős kiadó: PORDÁNY H. LÁSZLÓ irodavezető

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kaposvár, Kontrássy u. 2/a.
Telefon: 311–644 Telex: 313–360, Telefax: 312–315
Postacímünk: 7401 Kaposvár Pf. 31.

Hirdetés és reklám: telefon 311–506

Siófoki iroda (szerkesztőség és hirdetésfelvétel): Siófok Szabadság tér 9.

Telefon: (84) 311–668, Telefax: (84) 310–861

Készült a szerkesztőség számítógépes szövegszerkesztő-rendszerén.

Nyomtatta a Déli Nyomda Kft, Pécs, Engel János u. 8.

Felelős vezető: SOÓS SÁNDORNÉ

Terjeszti a Magyar Posta.

Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a hírlapelőfizetési és lapellátási irodánál (HELIR), Budapest, XIII. Lehel u. 10/a 1900., közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj egy hónapra 375 forint, negyed évre 1125 forint, fél évre 2250 forint, egy évre 4140 forint.

ISSN 0865–9125

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Ligeti Erika

Soha el nem múló fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, apósunk, testvérem, nagyapánk, dédnagyapánk

SZŰCS FERENC

Kaposvár, Füredi út 80. sz. alatti lakos, 85 éves korában, hosszantartó betegség után elhunyt. Temetése szeptember 9-én, 11 órakor lesz a kaposvári Nyugati temetőben.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága édesanyánk, nagymamánk, dédikénk

PÁVICS ILLÉSNÉ

életének 82. évében elhunyt. Temetése ma, szeptember 7-én 11 órakor lesz a somogysárdi temetőben.

A gyászoló család

Fájó szívvel tudatjuk, hogy

JÁHN FERENC

életének 52. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése szeptember 8-án, szerdán, 14 órakor lesz a fonyódi temetőben.

Gyászolják: fájdalomtól megtört szívű édesanyja, fiai, menyei, unokái és a kiterjedt rokonság.

Fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

VARGYAS FERENC

volt kutasi lakos életének 71. évében váratlanul elhunyt. Temetése 1993 szeptember 8-án, délután 15 órakor a kutasi temetőben lesz. Minden külön értesítés helyett

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk azokkal, akik ismerték és szerették, hogy

KOVÁCS JÁNOS

Kaposújlak, Dózsa György u. 3. szám alatti lakos, 1993. szeptember 5-én, hosszantartó betegség után, életének 68. évében elhunyt. Temetése 1993. szeptember 9-én (csütörtökön), 13.30 órakor lesz a kaposvári Nyugati temetőben.

A gyászoló család

INGATLAN

BALATONBERÉNYI panorámás zártkerti 1000 n-öl szántó, sürgősen eladó (megosztva is). Tel.: 85/376-035 (16772)

ELADÓ életjáradékra 2x2 szobás lakással II. o. vendéglő. Tel.: 85/376-210 (16773)

KAPOSVÁR, Arany J. u. 13/B alatt 1+2 félszobás egyedi gázfűtésű, vízórás lakás külön tárolóval eladó. Hamarics. (17853)

KAPOSVÁRON zöldövezetben tetőtér-beépítéses, négyszobás gáz-vegyesfűtéses, telefonos családi ház beépített garázzsal, melléképülettel, alatta pince, présház, teljes felszereléssel 172 n-ölön eladó. Érdeklődni: 17 óra után a 82/316-741 telefonon. (17184)

SZENTJAKABI zártkert, kis faházzal nagyon olcsón eladó. Tel.: 82/314-865. (17181)

TABON 3 szobás családi ház, lakótelek és 1000 db tégla eladó. Tab, Arany J. u. 42. (17870)

ÁDÁND, 48-as utca 28. sz. 3 szobás családi ház betegség miatt sürgősen eladó. Érdeklődni a helyszínen, délután. (17156)

JÁRMŰ

ARO 10,4-es, 2 éves műszakival és egy TMP csörlő eladó. Torvaj, Kossuth u. 33. (17871)

AUTÓFELVÁSÁRLÁS! Kaposváron a Sportcsarnok parkolójában, 1993. 09. 08-án, 16-18 óráig, használt keleti autóját készpénzért megvásároljuk: Aro, Dácia, Barkas, Wartburg, Lada, Izs, 8 éves korig, Volga 12 éves korig. Érdeklődni: 06/11274-198 telefonon. Romanex Kft. 1209 Budapest, Grassalkovich u. 131. (17662)

BARKAS eladó, friss műszakival. Tel.: 82/318-758 (17750)

CITROËN AX 11 TE fehér színű, benzines, katalizátoros, megkímélt állapotban eladó. Kaposvár, Szegfű u. 31. (17836)

ELADÓ 1981-es Subaru megkímélt állapotban, boxer motorral. Telefon: 84/320-127. (17868)

FIXPLATÓS IFA, 6 éves, jó állapotban eladó. Kaposvár, Vikár B. u. 65. 18 óra után. (17835)

FORD Escort benzines, 29 000 km-el 1.3 cm^3, új állapotban eladó. Balatonszárszó, Fő u. 42. (17587)

KARAMBOLOS Lada 2107-es, vagy 2105-ös, valamint Samarát vennék 4 éves korig. Telefon: 74/315-741. (17698)

NISSAN MICRA 4 éves, piros, újszerű állapotban, friss műszakival eladó. Tel.: 85/377-924. (17538)

RENAULT-5 Alpine 1981-es, totálkáros, ép motor, ötsebességes váltóval, rendszámmal, érvényes műszakival 30 000 Ft-ért eladó. Kovács János, Zics, Deák F. u. 22. (17873)

TRABANT 601-es, 3 éves eladó. Kaposfő, Kossuth u. 132. (17855)

VW Golf 1,1 benzines friss műszakival és Multicar M 2510 eladó. Nagyatád, Munkácsy u. 41. Tel:82/352-609. Furján. (17857)

VW bogár friss műszakival, olcsón eladó. Kaposvár, Damjanich u. 20. Berendi. (17840)

ÁLLÁS

BIZTOS jövedelem ORIFLAME kozmetikumok forgalmazásával, terjesztői hállózatának szervezésével. Vállakozói igazolvány nem feltétel. Csiffáry 1112. Bp. Igmándi u. 7. I/3. (14825)

FIGYELEM!

Konkurencia nélküli autós műszaki termék forgalmazásához vállalkozókat keresünk. Nagyon magas jutalék! Érdeklődni: Kaposvár, Kodály Z. u. 45. (17856)

INTERJET Étterem, Ságvár, felvételre keres üzletvezetőt és felszolgálót. Magas kereseti lehetőség, éves állás. Jelentkezni lehet személyesen az étteremben, vagy a 84/380-057-es telefonon. (17447)

OSZTRÁK tulajdonú budapesti központú játék nagykereskedő cég szakirányú ismeretekkel és kapcsolatokkal rendelkező vállalkozó területi képviselőt keres. Saját bemutató helyiség, telefon előny. Telefon: 06/1/215-1536. (17689)

SZAKKÉPZETT szakácsot felveszünk. Tel.: 82/320-318. (17903)

EGYÉB

A FONYÓDI Tungsram Üdülőben szept. 18-tól angol haladó és kezdő nyelvtanfolyamot indítunk. Tanfolyamok időpontja: szombat 8,30-tól 16 óráig (8 óra). Érdeklődni a 06/1/269-5292 telefonon, vagy személyesen szept. 8-11 között a Tungsram Üdülőben, Fonyód, Bartók B. u. 32. sz. alatt lehet. (17578)

BONTOTT tégla, faanyag, deszka, ajtó, ablak olcsón eladó. Kaposvár, Berzsenyi u. 13. (16854)

EGY db új 342-es KLU kazán, 110 tag dunaujvárosi 600-as 4 oszlopos radiátor, és egy Hévíz gázboyler eladó. Érdeklődni: Zamárdi, Széplak-alsó, Siófoki út 70. Gelencsér. (17875)

ESKÜVŐI RUHAKÖLCSÖNZÉS

ÁGI szalon, Balatonboglár, Március 15 tér 3. A rendelőtől 300 méter. Nyitva 10-18-ig. (16488)

HARMONIKAAJTÓ, válaszfal. Tel.: 82/318-720 (16736)

HOLLAND bálás ruha, eredeti gyűjtésben, 150 Ft/kg áfás áron kapható. Centrálbála, Pécs, Rákóczi u. 76. Tel.: 72/413-853, 336-617. (17414)

KAZÁNT vennék családi ház fűtéséhez, 30-35000 cal-at. Kaposvár, Szigetvári u. 156. (17887)

KERESKEDŐK-VÁSÁROZÓK

A "BRASSÓ" Olcsó Ruházati Nagyker őszi áruk gazdag választékával várja régi és új vásárlóit Kaposváron a Brassó u. 18. alatt. Tel.: 82/321-849. Nyitva: hétfőtől péntekig 8-17-ig, szombaton 8-12-ig. (17852)

KÁRPÓTLÁSI jegyet kp-ért vennék. 72-317-943, 72-323-350. (15321)

KÁRPÓTLÁSI jegyet veszek. Tel.: 82/310-618 (17443)

KÁRPÓTLÁSI jegyet veszek. Tel.: 82/419-910 (17592)

KÁRPÓTLÁSI jegyért megyek. Tel: 82/311-722 (17667)

KÁRPÓTLÁSI jegyet veszek. Tel.: 82/320-187 (17751)

BOLT BETÉTI TÁRSASÁG

Amerikai, NATO- és egyéb katonai ruhák nagykereskedelmi forgalmazója.

Gyakorlók, 560-6000 Ft között.
Pilóta- és páncélosoverallok, 800-4500 Ft között.
Katonai nadrágok, 360-2000 Ft között.
Pilótadzsekik, 3200-6000 Ft között.
Zászlók, kulacsok, sapkák, mellények, övek, ingek, pólók, egyedülálló választékban.
Francia és német használt ruhák, 160-1200 Ft közötti áron.

Bolt BT-raktár: Kaposvár, Jutai u., textilgyári főbejárat, raktár, telefon: (82)-319-177
Központi raktár: Szolnok, Thököly u. 85., telefon: (56)-424-455

A Budapesti Nemzetközi Vásáron levő szabadtéri standunkon reklámáron értékesítünk.

LUC és ezüstfenyőt vásárolunk, karácsonyi fenyőnek. Árajánlatot kérünk Bottyán Kft. Szolnok, Kassai u. 50. fsz. 3. (17278)

NÉMET és angol nyelvtanítást vállalok. Tájékoztatás tel.: 82/313-041. (17224)

REDŐNY, reluxa, harmonikaajtó olcsón, garanciával. Tel.: 82/315-893 (17744)

REDŐNY-reluxa. Tel.: 82/312-802. (17404)

SIÓFOK központjában büfé-söröző eladó. Telefon: 84/314-485. (17446)

SZŐLŐOLTVÁNYOK, csemege bor, lugasszőlők termelői áron, árjegyzéket díjmentesen küldök. Valiskó szőlész, Gyöngyös, Aranysas. (16356)

VADÁSZOK! Orosz infra kereső távcső (puskára is szerelhető) olcsón eladó. Kaposvár, Kazinczy u. 9. (17838)

ÁLLAT

FEHÉR HÚSCSIBE

eladása szeptember 10-11-én 8-16 óráig, 12-én 8-12 óráig. Porrogszentkirályon a futballpálya mögött. 90 Ft/kg. (17847)

ALBÉRLET

KAPOSVÁRON a Zselic áruház közelében összkomfortos, gázfűtéses, 1,5 szobás lakás 2 diáklánynak kiadó. Tel.: 17 óra után 82/317-583. (16441)

KAPOSVÁRON 2 szobás, gázos lakás, hosszabb távra kiadó. Érdeklődni, a 321-692-es telefonon, 18 órától. (17676)

KÜLÖN bejáratú, olcsó albérleti szobát keresek heti 2-3 alkalomra Kaposváron. Ajánlatokat 17810 számra a kiadóba. (17810)

Bv kft

PÁLYÁZAT

A PATIK, VARGA és TÁRSAIK Gazdasági Tanácsadó Társaság, mint a csokonyavisontai Rákóczi Mg.Tsz. fa. felszámolója nyilvános értékesítésre meghirdeti a gazdálkodó szervezet alábbi vagyontárgyait:

I.

A. Ingatlanok

- 500 fh. tehenészeti telep berendezésekkel
- Hízómarha telep berendezésekkel
- Burgonyatároló
- Lajosmajorban lévő állattartó telep
- Lóistálló
- Raktárépület
- Géptelep berendezéssel
- Központi irodaépület
- Volt keltetőépület
- Vegyszerraktár
- 12 db szolgálati lakás

B. Ingóságok

- Erőgépek, munkagépek, teherautók
- Motoros sárkányrepülő
- Raktári készletek
- Biogiliszta, gilisztahumusz
- Csővázas gépszin

C. Üzletrészek, részvények

- Agrokémia, TSZKER, MEZŐBANK, KAPOSFARM, TAURINA
- Üdülőhasználati jog

Az értékesítésre kerülő vagyontárgyak a hirdetés megjelenését követő 8 napon belül a helyszínen megtekinthetők és azokról bővebb felvilágosítást ad a felszámoló helyi megbizottja: Duga Lajos, Csokonyavisonta, Széchenyi u. 164. Tel.: 30.

Az értékesítés lebonyolításáról és feltételeiről tájékoztatás kérhető a felszámolótól (8840 Csurgó, Széchenyi tér 12-14. Tel. és fax: 82/352-899).

II.

A benyújtandó pályázatoknak tartalmazniuk kell:

1. A pályázó adatai (név, cím, cégkivonat, adószám).

2. A megvásárolni kívánt vagyontárgyak és az ajánlott vételár pontos megjelölése.

3. Fizetési feltételek meghatározása és fizetőképesség igazolása.

4. Az ajánlott vételár 10%-ának bánatpénz címén a felszámolónál történő letétbe helyezése.

III.

A pályázatok benyújtásának helye, ideje és módja:

1. PATIK, VARGA és TÁRSAIK Gazdasági Tanácsadó Társaság 8840 Csurgó, Széchenyi tér 12-14. Tel.: 82/352-899.

2. A pályázatokat két példányban, zárt, feladó nélküli borítékban, "CSOKONYA" jeligével kérjük személyesen benyújtani vagy tértivevénnyel feladni.

3. A pályázatok beérkezési ideje: 1993. szeptember 16-a, 8 óra.

A pályázatok nyilvános bontására Csokonyavisonta, Xantus J. u. 25. sz. alatt, 1993. szeptember 16-án, 10 órakor kerül sor, melyen kérjük valamennyi pályázó személyes megjelenését.

A pályázatok bontását követően kerül sor a pályázók személyes meghallgatására és a közel azonos pályázatok versenyeztetésére, majd ezt követően az eredményhirdetés azonnal megtörténik.

Az elbírálásnál előnyt élvez, aki egyben történő, illetve több egység együttes megvásárlására tesz ajánlatot.

A felszámoló fenntartja a jogot, hogy elégtelen pályázatok esetén ne hirdessen eredményt.

A felszámoló felhívja a szövetkezet tagjait és hitelezőit, hogy elővásárlási jogukat a nyilvános értékesítésen gyakorolhatják.

Dr. Varga János
ügyvezető

(17721)

Patik & Varga
Gazdasági Tanácsadó Társaság
8840 CSURGÓ, SZÉCHENYI TÉR 12-14. TEL.:és FAX 82/352-899

MAI MŰSOR

Kaposvár Szivárvány du. 5 és 7: IDÉTLEN IDŐKIG (mb., am.). **Barcs** 7: CLIFFHANGER - FÜGGŐ JÁTSZMA (mb., am.). **Marcali** 7: TISZTESSÉGTELEN AJÁNLAT (mb., am.).

TELEVÍZIÓ

Budapest 1

6.05: Falutévé. 6.25: Határtól - határig. 6.35: Üzlet. 6.45: Híradó. 7.00-9.00: Napkelte. 9.00-12.00: Napközi. 9.30: Anyasgias világ. 10.30: Maigret. 11.30: Játék. 12.00: Déli harangszó. 12.22: Deutschland Spiegel. 16.00: Híradó. 16.10: Telis-televideó '93. 16.15: Népzenei magazin. 16.25: Hatalom és szenvedély. 17.15: Anyák. 17.40: Cimbória. 17.55: Meselánc. 18.10: Álljunk meg egy szóra! 18.25: Kérdezz! Felelek. 18.50: „Veletek vagyon mindennap..." 19.07: Barta. 19.30: Híradó. 20.05: Telesport. 20.25: A Guldenburgok örököse. 21.15: A tudomány határain. 21.35: Egy legendás primabalerina: Szalay Karola. 22.15: Titkok és talányok. 22.40: Sportvarázs. 0.20: Híradó.

Budapest 2

10.00: Parlamenti Napló. 16.00: Műsorajánlat. 16.05: Mit ér az ember, ha vidéki...?! 16.20: Együtt A Földért. 16.40: Könyvek könyve. 17.05: Elektor kalandor. 17.10: Viaja al espanol. 17.25: Korforduló. 18.00: Délutáni egyenleg. 18.10: Körzeti híradók. 18.30: Korkép. 19.30: A boldog család. 20.30: Stúdió '93. 21.25: Mindent vagy semmit! 22.00. Esti egyenleg. 22.25: 24 óra. 22.50: A sövények mellett Uszka I.

Szív Tv

19.00: Műsorajánlat. 19.10: Primatorna. 19.35: Gyermekek képernyője. 20.00: Különjárat. 20.40: Szív Tv-shop. 20.45: Brutális cowboy. 22.25: Íme a Protecta! 22.40: Mindennapi jóga.

Duna Tv

16.00: Hírek. 16.10. Fekete Villám kalandjai. 16.35: Noé bárkái. 18.05: Nekem ne lenne hazám? 18.20: Maja, a méhecske. 18.45: Dunahíradó. 19.00: „Egy szoknya, egy nadrág". 20.05: Kordokumentum. 22.25: Hírösszefoglaló.

Osztrák Tv2

15.00: Hársfa utca. 15.30: Oldalpillantások. 15.40: Hangverseny. 16.20: Ausztria kincsesház. 16.45: A világ vallásai. 17.30: Tájékozódás. 18.00: Bill Cosby-show. 18.30: Igen vagy nem. 19.00: Tartományi élet. 20.00. Kulturális magazin. 20.15: Slágerparádé. 21.07: Külföldi tudósítások. 22.00: Híradó. 22.30: Club-2. 0.45: Hírek.

MŰHOLDPROGRAMOK:

PRO 7

4.20: lassie. 4.45: Flipper. 5.10: Mr. Belvedere. 5.35: Rajzfilmek. 7.00: Varázlatos Jeannie. 7.25: Hármak társasága. 7.55: Bűnvadászok. 8.55: Cheyenne. 11.20: Kezdeti nehézségek. 11.50: Roseanne. 12.20: Matlock. 13.20: Az elveszett világ. 15.00: Bűnvadászok. 15.55: Mr. Belvedere. 16.25: Varázslatos Jeannie. 16.55: Rajzfilmek. 18.25: Hármak társasága. 18.55: Kezdeti nehézségek. 19.25: Roseanne. 20.00: Híradó. 20.15: Excalibur. 23.05: T. J. Hooker. 0.05: Szerződés a halállal. 1.45: Hírek. 1.55: Én, a kém. 2.55: Kaszkadőrök. 4.25: Hírek.

SAT 1

5.10: Fiatal és nyugtalan. 6.00: Jó reggelt a SAT 1-gyel! 9.15: Szomszédok. 9.40: Trapper John. 10.30: Bonanza. 11.20: 5x5. 11.50: Szerencsekerék. 12.30: Fiatal és nyugtalan. 13.20: Trapper John. 14.15: Szomszédok. 14.45: Bonanza. 15.45: Ürszekerek. 16.45: 5x5. 17.20: Mindent vagy semmit. 18.30: Sugarbaker lányok. 19.00: Hírek. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Népzenei slágerek. 21.10: Rendőrségi magazin. 22.00: Labdarúgás. 23.00: Tévétükör. 23.40: Erotikus magazin. 0.10: Ki a legjobb férfi? 1.00: Ürszekrek. 1.50: Sugarbaker lányok.

RTL

6.00: Híradó. 7.00: Halló, Európa - jó reggelt, Németország! 9.00: A Főnök. 10.00: Gazdag és szép. 10.30: 227. 11.00: Forró nyeremény. 11.30: Családi párbaj. 12.00: Magazin. 12.30: A Springfield-sztori. 13.20: Kalifornia klán. 14.10: Hétköznapjaink. 15.00: Gyilkosság a hobbija. 16.00: Beszélgetés. 17.00: Ki itt a főnök? 17.30: Borzasztó kedves család. 18.00: Fiatalok magazinja. 18.45: Híradó. 19.10: Robbanékony. 19.40: Jó idők, rossz idők. 20.15: Miami Vice. 22.00: Beszélgetés. 23.05: L. A. Law. 24.00: Törvény és rend. 1.00: Borzasztó kedves család. 1.35: Ki itt a főnök? 2.05: A Főnök. 3.00: Beszélgeés.

RÁDIÓMŰSOR

Kossuth rádió

4.30: Reggeli krónika. 8.10: Törvénykönyv. 8.20: Műsorismertetés. 8.40: Napközben. 11.05: Társalgó. 12.00: Déli krónika. 12.30: Ki nyer ma? 12.40: Falurádió. 12.50: Külpolitikai figyelő. 13.05: Vendég a háznál. 13.15: Az Állami Népi Együttes zenekara játszik. 13.30: A római katolikus egyház félórája. 14.05: Klasszikusok mindenkinek. 14.55: Versarchívum. 15.05: Az én újságom. 16.00: Délutáni krónika. 16.10: Mindennapi gazdaság. 16.20: Zenefórum. 17.05: Történelmi tükör. 17.25: A Szabó család. 18.00: Esti krónika. 18.30: Ráadás. 19.05: Sportvilág. 19.30: Jó éjszakát, gyerekek! 19.40: Várady Szabolcs irodalmi összeállítása. 20.05: Népi táncmuzsika. 20.30: Határok nélkül. 20.50: Beszélni nehéz. 21.50: Petőfi özvegye. 21.49: Kamarazene. 22.00: Késő esti krónika.

Petőfi rádió

4.30: Hajnali kalendárium. 6.03: Reggeli csúcs. 7.40: Sportreggel. 8.05: Slágerfilmek - filmslágerek. 8.50: Helykereső. 9.03: Zöld telefon: 138-8082. 9.10: Zene-szó. 10.55: Gordiusz plusz. 11.03: Családi persely, avagy a pénz is boldogít. 11.15: Művészbejáró. 11.45: Én csak egy buta nő vgyok. 12.00: Asztali muzsika. 13.00: Hírpercek. 13.10: Dixieland parádé. 14.00: Mindenki másképp csinálja. 15.03: Akár hi-fi, akár nem... 16.00: Csúcsforgalom. 17.05: Kataposa. 17.32: Premier. 18.30: Helykereső. 19.05: Hullámhossz. 19.50: Lenny Kravitz lemezéről. 20.20: Szerelm két hangra. 21.00: Hírpercek. 21.10: Őszi koncert. 21.50: Jazzmelódiák. 22.30: Érintés.

Bartók rádió

6.00: Muzsikáló reggel. 9.05: Pódium. 10.05: Szülőföldem, utak, munkák. 11.00: Luisa Miller. 11.40: Országok, tájak zenéje. 12.05: Hangverseny délidőben. 14.05: Auf Deutsch gesagt. 14.20: Alammermoori nász. 15.18: Romantikus zene. 16.05: Bemnutatjuk új felvételeinket. 16.35: Az Uppsalai Egyetem férfikarának felvételeiből. 17.00: Kilátó. 17.50: Gondolatok a Crescendo szimpózium után. 18.05: Operaáriák. 19.00: Cimbalomzene. 19.35: Rézfúvószene. 20.01: Teleobjektív. 20.16: Purceli: Arthur király. 22.05: Az európai cigányság. 22.30: Frncia kamaramuzsika. 23.17: Fél évszázad osztrák zenéje.

Pécsi rádió

5.55-9.00: Hajnaltól reggelig. 12.00: Szerb nemzetiségi műsor. 13.30: Horvát nemzetiségi műsor. 15.00: Déldunántúli hírmagazin. 16.00: Pannónia Rádió műsora. 18.00: Regionális német anyanyelvű műsor. 19.30: In der Mutterschprache. 20.00: Na materinjem jeziku. 20.30: Na maternjem jeziku.

Juventus rádió

6.00: Reggeli robogás. 8.00: Árubörze-valuta-munka- zene. 8.50: Rendőrségi hírek. 9.00: Tetszik hallgatni? 10.00: Őskor a hőskor. 11.00: Vicc verseny. 11.40: Magyar nóta. 12.00: Csevegő szaxi. 13.00: Zenés beszélgetések. 14.00: Tanulótanács. 15.00: Pap Parittya Gyöngyösi Tibor popzenei műsora fiataloknak. 16.00: Csevegő szaxi. 17.00: Zenei összeállítás. 18.00: Orvosi tanácsok. 19.00: Falutévé reggeli adásának ismétlése. 20.00: Napi aktualitások.

Tájékoztatjuk Tisztelt Ügyfeleinket, hogy hirdetésüket a siófoki irodában 1993. szeptember 7–21-ig 12–13 óráig vesszük fel.

(18192)

Import PADLÓSZŐNYEGEK

299 Ft/m^2-es *reklámártól* 63 színben
valamint műanyagpadlók nagy választékban!

Babócsa
Renáta Bútorház, Kossuth u.17.
Balatonföldvár
Padlószőnyegbolt, Dobó u.16/a.
Balatonszárszó
Építőanyagtelep, Szemesi u.9.
Berzence
Vegyes Diszkont, Kossuth u. 163.
Csurgó
Varga és Társa Bt, Petőfi tér 8.
Fonyód
Gisz Kft, Béke u.4.
Hencse
Mini Vegyesüzl., Kossuth u.39.
Kaposmérő
Fortunáta Ker.Bt, Rákóczi u.27.
Kaposvár
Kripton Kft, Nemzetőr sor 3.
Segesd
Kolibri, Kossuth u.44.
Siófok
Three-Ász Bútor Bt, Fő u.99.
Som
Lakásfelsz., Ady u.64.
Somogyszob
Gazdabolt, Petőfi u.6.
Szőlősgyörök
Vegyesker., Szabadság u.21.

Importőr: PÉCSI-KER KFT

LIGETI Erika

MN 1999. szept. 28.

LIGETI ERIKA grafikakiállítása Vincze László papírmerítő műhelyében tekinthető meg Szentendrén (Angyal u. 5.).

tos felmérést készített a
'Az apátsági romoktól délre
vő magaslaton áll a hajdani
- kopár faltöredék; nyugati
entiméter, északi vonala 1
s téglának hossza 27
entiméter".[5] Az ásatást -
- itt is szükségesnek
lna-rom" megjelöléssel
örnyékét szemléltető

allány Gábor végzett ásatást
okumentáció ezideig nem
énykepet ismerünk, melyen
5 méter magas nyugati
árok iránya.[7] *(3-4. kép)* A
azonban egy keveset
nyeirõl: "Csallány Gábor
lomtól és az Árpád-emléktõl
másik, régebbi templomot

ák Károly, történeti anyagát
t ezúton is köszönetemet fejezem
-én zártam le.

LIGETI ERIKA

Kelet-Magyarország

1998. VII. 16.

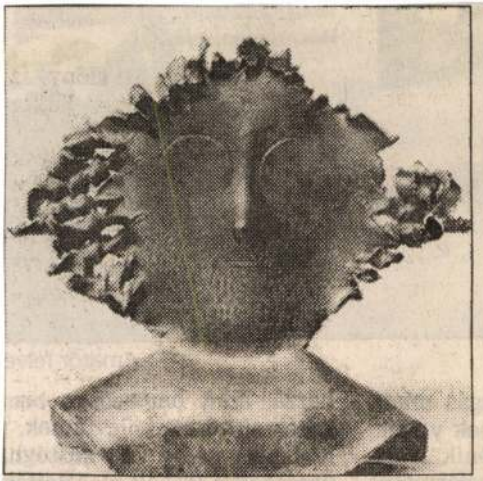

A nyíregyházi Városi Galériában július 6-ig tekinthető meg Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész — akadémiai székfoglaló — tárlata. Képünkön az alkotó Király Vili című kisplasztikája látható

KM-reprodukció

L. Kovásznai Viktória. Fejezetek a magyar éremművészet sortonetéből. Bp., 1999 Argumentum, M. Numizmatikai Társulat

Névmutató*

Alföldi János 94
Asszonyi Tamás 135, 138, 140–142, *153*

Beck Ö Fülöp 25–26, *38*, 40, 44–45, 47, *52–54*, 61, 64, 67, 70–72, 76, 96–99
Berán Lajos 46, 48, 62, 64, 66, 73, 93–94, 96, 98–106, *113–118*
Bernsee József 13
Bethlen Gyula 42, 50
Bezerédy Gyula 44, 50
Boehm József Dániel 10, 12–15, 17, 19–20, 24, *30–31*
Boldogfai Farkas Sándor 95
Borsos Miklós 98, 132–133, 137, 139–140, *146*
Bödy Kálmán 95
Brüll Moritz 13
Budahelyi Tibor 135, 138, 142, 144, *159*

Czinder Antal 124–131, 134, 140–142, *147–150*

Csíkszentmihályi Róbert 133, 137, 141, *154*
Csíkvári Péter 136, 138
Csiky Tibor 136, 138, 142, *159*
Csillag István 46, 50, 61, *77*, 98
Csiszér János, Zs. 94, *119*
Csúcs Ferenc 95, 98, *120*

Edvi Illés György 97
Egyed Emma, Sz. 98
Esseö Erzsébet 74, 76, *119*
Exner Károly 22, 26, *34*, 93

Ferenczy Béni 124, 132, 139–140, 144, *146*
Ferenczy István 10, 12, 17, *28–30*, 92
Fémes Beck Vilmos 68–71, 74, 76, *80–82*, 96
Friedrich Ferenc 142, 145

Gaál István 98
Gáti Gábor 98, 141, 143, 145, *160*
Gerl Károly 15–17, 19, 21–22, *31–33*, 93, 98

Hafner Arnold 45, 48, 50, 61–62, 73–74
Holdas György 143, 145, *160*
Horváth László 144, 145

Ispánki József 97–98
Iván István 98

Jittner Antal 13
Juhász Gyula 47, 50, *77*

Kallós Miklós 98
Kalmár János 142, 145
Karl Henrik 11–12, 16, *28*
Kenéz László 133, 137, *157*
Kiss György 98, 142, 144–145, *160*
Kiss Kovács Gyula 140–141, 145, *159*
Kiss Nagy András 98, 133, 136–137, 140–142, 144, *156*
Kovács László, Cs. 135, 138, 144, *158*
Kövesházi Kalmár Elza 65, 76

Ligeti Erika 134–135, 137, 140–141, 144, *155*
Lóránfi Antal 15–17, 22, 25, *35*
Lugossy Mária 136, 138, 142–144, *157*

Madarassy Walter 94, 9
122
Mayer Elek 15, 17, 21, *3*
Merényi Gina 98
Mester Jenő 98
Moiret Ödön 62, 65–67,
Murányi Gyula 42, 47, 5

Nagy István János 135, 1

Palotás József 135, 138,
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10,
Reisner József 19, 21–22
Reményi József 46, 50,
73, 76, *84–85*, 94, 97
Renner Kálmán 98, 110–
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15–
92–93
Schwartz István 15–17, 1
Seidan Wenzel 9–10, 14,
Soltra E. Tamás 144–145

* A névmutató csak a magyar éremművészek neveit tartalmazza.

Ligeti Erika

A HÉT FILMJEI

Bajtársak voltunk

A műalkotások főszereplőinek foglalkozása olykor valóban lényeges mozzanata a mondanivalónak; így a fényképész, vagy a filmoperatőr is — mostanában több példa akadt már rá — jelképes foglalkozás lehet. Hiszen a fotós, az operatőr az élet eleven valóságának megörökítője, s egyben — bizonyos értelemben — teremtője, vagy legalábbis módosítója.

Andrej Nyekraszov — a *Bajtársak voltunk* című szélesvásznú szovjet film záró főirata szerint — a szovjethatalomért vívott küzdelem idején valóban élt, eredeti felvételeit a szovjet archívum őrzi. A Krím birtokáért vívott harcban az intervenciós csapatoktól egy felvevőgépet zsákmányoltak; ezt adták Nyekraszov vöröskatona kezébe, mert ő valaha fényképésztanuló volt; így örökítette meg bajtársait, így végzett légi földerítést, így fényképezte le a vöröskatonák győzelmes harcát.

A róla készült film azonban nemcsak a régi harcok emlékét idézi föl (ha csak ezt tenné, semmivel sem válna ki a hasonló filmek hosszú sorából), hanem egy ember művésszé formálódásának belső folyamatát ábrázolja, s ebben a folyamatban az elnyomottak felszabadulását példázza. Olykor kritikus szemléletről is tanúskodik a film, s ezzel azt bizonyítja, hogy magára nézve is kötelezőnek tartja azokat a feltételeket, amelyeket a történet a művészet, az alkotás, a társadalmi cselekvés lényegeként érzékeltet. A szovjet filmművészet új törekvéseinek jegyében készült érdekes filmet Jevgenyij *Karelov* rendezte.

Verseny a javából

Megkezdődött a szórakoztató filmek nyári áradata: örvendetes, hogy az első bemutató — *jó film*, csupa mulatságos ötlet, elegendő öngúnnyal. Természetesen színes, panoráma-szélesvásznú, térhatású hanggal; mindez közrejátszik abban, hogy a világméretű autóverseny vidám története ízlésesen szórakoztat. Hozzájárul a sikerhez Jack *Lemmon*, Natalie *Wood* és Tony *Curtis* jókedélyű komédiázása. Közben-közben természetesen a férfi és a nő versengéséről is szó esik, a vidám filmtörténeti idézetekre ismerhetünk, elsősorban a burleszk klasszikusaira emlékezik a film, amelyet különben Stannak és Pannak ajánl a címfelirat.

Z. L.

Búcsúzás

Önéletrajzi regényből, Johannes R. *Becher* művéből készítette az NDK-ban Egon *Günther* ezt a filmet. Az önéletrajz, a személyes élmény meghatározta a film hangvételét, formanyelvét is. A *Búcsúzás* a főszereplő látószögéből mutatja be a környezetet, s ez a csapongó emlékezet szűrőjén át, szubjektív, kritikai ábrázolásban jelenik meg. Gazdag, érzékletes a *Búcsúzás* képi világa. Olykor ábrándos, máskor groteszk a filmre vitt emlékfolyam.

Az író az első világháború előtt és alatt volt gyermek, kamasz, zsenge ifjú. Ezt az időszakot mutatja be a film, a császárkor militarizmusát, nacionalizmusát, zord nevelési gyakorlatát, azt a közeget, amely — ma már világos — a fasizmusnak is táptalaja lett. Az ifjú főszereplő, az államügyész fia, megriad otthonának áporodott légkörétől, gyűlöli apja rideg prédikációit, megérzi maga körül az embertelenséget, az álszent fegyelem, a szigor antihumánus tartalmát. A sors sokfelé viszi a szülői ház terrorja ellen lázadó ifjút. A fiatalember ismerkedik a szerelemmel, a művésztársasággal. A háború kitörésekor tanúja a német nép elkábító nacionalista propaganda hatásának, míg eljut a sorsát meghatározó felismerésig, kapcsolatba kerül a munkásokkal.

Gondolatgazdag, atmoszférikus film a *Búcsúzás*, olyan világot hoz szubjektív kamerával emberközelbe, amely így ma már kevéssé ismert, holott igen nagy szerepe volt mindabban, amit a két világháború és a közötte lezajlott keserves időszak hozott az emberiség, kivált Közép-Európa számára.

My fair Lady

A musical nálunk is jól ismert, a *My fair Lady* filmváltozatának híre régen eljutott hozzánk. Most már a moziban is látható, szuper szélesvásznon, impozáns kiállításban kiváló színészek alakításaival. Megcsodálhatjuk — ha a műfaj kedvünk szerint való — Audrey *Hepburn* báját, mozgáskultúráját, kedvességét. Rex *Harrison* eleganciáját, fölényes színészi tudását, a szépséges koreográfiát, az előkelő bál színes káprázatát. Kitűnően előadott énekszámok, bőségesen adagolt romantika, látványosság és némi humor jellemzi a filmet, amelynek készítői nem takarékoskodtak a pénzzel. Nagy üzletre készültek, s nem is csalódtak.

Belfagor a pokolból

Aki még nem unja Vittorio *Gassman* kalandhős-paródiáit, újra megtekintheti a népszerű művészt, ezúttal a XV. században, ahová a nagy Gassman, azaz Belfagor egyenesen a pokolból érkezik egy megbízatással: szítson háborút Firenze és Róma között. Az emberbőrbe bújt ördög Firenze uralkodó hercegét, Lorenzo Medicit provokálja Róma nevében. Pontosabban: nem magát a herceget, hanem gyönyörű leányát, akit nyilvánosan megszégyenít. Nem ismertetjük a mozgalmas és piláns földöntúli komédiát. Annyit azonban elárulunk, hogy a film legkedvesebb figurája nem a tehetséges, de az utóbbi években már önmagát ismétlő Gassman, hanem egy régebben és ritkán látott másik színész, Mickey *Rooney*, aki megkorosodott Puckként bűvöli a film szereplőit. Hogy a film maga mennyire bűvöli a közönséget, az már ízlés és mozinézési gyakorlat dolga. Ugyanis aki végignézte az utóbbi évek szórakoztató filmimportját, meglehetős fásultsággal tekinthet az újabb szuperprodukció elé. Az újszülött kalandfilmnézőnek azonban minden Gassman-komédia új.

V. A.

Richard Burton a jövő évben több hónapra abbahagyja a filmezést, hogy eleget tegyen az oxfordi egyetem meghívásának. Shakespeare-ről tart előadássorozatot az egyetemen. Nem idegen számára a téma; 1944-ben szerzett angol irodalomból diplomát Oxfordban, és a filmezés mellett is rendszeresen folytatta Shakespeare-tanulmányait.

♡

Richard Strauss A hallgatag asszony című operájának előadásával nyitották meg a X. wiesbadeni május-fesztivált. Az előadást Heinz Wallberg vezényelte. A fesztiválon nyugatnémet, amerikai, francia, olasz, csehszlovák együttesek vesznek részt.

ANNA-ÜNNEP

Molnár Géza drámája Debrecenben

Talán nem egészen eredeti, de mindenképpen érdekes és fontos a témája *Molnár* Géza színművének, amelyet a Tanácsköztársaság jubileuma alkalmával a debreceni Csokonai Színház mutatott be. A két testvér — két életút problematikájával sok filmben, regényben, színdarabban találkozhattunk már, de úgy látszik, hogy ez az egy családon belüli drámai sarkítás és ellentét jó lehetőségeket rejteget még az irodalom számára.

Molnár Géza például a kiterjedt rokonságú Botár-családot jó dramaturgiai érzékkel úgy helyezi bele a Tanácsköztársaság eseményeibe, a győztes tiszai hadműveletek menetébe, hogy közben belső drámákat is mozgat a nagy konfliktusok szomszédságában. A család oszlopától, Botár Balázs zászlóaljparancsnoktól megválunk ugyan az első felvonás végén, de a színen marad a két fiú, akik közül István, az újságíró, a forradalom, Gábor, a jogász, az árulás útját követi és járja végig, a Tanácsköztársaság leverése után is.

A családi konfliktus által adott képlet talán túlságosan steril; árnyékok megmutatására, lényegesen összetett jellemek ábrázolására a szerző nem vállalkozik. Arra azonban nagyon kedvező és szerencsés alkalmat biztosít ez az alaphelyzet, hogy színre léphessenek 1919 eseményeinek jellegzetes képviselői, és ilyenformán a történelmi ábrázolás is hitelt-érdemlően szerephez jusson. A továbbiaknál lényegesen jobban sikerült az *Anna-ünnep* című darab első felvonása; elevenebbek itt az epizódok, több a drámai mozgás, feszesebbek a szituációk. A második felvonás már narratívabb megoldású, és a szokványos motívumok is most tűnnek inkább elő, néhány jó drámai pillanat társaságában. A harmadik felvonás első jelenetében izgalmas, várakozásteli a légkör, de a befejezésben, amikor elveinek feladására szeretné az egyik testvér rábírni a másikat, már kevés meglepő fordulat következik, hiszen mindezt túlságosan előkészítette az író.

Az irodalmilag csiszolt, néhány szereplőjén át a Tanácsköztársaság forradalmi szellemét is sikeresen megidéző *Anna-ünnepet* vendégként *Both* Béla állította színpadra Debrecenben. Rendezése szolíd és kulturált, valamennyi jelenet sajátosan egyéni ízt kap, és a forradalmi ítélkezés epizódja különösen jól telítődik drámai feszültséggel.

Nagyon markánsan, nemes férfiassággal jellemzi a Botár-család fejét *Sárosdy* Rezső, érdekesen vázolja fel egy árulóvá lett, minden gazságra kész fiatalember életútját *Fonyó* István. Testvéreként *Dózsa* László rokonszenves igyekezettel ad egyéni színt ennek a nem nagyon alaposan kidolgozott, drámai hősnek. *Gerbár* Tibor, a család gazdagparaszt rokonát alakítja, derekas munkával, dohogó kedélyességgel, az ellenforradalmi hadsereg alezredesét pedig *Bánygyörgyi* Károly, a szövegén jóval túlmenő árnyaltsággal, a típusalkotás helyes igényével formálja meg. A nőknek jelentéktelenebb feladat jut a drámában, mégha a cím a női főszereplőre, Annára utal is; az ő nevenapján teljesedik be a Botár-család végzete. Annát *Szakács* Eszter, Anna anyját *Ujvárossy* Kati játssza, és szerepel még többek között a darabban *Novák* István, *Fekete* Edit és *Kiss* László. *Simor* Ottó gyáva főhadnagya találó jellemrajz.

Az *Anna-ünnepnek* a színpadi játékhoz nagyon kedvező légkört teremtő díszleteit *Csányi* Árpád, korhű kosztümeit *Greguss* Ildikó tervezte.

(g. i.)

Ligeti Erika szobrai és érmei

a Derkovits-teremben

Eredeti tehetség a *Derkovits-teremben* első gyűjteményével jelentkező *Ligeti* Erika szobrász. Nem ismeretlenként azonban, hiszen több, nagy csoport kiállításon láthattuk munkáit. Stúdió-bemutatókon, és a vásárhelyi kiállítások állandó, sikeres részvevője. Mestere egyben a vásárhelyi nyári kolóniák patrónusa: *Szabó* Iván. De előre jelezhetjük, hogy témaválasztása és formaadása egyéni, vagyis az önkifejezés teljes szabadságát élvezte mestere szárnyai alatt is. Ez pedig mindkettőjük dicséretére válik.

A fiatal szobrásznő két, egymásnak csaknem ellentmondó érzéstartalmat fejez ki munkáiban. Az egyik a túlcsorduló érzelem a gyengébbek, különösen a gyerekek iránt. Ez a túlcsordulás pedig nem mézcsordulás, mert ebben is jelentkezik a másik, a csöppnyi irónia, ami máshol-máskor fanyar humorba vált. Az érzelmi telítettség érthető és indokolt a kismamánál, egy alig pár hetes bébi minden gyengédséget kiváltó, állandó közelségében. De a gyerekszobrokkal, ezekkel a félszeg bájjal álldogáló kis fafigurákkal már jóval előbb találkoztunk, s valójában ezzel hívta magára a figyelmet. Apró szobrai közül elbűvölő az eggyé vált *Kislovas* és nem utolsósorban az egyetértő humorral és plasztikailag is érdesebben formált *Dolgozó király*. De hát mit dolgozik egy király? Ül a földön koronásan, palástban és a térdén tart egy kicsi katedrálist, vagyis tervez, építtet, alapít.

Derű és dráma, szatíra és pátosz telíti érmeit, de még nagy kifejező erejű portréit is, különösen csúfolódva önmagával. A csaknem ötven darab közötti kis remeklések találhatók. Invencióbőségét bizonyítja a *Bábfesztivál* 12 variációja, amelyben, híven a valósághoz — nagy szerepet kapnak a pompásan mintázott kezek. A nagyon várt kisbabát, vagy a nagyon szeretett fivért lírai bensőséggel, de a szonett formaszigorával fogalmazza gyermektenyérnyi felületre. Che Guevara emlékét, a forradalmárt és az embert, két, roppant érdekes felfogású érme őrzi. Álom és valóság, konkrét személy és elvont gondolat szép arányban ötvöződik az érmeken. Jean Louis Barrault, vagy egy másik bohóc, *Madár, Mese, Múzsa, Új bolygó és tengermélye, Hippy* és *Lohengrin* a címe és ábrája számos munkájának, ezek inspirálták erős hullámverésű érzelmeit és gondolatait. Nyílt szívvel és szellemmel fogadja be a világ dolgait, hogy szubjektív élménnyé forrósítsa az objektív látványt s mindezt bronzba fogalmazza az ár-apály elemi erejű, tiszta ritmusára.

Ez a kisplasztika legújabbkori szobrászatunk javából való. S nem először ötlik fel a gondolat, hogy képzőművészetünk egészében élen jár az éremművészet, s így kívánatos volna egy nagyobb, az eddigi — 1945 utáni — összeteljesítményt legjobb darabjaiban képviselő kiállítás megrendezése. Ebben is Ligeti Erika megkülönböztetett helyre tarthat számot.

Oelmacher Anna

NAPLÓ

Május 8

Ligia Macovei festőművésznő, a Román Népköztársaság érdemes művésze szerdán Budapestre érkezett. Részt vesz kiállításának pénteki megnyitásán a Műcsarnokban. A román festőművésznő már több külföldi országban mutatta be műveit, budapesti kiállításán mintegy száz festmény és grafika szerepel.

♡

A rádió májusi „Sajtókonferenciá"-jának témája az oktatásügy. Május 19-én a Művelődésügyi Minisztérium képviselői válaszolnak a kérdésekre, amelyeket május 12-ig lehet beküldeni a rádióba.

~

Roman Karmen dokumentumfelvételeinek felhasználásával készítette — írta és rendezte — a Granada című új szovjet filmet Konsztantin Szimonov. A megrendítő filmet — amely az 1936-os spanyol polgárháborúnak állít művészi emléket — zárt körű vetítésen mutatták be a Fészekben.

♤

Két fiatal angol zeneszerző, Peter Maxwell Davies és Nicholas Maw egy-egy művét is bemutatják pénteken az Országos Filharmónia kamaratermében mai magyar komponisták műveinek társaságában. Vasárnap az Egyetemi Színpadon, ugyancsak hazai szerzők kamarahangversenyén, hangzik el első ízben a budapesti koncertközönség előtt Davies „Saeven in nomine" című kompozíciója.

∞

A margitszigeti Művészsétányon újabb bronzportrékat állítanak fel idén. Kodály Zoltán mellszobrát Pátzay Pál, Radnóti Miklós portréját Vigh Tamás, Balassi Bálint mellszobrát Tarr István készíti el. A fővárosi tanács még további tizenkét író és művész — közöttük Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Jókai Mór és József Attila — mellszobrának fölállítását tervezi. Madách Imre egész alakos bronzszobra, Vilt Tibor műve, nem a Művészsétányra kerül, hanem valószínűleg a lebontott Ybl fürdő helyén létesített tér díszíti.

A szocialista országok kulturális és művészeti szakszervezetei vezetőinek varsói tanácskozásán Vass Imre, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének főtitkára vezeti a magyar küldöttséget. A tanácskozáson két magyar referátum hangzik el: arról, milyen szerepük van a művészeti szakszervezeteknek az új gazdaságirányítási rendszerben, és arról, milyen tapasztalatokat szereztek eddig a művészeti tömegmozgalmak vezetői a nemzetközi együttműködésben.

✢

Karácsonyi Irén festőművész kamarakiállítását május 9-én délután nyitják meg a Hazafias Népfront XI. kerületi bizottságának rendezésében a Karinthy Frigyes út 9. szám alatti Népfront-klubban.

⊕

Bostonban a Silver Mask Színház vasárnap bemutatta Karinthy Ferenc nálunk már nagy sikerrel játszott két egyfelvonásosát, a Bösendorfer-t és a Gőz-t. Az amerikai sajtó igen meleg hangú kritikákat közölt mindkét darabról.

♠

A Verdi-requiem május 12-i előadásán az Erkel Színházban, szerdai közlésünkkel ellentétben, nem Déry Gabriella, hanem Forgács Éva énekel. Simándy József sem működik közre az előadáson, a tenorszólót Réti József tolmácsolja.

✉

A mai képzőművészet bemutatására múzeumot létesítenek Antwerpenben. Az épület Le Corbusier tervei szerint készül. A terveket az építőművész örökösei díjmentesen adták át a városi tanácsnak.

◇

Az utóbbi időben Londonban már 900 000 font értékű műkincset loptak. A rendőrség körében felvetődött az a kérdés, hogy nem egy műgyűjtő milliomos áll-e a lopások hátterében? A lapok felhasználják ezt az alkalmat, hogy elmondják azt a történetet, midőn a párizsi Louvre-ból valaki ellopta a Mona Lisát, s két évig az ágya alatt őrizte.

✦

Az ősember hobbyja a kagylógyűjtés volt. Erről írt az Oggi című olasz lap. Ennek bizonyítékát megtalálták a kutatók a történelem előtti ember egykori lakóhelyén, főleg barlangokban. Nincsen szó véletlenről, hanem igazi gyűjtőszenvedélyről, gyűjtemények maradványairól. Sokszor találtak a barlangokban olyan megkövesedett kagylókat, amelyek jelenlétét ezeken a helyeken csakis a tudatos gyűjtés magyarázhat meg, amelyet az őskorban nem is kevesen műveltek.

◇

Ruzicskay György műveiből kiállítás nyílt meg Kanadában, a St. Catharines városi Brock egyetemen. Húsz festményt és negyven rajzot mutatnak be a kiállításon.

Rádió- és televízió-megállapodás Magyarország és Románia között

A Magyar és a Román Rádió és Televízió elnökei, *Tömpe* István és Valeriu *Pop*, szerdán délben Bukarestben aláírták a két intézmény 1969—70-re érvényes együttműködési munkatervét. Az aláírás után Valeriu Pop nyilatkozatában elmondotta, hogy a baráti megértés szellemében megtartott tanácskozáson nem csupán szakmai megegyezés született, hanem kifejezésre jut a megállapodásban mindkét fél ama törekvése is, hogy Magyarország és Románia sokoldalú együttműködésével — a más OIRT-országokkal ápolt harmonikus kapcsolatok szellemében — kölcsönösen megismertessék a két nép alkotásait és tovább erősítsék a két nép és a két ország barátságát.

SZÍNHÁZAK MAI MŰSORA

Állami Operaház: Orfeusz (C. bérl. 9.) (7) — **Erkel Színház:** Bohémélet (3. bérl. 8.) (7) — **Nemzeti Színház:** Az ember tragédiája (7) — **Katona József Színház:** Varsói melódia (7) — **Madách Színház:** Éjjeli menedékhely (7) — **Madách Kamara Színház:** Nincs előadás. — **Vígszínház:** Spanyolul tudni kell (7) — **Pesti Színház:** Furcsa pár (7) — **Thália Színház:** Akiért a harang szól (7) — **József Attila Színház:** Mona Marie mosolya (7) — **Fővárosi Operettszínház:** My Fair Lady (7) — **Kis Színpad:** Urak és elvtársak (fél 8) — **Egyetemi Színpad:** Virágnak virága (8) — **Kamara Varieté:** Amerikából jöttünk (du. 6 és fél 9) — **Mikroszkóp Színpad:** Tessék továbbmenni (fél 9) — **Állami Bábszínház:** A három kövér (de. 10); Jánosvitéz (du. 3) — **Zeneakadémia:** M. Áll. Hangversenyzenekar (vez. Rudolf Barsai, közr. Kovács Dénes) (Tavaszi bérl. D. sor.) (fél 8) — **Kamaraterem:** Montág Lajos hangv. (fél 8).

Sürgősen és olcsón eladók az alábbi gépek és felszerelések:
1 db esztergapad 1000-es és
1 db 1500-as,
1 db rakodóhíd,
1 db keménységvizsgáló berendezés,
1 db kézi lemezhenger,
1 db karos lemezolló

Különféle célgépek, lemez megmunkáló kisgépek és munkaasztalok

Előzetes telefon: 450—755

Magánszemélyek részére a Műszaki Bizományin keresztül

MÁTÓL A CORVIN MOZIBAN!

MY FAIR LADY

SZÍNES, PANORÁMA, SZÉLESVÁSZNÚ FILMMUSICAL

Főszerepben:

AUDREY HEPBURN, REX HARRISON

MÁTÓL A MARGITSZIGETEN! A VÖRÖSMARTY KERTMOZIBAN!

VERSENY A JAVÁBÓL

SZÍNES, PANORÁMA, SZÉLESVÁSZNÚ, AMERIKAI FILMVÍGJÁTÉK

Főszerepben:

NATALIE WOOD, JACK LEMMON, TONY CURTIS

Ma kezdődik a magyar békehónap

A hagyományos tavaszi békehónap a társadalmi és tömegszervezetek közös nagygyűlésével csütörtökön kezdődik. A nyitóünnepségen, az építők Rózsa Ferenc székházában megjelenik majd *Ha Van Lam* nagykövet, a Vietnami Demokratikus Köztársaság Párizsban tárgyaló kormányküldöttségének helyettes vezetője és *Tran Hoai Nam*, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottságának tagja, a párizsi béketárgyalásokon részt vevő két küldöttségnek, a Vietnami Demokratikus Köztársaság, illetőleg a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front delegációjának helyettes vezetője is.

A tavaszi békehónap keretében május 8-a és június 17-e között *számos békegyűlés és nemzetiségi összejövetel* teremt majd fórumot arra, hogy elmélyüljön hazánkban is a VDK iránti szolidaritás, s hogy a gyűlések részvevői hangot adjanak az Európa biztonságát fenyegető neonácizmus elleni érzelmüknek.

A békehónap nagy nyitánya után minden megyében lesz nagygyűlés, s ezeken az ünnepségeken társadalmi és politikai életünk vezetői méltatják a magyar békemozgalom *húszesztendős eredményeit*, ismertetik a jövő feladatait.

Vietnami Demokratikus Köztársaság kormányának négy, illetőleg a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front öt pontos állásfoglalásának realizálásáért. Az amerikai küldöttség viszont — a dél-vietnami bábkormánnyal együtt — makacsul ragaszkodik elfogadhatatlan követeléseihez.

Tran Hoai Nam hangsúlyozta, hogy a vietnami nép hősiesen tovább harcol — szabadságnak teljes kivívásáig.

Magas rangú vietnami vendégek Budapesten

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa és az Országos Béketanács meghívására szerdán magas rangú vietnami vendégek érkeztek Budapestre: *Ha Van Lau* nagykövet és *Tran Hoai Nam*, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottságának tagja, a párizsi béketárgyalásokon részt vevő két küldöttségnek, a Vietnami Demokratikus Köztársaság, illetőleg a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front delegációjának helyettes vezetője.

A vendégeket a Ferihegyi repülőtéren *Erdei* Ferenc, az Elnöki Tanács tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, *Mátyás* László, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára, dr. *Réczei* László, az Országos Béketanács alelnöke, *Sebestyén* Nándorné, az Országos Béketanács titkára, valamint a Külügyminisztérium több vezető munkatársa fogadta. Megjelent a fogadtatásnál *Nguyen Van Phuc*, a VDK magyarországi nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front budapesti állandó képviseletének ideiglenes vezetője.

A vendégek — akiket a párizsi gépből kilépve Erdei Ferenc köszöntött — megérkezésük után rövid sajtónyilatkozatot adtak.

Ha Van Lau sajnálattal szólt arról, hogy a párizsi megbeszélések eddig nem válhattak érdemi tárgyalásokká. A VDK küldöttsége megfelelő jóakarattal érkezett a francia fővárosba, hogy erőfeszítéseket tegyen a megegyezésért, a

Eredményes műszaki fejlesztés

a Budapesti Vegyiművek idei programjában

Méltán emlegetik vegyipari körökben a *Budapesti Vegyiműveket* „a hazai kémiai ipar bölcsőjeként", hiszen több mint száz esztendővel ezelőtt indult meg a termelés a vállalathoz tartozó egyik üzemben. A mai öt gyáregységből álló nagyvállalat eredményeiről, kutatásairól, a *Budapesti Nemzetközi Vásárra* történő felkészüléséről adott tájékoztatást *Poros* Tamás igazgató és *Petrási* Tibor, a vállalat osztályvezetője.

A Budapesti Vegyiművek évente 1,2 milliárd forint értékű árut állít elő és döntő szerepet tölt be a mezőgazdaság növényvédőszerrel történő ellátásában.

A termelés 12 százaléka kerül exportra, 15—18 exportképes terméke van a vállalatnak *és 31 országgal tartanak kereskedelmi kapcsolatot a Chemolimpex révén.* A szocialista országokba irányuló kivitel értéke 1,8 millió rubel, a nyugati exporté tavaly 530 000 dollárt tett ki és az idén szeretnék a 860 000 dolláros kivitelt elérni.

A vállalat igazgatója részletesen szólt a kutatásokról, erre a célra tavaly 10 milliót költöttek. Elhatározták, hogy a *Hidasi Brikettgyárat* átveszik, a fejlesztési alap terhére 50 millió forint bankhitelt vesznek fel és az 1970-ben induló vidéki ipartelepen 200 dolgozóval megkezdik a termelést.

A szénsavellátás további javításának programja

Patronból júniusban érik el a tavalyi mennyiséget

A kormány Gazdasági Bizottsága a nehézipari miniszter és az Országos Anyag- és Árhivatal elnökének előterjesztése nyomán megtárgyalta a répcelaki Szénsavtermelő Vállalat helyreállítási ütemét *és a szénsavellátás várható alakulását.* A vállalat helyreállítására a Nehézipari Minisztérium programot dolgozott ki, amely fokozatos és lényeges javulást ígér szénsavellátásunkban. Az év eleje óta mind az iparban szinte nélkülözhetetlen ipari szénsavat, mind az élelmiszeriparban szükséges szénsavat egy ideig *importálták.* Az előállításhoz alkalmas berendezéseket sietve rendbehozták, s így március 23-án megkezdődhetett a hazai gyártás. Iparunk most már teljes szükségletét kielégítheti a hazai termelésű ipari szénsavból.

Továbbra is jelentős importra szorulunk élelmiszeripari szénsavból. Májusban 740, júniusban 950 tonna, a szikvíz és üdítő ital telítéséhez szükséges élelmiszeripari szénsavat hozunk be külföldről. *Az ellátás rövidesen javul,* mert május végén a péti Nitrogénművekben működni kezd az a berendezés, amely havonta 500 tonna élelmiszeripari szénsavat állít majd elő.

Répcelakon július 1-én kezdődik meg teljes kapacitással, napi 30 tonna szénsav előállításával a gyártás, majd július közepén Mihályiban is elkezdődik az élelmiszeripari szénsav termelése, ami újabb napi 25 tonnát jelent. A múlt hónapban a tavaly áprilisi szénsavpatron mennyiségnek csak tíz százalékát hozták forgalomba, májusban ez az arány 65—70 százalékra növekszik, s *júniusban érjük el a múlt évi mennyiséget.*

Vita a Margitsziget távlati fejlesztési tervéről

Szó sem lehet toronyház építéséről

Üdülő-pihenő jellegű park legyen a sziget

A XIII. kerületi Hazafias Népfront vitát hirdetett meg a Margitsziget távlati fejlesztési tervéről, amelynek előadói *Giltner* Andor, a fővárosi tanács vb. közmű- és mélyépítési főigazgatóságának vezetője és *Barát* Etele, a Budapesti Városépítési Tervező Vállalat tervezőmérnöke voltak.

Az előadók ismertették a fővárosi tanács döntését, amelyben meghatározta a Margitsziget helyzetét, funkcióját és kitűzte a feladatot, a sziget részletes rendezését. A határozat értelmében *a Margitszigetnek védett, üdülő-pihenő jellegű park célját kell szolgálnia* és e cél elérésére mind az egyéni, mind a csoportérdekeket a közérdeknek kell alárendelni. A részletes fejlesztési terveken most dolgoznak és azok megvalósítása gyökeres változásokat követel. Ezek között szerepel *azoknak a létesítményeknek felszámolása, illetve kitelepítése, amelyek nem illenek a sziget jellegéhez,* a közlekedés olyan rendezése, amely a pihenők nyugalmát, az ősnövényzet fennmaradását és a sziget esztétikai képét nem zavarja. A közlekedési elképzelések változatai közül a fővárosi tanács azt az elgondolást támogatja, amely a teher- és személyautó-forgalmat — az autóbuszközlekedés és a célfuvarok kivételével — *teljesen kitiltaná a szigetről.*

Érdekes tervekről számoltak be az előadók az egyes épületek, létesítmények bővítésével, kiegészítésével kapcsolatosan. *A Nagyszállónak a bővítéssel párhuzamosan fürdőszálló jelleget is kívánnak adni,* amennyiben a szállóval szoros kapcsolatban *felépítenék a volt Ybl-fürdő helyén az új reprezentatív termálfürdőt.* A fővárosi tanács állást foglalt amellett is, hogy a szálló célját csak a fák koronáját meg nem haladó magasságú épület szolgálhatja, *semmi esetre sem lehet szó a szigeten toronyház építéséről.*

Tervezik a Palatinus-strand bővítését is, egyrészt új medencékkel, a Dunára kihelyezett uszodákkal, másrészt kiúszókkal télen is igénybe vehető új, szabadtéri meleg vizű medencével.

A két előadó által ismertetett elképzeléseket a jelenlévők *élénk vitája* követte.

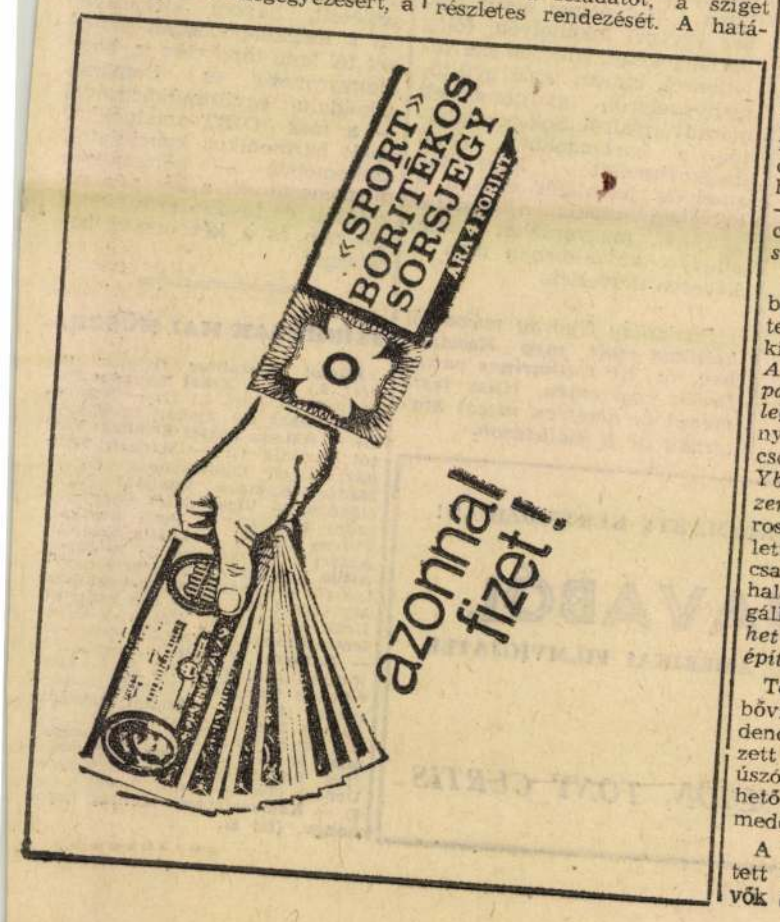

Magyar pártküldöttség érkezett Párizsba

A Francia Kommunista Párt Központi Bizottságának meghívására szerdán magyar pártküldöttség érkezett Párizsba. A delegációt *Komócsin* Zoltán, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, a Politikai Bizottság tagja vezeti. A küldöttség tagjai: *Aczél* György, a Központi Bizottság titkára és *Várkonyi* Péter, az MSZMP KB külügyi osztályának helyettes vezetője.

A magyar pártküldöttséget az orlyi repülőtéren az FKP részéről Georges *Marchais*, a Központi Bizottság titkára, a Politikai bizottság tagja üdvözölte. A fogadáson jelen voltak Jean *Kanapa* és Jean *Fabre*, a Központi Bizottság tagjai, továbbá *Mód* Péter, hazánk párizsi nagykövete.

Utcát neveztek el Sólyom Lászlóról

Kegyeletes ünnepséget rendeztek szerdán délelőtt Budapesten, a II. kerületi Eszter utcában, amelyet *Sólyom* László altábornagyról neveztek el, aki a magyar néphadsereg első vezérkari főnöke volt, s a személyi kultusz idején elkövetett törvénysértésnek esett áldozatul.

A márvány emléktáblánál a Himnusz hangjai után *Csémi* Károly altábornagy, a honvédelmi miniszter első helyettese, a néphadsereg vezérkari főnöke méltatta Sólyom László életútját, munkásságát, majd *Kovács* Pál vezérőrnagy és *Oláh* István vezérőrnagy miniszterhelyettesekkel együtt a Honvédelmi Minisztérium nevében koszorút helyezett el a márványtáblára. Megkoszorúzták az emléktáblát a Budapesti Pártbizottság és a fővárosi tanács, a Belügyminisztérium és a Magyar Partizán Szövetség képviselői is. A család koszorúját Sólyom László özvegye és gyermekei helyezték el.

Ugyancsak szerdán délelőtt a Farkasréti temetőben a Honvédelmi Minisztérium képviselői és a családtagok megkoszorúzták Sólyom László sírját.

KGST-fényképkiállítás Moszkvában

A szovjet fővárosban a KGST megalakulása 20. évfordulójának jegyében fényképkiállítás nyílt. Az ünnepélyes eseményen megjelent *Szipka* József, hazánk nagykövete. A kiállítást Nyikolaj *Faggyejev*, a KGST titkára nyitotta meg, hangsúlyozta, hogy húsz év alatt a KGST-országok hatalmas fejlődést értek el. — A kiállítás — mondotta — csupán vázlatos képet ad a KGST-együttműködés keretében elért eredményekről. A nyolc hatalmas tablón a magyar anyagban több szocialista üzemünk fényképe szerepel.

Kállai Gyula előadása az MSZMP Politikai Akadémiáján

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Akadémiájának előadás-sorozatában szerdán, az Építők Rózsa Ferenc-Művelődési Házában *Kállai* Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az országgyűlés elnöke *„Szocialista államunk életének fejlődésének néhány időszerű kérdése"* címmel előadást tartott.

Részt vett az előadáson *Nemes* Dezső, a párt politikai bizottságának tagja, *Kisházi* Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, jelen volt az MSZMP Központi Bizottságának, az Elnöki Tanácsnak és a forradalmi munkás-paraszt kormánynak több tagja, politikai és társadalmi életünk sok ismert személyisége.

A beszéd részletes ismertetésére visszatérünk.

Összhangban a népgazdaság távlati terveivel

Szerdán befejeződött a Magyar Tudományos Akadémia CXXIX. közgyűlése. Az eltelt három nap folyamán a közgyűlésen és az osztályüléseken termékeny eszmecsere folyt.

Dinamikus vita színhelye volt a záróülés, amelyen az elnökségi beszámoló határozati javaslatát mérlegelték, korrigálták, egészítették ki és vitatták meg az Akadémia tagjai. S ha a felszólalások során akadtak is ellentmondások, maximalista törekvések, egészükben mégis egy célt szolgáltak: *a Magyar Tudományos Akadémia testületi szerepét országos viszonylatban fejleszteni, s nem csökkenteni óhajtották.*

A felszólaló akadémikusok régi problémaként vetették fel az Akadémia testületében *a vitaszellem hiányát.* Ez — állapították meg — nemcsak a különböző tanácskozásokon, vagy az Akadémia összes ülésein jelentkezett, hanem a tudományos minősítések odaítélésében is. Többen úgy vélték, hogy a „válogatás nélküli" minősítés a Tudományos Minősítő Bizottság, illetőleg a minősítés mechanizmusában rejlik. *Erdey-Grúz* Tibor, az Akadémia főtitkára e felszólalásokra reflektálva megállapította, hogy a tudományos minősítésekben előforduló „szépséghibákért" nem a minősítés mechanizmusa a hibás. A tudományos minősítés a tudósok közreműködésével történik; *a tudományos közszellemnek kell tehát olyannak lennie, amely kizárja a szubjektivizmust a fokozatok oda-, vagy onnan nem ítélésében.*

Az Akadémia legfontosabb céljának, *a társadalmi haladás előremozdításának* valamenynyi felszólaló akadémikus hangsúlyt adott. Ezzel kapcsolatban sürgették azokat a nélkülözhetetlen gazdasági, kánderpolitikai, tudományszervezési és tudománypolitikai reformokat, amelyekkel e célkitűzések megvalósíthatók. A közgyűlés által elfogadott határozat tartalmazza is a szükséges tematikát.

Az Akadémia hosszú távú tudománypolitikai irányelveinek megalapozása érdekében kidolgozza majd az irányítása alá tartozó fontosabb tudományterületek fejlődési prognózisait, *összhangban a népgazdaság távlati terveivel.* E tervek megalkotásánál azonban — mint ezt többen is hangsúlyozták — *nem szabad figyelmen kívül hagyni az egyes tudományágak sajátosságait, a kiemelt tudományokat.*

A határozat kimondja: *folytatni kell az egyes tudományágak fejlődésének mélyreható elemzését, vizsgálni a fejlesztés szükségességét és reális lehetőségeit. Biztosítani kell a legfontosabbnak tartott kiemelt kutatásoknak mint összakadémiai feladatoknak a támogatását.*

Sok javaslat hangzott el a kutatási bázis fejlesztésére vonatkozóan, de kevesen vitatták. Az új kutatási irányok művelését lehetőleg — mint a határozat is hangsúlyozza — *a meglevő intézmények keretében kell biztosítani.* S mint oly sokszor, most is hangsúlyt kapott az egyetemi tanszékek kutatási lehetőségeinek jobb kihasználása. A hozott határozatok alapján az Akadémia remélhetőleg most már realizálja is, hogy a kutatóintézetek munkatársai — az eddiginél intenzívebben — vegyenek részt az egyetemi oktatásban.

A zárótanácskozáson sok szó esett a tudományos káderek kiválasztásáról, továbbképzéséről. A felszólalók egyértelműen állapították meg, hogy ezt az évek óta húzódó problémát most már meg kell oldani: *a tudósképzésnek összhangban kell lennie a kutatási feladatokkal.* Mielőbb csökkenteni szükséges az intézetekben és más kutatási helyeken a hierarchikus megmeredvedést. Serkenteni kell azt a törekvést, hogy az akadémiai intézetek kutatói alkalmazott és fejlesztő kutató helyeken, valamint a felsőoktatásban időleges elhelyezkedéssel megfelelő tapasztalatokat szerezzenek. *Az akadémiai intézeteknek is hasonló módon kell segíteniük a felsőoktatásban és a gyakorlatban dolgozó kutatók továbbképzését.*

Örömmel kell üdvözölni az Akadémiának azt az elhatározását is, hogy intézeteiben az állások betöltésénél — a lehetőségek szerint — *kiszélesítik a pályázati rendszert.* Nem feledkeztek meg az erkölcsi ösztönzők alkalmazásánál, a különböző díjak és kitüntetések odaítélésénél a szélesebb tudományos és társadalmi közvélemény igénybevételéről.

A közgyűlés határozata külön pontban foglalkozik *a nemzetközi tudományos együttműködéssel,* amelynek élénkítését tartja szükségesnek. A nemzetközi együttműködés keretében különösen fontos a kapcsolat elmélyítése a Szovjetunió Tudományos Akadémiájával, más tudományos intézményeivel és a többi szocialista ország tudományos akadémiáival. Az ez évben megkötendő új egyezményekben és munkatervekben gondot kell fordítani a formalitásoktól mentes érintkezési lehetőségek kibővítésére, a tudományos együttműködési témák összeállítására, valamint az intézetek közvetlen tudományos kapcsolatainak további szélesítésére.

(r. f. k.)

Csaknem 200 osztrák cég vesz részt a BNV-n

Naponta kamionok egész sora hozza Ausztriából Budapestre a BNV osztrák kiállítóinak bemutatásra szánt anyagát. Az osztrák cégek körében ez évben is nőtt a BNV iránti érdeklődés, és *annyi volt a jelentkező, hogy valamenynyit nem is tudtak fogadni,* de a cégek számát és kiállításaik méretét, anyagát tekintve részvételük ismét rekordnak számít, vagyis túlhaladja az előző évekét. A pavilonban, amelyet az osztrák szövetségi kamara 1967-ben építtetett — bár 2100 négyzetméternyi terület áll a kiállítók rendelkezésére — csak mintegy 100 céget tudnak elhelyezni, és csaknem ugyanennyi cég a különböző szakosított kiállításokon kap helyet.

Az osztrák cégek hivatalos kollektív kiállítását az Osztrák Szövetségi Kamara gazdaságfejlesztési intézete szervezi. A Szövetségi Kamara képviselői azzal indokolták a nagyarányú részvételt, hogy a két ország között hagyományosak, s növekvőek a kereskedelmi kapcsolatok, előnyt jelent a földrajzi közelség is, és nem kevésbé ösztönöztek az előző vásárokon aláírt eredményes üzletkötések sem. A Magyarországra irányuló osztrák export értéke 1967-ben 48 millió, 1968-ban 52 millió dollár volt, s az osztrák cégek Magyarországról 1967-ben 34, 1968-ban pedig mintegy 40 millió dollár értékű árut vásároltak. A Budapesti Nemzetközi Vásáron helyet kapnak mindazok a fontosabb gyártmánycsoportok, amelyek a magyar importőrök körében érdeklődésre tartanak számot; kiállítanak többek között gépipari termékeket és egyéb műszaki berendezéseket is.

A mongol nagykövet búcsúfogadása

Magaizsavin *Zsamszran*, a Mongol Népköztársaság budapesti nagykövete szerdán este fogadást adott abból az alkalomból, hogy a közeljövőben végleg távozik Magyarországról. A fogadáson megjelent *Fehér* Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Nagy* Józsefné könnyűipari miniszter, dr. *Beresztóczy* Miklós, az országgyűlés alelnöke, *Puja* Frigyes, a külügyminiszter első helyettese, dr. *Sághy* Vilmos, a mezőgazdasági- és élelmezésügyi miniszter első helyettese, *Lugossy* Jenő, a művelődésügyi miniszterhelyettes, *Tordai* Jenő külkereskedelmi miniszterhelyettes, dr. *Pesta* László, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének alelnöke.

členená lomenými oknami a opornými piliermi. Na juž. strane bočný vstupný portál, lomený, s got. prútmi v ostení. Hlavný oltár so stĺpovou architektúrou a s obrazom Krstu Krista, z pol. 18. stor. Bočný oltár sv. Alžbety vdovy s plastikami sv. Alžbety, sv. Petra a Pavla apošt., z pol. 18. stor. Ostatné vnútorné zariadenie z pol. 18. stor.

Kostol (ev. a. v.; bývalý nemecký), na starom základe z r. 1686, postavený v r. 1694, upravovaný v 2. pol. 19. stor. Jednoloďový priestor s polygonálnym uzáverom a s bočnými emporami. Fasáda z r. 1618 s neoklasicist. Do štítového priečelia vtiahnutá veža v hornej časti členená štítmi s limsovými hlavicami a krytá ihlanom. Oltár s obrazom Krista na hore od *B. Székelya* z 2. pol. 19. stor. Korpus z r. 1712.

Kostol sv. Štefana kráľa (kat.; farský, pôvodne stavený v r. 1873—1874, historizujúca stavba, bohato rovaná klasicist. a neorenes. architektúrou. Do štítového priečelia vstavaná veža s nárožnou kamennou armatúrou je do výšky ochodze hranolová, za ňou hlbková, poklačaje ako šesťboká, zastrešená stanovou baňou, na ktorej je vysoká lanterna. Fasády členené klasicist. pilastrami a priebežnou rímsou. Na boč. dvoch oltároch obrazy sv. Ladislava a sv. Barbory z r. 1874 od *K. Jakobeyho*.

Kaplnka barok. z 2. pol. 18. stor., zastavaná do centrálneho podlažia. Vo vnútornej časti arkády, kryté pruskou kleňbou, centrálna časť krytá kupolou. Hlavný oltár pseudogot. s dievčenskou sochou P. Márie z 18. stor. Sú tu ešte dva klasicist. z pol. 19. stor., renovovaná r. 1821. S plastikami Krista na kríži, P. Márie, sv. Jána a Márie Magdalény.

Pamätné tabule v Harmónii na vile „Bratislava“, na počesť príslušníka sovietskej armády V. I. Stolbová, ktorý padol 8. apríla 1945. Zhotovená z odliateho skla, v hornej časti tabule pol. trét padlého, pod ním ruský a slovenský text.

Modra sa vyrátnia za starej rímskej osady v poli pri lese a na mieste, kde sa nestáročnou na hodou dňa 20. decembra 1855 narodil Ľudovít Štúr, budove bývali kňazi, kde sa uchýlil Ľ. Štúr, keď vi ev. a. v. gymnázia. Tabuľa z čiernej žuly, ktorá lená r. 1956 k stému výročiu úmrtia Štúra — na horárni, ktorý bol odlitý z bronzu. Veštikovi, ktorý na mája 1848 sprevádzal ul. č. 65, na dvojpodlažnom Ľ. Štúr v rokoch 1850—1856. Zhotovená z bronzu a odhalená r. 1925 — na Štúrovej ul. č. 80, dvojpodlažnom dome, v ktorom

tára, vyňatie spod právomoci župy, niektoré privilégiá zabezpečujúce rozvoj hospodárskeho života a obchodu s vínom). V r. 1388—1414 bola Stiborovým poddanským mestečkom, ktorý jej opäť r. 1404 dal určité slobody a práva hosp. a správneho charakteru. Od pol. 15. stor. dostala právo usporiadať každoročné trhy. Z tejto doby pochádza aj pôvodná gotická časť kostola, ktorá bola v 16. stor. prestavaná v renesančnom slohu. Z tohto obdobia pochádza aj veľká časť opevnenia mesta, ktoré bolo v 17. stor. ešte rozšírené a doplnené o ďalšie bastióny. Z tohto obdobia pochádza aj veľká časť opevnenia mesta, ktoré bolo v 17. stor. ešte rozšírené a doplnené o ďalšie bastióny.

Mestská brána je situovaná do stredovekého opevnenia mesta, ktoré bolo v 17. stor. ešte rozšírené a doplnené o ďalšie bastióny. Z tohto obdobia pochádza aj veľká časť opevnenia mesta, ktoré bolo v 17. stor. ešte rozšírené a doplnené o ďalšie bastióny.

Mestská brána je situovaná do stredovekého opevnenia mesta, ktoré bolo v 17. stor. ešte rozšírené a doplnené o ďalšie bastióny. Z tohto obdobia pochádza aj veľká časť opevnenia mesta, ktoré bolo v 17. stor. ešte rozšírené a doplnené o ďalšie bastióny.

1856 zomrel Ľudovít Štúr. Zhotovená z čiernej žuly, odhalená v r. 1956; — na budove MsNV z príležitosti 800. výročia založenia Modry. Zhotovená z mramoru, vo vrchnej časti dekorovaná bronzovým reliéfom (znakom mesta Modry); od-

[illegible] tvorcu spisov-
[illegible] 1815—1856). Skla-
[illegible] mramoru.
[illegible] podstavci sto-
[illegible] na vysokom
[illegible] ako
[illegible] Štúra. Po pravej i ľavej strane súso-
[illegible] — Ďalšie
[illegible] podstavcoch predstavujú bojovní-
[illegible] Matošku* (1938).
[illegible] na stĺpoch Mariánskeho stĺpu v Holo-
[illegible] mliečnej doline, na mieste, kde Ľudovít Štúr v roku
[illegible] tom aj text
[illegible] vyrytý na lavičke, zhotovenej z kameňa.

Náhrobník na cintoríne pri hrobe Ľ. Štúra. Autorom plastiky nad hrobom je sochár *J. Kostka*.

KRÁĽOVÁ

Kostol (ev. a. v.) v Kráľovej, postavený roku 1875 v historizujúcom slohu, inšpirovanom román. prvkami. Renovovaný r. 1952. Halový priestor s polygonálnym uzáverom a emporou. Fasáda členená lizénami a podstrešnými lichými oblúčkami. Vstavaná veža krytá ihlancom. Vnútorné zariadenie z čias poslednej úpravy r. 1952. Kaplnka neoklasicist., postavená r. 1863, renovovaná r. 1941. Jednoloďová stavba s rovným uzáverom. V neoklasicist. fasáde vstavaná veža. Vnútorné zariadenie z 20. stor.

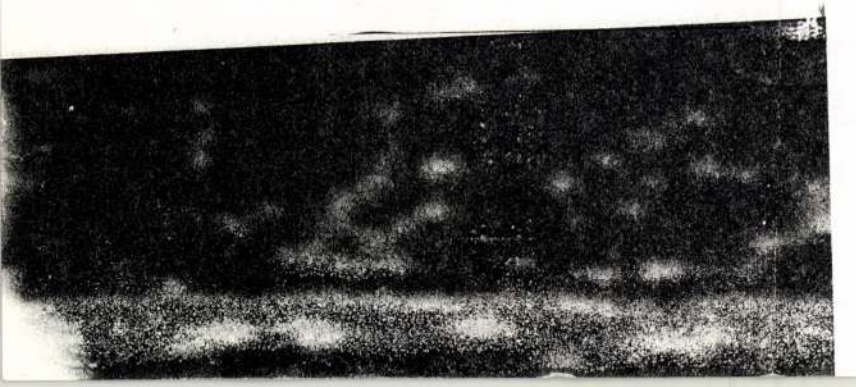

Rutinos játékkal keltették életre Verdi remekművét

Rigoletto a Barlangszínházban

„Meg vagyok magammal elégedve és azt hiszem, nem fogok tudni jobbat alkotni" – mondta Verdi az 1851-es velencei diadalmas bemutató után, a Rigoletto elsőprő sikerét látva. A mű meghódította a világot, Magyarországot is, és az idei ünnepi heteken eljutott a fertőrákosi Barlangszínházba. A trubadúr, Aida, Don Carlos, Nabucco, Álarcosbál, Simone Boccanegra Verdi-operák után a Magyar Állami Operaház társulatának közvetítésével. Mindkét előadását telt házas forró siker koronázta. Verdinek ez a remekműve Victor Hugo A király mulat című drámájából írt Piave-szövegkönyvre készült, a cenzúra miatt megváltoztatott címmel. Három felvonásra tagolódik. Mantovában játszódik a XVI. században három képzelt fő helyszínen: a hercegi palotában, Rigoletto háza körül, Sparafucile kocsmája előtt. Szereplői fő- és közrendűek, udvaroncok, lovagok, apródok, alabárdosok.

A Barlangszínház ideális világában a magyar operajátszás fiatal, új színész-énekes gárdája és kitűnő zenekara rutinos összjátékkal keltette életre Verdi remekművét *Palcsó Sándor* rendező, *Dénes István* karmester koncepciózus irányításával, egyszerű, lényegre törő, természetes környezetbe simuló díszletezéssel, korhű jelmezekkel. A főbb szerepeket *Daróczy Tamás* (mantuai herceg, tenor), *Gurbán János* (Rigoletto, udvari bolond, bariton), *Szűcs Márta* (Gilda, Rigoletto leánya, szoprán), *Egri Sándor* (Monterone, basszus), *Hantos Balázs* (Sparafucile, bérgyilkos, basszus), *Gémes Katalin* (Maddalena, a bérgyilkos nővére, mezzoszoprán) játszotta, énekelte. Elmondhatjuk, hogy valamennyi szereplő – a jó, találó szereposztás következtében – hitelesen, rátermetten formálta meg szerepbeli figuráját, a drámai szituációkat, a jellemekből és helyzetekből fakadó konfliktusokat. A zenekar ábrázoló, kifejező erővel muzsikált, egybeforrt a cselekménnyel, a színpadi történéssel. Tetszettek az opera fülbemászó, közismert áriáinak, duettjeinek újrafogalmazásai, a harmadik felvonás híres négyese, az ötletes rendezői megoldások, a jól alkalmazott világítási technika. A felvonások közötti kényszerű szünetek illúzióromblók voltak, szárnyát szegték a tragédiába torkolló cselekménynek, az empátiának, az igazi, mély katarzisnak.

Nagy Alpár

Soproni Ünnepi Hetek

Madrigálkomédia

Holnap 18 órától a várkerületi bástyánál a Soproni Ifjúsági Fúvószenekar térzenéjét hallgathatják meg az arra járók. Az együttest *dr. Friedrich András* vezényli.

A Petőfi Színházban holnap 20 órai kezdettel O. Vecchi L'Amfiparnaso című madrigálkomédiáját élvezhetik az érdeklődők a Cantus Corvinus énekegyüttes előadásában. A kórus művészeti vezetője és karnagya *Klembala Géza*.

Haza, mintha a szülőhazámba jönnék

Egy soproni házaspárral (*Jászberényi Klára* és *Bugyi Sándor*) történt véletlen találkozásom után kerültem kapcsolatba Sopron városával és lakóival. Az a katerini találkozás azóta szoros baráti és testvéri kapcsolattá fejlődött.

Az én kedves barátaim, testvéreim meghívására bemutathattam ikonjaimat, a Soproni Ünnepi Hetek alkalmával, a vendégszerető, kedves soproniaknak és megismerhettem csodálatos, festői szépségű városukat.

Ezúton szeretném megköszönni a lehetőséget, amely – most már úgy érzem – a személyes barátságon túl Sopron és Katerini, valamint Magyarország és Görögország kapcsolatát is jelenti.

Megígérem, hamarosan visszajövök fiatal újságíró, tévériporter barátommal, kísérőmmel és tanítványommal, *Theoharisz Bikiropoulosszal* együtt. Úgy érzem, szerelmes lettem Sopron városába és ide ezután mindig hazajövök. Haza, mintha a szülőhazámba jönnék.

Jorgosz Fesszasz
festőművész,
a Pieriai Művészeti Szövetség elnöke

Idegenforgalmi konferencia Velencében

Idegenforgalmi alternatív útvonal a művészetek városaiban címmel rendeznek kétnapos konferenciát Velencében, amelyen Rendekiné *Stánicz Krisztina*, Sopron idegenforgalmi felügyelője is részt vesz.

A pénteken kezdődő nemzetközi konferencián elsősorban az önkormányzatok idegenforgalmi szakemberei tanácskoznak, ismertetik hazájuk, illetve városuk adottságait, helyzetét, turizmusát, s előadásokat tartanak. Stánicz Krisztina videofilm és prospektusok segítségével mutatja be Sopront.

Szeminárium a fuvarozásról

Szállítmányozási és fuvarozási szemináriumot kezdődik holnap a Hotel Sopronban. Az évente egy alkalommal megrendezett szakmai találkozón négy napon át cserélik ki ismereteiket a résztvevők.

A világ számos országából érkeznek közlekedési szakemberek a szemináriumra és az Európai Közösség is delegál egy szaktanácsadót.

Holnap délelőtt 10 órakor *Fejes Zoltán*, Sopron polgármestere és *dr. Józan Tibor*, a Győr-Sopron-Ebenfurt Vasút Rt. vasútigazgatója köszönti a nemzetközi konferencia résztvevőit, s nyitják meg a szemináriumot.

CIPŐVÁSÁRI CIPŐBÖRZE!
TAVASZI–NYÁRI LÁBBELIK!
MAJDNEM FÉLÁRON!
ÖBLÍTŐK, HABFÜRDŐK DISZKONTÁRON!
Június 23-án, 9–18 óráig
KAPUVÁR,
Művelődési Központ,
június 24-én, 9–18 óráig
SOPRON,
Liszt F. Műv. Ház. (29274/1/19)

Méltón köti össze a biennálék sorát – a Lábasház egész nyáron várja a látogatókat

Az érembiennále díjazottjainak kiállítása

A soproni Lábasház nyárra újra az érmészeké, a IX. Országos Érembiennále díjazottjainak kiállítását láthatjuk itt. A tárlaton a díjazott művészek érmeit és kisplasztikáit állítottuk ki.

A IX. Országos Érembiennále fődíjasa *Meszes Tóth Gyula*, akinek a következő, X. biennálén retrospektív éremkiállítása lesz. Ezúttal régebben alkotott portréit nézhetjük meg. A különféle anyagokból, különféle technikával készített portrék jól tükrözik a művész sajátos, ironikus látásmódját. A portrék egyenként más-más karaktert hangsúlyoza a megformálás és az anyagválasztás is.

Meszes Tóth Gyula: Kati portréja

Kalmár János, aki a Művelődési és Közoktatási Minisztérium díját nyerte el, megszokott, finom ívű, lapos plasztikájú érmein kívül a természetben talált – és egy kicsit megformált, „megbütykölt" – kavicsait és fáit is kiállítja. Ezek a kavicsok, fadarabkák ugyanolyan tenyérbe fogható, mint bronzérmei. A rátalálás, a belelátás játékosan komoly munkája azért is érdekes, mert a művész a maga alkotta és a talált tárgy közötti sajátos összefüggésre hívja fel a látogatók figyelmét.

Sz. Egyed Emma a „Civitas fidelissima" (a leghűségesebb város) díj nyertese, az ismerős tisztelgő portréérmein, festményeket idéző érmein túl számos olyan érmet mutat be, amelyet e város ihletett. Ezeken az érmeken szép soproni épületeket, udvarokat, kapukat ismerhetünk föl. Sz. Egyed Emma évek óta visszatérő kedves témája ez a város, ennek terei, házai. Érdekes megfigyelnünk, hányféle hangulatát képes megörökíteni finoman rajzos, vagy épp erősen plasztikus megformálású érmein.

Péter Ágnes az Érembiennále Rendező Bizottságának díjazottja Fehér, Vörös, Fekete címmel vasból készített kompozíciós variációkat mutat be. A nehéz anyag természetét az érdes megmunkálás jól követi, a kisplasztikák kompozíciója a modern szobrászat kombinációs megoldásaival élve fejezi ki a művész gondolatait. A hegyes, erőteljes, érdes formák az emberben feszülő indulatokat és egyfajta monumentalitást közvetítenek a nézőnek.

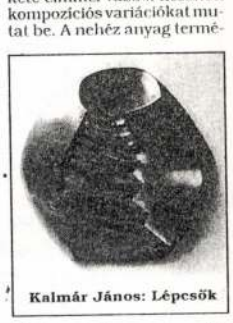

Kalmár János: Lépcsők

Palotás József a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének díját nyerte el. Bronzérmein sajátos, olykor nemi szimbólumokat idéző és kitalált formákkal fejezi ki gondolatait. Érdemes megfigyelni érmein, hogy a felismerhető és az absztrakt formákat milyen finoman munkálja meg, domborítja ki, vagy mélyeszti be az éremlap síkjain. Vasból készített érmeit a patinával festőivé, színessé teszi, így oldja föl az egyszerűbb geometrikus, vagy lágy domborítások súlyosabb formáit.

Sz. Egyed Emma: Pro urbe Sopron

Ligeti Erika a Kontó Kft. Symposion díjának nyertese, szellemes érdekesen játékos kisplasztikákkal, érmekkel jelent itt meg. Horror éremsorában éppúgy megmutatkozik kedves humora, mint „Vernisage" című kompozíciójában, amelyben egy csokornyakkendős lépő alak széles mellén „viseli" az egész tárlatot. Ha az Önarcpírját, vagy A szobrok egymás között című műveket nézzük, ugyanez a szolid irónia érzékelhető. Gábriel című kisplasztikáján elbűvölő az angyali üdvözlet interpretálása: A szép reneszánszot idéző méltóságos angyal mellett, fölött a megtisztelteltetéstől megriadt Mária pici alakja kucorodik egy oszlop tetején. Így lesz a téma igazán emberközeli.

Horváth László a Képző- és Iparművészeti Lektorátus díjazottja. Kisplasztikái ugyanolyan nehéz anyagból, vasból, acélból készültek, mint érmei. E plasztikák a konstruktív szobrászi hagyományokhoz kötődnek az áttört és zárt háromszögekre épülő műveken. A konstrukciók egyszerűsége és tisztasága mellett megfigyelhetjük, milyen részletgazdag a megmunkálásuk, noha nem titkolja el azok gépiességét. Olyasfajta szépségeket idéz, mint egy csapágy, egy gép formája, részletei.

Laborcz Flóra a Magyar Honvédség díját kapta. Önálló plasztikáin és érmein a legfőbb motívum a felhő, – felhők úsznak a székeken, tükröződnek, lógnak, lebegnek az érmeken, furcsa fantázia-világot alkotva. Mindemellett megjelennek nosztalgikusan régi hétköznapi dolgok is, Vilma néni csipkéi az érmek egy során. Így keveredik a valóság és játékos fantázia Laborcz Flóra művein.

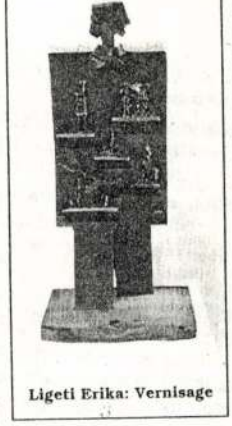

Ligeti Erika: Vernisage

Fritz Mihály Szabó Géza ötvösmester a legjobb vertérem tervezőjének szánt díját nyerte el. Ezúttal öntött érmeiből is válogattunk, melyeken a megmunkálás érzékenysége, a finom reliefek formáiból építkező művész formai gazdagsága mutatkozik meg. Vert érmeinek segítségével e gazdag hagyományos műfaj változatosságát, a művész témáinak gazdagságát figyelhetjük meg. E pici felületeken a rajz és a plasztika elevenségét, leheletszerűségét és pontosságát élvezhetjük.

Tornay Endre András a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének díjazottja, ezúttal fából készített szobraival van jelen. Emberalakjai, „Lovasa", „Harcosa" kevés szóval, egyszerű formákkal mutatják meg az alakok monumentalitását. Legömbölyítettt, a végsőkig egyszerűsített figurái mégis elénk állítják „A Harcos", „A Lovas" büszkeségét, az ember méltóságát.

Fritz Mihály: Zsigmond

Úgy gondoljuk, a kiállítás méltón köti össze a biennálék sorát, általa talán sikerül még egyszer „kifényesíteni" a díjul kapott jelképes érmeket. A kiállítás egész nyáron látható a Lábasházban.

Askercz Éva
művészettörténész
Fotó: *Pluzsik Tamás*

Gondolatok a „Forma 2" kiállításról

Szatmári Juhos László megszállott ember. Megszállott, mert soha sincs megelégedve önmagával, lehetőségeivel, melyeket csupán felajánl neki a sors. Nem enged egyetlen pillanatra sem a csábító „könnyebb útnak", megy a maga konok – sokszor maga gyártotta göröngyökkel sűrűn telehintett – ösvényén.

Nos, ez a tárlat is ennek a konokságnak a TERMÉKE, talán a művész édes gyermeke, mely kedves mosolyával talán megpihenésre készteti. Nem lenne baj, ha így lenne, hiszen a megállás egy újabb állomást jelenthet, s egy újabb elindulás lehetőségét. A maga álmodta művésztelep galériájában hat szobrász alkotott együtt, ám külön is önmagának, de mindenkinek. A hat művész – úgy tűnik – önfeledten „játszott", ám e játék legalább annyira komoly, mint a gyermek „játék munkája". A bronzba öntött álmok, látomások itt életre keltek és „mozogtak".

Bakos Ildikó kiterített, szinte a síkban lebegő „szobrai" valóban újra gondoltatták a látványba belefeledkező nézővel a „Lélek-tár" XII stációját, de az „Angyalok a kapuban" már szinte kényszerítették a látni vágyót a kapu mögött felsejlő – nem e világi látomásban megtalálni a közös lét lehetőségének szimbólum rendszerét.

Csikai Márta világa itt ezen a kiállításon a melankólia. A biblikus világlátásban, a forma rusztikus megformálása nem a lemezítelenített vázak nyújtotta megtört formákkal adja a „valót", hanem az egymásba fűzött és áttört anyag ragad magával és egy misztikus világba helyez. A Jónások dacolásai, s a bűnhődéseik az allegórikus Cetekben egy valós emberi gyarlóság tettenérésének bronzba álmodásai.

Ligeti Erika a nyugodt szemlélődő alkotó. A szemlélődés kedves derűt sugárzó alkotásokban kacsint ránk. A kajánkodó önirónia valójában nem az. A rakoncátlan fiókok hullámzó játéka igazából a „Fut a ház" képzetet erősen cáfolják, de a művész itt nemcsak önmagára „fintorít", hanem a cinkosság ürügyén ránk is, a látni akarókra is. Hiszen az „önéletrajz" fiókjaiból kikandikáló szárnyas alakok a művész életéről alkotott „hitvilágának" megtestesítői, s méltán azok.

Szöllőssy Enikő az álmok mögé rejti vívódó, talán kissé benső remegéssel telített énjét. Úgy tesz, mintha utakat keresne, ám valójában a saját útjáról nem tér le egyetlen pillanatra sem. E rejtekezés kényszerű, alig észrevehető kitárulkozása – mintha pirulna miatta – robban mégis a „Mennyei kapuk" rejtette sejtelmes világában, vagy a „Jákob álma" c. kompozícióban.

Varga Tamás tömören fogalmaz. A „Macska gombolyaggal" című alkotása ékesen bizonyítja, hogy a „művészi borzadály" is lehet valós téma és izgalmas alkotás. Az erősen profán téma azért vonzza oda a szemet, mert furcsa grimasz, ám e grimasz igaz alkotás, hiszen a mozdulatlan mozdulat a kompozíció sajátja elvitathatatlanul. Mintegy ellenpólus a gyönyörűen megformált „Tábori lelkészek Madonnája". Mária az Isten-anya gyermekével, ki tudja már hányszor ihlette meg a művészek sokaságát, ám e téma mindig tartogathat szépségeket. A gyermek Jézus és Mária csodálatos egysége, az élettel telített hit jelképe is lehetne. Itt nem egy anya és gyermeke jelenítődött meg, ennél több e szobor, hiszen ez az alkotás valósággal „életre kel" – mozdul és áhítatra kényszerít.

Szándékosan hagytam a végére a művésztelepet megálmodó és létrehozó szobrász alkotásainak „láttatását". A nyughatatlan, a robbanni mindig kész ember alkotásaiban valami egészen újat, valami egészen megdöbbentőt produkált. Szobrai mozgalmas világot kínálnak nekünk „meglátásra", ám ez a mozgalmas világ nagyon is statikusan törvényszerű. Most azt hihetnőnk, hogy egy előre jól kiszámított „idegen világba" tévedett a művész, akkor nagyot tévednők. Juhos László valóban mindent tud, amit csak tudhat egy szobrász a szobor elkészítéséről, de Ő ennél lényegesen többet adott.

Varga Tamás: Tábori lelkészek Madonnája

Az „Álomfestő" szinte lebegő látomása szinte eltűnik a végtelenben, s mégis marad, csak a látványt libbenti el a ki tudja hová tűnő messzeségbe. A „Brémai muzsikusok" vérbő kompozíció. A négyalakos mű a mesék világába ragad, de e mese az egymásra épülő, az egymásra találó, egymás nélkül nem létezhető ember jelképévé magasztosult.

Vagy húsz éve egy önálló kiállítását egy felkiáltással vezette be Szilágyi Miklós: „Álljanak meg emberek, itt egy szobrász született". Nos, a megszületett szobrász deres szakálla csupán az idő múlását jelzi, az alkotó, a megszállott ember lényéből semmit, de az alkotások a megérett, a meghiggadt formában gondolkodó embert, a művészt állítja elénk.

Rosner Gyula
Fotó: Gottvald

Szöllőssy Enikő: Mennyei kapuk

Bakos Ildikó: Angyalok

Mitterrand ifjúkori titkai

Egy terjedelmes könyv került a figyelem középpontjába Franciaországban, Pierre Pean újságíró Une jeunesse francaise – Egy francia ifjú című műve.

Már a címlapfotó is érdekes: az 1942-ben készült felvétel az akkor 26 esztendős Francois Mitterrand-ot ábrázolja Philippe Petain marsallnak, a németekkel kollaboráló Vichy-kormányzat vezetőjének társaságában. Igaz, nem valami titkos tárgyaláson, hanem egy olyan jótékonysági gyűjtésen, ahol a francia hadifoglyok javára kértek adományokat.

„Ezt a fényképet értelmetlen lenne az államelnök ellen valamiféle leleplező dokumentumként felhasználni" – nyilatkozta Jacques Delarue, a neves történész, a második világháború korszakának egyik legismertebb szakértője. A könyv, amely Mitterrand életútját 1934 és 1947 között követi nyomon, valójában csak annak jelenthet szenzációt, aki nem olvasta a mai elnök korábbi önvallomásait. Soha nem tagadta, hogy olyan vidéki környezetből és családból származott, ahol az úgynevezett nemzeti jobboldalnak erős gyökerei voltak. 1942-ben három hónapon át tagja volt a Francia Légiónak, amely akkor a Vichy rezsim propagandaeszközeként szerepelt. De éppen ezek a hónapok felnyitották a szemét, csatlakozott az ellenálláshoz, amelynek egyik legtevékenyebb tagja lett."

Mitterrand ifjúkori titkai tehát nem titkok. Eddig egyébként több, mint ötven életrajz jelent meg az elnökről és csaknem minden esetben a bestseller listára kerültek. Sok mindenki nyilatkozott a kötetekről, kivéve az elnököt, pedig valamennyi szerző küldött számára tiszteletpéldányt. A franciák szerint nem volt kedve és ideje végigolvasni a köteteket. *FEB*

Rejtett értékeink

Madi Kovács György

Megyénk fiai közül kevesen mondhatták el, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregében tábornoki rangig vitték, táborszernagy pedig csupán a címben szereplő férfiú lett. Rangját annak az éppen száz esztendeje lezajlott gyakorlatnak köszönhette, amely kissé előre is vetítette a húsz év múlva jövő eseményeket.

A Pozsony megyei származású Kovács család egyike volt a XVII. század végvári hőseinek: az 1764. november 7-én kiállított nemesi oklevél címerképén „kék pajzsban arany koronából kiemelkedő, szemközt fordult vörös ruhás arany zsinóros, vörös fityegős, kócsagtollas, barna kucsmás magyar vitéz jobbjában görbe kardot tart", s talán meghatározza ez a család későbbi hivatását, a katonáskodást is. Megyénkben 1840. június 1-jén hirdetik ki a madi Kovácsok nemességét, de néhány hónapja, április másodikán már megszületett Pakson a későbbi jeles katona is, madi Kovács István (a III. osztályú vaskorona-rend lovagja) és szentkatolnai Cseh Aloizia fia.

Az apró termetű köznemes tizennyolc évesen hadnagyi ranggal végzi a bécsi katonai akadémiát, s máris az 1859-es osztrák-francia háborúban találja magát, ahol főhadnaggyá léptetik elő. Előbb József főherceg segédtisztje, később vezérkari százados, így küzdi végig az 1866-os olasz hadjáratot, ahol a custozzai csatában mutatott vitézségéért uralkodói elismerést kap. A kiegyezést követő évben került a magyar királyi honvédgyalogsághoz, a felsőbb tiszti tanfolyam tanáraként, s immár őrnagyi rangban. A további pálya előbb ezredparancsnok, később egy dandárt bíznak rá, míg végül honvédkerületi parancsnok lett. Érdemei elismerését jelentette, hogy ismét visszahelyezték a honvédségtől a közös hadsereg kötelékébe és a kassai hatodik hadtest vezérlő tábornokaként érte meg az 1894-es nevezetes hadgyakorlatot.

A szeptember 17-21 között zajlott erőpróbáról a 23-án megjelent Vasárnapi Ujság azt írja, hogy a feltételezés szerint „az ellenség Magyarország északi határain betört, s a kassa-miskolc-balassagyarmati útvonalon Budapest felé nyomul", „az ellenséget a Kovács altábornagy vezénylete alatt álló 6-ik kassai hadtest jelzi, míg az ellene működő 4-ik budapesti hadtestet herceg Lobkovitz altábornagy vezényli". Két dolgot érdemes előre bocsátanunk: az egyik, hogy herceg Lobkovitzról azt írja a korabeli lap: „Az udvarnál igen kedvelt ember, egyike azon keveseknek, akik Ófelsége teljes bizalmát bírják", a másik pedig az, hogy Kovács hadtestének kétharmada a jóval gyengébb haderőt képviselő magyar honvédekből állt, tüzérsége, műszaki alakulatai jóval elmaradtak az ellenfélétől. Mindehhez még az is súlyosbító körülményként jött, hogy Kovács „a hadgyakorlatok alatt lábát kificamította s hadtestét (lovas) kocsiról vezette".

A jószerivel már előre eldöntött ütközet első napján 58 perc alatt hidat vert Lobkovitz serege Visegrád és Nagymaros között a Dunán, átkelt és megkezdte támadását. Ennek irányáról, a csapattestek mozgásáról Kovácsnak nem volt előzetes tudomása, ezért két cselhez is folyamodott: álcázva nagyobb sereget sejtetett ellenfelével előnytelen terepen s míg az annak felszámolásán igyekezett, elfoglalta a bevehetetlen magaslatokat, másrészt rájött arra, hogy ellenfele távíró-üzeneteit lehallgathatja, ha beleköt a távíróvonalba. Hiába mentegetőztek azzal, hogy háború esetén ezeket az üzeneteket rejtjelezné, itt Kovács diadalmaskodott.

„Az 1894-es hadgyakorlat után betöltötte hírneve az egész hazát és sokan őt tekintették egy bekövetkezhető háború esetére a közös hadsereg fővezérének . . . , benne sokan a régi magyar hadi erények felújulását látták". A hadgyakorlat meghozta számára a dicsőséget, a táborszernagyi címet, de a végzetet is: ott nem kellően kezelt lábbetegsége kiterjedt, 1897-ben nyugállományba vonult s ettől kezdve nyáron Gerjenben, télen Meránban élt. A halál Gerjenben érte 1901. június 30-án (mások szerint július elsején).

Dr. Töttős Gábor

Úgy látszik a végzet beépít az egyén tudatalattijába valami kis jelet, ami piszkálja, ösztökéli, molesztálja, noszogatja, hogy ne ücsörögjön, élje ki magát, mert holnap már lehet, hogy késő lesz. L.-nek is állandóan mehetnékje támadt. Művészet volt becsalogatni egy moziba, egy színházba vagy egy koncertre, s alig várta a szünetet vagy az előadás végét, hogy kinyújtózkodhasson, levegőzhessen, megcélozhassa a büfét, a mosdót, könnyíthessen a ruházatán s magán.

●

És most annak a darabnak szakadt vége, amelyiknek ő volt a főszereplője. A happy end elmaradt. A nézőtéren értetlenség, tanácstalanság, döbbenet. Eszünkbe se jut tapsolni, inkább füttyöghetnénk. Függöny le, L. el.

●

Sűrű, fekete gondolataimat szétrebbenti valami felfénylő szellő. (Milyen színű a szél?) Valami kétes értékű derengés lopakodik belém. Lehet, hogy megérte? Lehet, hogy jól tettem, ha nem zakatoltam vele oly gyakran az éjszaka mélyére? Lehet, hogy értelmet nyertek a lemondásaim, az, hogy – akartam is meg nem is – kimaradtam jópár epeszagú kanbuliból? Lehet, hogy ennek köszönhetően élek – még?

●

Emberek nélkül a lakott helyek elvesztik vonzerejüket. L. egy négyemeletes bérházban élt az anyjával, a másodikon. Jártam náluk többezerszer. Koptattam a lépcsőket, a korlátokat, tudtam hol a csengő, a villanykapcsoló, és azt is, hogy melyik ablakból mi látszik. Magnóztunk a kisszobában, s ha volt mit, iddogáltunk. Csavarogni is tőlük indultunk el, semmit érő sihederportyákra, minden este. A lépcsőházajtó eszméletlen nehezen nyílt, s baromi robajjal csapódott be. Milyen furcsa, hogy most már nincs semmi keresnivalóm abban az épületben . . .

●

Mindenkinek van valami küldetése a Földön. L., amikor telket vett, csemetéket ültetett: kajszibarackot, édesalmát, ringlószilvát. Metszegette, permetezte őket, nem sokat tökölve, de azért rendesen. Talán ez volt a feladata. Itt és most. Hamar elvégezte. Ha nekem is ilyesmi a megbízatásom, akkor én még – szerencsére vagy sajna – adósa vagyok egynéhány fával ennek a világnak.

●

A halottak segítenek az élőkön. L.-ből is bizonyára kiszerelte a boncoló orvos a még használható alkatrészeket. Elképzelhető, hogy veséi két személyt is megszabadítanak a művese kezelésétől, s azok áldják ismeretlen jótevőjüket. Ez esetben L., aki világéletében jeles adakozó hírében állt – sok cimbora vette körül, az utolsó fillérjéig –, végre egyszer elégedett lehet(ne).

●

Szóval már negyvenen innen is halandók vagyunk. Csapkod a pöröly. És tévedés azt hinni, hogy csak a vérbeli művészek, a legtöbb érzékenységgel, empátiával, képzelőerővel megáldott-megvert teremtmények rettegnek, hogy most ők jönnek sorra. Mindenki cidrizik. A jóléti társadalmak polgárait a rosszullét kerülgeti. Zsibbasztó szerekhez nyúlnak, mert ez a legegyszerűbb „megoldás".

●

Az állat- és növényvilágban nincs idő a gyászra. Az élet épp csak az életfunkciók elvégzésére elegendő: az ön- és fajfenntartásra, a táplálkozásra, ürítésre, szaporodásra, a rügyfakadásra, bogyóérlelésre, hervadásra. Búsulásra való napokat, órákat csak az embernek adott az Isten. L. nem volt hívő, de sanyarú földi pályáját szemlélve, így is megérdemli a kegyelmet. Rászolgált. Bánatosan keresem a vidám perceket, mostmár végképp visszahozhatatlan ifjúságunkban, s alig-alig akad említendő kaland.

●

Állítólag a halál pillanatában egy film pereg le az ember zárt szemhéjai mögött. Saját életének főbb villanásai. Mini klip-mix. Engem vajon milyen pózokban rögzített L.?

●

Tulajdonképpen semmi sem változott. A fű zöld, az ég kék, a fagylalt hideg, a forint vásárlóereje a szokott ütemben csökken, a Volán autóbuszai, a MÁV vonatai, a MALÉV repülőgépei némi késéssel hozzák-viszik az utasokat. Semmi sem változott, csak egy szív megszűnt dobogni, ám ha ugyanabban a pillanatban egy újszülött is felsírt valamelyik klinikán, még darabszámra is stimmelünk. Semmi sem változott, csak keletkezett egy üres állás, és eladhatóvá lett néhány használt ruhadarab meg ingóság. Semmi sem változott, csak nőtt bennem az űr, mert eggyel több árnyék költözött belém. Semmi sem változott, csak valaki visszatér a porba, körme és szakálla még növöget, de fizimiskája egykettőre felismerhetetlenné válik, bekerül az örök körforgásba, a táplálkozási láncolatba; nem vész el, csak átalakul: csigaházzá, pókhálóvá, szitakötőszárnnyá, vadrózsatövissé. Amen.

Wessely Gábor

Kis

Generáció

Ifjúsági oldal

Törd a fejed!

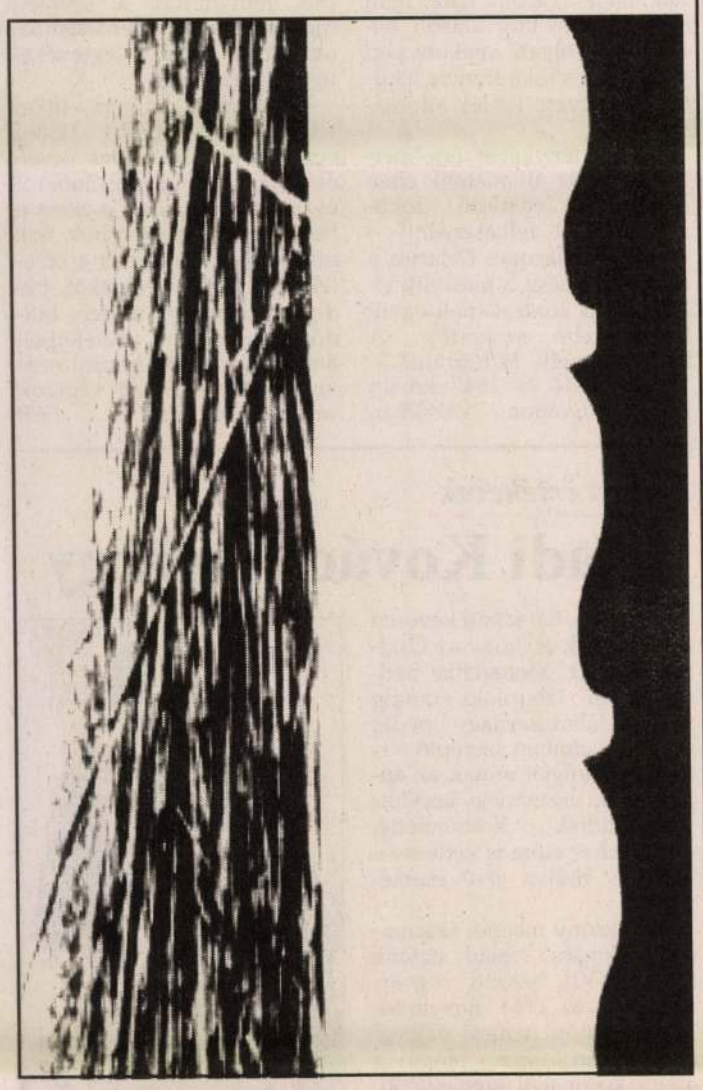

Két héttel ezelőtti rejtvényünk megfejtése: paprikafüzérek. Sajnos a feladvány túl nehéznek bizonyult, értékelhető megfejtés ugyanis nem érkezett. Azok közül, akik kitalálják, mit ábrázol a fenti kép, két nyertest is sorsolunk legközelebb. Címünk változatlan: Tolnai Népújság (Kis Generáció), Szekszárd, Liszt tér 3.

Kedves Gyerekek!

Játékos munkakapcsolatra hív benneteket a szekszárdi Gyermekek Háza az új tanév során. Októbertől kezdődően havonta feladatokat találhattok a Kis Generációban. A feladatok a 8-10 éves korosztály számára készülnek, nem tantárgyi jellegűek, hanem inkább kitartó munkára, cselekvő magatartásra kívánnak késztetni benneteket.

A feladatok megoldásait érvényesíteni kell, mégpedig a Tolnai Népújság és a Gyermekek Háza emblémájának kivágásával és felragasztásával, ezek az emblémák megtalálhatók lesznek a feladatsor elején.

A beérkezett jó megoldások közül minden hónapban kisorsolunk néhányat, a nyertesek ajándékot kapnak.

Azoknak, akik rendszeresen velünk játszanak és dolgoznak, s havonta elküldik a megfejtéseket, május végén összesítést küldünk az eddigi eredményeikről, és a legjobbakat értékes ajándékokkal jutalmazzuk.

Figyeljetek hát és várjátok a feladatsort, mely első ízben két hét múlva, október 8-án jelenik meg a Kis Generációban.

Heti cáfolat

Nem igaz, hogy a napokban megjelent Konrád György Kis Füvészkönyve.

Vicces!

A bolondokházában az egyik ápolt már hosszú percek óta üti az egyik ujját kalapáccsal. Kékül, zöldül, sziszeg, de csak ütöget. Megkérdik tőle: mondd, miért csinálod ezt?

— Mert olyan jó abbahagyni!

Őrségben

Az őrmester éjszakára az ágyú mellé állítja őrségbe Kovácsot. Egy óra múlva ellenőrző körutat tart, s látja, az ágyú mellett nincs senki. Dühösen becsörtet a laktanyába, s kiderül, Kovács honvéd édesen alszik az ágyában.

— Katona, hogy merte elhagyni az őrhelyét?

— Nézze, őrmester úr, én próbáltam azt az ágyút megemelni, meg sem moccant. Ha egy ellenség jön, egyedül nem tudja ellopni az ágyút. Ha meg többen jönnek, azokkal egymagam úgysem bírok. Hát akkor mit álljak a nyavalyás ágyú mellett, mikor nyugodtan alhatok is az ágyamban?!

Négy és fél hónap

Az áldott állapot

Bevetettem minden női fortélyomat, mindent, amit csak lehetett, amit csak tudtam. És sikerült! Kibékültem Johnnyval. Változatlan boldogságban teltek a napjaink, rengeteget beszélgettünk, tervezgettünk.

Ahogy egyik este álltam a tükör előtt és jobban megnéztem magam, egy kis súlyfelesleget vettem észre magamon. A lányok még viccelődtek is velem, mire jól megkergettem őket, végül egy hatalmas párnacsatába torkollott a dolog.

Aztán reggelenként szédülni kezdtem, egymás után jött a fejfájás, a rosszullét. Kezdett a dolog gyanússá válni. Végül is orvoshoz mentem, s a vizsgálatok végén megtudtam: gyermeket várok.

Hazafelé végig azon gondolkodtam, hogyan fogadják majd a hírt a szüleim, és hogyan mondjam el Johnnynak. Nem tudtam, mit tegyek, ráadásul nyakamon az érettségi.

Este Johnny elém jött, sétáltunk, elkormányoztam őt egy olyan helyre, ahol senki sem láthatott és hallhatott meg minket, aztán rövid kertelés után közöltem vele, hogy áldott állapotban vagyok. Néhány percig némán álltunk egymással szemben, aztán láttam, Johnnynak örömkönnyek tolulnak a szemébe. Boldogok voltunk, sírva öleltük át egymást. Johnny a fülembe súgta: szeretlek!

Megbeszéltük, szombaton eljön hozzánk, és együtt közöljük a hírt a szüleimmel. Otthon kicsit feszengő, ünnepélyes viselkedésünkön azonnal észrevették, hogy valami készül. Mindent elmondtunk hát. Nem mondhatnám, hogy kitörő örömmel fogadták a hírt, a legjobban az aggasztotta a szüleimet, hogy nagyon fiatalok vagyunk még. Johnny és én azonban közöltük, hogy ragaszkodunk a babához, aztán bementünk a szobámba, engem rázott a zokogás, Johnny alig tudott megvigasztalni. Később a szüleim bejöttek hozzánk, s megbeszéltük, nem verjük nagydobra a dolgot addig, míg le nem érettségiztem. S ekkor Johnny egy kis dobozt húzott elő a zsebéből, ami két csodálatos karikagyűrűt tartalmazott, majd ünnepélyesen megkérte a kezem. A szüleim szóhoz sem jutottak, sok volt a meglepetés erre az estére.

Az érettségit sikeresen letettem, s aztán ország-világ előtt nem titkoltuk már tovább, hogy igaz szerelmünknek gyümölcse is lett. Azóta összeházasodtunk Johnnyval, és nagyon boldogok vagyunk, várjuk a babát. Csak azt tanácsolhatom mindenkinek, soha ne hallgasson „jóakarókra", inkább maga igyekezzen tisztázni saját magával, mit érez. Én nem voltam ilyen bölcs, s majdnem elvesztettem Johnnyt, boldogságom forrását.

(Vége.)

Müller Erika
Arany Zsolt

BRIT TOP 10

1. Manchester Utd	Come On You
2. Wet Wet Wet	Love Is All Around
3. East 17	Around The World
4. Stiltskin	Inside
5. Maxx	Get-A-Way
6. 2 Unlimited	The Real Thing
7. CJ Lewis	Sweets For My Sweet
8. Bad Boys Inc	More To This
9. The Prodigy	No Good
10. Eternal	Just A Step From Heaven

Murphy megszólal

Bármilyen műszaki problémát meg lehet oldani, ha elegendő idő és pénz áll rendelkezésre.

Elegendő pénz és idő sohasem áll rendelkezésre.

Ha az eredmények előre nem ismertek, a pénzügyi támogatás elmarad.

A könnyen elérhető, jól működő tévedés hasznosabb, mint a bonyolult igazság.

Ha már nem tudod, mit csinálsz, legalább csináld precízen.

A csapatmunka igen fontos. Így van rá módod, hogy másokat hibáztass.

A forró üveg pontosan úgy néz ki, mint a hideg.

Az út

Sose voltam valami beszédes gyerek, szívesebben hallgattam másokat. Csak mostanában jöttem rá, néhány barátom csak azért „tartott", hogy közönsége legyen, s én jó közönség voltam, figyelmes, hálás. Nem mondhatnám, hogy valami nagy eredménnyel végeztem az általánost, de azért felvettek ebbe a középiskolába, és én csodálkozom a legjobban, de megy a dolog. Szóval a sulival nincs is gondom, csak a többivel. Mostanában észrevettem, hogy otthon egyáltalán nem számít, vagyok-e, vagy nem. Délután, mikor hazamegyek, még nincs otthon senki, ezt szeretem, mert enyém az egész lakás, mind a 65 négyzetméter, olyankor elképzelem, hogy egyedül lakom itt, és azt csinálok, amit akarok. Néha még beszélgetek is magammal, még szerencse, hogy senki sem hallja, biztos hülyének néznének.

Aztán megjönnek anyuék, szia, szia, bevonulnak a konyhába apuval, és sutyorognak, motyorognak, ha benyitok, azonnal elhal minden szó, és csak bámulnak rám, látszik, alig várják, hogy elhordjam magam. Újabban a vacsorámat is tálcára rakom, és beviszem a szobámba, ott eszem meg. Ha legalább egy tesóm lenne, akivel mindent megbeszélhetnék! Ma viszont nem lesz sutyorgás, szerintem inkább ordibálás lesz, mert most éppen a vasútállomásra tartok, minden pakkom egy hátizsák, benne néhány ruhadarab, meg az összes spórolt pénzem. Nem valami sok, de egy pár napra elég. Aztán majd meglátom. Egyelőre Pestre megyek, és nehogy megkérdezze valaki, hogy mit kezdek magammal, mert nem tudom. Csak azt tudom, hogy elég volt az egészből, valami mást akarok, valami többet, valami jobbat. Megnéztem a menetrendet, egy óra múlva megy a vonat, anyuék kábé két óra múlva érnek haza és találják meg a cetlimet. Mert azért írtam nekik egy pár sort, csak annyit, hogy ne aggódjanak, szedem a sátorfámat, meg ilyeneket.

Hideg ez a mai délután, fázik a lábam, fázik a karom, az ég is szürke, valahogy jobban örülnék, ha sütne a nap. Leülök egy padra, de nem sokáig bírom, mert még jobban fázok. Néhányan lézengenek csak a pályaudvaron, még egy fél órám van indulásig. Meg kellene venni a jegyet, de utálok sorbanállni, várok még egy kicsit vele. Alig hoztam néhány dolgot magammal, de azt megbántam, hogy Laput otthon hagytam. Lapu egy ócska, szakadozott elefánt, ami még anyué volt, olyan a füle, mint egy lapulevél, erről kapta a nevét is. Olyan csúf és szerencsétlen, hogy nem lehet nem szeretni. Hiányzik. Tulajdonképpen nem tehetem meg, hogy magára hagyjam, rajtam kívül nincs senkije. Az egyetlen, aki igazán szeret engem és megért. Döntöttem: visszamegyek érte! Megnézem a menetrendet, van vonat később is, persze úgy néz ki, holnapra kell halasztanom az utazást, mert ha elolvassák az üzenetemet, könnyen megtalálhatnak a pályaudvaron. Mehetnék stoppal is, de valahogy nem fűlik a fogam hozzá, szürkületkor kiállni az útra, ki tudja, ki venne fel. Még sosem utaztam autostoppal, nem hiszem, hogy éppen most kellene kipróbálni. Veszem a nyúlcipőt, iparkodok haza, még időben vagyok, senki nem tud meg semmit, egy estét még kibírok otthon. Kicsit idegesen nyitom az ajtót, és az ájulás kerülget. Anyu itthon van! Hallom, mert sír. Te jó ég, ez megtalálta a cetlimet! Jön is már anyu, az arca vörös, és patakzanak a könnyei, aztán csak néz rám, látom nem érti, mérges is, meg megkönnyebbült is, remeg a szája. Hirtelen olyan fáradtnak és törékenynek látom. Nem tudom mi történik velem, de hozzáfutok és átölelem. Úgy szorít, majd megfulladok. Leülünk a konyhában, és belőlem ömleni kezd a szó. Felpanaszolom az összes bajomat, anya csak bólogat, hümmög, aztán a végén fogja a cetlit, apró darabokra tépi, és a szemetesbe dobja. Bólintok. Egymásra nézünk, és egyszerre kezdünk nevetni. Borzasztóan megkönnyebbülök, hogy nem kell elutaznom. Kiderül, anyuék meg azért aggódtak, hogy kerülöm őket, szóba sem állok velük, ilyesmi. Hát ezen nevetni kell, hogy ennyire félreértettük egymást, nevetek is, csak közben sírnom is kell, valami ostoba mekegés lesz belőle. De nem bánom. Várjuk aput, vele is beszélni akarok, közben készül a vacsora. Ülök anyuval a konyhában és sutyorgunk, és nem is olyan nehéz kiadni magamból a szavakat, gondolatokat, amiket eddig megtartottam magamnak. Még szerencse, hogy időben rájöttem. Tulajdonképpen Lapunak köszönhetem, hogy javulni látszanak a dolgok, de sosem fogom senkinek elárulni. Ha lesz gyerekem valaha, megkapja majd tőlem Laput. Persze csak akkor, ha megérdemli!

– erna –

Válogatott versezetek

Vidék

Bíborban játszik az ég alja,
S hajnal van már megint.
Felcsendül a pacsirta hangja,
S a busz csak zötykölődik velem.
A bakterház sóhajt egyet álmosan,
Vonat nem zavarja mély álmát.
A sorompó is állva alszik, s nem moccan,
S a busz csak zötykölődik velem.
Nagyot sóhajt az öreg, szunnyadó erdő,
S mögüle kíváncsian kukucskál egy napsugár.
Előbújt már a nyugtalan kis tekergő
S a busz csak zötykölődik velem.
S felharsan diadalmasan a kakasszó,
S hirtelen, színekben úsznak a kertek.
Vakítóan csillog a tükörsima halastó,
S érzem, hogy engem is szeretnek.

Jaksa Péter Titusz

Csillag

Fenn az égen ezernyi csillag
Eltűnik és ismét felragyog.
Világít neked, jelzi, merre menj,
Sötét estéken alattuk merengsz.
Akkor is ott ültél, gondolkodtál a sötétben.
Lehullott egy csillag, nem láttad hová megy.
Csak nézted, hogy több is követi őt,
Gondolkodtál, tovább milyen lesz a jövőd.
Magányos vagy, nem tudod, mi vár rád.
A csillag csak hull, meg nem áll. Sok-sok csillag, mely eddig fenn ragyogott,
Eltűnt, még nyomot sem hagyott.
Hová bújtak?
Miért tűntek el?
Egyedül vagy.
Kérdéseidre senki sem felel.

Minden csillag egy-egy könnycsepp,
Mely túlcsordul és lassan lepereg.
Az útján nem látod,
Hiába is követed!

Kómíves Gabriella

Rokonok

Még kicsi voltam, félénk
Mikor utoljára láttalak titeket
Az élet viharos szele széttépte
A mosolygós perceket.
Neveteket még súgta a szél,
De arcotokat már az eső mosta el
Néhány év múlva szemtől szemben
Álltam veletek és
Ez jó volt, nagyon.
Egy család, nagy család
Amit összeköt a vér,
De néha elszakít a tébolyult idő.
Nevek, arcok, család, szeretlek titeket.

Lamoli Tímea

Neked

Csendes a táj, kihalt az utca
Kihalt a szívem, nincs ki felvidítsa
Egyedül vagyok, s te távol vagy tőlem
Mosolyod várnám, mint a régi időkben.
Régi szép idő! Hol van az ma már?
Elszállt ez is, mint a vidám fecskepár. A madár visszatér majd a tavasz kezdetén,
De te visszajössz-e hozzám, május egy reggelén?
Menned kellett, várt egy feladat,
S előbbre vetted mindenkinél magadat.
Mondd, hogy gondolsz néha rám,
Mondd, ha eszedbe sem jutok már,
Mondd, hogy hiába várok
Mondd, hogy hamisak az álmok.
Csendben elmentél, nem szóltál semmit.
Nem fájt volna, ha mondtál volna valamit.
De nem tetted! Elmentél, s vártad, hogy elfeledjelek.
Hogy is lehetne feledni azt a néhány napot
Melyben azt hittem, örökre veled maradok.
Miért hittem, hogy szeretsz?
Miért hittem neked?
Már csak a remény maradt,
Hogy egyszer boldog leszek veled!

Anita

A villamos

Kormos úton álldogál
Őrzi a csendet
Utolsó útja volt
Sehová sem mehet.
Ólomszíve kalapál
Olajkönnye csepeg.
Rozsdásan, kopottan
Régi időt feled.
Emlékezetében
Emberek arca
Sárgán világít
Csillagokat gyújtva.
Álmokat őrizve
Térhet nyugovóra
Tudja, hogy ez volt
Az utolsó útja.

Illés Tünde

Az év koszorús szobrásza

Egyik legjobb éremművészünk. Siófokon, Nyíregyházán, Budapesten láthatók köztéri szobrai. Az országnak kevés olyan városa van, ahol ne szerepelt volna kiállításon. Mostanában inkább a kisplasztikát műveli a Munkácsy- és SZOT-díjas *Ligeti Erika*. Szentendrei műtermében abból az alkalomból kerestük fel, hogy ő lett az év koszorús szobrásza.

– Mit jelent ez a kitüntetés, és mivel érdemelte ki?

– Egy babérkoszorút, *Pauer Gyula* kollégám alkotását, és százezer forintot. Budapesten, a Vigadó Galériában volt a Kis szobor '94 című kiállítás, melyre három művet lehetett beadni. A tárlat után, a kollégák szavazatai alapján nekem ítélték e megtiszteltető kitüntetést, melyet most adtak ki első ízben.

– Mi az ön ars poeticája?

– Mindig jó szobrokat akartam készíteni, gyönyörködtetni, örömöt szerezni velük. Néha sikerült is.

– Mi a véleménye a művészek helyzetéről, a fiatalok lehetőségeiről, a művészeti alkotásokról?

– Olyan munkát is kell végeznünk – adminisztráció, katalógusok készítése –, ami eddig nem a mi dolgunk volt. Ezekre, nyilván anyagi okokból, nincs már külön apparátus. Korábban a tárlatokat művészettörténészek rendezték, most azt is mi. Úgy érzem, kisebb a perspektíva, a szárnyalás lehetősége. Nehezebb, bonyolultabb az életünk, a művészet is üzleti irányba terelődik. Sajnos az oktatásnak is kisebb a szerepe. Alacsony az óraszám az általános és középiskolákban, vegyes a színvonal, csökkent a szabadság. A tanárok munkáját nem ismerik el eléggé. A pénzkérdés előbbre helyeződött, mint a művészet igazi célja, az alkotómunka. Egy szobrásznak például restaurálást kell vállalnia, hogy meg tudjon élni, van festő, aki megbízásos alapon épületfényképezéssel foglalkozik. Mindennek természetesen a művészi tevékenység látja kárát. Ha az ember boldogulni akar, elvesz valamit a világból, a művész adni akar a világnak.

– Min dolgozik mostanában?

– Általában kevés a megbízás – háromból kettőt visszavonnak –, de szerencsére van munkám. A dunakeszi Kőrösi Csoma Általános Iskolának környezetvédelmi érmet készítek. Ma a kisplasztika „megy" inkább, az önkormányzatoknak nincs pénzük köztéri szobrok rendeléséhez, pedig ezek díszítenék a városokat.

Kopasz János

Fejtő Ferenc díszdoktor

A pécsi egyetem díszdoktorává avatták *Fejtő Ferencet*, a Párizsban élő magyar származású politológust, történészt egykori iskolájában.

A Doctor honoris causa címet igazoló diplomát a pénteki avatóünnepségen *Barakonyi Károly* rektor adta át a nyolcvanöt éves Fejtő Ferencnek, aki a délszláv válság okairól és következményeiről rendezett nemzetközi konferencia előadójaként érkezett Pécsre.

Történelmi jelenkor

A közelmúltban jelent meg *Görgey Gábor* Waterloo kellős közepén című könyve, amelyet a napokban mutattak be a Pallas Páholyban. Az író negyedik tárcagyűjteménye mintegy öt év termését foglalja magában: 1989 januárjától 1994 májusáig íródott és különböző lapokban megjelent cikkeinek válogatása. Nem komponált mű, pusztán öt év kronológiailag rendezett, időrendbe sorolt krónikája.

Görgey Gábor köz- és szépíróként direkt és indirekt módon történelmünkről ír. A színes témaválasztás mellett – írásai között vannak magánéleti-önéletrajzi ihletésűek, helyzetképek, reakciók egy-egy politikai-történelmi eseményre – az író a napi történésekre reflektálva, összességében mégis egyetlen választ keres. Hogyan viselkedik az ember abban a korban, amelyet jelenkornak él meg?

Válasza: rosszul, ugyanis nem fogja fel, hogy a hétköznapi események, válaszok és döntések is a jövőt – a mi jövőnket készítik elő. A világ és közvetlen környezetünk kérdéseire, helyzeteire, követelményeire azzal a tudattal kellene reagálnunk: „ebből a molekulányi dologból, amit most csinálok, a jövő formálódik." Ha képesek lennénk ilyen távlatokban gondolkodni, nyomban egy másfajta felelősségtudat ébredne bennünk: a jövőnkért érzett felelősség.

Arra a kérdésre, hogy benne – az íróban – ez a távlatszemlélet hogyan tudatosul, Görgey Gábor elmondta, minden írása egy-egy reflexió. Miközben az író feldolgozza és értékeli az adott problémát vagy eseményt, egyúttal tudatosul benne jelentősége is. Mivel egyenesen feladata reagálni a történésekre, kénytelen olyan mélyen foglalkozni velük, hogy az már azonos a tudatosulás folyamatával. Véleménye szerint ez minden embernek a maga életterületén is elengedhetetlen feladata lenne, de beleveszve a hétköznapok kenyérharcaiba, acsarkodásaiba, pártküzdelmeibe, megfeledkezünk a jövőépítésnek erről a mozzanatáról.

Az elmúlt öt év politikai konklúziója az író szerint az, hogy az ország 1945-ös felszabadulása 89-ben teljesedett ki, fejeződött be. Azt hittük, a lábra állás könnyebb és simább lesz. Tévedtünk. A korszak tanulsága a naivitás legyőzése, és annak felismerése, hogy az ország a nyugat támogatására csak akkor számíthat, ha előbb önerejéből felmutat valamit.

Görgey Gábor könyvének címe – Waterloo kellős közepén – Stendhal Pármai kolostorára utal, melynek főhőse, Fabrizio del Dongo a waterlooi csata harcosaként még nem tudta, nem tudhatta, hogy kis része ugyan, de tevékeny részese a történelemnek. Most, 94 vége felé Görgey Gábor Fabrizio del Dongóként mindennapjaink – vagyis történelmünk – tudatos megélésére biztat. Könyvének különböző hangulatú írásai, így, egy csokorba kötve, érdekes képet nyújtanak, és elgondolkodtathatnak fél évtizedünk politikai, társadalmi és kulturális életéről.

Sz. V.

Marosvásárhelyiek a Nemzetiben

Szárnyak

Gutaütést lehet kapni attól, ha egy egyébként jónevű szerző, *Arthur Kopit* hangjátékból kreál színművet, s csak az enyhíti a vértolulás sebességét, hogy maga a mű is egy szélütött nő küzdelméről szól. E küzdelem a kommunikációért semmiképp sem nevezhető színpadi történésnek, s csak ezért bocsátható meg a rendező, *Theodor Cristian Popescu* igyekezete érdeklődésünk kivívásáért. Van itt zörgő-hörgő gépezet, balett, torz fények és hangok özönnel, csak valódi konfliktus nincs, s hiába is várjuk, mert – csakúgy, mint a színpadi térben árválkodó repülőgépszárny – az előadás nem képes felrepíteni a nézőt, aki a magántragédia együtt érző nézőjeként saját szeretteinek hasonló sorsán rágódik, mereng, s olykor bizony ki-kiesik Emily Stilson gyógyításának humánus és antihumánus fázisaiból.

E hölgy egyébként korábban bátor és tehetséges asszony volt, légibalettjét sokan figyelték lentről. Az igen! Azt valódi aggódás kísérte, valószínűleg. E veszélyes mutatványból mi, színházi nézők természetesen semmit sem látunk. Viszont szájbarágós utalások esnek arra, hogy Románia beteg. E megoldások szintén a darab ellen dolgoznak, hiszen végtére is el kéne döntenünk, hogy akkor most Romániáért, vagy az ott élő magyarokért és románokért, esetleg mégiscsak Emily Stilson asszonyért mozgósítsuk részvétre kész lelkünk.

Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a főszereppen a rendkívül intelligens módon szenvedő *Farkas Ibolyát* látjuk, s mivel saját személye és színésznői eszközei nem a külsőségek felé mozdulnak, felkelti érdeklődésünket, s nem is engedi el. De, ismétlem, ez nem a darabnak, a hősnőnek, hanem a játszó személynek szól. Ilyképp egy színészi tanulmányt látunk, hogy az akusztikai tagolatlanságtól miként lehet eljutni, visszatérni a tagolt beszéd irányába, de ezzel is baj van, mert mire a színésznő végre eljut a valódi, keservesen visszaszerzett emberi hangig, s módunkban állna gyönyörködnünk diadalában, az előadás véget ér, s csak jó ízlés kérdése, hogy miképp döntünk: örömünkre vagy bánatunkra lett ennyire kurta az előadás.

Kamaradarab? Monodráma? Kísérleti színház? Színpadra cibált rádiójáték? Eldönthetnénk ugyan a kérdést, de valahogy úgy vagyunk vele, mint életünk szürke hétköznapjaival, s azt mondjuk végül: minek? Hiszen nem is annyira fontos.

Nagy István, Bartis Ildikó, Biluska Annamária, Fülöp Beáta, Somody Hajnal, Kozsik József, Kárp György, Sarkady Zoltán f.h. nevét még lemásolom a színlapról, mert ők is vendégeink voltak. Bár jobb lett volna, ha az igazi vásárhelyi színház lett volna a vendég, ha elmondhatta volna saját fájdalmát és örömét e nehéz sorsú, áldozatkész társulat.

Apáti Miklós

Az avantgárd évszázada Közép- és Kelet-Európában – ezt a címet viseli Ryszard Stanislawski cikke, az Új Művészet című folyóirat novemberi számának vezető anyaga. Az írás eredetileg az Európa, Európa című, ez év nyarán és őszén Bonnban rendezett nagyszabású tárlat megnyitóbeszédeként hangzott el, a szerző, a jeles lengyel művészettörténész a tárlat egyik rendezője volt. Ahogyan a cikk címe is jelzi, a bemutató azokat az értékeket gyűjtötte össze, amelyek az egyetemes művészet gazdagításához nem kis részben járultak hozzá, azonban nem kerültek be eléggé a köztudatba. A lap három, bíráló megjegyzéseket sem nélkülöző írásban is foglalkozik a magyar szempontból is igen fontos bemutatóval. Emellett természetesen figyelmet szentel a más külföldi és hazai tárlatoknak is, megidézi a többi között Tóth Menyhért, Munkácsy Mihály életművét. Képünkön Komar és Melamid: A szocialista realizmus eredete, 1982–83

Brahmstól a Beatlesig

Az 1988-ban Kelet-Európában elsőként alapított székesfehérvári CD-gyár, a *VTCD Media* már egy évvel később saját kiadványokkal jelentkezett. A Videotonnal, a CÉH-hel, és a Sonophil Recordsszal történt együttműködés után 1992 óta a *Bouvard & Pécuchet* lett a partnerkiadó, amellyel közösen a mai napig 28 lemezt adtak ki. Hazai viszonylatban ez manapság jelentős mennyiségnek számít, bár a világcégek több tízezres katalógusához mérve nyilván csepp a tengerben.

A VTCD Media marketingpolitikájának szerves része, hogy saját kiadványokkal kedveskedik a partnercégnek, amelyekből azután a kis számú, ilyen „termékek" után érdeklődő forgalmazóknak is szállítanak. Ezen (először igencsak álomnak tűnő) elképzeléseik keretében már korábban is számos figyelemre méltó dzsesszs- és klasszikus zenei produkció jelent meg.

A székesfehérváriak emellett – mint azt *Baráth István*, a cég igazgatója új kiadványaik bemutatóján elmondta – már popzenei sikert is magukénak mondhatnak. A Sose halunk meg című film zenéjének kétfajta CD-kiadása (normál és mini változatban) üzletileg szintén kifizetődő vállalkozásnak bizonyult.

A karácsonyi piacra kiadott hat darab CD három különböző sorozat tagjaként jelent meg. Először jelentkezik a *Classical*-sorozatban kiváló zongoraművészünk, *Fellegi Ádám*, aki *Farkas Ferenc, Bartók Béla, Liszt Ferenc* és *Ludwig van Beethoven* műveit tolmácsolja. *Erich Bergel*, aki korábban nem akart hanglemezfelvételt készíteni, éppen a két kiadó ösztönzésére döntött a lemezkiadás mellett. A Die Kunst der Fuge dupla albuma után a „napjaink legjobb Brahms-karmestere" A négy szimfónia címmel három CD-n mutatja be elképzeléseit *Johannes Brahms* zenei világáról.

A *Musical*-sorozatban megjelent *Beatles álom* a Soproni Színház idei szeptemberi előadását rögzíti az örökkévalóságnak. A 21 dalt tartalmazó CD a Beatlesimádók nem kis hazai (és külföldi) tábora számára igazi csemegének ígérkezik.

A legidőszerűbb kétségkívül a *Christmas*-sorozatban kiadott *Harmony Singers* CD-albuma. A kilenctagú szombathelyi énekes együttes az év lemezfelfedezettje. Alig pár hónappal swinges dzsessz CD-jük után immár a második igencsak figyelemreméltó koronggal jelentkezik.

S. G. G.

MAGYARTÉNY

● Az Egri Gárdonyi Géza Színházban ma este 7 órakor mutatják be Remenyik Zsigmond Az atyai ház című színművét Szegvári Menyhért rendezésében. Előtte pedig Szilágyi Imre grafikus kiállítását nyitják meg.

● Báró Atzél Ede tiszteletére rendezett emlékestet rendeznek a Gödöllői Művelődési Központ Galga-termében holnap délután 5 órakor. Bevezető előadást tart dr. Gazsi József történész. Az érdeklődőket a Magyar Nemzeti Tájékoztatási Alapítvány és a Magyar Tájékoztatási Egyesület rendezvénye várja.

● Szentiványi Rózsa iparművész kötött munkáinak kiállítása nyílik holnap délután négy órakor a Gödöllői Galériában Kötöttem lovamat címen. Közreműködik Sebestyén Márta népművész.

● Korondi gyermekhangszerek és székelyvarsági játékszerek kiállítása nyílik meg holnap délelőtt 11 órakor a kecskeméti Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely Galériájában.

A hét filmje

Lökötték Moszkvában

Bűnözők, alvilág, maffia Chicagóban, Los Angelesben vagy New Yorkban? Megannyi lerágott csont, hót unalmas sztorik, uncsi figurák. Jó zsaru – rossz gengszter, többszörösen hátrányos helyzetű zsaru (elvált; lelőtték a járőrtársát; elrabolták a lányát, stb.) és többszörösen hátrányos helyzetű rosszfiú (elvált alkoholista szülők; kurva nagynéni, strici nagybácsi; be nem teljesült szerelem a milliomos egyetlen leánykájával; kábszeres + homokos, ingerszegény környezet stb.) – már ez is mindenkinek a könyökén jön ki. Izompacsirta Schwarzik, Stallonék, Mel Gibsonok és társaik – és akkor mi van? Robotzsaru? Ugyan már!

Még leginkább az adható el, ha blődlire vesszük a figurát – lásd *Eddie Murphy* szériában termelt mozgóképeit. Ha ezeket megtűzdelik egy kis színes bőrű vakerral (amit a magyar szinkron oly szemérmesen fordít aztán, mint *Arany János* Arisztophanész komédiáit), legalább röhöghetünk.

Ha pedig röhögésvonalon továbbmegyünk, eljutunk *a Rendőrakadémiáig*.

Ne tessék ezt a sorozatot egy fáradt kézlegyintéssel elintézni. *Paul Maslansky*, a producer tulajdonképpen feltalálta a spanyolviaszt. *Mai környezetben, mai félnótás, lökött rendőrökkel ismétli meg a némafilmek rendőr–bűnöző fergeteges gegparádéit.* Ráadásul nem is az ujjából szopta az első film figuráit és sztoriját sem. Egy korábbi filmje forgatására cdakeveredett egy csapat rendőrújonc, és olyan embertelenül balfácán módra viselkedtek, hogy nem lehetett nem megcsinálni róluk az első *Rendőrakadémia* filmet.

No már most, ha az amerikai helyszínek unalmasak, akkor el kell vinni a lökötték csapatát valami egzotikusabb színtérre. Mondjuk: Moszkvába, ahol Maslansky már három filmet is forgatott (legutóbb az *Oroszország házat*), így bőséges tapasztalatai vannak arról, ami ott mostanság történik. Miután pedig az is köztudott, hogy az orosz (csecsen? ukrán? örmény?) maffia már Amerikában is megvetette a lábát, az ötletnek még áthallásai is vannak (lehetnek).

Lökötték persze a szent Moszkva falai között is hozzák a formájukat, és bár nagy és nemes célt tűztek maguk elé (a moszkvai maffia felszámolását), a cél elérését némiképp akadályozza kétbalkezességük, tökéletes helyzet nem ismerésük, csak negatív számokkal kifejezhető IQ-szintjük, valamint az, hogy az orosz maffia éppúgy nem esett a feje lágyára, mint az amerikai.

Mint a többi *Rendőrakadémia*-mozgóképben is, a történet úgyszólván teljesen mellékes. Oroszosított hollywoodi poénok és gegek halmozódnak, gengszterfilmek paródiáira ismerhetünk, és közben arra is rájöhetünk, hogy ami ma Moszkvában maffiaügyekben zajlik, korántsem olyan vicces, mint az az *Alan Metter* rendezte filmből kitűnik. Komoly bűnügyi szakértők állítják: a helyzet Chicago fénykorára emlékeztet. Mintha a *Keresztapa*-filmek banditáinak harcai, a keresztül-kasul leszámolások, gyilkosságok adnák a tippeket a mai moszkvai alvilágnak.

Az *A Rendőrakadémia Moszkvában* persze nem foglalkozik ezen a szinten a moszkvai és az orosz problémákkal. Burleszkbe oltva tompul a dolog éle, de azért, bármennyit röhögjünk is a filmen, azzal a benyomással távozhatunk a moziból: Moszkva nem a sziklaszilárd közbiztonság szigete, jobb nem odamenni. *És egyébként is: orosz maffiaügyben elég, ha kimegyünk a Szentendrei útra ...*

(takács)

Megrendítő gyászmenet

Tegnap Budapesten mintegy kétezren csendes gyászmenettel adóztak a tragikus körülmények között elhunyt *Benkó Tibor* és *Csányi István* tűzoltó őrmesterek emlékének, akik – mint megírtuk – tetőjavítás közben zuhantak a mélybe.

A fővárosi tűzoltóság Dologház utcai központjából indulva – az 1949 óta szolgálatteljesítés közben elhunyt 11 tűzoltóra is emlékezve – 11 tűzoltójármű haladt a menet élén, az Árpád hídon át a Flórián térig. A megrázó menetet az a két jármű vezette, amelyekkel a hősi halottak – posztumusz hadnagyok – utolsó bevetésükre indultak.

Égtek a fényszórók, villogtak a kék lámpák. A gyalogos tömeg némán követte a kocsikat. Nem hangzottak el beszédek, nem hallatszott egyetlen hangos szó sem. Csupán *egyszer, néhány pillanatra* kapcsolták be a szirénákat.

A tűzoltók nem akartak visszaélni a gyásszal. Nem tüntettek, de nem titkolták, hogy felszerelésük gyenge, fizetésük megalázóan csekély. A sikeres katasztrófaelhárításnak nincsenek meg a feltételei. **(csarnai)**

Hozzatok ennivalót és takarót! – A főigazgató üzent, beszélgetni szeretne

Segélykiáltás Mátraházáról

Tegnap óta sztrájkolnak a mátraházi gyógyintézet betegei, s csatlakozott hozzájuk néhány egészségügyi dolgozó is, mert osztályukat be akarják zárni, főorvosukat pedig visszaminősítették, és felrendelték a központba, a fővárosi baleseti kórházba. A sztrájkot – mint tegnap megtudtuk – megelőzte a Népjóléti Minisztérium előtt rendezett demonstrációjuk, ahol nem kaptak megnyugtató választ.

A tüntető betegek köszönik, jól vannak, csak aki nem képes beutalót is felmutatni, annak nem adnak gyógyszert, *innivalót*, sőt még lepedőt sem – értesültünk helyzetükről.

A szanatórium gazdasági igazgatója – aki állítólag a szintén tüntető főnővért a többiek szeme láttára jól megráncigálta – lapunknak kijelentette, hogy *kényszerrel senkit sem küldenek haza, de ellátásukról nem gondoskodnak.* (A főnővért egyébként tegnap – akárcsak néhány napja a főorvost – szintén lefokozták.) A betegek ezúton is arra kérik hozzátartozóikat és mindenkit, aki együttérez velük, *vigyenek nekik kenyeret, takarót*, mert négy évvel ezelőtt a pesti taxisok például meleg teát kaptak, amikor tüntettek, ők, a súlyos betegek viszont még azt sem.

Az osztály megszüntetését azért szorgalmazza a fővárosi traumatológia, mert évente legalább húszmillió forintba kerül. Igen ám, de ilyen speciális kezelés sehol sem létezik, és az már az érintetteket hidegen hagyja. *Fő a takarékosság!* A mátraházi főorvost pedig azért váltották le, mert a központban van egy másik, „alkalmazkodóbb" főorvos, ezért a kilőtt *Kárpáti* számára már nincsen hely.

Végül itt vannak az istenadta betegek, akik elmehetnek haza vagy Pestre, vagy az ország bármelyik más kórházába, de nem mennek. *Sírva, szitkozódva, éhezve és megalázva tüntetnek az igazukért*, az életükért meg a főorvosukért.

Tegnap délután *Kosd* községből küldöttség érkezett hozzájuk: *ennivalót és takarót hoztak.* A sztrájkolók az osztályon barikádot emeltek, az ajtókat bezárták, és *feltett szándékuk addig maradni, amíg Mátraházán nem hagyják az osztályt Kárpáti főorvossal*, vagy Pestre hozzák az osztályt, de főorvosukkal együtt.

Történik mindez az Úr 1994. esztendejében, a szakértelem győzelmének 7. hónapjában, egy átlagos magyar kórházban.

Franka Tibor

TEGNAP 17.20 PERCKOR TELEFAXÜZENETET KAPTUNK:

Tisztelt Franka Úr!

Kérem, adjon lehetőséget számomra személyes beszélgetésre az elég nagy vihart kavart mátraházi Szeptikus Csontsebészeti Osztály ügyével kapcsolatban. Úgy vélem, az olvasóközönség számára hasznos lehetne, ha az ügy tényleges szakmai háttere is ismertté válna.

Várva értesítését,

Üdvözlettel

Prof.Dr. Renner Antal
főigazgató főorvos

G. Nagyné Maczó Ágnes Fülöpszálláson

Divat a magyargyalázás

Az első világháborús hősi halottakra emlékezve G. Nagyné Maczó Ágnes, az Országgyűlés alelnöke megrendítő beszédet mondott tegnap Fülöpszálláson a világháborúsemlékmű-avatáson. Beszédéből idézünk.

Az első világháborúban elesett fülöpszállási halottakra emlékezve megkérdezhetjük: az áldozatok közül hányan tudták, miért is kell harcolniuk? Tudták-e az akkori politikusok, mi lesz a következménye vakságuknak, tévedéseiknek, tehetetlenségüknek? S tudjuk-e, mit mulasztunk nap mint nap, amikor nem szembesülhetünk a tényleges, valós helyzettel? Ha ezekkel a kérdésekkel nem szembesülünk, akkor minden eljövendő évszázadban állíthatunk legalább két ilyen emlékművet, s végül egy olyat, melyre csak az lesz felírva: Itt volt Magyarország, itt éltek a magyarok! Most, az áldozatokra emlékezve, vessünk számot a közelmúlttal, hogy el ne vakuljunk megint. Azt mondják, véget ért a diktatúra, demokrácia van. Igaz-e ez? Magyarországon hosszú ideje a népelnyomásnak ötféle formáját alkalmazták egyszerre: a fizikai, az anyagi, az erkölcsi, a szellemi és a lelki terrort. Az úgynevezett rendszerváltozással csak a fizikai elnyomás szűnt meg. Ezért rossz a közérzete a magyar társadalomnak. Azt hazudták neki, hogy vége a diktatúrának. Miért küzdjön hát az ellen, ami állítólag már nem sújtja? „Még nem a jogot kaptuk vissza, csak a jogot a szóláshoz" – mondta *Sütő András.* Ha pedig szabadon szólhatunk, föl kell hívnunk egymás figyelmét a valódi bajokra, s azokat orvosolni kell, hogy ne legyen több hiábavaló áldozat, hogy ne pusztuljon el ez az ország, ez a sokat szenvedett, számtalanszor becsapott nép! A magyargyalázás divattá kezd válni. Valódi demokráciában ez nem fordulhatna elő. Fedezzük föl az alig-szabadságban a tartás erejét. A tartás rangot ad. Megalázott nép nem tud hazát építeni.

Akkor leszünk hűek halottainkhoz, ha békésen, de elszántan rendezzük dolgainkat. Föl kell ismernünk, hogy csak tisztázott múlt után lehet nyugodt jelenünk, melyre gyermekeink jövőjét alapozhatjuk.

Tűnődés

A hiányzó láncszem

Időről időre fölröppen a hír, hogy megkerült a hiányzó láncszem – mármint az ember és a majom közötti. Ha a lelkesedésünk lehiggad, érdemes elgondolkodnunk azon, milyen terjedelmű az a lánc, amelynek meghatározott méretű hosszúságából már csupán egyetlen szemecske hiányzik. Mert ha nem meghatározott, akkor kérdésessé válik, mennyi a hiány, s az is nyilvánvaló, hogy a bővítés tetszés szerinti lehet.

Nem tudom, hogyan viszonyul ehhez a tudomány, a lényeg az, hogy Dél-Etiópiában egy szerencsés kezű japán paleontológus néhány tucat megkövesedett csontmaradványra bukkant, amelyek korát, beiktatván a fejlődési vonalba, 4,4 millió évesnek állapították meg. Feltételezett, ez idő szerinti legkorábbi ősünket Australopitechus ramidusnak keresztelték el, s azt is tudni vélik róla, hogy egy méter magas lehetett, és valószínűleg fölegyenesedve is tudott járni. A ramidus szó gyökérzetet jelent, ezek szerint elértünk a probléma végére, nincs tovább, a gyökér alatt már nincs mit keresnünk. Íme, a lánc visszafelé: Homo sapiens, Homo erectus, Homo Habilis, Australopitechus africanus, Australopitechus afarencis és Australopitechus ramidus.

Most tehát új feladat következnék. Kíváncsian várom, mikor találja meg valaki a hiányzó láncszemet a Homo sapiens és a Homo moralis között. De lám, az igazi, szomorú csattanót most is az élet produkálja. Egy rábaközi községben kutyák között nevelődött, négyesztendős kisfiúra leltek. A gyermek csak ugató hangokra képes, és éjszakánként a holdra vonyít.

Z. L.

Lengyelt felmentették

*Lengyel László*t tegnap a Legfelsőbb Bíróság felmentette a hatóság megsértésének vádja alól. Az ismert közgazdászt és publicistát – mint emlékezetes – 1993 júniusában az akkori miniszterelnök a kormány nevében jelentette fel hatóság megsértése miatt. A kormányfőt Lengyel Lászlónak egy veszprémi előadása során elhangzott kijelentése indította e lépésre, amely szerint: *A közigazgatásban kialakult a tökéletes korrupció, pontosan meg lehet mondani, melyik minisztert vagy főosztályvezetőt mennyiért lehet megvenni.*

Az indokolás szerint Lengyel László idézett kijelentése – noha távolról sem állt összhangban a véleménynyilvánítás körében megkívánt mértéktartással – „azonosítható passzív alany hiányában nem sértette meg a Büntető törvénykönyv rendelkezéseit. A dokumentum leszögezi: *Lengyel nem állította azt, hogy a kormány minden minisztere korrupt.* Kijelentése egy vagy néhány *személy szerint meg nem határozható* tárcavezető, illetve főosztályvezető becsületét sértette. A bíróság úgy látja: az adott esetben személy szerint nem lehet megállapítani, hogy ki képviselte a kormányt, és ki volt az, akinek a személyén keresztül a kormányt sérelem érte.

Ózd nem adja fel

Reménysugár

Az önkormányzat nehéz napjai

Ózdon az utóbbi napok eseményei bizakodásra adnak okot. A városban, ahol 12 ezer munkanélküli él, világszínvonalú technológiával felszerelt öntödét avattak, s ezzel százhuszonhét munkásnak biztosították a megélhetést. Sikerült megegyezni a Peko Acélipari Művek sorsáról is, ez további ötszáz ember számára jelenti azt, hogy nyugodtabban tekinthet a jövőbe.

– A hírek az önkormányzat számára is azt jelentik, hogy Ózdot talán mégsem kell „leírni", itt igenis vannak lehetőségek – válaszol érdeklődésünkre a város polgármestere, *Srohmayer László.* – Azt mindenki tudja, hogy *az elsődleges szempont a foglalkoztatás* megoldása, arról viszont óriási viták folynak, *milyen irányba* induljunk el a kibontakozás útján. *A november 22-én csődöt jelentett Pekót a Metaltrade Hungaria Kft. veszi át.* Megoldódik az elmaradt bérek kifizetése, s a szakszervezetekkel közösen megtalált megoldással a dolgozók december 15. és január 15. között *minden járandóságukat* megkapják. Ha a jogi helyzet tisztázódik, a Metaltrade újraindítja a termelést a gyárban, a munkások visszakerülhetnek korábbi munkahelyükre. A tervek szerint *azonnal három műszakban* indul majd a termelés.

– *Milyen teher nehezedik az önkormányzatra?*

– A városban nagyon sok ember már több mint két éve munkanélküli, nekik *csak az önkormányzat ad segélyt, ha tud.* Persze közel sem lehet kielégíteni a jogos igényeket, így egyetlen megoldás marad: mielőbb kidolgozni az átfogó fejlesztési tervet, és *ehhez kérni a kormány támogatását.* Konkrétumok kellenek, mert az emberek már régóta kiábrándultak, nem fogadják el a hitegetést, ezt bizonyítja a sportcsarnokban szerdán este zajlott munkásgyűlés is.

– *Feltehetően rendkívüli érdeklődés mellett, s ami ennél is fontosabb: az ózdiak végre utána tisztábban láthatnak…*

– Így gondoltuk mi is. A résztvevők valóban kérdéseket szerettek volna feltenni a kohászat vezetőinek és felszámolóinak, akik viszont *nem jelentek meg.* A párbeszédre pedig égető szükség lenne, mert – mint a Peko példája is mutatja – némely dologban *akár heteken belül* lehet megoldást találni.

(szt)

Van, aki úgy véli, aljas kereskedelmi trükk

A Corvin igazgatója cáfol

Tegnap egy olvasónk dühödten telefonált: aljas kereskedelmi trükk, csalás, átverés és más ilyen fajsúlyú szavakkal jellemezte azt az akciót, amit a Corvin Áruház kezdeményezett nyugdíjasok részére.

Lényege: a kedvezményezettek *tíz százalék engedményt* kapnak a vásárolt cikkekre. Olvasónk más, hasonló kaliberű üzletek áraival hasonlította össze a Corvinét, és azt tapasztalta, hogy a liszt, Vénusz étolaj, valamint a kókuszos szaloncukor – ezeket akarta nagyobb tételben vásárolni – *csökkentett áron is drágábbak,* mint más üzletekben. (Az általa felsorolt cégek nevét nem írjuk le, lévén ez itt nem a reklám helye – *a szerk.*)

A panasszal kapcsolatban megkérdeztük *Tamás András*t, a Corvin Áruház igazgatóját, aki mindenekelőtt nagyon sajnálta: miután *nem titkolható üzleti érdek mellett a jó szándék* vezérelte őket, mégis ilyen vád éri a ház elejét, egyszersmind vissza is utasította azt. Ugyanakkor elismerte, hogy *különbségek lehetnek,* hiszen az árképzést minden kereskedő maga végzi, ami *azonos cikkeknél is eltérő lehet.* Egyesek – különösen a kezdők – reklámfogásból még a beszerzési árnál is olcsóbban adnak bizonyos áruféleségeket.

– Nagyon sajnálom – mondta az igazgató –, hogy a kedves vásárló nem nézett körül jobban az élelmiszerosztályon, mert akkor láthatta volna, mennyi minden olcsóbb nálunk, mint akár az általa megnevezett üzletekben, akár másutt. A Corvinban az élelmiszerosztályon a forgalmazott cikkeknek *legalább nyolcvan százaléka olcsóbb, mint bárhol máshol.* Véleményem szerint a Corvin pontosan *éppen ezért nem szerepel a Népszabadság összehasonlító ártáblázatában.*

Ami a vádat illeti – mondta végezetül az igazgató –, nagyon egyszerű az ellenőrzés. Kérem a kedves vevőt és mindazokat, akik kételkednének bennünk, jöjjenek el hozzánk hétfőn is, amikor már nem lesz akció, és győződjenek meg arról, hogy ugyanazokat az árakat alkalmazzuk-e, mint a kedvezményes vásárlás napjaiban.

C. S.

*

Karácsony közeledtével naponta adhatunk hírt a nyugdíjasoknak meghirdetett különféle kedvezményes akciókról. Ezek, a jobbára kereskedelmi szándékú akciók önmagában vonzóak, de – mint a közelmúlt napok tapasztalatai bizonyítják – olykor bizony megtévesztőek is. Ne csodálkozzunk hát egynémely nyugdíjas polgártársunk gyanakvásán.

Kiket érint?

Várható bankfúziók

Banki körökből származó információk szerint elképzelhető, hogy a közeljövőben a legnagyobb pénzintézeteket is érintő bankfúziókra kerül sor.

Ezek elsősorban a pénzintézetek megerősítését szolgálnák, és egyes esetekben tulajdonosváltást, illetve privatizációt eredményeznének. A kormányzati elképzelések szerint e fúziók a Kereskedelmi Bank Rt.-t, valamint a Magyar Hitel Bank Rt.-t érintenék. A Kereskedelmi Bank Rt.-ben a még szintén privatizálásra váró OTP Bank szerezne tulajdont, míg a már részben privatizált Postabank a Magyar Hitel Bank Rt. résztulajdonosává válna.

Vélhetően a tulajdonosváltástól a két nagy bank helyzetének jelentős javulását várják. Mind a Kereskedelmi Bank Rt., mind a Magyar Hitel Bank Rt. számottevő veszteséggel zárta az elmúlt évet, és nagymértékű állami tőkeinjekcióra volt szükség, hogy a két pénzintézet kiheverje a vissza nem fizetett hitelek miatti tőkevesztést.

TŰHEGYEN

Kukajog

Rázom a porszívó zsákját a kukába. Ezt nagyon utálom csinálni, de muszáj. Időközben odaérkezik az enyémmel szomszédos konténer mellé egy asszony, aki – ha igaz – hamarosan a kisebbségi önkormányzatba küldi képviselőjét. Rögtön munkához lát, ám csalódnia kell, nemrég járt arra a szemetes Mercedes, az edényzet teljesen üres. A polgártársnő megcélozza azt, amely mellett én foglalatoskodok. Udvariasan félreállok – meglehet, föllökne –, és várok a visszatérő lehetőségre. Az asszony közben krákog, prüszköl, megpróbál a kuka mélyére látni, majd szúrós szemmel, összeráncolt homokkal rám tekint és leszid:

– Mit lehet itt gyűjteni?! Csak a maga rohadt porát, hogy a rosseb egye meg.

Bűntudattal nézek távolodó alakja után. Megsértettem a kukajogot. Önkritikát kell gyakorolnom. Polgártársak! Engem bizony elragadott a pöffeszkedő többségi arrogancia. De ígérem, többé nem fog előfordulni.

(luthár)

Ligeti Ernő: Eltűnt világ

komoly embereknek, egyetemi tanároknak. Az ilyesmit az öreg Stein meg sem engedett volna. Nem könyvkereskedés volt ez; valami más. Hivatalba léptünk be, vizsgálóbiró előtt állunk. Mi tetszik? — kérdezte a fiatalabbik Stein némi szigorúsággal, az öreg félelmetes szakállú Stein pedig csak ült egy hatalmas üzleti könyv előtt, fel sem nézett. Olyan volt az arca, mint Minerva megvénhedt aglyájának, erős törésű szemüvegével. Ünnepélyes hely volt ez, itt nem mórikálták körül a vevőt, nem szedegették le sietve a polcokról az ujdonságokat, nem tisztelték a vevőt, nagyobb dolgot műveltek: tisztelték a könyveket. Soha, azelőtt sem, azután sem találkoztam egyetlen könyvkereskedésben sem azzal a komor, csontig ható tárgyilagossággal, ahogyan itt a könyveket vették és rakosgatták. Mintha valami szertartás folyt volna szemünk előtt, papi emberek zajtalan litániája, mert a másik „segéd" is adlatus volt, egyházi férfiu. Itt nem lehetett a könyvekről alkudozni. Minden könyvnek meg volt a maga kérlelhetetlen, felebbezhetetlen ára, mint a patikában az orvosságnak. Igy volt ez rendjén. A könyv pályájának hanyatlása az első antikváriusnál kezdődött. Amikor az első könyvet olcsóbban kezdték árusitani, mint ahogyan eredeti ára meg volt jelölve. Mondom, sokáig itt nem időzhettünk, nem válogathattunk, audiencián voltunk: cselekednünk kellett, megvettük a Modern Könyvtárnak vagy az Olcsó Könyvtárnak azt a számát, amelyet már odahaza vagy valamelyik *más* könyvkereskedésben kiszemeltünk. Megvehettük volna másutt is. De itt tudja isten, ugyanaz a könyv mintha hitelesebb, magasabbrendűbb lett volna, mint másutt.

Németh Andorral való barátságom — egyetlen „barátság" a kezdő években — a könyveken keresztül kezdődött. Még gimnázista korunkban kezdtünk járogatni a ré egyetemi könyvtárba. Azelőtt csak felületesen ismertü egymást. Egyszer megnéztem, hogy mit olvas Németh: Nag Ernő közjogát olvasta. — Ön érettségi után jogi pályá lép? — érdeklődtem. — Nem, francia szakos tanár lesze — Hát akkor miért olvassa a közjogot? — Egy írónak mi denféle könyvet el kell olvasni. Ez a megállapítás szája íze szerinti volt.

Járogattam hozzájuk. Litteratus család. Különösen a asszonyok. Németh nagymamája maga is verseket írt. könyvnek a háztartásban olyan szerepe volt, mint másu a vasalónak, vagy teafőzőnek: egy fél napig sem lehete el lenni nélküle. Németh Bandinak sokat köszönhetek. hívta fel a figyelmemet az újakra, különösen a német ir dalomra. Tőle kaptam az első Gerhardt Hauptmann, Ibse

könyveket. Ő ismertetett meg a Wedekind, Schnitzler műveivel is. Érintkezéseim során irodalmi érdeklődésem — amely eddig könyveink régi anyaga szerint formálódott, — most más irányba terelődött. Bandi könyveket kölcsönzött nekem és az uj hatások verseimen is meglátszottak.

Németh Bandi, kidülledt szemű, sápadt, csontos arcu fiú volt, rendszerint felgyűrt átmeneti kabátban járt és zsebei állandóan rongyos, elhasznált könyvektől duzzadtak. Verseket irt ő is, mellesleg nagy zenebarát. Szépen zongorázott, a konzervatóriumba járt — ez külön fejezet lesz krónikánkban, — hevesen udvarolt a babkávészemű Pálfi Boriskának és szonettekkel ostromolta. Egyik versére még ma is emlékszem. Igy kezdődött: nem tudom, igaz-e, vagy álom, bárányfelhők úsztak az égen, álmaimban valaha régen, Melisande volt az ideálom. (Azaz a Boriska, de akkor Bandi Maeterlinck Paleus és Melisande-ját olvasta.) Pálfi Boriskából különben jónevű énekesnő lett, férjével kiment külföldre, állandóan turnéztak és napjainkban valahol Délamerikában hangversenyeznek. Boriska különben „tele volt" irodalmi gavallérokkal. Z. Török Gyula, udvarolt neki emlékezetem szerint és elvétve cseké'ységem is lovagiasan közeledett feléje.

Németh Andorral már budapesti lapokban is szerepeltünk. A Független Magyarországban jelentek meg verseink, ebben a másodosztályú, rég megszünt napilapban, ahol mindennap közöltek fiatal írótól verseket, de sohasem fizettek értük. Később néhány verssel betörtünk a Hét-be is. Nekem verseim jelentek meg az Élet cimű katolikus irányú hetilapban, ahová Kosztolányi Dezső ajánlott.

Mi ketten voltunk: a fiatal nemzedék. Én legalább azt hittem. De Németh mindent jobban tudott nálam. Ő azt is tudta, hogy vidéken kik élnek. Babits Mihály Fogarason, Surányi Miklós Mármarosszigeten, ahol levéltáros, Juhász Gyula Nagyváradon. Németh telerágta a fülemet a nagyváradi Holnaposokkal. Azok már két antologiát adtak — mondotta, — nekünk kolozsváriaknak is meg kell szólalni. Az együttes felvonulásnak sokkal nagyobb lesz a jelentősége, mintha külön-külön jelentkeznénk vékonyka füzeteinkkel. De kikből álljon a kolozsvári antologia? Németh hamarjában felsorolt pár nevet. Indig. Igaz, ő rá nem is gondoltam, egész kellemesen ir, Harsányi Zsolt. Hát persze. Van egy Phaeton című verse, okvetlenül fel kell venni az antologiába. Bandi ismer egy Berde Mária nevű fiatal filozoptrinát is. Enyedi vagy marosvásárhelyi, itt tanul a kolozsvári egyetemen. De legjobb, ha együtt elmegyünk Orbók Atillához, vele beszéljük meg a dolgokat. Ő már előzőleg tárgyalt vele az ügyről.

Orbók Attila nevét még az unitárius gimnáziumból ismertem. Négy-öt évvel lehetett idősebb nálam. Fia volt Orbók Mór tanítónőképző igazgatónak.

Felkeresük a lakásán. Orbóknak saját külön szobája volt, „eredeti" festményekkel, ami nekem nagyon imponált. Orbók bátyjáról beszélt [illegible]

Mindnyájunknak kedves eseményről kell legelőször beszámolnom: Madách emlékét szoborban megörökíteni akaró országos bizottság alakult meg Ravasz László ösztönző szavaira Budapesten.

Április havában a magyar írásművészet egyik legelőkelőbb művelője volt Nagyváradon, Marosvásárhelyt, Kolozsvárt. Az előadó *Kosztolányi Dezsőt* a dobogón már megjelenésekor is, egy-egy verse, vagy kis történetének előadása után is szűnni nem akaró taps fogadta. A „szűnni nem akaró taps" nem túlzó, hazug szólam, hanem az igazságnak megfelelő egyszerű jelentés. A kolozsvári estén külön öröm volt hallani Sz. Ferenczy Zsizsi magyar rokokó-dalait Csokonai, Verseghy verseire és a Kodály Elkésett melódiáit, Zsizsmann Rezső kíséretével. Az estély utáni közös vacsorán a rendezőség kívánságára Tavaszy Sándor tolmácsolta Kolozsvár magyar közönségének háláját, melyet Kosztolányi meleg, megindult szavakkal köszönt meg.

A *zenei események* sora következik most. Április tizennyolcadikán Hevesi Piroska hangversenyén gyönyörködött a művésznő nagyszerű zongorajátékában hálás közönsége.

A Nagyváradról hazatérő színház a 70 éves Strausz ünneplésével nyitotta meg záróévadját. A művészestet Teleki Ádám gróf zongoraművész és zeneszerző rendezte. S ha Strausz hangszerelésileg jellegzetes színű műveit csak sejtetni tudja a zongora, az estély közönsége hálás ünneplléssel köszönte meg mégis a Teleki Ádám, Ecatarina Fotino két zongorán ragyogóan előadta Strausz-műveket. Megismétlést követelt a Br. Bornemisszáné által előadtt *Das Schloss am Meer* Strausz-melodráma is jogosan, mert az előadó nemcsak Strauszt tolmácsolta a nagyszabású esthez s művészhez méltóan, hanem zavartalan művészi élményként fogadtatta el a melodrámát, ezt az elavult műfajnak vélt művészi kifejezési eszközt. Vojtekovits Olga Salome és Elektra áriáját énekelte, bizonyságot téve arról, hogy Erdély egyik legjobb hagversenyénekesnője.

Nagysikerű volt Dedinszky Izabellának az unitárius templomban tartott *orgonahangversenye* is, melyen az erdélyi származású művésznő Du Maga, C. Franz, Debussy, Mulet s a maga műveiből adott elő. A hangversenyt P. Kouba Paula Bruck, Goldmark művészi tolmácsolása s P. Boros Irén-Br. Montbach Jenőné Mendelssohn: Dicséretének áhitattal meghallgatott ének-duettje egészítette ki.

Egyleteink életében kiemelkedő esemény volt az Erdélyi Kárpát-Egyesület április tizenötödiki közgyűlése, melyen elnöke, Páter Béla beszámolt új tisztikarának gazdag működéséről. A Páter Béla elnöksége és Balogh Ernő főtitkársága alatt megújhodott egylet nagyarányú fellendüléséről beszél az a lelkes szervező munka, melynek bizonysága a Szatmártól Sepsiszentgyörgyig, Sepsiszentgyörgytől Oravicáig itt is, ott is városonkint megalakult vagy felélesztett EKE fiókegylet. A természet és Erdély szeretetében tizezreket fog össze az új munka s a magyarság őszinte hálájának kell illetnie a fáradtságot munkában, előadások tartásában, nehéz vasuti utazásokban sem ismerő Balogh Ernő főtitkárt s munkatársait Roska Mártont, Gergely Endrét. A szervezett munkának talán az a jutalma is meglesz, hogy az EKE-be szívódnak föl a különböző címeken alakult, magukban magasabb célokat kitermelni nem tudó kisebb-nagyobb kirándulási társaságok, egyletek. Páter Béla bejelentette, hogy Borsos Mihály földbirtokos negyvenezer lejes adományával immár valósággá válik az EKE tordai menedékházának felépítése. S hogy az EKE továbbra is így erősödik tagokban s újabb és újabb felajánlásokban, bizonysága annak, hogy az erdélyi magyarság áldozatkészsége ezen az új területen sem tagadja meg magát.

Egyleteink működéséről adva számot, meg kell emlékeznem az *Erdélyi Szemle* társaságának buzgó munkájáról is. Az S. Nagy László szerkesztette lap körül csoportosulók estélyein Kiss Elek unit. theol. tanár a kultúra jelentéséről és jelentőségéről, Bartha Ignác ügyvéd híres kolozsvári iparosokról, Tárkányi György tanár a hóstát jelentőségéről, S. Nagy László, Walter Gyula írók a népköltészetről, Vásárhelyi János ref. püspökhelvettes a hóstát gazdasági és művelődési helyzetéről, Szász Ferenc Erdély mezőgazdasági kultúrájáról beszélt.

*

Bizonyára mindenkit érdekel a református nőszövetség ...kint megújuló ezidei *versenypályázata.* Állami és felekezeti iskolába járó református gyermekek számára szóló ...elj szavalóversenyről és írásbeli versenyről van szó. ...eményeket kell tudni szépen elmondani és leírni. Mi ...len van a gondosan előkészített verseny mögött?! Iskolán kívüli érzületnevelés, ismeretközlés, a vers, irodalom ...zerettetése . . .

*

Végül: Gy. Szabó Béla grafikus és Szervácius Jenő ...ász *kiállítását* április 29-én déli 12 órakor nyitja meg ...károly a Minerva kiállítási termében.

JÁROSI ANDOR.

Pásztortűz 1934. ápr. 30.

Ligeti Erika

Szabó Iván mélló tanítványa

Ambrus Tibor: A XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Alföld 1971/1 75old.

Ligeti Erika

Érmékkel szerepelt a kiállitáson.

A Fital Képzőművészek Studiójának jubileumi kiállitása a Műcsarnokban Perneczky Géza; A pátosztól a groteszkig; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197c, 26.l.

Ligeti Erika

A Derkovits Teremben kerültek a közönség elé szobrai /1969. V.2--17./. Vásárhelyi művész. Igazi tehetségét a félszáz érem mutatja. Idézet Oelmacher Annának a Magyar Nemzetbe irt kritikájából.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 49.1.

Ligeti Lajka, szobrász

A hévízi napfürdőzésnek emlékét idéző Virágom c. bronzérme

Repr.

Dr. Tóth András:

Vedves Élet és Tudomány

[1154. és] 1167. lap

Élet és Tudomány, Bp. 1974. jún. 21.

XXIX
25.

Ligeti Erika
szobász

A művesinő Marcsa című
művét mutatta be a tanaton.

Brestyánszky Ilona: Körkép
Nők Lapja, 1975. május 17 - 15 oldal.

Sigeti Erika

Muszorgszkij, 1972. br. Ø 11,3 cm
Chopin, 1972, br. Ø 12,2 cm,
repr.

IV. Országos Kisplasztikai Bienniálé
Pécs, 1974.

Ligeti Erika

Mendelssohn, 1972., br. Ø 10,3 cm
Wagner, 1972. br. ø 10 cm

IV. Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1974.

Kiapti Erika

Benedek emberállat sorozat
I–IV., 1974. bronzérmek

IV. Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1974.

IV. Отношение Иоанна Кронштадтского
к Церкви.

Ligeti Erika

Ápis bika ⌀ 10 cm
Kentaur, ⌀ 9,5 cm

IV. Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1974.

Siegeti Erika

Hétfejű ∅ 9,7 cm
Pegasus ∅ 9,7 cm

IV. Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1974.

Ligeti Erika

A 30. éves jubileumi kiállításon szerepelnek művei, érmei

Molnár Zsolt: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.

Magyar Ifjúság, 1975. máj. 16.

Ligeti Erika (érme)

A Műcsarnokban 1975. máj-ban rendezett jubileumi kiállításon részt vett.

Népszava, 1975. máj. 4. 103. erf. 103 s. 8 p.

Ligeti Erika éremművész.

Három művész közös éremkiállítása nyílt meg vasárnap Szegeden: Ligeti Erika, Asszonyi Tamás, Csíkszentmihályi Róbert műveivel. A művész érmei mellett gyermekével játszó női figuráját és próbababa kisplasztikáját állította ki.

T.L.: Érmek és érmészek.

Délmagyarország (Szeged), 1974. szept. 24.

Ligeti Erika szobrászművész

A ráckevei gimnázium Ady-Galériája 1972-ben alakult és ma már több mint 50 műtárgyat birtokol. E kollekcióban szerepel a művész alkotása; érmei.

Losonci Miklós: Iskolagalériák.
Magyarország, 1974. szept. 1.

Ligeti Erika

A ráckeve ady Endre gimnázium ady-kaláriájában a művész egy alkotása látható.

Szále László: Az értelemig és tovább...

Népművelés, 1974. 10.

Ligeti Erika

a Nemzeti Galériában rendezték meg a Vásárhelyi Tárlatot, – az elmúlt tíz év anyagából, – melyen szerepeltek művei

Losonci Miklós: Kiállítóterméknek.
Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 24.

Ligeti Erika szobrász (Szentendre)

a Nemzeti Galériában rendezték meg, a Vásárhelyi Tárlatot, – az elmúlt tíz ér anyagából –, melyen művei szerepeltek

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1944. júl. 24.

Ligeti Erika

I. dijat nyert a IV kisplasztikai biennálén Pécsett Benedek emberállat-kerje cimü sorozatával.

Magyar Hirlap 1974 3o1/6

Ligeti Erika
szobrászmüvésznő alkotásait a Helikon Galériában állitotta ki; néhány szobrot és sok érmét. A kiállitáson az Arnolfini fej gipszben van kiállitva. Szerepel a tárlaton Gargantua-Rabelais regényének főhőse-.

Magyar Hirlap 1974 334/6
Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra

Ligeti Erika

A szentendrei müvésztelep galériában érmeket és szobrokat állitott ki, igy Önportré ,mely gunyos hangu, Pardon Apolianaire érme, Madách Imre portréja,Hailé Szelasszié.

Magyar Hirlap 1983/224/6
Bojár:Kiállitásról

Ligeti Erika

Asszonyi Tamás, Borsódy László,
Farkas Ádám, Ligeti Erika, Rajki László
alkotásai szerepelt az Iparművészeti Főiskola
hallgatói illetve ~~könyt~~ néhány éve végzett művészeinek
kiállításán a József Attila Művelődési
Központban.

Magyar Hirlap 1973/189/6
Havas: Ki llitásról kiállitásra

Ligeti Erika

A ráckevei Ady Gelériá ban található Balássy Zoltán éremsora, Baja Benedek Ady illusztrációja, Szántó Imre linómetszete, Kiss Nagy András: Bartók c. a lkotása, Ligeti Erika érme, Csecs Gábor rézkarca, Adassy János akvarellje, Dohnál Tibor linómetszete.

Kajztanitás 1975-4-31
Losonczi Miklós: A ráckevei Ady Galéria

Ligeti Erika szobrászművész

Kisplasztikai biennálé Pécsett szept. 29.- én nyílik meg, melyen művei szerepelnek.

Csongrádmegyei Hírlap, 1974. szept. 12.

Ligeti Erika szobrász

a fővárosban bemutatott vásárhelyi őszi tárlat anyagában szerepel a művész alkotása.

Kőműves Gyula: Vásárhelyi Tárlat, Budapesten

Szabad Föld, 1974. jól. 28.

Ligeti Erika szobrászművész.

Szegeden három szobrászművész alkotásaiból rendeznek kiállítást.

Múzeumlátogatás.

Képes Újság, 1974. szept. 14.

Ligeti Erika

A Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs hűvészet" c. kiállítás má megnyílik, melyen műve szerepel.

Meghívó.

1974. Okt. 5.

Ligeti Erika szobrászművész
kiállítása a Helikon Galériában
ma. 21.-én nyílik meg.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, Budapest, 1974. ma. 16.

Ligeti Erika szobrászművész (szentendre).

Pécsett megnyílt a IV. országos kisplasztikai ~~kiállt~~ bicunálé. a bicunálé egyik díját a művész kapta.

Északmagyarország, 1974. okt. 1.

Ligeti Erika szobrászművész

A Helikon Galériában rendezett kiállitását november 21.-én nyitják meg, -a kulturális eseményeket összefoglaló rovat közleménye szerint.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. nov. 16.
XVIII. évf. 46. sz. 8. lap.

Ligeti Erika

Vénusz születése bs. Ø 10 cm
Urbs Romulea u – Ø 9 cm

21. Vásárhely Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1976.

Ligeti Erika

Minden gyermek megváltója
bs. 7,5 ₵

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Ligeti Erika

Benedek repr.

21. Városkelő Őszi Tárlat
Tornyai J. kuz.
Hódmezővásárhely 1974.

Ligeti Erika

gyűjtögető kr. ∅ 10 cm
Helena —"— —"—

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Ligeti Erika

Benedek br. 10 cm
Király br. ϕ 10 cm

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Ligeti Erika

Kiss Lajos bronz Ø8 cm
Sárkány lánykám bronz Ø12

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Szept.

Ligeti Erika

Sárkány lánykám
repr.

Vásárhelyi-Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Szept.

Ligeti Erika

Fiammal bronz ϕ 8 cm
Elle vive sa vie br. ϕ 8,6 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Sept.

Ligeti Erika

Rajz verseny bronz ⌀ 6,5 cm
Szaleszervezeti szinvonal szemle
bronz ⌀ 9 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul–Szept.

Ligeti Erika

Niké bronz ⌀ 10,5 cm
Oszlopfő —"— ⌀ 8 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul–Szept.

Ligeti Erika

Esti táme bronz ϕ 9 cm
Kis kondás —"— ϕ 10,5 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul–Szept.

Ligeti Erika

Tésülködő fa 40 cm
Önportré kő 25 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974 Jul-Szept.

Ligeti Erika

Szarvasanya bronz ϕ 9 cm
Szinház — " — ϕ 8 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul–Sept.

Ligeti Erika szobrai

a Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállításon szereplő művei.

Tamási Attila: Képzőművészetünk jubileuma.
Népszava, 1945. máj. 4.

Ligeti Erika szobrászművész
a Jubileumi Képzőművészeti kiállításon
szerepel műve, két szobra és érmei.

Horváth György: Jubileumi Képzőművészeti
kiállítás a Műcsarnokban.
Magyar Nemzet, 1945. ápr. 27.

Ligeti Erika szobrász

A 30.-ik évfordulón a Műcsarnokban rendezett képzőművészeti kiállításon szerepel „Marcista" c. (szulítve)

Brestyánszky Ilona: Körkép.
Nők Lapja, Budapest, 1975. máj. 17.

Ligeti Erika, szobrászművész

Huszonöt év alatt több száz pályakezdő művész jutott el Vásárhelyre. Köztük több Munkácsy-díjas: Ligeti Erika, Németh József és mások.

Grezsa Ferenc: Műtermlátogatás Szabó Ivánnál.
Tiszatáj, 1978. 10. 139. old.

Ligeti Erika, szobrász

L.: Jávor Piroska

— : A Stúdió Galériában 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. okt. 9.

Ligeti Erika, nobrán

Táclata nyílik meg a

Helikon Galériában. (Nov. 28.)

— : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 26.

Ligeti Erika
nokrán

Ligeti Erika művei körül érdekes arok a darabok, amelyek társadalmi ünnepélyek alkalmá-ból készültek.

----:Kiállitási naptár.

Művészet, 1974.december - 49.oldal.

Ligeti Erika
nokain

A Helikon Galériában
november 21-én nyílt meg
Ligeti Erika kiállítása.

----: Kiállitási naptár.
Művészet, 1974.december - 49.oldal

Ligeti Erika
szobrász

Ligeti Erika kamarakiállítása az elmult évben készült kisplasztikái és, ennek látható.

----: Kiállitási naptár.

Művészet, 1974.december - 49.oldal

Ligeti Erika, szobrász

A kiállítás ismertetése.

Megemlített művek: Babócsi, Marcista, Thonetti, Bünt, Nagy érdemű, Esterhe, Bence, Nagy emberek, Chopin, Dróbdy Sándor, Kriudy, Cerveteri.

Lóska Lajos: Ligeti Erika érmei és kisplasztikái a Helikon Galériában 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 24.

Ligeti Erika szobrászművész

Ma nyílik meg Szegeden Asszonyi Tamás, Csikszentmihályi Róbert és Ligeti Erika szobrászművészek közös kiállítása.

Magyar Nemzet, 1974. szept. 22.

LIGETI ERIKA, szobrász

A Művészeti Alap vásárlásából esetenként, saját kiválasztással a múzeum birtokába kerültek festmények, szobrok és grafikák.-Igy az 1972-es évben Ligeti Erikának is került kisplasztikája a Modern Magyar Képtár gyüjteményébe. 289.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények,-III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Muzeum Évkönyve,-XVII-XVIIIX.
1972-73.-Pécs, 1975

LIGETI ERIKA, szobrász

A Művészeti Alap vásárlásából esetenként a múzeumsbirt saját kiválasztással a múzeum birtokába kerülnek festmények, szobrok és grafikák.-Igy az 1970-es évben Ligeti Erika kisplasztikája is került a Modern Magyar Képtár gyüjteményébe. 289.old

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár.rörténete Uj szerzemények,-III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum évkönyve,-XVII-XVIII. 1972-73.-Pécs, 1975.

LIGETI ERIKA, szobrász

A pécsi múzeum szervezésében megrendezésre kerülő országos kisplasztikai biennálék anyagának jellemző része vétel, ill. ajándékozás útján a Modern Magyar Képtárba kerül. A kisplasztikai biennálék anyagából 1969-ben így került Ligeti Erikának is műve a Modern Magyar Képtárba, 289.o.

KOMÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old.

A JANUS PANNONIUS Múzeum Évkönyve. XVII-XVIII.
1972-73, Pécs, 1975.

Ligeti Erika

Az V. debreceni orezágos nyíri tárlaton részt vett Frank Frigyes, Szurcsik János, Vecsei Károly, Lőrint János, Schéner Mihály, Ligeti Erika.

Magyar Hirlap 1976-169-9
Wagner István: Debreceni nyári tárlat

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM

meghívja Önt

LIGETI ERIKA

szobrászművész

BARTL JÓZSEF

festőművész

kiállításának megnyitására

a Művésztelepi Galériába (Vörös Hadsereg útja 51)
1973. augusztus 5-én (vasárnap) 11 órára

Megnyitót mond:
M a r o s v ö l g y i L a j o s , a városi tanács elnöke

F. k.: Dr. Ikvai Nándor. 800. — Pest megyei Nyomda, Vác. 73-2734.

LIGETI ERIKA

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

Tóth Sándor érmei kapcsán írja Pogány Gábor a balatonfüredi kiállítás katalógusában: „... a magyar szobrászművészetben ez apró, kerek domborműveket mindig a legkiválóbbak készítették, a fiatal generációból Csikszentmihályi Róbert, Ligeti Erika és éppen Tóth Sándor." és még többen.

Tóth László: A Munkácsy-díjas szobrászművész.
Kelet-Magyarország, 1983 okt. 8.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

A Műcsarnokban ezúttal másodszor kerül sor az elmúlt esztendők legjelentősebb alkotásai közül kiválogatott művek gyűjteményes bemutatására. —
Bronzba öntött képeskönyvében tágítja ki műfaja határait „Leporelló"-jával Ligeti Erika, - eredeti, megkapó ötlet. (említve).

-bányai-: Több esztendő munkáiból.
Magyar Papíripar, 1984. máj. 5. 6. old.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművésznő a Műcsarnokban rendezték meg az országos tárlatot, melyen szerepelt a művésznő alkotása.

Wagner István: Élvezetre vátva.
Magyar Hírlap, 1982. máj. 1. 4. old.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

1. „Ez egy álom I–XIII." bronz. (leporello).
8x8 cm. 1983.

Művészet, 1984. febr. 11-old.

Erika Ligeti

Auch kleine Gegenstände können im Effekt, in ihrer künstlerischen Qualität monumental sein – das beweist eine Ausstellung im Berliner Haus der Ungarischen Kultur, die die zeitgenössische ungarische Medaillenkunst vorstellt. – Zu den 29 Ausstellern gehören auch die bedeutendsten Gegenwartskünstler: Tamás Asszonyi, Miklós Borsos, Róbert Csikszentmihályi, Tibor Duray, József Ispánki, András Kiss Nagy, Erika Ligeti, Mária Lugossy, Tamás Vigh.

Gábor Nemes: Medaillen, Gemälde, Graphiken.
Budapester Rundschau, 1984. jún. 11. 9.-old.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

A IV. országos érembiennále díjazott művészeinek kiállítását a soproni Lábasházban rendezték meg. Kilenc művész alkotása szerepel a tárlaton: Ligeti Erika „Ez egy álom" c. bronz leporellója méltán keltett figyelmet a IV. érembiennálén [említve]. Ezúttal két éremsorozatot mutat be, és a „Körösi Csoma Sándor lapozgatóval" formailag voltaképpen ~~„Ez egy álom"~~ „Ez egy álom" c. művét folytatja. Ez utóbbi a nagy magyar utazó életének fontosabb állomásait mutatja be a bronzlapokon, amelyeket egy nagyobb plasztikai egység foglal magába [említve]. – „Két érem a filmfesztivál I.–X. sorozatból" c. [említve és repr.].

–Kloss–: Érmek és kisplasztikák.

Kisalföld, 1984. jún. 30. 9.-old.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

Szentendrei találkozások címen a Szentendrei Képtárban látható Molnár Edit fotóművész tárlata. – Méltó figyelemmel kíséri a mai szentendrei képzőművészet és a fiatalok – Deim Pál, Ligeti Erika, Aknay János és mások sajátos arculatát.

Losonci Miklós: Szentendrei találkozások.
Pest Megyei Hírlap, 1984. júl. 11.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

Megnyílt a soproni lábasházban a IV. orsz. érembiennálé. — Ligeti Erika a SZOT-díját nyerte el művével. — A hagyományos és az újítás sajátos arányai jellemzik Ligeti Erika „Ez egy álom..." c. hajtogatható, rétegezett leporelló érmét. (említve).

Klass Andor: Érembiennálé a soproni lábasházban. Békés Megyei Népújság, 1983. júl. 23. 12-old.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

a IV. országos érembiennále megnyílt Sopronban, az Orsolya téren álló Jábas házban. — A SZOT-díjában részesült Ligeti Erika. — A hagyományos és az újítás sajátos arányai jellemzik a művész „Ez egy álom..." c. hajtogatható, rétegezett leporello-érmét. (említve).

Kloss Andor: A IV. Országos Érembiennále.
Hajdú-Bihari Napló, 1983. aug. 13.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

A tavalyi, IV. országos Ezerbiennálé díjazottjainak kiállítását nézhetik meg az érdeklődők a Lábas házban. Vannak itt nagy nevek: Kiss Nagy András, Csikszentmihályi Róbert, Ligeti Erika...

Szenkovits Péter: Sopron, ünnepi hetek idején.
Vas Népe, 1984. júl. 10.

Ligeti Erika Ozm

NDK, 1984

évrenkiáll.

-> Ferenczy Béni

MŰVÉSZET 1985/5/54

Ligeti Erika Sin

elmei

→ Benedek György

MŰVÉSZET 1985/7/10

Ligeti Erika, zongora

L: Kő Pál

–: Heti ajánlat

3.

Új Tükör, B n. 1986. jan. 26.

XXIII/4

Ligeti Erika rajzai

kiállítása Miskolcon

a Bíró galériában

Népszabadság, 1987. VII. 8

Ligeti Erika

Érdemes Művész

LIGETI ERIKA Munkácsy Mihály-díjas szobrászművésznek,

Nepszava 1985. IV. 3.

Ligeti Erika

Az Alföldi Galéria

Népszava

1985. X. 26

Ligeti Erika

Válogatás negyven év énekéből.

Népszava. 1885. IV. 12

Ligeti Erika

Jegyzetek az V. országos íventiamalítól

Wéprzavo 1985. X. 4.

Ligeti Erika éremművése

IV. ork. érembiennalé Sopron

Skloss Andor: „Kritika Váltoralot az éremre"

Kisalföld 1983. VII. 2

Ligeti Erika, szobrászművésznő

új kiállítóhelyiségében nyílt meg a Galéria. Első kiállításán az eddigi magyar tájak és portrék biomdáleinak díjnyertes alkotásait mutatja be. Jó művek adnak egymásnak találkozót: többek között Somogyi József, Ligeti Erika alkotásai

Losonczi Miklós: Díjazott tájak és Bráda Tibor képei. Hódmezővásárhelyi Galéria. Tükör, 1980. aug. 3.

Ligeti Erika szobrász

Részt vett a Petőfi Irodalmi Muzemban József Attila emlékét idéző tárlaton. A Kulturális Minisztérium diját kapta.

Magyar Hirlap 1980/4/10/6

LIGETI

ÉRMEI SZEREPELNEK A XVII. VÁSÁRHELYI
ŐSZI TÁRLATON.

SZABÓ ENDRE: MÉLYÜLŐ PÁRBESZÉD

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP: 1970. OKT. 23.

Ligeti Erika, szobrászművész

Megnyílt a Műcsarnokban a vásárhelyi Őszi Tárlat negyedszázados anyagából rendezett kiállítás. A magyar képzőművészeti élet elhunyt és ma élő iskolát teremtő művészeinek alkotásai láthatók itt. – A művész alkotása szerepel a kiállításon.

Veszeli Lajos: Jubileumi kiállítás a Műcsarnokban. Napló (Veszprém). 1979. jún. 26.

Ligeti Erika, szobrászművész

a Dorottya-utcai kiállítótermében

nyílik meg a művész kiállítása.

1981. dec. 6-ig tekinthető meg.

Műcsarnok és kamaratermei.

1981. december.

Ligeti Erika, szobrászművész

A gyöngyösi művelődési házat Balogh István tervezte, Ligeti Erika munkáit is láthatjuk és Pinta Gábor mozaik terve díszíti az épület homlokzatát, mely Gyöngyös város, történetét mondja el 1634-es városalapítási időtől napjainkig. (említve).

Kapcsolás a miskolci stúdióba.

1979. III. 1. Petőfi, 12.55 (Kiné).

Ligeti Erika, szobrászművész

A Vasárhelyi Gyri Találatok díjazottjai:

Tornyai-plakettet kapott a művész

1973-ban

Népművelés, 1979. szept. 24.old.

Ligeti Erika, szobrászművész

Megnyílt a pécsi kisplasztikai biennálé, mely 1967-ótá a hatodik országos szeregszemle. — Szerepelnek a művész bájosan csetlen, szellemesen grateksz, nagy mesterségbeli felkészülésről és szellemi intenzitásról tanúskodó érmei. /említve/

Tandi Lajos: Jegyzetek a kisplasztikai biennáléró
Dunántúli Napló, 1979. júl. 29.

— **Ligeti Erika szobraiból** nyílt meg kiállítás csütörtökön a váci Madách Imre Művelődési Központ Galériájában.

Magyar Nemzet 1983. IX. 9.

Ligeti Erika szobrász

Kovács Gyula: A gesztus

Művészet, 1983. február

Ligeti Erika, szobrászművész

Dorottya-utcai Kiállítóterem, 1981. nov. 12 – dec. 6. – ig.

A szentendrei új művésztelepi generációhoz tartozik. Egészséges humor és az élet szeretete jellemzi kisplasztikáit és érmeit. Figurái líraiak, néha groteszkek, a legkomolyabb legtisztább mondanivalóval. Érmeibe is belevisszi figuráinak üdeségét, merészségét. 1955 óta kiállító művész. Életpályája egyenletesen ível, egyre érettebbé, kimunkáltabbá válnak művei.

Műcsarnok és Kamaratermei, 1981. November.

Erika Ligeti

Der Ateliergemeinschaft gehören so bekannte Künstler wie Erika Ligeti, Endre Lukovicsky, um nur einige zu nennen.

Karin Röricke: Neue Galerie in Szentendre.
Daily News, 1981. Nov. 5.

Ligeti Erika, szobrász

L: Barsay Jenő

Vadas József: Tolási fotó

12.

Élet és Irodalom Br. 1984. júl. 20. XXVIII/29

Ligeti Erika, szobrán

L. Banga Ferenc

7.

– Megnyílt a grafikai Biennálé Miskolcon

Nincsabadság Bp. 1981 dec 1

Ligeti Erika szobrai

Nagy Zoltán: Nemzeti tárlatok - a közelmúltban és ma

Művészet, 1982. augusztus

Ligeti Erika szobrász

Szuromi Pál: Triptichon
Országos találatok tükrében
és Vásárhelyen

Művészet, 1982. január

Ligeti Erika nobrája

Magyar Népköztársaság
Érdemes Művésze

Népszabadság, 1985. IV. 3.

Ligeti Erika

Kiállítás Hódmezővásárhelyen

Magyar Nemzet 1984. XI. 11.

Ligeti Erika

— **Ligeti Erika** Munkácsy-díjas szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás pénteken Mohácson, a Kossuth Filmszínház emeleti termében.

Magyar Nemzet 1984. V. 12.

Ligeti Erika

Kiállítás Sopronban

Magyar Nemzet 1985. VIII. 29.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész

A Vigadó Galériában látható „Az érem" c. kiállítás, melyen szerepelnek Ligeti Erika és Farkas Ádám művei. Mindkettőjük erős egyéniségét önmagában is érvényesülő, egymással szembesítve annában még látványosabb, hogy az előbbi vonalakkal és játékosan, a másik tömör formákkal és monumentálisan idézi meg ugyanazt a Szentendrét. /emlitve/.

Vadas József: Vert érem.
Élet és Irodalom, 1982. nov. 26.

Ligeti Erika

Bibl.: LM : Ligeti Erika műtermében
Pest m. Hírlap 1974. aug. 11.

A magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája
1974.

Művészettörténeti Értesitő 1977/1.

74.old.

Ligeti Erika, szobrászművész

Megnyílt a Hatvani Galériában az első portrékiállítás, melyen szerepelnek a művész bronzszobrai.

Losonci Miklós: Arcok és sorsok.
Pest Megyei Hírlap, 1977. nov. 22.

Ligeti Erika. szobrászművész

A szentendrei művészet 50 évét bemutató retrospektív kiállítás megnyílt az új Szentendrei Képtárban, melyen szerepelnek a művész művei.

Losonczi Miklós: Öt évtized távlata.
Pest Megyei Hírlap, 1994. jan. 29.

Ligeti Erika, kobrász

L: Ferenczy Béni

Nagy Ildikó: Magyar érem antológia 1945–1976. 27–28

Kritika, Bp. 1977. okt. 77/10.

Ligeti Erika szobrászművész

Az Ermeszek Világszövetsége ez év szept.-ben kongresszust rendez, hazánkban. A Képcsarnok ennek alkalmából pályázatot hirdetett, melynek célja a magyar éremművészet bemutatása, propagálása. A pályázat III. díját Ligeti Erika, ozinder Antal és Asszonyi Tamás kapta.

Inl: Ermek a Csontváry-Teremben.

Pesti Műsor, 1977. szept. 21.

Ligeti Erika, szobrász

Több mint 20 éve rendezik meg évente a Vásárhelyi Őszi Tárlatot. — A művész alkotása szerepel az idei tárlaton.

Láttuk, hallottuk.

1974. okt. 28. Kossuth 21.03 VGnd

Lyeti Erika

Neve emlitve

Németh Lajos: Reflexiók a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitásról — Kritika 1968/6

Kritikák és képek Bp. Corvina 1976.

JO 3. old.

Lyeki Erika

Weve említve

Németh Lajos:Reflexiók a XI.Magyar Képzőművészeti Kiállitásról Kritika 1968/6

Kritikák és képek Bp.Corvina 1976.

303 old

Ligeti Erika

„Szentendre" 1971

Bronz. 8,5 cm.

173. kép.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976

Ligeti Erika

Részt vett az „In memoriam Bartók" kiállításon. Plakettjein a szimbolikus kifejezést a vonalak muzikalitásával teszi „bartókibbá".

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 68 old.

Ligeti Erika 1.

Szemmel láthatóan nem gyötrödik és – ugyancsak a Műcsarnokban kiállított – plasztikái arról vallanak, hogy a kín és szorongás vagy a metamorfozis mint téma nem érdekli. Anyaszobrai profán természetességgel férfimisztika nélkül ábrázolják szülő szülő és gyermek kapcsolatát. Szinte kaján tárgyilagossággal.

Bojar Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/40 6 old.

Ligeti Erika. 2

Ugyanezek a tulajdonságok jellemzik, kitűnően megragadott karakterisztikus, de minden karikaturisztikus szándéktól mentes portréi sorát, kivéve egyet. Majomszerű Önarcképét. Profán ironiáját – különösen kisméretű, finoman mintázott faszobrain, mégis a lira hatja át; vagy Máshol – ermer nagy során – hirtelen trefálkozni kezd; majd váratlanul mesébe, formajátékba oldja a valóságot, szinte úgy, mintha Weöres Sándor költeményei öltöznének dombormüvekbe.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/40 6 old.

Ligeti Erika 3

Hasfelmetsző Jack hátborzongató városi mitoszát játékos és elvontabb szörnyeteggé szeliditi, az egyik érmen, s hogy véletlenül se vegye valaki komolyan, hát odabiggyeszti feliratként: „Vérszippantó - lányszeppentő". Persze, ez a nagyarányú érémtermés nem egyenletes, nem is lehet az, hiszen hirtelen felvillanó ötletek bronzba öntött lenyomatai.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállitásra.

Magyar Hirlap 1971/40 6 old.

Ligeti Erika 4

És tudni való, hogy senki nem lehet mindennap zseni. Mégis: éppen ez a nagy számú és egyenetlen, de mindenképpen rokonszenves termés az, ami ezt a csúfondáros, kedvesen mesélő kedvű szobrászművészt önmagává Ligeti Erikává teszi.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/40 bold.

Ligeti Erika

A Műcsarnok kamaratermében Ligeti Erika szobrász és Nagy B. István közös tárlata látható.

Öt. kiállítás nyílt.

Magyar Hírlap 1971/38 12. 1 Bold.

Ligeti Erika

A Centenariumi emlékérem megtervezésével többek közt Ligeti Erikát és megbízták.

Emlékmű Pest-Buda egyesítésének 100.- évfordulójára.

Magyar Hírlap 1971/44 6 old.

Ligeti Erika
szobrász

1966-ban Hódmezővásárhelyen
közös kiállításon szerepelt Gesz-
ler Máriával és Szőllőssy Enikő-
vel.

Losonci Miklós: Szőllőssy Enikő érmei és szobrai.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 20.oldal

Ligeti Erika
Nobrath

A debreceni „In Memoriam Bartók" kiállításon részt vett.

Kovács Gyula: Nyári tárlatok.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember -,34.oldal

Ligeti Erika
nobrán

Mai Magyar Szobrászat cím mel kiál-
litás nyílt a Moszkvai Puskin Múzeum-
ban. Erre az alkalomra nobrán delegá-
ció utarott Moszkvába. A műrén a
delegáció egyik tagja.

- . - A szövetség életéből.

Művészet, 1973. február - 45. oldal

Ligeti Erika
szobrász

Újszöllőtnek tervezett emlékérem
(vegyes)

Vadas József: Családi ünnepek is a művészet.
Művészet, 1973. március – 3 oldal.

Ligeti Erika
zongorán

Részt vett a pályázaton emlék-
érmével.

Vadas József: Családi ünnepek és a művészet.
MŰVÉSZET, 1973.március - 3.oldal

Ligeti Erika

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem dészudnarán kiállítása nyílt (Nagy B. Istvánnal közösen).

Magyar Hírlap 1970. febr. 1. 13. l.

Ligeti Erika szobrászművész

A nemrég megnyílt magyar szobrászművészeti kiállításon – Moszkvában – szerepelt alkotása. A Szovjetunió-ban is mert a művész munkássá-ga.

Igor Szvetlov: Magyar szobrászművészet – Moszkvában.

Tolna m. Népújság, 1973. ápr. 3.

Szigeti Erika
szobrász

Részt vett a Nemzetközi Ezüst-
művészeti kongresszusain és kiál-
lításain Helsinkiben.

------: FIDEM Nemzetközi éremkiállitás és .....
Művészet, 1973.junius - 43.oldal

Ligeti Erika
szobrai

Ligeti Erika ernii szerepelnek
a tárlaton.

I.Szvetlov: Mai magyar szobrászati kiállitás Moszkvában.
Művészet, 1973. május - 11.oldal

Ligeti Erika

Az érem-műfaj új kifejezési lehetőségét teremtette meg.

P. Bretyánszky Ilona recenziója B. Szy Katalin – Gedai István: Érem-kincsek a könyvéről; Ipari Művészet, 1973/1-sz. 28. l.

Ligeti Erika

A pályázaton az érem kategóriában az egyik II. díjat nyerte.

Vadas József: A Lenin-portrépályázatról; Magyar Hírlap 1970. jan. 17. 9. l

Ligeti Erika

Az Éremművészek Nemzetközi Szövetségének (F.I.D.E.M.) ez évi kongresszusán és kiállításán (Helsinki) az ő érmei is láthatók.

Műgyűjtő, 1973/2. sz. 64. l.

Ligeti Erika

A X szegedi tárlaton kiállitott Ligeti Erika, Szölösi Enikő, Asszonyi Tamás éremművész .

Magyar Hirlao 2.évf.215/9.

Ligeti Erika

Ráckeven, a Savoyai kastélyban rendezik meg az elkövetkező hónapokban a művésa tárlatát.

Prukner Pál: Gazdagnak igérkezik a nyár

Pest m. Hírlap, 1974. ápr. 20.

Ligeti Erika

szentendrei plakettmüvész dijat nyert a kisplasztikai biennálén.

Magyar Hirlap 1974/19o 8.o.

Ligeti Erika, szobrász

Kentendrei művész.

A IV. kisplasztikai Biennálén (Pécs) díjat nyert.

— = Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 12.

Ligeti Kovina, szobrász

Díjat nyert Rézett.

– : Odaítéltén a kisplasztikai biennálé díjait

2 –

ESTI HIRLAP, Br. 1974. júl. 11.

Ligeti Erika szobrászművész

A salgótarjáni művészek egri kiállításán érmei és portréja szerepelnek.

(cikk)

(Farkas): Egri nyár '42

Népújság, Heves, 1942. júl. 4.

Ligeti Erika

Vásárhelyen közös kiállítása volt Szöllősi Erikével és Gerzler Máriával, 1965-ben.

a TV Galériája

1972. VIII. 22. TV. 21.05 | 11/Kr

Ligeti Erika szobrászművész

a Szentendrei Képtárban az 5 éves művésztelep alkotásaiból rendezték kiállítást. — A szobrászok a Kálvária-hegy pincéjében állítottak ki műveikből

~~Láttuk, hallottuk...~~

1978. II. 19. Kossuth, 21.34 Ária.

Ligeti Erika, szobrán

L: Szabó Iván

Grezsa Ferenc: Szabó Iván 138-142.

Tiszatáj, Szeged, 1978. okt XXXII/10

Ligeti Erika

- Részt vett, az I. Orsz. Érembiennálén

Askercz. Éva: Az I. orsz. érembiennálé Sopronban

Soproni Szemle 1978/4 366 old

Ligeti Erika

Ligeti Erika „Minden gyermek megváltó" című sorozatának „Flóra"-ja játékos formaalakításával groteszk mű.

Sárosdy Judit: Érinek Liszahannak.
Új Tükör, 1979. május 27 – 26. lap.

Ligeti Erika

„Flóra" (repro)

Sárosdy Judit: Érmek Liszabonnak.
Új Tükör, 1979. május 27-26. lap.

Ligeti Erika

Érmével vett részt a tár-
laton.

Losonci Miklós: Vásárhelyi, őszi tárlat.
Új Tükör, 1978. október 22 - 4. lap.

Ligeti Erika, szobrászművész

a műcsarnokban látható „Magyar Szobrászati Kiállítás" művei közül

Ligeti Erika: Ülő lány

Ligeti Erika: Fekvő lány

Ligeti Erika, szobrászművész

A múlt érben rendezte meg a Hatvani Galéria első portrébiennáléját, amelyen ötven meghívott művész szerepelt alkotásával. – A nov. 20.-i megnyitó ünnepségen részesült 14 művész aranydiplomában – köztük a művész is – valamely műrük rángja, becse alapján.

Hevesi Szemle, 1978. márc. 7 old.

Ligeti Erika, szobrászművész

a Műcsarnokban rendezték meg a IV. budapesti nemzetközi kisplasztikai kiállítást. – Fontos célt jelöl meg a művész is, aki az otthon belső szögleteinek elmélyítésére vállalkozik önálló kisszobrainak, érmeinek játékos kedvességével, mely mindig a líra meghittségéből fakad.

Losonci Miklós: Az élet teljességét ábrázolva.
Pest Megyei Hírlap, 1978. szept. 12.

Ligeti Erika, szobrászművész

A Szentendrei Nyár keretében az ideu Tápiószelén és Vácott vonul fel a szentendrei művészet, mesterek és új alkotók részvételével. – A művész műve is szerepel a kiállításokon.

Losonci Miklós: a szentendrei Nyár tárlatai.
Pest Megyei Hírlap, 1978. júl. 12.

Ligeti Eriko, zobrász

L: Deim Pál

– : Nem zetközi . . .

2.

Esti Hirlap,

Bp. 1978. aug. 19.

Ligeti Erika, szobrász

L: Deim Pál

Szabó Ernő: Művészet Szentendréért

2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. szept. 23

Ligeti Erika, kobrász

L: Vigh Tamás

Harangozó M: Magyar műnek...

2.

Esti Hirlap, Bp. 1978. szept. 12.

Ligeti Erika

a Nemzeti Galériában Dózsa György emlékezetére rendezett kiállításon érmei szerepeltek.

Losonci Miklós: Augusztusi körkép.
Pest m. Hírlap, 1972. aug. 31.

Ligeti Erika

a Műcsarnokban legutóbb rendezett tártalon uj irányzatú érméket mutatott be.

Nagy Zoltán: Studio 72 – Exhibition of young artists. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 50. szám

1901

Ligeti Erika

Szobra szerepel a „Szentendrei Nyár" keretében, a József Attila Művelődési Központban rendezett kiállításon, Szentendrén

Magyar Nemzet 1973 július 6
4. old

Ligeti Erika

Szentendrei Hetek I-IV., bronz-
érem

Szentendrei művészek

Ligeti Erika

Szentendrei Hetek, repr.

Szentendrei művészek

Ligeti Erika, nobrán

Dombor mű:

Repr.

Ligeti Erika: Ünnep

1038.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. november

XXV.
11.

Ligeti Erika, szobrász

A Tornyai-emlékplakettet kapta.

~: A XX. őszi tárlat Hódmezővásárhelyen 4.

Népszabadság, Bp. 1973. okt. 9.

Ligeti Erika, [szobrász]

Szentendrei nyár címmel
éremsorozatot adott ki.

Sziklai Júlia: Ihlető város a Duna
partján 4.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 28.

Ligeti Erika

Szobrainak kiállítása augusztus 5-én nyílik Szentendrén a Művésztelepi Galériában

Magyar Nemzet 1973 augusztus 2
4. old.

Ligeti Erika
Részt vett a budapesti müvészeti hetek keretében rendezett kiállításon.

Bojár Iván: Pest megyei müvészek tárlata

Magyar Hirlap 1971/270 6 old.

Ligeti Erika

Kurucz D. István,Ligeti Erika és Rékassy Csaba munkajutalmat kapott a XVI. vásárhelyi őszi tárlaton

Magyar Hirlap 1969/276/6

Ligeti Erika

1968-ban költözött a szentendrei művésztelepre. A Szentendrei Művésztelepi Galériában rendezett tárlatáról szóló cikk a 4. oldalon

Magyar Nemzet 1973 augusztus 16

2

Ligeti Erika

„Niké"
„Bartók"
„Moszkva" c. plakettjei
emlitve

Magyar Nemzet 1973 augusztus 16
4. old.

3

Ligeti Erika

„Hailé Gelanzié"

„Szentek"

„Állatív-sorozat"

„Esti mese" - plakettjei emlitve

Magyar Nemzet 1973 augusztus 16

4. old.

Ligeti Erika

érmei szerepelnek a Nemzeti Muzeumban rendezett "Budapest és az éremművészet"c. kiállitáson

Magyar Nemzet 1973 november 2. 4.old.

Ligeti Erika

„Oszlopfő"

„Esti tánc"

„Kis kondás"

„Elle vive sa vie" c. érmei

szerepelnek a Hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban rendezett XX. Őszi Tárlaton

Magyar Nemzet 1973 október 28

11. old.

Ligeti Erika

Esti tánc, repr.

20 Vásárhelyi Őrzi Tárlat
Hódmezővásárhely, Tornyai J. Múz, '73.

Ligeti Erika

Fiammal, br. érem, ø 8 cm
Esti tánc, —"—, ø 9 cm

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Lyjeti Eriza

Elle Vive Sa vie, brezen, Ø 8,6 cm
Kis Rondas, — " — Ø 10,5 cm

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Ligeti Erika

Szarvasanya, bréen, Ø 9 cm
Szúnhár, — " — Ø 8 cm

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Mír. Hódmezővásárhely '73.

Ligeti Erika

Rajz verseny, br. érem, Ø 6,5 cm
Szakszervezeti szinvonal szemle, br. é.
Ø 9 cm

20 Vásárhelyi Ősi Tárlat
Tornyai J. Mir. Hódmezővásárhely '73.

Ligeti Erika

Niké, bronzen, Ø 10,5 cm
Oszlopfő, — " — Ø 8 cm

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Ligeti Erika.

a Vásárhelyi Őszi Társaton
címei szerepelnek.

Tandi Lajos: Őszi Társat Vásárhelyen.

Dél Magyarország, 1941. okt. 12.

Ligeti Erika szobrászművész

a Munkácsy Mihály-díj III.
fokozatát kapta.

Népszabadság, 1972. ápr. 1.

Lipták Erika

Tél, bronzérem, 6,5 cm
Ünnep, —"— , 10 cm

Vásárhelyi Őszi Tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely '71

Ligeti Erika

Szinház III. bronzérem, 8,5 cm
Tavasz, — " —, 6 cm

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely '71

Lipták Endre

Sínhár I. bourérem, 9,5 cm

Sínhár II. —"— , 8 cm

Vásárhelyi Őszi Alkalat, Tornyai J. Múz.,
Hódmezővásárhely '71

Lipki Erika

Nyár, bronzérem, 9 cm
Ősz, —"— , 7,5 cm

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornya Z. Múz.
Hódmezővásárhely '71

Ligeti Erika

Mareskám, bronzerém, 10 cm
Mese, — " —, 10 cm

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 171

Ligeti Erika

Mareskám, repr.

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely '71.

Ligeti Erika grafikái
a X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállí-
táson szerepelnek művei.

Seres János: X. Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiállítás.
Népművelés, 1969. febr. 27–29. old.

Ligeti Erika

a Nemzeti Múzeumban a Bpesti Művészeti Hetek keretében mutatták be éremművészetünk fejlődését a művész művei szerepelnek e kiállításon.

Lasonci Miklós: Fővárosi kiállítások, Pestmegyei Hírlap, 1973. dec. 5.

Ligeti Erika
rajzai

A Helikon Galériában november
21-én nyílt meg Ligeti Erika szob-
rászművész kiállítása.

-----: Kiállitási naptár.
Művészet, 1974.november - 49.oldal

Ligeti Erika

Benedek ... br., 10 cm
Király, br. ∅ 10 cm
Gyűjtögető, br. ∅ 10 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Lőrincz Erika

Heléna, br. Ø 10 cm
Venus születése, br. Ø 9 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Lőrincz Erika

Urbs Romulus, br. Ø 7,5 cm
Minden gyermek megváltója, Ø 7,5 cm

21. Városhelyi Tárlat, 1974.

Ligeti Erika

Benedek, repr.

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Ligeti Erika

Sárkány lánykám — XVIII., repr.

Vasárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás, 1964-73.

Ligeti Erika

Kiss Lajos – XVI. kv. Ø 8 cm
Sárkány lámpám – XVII. kv. Ø 12 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás, 1964–73.

Ligeti Erika

Fiammal – XX. br. ø 8 cm

Elle vive sa vie – XX. br. ø 8,6 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás, 1964–73.

Ligeti Erika

Férülködő – XII. fa, 40 cm
Önportré – XIV. Rő, 25 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás, 1964–73.

Ligeti Erika

Niké – XX. br. Ø 10,5 cm
Oszlopfő – XX. br. Ø 8 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Ligeti Erika

Esti tánc — XX. br. 9 cm
Kis Londás — XX. br. 10,5 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív Kiállítás 1964-73.

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1913 OKT 14
Pestmegyei Hírlap

Ligeti Erika

1021

9

„Vitéz Mihály ébresztése"

Csokonai — Ligeti Erika érme

„Szavak, kiknek Főbusa volt Vitéz
s gazdag pillangó szárnyakat adott
szavak szárnyatok bársonyára
szedegessetek violaszagot
midőn fölröpködtök őt dicsérni"

Ady így ébresztette valaha, s most, születésének második centenariumára készülődve is ez az igény és ez a mérce: violaszagot szedegető, bársonyos szárnyú szép szavak dicsérjék.

Debrecenben elsősorban. De a város csak helyszín: az ország szava szólal meg ott, hiszen a költő Debrecen fia volt, s nemcsak születés szerint. Szoros, bár ellentétekből szőtt viszonyban élt holtig a várossal, elszakíthatatlan attól az emléke is.

„Költő hazája széles nagyvilág" — igaz, a képzelet a végtelenbe vágyik. Az övé is bekóborolja az egész glóbust, /„Víg borzadással jártam el a görög / Szépségek és a római nagy világ / Pompás maradványit, s ezeknek / Sírja felett az olasz negédes / Kertjébe szedtem drága narancsokat / A franc mezőket láttam; az Albion / Barlangiban s a német erdők / Bérceiben örömöt találtam" /, maga azonban nem lép túl a honi téreken, álom marad a világ, melynek csak szellemi hatásait fogadja, s oltja hazai sarjakba, magyarrá téve mindent, amit átvesz és nemesebbé mindent, ami magyar. Keze alatt nyelvünk játékosan röppen föl; a latinból jött s oly honossá vált időmértékes sorok táncosan lebegnek, a népdal képei, ízei rokokó kecsességgel öltenek formát, a vers csipkefinom, mint Mozart muzsikája, s az Európán átsüvítő eszmék hazai gondokkal telítődnek.

S az európai szellem finomhangú költője közben nemcsak hű, de otthonos fia is városának. Az ellentéteket szintézisbe olvasztó. Hiszen ez a város egyszerre maradiság fészke és haladó tudományok vára, földönjáró anyagiasságé és merész tetteké, zsíros disznótoroké és délibábos álmoké. Petőfi azt írja Debrecenről a függetlenség kikiáltása után, hogy jaj a függetlenségnek, mely olyan városban születik, ahol a kapukra kiírják: „aki bejön, csukja be az ajtót, mert kimegy a disznó". És mégis, itt született, itt formálódott, szellemileg is itt nőtt naggyá a leglégiesebb magyar költő, ki líránk csaknem évszázados mély csendjébe úgy hasított bele, mint koratavaszi derengésbe a váratlan villám.

A versek íve is igazi debreceni lélekre vall, a költő egyszerre hajdúsági, európai és magyar, egyetemes, de szülőföldjétől elszakíthatatlan. „Itt van zúzos december, bort igyék minden ember"; „Drága kincsem, galambocskám, csikóbőrös kulacsocskám".

Az ünnepségek egyik központja tehát Debrecen lesz, a másik Csurgó. Kelettől nyugatig hangzik a vers, hirdetve nyelv és gondolat csodálatos lehetőségeit. Országos szavalóverseny adja majd a televízión keresztül is hírül, hogy versmondóink milyen eredménnyel szedegetik a „violaszagot"; Debrecenben találkoznak a „névrokonok", a Csokonai nevét viselő oktatási és közművelődési intézmények képviselői; „Ráció — tudomány — költészet" címmel itt tanácskoznak az irodalomtudományok kutatói, itt kerül színre a Karnyóné és a Tempefői (Budapesten is a Karnyóné, Győrben pedig a Dorottya); november tizenhatodikán lesz a központi ünnepség a színházban, melyhez belépőjegyül egy bibliofil könyvecske szolgál, „Főhadnagy Fazekas úrhoz" című, tíz verset tartalmazó, melyet debreceni grafikusok illusztráltak. Csokonai-számot jelentet meg az Alföld című folyóirat, s a Kossuth Lajos Tudományegyetem időszakos kiadványa, a Studia Litteraria is; végül „Csokonai koszorúja" címmel az utókor verses és prózai reflexiói látnak napvilágot. A fővárosi kiadók közül a Szépirodalmi az Arcok és Vallomások sorozatban adja ki Vargha Balázs Csokonai-életrajzát: a Gondolat Julow Viktor monográfiáját és egy hasonmás-kiadást a Lilla- és az Anakreoni dalok, valamint az Ódák első megjelenési formái alapján; a Tankönyvkiadó pedig újra kibocsátja a Szilágy—Papp féle Csokonai-breviáriumot.

Csurgó a tanárról, a népművelőről emlékezik, aki a somogyi iskoláról „jövendölt", azért fáradozván, hogy „a szegény pórlegény" ne váljék se zsivánnyá, se „bunyikká"; Komárom pedig Lilla költőjéről — („ki fogod mindig Lillád derekát / Öleled e kis magyarságot / Te örök, ó s új hunn poétaság, / Ó ébredj, valahányszor ébresztünk" / — hiszen, mint Ady is érzi, a Lilla-dalok a modern magyar szerelmi líra ősei, s a komáromi kereskedő annyi költői szépséggel felékesített leánya nélkül talán Lédára se került volna rá a halhatatlanság palástja.

Mivel ősz van, csendben ünnepel a Balaton, a szántódi rév és Tihany — csak hírüket viszi a messzehangzó költői szó szerte az országba, mert szebben a tóról s a tájról senki sem szólt még, mint a távoli Debrecen szülötte.

Ébresztjük Csokonait, „Híres Vitéz Mihályt", az évforduló alkalmat ad rá, hogy szép szavának ezüst hangja új árammal járja át lelkünket, nyelvünket; fényét vesztő, elszürkülő kifejezőkészségünket. Reméljük, mindenütt, ahol emlékeznek róla, méltóképpen teszik. Mert, mint Illyés Gyula írja: „Az aranyalmát termő fának sorsa ápolóinak kezében van. Gyümölcsével a fa nemcsak magát vallja meg: kertészét is."

Bozóky Éva

Heti jogi tanác

Igaz-e az, hogy 80 négyzetméter alapterületnél nagyobb lakás már luxuslakásnak számít, és arra az OTP nem ad kölcsönt?

Anélkül, hogy fogadatlan prókátorként lépnénk fel egy fontos állami szerv védelmében (erre az OTP-nek egyébként sincs szüksége), megpróbáljuk olvasóink kérdését a hitelpolitikai elvek alapján megmagyarázni.

Az állami pénzügyi fegyelem köt mindenkit. Személyeket, szerveket egyaránt. Úgy gondoljuk, sokak előtt ismeretesek a kormány hitelpolitikai irányelvei, amelyek bizonyos alapvető építéspolitikai követelmények betartását kívánják meg. Ezeket tartja az OTP is szem előtt, amikor a dolgozók lakásépítésére kedvezményes kölcsönt biztosít. A hitelpolitikai elvek mellett természetes, fontos állami rendeleteket is be kell tartani. Éppen ezért a kedvezményes lakásépítési kölcsönigény elbírálásánál nagyon lényeges az, hogy hány személy részére épül a lakás. Vonatkozik ez természetesen a telepszerű többszintes lakásépítésre is. Az egyik kérdést felvető olvasónk ugyanis azt mondja, hogy értesülése szerint a 4—5 fős család már nem kaphat kedvezményes kölcsönt, ha az építendő lakás a 100 négyzetméter alapterületet eléri vagy meghaladja. Sérelmezi ezt, mert nem biztos, hogy ez a lakás luxusnak tekinthető. Mi tehát a luxuslakás, mik annak az ismérvei?

A lakások elosztásáról rendelkező 1/1971. (II. 8.) Korm. sz. rendelet meghatározza az állampolgárok jogos lakásigényének mértékét. Négy személy esetében 2—3 lakószoba kialakítását teszi ez lehetővé, ötszemélyes családban a két és fél-három és fél lakószoba lehet a lakásigény indokolt mértéke. Az előbbi esetben (4 személynél) a 80 négyzetméterig terjedő helyiségekből kialakítható a 2—3 lakószoba a szükséges mellékhelyiségekkel együtt. Az utóbbi esetben 5 személynek már ennél nagyobb is indokolt lehet. Főleg, ha az egyik személy például külön szobára jogosult, vagy felnőttkorú gyermekek különböző neműek, és ennélfogva külön szobájuk van. Na meg öt személynél nagyobb létszámú család sem ritka, akiknél szintén indokolt lehet a 80 négyzetméternél nagyobb alapterületű lakás kialakítása. Véleményünk szerint a családtagok számától függően elképzelhető, hogy a 100 négyzetméter nagyságú alapterület is indokolt lehet, és ennélfogva nem számítható luxusigénynek. Kétségtelen azonban, hogy ezen felüli igénynél már az indokoltság kérdése jogosan vetődhet fel. Az építtetők sok esetben figyelmen kívül hagyják, hogy a garázs, a műhely, játszószoba is beszámít az alapterületbe, és nem lehet csak a lakószobák alapterületét figyelembe venni, és például a fürdőszobát, WC-t már nem számítani be. Több összetevőből áll tehát egy-egy kölcsönigénylő problémájának megvizsgálása és eldöntése.

A lényeg. és ezt kell látnia a kérdezőknek, hogy a lakásnagyság alapterületét és a beköltöző személyek számát veszik figyelembe a kölcsönigény elbírálásánál az egyéb szempontok mellett. A cél az, hogy a lehető leggazdaságosabb formában minél több kispénzű ember igényét elégítsék ki. Az az állampolgár, ki játszószobát, műhelyt vagy egyéb más helyiséget is akar építeni, nyilván több pénzzel rendelkezik, mint az a család, amelyik a jogszabályban indo-

A rádió és televízió m

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 6.10—7.22: Kellemes vasárnapot! Közben: 6.50: Műsorismertetés. Budapest és a vidék kulturális programjából. Utána: Körzeti időjárásjelentés. 7.10: A zenés műsor folytatása. 7.22: Múzeumi híradó. 7.25: Faluról mindenkinek. 7.55: Az MRT Közönségszolgálatának tájékoztatója. 7.58: Hallgatóink figyelmébe! 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 8.05: Öt kontinens hét napja. 8.20: Jó reggelt, vasárnap! 10.00: Hírek. 10.03: Az alkotó Széchenyi... Szellemi vetélkedő a nagycenki emlékműzeumban. 10.55: Zenés reklámturmix. 11.02: A Honvédelmi Minisztérium központi fúvószenekara játszik. 11.12: Kodály: Kis emberek dalai. 11.23: Arturo Toscanini vezényel. 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 12.10: Édes anyanyelvünk. 12.15: Az Arturo Toscanini vezényel c. műsor folytatása. 12.58: Fekete Gyula írása. 13.08: A denevér. Részletek Johann Strauss operettjéből. 13.47: Rádiólexikon. 14.17: Új lemezeinkből. 15.00: Hírek. 15.05: Időjárásjelentés. 15.08: Színházi Magazin. 16.05: Nótakedvelőknek. 16.48: Tokiói levél. 16.58: Hallgatóink figyelmébe! 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. 17.05: A vasárnap sportja. 17.35: Új operalemezeinkből. 18.03: Világíra. 18.18: Budapesti művészeti hetek. 18.53: Hallgatóink figyelmébe! 19.00: Hírek. Időjárásjelentés. 19.10: Sporthírek. Totó. 19.15: Töltsön egy órát kedvenceivel. 20.15: Eötvös József művei. 21.13: My fair Lady. Zenés játék. 21.39: Lemezmúzeum. 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. 22.10: Sporthírek. Totó. 22.20: Slágerturmix. 23.00: Ormándy Jenő vezényel. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Dzsesszfelvételeinkből. 0.25: Műsorzárás.

PETŐFI RÁDIÓ

7.00: A római katolikus egyház félórája. 7.30: Finn Videro Buxtehude műveiből orgonál. 8.00: A Gyermekrádió műsora. 8.30: Mit hallunk? 9.00: Vendégségben őseinknél. 9.31: Sárosi Bálint műsora. 9.41: Az MRT gyermekkórusa énekel. 9.57: Czóbel Béla műtermében. 10.07: Jámbor László és Szecsődy Irén énekel. 10.40: Vasárnapi koktél. 12.10: Jó ebédhez szól a nóta. 12.59: Mesejáték. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Az Ifjúsági Rádió zenés műsora. 15.00: Gazdy Dénes riportja. 15.15: Művészlemezek. 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. 16.05: Állítsátok meg Arturo Uit! Dráma. 17.37: Népi zene. 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. 18.05: Slágermúzeum. 18.56: Nagy Piroska műsora. 19.26: Jó estét, gyerekek! 19.35: A Litván Kamarazenekar hangversenye a budapesti zenei heteken. Közben: 20.25: Hírek. Időjárásjelentés. 20.35: Sporthírek. Totó. 20.40: Április Lajos versei. 20.45: A hangverseny-közvetítés folytatása. 21.25: Papp Zoltán műsora. 21.35: Népdalok, néptáncok. 22.20: Borisz Godunov. Opera. 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. 23.10: Könnyűzene éjfélig. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 8.05: A Beethoven-vonósnégyes hangversenye. 9.30: A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából. 10.00: Új Zenei Újság. 10.35: Műsorismertetés. 10.38: A mosoly országa. Operett. 10.58: Rádiószínház. 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 12.10: A bűvös szekrény. Opera. 13.00: Szimfonikus zene. 14.10: Lázár Eszter és Varga Bálint műsora. 15.27: Beethoven: C-dúr vonósnégyes. 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. 16.05: Hallgatóink figyelmébe! 16.07: Zenekari muzsika. 17.34: Dzsesszfelvételeinkből. 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. 18.05: Kóté László hegedűestje. Közben: Kiss József versei. 19.02: A hegedűest-közvetítés folytatása. 19.32: Századunk operái. 21.10: Csak fiataloknak! 22.40: Ránki György: 1944 — oratórium Radnóti Miklós „A la recherche" című versére. 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. 23.10: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

8.40: Felsőfokú matematika. Racionális törtfüggvény. 9.20: Slim John. Alapfokú angol nyelvtanfolyam. Parancs érkezik. 9.35: Sprechen Sie Deutsch? Német nyelvtanfolyam. Üdvözöljük Lipcsében! 10.00: Csak gyerekeknek! 1. Szép tájak. Szovjet kisfilm. A Káma alsó folyása mentén. 2. Gyerekek a nagyvilágban. Amerikai filmsorozat. Afrikai pigmeusok. 3. A csellista. Japán bábfilm. 11.00: Ganz-MÁVAG—Bajai SK bajnoki férfi kosárlabda-mérkőzés. Közvetítés a Sportcsarnokból. 14.48: Pedagógusok fóruma. Osztályozás nélkül. 15.25: Korok, versek. I. Illyés Gyula: A költő felel. 16.20: La Fontaine meséi. A béka és az ökör. Francia—magyar koprodukcióban készült rajzfilmsorozat. 17.10: Reklámműsor. 17.15: Műsorainkat ajánljuk! 17.40: Aranypáva. Nemzetközi népzenei verseny. I. elődöntő. Közvetítés a salgótarjáni József Attila Művelődési Központból. 18.40: Esti mese. 19.00: A Hét. 20.00: Hírek. 20.05: Sirály. Színmű két részben. A Madách Színház előadása, felvételről. 22.20: Hírek. — Sporthírek.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

4.25—7.59: Jó reggelt! Zenés műsor. 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: Műsorismertetés. 8.11: Budapest és a vidék kulturális programjából. 8.15: Pompadour. Operett. 9.08: Colas Breugnon. Regény. 9.26: Rádióbörze. 9.30: A hét zenéműve. 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. 10.05—10.30: Iskolarádió. 10.30: Igazságos, becsületes, bátor. Nagy Katalin kandidátus és dr. Zrínszky László beszélgetése. 10.45: Szimfonikus zene. 12.00: Déli Krónika. 12.20: Játék és muzsika tíz percben. 12.30: Reklám. 12.35: Tánczenei koktél. 13.20: Népi zene. 13.50: Válaszolunk hallgatóinknak. 14.05: Édes anyanyelvünk. 14.10: László Margit énekel. 14.29: Vallomás a műfordításról. 14.48: Ope-

Ligeti Erika

Rajzverseny — XX. br. Ø 6,5 cm
Szakszervezeti szimvonal szemle — XX.
br. Ø 9 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964-73.

Ligeti Erika

Szarvasanya — XX. kv. Ø 9 cm
Sünhát — XX. kv. Ø 8 cm

Vásárhelyi Tavlat
Retrospektív kiállítás 1964–73

Ligeti Erika

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban, 1968-ban.

Kortárs 1968/10 1673. old.

Ligeti Erika szobrászmüvész

z

Losonci Miklós estetizáló cikke

Kortárs 1971/5 827. old.

Ligeti Erika szobrászmüvész

Részt vett a Képzőmüvészek Szövetsége által rendezett "Uj müvek" kiállitáson a Mücsarnokban.

Kortárs 1971/6 1000. old.

Ligeti Erika
szobrász

1973-ban Ligeti Erika szobrász-
művész nyerte el a Tornyai
plakettet.

Szabó Endre: Igy kezdődött- igy folytatódott.
Müvészet, 1974. március - 5. oldal

Ligeti Erika szobrász

a Műcsarnokban rendezett fiatalok Stúdiójának jubileumi kiállításán szerepelnek művei.

(b.d.) „Stúdió 58-68"

Magyar Nemzet, 1969. jan. 4.

Ligeti Erika szobrászművész

A megnyílt 10. miskolci országos kiállításán irónikusan érett s korábbi kiszámítottságoktól mentes „Arthusa" és „Lohengrin"-c. művei. (ömlítve)

Rózsa Gyula: Harmincévesek művészete a miskolci országos kiállításon.

Népszabadság, 1968. dec. 13.

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 11

ALFÖLD

1954 Ligeti Erika
1021

Ligeti Erika Csokonai-plakettje

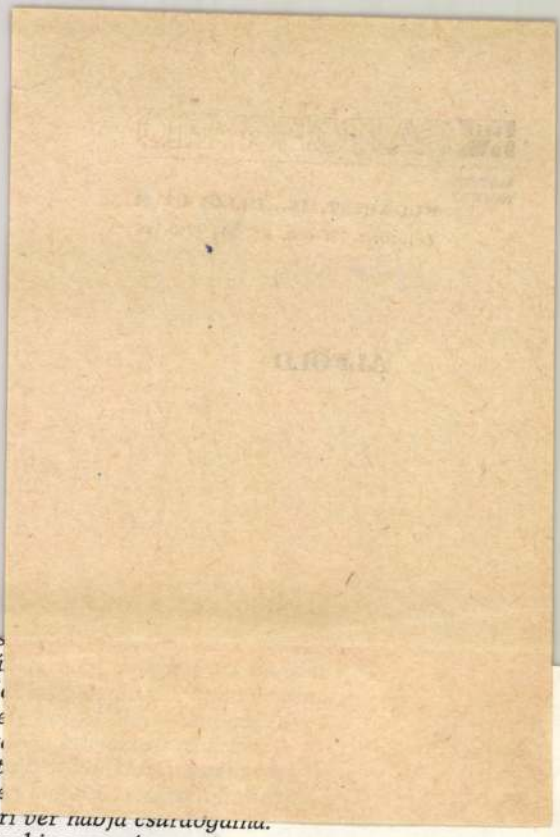

Halás
vágtá
s a H
mesze
Az iv
mulat
csak e
emberi vér hábja csuráogálna.
Láttam bizony, még azonnap este,
bakó fényes pallosára festve,
és a tönkön, mint veres láng, égve,
fölparázslott Szentmarjai vére.
Öt fő hullt le, és csak néztük csendben,
halálukat iszonyu sorrendben.
– Ország kiált? – Senki sem kiáltott,
mikor hozták a sápadt apátot . . .
Ruháját, hogy megtépte a hóhér,
lepte ingét rózsa, a hulló vér . . .
Birái közt állt, ott, mintha várna,
hol a sereg szabaditására,
majd azt nézte tébolyult szemekkel,
miért kéri éltét e sok ember?
Ó, félelem, te fogtad le ajkam,
és mint ezrek, magam is hallgattam,
tűrvén, hogy a strázsa odébblökjön;
nem sujtottam arcukba az öklöm.
– Hazám, hazám, lesz, ki fölemeljen?
Ily dulással háborgott a lelkem,
s csaptam volna fokosom előre,
de csak vágtam a híg levegőbe.
Doboltak a muskétások marsot,
s mint ravatal körül hervadt arcok,
viaszfehér gyertyaszál szinével
halt el a nap. Közelgett az éjjel.
– Vitéz Mihály! – szólottam magamhoz,
lesz-e virtus karodban a harchoz?
Rajtad a sor, immár te lépj elő,

Ligeti

A szentendrei Ferenczy Károly Múzeum mostani kiállítása a múzeum 1969 évi ug szerzeményeit mutatja be. A szép számmal itt élő fiatalok képei, szobrai, érmei, és kerámiái, meggyőzően bizonyítják, hogy a szentendrei művészet, további fejlődéssel kecseg-let.

P. Ug. szerzemények Szentendrén

Népművelés 1970/2 45old.

Ligeti Erika

nüvei Ziállításon szerepelnek

a debreceni Déri Múzeumban

Magyar Nemzet 1972 január 20

4. old

Ligeti Erika szobrász

a Munkácsy díj III. fokozatát

kapta

Magyar Nemzet 1972 április 1
4 oldal

Lyeki Erika

Derkovits ösztöndijas

-neve emlitve

Magyar Nemzet 1972 február 2o

11.old.

Ligeti Ernha
szobán

Az 1972. évi Munkácsy díj III. fokozatát
kapta

—: 1972. évi Munkácsy díjak
Művészet, 1972 Cipulis – Galdal

Ligeti Erika
szobrász

Az ezem műfajat képviselte a
tárlaton.

Kovács Gyula. A 18. vásárhelyi tárlatról.
Művészet, 1971. március – 29 oldal.

Ligeti Erika

Önarckép; márvány, 2o cm

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o

Ligeti Erika

Érmek, plakettek szerepelnek tőle Benkő Ferenc derecskei főgyógyszerész gyüjteményében.

Sz. Kürti Katalin - Benkő Ferenc gyüjteménye a Déri Muezumban; Műgyüjtő, 1971. 4. sz. 35. l.

Ligeti Erika 1

1971 november-decemberében Derecskén, Berettyó-ujfalubán és Balmazújvárosan mutatta be a „megyei kiállítási társulás" Asszonyi Tamás, Ligeti Erika és Csikszentmihályi Robert érem és kisplasztika kiállítását, s 1972 januárjában, kibővítve a Debreceni Deri Múzeum. A három művész eppugy

Sz. Kürti Katalin: Három szentendrei éremművész kiállítása

Alföld 1972/2 95 old.

Ligeti Erika 2

reprezentálja az uj Szentendrei Művész telepet (még ha lsikszentmihályi nem islakója a telepnek), mint a modern magyar éremművészetet. Ferenczy Béni örökségét vállalva beletartoznak az él-vonalba Borsos Miklós, Kiss Nagy András, Szabó Iván, Kiss Kovács Gyula, Vigh Tamás stb. mellett. Sikereik szinte azonosak, (több egyéni kiállitásuk volt.

Sz. Kürti Katalin: Három szentendrei éremművész kiállitása.

Alföld 1972/2 95 old

Ligeti Erika 3

díjakat nyertek országos pályázatokon, szerepeltek a Tv-galériájában és találkoztunk Debrecenben a Benkő-gyűjtemény Déri Múzeumbeli kiállításán, s a Kossuth Egyetemen valamint az Országos Nyári Tárlatan. Az 1970-es Egyetem Galéria-beli kiállítása után e kollekciójával is mert tehetségét dokumentálja. Szobrai éppúgy a téri tömörítés példái, mint érmei, /

Sz. Kürti Katalin: Három szentendrei érem-művész kiállítása

Alföld 1972/2 95 old.

Ligeti Erika 4

plakettjei. Két faszobra a gyermeki szép-
ség egyszerre áhitalos és leányegi megjele-
nítője. Ugyanez jellemző az „Anyá" és „Ma-
donna" ermeire, „Ikrek hava" plakettjére.
A mesék világába kalandozása, fantá-
ziájának gazdagságáról, s a népművészet
szeretetéről tanúskodik. („Három királyok"
„Sárkány lánykám" „Egyszer volt") A hárs-
művészetek (zene, tánc, irodalom, színház"
ihlették „Pas de trois" „Ikrek hava" „Kalózok
Sz. Kürti Katalin: Három szentendrei éremmű-
vész kiállítása.

Alföld 1972/2 95 old.

Ligeti Erika

szerelője: „Zene hűros-ütőhangszerekre és cselesztára" című érmeit. Az 1970-es nagy árvíz inspirálta a „Szeged" és „Árvíz" érmek készítésére, a veszély expresszív megjelenítésére. Az „Echnaton" érem napfényben, Nilus fényben fürdő apró faraó alakja nemcsak Echnatonnak de minden bátor, újat hozó embernek emlékműve.

Sz. Kürti Katalin: Három szentendrei éremművész kiállítása.

Alföld 1972/2 95 old.

Ligeti Erika

Erkhmátom

Alföld 1972/2 96old.

Ligeti Erika

A szegedi tárlatan 1965 óta évenként négy művész kapott eddig díjat. Tizenharmadik a sorrendben: Ligeti Erika részt vett a x. tárlatan is.

B. Varga József: A x. szegedi nyári tárlat tanulságai.

Népművelés 1969/10 41 old.

Ligeti Erika gobelin

november 28-án nyílt kiállítása
a Helikon Galériában

Magyar Nemzet 1974 november 26
4. old.

Ligeti Erika szobrány 1

Helikon Galériában nyílt

Viállításáról Horváth György Kritikája

a 4. oldalon

Magyar Nemzet 1974

december 13

4. old.

Ligeti Erika

2

1969 óta Gentendrén el

„Babócás"

„Marcista" c. gobrai emlitve

Magyar Nemzet 1974

4. old.

Ligeti Erika

3

Vasari
Krúdy Gyula,
Bródy Sándor
Chopin
Medáki
Apollinaire portréplakettjei emlitve

Magyar Nemzet 1974

december 13
4. old.

Ligeti Erika

4

Bürytmodell

Bohóc

Fotel madonna

Thonet c. mürei anlitve

Arnolfini fej

Magyar Nemzet 1974

december 13

4. old

Ligeti Erika szobrászművész

Hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatával tüntették ki.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1972. ápr. 1.

Ligeti Erika.
Rézmetsző és kisplasztikai kiállítás nyílt szerdán a debreceni Déri Múzeumban. A kiállításon Aszalay Tamás, Csikszentmihályi Róbert és Ligeti Erika szentendrei szobrászművészek legszebb alkotásai láthatók.

Magyar Hírlap 1972/20 Pald.

Ligeti Erika

nyilt
Ady galériában a ráckevei gimnázium-ban .
5o müalkotást állitottak eddig ki köztük
Ligeti Erika ,Pál Mihály,Kiss Nagy András
plákátjait,Dohnál Tibor és Ganner József
grafikáit.

Magyar Hirlap 1974/65/8

.

Ligeti Erika

Ötesztendős a szentendrei művésztelep c. kiállitáson többek között részvett:Kocsis Imre,Kóka Ferenc,Ligeti Erika, Lukoviczky Endre,Gy. Molnár István, Papachristos Andreas.

Magyar Hirlap 1974/146.6.old.

Ligeti Erika.

Különös figyelmet érdemelnek az „In memoriam Bartók" kiállítás plakettjei. Ligeti Erika a szimbolikus kifejezést a vonalak muzikalitásával teszi „bartókibbá".

Kádár Zoltán: A III Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 68 old.

Ligeti Erika, nobrán

A Munkány M. díj III. f.-t kapta.

–: átadták az idei művészeti díjakat

Z.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. márc. 31.

Ligeti Erika
nobrán

„Dolgozó kiraly" (repro)

Mészöly Miklós: Ligeti Erika, Nagy B István kiállítása
Művészet, 1971. augusztus – 37 lap.

Ligeti Erika
szobrász

Műveinek címe a művész novellisztikus hajlamára utal pl. Kányszeppentő, Vér-szeppentő, Pává~~ta~~válvan, Tábrom a világ.

Mészöly Miklós: Ligeti Erika, Nagy B. István kiállitása.
Müvészet, 1971. augusztus - 37. oldal

Ligeti Erika
szobász

Eddigi munkássága azt mutatja, hogy az erőmészetben rozvódik leg-
inkább. Portréban bizonyos rajzos
erzékenység fedezhető fel.

Mészöly Miklós: Ligeti Erika, Nagy B. István kiállitása.
Müvészet, 1971. augusztus - 37. oldal

Ligeti Erika
rokrási

Ki állításán bemutatta a kör plasztikával komponált figurá-ját a „Gugguló"-t, önportrí-ját is a Tölbi művel.

Mészöly Miklós: Ligeti Erika, Nagy B. István kiállítása.
Művészet, 1971. augusztus - 37. oldal

Ligeti Erika

Ülő kislány (repró)

Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 33. l.

Ligeti Erika

A szerző Ligeti Erika Álló kisláng c. szobrát méltatja.

Vadas József: Ligeti Erika: Álló kisláng; Művelődés, 1971. 2. sz. 33. l.

Ligeti Erika, sobrán

A Munkácsy M.-díj III. f.-t kapta.

— : Átadták az idei művészeti díjakat 4.

Népszabadság. Bp. 1972. ápr. 1.

Ligeti Erika

Ennek szerepelnek az „Új művel" c. Ziállitáson a Műcsarnokban

Kritika 1971 május
29. old.

Ligeti Erika

MDK

A Vásárhelyi Tárlaton szerepelt képe Repr.

"Gyurka"

Népmüveles 1964 aug.

Ligeti Erika 102

népművelés XI. ÉVF. 8

AZ ORSZÁGOS NÉPMŰVELÉSI TANÁCS FOLYÓIRATA

viszonyban álló dolgo-
n munkaviszonyban az
iár hó 1. napját köve-
idő után két naptári
1945. évi január hó 1.
özően eltöltött idő után
naptári évenként 1—1
egfeljebb azonban 12
pótszabadság jár. A
folyamatosságának el-
a pótszabadság mérté-
ításánál a Munka Tör-
végrehajtási rendelete
-ában foglalt rendelke-
yadók. (Példa a pótsza-
ékének kiszámítására:
ező folyamatos munka-
öltött idejének kezdő
40. január 20., akkor
szabadságának mértéke
időszakra 1 munkanap.
időre 9 munkanap, ösz-
unkanap. E dolgozó te-
z évben az alapszabad-
t 12 + 10 = 22 munka-
szabadságra jogosult.)

Dr. Ferencz Győző

X 25.650"

Minisztérium), Kádár Ivánné
, Szombathely), Kiss Imre,
(Zala megyei Tanács VB
a Sándor. Szerkesztőség és
dapest. Terjeszti a Magyar
ekkszámlára. Előfizetési díj:

Ligeti Erika

A XIV. Alföldi Tárlaton érmei szerepettek.

dr. Bodnár Éva: A XIV. Alföldi Tárlat Békéscsabán.

Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1971. máj. 9.

Ligeti Erika, szobrász,

„Térdeplő" – „Ivó" – „Piedesztál" – „Guggoló" (emlétve).

„Állatkert" – „Bábfesztivál" érmek (emlétve)

„Szeret?" – „Család" – „Timeo" – „Ember születik" – „Áldott legyen" – „Requiescat" – „Pas de trois" – „Ekhaton" – „Szeged" – „Jean Louis Barrault" – „Che Guevara", – „Torre-ádorsirató". (emlétve)

Losonci Miklós: Ligeti Erika művészete.

Kortárs, Budapest, 1971. máj. (?)

Erika Ligeti

My young brother (Princeton, 1964).
(repr.

The New Hungarian Quarterly, 1942. 46.z.

Ligeti Erika, szobrász

Kiállít.

Megemlítve: Ernedi s' Portré c. műve.

Nagy Zoltán: A 19. vásárhelyi őszi tárlatról 7.

Népszabadság, Bp. 1972. okt. 27.

Lyeti Erika

Művei szerepelnek a XIX.Vásárhelyi Őszi Tárlaton a Hódmezővásárhelyi Tornyai János Muzeumban

Magyar Nemzet 1972 október 18 4.old.

Ligeti Erika

Ermei szerepelnek az
„Új Művek" Ziállitáson a Műcsarnokban
– emlitve

Kritika 1971 május
29. old.

Ligeti Erika

Ermei szerepeltek a Dózsa emlékére rendezett kiállításon a Nemzeti Galériában

Népszava 1972 augusztus 27
9. old.

Ligeti Erika
nohrán

Ligeti Erika évme sorozatát
mutatta be a tárlaton.

Rideg Gábor: XIX.Vásárhelyi Őszi Tárlat.
MŰVÉSZET, 1972.december- 32.oldal

Ligeti Erika
zongorán

"Dósa György emlékére"
(1970)

Rideg Gábor: Dósa György emlékezetére.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 54.oldal

Ligeti Erika
sorain

Ligeti Erika kreációsorozatával
szerepel a tárlaton.

Rideg Gábor: Dózsa György emlékezetére.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 54.oldal.

Ligeti Erika érdemművész

Huszadszor nyílt meg a Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen szerepelnek művei.
„Esti tánc" – „Kis kondás" – „Ozlopfő" –
„Elle vive sa vie" c. (emlétve)

Horváth György: Őszi Tárlat Vásárhelyen,
Magyar Nemzet, 1973. okt. 28.

Ligeti Erika

A III. debreceni országos nyári tár-
laton szerepeltek érmei.

Láttuk, hallottuk.
1972. VII. 7. Petőfi, 21.13 (11) Rj

Ligeti Erika, szobrász

Részt vett a megnyitáson.

S.P.: Magyar szoborkiállítás a moszkvai
Puskin Múzeumban 7.

Népszabadság, Bp. 1973. febr. 16.

Ligeti Erika, szobrász

Érmei nagyon tetszettek.

S. P.: Szobrászművészetünk sikere
Moszkvában 7.

Népszabadság, Bp 1973. márc. 13.

Ligeti Erika

Doktorbácsi ólom, 24 cm

Dolgozó emberek között králl.
Ernst muzeum 1968, jan.

Ligeti Erika

Doktorbácsi ólom 24 cm

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Ligeti Erika szobrászművész

Hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából a Munkácsy Mihály-díj III fokozatával tüntették ki.

Szocialista Művészetért, 1972. máj.

Ligeti Erika

Bemutatott művei:

„Önportré", vörösmárvány, 26 cm;

„Jozef", bronz.

Zala Tibor: XI. magyar képző műcépeti kiállítás, Budapest, 1968.

131

Ligeti Erika

Műve szerepel az „Állami vásárlások"

Kiállításán – neve említve

Pestmegyei Hírlap 1972 január 22

4. old.

Ligeti Erika vsobrány

A Munkácsy díj III. fokozatát

Zapta

Nápszava 1972 április 1

Szold

Ligeti Erika

a szentendrei iskola szobrászatának művelője; figuratív műveket alkot.

Németh Lajos: The Rise and Fall of the Szentendre School. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 46. sz.

1991

2

Ligeti Erika

Reprodukció fekete-fehér:

„Öcsém," (mérkő, 1967)

Németh Lajos: The Rise and Fall of the Szentendre School. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 46. p.

1981

Ligeti Erika

Bemutatott művei: „Vizben," 6 cm; „Szerelmespár," 5 cm; „Ekhnaton," 6.5 cm; „Itt és most," 7.5 cm.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

164

Ligeti Erika szobrászművész

Szentendrén rendezték meg a 30 év magyar érem művészetének kiállítását, melyen a művész művei szerepelnek: humorval-telitett, kötetlenül előadott, gyermeki fantáziától ihletett érem ötletei.

Horváth Tevéz: Új magyar érem művészet.

Népszava, 1977. aug. 28.

Ligeti Erika, szobrászművésznő

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére rendezett képzőművészeti kiállításon szerepelnek a művészeti alkotásai.

„Szovjetmen, Moszkva" c. /sept./

Molnár Zsolt: Magyar Művészek Társulata a Műcsarnokban.
Pest Megyei Hírlap, 1974. nov. 13.

Ligeti Erika szobrászművész

a FIDÉM kongresszusát a budai Vajpalotában rendezték meg; ehhez kapcsolódva a Vemzeti Galériában az éremkiállítás megnyílt. a hazai éremművészetet a művész alkotása is képviselte.

TV-híradó

1977. IX. 6. TV. 19.30 (Kiné)

Ligeti Erika

A művész címeivel találkoz-
hatunk a vajai Vay Ádám
Múzeum gyűjteményében.

Lóska Lajos: Nyírségi körkép - 1977.
Művészet, 1977. szeptember -28.oldal.

Ligeti Erika

A Demokratikus királyok sorozatból. (repro) „Jerusha király"

Kovács Gyula: Érem művészetünk ma
Művészet, 1977. szeptember – 37. lap.

Ligeti Erika

„Niko Phiroszmanisvilli (av), 9 cm.

„Nikó Phiroszmanisvilli (rev.) 9 cm.,

„Pávavólván," 10 cm. bronz. (reprodukció)

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

16 P

Ligeti Erika

1934. március 30-án született Budapesten. 1958-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán. Résztvevője az országos - a vásárhelyi és a studió kiállításoknak.

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, 1969.

Ligeti Erika

Tanulmányuton járt Bulgáriában, Itáliában , a Szovjetunióban, Csehszlovákiában. 1964-ben Derkovits ösztöndijat kapott. Több müvét a Nemzeti Galéria és Tornyai János muzeum őrzi.

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, 1969.

LÁNGETI ERIKA

„A BABUBÁLIÁK ÉS AZ UCA BABÁIM"

LÁSD: CSÍKSZENTMIHÁLYI RÓBERT
MŰVÉSZET 1981 DECEMBER

Ligeti Erika

A X. miskolci országos tárlatra érmei ze-
repellek. A természet kincsestárából bál-
ran merül, felszabadult énjének kedves
líraiságával gazdagítja a műfajt.

Kovács A. Béla: Képzőművészetünk X. miskolci
országos tárlata.
Napjaink, 1968. dec.

Ligeti Erika szobrász

a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
fennállásának 10. éves jubileumi kiállítá-
sában szerepel alkotásai.

dr. Ujvári Béla: Stúdió 17-64.
Magyar Hírlap, 1964. dec. 29.

Ligeti Erika

Bemutatott müvei: Circe 1968 ólom, 20 c.; Ferkó 1969, bronz 40 cm ; Bábfesztivál , sorozat I-XII. I. 1968. , II. 1968. III. 1968., IV. 1968. V. 1968. VI- XII. 1968.

Romváry Ferenc:II. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, 1969.

Ligeti Erika szobrászmüvész

A Munkácsy Mihály-dij III. fokozatát kapta az 1972 év müvészeti dijasai között.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 4. lap.

Ligeti Erika

Munkácsy-díjas

Urbs (Romulus - Remus)

Historia

Venus születése

A gyűjtő

Helenia

c. érmei szerepelnek

az Éremmúzeum 1977

Viallitáson

Csontváry terem 1977 szeptember

Ligeti Erika

„Thonett" bronz 25 cm

„Földelmadonna" bronz 32 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

Ligeti Erika

A művészű Kindy domborműve, mint az 1976-os év egyik legjobb köztéri alkotása jutalomba részesült.

— : Hírek
Művészet, 1977. december - 48. lap.

Ligeti Erika, szobrai

L.: Barcsay J.

Rózsa Gy.: Művészek ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 29.

Ligeti Erika, [ ]

L.: Deim Pál

—: □ Szentendrei 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jan. 17

Ligeti Erika

Az érem- és plakettgyűjtők is szakosodnak. dr. Varannai Gyula bycesti orvos az orvosérmék gyűjtője. Kollekciójában látható a műnéri alkotása.

Berkó Pál-Fehér Béla: Szobrok kicsiben. Magyarország, 1975. jún. 22.

Légeti Erika
szobrán

~ kiállítása volt a ~~D~~ debreceni
Egyetem galériájában Nagy B. Ist-
vánnal közösen.

Képzőmův. almanach 3 63.
Corvina 1972

9 97. de

Ligeti Erika

szobrászművészt a Munkácsy Mihály-díj
III. fokozatával tüntették ki, felsza-
badulási pályadíjunk alkalmából.

Magyar Nemzet, 1942. ápr. 1.

Ligeti Erika

szobrászművésznek a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatával tüntették ki.

Vas Népe, 1942. ápr. 1.

Ligeti Erika szobrászművész

a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatába részesült, hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából.

Zalai Hírlap, 1972, ápr. 1.

Ligeti Erika

a vásárhelyi őszi tárlaton
ismei szerepelnek.

Palmer Zoltán: Hagyományt megújító
realizmus.

Csongrád Megyei Hírlap, 1971. okt. 17.

Ligeti Erika

Plakettjei láthatók voltak a Pest megyei tárlat 40-en (Szentendre, Ferenczy múzeum).

Bojár Judit: Kiállításról–kiállításra; Magyar Hírlap, 1970. IV. 21. 9. l.

Ligeti Erika
szobrász

A XX. Hódmezővásárhelyi ősz Tárlat alkalmából a Tornyai emlékplakettet 1973-ban Ligeti Erika nyerte.

-----: A művészeti közélet hireiből.

Művészet, 1973.december - 11.oldal

Ligeti Erika

a 18. Vásárhelyi Őszi Tárlaton
érmei szerepelnek.

a Vásárhelyi Őszi Tárlat.

1971. X. 17. 22.20 Petőfi (11) V.

MDK

Ligeti Erika

br.érmek

Strand

Szöcske

Mese

Bucsu

1o. Vásárhelyi Mai Tárlat 1963. Tornyai A.Muz.

M.D.

Ligeti Erika
rohász

„Érem" (repro)

A belső címlapon.
Művészet, 1967. február.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.4

„Állathert" bronz táblája,
karcsu faszobrai díszlenek
a tárlaton.

Bodnár Éva: Balatoni Tárlat. 1966.
Művészet, 1967. február - 45 kep

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Köznevelés 1967 jan.27.

M.D.K.

Ligeti Erika
szobász

Figurái maradandó
elményt nyújtottak.

Baranyi Judit: A Tr. Miskolci Országos...
Művészet, 1967. április – 38 kap

Ligeti Erika
Nobrás

M.D.K

Az üzemek által felajánlott
díjat kapta.

Baranyi Judit: A IX. Miskolci Országos...
Szüvészet, 1967. április - 38 kap

Ligeti Erika

Kiállítása a KISZ Klubjában

Magyar Hírek, 1967. III. 23.

MDK

Ligeti Erika

Figura, fa

Akt, fa

Állatkert, br.relief

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Ligeti Erika

neve az előszóban említve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
1967. okt.

Ligeti Erika

Doktorbácsi, ólom

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Múz. 1968. jan.

MDK

Ligeti Erika

bronz:

Jozef portré

Önportré, kő

Eremtábla I-VIII.

" IX-XX.

" XX-XXX.

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.

1967. okt.

MDK

Ligeti Erika

repr.:

Erem, Kodály Zoltán

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.

1967. okt.

Ligeti Erika

Érmekkel szerepel a

X. hagy. kép. műv. kiállításon

Bolgár Kálmán: X. hagy. kép. műv.
kiáll.

Magyar Ifjúság 1965 XI-6.

Ligeti Erika szobrász

Glá-glá c. műve (ezül.)
Fiatal
szerepel a Képzőmův. Ü. kiállításán
az Ernst Múzeumban

Kereki Kovács Gyula: Fiatal kép. műv.
V. kiállítása

Magyar Ifjúság 1964 XII. 12

MDK

Ligeti Erika

Önportré, kő

Ermek I-XIV., br.

Studió 67. Fiatal képzőm.kiáll. Ernst Muz. 1967.

MDK

Ligeti Erika

Érmek XV-XXII., br.

" XXIII-XXX. "

Studió 67. Fiatal képzőm.kiáll. Ernst Muz. 1967.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

Ligeti Erika (mil. 1937)

Aratás.

Terr. dombovilás, 5 cm. s mivel tul.

Libanerelem.

terr., 5, 7 cm. s mivel tul.

Dél.

Terr. plazett, 5 cm. s mivel tul.

Nerojazdaság a Répromüvénetben. s Kat. ben. Matolsi János. Bp. 1959

Ligeti Erika

Szerepel a XI. nagy. Kép. műv. Kiállításon

Németh Lajos: Reflexiók a XI. nagy. Kép. műv. kiállítással

Kritika 1968 Tr. 41 old.

Ligeti Erika

Doktor bácsi c. szobra (eml.)
nezepel a „Dolgozó emberek között"
c. kiállításon

Kovács Gyula: Dolgozó emberek között

Kortárs 1968 VI. 992 old.

Ligeti Erika

Ermékkel

szerepel a Balaton Nyár.
Tárlaton

Kortárs 1966 IX. n. 1507 old.

Ligeti Erika szobrán

Kis lovag c. műve nézőpel az Ernst huszumban a Fiatal művészek Studiója kiállításán (emlitve)

Kortárs 1965 III. n. 502 old.

Ligeti Erika

Lírai hangulatok c. érem sorozata (említve)

szerepel a „Studió 1966" c. kiállításon az Ernst Museumban

Kostárs 1966 VIII. 1337 old.

Ligeti Erika

Portréinoborral

szerepel a X. hagy. Kép.
Mův. kiállításon

Kortárs 1965 XII. n. 2004old.

MDK.

Ligeti Erika

Támaszkodó kislány c. szobrának kritikája

Müvészet 1966 dec.

MDK.

Ligeti Erika

Müvészet 1966 dec.p.46.

Kiállitási kritika

M.D.K.

Ligeti Erika
mohán

Kis figuráit állította ki a
tárlaton.

Ritly Valéria: A XIII. vásárhelyi őszi tárlat.
Művészet, 1967. jannár - 37 lap

Ligeti Erika M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Leányfej

Perneczky Géza: Angyalföldi képzőművészek II. kiállitása

Magyar Nemzet 1966. május 24. 4.l.

MDK

Ligeti Erika

Gizellke, terr.

Pöttyös, "

Ikrek, fa

Gyurka, "

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Muz. Hmvhely

MDK

Ligeti Erika

Ikrek, fa, repr.

Fiatal képzőművészek szalója. Ernst Muz.
1963. jun.

M.D.K.

Ligeti Erika szobrász

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géaz:Fiatalok Studiója, 1966.

Kiállitás az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1966. ápr. 22. 4.l.

M.D.K.

Ligeti Erika szobrász

Művei a kiállitáson

Perneczky Gáza: Fiatalok Studiója, 1966.

Kiállitás az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1966. ápr. 22. 4.1.

Ligeti Erika
nobrán

M.D.K.

Érmeit mutatta be a tarlatan.

Bolgár Kálmán: Gondolatok a Studio 66-ról
Művészet, 1966. december – 45 lap.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 okt.22.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 okt.11.

MDK

Ligeti Erika

Napozó, terr.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Műcs. 1962. 28.l.

MDK

Ligeti Erika

Ikrek, fa

Zsámoly, fa

Kislány, fa

Érem, I-IV. br.

Gyurka, fa

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz.
1963. jun.

MDK

Ligeti Erika

bronzérmek:

Burgasz

Neszebar I.

" II.

" III.

Szava Popov

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai

J. Muz. Hmvhely

MDK

Ligeti Erika

Gyurka, fa, repr.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt.
Tornyai J.Muz. Hmvhely.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1966 juli.24.

.

Ligeti Erika

MDK

érmek:

Pergetyü, terr.
Fut a ménes, "
Virágok, "
Daphnis és Chloe, br.
Gyerekek álarccal, gipsz
Szarkalábak viritanak, terr.

Boldog gyermekévek ... kiáll. Műcs. 1961.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 máj. 25x 24.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállítási kritika

Magyar Nemzet 1966 máj. 24.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Ligeti Erika

1966 JUN 4.

Kecskeméti kulturális program

TANYAI FILMKLUB

A Vörös Csillag Tsz-ben este fél 8-kor a Zápor című film vetítése.

KIÁLLÍTÁS

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

— BLEDBEN *június*

kell: Meg mindig
szigorú Joó József.
téglásnak a kelleténé
lágyul meg a szíve.
nemcsak a legkemé
gyelmező eszközök
sikert. Ideje lenne v
zálátni a téglagyári

MDK

Ligeti Erika

Ringató, terr.

Kislány, terr.

Napozó, terr.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

Ligeti Erika

Szerepelt a Stúdió 64 kiállításon.

É S 1964. dec. 12.

Stúdió 64. Frank János

Ligeti Erika
nobrász

M.D.Y

Vásárhelyen dolgozik a fiatal
nobrász. — Két plazett (repro)

Fedor Ágnes: Vásárhelyi várlatok
Nők Lapja, 1966. ~~dec~~ marc: 12 – 14 lap

Ligeti Erika

A vásárhelyi Tornyai Múzeumban rendezett tárlaton szerepel.

Csongrád megyei Hírlap 1966. jún. 24.

Ligeti Etika mottàx

Repr: Gyurka — a X. Magyar képzőművészeti Kiàlliàs anyagàból

Tibèly Gàbor: A X. Kiàlliàs mottai

1966. feb. Művészet

Ligeti Etika szobrász

Repr: Gla-Gla (Bronz, a XII. Vásárhelyi őszi Tárlat anyagából)

1966. Feb. 12. Művészet

Ligeti Erika MDK

Figura, fa

Flórika, fa

Glá-glá, bronz

Ernst Múzeum 1964.Fiatal Képzőm.V.Kiáll.

Ligeti Erika MDK

Kis lovas, fa

Érmek I-V., bronz

Érmek VI-IX. bronz

Ernst Muzeum 1964. Fiatal Képzőm. V. kiáll.

Ligeti Erika Lobrán

szöveg emliti régi bizánci ikonok megmunkálására emlékeztető bronz tábláját.

Bodnár Éva:
A Balaton a képző-
műrészetben.

Jelenkor. 1966 - 8

Ligeti Erika dobrász

Szöveg muret nem emlit.

Korsa Gyula:
Fiatal képrőmurátrett
az Ernst múzeumban.

Néptrabadság 1964. dec. 24

Ligeti Erika nobiasz

Mü neni emlitve

Pesneczky Géza.
Riatalok Studiója 1966

Magyar Nemzet 1966. Apr. 29.

Ligeti Erika, szobrász MDh

Kiemelkedően szerepel a Stúdió 66. tárlaton.

Rózsa Gyula: Végletek és távlatok 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 7.

MDK

Ligeti Erika

érmek:

Hódmezővásárhely, terr.

Boci, terr.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz, 196o. nov.

Hódmezővásárhely, text.

Book, text.

MDK

Ligeti Erika

érmek:

Madárijesztő, br.

Sás, br.

Csendélet, terr.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz, 1960. nov.

Digoti Mrika

Ermok:

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1967 máj.23.

Ligeti Erika

Szerepelt az I. debreceni anyári táborban.

Hajdú-Bihar megyei N.ú. 1967. aug. 12.

Ligeti Erika
nohrán

M.D.Y

Vörösmarvány portréjával
szerepelt a tárlaton

Fotky János: Studió 67
Művészet, 1967. október - 42. lap

Ligeti Erika

MDK

Szitakötő, érem, bronz

Nyár, érem, bronz

Iván, érem, bronz

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ligeti Erika MDK

K.J. portréja, ólom

Csöpi, bronz

Csöpi áll, fa

Gyurka, fa

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ligeti Erika MDK

érmek

Kovács Gyuszi, bronz

Velence, bronz

Copernicus, bronz

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ligeti Erika,

leánykor, szobor, 180 cm., haranti mészkő,

Dimitrov park,

Somogy megye, Siófok

19 l.

Tájékoztató 64/65 Képző és Iparművészeti Lektorátus

Ligeti Erika MDK

Napozó, terrakotta

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

mdk

Ligeti Erika

rajzai:
(fekvő és térdelő női alak)

Tiszatáj 1963. 7. sz 6,9. l.

MDK

Ligeti Erika

Kis lovas, fa

Érmek I-V., br.

" VI-IX., "

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.

1964. dec. 15. o.

Ligeti Erika

Szobsokkal szerepelt a „Studió 64"

Liállításon

Tiszatáj, 1965, 4 sz., 304 o.

MDK

Ligeti Erika

Rózsa Gy.: Szudió 64. Fiatal képzőművészek az Ernst Múzeumban. Népszabadság 1964. dec. 25. 9.l.

MDK

Ligeti Erika

Figura, fa

Flórika, "

Glá-glá, br.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.

1964. dec. 15. o.

Magyar Néprajzi Múzeum – 6000 db – 64.85783

nak a madarak fogásához?
tollát és mire használják?

M.D.K.

Lig eti Erika szobrász

Részvétel a kiállitáson

Tamás István: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 196. október 19. 7.1.

MDK.

Ligeti Erika szobrász

"Laszlo" /terakotta/

"Süket Jancsi" /terakotta/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1965. 44.l.

Ligeti Erika

Szerepel a IX. magyar
Képzőművészeti kiállításon

Vigilia, 1962, 7 sz., 432 old.

Ligeti Erika szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Oelmacher Anna: Studio 64.

Fitala müvészek kiállitása

Magyar Nemzet 1964. december

MDK

Ligeti Erika

Ritly V.: Festmények, rajzok, szobrok a X. vásárhelyi őszi tárlaton. Magyar Nemzet 1963. okt. 15. 4.l.

Ligeti Ericha

Megbízást kapott Ligeti Ericha, hogy Kiindy Gyula portréhomborművet a várpalotai Varosi Könyvtárban állítsa fel.

-------:Köztéri munkák.

Művészet, 1977. május - 48.oldal.

Liszti Erika szobrász

Megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen szerepeltek a művésznő plasztikái.

Tandi Lajos: Hagyományok és kezdemé-nyezések. Dél-Magyarország (Szeged), 1946. okt. 14.

Ligeti Erika szobrász

a Magyar Nemzeti Galéria tárlatán szerepel a műrész alkotása. Új vonása Szentendrének a szobrászok léte. — Mély, gazdag plasztikai világa: „Arnolfini" — je (említve)

Sáncz Sándor: Szentendre — Gerzson Pál

Jelenkor, 1976. 8. 707. old.

Ligeti Erika, szobrász

L. Gerzson Pál

19 Láncz S: Képzőmův. Krónika 705-710

Jelenkor, Pécs 1976. júl-aug. XIX/7-8.

Ligeti Erika szobrása

Ötödízben nyílt meg Pécsett az Országos Kisplasztikai Biennálé, melyen szerepelnek a művésznő művei.

Horváth György: Országos Kisplasztikai Kiállítás.

Magyar Nemzet, 1976. nov. 17.

Ligeti Erika nobrász

1

Korábban a Derkovits

teremben volt kiállítása,

most a Műcsarnok kamaratermében

nyílt tárlata

Magyar Nemzet 1971 február 19

4. old

Ligeti Erika

2

„Dolgozó király"

„Próbababa"

„Fejek" c. mívei

emlitve

Magyar Nemzet 1971 február 19

mold.

Ligeti Erika

3

„Bartl József" arcmása

„Fából faragott Királyfi"

„Doktorbácsi" c. művei emlétve

Magyar Nemzet 1971 február 19

4. old.

Légeti Erika

4

„Nurédsány Zoltán"
„Szilet Jancsi"
„Öcsém" c. művei
emlitve

Magyar Nemzet 1971 február 19
4. old.

Ligeti Erika

„Szentendrei Hetek"

„Meszete" c. ésemsorozatai

szerepelnek az „Uj művek" kiállitáson

a Múcsarnokban

Magyar Nemzet 1971 március 9

4. old.

Ligeti Erika, szobrász

Plakett: Regr.

Ligeti Erika: Che Guevara 645.

Tiszatáj, Szeged, 1970. július XXIV/7.

077

Lipeti Erika, szobrai

Plakett:

Repr.

—: Ernesto Guevara 67o.

Tiszatáj, Szeged. 1970. július XXIV/7.

Ligeti Erika, szobrász

Plakett:

Repr.

— : Hippy

674,

Tiszatáj, Szeged. 1970. július

XXIV/7.

Ligeti Erika, szobrász

Plakett:

Repr.

— : Szeged

702.
oldal.

Tiszatáj, Szeged. 1970, július XXIV/7.

Ligeti Erika, szobrász

„A commedia dell' arte képviselője a szobrászat terén." Megem lítve: Kis lovas, Zene című művei és kisplasztikája.

Vadas József: Műterem látogatás Ligeti Erikával 701-702

Tiszatáj, Szeged. 1970. július XXIV/7.

Ligeti Erika, nobrák

Plakett:

Repr.

— : Bélke

700.

Tiszatáj, Szeged. 1970. július

XXIV/7.

MDK.

Ligeti Erika

Németh L.kritikája

Kritika 1968 jun.p.43.

Ligeti Erika szobrász
kiállítot a tódmezővásárhely,
Murcumban

Tiszatáj 1966 IX. n. 784 old.

Ligeti Erika szobrász

Szerepel a XII. vázsolhely őszi tárlaton.

D. Tekes Tamara: A XII. vázsolhely őszi tárlat

Tiszatáj: 1965. 11. sz. 861. old.

Ligeti Erika

K. J. portréja c. műve (eml.) szerepel a X. hagy. kép. mův. Liánitásban

Kósnek Éva: A X. hagy. kép. mův. Liáll.

Tizatáj 1965 XII. n. 925 old.

Ligeti Erika szobrász

M.D.K.

K.F. portréja, bronz

Bartl József, bronz

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán. A Képzőművészeti Alap vásárlásá

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. lo.l.

Ligeti Erika

MDK

László, terrakotta

Süket Jancsi, terrakotta

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőn. Kiáll.

MIK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Napjaink 1967 febr.1.

Ligeti Erika
nohán

M.D.K

Érmeit és nohait alkotta
ki a tárlaton.

Heitler László: III Balatoni Tárlat, 1966
Művészet, 1967. február - 46 kep.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.42.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.42.

M.D K.

Ligeti Erika szobrász

Müve a kiállitáson

Ritly Valéria: A XIII. Vásárhelyi Őzsi Tárlat

Magyar Nemzet 1966. okt. 22. 4.l.

Ligeti Erika [festőnő]

2000 ft-os díjat nyert.

– : Megnyílt Miskolcon az Országos képző-
művészeti Kiállítás 7.

NÉPSZABADSÁG, dp. 1967. jan. 10.

Ligeti Erika

Szerepelt a Tavaszi Képzőművészeti V. Kiállításán.

Magyar Ifjúság 1964. dec. 12.

MDK.

Ligeti Erika

Támaszkodó kislány szobra

Müvészet 1966 dec.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.4o.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1968 jan.31.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 jan.31.

MDK

Ligeti Erika

Gla-Gla, fa

Kislovas, fa

Fésülkörő, "

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.

1965. okt.

MDK

Ligeti Erika

Copernicus, repr.

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.
1965. okt.

Ligeti Erika

Bemutatva muvei a
rákosligeti tégrőmuvészeti
baráti körben

Négmuvelés 1966 VI.n. 36 old.

Ligeti Erika

Szerepel a X. nagy. Kép. mův. kiállításon

Népművelés 1965 11 sz. 31 old.

MDK

Ligeti Erika

Teri, gipsz

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.

1965. okt.

Ligeti Erika

Mezepel a Balatoni Nyár.
Tárlaton Keszthelyen

Jelenkor 1966 VIII. n. 741 old.

MDK

Ligeti áErika

Lirai hangulatok I-XII., br.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Ligeti Erika

Jelmez, br.

Fred, terr.

Fiatalok studiója 1966. Ernst Muz.

Ligeti Erzha
szobrász

M.D.K

Két parányi faszobra
artisztikus.

Tóth Endre: Az I. Debreceni Országos Tárlat.
Művészet, 1968. január - 39 legs.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.47.

Ligeti Erika szobrász M.D.K.

A kiplasztika és a portré müfajában tevékenykedik

Németh Lajos: Korunk szobrászati alkotásai és ma élő szobrászok fővárosunkban . Bp. 1967. 80.1.

Ligeti Erika szobrász

Lezepel a XIII. lódmezővásárhelyi
ömi tárlaton

Kritika 1967 I. n. 44 old.

Ligeti Erika

Ünpartré probos, eml. jelmüve

Kezepel a XII vásárhely. ősz. táslaton

Négmüvelés 1967 XII.n. 33old.

M.D.K

Ligeti Erika
Nolsan

Plakettjeit állította ki a párizsi
ifjúsági biennálén.

K.S.: A művészek mozgalmi ügye?
Művészet, 1967. december - 45 lap.

Ligeti Erika
szobrász

M.D4

Az ~~elő~~ második szerembeli állítottik
ki szobrait

Mihlós Pál: A XI. Magyar Képzőműveszeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20-7 lap.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Esti hirlap 1967 máj.18.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.43-44.

Ligeti Erika

Readekkel

szerepel a Studia 1966 c.
tanulmánykötetben az Ernst
Múzeumban

Kritika 1966 VII. m. 50 old.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Csöngrádmegyei Hirlap 1967 okt.29.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1967 okt.29.

MDK

Ligeti Erika, szobrász

Szerepel a képzőművi kiállításon.

(fenesik): Küstösök az előcsarnokban 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 11

Ligeti Esika

Kisplantskai művekkel

szerepel a Fiatal Kép. mův.

Kiállítosán az Ernst Museumban

Magyar Hjusag 1963 VI. 15

MDK

Ligeti Erika

Lirai hangu atok I-XII., br.érem

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

ADE

Ligeti Erika

Jelmez, br.

Fred, terr.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Mus.

Ligeti Erika

Ernei szerepelnek a „Studio 70" a Viállításon az Ernst Múzeumban

Ulépszana 1970 április 10
Zold.

Légeti Erika

Önportréja szerepel a „Studio 58-68" c. Ziállításon a Műcsarnokban

Népszava 1969 január 4
2. old.

Ligeti Erika szobrászművész

ezmeivel díjat nyert a
Lenin centennáriumi pályázaton.
A szentendrei művésztelep lakója.

Pestmegyei Hírlap 1970 október 9
4. old.

Ligeti Erika 40 bróz

Viállítása nyílt a

Műcsarnok Zamarateremben

Pestmegyei Hírlap 1971 február 5

4. old.

Ligeti Erika, szobrász

– kisplasztikát, érmeket készít.
Díjat nyert a Lenin-centenáriumi pályázaton érmeivel. 8 érme van melyeket a szentendrei napok emblémájával díszített. Öt évig általános iskolában tanított. 1 kisfia van. A szentendrei telepen dolgozik.

Tamás Erwin: A telepiek
Magyar Ifjúság, 1970. XII. 4. 13. l.

Ligeti Erika

Érmével szerepel a

X. mistolci országos képzőművészeti

kiállításon

Nápszava 1968 december 8

7. old.

Ligeti Erika

plakettjei szerepelnek az állami

Kárárlások 3. kiállításán a Műcsarnok-

ban

Népszava 1968 július 24

2. old.

Lijeti Erika

neve emlitve, mive
szerepel a X. szegedi nyári tárlaton

Alépszava 1969 augusztus 6
2. old.

MDK

Ligeti Erika, szobrász

A Műcsarnokban nyílt meg kiállítása.

A kisplasztikában másis egyike a legjobbaknak.

Megemlített művek: Doktor bácsi, Próbababa, Önarchép.

Sz. A.: Egy szobrász és egy festő 7.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 16

MDK

Ligeti Erika, szobrán

Emlékérem tervezésével bízták

meg.

–: Emlékmű készül Pest – Buda egyesítésének

100. évfordulójára 8.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 13.

MDK

Ligeti Erika, szobrász

Emlékérmet tervez.

— : Emlékmű
Pest-Buda egyesítésének 100. évfordulójára 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 12.

MDK

Ligeti Erika, nobrász

Kiállítása nyílik meg
a Műcsarnokban.

— : Hallottuk

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 4.

MDK

Ligeti Erika, szobrász

A kisplasztika: megfelelő műfaja.

Németh Lajos: A modern magyar kisplasztikáról 21-23. old.

KRITIKA, BP. 1969. augusztus VII/8

Ligeti Erika

műve szerepel az ásvizkára-
sultat javára rendezett kiállításon
Gurtendrén

Képzőművészet

Vigília 1970
szeptember
630.old

Ligeti Erika szobrász

A hűnarnek kamaratermében kiállítása nyílt

Szocialista Kultúráért 1971 III.

Ligeti Erika

A szentendre. művésztelepen él. Most Balázó András postréját mintázza (szepró)

Hajduska János: Alkotók és művek

Képes Ujság 1971 VII. 10

Ligeti Erika szobrász

Vállitáson szerepel a

Múcsarnok 1 amara termében

Magyar Nemzet 1971 február 5

vold.

Ligeti Erika

„Állatkert" és „Kutas ági"-i
bronz reliefje (ezüst)
szerepel az alábbi tárlaton

Korács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat

Művészet 1968 XI. n. 45 old.

Ligeti Erika

Kisplasztikákkal szerepel az alábbi tárlaton

Kovács Gyula: Studió 1958-68

Művészet 1969 IV. sz. 3 old.

Ligeti Erika

Ön pár trájával/szobor, emli.)
és ér mékkel szerepel az
alábbi tárlatok

Kovács Gyula: Studió 1958–68

Művészet 1969 IV. sz. 3 old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Ligeti Erika szobrász

Szerepel az alábbi táslaton

Gy. Gy.: Az angyalföldi művészek
tavaszi táslata

Hajtómű, 1969 IV. 8

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Ligeti Erika szobrász.

Kiállítása nyílt a Derkovits teremben

Eml: Önarckép

Pernecky Géza: Két kiállítás

Élet és Irodalom 1969 Ú. 24

Ligeti Erika

részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Horváth György: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Magyar Nemzet 1968. ápr. 21. 11. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

LIGETI ERIKA / nőtáró

1968. augusztusában Kőhegyi Gyulával közös kiállítást rendezett Nagymaroson

---

Pest Megyei Hírlap (Váci Napló)
1968. aug. 7.

/4

Ligeti Erika

Érmékkel

szerepel az alábbi tárlaton

Somos Miklós: A X. miskolciországos
képzőművészeti ~~[illegible]~~
kiállítás-ról

Észak-Magyarország 1968 XII. 15

M.D.K

Ligeti Erika
nobrász

Ismerős művei köze érinthet
is tett.

Tolgyesi János: A stúdió kiállítás nobrászati anyagáról
Művészet, 1964. január – 18 kep

Ligeti Erika
nobrán

M.D.K.

A IV. Stúdió kiállításán vett részt.

Bolgár Kálmán: Tíréves a Fiatal Képzőművesek Stúdiója
Művészet, 1969. január – 14 lap.

MDK

Ligeti Erika, szobrász

Szerepel.

Székely András: Vásárhelyi tárlatok 7.

Népszabadság, Bp. 1969 okt. 30.

Ligeti Erika
Szobás

M.D.K

Jutalomba részesült.

Szabó Endre: Eseménydus vasárnap Vásárhelyen
Csongrád megyei hirlap 1969 okt.7.

Ligeti Eszika

Ésmékkel

Szekepel az acábbi Táslatok

Bojás Iván: X. Szepedi Nyári Tárlat

Magyar Hiszlap 1969 VIII. 6

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.4

Ligeti Erika
Szobrász

Jutalmat kapott.

— Őszi tárlat Vásárhelyen

Délmagyarország, 1969. okt. 7.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K

Munka jutalomba részesült

— Szép zöldövezeti dijak átadása
Magyar Hirlap, 1969. ort. 6.

Ligeti Erika

Díjat kapott az elmúlt évetben
Szegeden

Ridep Gábor: Képzőművészeti jubileum
Szegeden

Nagyszava 1969 VIII. 6

Ligeti Erika

Művével szerepelt a prágai

ésembiennálén

Magyar Nemzet
1969 november 1
4. old

Ligeti Erika

Umb c. reliefje emlitve

a XVI. vásárhelyi őrsi tárlaton

Magyar Nemzet 1969 október 29

4. old

Ligeti Erika

jutalomban részesült a Fiatal Művészek Studiója szobrász szakosztályának „Nagy Balogh János" portrépályázatán

Magyar Nemzet 1969 november 23
11. old

Ligeti Erika

Ismeri szerepelnek a „Magyar Művészet 1945-1969" kiállításon

Magyar Nemzet 1969 október 12
12. old

Ligeti Erika

Plakettekkel szerepel az alábbi Táslaton

Akácz László: A XVII. Vásárhelyi Őri Táslat

Dél-Magyarország 1970 X. 13

Ligeti Erika
festőművész

Czuhás István portréját
mutatta be.

Szelesi Zoltán: A XI.szegedi tárlat.
Művészet, 1971.január - 29.lap

Ligeti Erika
nobán

„Csukás István" (vegyes)

Szelesi Zoltán: A XI.szegedi tárlat.
Művészet,1971.január - 29.lap

Ligeti Erika szobrász

A Fiatal Kép. mův. Studiójának

lapja

Horváth György: Fiatal

képzőművészeink helyzete

Ifjú Kommunista 1971 II. 52 old

Ligeti Erika szobrász

Kiállítása nyílt a Műcsarnok
Kamara-termében

Szocialista művészetért
1971 III. sz.

Ligeti Erika

Szentendrei Lelek és „Meskete" c. ezem-
sorozata (ebül)

szerepel az „Ujmüvek" c.
tárlaton a Műcsarnokban

Horváth György: Elkötelezett
alkotások az „Ujmüvek"-között

Magyar Hendrek 1971 III. 9

Ligeti Erika szobrász

Kiáhítása nyílt a Műcsarnok Kamaratermében

N.N.: Művészi akrotások szeregszemléje a főváros Kiáhítótermeiben

Nagyszava 1971 II. 7

Ligeti Erika

1 epbúzták Pest - Buda centenáriumi emlékérmének elkészítésével

1 Nagyszava 1971 II. 13

Ligeti Erika

neve emlitve

„Mit és milyen célra vásároljon az állam?"

Magyar Nemzet 1970 január 15
4 cold

Ligeti Erika, szobrai

- munkái a Műcsarnokban a Stúdió 58-68 c. kiállításon

Dr. Ujvári Béla: Stúdió 58-68
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 29. 15. l.

Ligeti Erika

II. díjat kapott a „Pestmegyei tanács és a megyei múzeumok igazgatósága által kiírt pályázaton

„Pestmegyei képzőművészek kiállítása Szentendrén"

Magyar Nemzet 1970 április 16
4. old.

Ligeti Erika

„Öttusa" sorozata

„UMB" c. plakettjei szerepelnek

a „Studió 70" kiállításon az Ernst Múzeum-

ban.

Magyar Nemzet 1970 április 17

5. old.

Ligeti Erika

„Szentendrei Hetek" c. ciem-
sorozata szerepel a Pestmegyei Képzőmű-
vészek Kiállításán, Szentendrén.

Magyar Nemzet 1970 április 16.
4. old.

Légeti Erika szobrász

művével szerepel a XI.

országos lépzőművészeti kiállításon

Népszava 1968 április 14

7. old.

Ligeti Erika, nobrász

- karikatúraszerű önarcképe a Stúdió 67 c. kiállításon

Ujvári Béla: Stúdió 67
Magyar Ifjúság, 1967. V. 20.

Ligeti Erika, szobrász

– érmei a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Újvári Béla: A XI. M. K. Kiállítás
Magyar Hjúság, 1968. V. 3. 15. l.

Ligeti Erika

dijat kapott a IX. Szergedi Nyári Tárlaton

Magyar Nemzet 1963 aug.6.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Ligeti Endre

résztvett a jugoszláv Porc-i nemzetközi képző-
művészeti kiállitáson

Magyar Nemzet 1968. aug. 25. 12.o.

Ligeti Erika

dijat kapott a IX;Szegedi Nyári Tárlaton

Magyar Nemzet 1968. jul. 3o.4.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Ligeti Erika

Gál Gyurika, br.érem

M. Képzőművészek graf. és kisplasztikai kiáll. 1960. jun. Csók Galéria.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K

Érzelmkompozíciói a friss
élményeket várlatszerű höz-
vetlenséggel formálja meg.
„Szitakötő" (repro)

Sós Gyula: Érmek és plakettek a X. Magyar Képzőművészeti
Kiállításon

Művészet 1966. januári - 8 lap.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap 863

MDK.

Ligeti Erika

Érmeiről

Müvészet 1966 jan.

M.D.K.

Ligeti Erika
szobász

Faplasztikáit mutatta be
a tárlaton – „Gyurka" (repro)

Tibély Gábor: A X. kiállítás szobrai.
Művészet, 1966. felmár – 18 lap.

Ligeti Erika
Szobrász

M.D.K.

Portréit bemutatta a tárlatos.

Szabály Gábor: A X. kiállítás szobrai.
Művészet, 1966. február - 18 kap.

Ligeti Erika
szobász

M.D.K.

Kislovas ciminó fafaragása
szerepel a tárlaton valamint
ciminói.

Kovács Gyula: Érzelem és állítás.
Művészet, 1966. február - 22 lap.

MDK

Ligeti Erika

Leányfej, terr.

György, terr.

Képzőművésznők Nemzetk. Kiáll. 1960. Mücs.

Liczeti Erika

Fafarajásai szerepeltek a XII. vásárhelyi őszi tárlaton.

Magyar Nemzet 1965. nov. 5.

Ligeti Erika szobrász M.D.K.

Érmei a kiállitáson

Perneczky Géza: A X Magyar Szobrok Képzőművészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. szeptember 26. 11. 1.

Ligeti Erika
szobrász

MDK

Bartl József mintázta meg.
„Bartl József" (repro)

Nap Erzsébet: Kisplasztikák a VI képzőművészete
Művészet, 1968 nyaras – 16 lap

MDK

Ligeti Erika

Bartl József portréja

Művészet 1968 máj.p.17.

MDK

Ligeti Erika, hobrász

Résztvesz a jugoszláviai Porecben megnyíló kiállításon.

– : Magyar képzőművészeti kiállítások Moszkvában 8.

Népszabadság, Bp. 1968. aug. 8.

MDK

Lipeti Erika, szobrász

Emlékérmet és 5000 ft-os jutalmat nyert a IX. szegedi ifjúsági tárlaton.

—: Új tárlatok vidéken 6

Népszabadság, Bp. 1968. aug. 6.

Ligeti Erika.

Debrecenben az Egyetemi Galériában rendezett kiállításon plasztikái szerepeltek.

Tóth Erwin: Az Egyetemi Galéria kiállításának mérlege.

Hajdu-Rihari Napló, 1971. aug. 1.

LIGETI ERIKA

Etus néni terakotta erem

Fiatal hepsómuvészek és iparmuvészek
kiáll 1955

Körmenet kereszt
XII. sz.
(= magyar (?) ötvös munka)

Esztergom Keresz. Muz.
Kodexminiatúra Kiáll.
Katalógus: Mucsi András

Ligeti Erika

Pernecky G: Studió 67. Fiatalok kiállítása az Ernst Múzeumban.

Magyar Hírek, 1967. V. 17. 4. o.

Ligeti Erika szobrász M.D.K.

Páva ,

Legenda c.

művét megvásárolta a Művelödési Minisztérium 1967.

Művelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 10.1.

Ligeti Erika
nobrán

M.Dv.

Bábjáték sorozata szerepel
a tárlaton.

Perneczhy Géza: Szegedi tárlat
Élet és Irodalom, 1968. aug. 10 - 8 lap.

Ligeti Énka
nobrász

Évmiát állította ki a tárlaton.

Kovács Gyula: A 17.Vásárhelyi Tárlat.
Művészet, 1971. május - 37.oldal

Ligeti Erika, szobrász

Tinta szívvel lehet gyönyörködni érmeiben.

Kardos József: XVII. Óni tárlat – Vásárhely

1173-1175.

Tiszatáj, Szeged. 1970. december XXIV/12.

Ligeti Erika

Che Guevara; Regio; és Velence
c. érmékkel (eml.) és Csukás
István pöstrészobrával (eml.)
szerepel az alábbi tárlatok

Horváth György: A XV. Vásárhely. Őszi
Tárlat

Magyar Nemzet 1968 X. 30

Ligeti Erika

Tiszai Vegyikombinát 2000 Ft-os díját kapta.

/bm / Megnyilt a IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1967.jan.10. 3.l.

M.D.!

Szigeti Erika
szobrász

A vásárhelyi művésznők
~~gyűjteményes~~ gyűjteményes
kiállítása volt Budapesten.

Tüdős Gábor: Fejei Csaba vásárhelyi kiállítása
Művészet, 1967. június. — 43 kép

Ligeti Erika MDK

Gyerekek álarccal, érem, gipsz

Szarkalábak viritanak, érem, terrakotta

Mücsarnok 1961 Boldog gyermekévek kiáll.

Ligeti Erika

Szobra.

Pernecky Géza: A XIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Magyar Hírek, 1967. X. 21. 4. o.

M.D.K.

Szigeti Erika
nohán

Érmeit mutatta be a tárlatos

Pernuczky géza: Vásárhelyi ön
Élet és Irodalom, 1968 nov. 9-8 lap.

M.D.Y.

Ligeti Erika
szobrász

„Jós, András" (repro)
„ érem

A belső címlapon
Művészet, 1969. január

M.D.K.

Ligeti Erika
nobrán

„Álbathert" (repro)

Bolgár Kálmán: Tízeves a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Művészet, 1969. január – 14 lap.

Ligeti Endre

Szerepel a X. Miskolci Országos
Képzőművészeti Kiállításon

H. L.: Kiállítás Miskolcon

Délmagyarország 1968 XII. 4.

Ligeti Erika

Önpostrája (ewl.)

szerepel a „Studib 58-68" c.

kiállításon a műcsarnokban

Havas Lujza: Két kiállítás a

Műcsarnokban

Nagyvarsa 1969 I. 4

LIGETI Erika

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

1005, 1008.

LIGETI ERIKA

KOVÁCS Sándor Iván: Ligeti Erika
festőművész Zrínyi-palettája. = Somogy.
XVIII. évf. 3. sz. 1990 35-39. p. ill.

9 kép

1983

Tombor Ilona: A csengersimai ref
Szabolcs-Szatmári Szemle, 18. év

1985

Tombor Ilona: Gerő Győző: Az Oszm
Dzsámik, türbék, fürdők. Budapest
Müemlékvédelem, 29. évf. 2. sz.

Tombor Ilona: Gervers-Molnár Ver
Budapest : Akadémiai Kiadó, 1983.
évf. 2. sz. 1985 159. p.

LIGETI ERIKA szobrász

R.NÁNÁSI Éva: Az 1985-86 évi jubileumi érmek gipsz-tervei. = Numizmatikai Közlöny, LXXXVI/LXXXVII 1987/1988 (1988)

160.p.

H I V Ó

den 13 órakor rövid igazgatói ér-

ói szobában. Tekintettel a 14 óra-

tium rendezvényre, pontos megjele-

26.

Marosi Ernő s.k.

MDK

Ligeti Erika, szobrász

Kiállít az Ernst ben.

Rózsa Gyula: Stúdió 67 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967 máj. 16.

MDK.

Li eti Erika

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1967 jan.lo.

MDK

Ligeti Erika

Danae, repr.

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

Ligeti Erika MDK

Pergetyü, érem, terrakotta

Fut a ménes, érem, terrakotta

Virágok, érem, terrakotta

Daphnis és Cloe, érem, bronz

Mücsarnok 1961 Boldog gyermekévek kiáll.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 jan.21.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Zalai Hirlap 1967 jan.lo.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Dunántuli Napló 1967 jan.lo.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Kisalföld 1967 jan.lo.

Ligeti Erika

Anya, fa

Zsámoly, fa

lo. Vásárnolyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Mú.

Ligeti Erika

nohráneműrén (Munkácsy díjas)

öntötte érme a Szárcsa a mérégyházi jóssa

András Múzeum" felirattel

Kelet-Magyarország

1984 aug. 25.

Ligeti Gyula

nohránműrén

munkái a Szentendrei Tárlatok

Pest megyei Hírlap
1984 nov. 14

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM

meghívja Önt

LIGETI ERIKA

szobrászművész

BARTL JÓZSEF

festőművész

kiállításának megnyitására

a Művésztelepi Galériába (Vörös Hadsereg útja 51)
1973. augusztus 5-én (vasárnap) 11 órára

Megnyitót mond:
M a r o s v ö l g y i L a j o s, a városi tanács elnöke

F. k.: Dr. Ikvai Nándor. 800. — Pest megyei Nyomda, Vác. 73-2734.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrász-éremnűvész 2.) Folytatás.
Tóth Antal: Míves játékos érmek.

3-4. „Körösi Csoma-lapozgató," bronz, kő, 65 cm, 1984. |repr.|

6. „Jókai", bronz, kő, 330 cm, 1988, Sátoraljaújhely |. repr|. (építész: Ligeti Béla).

7. „Hárpia," gipsz, 33 cm, 1988. |repr.|

8. „Auszonyságok díja," bronz, 30 cm, 1986. |repr.|

9. „Schrammel Imre", samott, 51 cm. 1986. |repr.|

Művészet, 1989., 11-12., 62-, 63-, 65- } old.: k.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrász-érzemművész 3.) Folytatás.

Tóth Antal: Míves játékos érmek.

Ligeti Erika pályája kezdetén a Lehel úti közösségi műteremben dolgozott, 1969 óta Szentendrén az új művésztelepen él. Megtanulta maga számára hasznosítani a zártabb-lazább együttmunkálkodást és igényli is azt. Utóbbi éveiben „szimpózium jellegű táborok", művésztelepek állandó résztvevője. 1980-ban Dzintarban, 1981-től évente visszatérve Nyíregyháza-Sóstón, az évtized derekától Siklóson dolgozott és fő szervezője a nemzetközi Mañana alkotóközösségnek. A Sóstón meghonosított viaszvesztéses bronzöntéssel még fokozta érmei, kisplasztikái esztétikai hatását, „alla prima" felületi szépségeit.

Művészet, 1989., 11-12., 64-65 old.

Ligeti Sviga

nobránmírés

Vrijállítás a Műrémeti Hlap vásárlásának anyagából.

Losonci Miklós
ikke

Pest Megyei Hírlap
1980 jan 19

Ligeti Gyula

szobrászműrész

Kiállítása az új épületbe költözött Hatvani Galériában.

Szabó Sándor
ciste

Népművelő,
1980 2. 11

LIGETI ERIKA

Táplányi Endre: Dr.Varga Pál emlékérem. =
Az Érem. XLVI.évf.1.sz. 1990. 27. p. ill.

Ligeti Erika készitette

/Nyelvészeti dolgozatok 16./
Fedélcím.

Egységár: 20.-Ft

106/65
IMRE Sándor: A néphumór a magyar irodalomban. Bp. 1890, Kisfaludy Társ. 166 p. 17 cm.

Egységár: 100.-Ft

107/146
Az irodalomtanitás kérdései. /Szovjet tanulmányok./ Bp. 1951, Közokt. K. Franklin ny. 88 p. 20 cm.

/Szocialista nevelés kiskönyvtára. 17./

Egységár: 30.-Ft

108/273
Iszraeljan [Viktor Leonovics]

LIGETI Erika

91 6. 49

10. 60

Új Művészet

LIGETI ERIKA

XII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, Pécsi Galéria, 1991. A kiállitást rend. és a kat. szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

LIGETI Erika szobrán

A Széchenyi Akadémia tagja lett, 1993. ápr. 6.

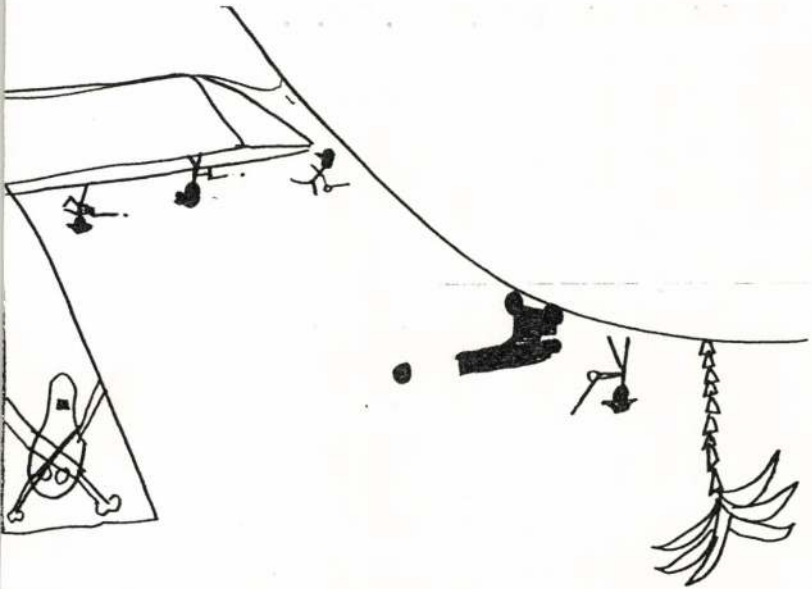

LIGETI Erika

Kovács Sándor Iván által csináltatott Zrinyi plakettje s annak bekerülése Klaniczay Tiborhoz

ld. Itk, 1992.5-6. 730.p.

Cintorín leží pri kresťanskom na svahu kopca, na severnej strane mesta. Ohradený je múrom, ktorý sa len miestami zrútil. Celkove je v dosť dobrom stave. Rady hrobov sú v severojužnom smere (asi 12 radov), muži a ženy odpočívajú zmiešane. Najstaršia časť je na južnej strane vedno s márnicou. Náhrobné kamene sú zhotovené z pieskovca, mramoru alebo zo švédskeho granitu. Ojedinelé kamene sú veľmi pekné a cenné po stránke figurálnej plastiky.

Náhrobné kamene z cintorína v Sabinove

LIGETI Erika

Vári Dersó: C. Napló. Bp. 1992.

233. p.

A kiállítás megtekinthet

HINCZ GYULA KAMARATERE
JANUÁR-ÁPRILIS
2600. Vác, Káptalan u.
MŰVELŐDÉSI KÖZPONT-GÖ
GALÉRIA 1991. OKTÓBER NO

LIGETI ERIKA

A IV.Országos érembiennálé dijazottjainak kiállitása, Sopron,Lábasház, 1984 Bev.Askercz Éva. Sopron : Liszt Ferenc Muzeum,1984 [20] p. ill.

bev.rend.Askercz

Kiss Nagy András
Kótai József
Cs.Kovács László
Szentirmai Zoltán
CsikváriPéter
Ligeti Erika
Budahelyi Tibor
Csikszentmihályi Róbert
Holdas György

A special case in point is the categorization of the works of Hungarian artists living abroad. Some fell into the "universal" (read "foreign") classification because their creators had left behind the land of their birth; others, the works of artists still living in their native towns, have been given the same classification, in deference to the sovereign state to which these towns now belong.
Questionable as the "universal" vs. "national" distinction might be in principle, certainly the

The following publications are discussed in this article:

Catalogues Raisonnés

Pigler, Andor: *Katalog der Gemälde der Galerie alter Meister,* Budapest, 1967 (first edition in Hungarian, Budapest, 1954)

Balogh, Jolán: *Katalog der ausländischen Bildwerke des Museums der Bildenden Künste in Budapest, IV-XVIII. Jahrhundert,* Budapest, 1975

Fenyő, Iván: *North Italian Drawings from the Collection of the Budapest Museum of Fine*

LIGETI ERIKA

MUCSI András: Ligeti Erika szentendrei kiállitásához. -
Pest Megyei Muzeumi Hiradó, XI.évf. 1/2.sz. 1984 19 - 21.p.

Szentendrei Képtár, 1983

LIGETI Erika

nyilatkozata a szekszárdi szobrász-művész te-
lepről

Tolnai Népnyság 1994. szept. 3. 11.

gatásban dolgozott. Magy
1875-ben a Pesti Királyi
jegyzi. Apjától a Csanád m
negyesi 4956 holdas uradal
Blaskovich István és zomb
1910) nyolc gyermeke közü
Ernő vitte tovább a család
fivére, Aladár agglegény m
hosszú életet élt, megér
1903-as Gazdacímtár még a
Nagykirályhegyest. Fiai, A
nagyi szolgálatuk letelte
ben vettek részt.
Blaskovich Aladár és Ern
rályhegyesi, hanem nőtlen

Ligeti Ferenc

épitész

A szabadkai tanyai templomok pályatervei. (Ligeti Ferenc, Károlyi Emil, Lechner Jenő, Bánszky Mihály és Szautner Félix, ifj. Opaterny és Bohn, Moravetz Zsigmond pályaművei). Magyar Pályázatok, II. 7.

(Művészet 1904. 350. l.)

nincs cód.

VASÁRNAP **16** Kath. Kornél p. Prot. Edit	☽
HÉTFŐ **17** Kath. Sz. Fer. sebh Prot. Ludmilla	
KEDD **18** Kath. Kup. Józs. Prot. Titusz	
SZERDA	

Goyen Jan van: Beszélgetés
186 (614), 1259 (70). — Éjjeli tűzve
186 (614), 3830 (525). — Tájkép kas
lyal 186 (614), 3938 (556).

Goyen Jan Josephsz van: D
recht látképe 66 (975), 4205 (850).
Tengeri táj 66 (976), 4305 (913)
Tengeri vihar 66 (976), 4277 (895

Ligeti Ferenc

Művének 1904-350

Ligeti Ferenc

ép. Barcs.

irod

M. Pályázatok

1904/5. 7 st. (A szabadkai tanyai templomok pályatervei)

I. Díj

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

ry helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

LIGETI Géza keramikus

M. N. 1993. jún. 18

Légli Géza keramikusművész kiállítása: (június 20-tól), Balatonboglár, Kék és Vörös Kápolna (Kápolnadomb).

Nagy András faszobrász, néni

Ligeti Gizella, építész MDK

A várpalotai városközpont rendezésére kiírt pályázaton másokkal közösen készített terve díjat nyert.

– : Hír S. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. szept. 3.

M.D.K.

Ligeti Gizella épitész

/LKAÓTERV/

Irodaház és ~~lakás~~ 20 lakásos lakóház, Szombathely

Belsőépitész: Horváth János

repr.

Magyar Épitőművészet 1967/5. 40-41.l.

Ligeti Gizella
egyitész

M.D.

A szombathelyi Leneiskola terve
Ligeti Gizella műve.

Szylerső: A szombathelyi pártszékhár.
Művészet, 1969 február – 23 lap.

M.D.K.

Ligeti Gizella épitész

Celdömölki vérellátó állomás,

Magyar Épitőművészet 1968/3 57.1.

M.D.K.

Ligeti Gizella

A szombathelyi Megyei Rendelőintézet tervezésénél Károlyi Antal épitész munkatársa

Magyar Építőművészet 1967/4. 17-18.l.

M.D.K.

Ligeti Gizella épitész

LAKÓTERV

Szombathely, Szövetkezeti szolgáltatóház, repr.
Belsőépitész: Király László

Magyar Épitőművészet 1967/4. 19-.l.

M.D.K.

Ligeti Ü izella épitész

Résztvett a pályázaton

10 000,-Ft dijazásban részesült /sorolás nélkül /

Társtervező: Korbonits Dezsőné

Kathy Imre: Várpalotai tefvpályázat

Magyar Épitőmüvészet 1962 /1.1. 49.1.

M. D. K.

LIGETI Gizella épitész

Szombathely, megyei rendelőintézet

Társtervező: Károlyi Antal

Munkásszálló, kulturház, kórház, szálloda Ózd, Szombathely és Saégótarján épitési terveiben
Magyar Nmezet 1962. junius 2. 3.1.

Ligeti Gizella, építész

M.D.L.

A szombathelyi megyei rendelőintézet épületének egyik tervezője.

Repr.

–: Új épületek vidéki városokban 9.l

NÉPSZABADSÁG, Szn. 1962. ápr. 4.

M.D.K.

LIGETI Gizella

A Szombathelyi megyei rendelőintézet tervezésénél Károlyi Antal munkatársa (1961.)

Magyar Építőművészet 1961. 5.sz. 33. l.

LIGETI GIZELLA

ÉPITÉSZ (LAKÓTERV). KÁROLYI ANTALLAL EGYÜTT TERVEZTE A SZOMBATHELYI ZENEISKOLA ÉS HANGVERSENYTEREM ÉPÜLETÉT.

REPR: 4 DB RAJZ, 7 DB FOTO (18-21. LAP)

ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/4. 18. LAP.

Ligeti Gizella

L/igeti/ G/izelle/: Szövetkezeti szolgáltatóház, Szombathely. /Ligeti Gizella épitész, Király László belsőépitész./ - Magyar Épitőmüvészet, 1967. 16.évf. 4.sz. 19. l.

L/igeti/ G/izella/: Irodaház és 2o lakásos lakóház, Szombathely. /Ligeti Gizella épitész, Horváth János belsőépitész./ - Magyar Épitőmüvészet, 1967. 16.évf. 5.sz. 4o-41. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Írt. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

74. l.

Ligeti-gizella

A szombathelyi Zeneiskolát tervezte (eml.)

Ly Rezső: A szombathelyi parkszálház

Művészet 1969 II. sz 23 old.

M. D. K.

LIGETI Gizella építész

Országos lakáspályázat I. Épület-kategória (megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l

K. D. K.

LISETI Gizella építész

10.000 forinttal díjazott terv

társtervező: Korbonits Dezsőné

Döntött a zsúri Várpalota fejlesztési pályázatáról

Magyar Nemzet 1961. aug. 30. 6. l

M. D. U

LIGETI Gizella építész

Szombathely, magyar rendelőintézet

Károlyi tutor munkatársaként

G. J.: A jövő év elején megkezdik a szombathelyi rendelőintézet építését

Magyar Nemzet 1961. jún. 20. 5. l.

LIGETI GIZELLA, épitész

Szombathelyen, az Isis-szálló/tervező:Szabó Iván;KÖZTI/ és a zeneiskola/tervető:Ligeti Gizella;LAKÓTERV/ felépitésével/1965-68/nemcsak a elindúlt ,hanem reőteljes lendületet is kapott a belváros rekonstrukciója. 45.old 11-12.jegyz

HECKENAST JANOS: Előtanulmányok az új Szombathelyi Városháza tervezéséhez 43.old

VASI SZEMLE, XXIV.évf. 1970, 1.szám, Szombathely

LIGETI GIZELLA, építészmérnök

Szombathelyen az új mozi építésére 1967 végén meghivásos tervpályázatot hirdettek. -A Biráló Bizottság Ligeti Gizella/LAKÓTERV/ és Mátis Lajos/VASITERV/ tervét fogadta el első helyen. 7 pályamunka volt.A többi pályamü között rangsorolast nem tett. 484.old

HECKENAST JÁNOS-MÁTIS LAJOS: Az új Savaria filmszinház és a belváros rekonstrukciója 481.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 4.sz. Szombathely

LIGETI GIZELLA, építészmérnök

Szombathelyen az új mozi építésére 1967 végén meghivásos pályazatot hirdettek. Ligeti Es Mátis Lajos tervét fogadtak el.-földszinten elhelyezett nézőteres elrendezést adtak, mig az emeletre helyezte a nézőteret Kónay Karoly terve. E kérdésben a Bizottság nem tudott végleges döntést hozni. 486.old.

HECKENAST JÁNOS-MÁTIS LAJOS: Az új Savaria filmszinház és a belváros rekonstrukciója 481.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 4.sz. Szombathely

Liseti Gizella

az alábbi tervpályázaton 2 helyezést elért 1. számú pályaterv munkatársa volt. (építőtáblavető)

Borosnyay Pál: alagútzsaluzattal kivitelezhető lakó- és szállásjellegü épületek tervpályázata, 197o. Magyar épitőművészet, 1971.5.sz. 2-12.l.

LIGETI GIZELLA, müépitész

Szombathelyen a Márc.15.téren a Művelődési és Sportház 1963.a megyei SZTK.épület,1965.épitészeti megfogalmazása városképileg nem egységes,de nem nélkülözik az épitészeti elképzelés gazdagságát és az igényességet sem.- Épitész: Károlyi Antal,.munkatársai: Ligeti és Tyroler Endre.-Bp. LAKÓTERV. 403.old

HECKENAST JÁNOS: Napjaink városfejlesztési problémái 377.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965 3.szám Szombathely 1965

Ligeti Gizella

Megyei Pártszékház, Szombathely /Károlyi Antal, Ligeti Gizella épitészek, Horváth J.nos belsőépitész./ - Müszaki Tervezés, 1968.2.sz.16-17.l.

Az 1968.évi magyar művés zettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.649-182. l.

156. l.

Ligeti György x), szobrász M.D.K.

harmadik díjat nyert a szegszárdi Jaray-szobor pályázaton.

x) [Azt hiszem elírás „hiszlős" helyett]

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

dec. 11. sz. 1. olá.

Ligéti György

„Szerszélet" repr.

Péter Imre: A vasutas képzőmű-
vészek országos kiállítása
Népművelés, Jp. 1970. sep.

Ligeti Györgyné

Isendélet. (Monolypia)

Népművelés 1970/9 45 old.

MDK

Ligeti Gyuláné

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

LIGETI ANTAL
festőművész

Miskolc

Képtár

TKM 484

Ligeti Imre

KITÜNTETÉSEK. A szabadka város határában levő Tavankut és Sebesics pusztán építendő templomok terveire beérkezett pályaművek közül az első 600 koronás díjat Ligeti Imre, a második 400 koronás díjat Károlyi Emil, a harmadik 300 koronás díjat Lechner Jenő, a negyedik 200 koronás díjat Szaulics Emil és Bodnovszky József kapta.

Művészet 1904. 130. l.

Imre ced

~~228~~

Lipót, I-ső, magyar Király IV. 98.

M.D.K.

Ligeti Imre, szegedi építész

600 koronás első díját nyert a bácsmegyei Tavankút és Sebesics pusztán építendő tanyai templomokra kiírt teropályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

márc. 16. sz. 9. old.

MDK

Ligeti Imre

A Szabadka város határában épitendő templomok terveire kirt pályázaton pályamunkájával 600 koronás I. dijat nyert

Kitüntetések. Müvészet 1904. 130.l.

Ligeti Imre, épitész

Művészet, III., 1904. 1 30.

Kitüntetések.

Ligeti Imre

Müvenet 1904. 130

Gozzoli B. modora: Reviete
Antal 23(807), 1095(670).

Gozzoli B. után: Szent Jakab
1096(670).

MDK

Ligeti István iparművész

Kiállitója az állandó mintakiállitásnak, fatárggyal.

Magy. Iparművészet, 1939. 22o. lap

Ligeti

L. 2. *István*, üvegfestő. • Budapest 1895 nov. 9. Linnichben (Németország) tanult, 1923-tól L. 5. műhelyében dolgozott. 1930-tól önállóan működik. Művei: a pápai irgalmasok kápolnájának, az újdiósgyőri templomnak, a kalocsai Szent Imre templomnak, stb. üvegfestményei.

L. Gy. II. 34 l

Az intézet saját javadalmának fel

tott: .....K-t; személyi ki

nyek gyarapitására:.....k-

re:.....K-t; kiadványokra: .

tekre: .....K-t; a helyisé

tositásra, adóra és rendkivüliekr

A pénztári maradvány 1915 végén:

Az intézet vagyoni állása: Alapit

pitványi jelleggel nem biró tőke:

pénztári maradvány: .....K;

Tartozás:.....K. Tiszta va

Az intézet személyzete. Igazgató:

.....

.....

Örök: .....

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ligeti János
18b-OKI-14

MAGYAR SZÓ

1021

Százhúsz évvel ezelőtt, 1845-ben született Szinnyei Merse Pál, a világszerte ismert magyar impresszionista festőművész. Az évfordulóra Ligeti János szobrászművész, a Szépművészeti Akadémia tanára készítette el Szinnyei mellszobrát.

...ségi női l...

...zónők kikaptak az utolsó fordulóban — Tovább ...dar és az Olimpija versenyfutása

A végső táblázat:

1.	Radnički	18	16	2	1339:949 32
2.	C. Zvezda	18	16	2	1098:915 32
3.	Olimpija	18	12	6	1079:985 24
4.	Trešnjevka	18	11	7	1023:869 22
5.	Partizan	18	9	9	990:971 18
6.	Split	18	9	9	989:1072 18
7.	M. Bosna	18	8	10	965:1053 16
8.	Vojvodina	18	6	12	1026:1086 12
9.	Lokomot.	18	2	16	894:1143 4
0.	Madost	18	2	16	746:1101 4

A ZADAR IS KIKAPOTT

▲ A szövetségi férfiligában ...agyon érdekesen alakul a haj... á. A bajnokjelöltek közül szom... ...aton este a jubljanai Olimpija ...ikapott Splitben, s úgy látszott, ...ogy a Zadarnak egészen könny... ...yű dolga lesz, már most bebiz... ...osíthatja az első helyet, vasár... ...ap este azonban a zadariak is ...ereséget szenvedtek Zágrábban, ...:85-re kikaptak a Lokomotivá... ...ól s így továbbra is nyílt ma... ...adt az első hely kérdése. Min... ...enesetre a Zadar van jobb hely... ...etben, mert az utolsó forduló... ...an a döntő fontosságú mérkő... ...ésen saját közönsége előtt ját... ...zik legnagyobb riválisával, az ...olimpijával.

A táblázat állása:

1.	Zadar	20	16	4	1747:1507 32
2.	Olimpija	20	15	5	1770:1492 30
3.	Beograd	20	13	7	1672:1384 26
4.	Partizan	20	12	8	1704:1530 24
5.	Lokomot.	20	12	8	1571:1439 24
6.	Split	20	11	9	1357:1388 22
7.	Železničar	20	10	10	1484:1471 20
8.	Radnički	20	9	11	1651:1620 18
9.	C. Zvezda	20	9	11	1528:1535 18
10.	Slovan	20	7	13	1568:1702 14
11.	Rabotn.	20	5	15	1394:1608 10
12.	Lesonit	20	1	19	1164:1924 2

Az utolsó előtti forduló mérkőzései: Železničar—Lokomotiva, Radnički—Slovan, Lesonit—Beograd, C. Zvezda—Split, Olimpija—Partizan, Rabotnicski—Zadar.

▲ **A héten kezdődnek a selejtezők** a szövetségi ligákba jutásért. Szerbiából a čačaki Borac férfi- és a belgrádi Voždovački nőcsapata vesz részt.

A szerb ligába jutásért a hét végén tartják meg **Pancsován** a selejtezőt. A hazai Dinamon kívül rész vesz még a belgrádi **Železničar**, a **Pirot** és a Titovo Užice-i **Sevojno** együttese.

P.

☆ I... szőbé... nők hosszú... ba, a... küzde... ben, és Do... Ezér... liga.

A ny... ...forduló után a mérleg csak egy csapat számára kielégítő. **Csak a zrenjanini Proleter tűnt ki.** 11 bajnoki ponttal a táblázat 4. helyén áll, a sorsolása pedig olyan kedvező, hogy a hátramaradt három fordulóban még szerezhet 5 pontot (kétszer játszik otthon outsiderekkel) és még a második helyért is vetélkedhet!

A három másik vajdasági csapat gyengén szerepel a 9., 10. és 12. helyet foglalja el. Tehát ott találjuk őket az utolsók között, s kemény küzdelmet kell majd vívniuk a kiesés ellen. Különösen a szabadkai Spartacus lesz szorongatott helyzetben: mindhárom mérkőzését idegenben játssza. S kérdés, hogy azután a tavaszi bajnokságban pótolhatja-e az elvesztett pontokat.

☆ A SZÖVETSÉGI FÉRFILIGÁBAN nem lesz szünet. A küzdelem változatlanul heves iram... ...sebbítik, nem két, hanem négy csapat esik ki — ez pedig annyit jelent, hogy mind a két klubban riadót kell jelezni.

a Med... i ismét, edélyez... a nagy

— a Cr... namo — anak. S méretes... ...jövőre bizonyára ki...

☆ AZ APATINIAK NEM HAGYJÁK MAGUKAT! — elhozták a bajnoki pontokat Užička Požegáról is, és tartják jó helyezésüket, no meg abban is bíznak, hogy az elmaradt, illetve függőben maradt mérkőzésükből is két pont vár rájuk. **Ugyanakkor a becseiek kellemetlen meglepetésben részesítették az adaiakat,** s ezek után igen érdekesnek ígérkezik, az adaiak következő találkozója Apatinban, abból a szempontból, hogy pillanatnyi kisiklás okozta-e vasárnapi vereségüket, vagy egy súlyosabb válság.

A 8. forduló eredményei: Sloga (Ada)—Bečej 10:16, Dubočica (Leskovac)—Voždovački (Bgd) 18:13, Hajduk Veljko (Negotin)—Leteks (Leskovac) 29:15 Železničar (Bgd)—Trepča (Kosovska Mitrovica) 31:18, Sloga (Užička Požega)—Brodograditelj (Apatin) 11:14. A Jagodina—Student találkozó eredményét a szövetségben sem tudják.

A TÁBLÁZAT:

1.	Dubočica	8	7	0	1	168:122 14
2.	H. Veljko	8	6	1	1	157:122 13
3.	Brodograd.	7	6	0	1	108: 83 12
4.	Bečej	7	5	0	2	144:116 10
5.	Sloga (A)	8	4	0	4	164:132 8
6.	Jagodina	7	3	1	3	129:125 7
7.	Voždovački	8	3	1	4	117:133 7
8.	Železničar	8	3	0	5	143:136 6
9.	Trepča	8	2	2	4	156:176 6
10.	Sloga (UP)	8	2	1	5	105:126 5
11.	Student	7	1	0	6	93:149 2
12.	Leteks	8	1	0	7	131:203 2

☆ BOTRÁNYBA FULLADT A KIKINDAI TALÁLKOZÓ — de hogy ki a hibás, az majd csak a jegyzőkönyv olvasása után mondható meg. **A forduló eredményei:** C. Zvezda (Mokrin)—Obilić (Bgd) 14:8, Spartacus (Subotica)—Šabac 24:16, Partizan

Nincs már veretlen a bácskai ligában

A teke-bajnokságok eredményei

KÖZTÁRSASÁGI TEKELIGA
Bácskai csoport

...OVI SADON:
...OVI SAD—ŽAK (Zombor)
4761:4831

NOVI SAD: Vasić 766, Kóai 823, Dudás 750, Boros L. 822, Kugli 819, Kaszper 781.

ŽAK: Polyák 836, Kanyó 857, Nagy 779, Szabó 773, Marinković 803, Kosanović 783.

PÉTERVÁRADON:
PETROVARADIN—EGYSEG (Topolya)
4997:4992

PETROVARADIN: Kracsun 833, Manojlović 864, Košutić 809, Jovanović 840, Bović 887, Majlát 835, Kekezović 809.

Radnički: Mohácsi 762, Dujmović 841, Guteša 733, Jakob 771, Majer 818, Andrić 789.

V. J.

MATICA—ZORKA
5737:4854

Matica: Német 986, Kunszt 963, Jáger 862, Szebenyi 1010, Kujundžić 943, Guganović 973, **Zorka:** Pap 812, Đurašević 754, Tót 823, Kopunović 809.

...övetkezik

Ligeti Jenő

Könyvkötő.

Budakönyvkötők

29. l.

74436. szám.

A Műemlékek Országos Bizot
ságának, f. hó 1-én 393. sz. a. kelt
felterjesztésére, tudomása és to-
vábbi megfelelő eljárás végett ki
adom.

Budapest, 1911. junius hó 24

A miniszter helyett:

államtitkár

Ligeti József, szobrászm. MDK

meztelen férfialakja s néhány kitünően mintázott márvány arcképmása kelt feltünést.

K-n Ö-n: Tavaszi tárlat a Műcsarnokban.
Vas.Ujs. 1909. 56.évf.15.sz.ápr.11. 286.l.

Ligeti József

nevét a Képzőmüv. Főiskola alapitásától számitott első harminc évben végzettek közül kiemelve emliti

Bónay György: Intézkedések és torvek a müvésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Müvtört.Ért. 1970. 2.sz. 141-147. l.

146. l.

Ligeti József

Neve a Balaton tájképfestőjeként meg-
említve.

Egy breviárium - Versprém 1973. GHp.

Ligeti

L. 4. *Istvánné Persián Kató*, festő és grafikus, * Budapest 1896. A bpesti képzőm. főiskolán Rudnay tanítványa volt, azután Rómában képezte magát. 1921 óta részt vesz a L.-féle üvegfestészeti műhely tervezési és festési munkáiban. Számos kiállításon vett részt.

Lex. II. 348

~~Áldozati bögre, öntött VI. 24~~

1966 JÚL 31.
1021

Egy író, egy festő az internacionalisták közül

1920. április 12-én történt. A szibériai Acsinszkban állomásozó magyar internacionalisták fontos utasítást kaptak Lenintől: kísérjék Kazanyba a híres Aranyvonatot. A vonaton 13 vagonban 409 millió 625 870 rubel értékű vert aranyérme utazott — a szovjet kormány tulajdona — lőszeres ládákba csomagolva.

Az Aranyvonat egykori kísérői közül ketten Budapesten élnek és alkotnak. Pogonyi Antal író és Olcsai Kiss Zoltán, Kossuth-díjas szobrászművész.

Életrajzi regény Ligeti Károlyról

Az ablak mellett hatalmas íróasztal, tetején nagy halomban könyvek, kéziratok. A falról Lenin figyelő arca tekint a látogatóra. Csengetnek. Az érkező: Terbe Lajos, a Széchenyi Könyvtár munkatársa, Ligeti Károly özvegyétől hozott levelet.

A múlt, a forradalom viharzása, ha halkabban, csitultabban is, de mindig érződik, itt van, az író szívébe, idegeibe, agyába ágyazva. Mindazt, ami 1919-ben kezdődött el, ma sem lehet végérvényesen lezárni, elfelejteni. Pogonyi Antal 1919-ben a krasznojarszki hadifogolytáborban vészelte át a legvadabb Kolcsak-reakciót.

— Egész Szibéria Kolcsak admirális véres terroruralma alatt nyögött. A mi táborunkban igen komoly kommunista szervezkedés folyt. Itt ismerkedtem meg Zalka Mátéval, akivel igen szoros barátságot kötöttünk. Írtam is róla a Ketten a sok közül című regényemben.

A regényt azóta szétkapkodták az olvasók. Pogonyi Antal újabb könyvét viszont most jelentette meg a Kossuth Kiadó. Címe: Végrendelet. Életrajzi regény a kiskőrösi születésű Ligeti Károlyról.

Ismerte személyesen is?

— Omszkban találkoztam vele, ahová 1918-ban érkeztünk. Ez olyan futó találkozás volt, bensőségesebb beszélgetésre nem nagyon nyílt alkalom. Érdekes ember volt Ligeti Károly, olyan igazi, első kiadású bolsevik. Tele volt lobogó gyűlölettel a reakció ellen. Ebbe mindenkit belefoglalt, akinek „krumplivirág" — vagyis tiszticsillag — virított a gallérján. Mindenkinek szemébe vágta az igazságokat, a tiszek meg is verték. Mint zászlós ugyanis köztük lakott. Ekkor átment a legénység közé. Minden tisztet egy kalap alá vett, ezért aztán eltávolította magától azokat is, akikből pedig később, Krasznojarszkban kiváló forradalmárok lettek.

— A róla szóló könyvemhez 3 évig gyűjtöttem az anyagot. Közvetlen forrásból merített, valódi tényekre akartam támaszkodni, olyannak mutatni Ligeti Károlyt, amilyen valójában volt. Élénk kapcsolat alakult ki köztem és az omszki elvtársak között, akik rengeteg adathoz juttattak. A könyvemet most le akarják fordítani.

Terbe Lajos monográfiát, tudományos életrajzot készít Ligeti Károlyról, amelyben munkásságát jellemezné és számbavenné a Ligeti Károllyal foglalkozó irodalom teljes anyagát. Pogonyi Antal Ligetiné leveléből fordítgat részleteket. Ligeti Zsófia többek között arról ír, hogy felkereste Marija Klimentyevna Juraszova szovjet írónő, aki szintén szeretne könyvet írni férjéről.

Milyen igaz: a forradalmárt magáénak vallja, mert mindért küzdött amikor feláldozta életét a népek szabadságáért, az emberiség szebb jövőjéért. A beteljesülést Ligeti Károly sajnos, már nem érhette meg. Omszk egyik terén nyugszik, mártírhalált halt honfitársaival. Szörnyű kínhalál jutott osztályrészéül. Pogonyi Antal szótlanul teríti az asztalra Ligetiné vázlatát, amelyet az omszki börtönről készített, ahol együtt raboskodak és ahol férjét halálra kínozták. A négyzetekkel jelölt cellák mellett párszavas bejegyzések, két ember szenvedésének megrendítő állomásai: „Itt láttam Károlyt... Visszanézett rám... Az őrök röhögtek... Később hallottam, hogy összetörték a lábát, kínozták... égették...! Ligetinét is az utolsó percben, a halálos ítélet végrehajtása előtt szabadították ki a vörös partizánok.

— Végrendeletem című verséről kapta könyvem is az elnevezést — töri meg a csendet Pogonyi Antal. — Ezt a verset a siralomházban írta, úgy szakadt ki belőle őszintén, keresetlenül.

„Míg lelketekben szikra tűz fog égni
Mindig előre, vörös magyarok!
A szép jövendőt el fogjátok érni,
En is elérem, — habár meghalok!"

A kecskeméti diák

Fiatalok, lelkesek, felfegyverzett katonák voltak, amikor bemutatta őket egymásnak a történelem. Az Aranyvonaton és később egyformán katona volt Pogonyi Antal az író, és Olcsai Kiss Zoltán, a szobrászművész. Most pedig abban egyformák, hogy azt a kort, azokat az eseményeket próbálják megmintázni, felidézni, amelyik irányt, célt és tartalmat adott az életüknek.

— Hát akkor bizony még nem tudtuk, hogy kiből mi lesz. Akkor indultunk, fiatalok voltunk, majdnem gyerekek...

A gyerekkori élményekért azért még sem kell olyan messzire kanyarodni. Itt gyökeretek Kecskeméten. Második elemista volt Olcsai Kiss Zoltán, amikor a kecskeméti árvaház lakója lett. Régen volt. Két éve gyűltek össze 50 éves érettségi találkozójukra, a 200 éves fennállását ünneplő nagy kollégium falai között. Bizony, alig maradtak páran a régi osztályból. Múlik az idő. És sokat elvitt a két háború csak az emlékek, azok maradtak frissek, elevenek...

— Ma is szeretettel emlékszem vissza a rajztanáromra, Dombi Lajosra. Vele együtt festegettem, ő adta a festéket, vásznat, képkeretet. Micsoda nagy, szívdobogtató élmény volt kimenni a művészelepre. Akkoriban dolgozott ott Iványi Grünwald, Perloch, Kemtty János, mi pedig szótlan bámulattal megálltunk a mester háta mögött és lestük, hogyan dolgozik.

— Egyszer Pestre is felhoztak bennünket. A Benczur-teremben magyar tanárunk kiadta a parancsot: „Most pedig kalapot le!" Engedelmeskedtünk, de be kell vallanom akkor a Bacchánsnők érdeketek leginkább. Hogy úgy is lehet emberi testet festeni. És hát az akkori modernek. Megálltunk egy-egy kép előtt és lelkesedtünk: „Nézzétek ezt a bárányt. Meg sincs festve a feje, de még a fülét is lehet érezni." Mert mi éreztük. Örök forgás, örök ismétlődés. Tegnap mi lelkesedtünk azért az újért, amit a mai gyerekek tartanak réginek. Nincs ebben semmi rossz, talán csak annyi, hogy már nem mi vagyunk a fiatalok...

Annyi évi távollét után milyennek látta ifjúsága városát?

— Szépnek, megváltozottnak. A változást leginkább az árvaházon mértem le, ugye ez érthető? Beszürkült, rideg intézményből vidám, színes otthonná alakult. Minden kövére emlékszem. Végignéztem a termeket, ahol aludtam, ahol önképzőköri elnökig „felnőttem" dehát a légkör az egészen más lett, tagadhatatlanul. A művésztelepen is volam. Furcsa de nekem már nem jelentette ugyanazt, mint ami akkor volt, régen: varázslatos bűvös kert, csodálatos pavilonokkal.

Fehér gipszszobrot emel le a polcról. Furcsa leszegett fejű lován a nevetséges és magányos hős, Don Quijote hősies pózban, láthatatlan szélmalmokkal hadakozik. Ez az egyik kedvence. A másik, amin éppen dolgozik, Kun Béla reliefje.

Végülis, mi lett az Aranyvonattal?

— Egy hosszú és veszélyes út után — akkoriban még ellenforradalmi bandák garázdálkodtak az országban, — megérkeztünk Kazányba és 4 napig cipeltük az arannyal-ezüsttel teli ládákat a vasúttól a bankig. Amikor a vonaton minden egyes vagont kiürítettünk, a földön találtunk valami 3—4 aranypénzt. Ezt az elvtársaink szépen összesöpörték és mi az utolsó kopejkáig bevittük a banba.

A beszélgetés mindig újabb és újabb emlékeket vet felszínre. Az író arcokra, jelenetekre emlékszik, a képzőművész színekben, kompozíciókban gondolkodik. Néha áttévednek a másik „területre", de hiszen érthető ez: közös a múltjuk, az emlékeik. Kettőjükről szól az a film is, amelyet a Szovjet Tv számára készítettek a Magyar Televízió munkatársai. A film magyar változata hamarosan nálunk is bemutatásra kerül.

Vadas Zsuzsa

Holnap már munká

Köszöntünk benneteket ifjú tanítók, tanárok, óvónénik! Köszöntünk pályátok kezdetén...

Holnap, augusztus elseje, a tanítói pedagógusok fogadalomtételének hagyományos ünnepe. Ezzel hivatalosan munkába állnak, megkapják a kinevezésüket, s másnap jelentkeznek az iskola igazgatójánál.

Száztizennégy most végzett pedagógus tesz fogadalmat holnap a megyei tanács kultúrtermében. Csupa munkakedvtől, hivatástudattól fűtött fiatal ember. Kik ők? Mit érnek?

NEGYVENEGYEN

A száztizennégy új pedagógus közül negyvenegy tanító. Láttuk közelebbről őket. Valamennyien a bajai képzőben végeztek. Itt tanultak, itt is maradtak a megyében. Holott nem mindegyikük itteni születésű. Mégis önként maradnak, nem elbeszélésre, s nem is „jobb híján". (Ez is mond valamit a bajai képző jó munkájáról.)

Ilyen „idegenek" a többi között: Pálinkó Mária és Varga Mona. Az egyik Csongrád, a másik Baranya megyei. Barátnők, s természetesen egy helyre kerülnek, külterületi iskolába, ahol tavaly ősszel a kötelező gyakorlatot töltötték.

VISSZAVÁRNAK

— Melyiktek lesz az igazgató? — kérdezi valaki a képző klubjában, ahol beszélgettünk, s a többiek nagyot nevettek. Nevet két lány is. Két tanerős kis iskola ugyanis leendő munkahelyük, eddig egy házaspár tanított ott, s nem okozott gondot, hogy melyik legyen az igazgató. (Gondolom: a fizetést talán a férj kapta, de az asszony parancsolt.) A két lány helyükbe megy. Vajon hogy fogadják?

— Ugyan, ez igazán nem fontos — vonogatják a vállukat. Nem is feszegetem tovább.

De csakugyan, önként vállalták?

— Persze!

— Miért?

— Mert visszavárnak. Amióta eljöttünk, egyre kapjuk a leveleket. A szülőktől is...

Megírták a szülők, hogy nagyon szeretnék, ha sikerülne odakerülniük, s csak szóljanak a tanító nénik, ha kell, küldenek ők kérvényt is a járásnak.

Hasonlóképpen visszavárják Fodor Margitot. Már az ősszel beválasztották a KISZ-vezetőségébe. Ő már hosszútávú feladatokba fogott ott, amit okvetlenül folytatni akar: Népművelés, a fiatalok foglalkoztatása a szabad időben, felnőttoktatás...: Csöppet sem fél a jövőtől, tudja, hogy nem kell egyedül erőlködnie, mert segítenek majd neki a helybeli állami gazdaság vezetői, mérnökei is. Ilyen helyre érdemes visszatérni.

TANÍTANI!

Hegedűs András, a bajai tanítóképző igazgatója meséli, hogy az idén akadt volna városi állás is a végzősöknek. Igaz, hogy a 76 közül csak öttnek. Pécsre hirdettek gyermekvédelmi felügyelő, s más efféle hivatali állást. *De egy végzős se pályázta meg.*

— Inkább nem megyünk városba, de tanítani akarunk! — mondták a biztatásra. S akármilyen hihetetlen: sokan még *tanítani se* maradnának városban.

A félegyházi Bálint Kati se maradna otthon, még ha lenne hely, akkor falura kerül,

— Hozzám gyerekek a A városiak el de több köztük a rosszcsont, a szemtelen. Falun a felnőttek is jobban becsülik a tanítót.

FÁKLYA?

„A falusi tanító fáklya, világít a nagy magyar sötétségben, ez a hivatása, sorsa, végzete..." Gárdonyi óta nagyot fordult a világ s ha akkor jogos is volt a hasonlat — legalább mint célkitűzés, mint program — ma már nem állja meg a helyét.

De az impolánó lelkesedést ezekben a lányokban nem ilyenféle hamis illúziók táplálják?

Mosolyognak... Nem! De azért — bizonygatják — hinni kell a hivatásukban. A hivatás pedig: elhívatottság is. Ezt érezni kell, enélkül nem megy, enélkül nem lehet áldozatot hozni, pedig kell. Aki nem képes áldozatot hozni, hagyja is abba tüstént.

PÉLDA

Horváth Anna komolyan, majdnem áhitattal beszél arról, amit a gyakorló félévben látott a tanyai igazgató-tanítótól.

— A tanító ott mindenes. Hozzá járnak az emberek ugyanis mindennel: Kérvény, panasz, adó, levél... ki nem fogy az ilyenekből. S előadás, keskeny mozi, úttörő, népfront... ki tudná felsorolni?! Még hálát se vár. A télen derékig érő hóban gyalog ment a téeszbe megtartani a pártoktatást — mert elfelejtettek kocsit küldeni érte.

— Olyan szeretnék lenni, mint ő — mondja Anna. — Ott igazán érezheti az ember, hogy szükség van rá. Orvos, villany nincs, még újság is csak elvétve. Volt olyan elsősöm, aki nem tudta elképzelni a buszt és a tévét.

CSALÓDÁSOK

Csodaszép volna, ha mindenki csupa jót mondhatna. De némelyikük szerzett kevésbé lelkesítő tapasztalatokat is. Az egyik kislány olyan tantestületbe került, ahol akár tanácsot kért, akár érdeklődött, mindenre az volt az idősebb kollégák válasza: Minek az a nagy buzgalom?

— Próbálták letörni az ember lelkesedését! — dühösködik még most is az újdonsült tanítónő. — De kárpótolt a gyerekek és a szülők szeretete — teszi hozzá enyhültebben.

Más: egyikük minden követ megmozgatva, a tanyákat sorra járva megszervezte a felnőttoktatást. Tizenkilencen jelentkeztek, aztán mire elkezdték volna — maradt tizenkettő. Erre nem engedélyezte a járás. Hát hiába

Vasárnapi Riport

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PETŐFI NÉPE

...ák rá, hogy „pihenj"!, de ez ...em hangzott el.

— Ki volt a kettes, hármas ...s négyes számú őrhelyen? — ...érdezte a százados és várta, ...ogy jelentkezzünk.

— Mi ketten, százados úr! — ...épett ki a többiek közül Aczél.

— És a harmadik?

— A gyengélkedőn van. Beteg, már tegnap is az volt a kivonulásnál.

— Mutassák a fegyverüket! — ...arancsolt most ránk a csendnyit. Lehet, hogy utoljára találkoztak.

Aczél megigazította a derekszíját.

— Indulhatunk százados úr! — mondta és katonásan kilépett. A puskáját a csendőr vitte magával.

Mint a szélütöttek bámultunk utána.

*

Reggel hullafáradtan adtuk le a szolgálatot. Felcipeltük Jocó ...olmiját is. Feri lehajtott fejjel lépdelt mellettem.

— Te hitted volna ezt? Aczél ...agyott nőtt a szememben.

— Pedig sokáig nem bíztál ...enne.

— Nehezen tudtam kiismerni. ...olt benne mindég valami ...okzatos, valami különös. Azt ...ittem, hogy olyan magának ...aló ember. Csak járkált közöttünk, mindenütt megállt, hallgatta mit beszélünk, majdnem ...piclinek néztem. Emlékszel, ...gyszer el is zavartam, amikor ...eszélgetni akart velünk. Félreismertem. Csak most, az utóbbi ...lőben melegedtünk össze. Nem ...olt átlagember. Vagy csak ember volt, egyszerűen. Meg tudott maradni annak, aki volt. ...udod milyen nagy szó ez itt? ...sak nézz körül. Hogy eldefor...álódnak. Szinte nincs is emberformája némelyiknek. Módjával ...eresen ölik ki belőle a ma...adékát is a szánalomnak, vagy ...: együttérzésnek. Vajon hova ...tték? Mit gondolsz?

— Juhászék szerint egyelőre ...ak a városba, a báni palotá...l. Aztán, ki tudja.

— Délután körülszaglászok ...y kicsit.

(Folytatása következik.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1967 SZEP 12

Ligeti Károly

(Kéri Dániel felvétele.)

Jubileumi program a 250 éves Kiskőrösön

Szobrot állítanak Petőfi Sándornak, Bem Józsefnek és Ligeti Károlynak

Jövőre ünnepli újjáalakulásának 250. évfordulóját *Kiskőrös*, Petőfi szülőfaluja. A jubileum programját most készítették el véglegesen. Az érdekes eseménysorozat 1967. december 31-én éjjel kezdődik a Petőfi-háznál *fáklyás ünnepséggel*, és 1973-ban ér véget, a nagy költőről való megemlékezésekkel, születésének 150. évfordulója alkalmából. Jövőre május 19-től 26-ig *kiskőrösi napokat* rendeznek; ezeken politikai, irodalmi, történelmi és népművészeti eseményekre kerül sor. 1969. június 2-án a község másik jeles szülöttére, a forradalmár internacionalista költőre, *Ligeti Károlyra* emlékeznek halálának 50. évfordulóján. Felavatják Ligeti szobrát, s az ünnepségre küldöttséget hívnak meg a Szovjetunió Omszk városából, ahol a költő egy ideig városparancsnok volt, s ahol az intervenciósok elleni harcban, a fiatal szovjetállam védelmében életét áldozta. A jubileumi ünnepségek során felállítják Petőfi Sándor és Bem József szobrát is.

Ezekben az években fokozott erővel fejlesztik a községet, amelyet lakói szeretnének városi rangra emelni.

Hétfő délután Buda
kezett *Mrs. Barbara C*
közlekedésügyi minisz
A repülőtéren *dr. Csan*
közlekedés- és postaüg
ter, *Földvári László* k
és postaügyi miniszterh
szolgálata.

Film a szovjet küldöttség budapesti látogatásáról

A moszkvai televízió vasárnap esti adásában *híradó filmet* mutatott be *a szovjet párt- és kormányküldöttség magyarországi látogatásáról.*

A 25 perces riportfilm megörökítette a küldöttség Budapestre érkezését, a szovjet és magyar vezetők tárgyalásait, az emlékművek megkoszorúzását, a barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés aláírását, a barátsági nagygyűlés eseményeit.

nagyobb árat fizettünk, mintha a török uralom még ötven esztendeig tart — most nem ott tartunk, hogy a nemzeti kérdéseket megoldjuk, ami állítólag a háború célja, hanem olyan időszak előtt ál-

váltott ki, s a legtöbb szociáldemokrata pártban megerősítette a békekötést sürgetők állásait. 1917 nyarára a háborúellenes hangulat olyan méreteket öltött, hogy a szociáldemokrata vezetők már sehol

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Ligeti Károly

1978 SEP 30

ÉPÜL AZ OMSZKI PARK

1021

Áll a szobortalapzat

Elkezdődtek a szigetelési munkálatok az Omszki Parkban, a Ligeti Károly emlékmű talapzatánál. A 2. számú Építőipari Vállalat dolgozói gyorsan végeznek a területen.

ASZTALITENIS verseny Pest m Kupa viadal 8.30), Ceglédi Ös léd, 9.30).

KÉZILABDA. Miskolci VM—Út Nagykanizsai Vasas Iklad (1 —Komlói Bányá

NB II. Nők. Csepel Autó—Szekszárdi Szövetkezet (Szigetszentmiklós, 15).

Megyei bajnokság. Férfiak. Budakalászi Textiles—Solymár (17), Dunai Kőolaj—Gödöllői SC (16). **Nők.** Nagykőrösi Kinizsi—Gödi TK (15.30).

VASÁRNAP

ASZTALITENISZ. A ceglédi és a szigetszentmiklósi verseny második napja (8.30).

BIRKÓZÁS. Pest megye kötött- és szabadfogású egyéni bajnoksága (Abony, 15).

GYEPLABDA. NB I. Építő SE —Gödöllői SC (Népliget, Építők pálya 10.20).

KÉZILABDA. NB I. Férfiak. Debreceni Dózsa—Szilasmenti SK Csömör, 11).

NB II. Nők. Szarvasi Főiskola —Váci Forte (9.30), Váci PENOMAH—Salgótarjáni TC (9.30). **Férfi-csoport.** Kossuth KFSE—Dunakeszi VSE (Szentendre, 14), Budafok—Honvéd Bem SE (14), BKV Előre—Váci Híradás (Knopp Imre u. 14.).

Megyei bajnokság. Az ifjúsági előmérkőzések 12, a felnőtt találkozók 14 órakor kezdődnek az elölállók otthonában. Albertirsa —ÉGSZÖV MEDOSZ (Debre), Ceglédi VSE—Ceglédbercel (Angyal), Dömsöd—Pilisi KSK (Toldi), Sülysáp—Vácszentlászló (Scós), Kartali MEDOSZ—Perbál (Szarka), Kerepestarcsai SC—Gödöllői SC (Vasas), Budaörs—Gödi TK (Schőmen), Dunai Kőolaj—IM Vasas Iklad (Boros), Nagykőrösi Kinizsi—Óbuda Tsz SE (Horváth B.).

RÖPLABDA. NB II. Férfiak. Kossuth KFSE—Miskolci EAFC (Szentendre, 11). **Nők.** Dunavarsány—Kalocsai SE (Dunaharaszti, Piactér, 11.30).

Sportszerűségi díj

Az 1967. évben alapított Sportszerűségi díjat a kiemelkedően sportszerű magatartást tanúsító sportemberek (versenyzők, diáksportolók, sportvezetők, edzők, testnevelő tanárok, játékvezetők, társadalmi aktívák stb.) vagy sportkollektívák (sportegyesületek, diáksportkörök, szakosztályok, csapatok, együttesek stb.) erre irányuló javaslat alapján ez évben is elnyerhetik.

A testnevelési és sportszervezetek a területileg illetékes testnevelési és sporthivatalok, a magánszemélyek pedig közvetlenül vagy a sportsajtó útján tehetnek írásban indokolt javaslatot, amelyet az OTSH Sajtó és Tájékoztatási Önálló Csoportjához (1054 Budapest, Rosenberg hp. u. 1. sz.) kell beküldeni. Az oktatási intézmények megindokolt javaslataikat a területileg illetékes művelődésügyi szakigazgatási szervhez küldhetik, amely azokat az Oktatási Minisztérium testnevelési és sport önálló osztályához (1055 Budapest, Szalay u. 10—14. sz.) továbbítja.

A beérkezett javaslatokat a társadalmi bizottság bírálja el, amely egyúttal dönt az adományozható díjak, plaketten és

Ligeti Károly, újságíró, vasesztergályos.
Nyíri Éva: Fürdőhely, vagy dagonyához?

Ligeti Károly vasesztergályos, újságíró, a magyar internacionalista nevét itthon nem sokan ismerik. A szibériai Omszk városában viszont minden iskolás gyerek tudja, hogy az első világháború magyar hadifoglya 1917-ben tagja lett a bolsevik pártnak; ősszel megszervezte az első omszki nemzetközi Vörös Gárdát; 1918-ban mint az Omszkot védő magyar csapatok parancsnoka súlyosan megsebesült, a fehérek fogságába esett, s azok 1919. január 2-án 150 internatcionalistával együtt kivégezték. Emlékét az omszkiak azóta is kegyelettel ápolják.

A 70-es évek elején Pest és Omszk megye csatlakozott a világszerte hódító testvérváros-mozgalomhoz. Pártmunkások és sportolók, pedagógusok és gazdasági szakemberek, művészek és egyetemisták keresték fel egymást, kicserélték tapasztalataikat. Az évtized derekára Omszkban Pest megyei emlékpark létesült, s itthon is felmerült egy hasonló barátságpark építésének gondolata. Alkalmas helynek a főváros északi határát találták, a Budakalász, Szentendre, Pilis hegység és a Duna közötti területet, ahol összefüggő tórendszert hozott létre a kavicsbányászat. Az Omszki park főterén — így a terv — mielőbb fel kell állítani Ligeti Károly szobrát, *Fjodor Bugajenko* szovjet művész alkotását. Körülötte, az Omszki-tavat övező parkba pedig az orosz táj flórájára emlékeztető arborétumot és bele orosz vendéglőt terveztek.

Budapest folyóirat, 1988., 5., 13-old.

Ligeti Károly

testőművén

Egyes Tépei a Sátoraljaújhelyen élő Szilágyi Dezső mágyújtónál található

UKH 20.25

1981 IV 22.

Ligeti Károly

Z Balaton festői között egy kiváló
művész.

Z Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Kép-
zőművészek szabadszakszervezetének kép-
zőművészeti kiállítása, Bp. 1945. VIII.

LIGETI Károly szobra

eladó a budatalási ~~[illegible]~~ ~~szobra~~.

A kommunista c. szobra.

kép. = Világ, 1991. Ú.n. 7p.

, étkeztetési téritéssel, to-
ödési kiadásokkal, beszerzé-

lezettségvállalási jogköre
rovat könyvbeszerzési ke-
tárra vonatkozó szabályozá-

tele

munkaköreinek átadása és
etve a felmentést követő
örre előirt felelősség-
ntést illetve az átvevő

MAGYARORSZÁG
HONGRIE

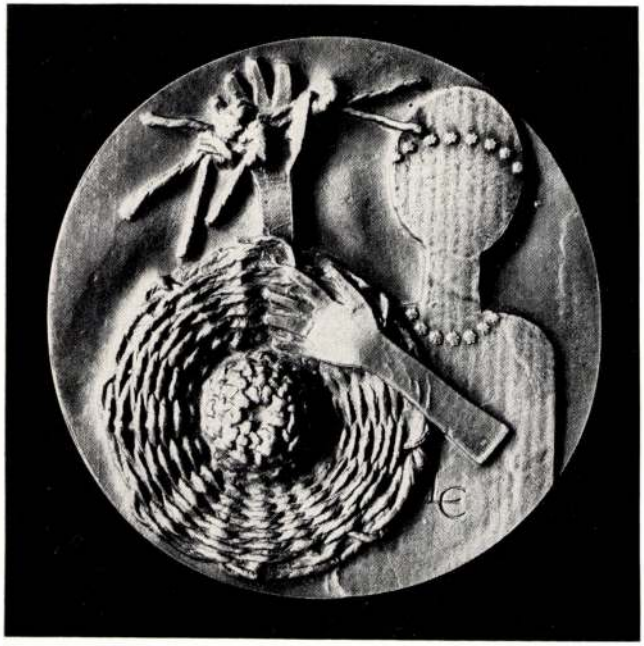

LIGETI Erika
Cím — Adresse : 2000 Szentendre
Lukács fivérek útja 5.

1934-ben született Budapesten. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte művészeti tanulmányait. 1955 óta kiállító művész. Több egyéni kiállítása volt Budapesten és vidéken. Részt vett számos külföldön rendezett jelentős magyar kiállításon. Kisplasztikák, portrék, érmek készítésével foglalkozik. Munkácsy-díjas (1972).

Née en 1934 à Budapest. Études à l'École Supérieure des Beaux-Arts de Budapest. Expose depuis 1955. Plusieurs expositions individuelles à Budapest et en province. Participation à de nombreuses expositions hongroises importantes organisées à l'étranger. Fait de la petite sculpture, des portraits et des médailles. Lauréat du prix Munkácsy (1972).

221. MINITEXTIL I—VII., 1977
bronz érem, ⌀ 11 cm

MINITEXTILE I-VII, 1977
médaille en bronze, ⌀ 11 cm

222. N° 1., 1978
bronz, 30 cm

N° 1, 1978
bronze, 30 cm

223. N° 2., 1978
bronz, 26 cm

N° 2, 1978
bronze, 26 cm

224. N° 3., 1978
bronz, 29 cm

N° 3, 1978
bronze, 29 cm

225. N° 4., 1978
bronz, 32 cm

N° 4, 1978
bronze, 32 cm

219.

229.

MAGYARORSZÁG
HONGRIE

SZATHMÁRY Gyöngyi
Cím — Adresse : 6721 Szeged
Madách u. 13.

1940-ben született Szatmárnémetiben. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1963-ban diplomázott. Rendszeresen részt vesz a hazai kiállításokon. Egyéni kiállítások: Szeged (1973); Szombathely, Nyíregyháza (1978). Több köztéri munkája került felállításra. Számos műve szerepel közgyűjteményben. Munkácsy-díjas (1978).

Née en 1940 à Szatmárnémeti. Diplôme à l'École Supérieure des Beaux-Arts de Budapest en 1963. Participe régulièrement à des expositions de Hongrie. Expositions individuelles : Szeged (1973) ; Szombathely, Nyíregyháza (1978). Elle a exécuté plusieurs sculptures pour des places publiques. Nombre de ses œuvres se trouvent dans les collections publiques. Lauréat du prix Munkácsy (1978).

226. SZŐNYEGSZÖVŐ, 1976
terrakotta, 28 cm
magántulajdon

TISSEUSE DE TAPIS, 1976
terre cuite, 28 cm
propriété privée

227. SZÁLLÍTÓMUNKÁSOK, 1976
bronz, 30 cm
Móra Ferenc Múzeum, Szeged tulajdona

OUVRIERS DE TRANSPORT, 1976
bronze, 30 cm
Propriété du Musée Móra Ferenc, Szeged

228. METRÓSZERELŐK, 1977
bronz, 23 cm
Kulturális Minisztérium tulajdona

MONTEURS DE METRO, 1977
bronze, 23 cm
Propriété du Ministère de la Culture

229. FÖLDRENGÉS, 1977
bronz relief, 28 × 32 cm

TREMBLEMENT DE TERRE, 1977
bronze, relief, 28 × 32 cm

230. ÉHÍNSÉG, 1977
bronz relief, 28 × 32 cm

FAMINE, 1977
bronze, relief, 28 × 32 cm

222.

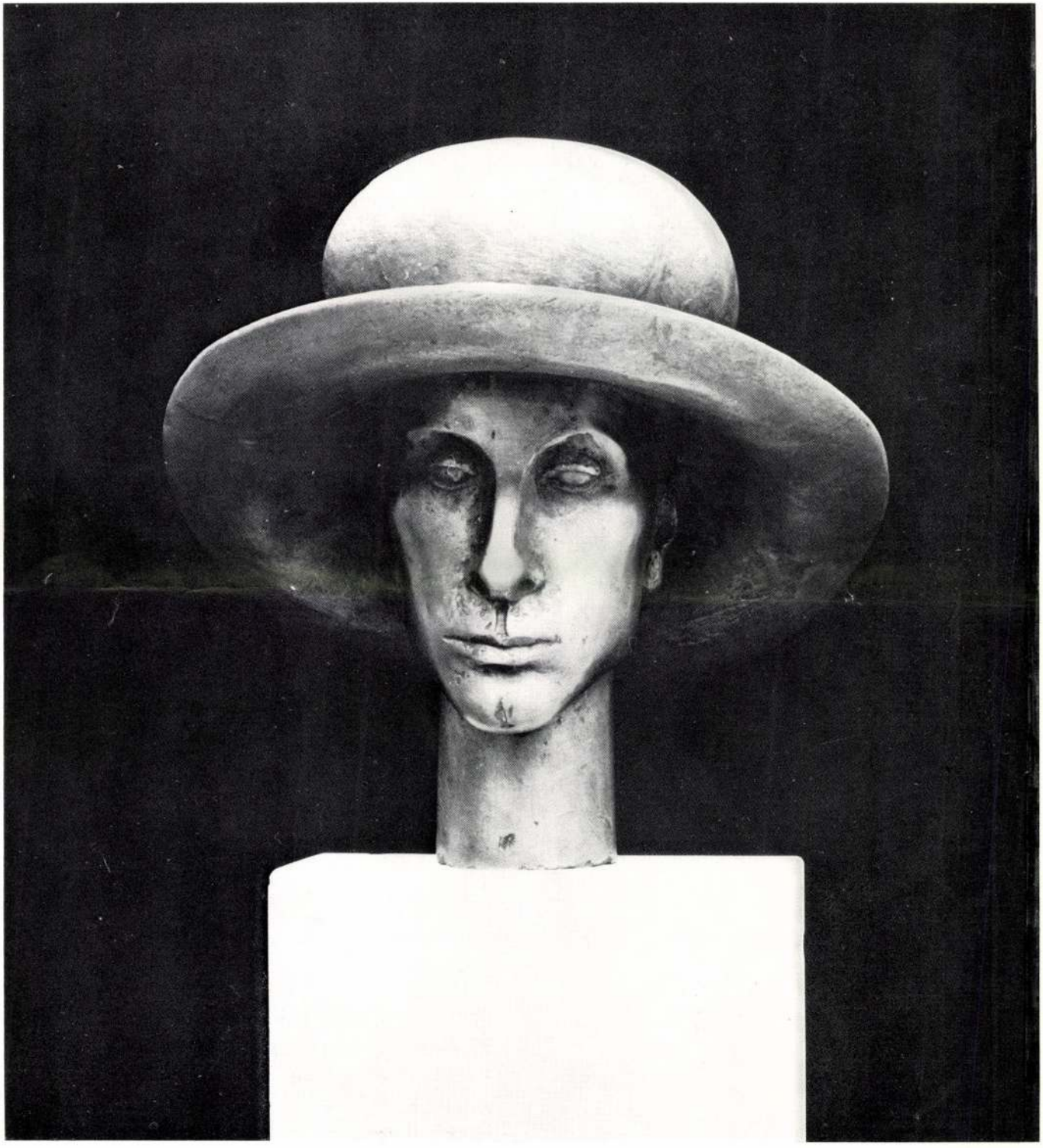

176.

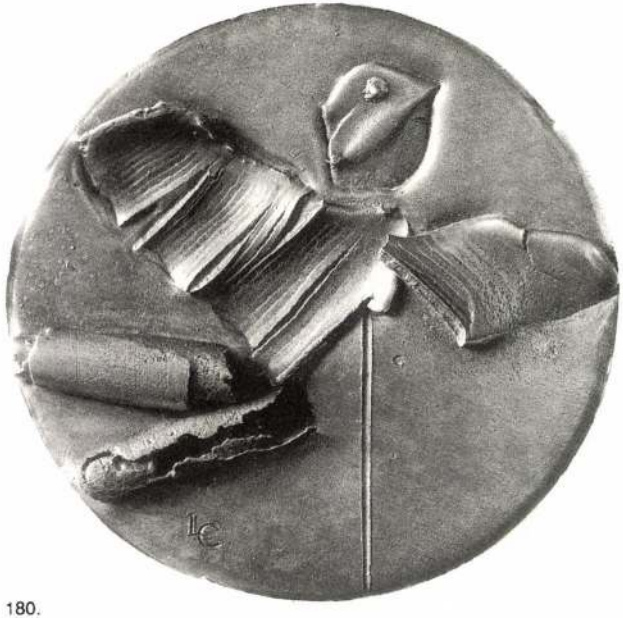

180.

LIGETI Erika

Cím: Szentendre, Lukács fivérek útja 5. - 2000

1934-ben született Budapesten. Tanulmányok: Magyar Képzőművészeti Főiskola, 1958-ban diplomázott Szabó Iván növendékeként. 1955 óta szerepel kiállításokon. 1964-67: Derkovits-ösztöndíjas. Több egyéni kiállítása volt a fővárosban és vidéken; kisplasztikáit és érmeit bemutatták Szófiában, Berlinben (1985). Köztéri szobrai többek között Budapesten, Siófokon, Gárdonyban kerültek felállításra. Rendszeresen részt vesz a hazai és nemzetközi szimpóziumokon. Díjak: Tornyai-plakett (1973 Hódmezővásárhely), Pécsi Kisplasztikai Biennálén érmészeti-díj (1974), III. Országos Érembiennálén a Rendező Bizottság díját (Sopron 1981), a IV. Biennálén a SZOT díját nyerte el (1983). Munkácsy-díjas (1972), Érdemes Művész (1985).

176 - MADÁR - MADÁR I-V, 1991
180. bronz, ø 10 cm/db

AZ ÉREMBIENNÁLE
RENDEZŐ BIZOTTSÁGÁNAK DÍJA

VIII. Soproni Érem Bien
1991

181.

LUGOSSY Mária

Cím: Budapest, Mártirok útja 41. - 1024

1950-ben született Budapesten. Tanulmányok: Magyar Iparművészeti Főiskola, 1973-ban diplomázott ötvös szakon, majd két év továbbképző kurzus. Számos egyéni kiállítása volt itthon és külföldön. Rendszeresen szerepel kiemelkedő nemzetközi tárlatokon, a FIDEM kiállításain, számos munkája került jelentős külföldi gyűjteményekbe. Több köztéri munkája valósult meg (Budapest: Vörös sün ételbár előtetője, 1976; a Győri Közlekedési és Távközlési Főiskola központi órája, 1973; a balatonfüredi vasútállomás órája, 1973, stb.). Díjak, kitüntetések: I. Országos Érembiennále (KISZ-díj, 1977 Sopron), a III. Biennálén Győr-Sopron megye Tanácsának Ferenczy Béni-nagydíja (1981); a Smohay János-alapítvány képzőművészeti díja (1982); nemzetközi szobrászati díj (Tokió, 1990). Munkácsy-díjas (1983).

181 - EMMANUEL I-II-III, 1991
183. rétegelt, ragasztott, homokfúvott üveg+bronz, ø 18 cm/db
Magántulajdon

183.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJÁNAK DÍJA

LIGETI Erika

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI BIZOTTSÁGA

Beke László, Buzási Enikő, Czére Andrea, Dávid Ferenc, Galavics Géza (elnök), Garas Klára, Gerszi Teréz, Jávor Anna, Kelényi György, Komárik Dénes, Kovács Péter, Kovalovszky Márta, Lővei Pál, Marosi Ernő, Mojzer Miklós, Néray Katalin, Passuth Krisztina, Rózsa György, Sisa József (titkár), Szilágyi András, Tímár Árpád, Urbach Zsuzsa, Vayer Lajos

Cím: MTA Művészettörténeti Kutató Intézet, 1014 Budapest, Úri u. 49
Telefon:1759011, Fax:156-1849

Kedves Kolléga!

a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Bizottsága

1997. május 5-én, hétfőn délután 3 órakor
az MTA Székházában (V. Roosevelt tér) a III. emeleti Akadémiai Képtárban

adja át az "Opus mirabile 1996" művészettörténeti díjait.

Szeretném felidézni, hogy a Művészettörténeti Bizottság e díjat három évvel ezelőtt alapította, s évente adja ki az előző év művészettörténeti munkáiból titkos szavazással kiválasztott munkákért. Két kategóriában adunk ki díjat, egy-egy erre az alkalomra készített, keretbe foglalt plakettet, az idén Ligeti Erika alkotásait. Az egyik érem kiállításokért és/vagy katalógusokért jár, amelyek legtöbbször team-munkában készülnek, a másikkal az adott év egy kiváló művészettörténeti tanulmányára kívánjuk felhívni a figyelmet. Erre az alkalomra hívjuk meg a kollégákat s a jó barátokat.

Az 1996. évi Opus mirabile díjat az idén

a "MONS SACER 996-1996. Pannonhalma 1000 éve I-III." kiállítás és katalógus szerkesztője és szervezője, Takács Imre és munkatársai kapják, valamint

Gábor Eszter, a "Schikedanz Albert építőművész" című tanulmányáért, amely az általa összeállított "Schikedanz Albert 1846-1915" kiállítás (Szépművészeti Múzeum, 1996) katalógusában jelent meg.

Őket, s mellettük a legtöbb szavazatot kapott kollégákat köszöntjük az ünnepélyes díjátadáson, melyre a Művészettörténeti Bizottság nevében szeretettel invitálom.

Galavics Géza s. k.
az MTA Művészettörténeti Bizottság
elnöke

Budapest, 1997. április 24.

SZOBROK

Pórul járt sárkány
bronz, 26 cm

Bohóc
bronz, 44 cm

A nagyérdemű
bronz, 40 cm

Marcista
bronz, 27 cm

Babócás
bronz 22 cm

Angyali üdvözlet
bronz, 45 cm

Magyar kislány
bronz, 148 cm

ÉREM-SOROZATOK

Bence ember-állat kertje

Eger

Gyűjtő és környéke

Nagy emberek

Bence

Egyéb

Se. 741338

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: DR. URY ENDRÉNÉ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON MEGHÍVJA ÖNT

LIGETI ERIKA SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA: SZABÓ IVÁN
MUNKÁCSY-DÍJAS, KIVÁLÓ MŰVÉSZ

1974. NOVEMBER 28-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DU. 5 ÓRAKOR

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1974. NOVEMBER 21-TŐL DECEMBER 22IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10—18 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

1934-ben születtem Budapesten.
1958-ban végeztem a Képzőművészeti Főiskolát, Szabó Iván növendékeként.
1959-64 között általános iskolában tanítottam.
1964-ben Derkovits ösztöndíjat kaptam.
Díjakat nyertem a Fiatalok Stúdiója pályázatain és kiállításain, Miskolcon, Szegeden, Hódmezővásárhelyen.
1972-ben Munkácsy-díj III. fokozatát,
1973-ban Tornyai plakettet Hódmezővásárhelyen,
1974-ben a Pécsi Biennálé érmész díját kaptam.
Főiskolás korom óta rendszeresen kiállítok kül- és belföldi kiállításokon.
Tanulmányúton jártam Olaszországban, Bulgáriában, Csehszlovákiában, Franciaországban, Szovjetunióban.
1969 óta Szentendrén élek.
Ötéves a kisfiúnk.
Egy általános iskolai tanítványom ma már szobrász.
Szép az élet!

Ligeti Erika

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964. 10. 14.

NÉPSZAVA

14. 6

1021

AZ 1964. ÉVI DERKOVICS-ÖSZTÖNDÍJASOK

Odaítélték az 1964. évi Derkovits Gyula ösztöndíjakat. Három évig ösztöndíjban részesül: Parczi Pál grafikusművész, Benedek György festőművész, Lenkei Zoltán grafikusművész, Ligeti Erika szobrászművész, Meszes-Tóth Gyula szobrászművész és Urbán György festőművész.

nöke.

Nem furcsa, hogy

LIGETI ERIKA

Ligeti Erika: Kristóf

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.17.sz.24-25.o.

ZŐDÉS
yéb jogviszony létesitéséhez

szettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

sorolás

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-526

Bildhauer Erika Lígeti

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 APR 3 01

1021

zu erreichen sei. Das ungarische Volk verurteilt entschieden die gegen Nikaragua gerichteten, immer größere Ausmaße annehmenden aggressiven Handlungen reaktionärer Systeme und konterrevolutionärer Kräfte

Erika Lőcsi: Sósto-Medaille, Bronze

Landesausstellung der Bildenden Kunst

Ligeti Erika, Munkácsy díjas, szobrászművész.
Hajdú Bihari Napló, 1984. dec. 8.

LIGETI ERIKA:
KUTYA MACSKA BARÁTSÁG

Ligeti Erika

LIGETI ERIKA
– MUNKA KÖZBEN

Ifju kom-
munista
1963 apr

Ligeti Erika

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1966 MÁJ 31.

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Megyei Bíróság: Este 6 órakor A szocialista bíróságok nevelő szerepe.

Építőipari Vállalat: Este fél 7-kor Fertőző betegségek és mellőzésük.

KIÁLLÍTÁS

Művészklub: Beszélgetés Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatójáról.

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

gyerekek,
járnak, elégedettek.

— Tudom, hogy töb
kát jelent, mégis örülö
ölésnek. Remélem, sok
alatomat hasznosítani
najd a bíróságon, a né
i tisztségben. Nem tud
yen tanácsba — bü
vagy polgáriba — kerü
nindenképpen segítségé
ok lenni az emberekne
örekszem, hogy a telje
ágot derítsük ki, és
rányban álló ítéletet h

Ligeti Erika

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1988 MÁJ 29

Kecskeméti kulturális program

VASÁRNAP

TANYAI FILMKLUB

A Törekvés Tsz-ben délután fél 5-kor, a Petőfiben este fél 8-kor Max Linder társaságában.

Az Alkotmány Tsz-ben délután fél 5-kor, az Aranykalászban este fél 8-kor Gyávák bandája.

KIÁLLÍTÁS

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

Úttörőház: Köszöntünk 20 évet!

HÉTFŐ

TANYAI FILMKLUB

Miklóstelepen este fél 8-kor a Gyávák bandája című film vetítése.

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Honvédség: Délután 5 órakor Láthatatlan fénysugár

ára

szünk

. épületburkoló,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1966 JUN 21

metezik az alma..., s az egyéb gyümölcsfákat.

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Repülőtér: Este 7 órakor A népdal és a műdal.

MÜM 607-es Intézet: Este 7 órakor Az állatvilág titkai nyomában.

KIÁLLÍTÁSOK

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

lalat. Sajnos, a differenc
gé kirívó. Jelenleg a be
kolást végzik, de hát
még a vízvezetékszerelé
külső vakolás. Holott a
hoz tíz nappal előbb
hozzá, mint a tetétleni
átadást június végére t

A vállalat dunavecsei
vezetőségének ötven fő
brigádja jelenleg 16 fo
ban levő építkezésen d
A munka így szüksé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1960 JUN 21

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Repülőtér: Este 7 órakor A népdal és a műdal.

MÜM 607-es Intézet: Este 7 órakor Az állatvilág titkai nyomában.

KIÁLLÍTÁSOK

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

— FÉNYCSAPDÁK

meg a vízvezetékszerel
külső vakolás. Holott a
hoz tíz nappal előbb
hozzá, mint a tetétlenil
átadást június végére t
A vállalat dunavecsei
vezetőségének ötven fő
brigádja jelenleg 16 fo
ban levő építkezésen d
A munka így szükség

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Ligeti Erika

1961 MÁJ 18

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Művészklub: Délután 5 órakor Barokk-séta Kecskeméten.

Építőipari Vállalat: Délután fél 6-kor Az űrhajózás története, este negyed 7-kor Az építőművészet fejlődése.

Ifjúsági Klub: Este 8 órakor Hogyan viselkedjünk egymással és az idősebbekkel szemben?

KIÁLLÍTÁS

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

a Duna—Tisza közi Mezõ
sági Kísérleti Intézet ke
ben levõ földterület n
egyes holdja. Az intézet g
kodik az ország paradicso
tásához szükséges vetõ
például, évente 100 vagon
szos vetõmagot ad a nép
ságnak, s az idén például
vagon gyümölcsöt szállíta
boltokba az intézet gyüm
séből.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
7. Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Ligeti Erika

1966 JÚN 5

tal tüntette ki.

Kecskeméti kulturális program

VASÁRNAP

TANÁCSTERMI KLUB

Az Alkotmány Tsz-ben délután 3-kor, a Petőfiben fél 6-kor és a Törekvésben este 8 órakor a Zápor című film vetítése.

MESEDÉLELŐTT

A Gyermekszínházban délelőtt 10 órakor Jancsó Adrienne mesél a kicsinyeknek.

KIÁLLÍTÁS

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

HÉTFŐ

HANGVERSENY

Az Úttörőházban este 6 órakor hangverseny lesz Éneklő ifjúság címmel.

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Honvédség: Délután 5 órakor Könyv és olvasás a modern ember világában.

Barneväl: Délután 4 órakor Bőrbetegségek.

A párizs—

étfőn:
Kalocsa: A
skemét Ár-
za. Kecske-
ér asszony,
zalom. Kis-
három test-
szisztéma,
megpecsé-

nyek

ét város uta-
helyijárati ta-
6. június 30-
zók bérletiga-
szti. A beve-
ános havibér-
nélkül bárki

kot az

1. Használa
fejlett c
szabván
ként 12,

2. Használ
lemi hib
kondíció

Részletes
rási kiren

Értesítj
kedves

Ligeti Erika

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1966 MÁJ 28

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Repülőtéri Reggel 8 órakor A XXIII. kongresszus.

Aranykalász Tsz: Megemlékezés a könyvhétről. Este 7 órakor.

Sóhordó úti iskola: Este fél 8-kor ismeretterjesztő filmek vetítése.

TANYAI FILMKLUB

Mathiász Tsz: Este fél 8-kor Max Linder társaságában.

Vörös Csillag Tsz: Este fél 8-kor A gyávák bandája.

BÁBELŐADÁS

A Gyermekszínházban délelőtt 10 és 11 órakor bábelőadás a kicsinyeknek.

FILMBARÁTOK KÖRE

Délután fél 3-kor az Egy taxi Tobrukban című film vetítése csak a Kör tagjai részére.

KIÁLLÍTÁS

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

Úttörőház: Köszöntünk 20 év!

iden is
környé-
a me-

B. D.

A jelenlegi
mechanizmusban
mák elszakadtak
tozó élettől, a
mindennapi élet
hosszú évtizedek
hagyományos mó
gyelembe. Csak r
tem az élelmezés
si, fűtési normá
mely gazdálkodá
minimális mérték
ni akarja a kor k
csak úgy tehet
ha olcsóbban t
például élelmisze
időjárás miatt ke
fogyaszt stb., s í
rításból átcsoport
lehetősége. A ka
pedig általában e
ják, leginkább
végeztek átcsopor

A kalocsai és
városi, s még n
tanács volt az ut
amely nem nyug

Ligeti Erika

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

MAJ 26

1021

lését.

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Városi Művelődési Ház: Egyéves természettudományi gyűjtőúton Tanzániában. Dr. Szunyoghy János előadása az Érdekes Találkozások Klubja című sorozat keretében. Délután 5 órakor.

MÜM 607-es számú Intézet: Este 7 órakor Ember a világűrben.

VETÉLKEDŐ

Este fél 8-kor az Aranykalász Tsz-ben Ki tud több népdalt?

FILMVETÍTÉS

A Gyermekszínházban délelőtt 10 és délután 3 órakor a Cirkuszművészek című szovjet játékfilmet vetítik a gyerekeknek.

KIÁLLÍTÁS

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

Úttörőház: Köszöntünk 30 év!

ét htsz
között
s „ered-
oi közt
mun-
is a
m tet-
negyek
a nem-
skedő.)
égtele-
rát a
admi-
nunká-

járási
ási ta-
gyüttes
gvitatta
en hét
értéket
cégér
ásának

előbbre hozását, j
termékek előállítá
lés gazdaságossá
sát vállalják a l
gyobb kollektívák
szus tiszteletére
nagy többsége hű
tainknak, s jól s
zős célt, harmadi
vünk első eszten
sainek sikeres me

A KONGRESSZ

verseny kimeríthe
rás: hiba lenne h
kedne a műhelve
lán belül, ha ne
meg" mindenütt
dákban csakúgy,
kedelmi vállalato
gazdaságban és a
a dolgos hétközn
ha hatásaként n
az élet minden te
gadalmi aktivitás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Ligeti Erika

1966. JUN. 3.

...eváu legkeresebb darabjait a bácskai közönségnek.

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Ruhaipari Vállalat: Délután 2 órakor Az irodalom és a film szerepe életünkben.

Megyei Bíróság: Délelőtt 11-kor és délután 6 órakor A szocialista bíróságok nevelő szerepe.

Alföldi Cipőgyár: Délután fél 3-kor Az 1945. utáni magyar irodalom.

Országos Nevelő Intézet: Délután 5 órakor Az állatvilág titkai nyomában.

KIÁLLÍTÁS

Katona József Múzeum: Modern képzőművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztika bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

a Magyarországon-ban

tehát egy olyan
hely az eddiginél
az újítás elbírá-

yi Hivatal szak-
t erre a közel-
kerül sor, hiszen
gi reformok foko-
ére kell a legna-
let fordítania a
k csak úgy, mint
ányitóinak. De —
— a megoldást
rendeletben kell
vényben levő tör-
ad a vállalatok
arra, hogy önál-
l: munkaköri kö-
nyújtott javaslat,
újítás. Sajnos, a

A kic

Az imé
hogy nér
pasztalhat
lása terén
az is, hogy
gyárban —
átlag sem
mindössze
ki a kalku
valy.

A törvé
jazás 2—1
zoghat.
élni az
vállalatok
csi elisme
kenti a d

Különös

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Ujfehértó

1966 JUN

Kecskeméti kulturális program

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS

Építőipari Vállalat, délután 5 órakor: A békés egymás mellett élés és a honvédelem.

Bányai Júlia Kollégium, este fél 8-kor: Az állatvilág titkai nyomában.

KIÁLLÍTÁSOK

Katona József Múzeum: Modern iparművészeti kiállítás.

Művészklub: Ligeti Erika érem- és kisplasztikai bemutatója.

SZÖVOSZ-kollégium: Bozsó János festőművész képeinek bemutatója.

z állatte-
e a világ
gyasztása

isi rend-
rekednek,
gnagyobb
thető az
Továbbá
a takar-
orszerűbb
kerülhe-
ségkihatá-

sszúszálas

vizsgálatok ered
forgalmi időbe
rosszabb a kávé
MÁVAUT állon
és több kecskem
ban, mint általá
őrzés során a fe
zalékában kevese
láltak az előírtn
ve, hogy nem s
takarékoskodnak
valószínűnek lát

Ligeti Erika

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 12

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Debrecen

ve nekik.

BESZÉLGETÉS A MŰVÉSZETRŐL. Ligeti Erika és Nagy B. István képzőművészekkel beszélgethetnek alkotásaikról az érdeklődők február 12-én, csütörtökön este 7 órakor a Kossuth Lajos Tudományegyetemen az Egyetemi Galériában bemutatott műveik alapján.

SALTOFOTO

MAGYAR
KERESKEDŐ
BUDAPEST, IX., VILLÁM HT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Debrecen

Ligeti Erika

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Budapest

1970 FEB 1.

— KÉT FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZ — Ligeti Erika szobrászművész és Nagy B. István festőművész — alkotásaiból nyílt meg kiállítás szombaton a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarán.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC 25

Ligeti Erika

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

7021

MÓRA FERENCET ábrázoló emlékplakettet készít Ligeti Erika szentendrei képzőművész. Ezzel juttalmazzák majd meg az író szülővárosában, Kiskunfélegyházán rendezett Móra-emlékverseny legjobbjait.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1970 7

1021

Ligeti Erika

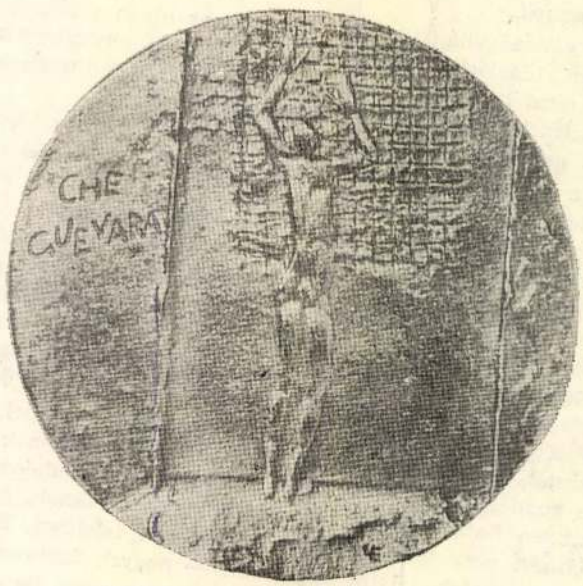

LIGETI ERIKA: CHE GUEVARA

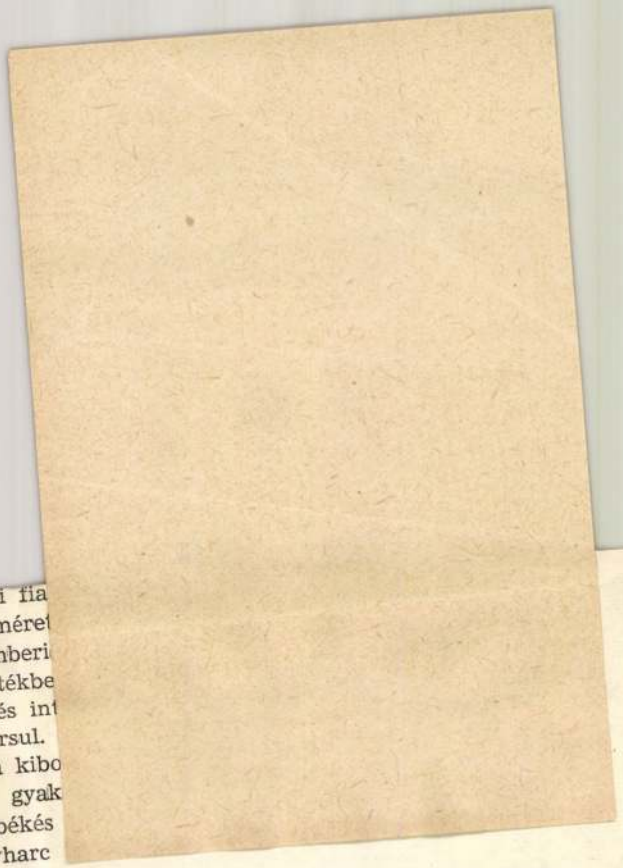

lesznek és addig valószínűen világméret
több tudományos forradalom. Az emberi
megduplázódásának ideje nagymértékbe
ismert ütemben differenciálódnak és int
ismeretek amortizációja is meggyorsul.
denekelőtt a szocialista forradalom kibo
és mint korunk példája mutatja, gyak
dalmi, politikai eseményekkel. A békés
sítása során a nemzetközi osztályharc
mányos életben lesznek.

A rohamosan változó világ tömegével igényli az olyan embereket, akik magas színvonalú szakmai, ideológiai felkészültséggel, erkölcsi elkötelezettséggel, osztályhűséggel vesznek részt hazánkban a szocializmus teljes felépítésében, illetve internacionalista elkötelezettséggel a nemzetközi osztályharcban.

A felnövekvő generáció számára megszűnt a lezárt képzés ideje, és nélkülözhetetlenné válik a permanens képzés és önképzés szakmai és ideológiai téren egyaránt. Erre fel kell készítenünk fiataljainkat, és az ifjúságnak is erre kell készülnie. A hazai és nemzetközi helyzet megköveteli, hogy a felnövekvő generáció aktív társadalmi-közéletet éljen. A társadalmi demokrácia szélesedése hazánkban ezt lehetővé és szükségessé teszi. Növekszik az ifjúság szabad ideje, és gondoskodni kell annak hasznos és célszerű felhasználásáról. A nemzetközi osztályharc még hosszú távon szükségessé teszi az ifjúság honvédelmi felkészítését is. Sorolhatnánk még azokat a lényeges tényezőket, amelyek indokolják, hogy korunk, hazánk ifjúságának helyzetével, a magyar ifjúság nevelésének feladataival körültekintően foglalkozzunk.

Az MSZMP Központi és Csongrád megyei Bizottsága a közelmúltban elemezte az ifjúság helyzetét, nevelésének feladatait. Különösen fontosnak tartjuk a dokumentumok ama gondolatát, hogy az ifjúság nevelése a társadalom egészének ügye. Ugyanakkor minden fiatal egyénileg is felelős saját sorsának, jövőjének alakuláséért. Elmaradásáért nem teheti csak a társadalmat felelőssé. E két tényezőt az ifjúság nevelésénél egységben látni és láttatni — nagyon fontosnak tartjuk. E cikk keretében megyénk ifjúságának egy létszámában nem nagy, de igen lényeges cso-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC. 29

Ligeti Erika

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1021

— **Móra Ferenc szülővárosában,** Kiskunfélegyházán fiatalokhoz érkezett a felszabadulás 25., valamint Móra Ferenc születésének 90. évfordulója alkalmából meghirdetett irodalmi emlékverseny. A fiatalok a téli szünidőben készülnek az utolsó, szóbeli vetélkedőre, amely január közepétől február 8-ig, az író halálának évfordulójáig tart. Ekkor adják majd át a verseny díjait: a Móra Ferencet ábrázoló emlékplaketteket. A városi tanács által alapított plaketteket Ligeti Erika szentendrei képzőművész tervezte.

— **Az Egyesült Államokban**

bajnokság

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

1969 MÁJ 23
1021

Ligeti Erika

AUSSTELLUNGEN

Plastiken – Tafelbilder – Gebrauchsgrafik

Wir berichten hier von zwei Ausstellungen: Die eine wurde im Budapester Derkovits-Saal, die andere in der István-Csók-Galerie in Székesfehérvár eröffnet. Was den Stoff der Ausstellungen betrifft, ist die Entfernung noch größer, als die geographische: im Derkovits-Saal führt uns eine junge Bildhauerin ihr bisheriges Lebenswerk vor; in der Csók-Galerie sind jahrhundertealte Gegenstände ausgestellt, bemalte Holztafeln aus ungarischen Kirchen des 16.—18. Jahrhunderts, sowie eine Reihe schöngeformter Kanzeln.

Die junge Bildhauerin Erika Ligeti gehört zu der Avantgarde.

Sie wurde 1934 geboren und absolvierte die Hochschule der Bildenden Künste 1958. Das Derkovits-Stipendium wurde ihr 1964 zugesprochen. Sie hat bereits an zahlreichen Ausstellungen, auch im Ausland — in Bulgarien, Jugoslawien, in der Sowjetunion, in Paris und in London — teilgenommen.

Ihr Oeuvre erfaßt drei Zweige der Skulptur. Der wichtigste Zweig sind die Plaketten, von denen sie eine beeindruckende Zahl verfertigt hat. Ihre Produktivität geht Hand in Hand mit dem Schliff der Formkultur und der Sicherheit des Könnens. Ihre Plaketten sind keine akademischen Produkte. Ihre empfindsam modulierten Flächen sind so anziehend, daß man sie gerne streicheln möchte.

Doch sind

Formsicherheit und klare Fassung nicht die einzigen Vorzüge der Schaumünzen von Erika Ligeti.

Diese Qualitäten sind nur Mittel, um — wie ein Dichter mittels einer geschliffenen Sprache — der inneren Schönheit Ausdruck zu verleihen. Diese Kompositionen sind selten mehr als handbreit, dennoch vermitteln sie volle Lebensvisionen, Dramen. „Die Beweinung des Torreadors", das Porträt von „Che Guevara" oder „Der Mensch wird geboren" erwecken mit Worten kaum faßbare, tiefe Gefühle. Doch auch die weniger dramatischen Plastiken, wie „Ekhnaton", „Die Familie", „Die Musik" sind voller Rhythmen, Freude und Schönheit.

Nebst den Plaketten sind auch die Kleinplastiken und Porträts wichtige Faktoren ihrer Kunst. Auch bei diesen Werken bewundert man die Formsicherheit der Künstlerin und entdeckt auch die Gedankentiefe und den spielerisch-tragischen Inhalt.

Die bemalten Holztafeln in der István-Csók-Galerie in Székesfehérvár führen zu den Quellen ungarischer Volkskunst,

zu jenem „alten Stil", den die Forscher der Volkskunst und die Kunsthistoriker erst neuerdings aus dem Dunkel vergangener Jahrhunderte hervorholen.

Diese Kircheneinrichtungen, und neben ihnen als überzeugende Analogien die bäuerlichen Gebrauchsgegenstände — Keramik, Stickereien — sind keine „Volkskunst", wenigstens nicht im konventionellen Sinne des Wortes. Sie sind von der „Hochkunst" ebensowenig getrennt, wie zur Zeit, als diese noch mit allen Kunstrichtungen, mit der Gotik, der Renaissance und dem Barock eng verknüpft waren.

Und doch ist das, was wir hier sehen, unbestreitbar die Kunst des Volkes. Die einstigen Mäzene und die Dorfgemeinschaft haben ihre Kirchen gemeinsam, nach ihrem eigenen Geschmack eingerichtet.

Es waren Meister aus dem Volke, die diese herrlich geformten und bemalten Tischlerarbeiten verfertigten.

Die Beziehung der Mäzene und der Meister war innig und selbstverständlich, was schon dadurch erwiesen ist, daß dieser reiche Kirchenschmuck ein „Nachleben" hatte. Diese geschnitzten Ranken und Blätter tauchten bald in unzähligen Variationen im Motivschatz der Töpfer und der Stickerinnen der Umgebung auf.

Die Reihe beginnt mit einer bemalten Truhe, um 1300, deren figuraler Schmuck die Verwandtschaft mit der Fresken- und Altarbildmalerei zeigt, aber auch mit der Volkskunst eng verbunden ist.

Von den ausgestellten Kircheneinrichtungen ist die älteste, fast ganz intakt erhaltene Einrichtung die Kirchendecke von Ádámos aus dem Jahre 1526.

Die Motive zeigen sowohl gotische als Renaissance-Einflüsse.

Die anderen Gegenstände aus alten Zeiten: einige bemalte Holztafeln aus dem Jahre 1642, der Kirche von Magyarfülpös, die Kanzel der Kirche von Kispetri (ververtigt vom Tischlermeister János Gyalui Asztalos, 1715), Teile der Kasettendecke von Magyarókerék und Kispetri, eine sehr schöne Brauttruhe vom Meister János Umling aus Kolozsvár, das schöne, geschnitzte Chorgestühl aus der Kirche von Mezőcsát, sowie die Priesterbank der reformierten Kirche von Hódmezővásárhely (alle aus dem Jahre 1732), sowie die ausgestellte Volkskeramik und die Stickereien zeugen davon, daß die in den Kirchen verwendeten Motive in der Volkskunst weiterlebten und zum Allgemeingut wurden.

Ausstellung japanischer angewandter Grafik im Ernst-Museum. Hinter diesem klingenden Titel verbirgt sich eine japanische Plakatausstellung, d. h. es wird nur diese eine Kunstgattung aus dem reichem Gebiet der angewandten Grafik vorgeführt.

Wir wollen jedoch sogleich hinzufügen, daß bei dieser „einfachen" Schau fast ausschließlich brillante Kompositionen gezeigt werden.

Die Schöpfer dieser Arbeiten — Mitarbeiter der Japanischen Zeichner-Zentrale — und diejenigen, die diese Werke bestellten — große japanische Fabriken, Handelsfirmen, kulturelle Instutionen — haben weder mit Einfällen noch mit Geld gespart und auf das technische und künstlerische Niveau der zu den Montagen verwendeten Fotos ebenso geachtet wie auf die Druck-Ausführung dieser Blätter. Die japanischen Grafiker tragen Sorge für die „Details" wie

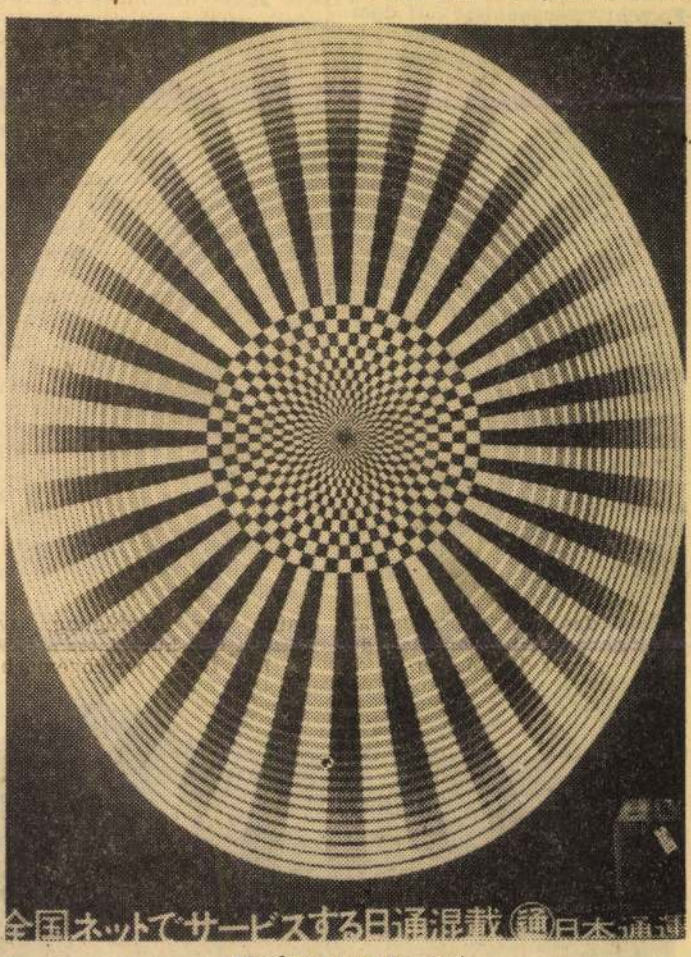

Werbung aus Fernost

für die Originalität der Einfälle.

Man sucht auf diesen Plakaten umsonst die traditionellen Formenzeichen japanischer Kunst, die schöngeschwungenen kalligrapischen Linien von selbständigem Charakter. Statt dessen — und das entschädigt reichlich — sprechen die Plakate der japanischen Künstler die internationale Sprache angewandter Grafik.

Es wäre schwer, aus dieser Reihe die „Besten" hervorzuheben. Wollen wir dies aber doch tun, so fällt die Wahl auf das Plakat des Corona Autos, der Autofabrik Toyota und der Bierfabrik Asahi.

Plakate mit kulturellem Inhalt gibt es kaum auf dieser Ausstellung, doch verdienen diese wenigen Ausnahmen eine besondere Erwähnung:

das Plakat anläßlich der Ausstellung der Venus von Milo im Jahre 1964 in Tokio ist eine mit rein grafischen Mitteln komponierte Arbeit,

das Plakat des Nationalparks Hidokisogava, das mit brillanten Fotos kombiniert ist, und das — halbwegs zu den politischen Plakaten zählende — Blatt der UNO: das bereits weltbekannte Symbol den fünf verschiedenfarbigen Handflächen, das die Einheit und die Schicksalsgemeinschaft der Völker in aller Welt verkündet.

György Horváth

Forschung und T

In Ungarn begann die wissenschaftliche Forschung auf dem Gebiet der Viehzucht Ende des 19. Jahrhunderts. Heute befassen sich mit dieser Arbeit in 2 Forschungsinstituten, 2 Universitäten, 3 Hochschulen und 2 agrartechnischen Schulen insgesamt 117 Forscher. Das wichtigste Ziel ist, die Viehzucht mit Hilfe der wissenschaftlichen Erfolge zu fördern. Die Aufgaben der wissenschaftlichen Forschung werden durch die Ansprüche der Bevölkerung und die Möglichkeiten des Marktes bestimmt.

In Ungarn war die Forschung früher zerstückelt, die Forscher befaßten sich mit vielen Plänen, nicht selten mit solchen, die im Ausland bereits erfolgreich gelöst waren. Nach der neuen Konzeption des Ministeriums für Landwirtschaft und Ernährungswesen kommt jetzt bei den Tierzuchtforschungen eine komplexe Forschungsmethode in Anwendung; selbständige Resultate sind nur dort anzustreben, wo in Ungarn spezielle Voraussetzungen vorhanden sind; im Ausland erzielte Erfolge sollen übernommen und, auf die inländischen Verhältnisse angepaßt, im Land schnell verbreitet werden.

Die ungarischen Forscher der Viehzucht schlossen sich mit ihren Ergebnissen erfolgreich der internationalen Forschung an, das wissenschaftliche Leben zollt den ungarischen Erfolgen Anerkennung und hält sie in Evidenz.

An erster Stelle seien die Forschungsergebnisse auf dem Gebiet der Rinderzucht erwähnt. Um die Milchertragsfähigkeit und andere vorteilhaften Eigenschaften der „ungarischen buntgescheckten" Kühe weiter zu verbessern, wurden verschiedene Methoden der rassenreinen Züchtung angewendet. Besonders interessant sind hier die auch im Ausland anerkannten Erfolge des Kossuth-Preisträgers Prof. Dr. Artur Horn. Dank seiner Veredlungsarbeit wurde eine ungarische Milchkuhrasse gezüchtet, die mehr Milchfett und Milcheiweiß erzeugt als die herkömmliche buntscheckige Rasse. Im Zoologischen Forschungsinstitut wurden jetzt die Kreuzungsversuche zwischen ungarischen Buntscheckigen und einer dänischen Rasse beendet. Diese Konstruktion dürfte im Milchertrag und im Typ eine weitere Besserung zeitigen. Die ungarischen Forscher haben ferner ein kombinatives Kreuzungsverfahren erarbeitet, womit der Milch- und Fleischertrag innerhalb von 5 Jahren um 15% gesteigert werden kann.

Auf dem Gebiet der Schweinezucht erzielten die Forscher der Agrarwissenschaftlichen Hochschule von Keszthely in der Rassenveredlung des „ungarischen weißen" Schweinebestandes beachtenswerte Erfolge.

Unter dem Namen KAHYB brachte die Landwirtschaftliche Technische Schule von Kaposvár neue Hybridschweine in Umlauf.

Wichtige Erfolge konnten in der Schafzüchtung mit der Kreuzung von Kammwoll-Merinosorten und verschiedenen Fleischsorten erzielt werden, während in der Geflügelzucht die Tätigkeit des Gödöllőer Forschungsinstitutes für Kleinviehzucht hervorzuheben ist. Hier befaßte man sich, außer der Züchtung von verschiedenen hochproduktiven Eierlegern und Fleischhennen, auch mit der Zucht von produktiven Hasenhybriden sowie von Truthennenhybriden, die im Alter von 16 Wochen bereits ein Gewicht von 4—5 kg erreichen.

Die Erfolge mit der Erzeugung verschiedenen Mischfutters sind ebenfalls beachtenswert. Auf diesem Gebiet wurden ausländische Forschungsergebnisse weiterentwickelt und neue Spezialrezepte aufgestellt. Die zeitgemäße Futterergänzung ermöglicht, daß ein Drittel des Proteinbedarfes der Tiere bereits auf künstlichem Wege befriedigt wird. Diese Erfolge lassen sich bereits in Forint messen, z. B. brachte die Kalbzucht mit entrahmter Milch in zwei Jahren eine Einsparung von 172,8 Millionen Forint ein.

Für volkswirtschaftlich wichtige Themen schließt das Ministerium für Landwirtschaft und Ernährungswesen Sondervereinbarungen mit dem Zoologischen Forschungsinstitut ab. Mit der Lösung dieser Themen werden zahlreiche Fragen der Viehzucht, des Futterwesens, der Viehhaltung und der Tierhygiene beantwortet.

Was sind heute die aktuellsten Forschungsthemen in Ungarn? Aus den vielen komplexen Themen möchten wir die Fleischschweinforschung hervorheben. Es handelt sich darum, ein Hybridschwein zu züchten, das im 180 Tagen ein Lebendgewicht von 100 kg erreicht, wozu 2,2 Stärkewert pro kg verwendet werden, vollentwickelte Schinken und verhältnismäßig dünner Speck werden gefordert (Speck ist heute nicht mehr gefragt, das Gewicht der beiden Schinken muß jedoch 20 kg erreichen). Termin dieses Programmes 1975.

Die Gänseleber ist eine ungarische Spezialität, die in ganz Europa einen guten Absatz findet. Hierzu bedarf es einer Gänseart, die eine große Leber erzeugt und auch reich an Fleisch ist. Das Forschungsziel: Lebergrößen von 500–700 gr bei einem Körpergewicht einer siebenwöchigen Gans von 4—4,5 kg. Forschungstermin: 1976. Es bestehen Hoffnungen dafür, daß diese neue ungarische Gänseart mit großer Leber bereits in weniger als sieben Jahren auf dem Markt erscheinen wird.

Schließlich seien auch die Bemühungen der ungarischen Forscher auf dem Gebiet der Pferdezucht erwähnt. Sie haben ein doppeltes Ziel zu erreichen: das Pferd muß den landwirtschaftlichen Arbeiten und auch den Sportbedürfnissen entsprechen. Für sportliche Leistungen wird das Halbblut von Mezőhegyes (Furioso-North Star) regeneriert, welches für schnellbeinige und gutspringende Rennpferde ein gutes Zuchtmaterial für Vollblutkreuzungen abgibt und den guten Ruf der ungarischen Rennpferde im Ausland vergrößern dürfte.

Sándor Illés

Nachwuchs für Renner

AUCH SIE
sind
jederzeit gern gesehen
im
LUXUS-WARENH
LUXUS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JÚL 20

KELET
MAGYARORSZÁG

Lipek Erika

1021

EMLÉKPLAKETT JÓSA ANDRÁSRÓL ÉS KISS LAJOSRÓL. A nyíregyházi múzeum alapítója, a híres szabolcsi főorvos Jósa András képmását tükröző emlékplakettet készíti Ligeti Erika fővárosi szobrászművész. Ugyancsak a művész mintázza a múzeum fejlesztőjének nemrég elhunyt nagyjának Kiss Lajosnak a portréját is.

amikor a
ményét kil
párizsi sta
amerikai h
játszani. A magyar vezetők
közbeléptek.

— Bocsánat, uraim — mondta a katonazenekar karmestere és ezúttal az osztrák himnuszt játszotta el.

A magyarok újra meditatlankodtak, annál is inkább,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1969 MÁJ 13

Ligeti Erika

1021

1969. MÁJUS 13., KEDD

TV-FIGYELŐ

Egészében kellemes...

A szovjet hírszerzés a második világháború előtt és alatt bővelkedett nagy egyéniségekben, akik sokban hozzájárultak, hogy a politikai, állami, katonai vezetés meglehetős részletességgel informálva volt az ellenséges országoknak nemcsak legfőbb szándékairól, de a háború előtt s alatt kitervelt katonai mozdulatairól is. A legendás dr. Richard Sorgeról még olasz film készült — a nemkülönben nagy hírű Cilinszkijről már szovjet stúdióban forgattak filmet. A Lélekben erősek című hiteles hírszerzőtörténetet csütörtök és péntek este mutatta be két részben a magyar televízió. Alapjában véve tetszett ez a film, mely nem akart több lenni szórakoztató-izgalmas kémtörténetnél — természetesen az alkotók tiszteletegtek a tehetséges hírszerző, a haza hőse előtt is. Amennyiben a cselekmény néhol adós maradt a megfelelő fordulatossággal, úgy kárpótolt a megszállt országrész hétköznapjainak hiteles rajzával. (Több eredeti dokumentfelvételt is beiktattak.) Tetszett még, hogy az alkotók a szereplőket, a lakosságot, köztük az így vagy úgy együttműködőket, s a megszállókat nem sorolták mereven a fehér-fekete, pozitív, negatív figurák csoportjába, ehelyett árnyaltan, s nem agyonmagyarázva motiváltak. A hírszerző-kiképzőtáborból a megszállt országrészbe juttatott, s ott Wilhelm Siebert néven a német hadsereg tisztikarába beépült hírszerzőt szimpatikus, vonzó színész, Nyikolaj Kuznyecov alakította. (Évekkel ezelőtt olvastam egy szovjet kritikus panaszát, miszerint mennyire nehéz náluk az alkotók dolga: a negatív hős izgalmas életet élhet, elegánsan öltözhet, sok nőt szerethet, dúskálhat — a pozitív ellenben hűséges nejéhez, s hideg sültburgonyát eszik uborkával. Nos, Cilinszkij-Siebert filmünkben két bájos nőt is kerülgetett szerelmével.)

Csütörtök este a tv galériája Ligeti Erika szobrászművésszel ismertetett meg. A tehetséges, intellektuális és nőies alkatú művészben — ki modelljei között a fiatalságnak, tehát a kornak is olyan bálványait szerepelteti, mint Szörényi Levente vagy a tragikus sorsú amerikai James Dean, aki úgy tudott tömegben magányos lenni a filmvásznon, mint tán még senki, s akit „felszippantott az űr, a semmi" (s akit ezért a szobrász negatív formákban ábrázolt) — együttal rendkívül természetes, szimpatikus embert ismertünk meg.

Vasárnap délután nagyon szép művészeti vetélkedőt láttunk a SZÖVOSZ, s a tv közös rendezésében Salgótarjánból, ahol Bács-Kiskun megyei együttesek és népművészek hosszas munkával, tanulással kimüvelt kultúrcsoportok, és eredeti parasztegyüttesek, eredeti népi hangszerek szerepeltek.

Korántsem ilyen kellemes érzésekkel néztük végig azonban vasárnap este a Rita, a szúnyog című olasz filmet. Leánynevelde, csintalanságok, huncutkodások, a vénkisasszony tanárnők s az ifjú zenetanár sorozatos megtréfálása, s végül az egyik madárijesztő-nevelőnő érett, csinos hölggyé változik át, a pajkos főszereplőt pedig elveszi a zenetanár. Aki annak idején hozzájutott néhány Courths Mahlerhez, könnyen ráismerhetett. A Rita, a szúnyog, érezhetően a katolikus klérus által jóváhagyott ifjúsági film. Megkeresztelt jeh-jeh-jeh — ugyanis, mint ezt Rita Pavone főszereplése sejtette, énekes, táncos produkcióval akadt dolgunk.

P. A.

A szakmá n

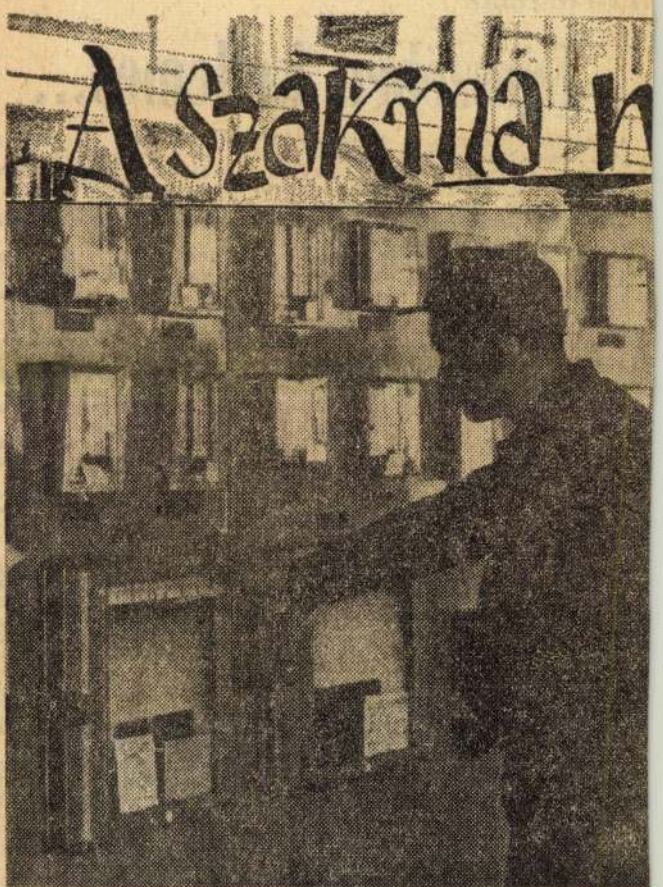

MOST ELMESÉLEM, hogy mi történt Százhalombattán a 7-es számú üzemben. Persze van ebben az állításban némi nagyképűség is, hiszen idegen tollakkal ékeskedem, mert szá- szerint mindezt dr. Simon Pál igazgató és a többiek mondták el nekem.

A Budapest Galéria és
a Magyar Képzőművészek és
Iparművészek Szövetsége
meghívja Önt

Ligeti Erika

szobrászművész
1934-2004
emlékkiállításának
megnyitójára
a Budapest Kiállítóterembe (1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.)
2008. december 10-én, szerdán 17 órára.
A kiállítást megnyitja
Töth Antal művészettörténész,
közreműködik
Bálványos Judit szaxofonművész.
A kiállítás megtekinthető 2009. január 11-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.
www.budapestgaleria.hu

A borítón: Ligeti Erika: Lóg az eső lába, 1998, bronz, 33 cm

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP
1969 MÁJ 8.

CSÜTÖRTÖK A TV-BEN

Régi ismerőseink új szerepben. Így jellemezhetnénk leginkább a 18,45-kor kezdődő Nótaszó című adást. Ezúttal ugyanis nem magyarnóta-énekesek, hanem *Harangozó Teréz, Aradszky László, Poór Péter* szólaltatják meg az egyes számokat, *Déki Lakatos Sándor* zenekarának kíséretében. A három fiatal stílusosan, szépen énekel s *Szitányi András* rendező megfelelő háttért, illetve környezetet választott számukra.

Az *Ázsiában jártunk* sorozat befejező adása 19.30-kor, pillanatkép a modern Szibériáról.

20.20-kor kezdődik a *Lélekben erősek* című kétrészes, magyarul beszélő szovjet film, amely *Medvegyev*, a Szovjetunióban igen népszerű regénye alapján készült. A forgatókönyv hőse: Nyikolaj Kuznyecov felderítő valóban élt és vakmerő második világháborús vállalkozásának története folytatásokban az egyik magyar lapban is megjelent.

A film kitűnő szereplőgárdát vonultat fel. *Vija Artmane, Viktoria Fjodorova, Ivan Pereverzev* és a Kuznyecovot alakító *Gunnar Cilinszkij* mind ismert színészek.

21.40-kor ismét jelentkezik a televízió galériája. A nyilvános közvetítés vendége ezúttal *Ligeti Erika* szobrászművész, akinek alkotásaiból rendezett kiállítást pénteken nyitották meg a Derkovits-teremben. A tv-nézők egy sajátos világú képzőművésszel ismerkedhetnek meg. Művészetének egyik lényeges alkotóeleme a humor, a gyermekien őszinte játékoskedv. Kiállításának legértékesebb darabjai érmei. Kisplasztikái közül viszont nem egy túlságosan vázlatosnak, rögtönzésszerűnek hat, s ami plasztilinben vagy agyagban a művész játékos formarögtönzéseként érdekes lenne, az bronzba öntve anyagszerűtlennek tűnik. Ennek ellenére azonban a képzőművészet kedvelői tartalmas élménnyel gazdagodhatnak a tv galériájának mai adásában.

Ligeti Erika

Csaknem háromszáz új pedagógust kér a főváros

A fővárosi tanács oktatási főosztálya összesítette a kerületi iskolák betöltetlen pedagógusállásait és igényét megküldte valamennyi egyetemnek, főiskolának. A betöltendő nevelői állások jegyzékét kifüggesztették a felsőoktatási intézményekben. A végzős hallgatók a hirdetmény alapján egyszerre két munkahelyre kérhetik alkalmazásukat. Pályázatukat a felsőoktatási intézmény — jellemzéssel és ajánlási sorrenddel ellátva — május 24-ig, illetve az addig még be nem töltött álláshelyek újbóli meghirdetése vagy a sikertelen pályázatot követő újabb kérelem benyújtása esetén június 15-ig küldi meg az állást meghirdető munkáltatónak. A főváros csaknem háromszáz új pedagógust kér a felsőoktatási intézményektől. A kerületi tanácsok a beérkezett pályázatokról az érdekelt iskolaigazgatók, valamint az iskolai párt- és szakszervezeti szervek véleményének meghallgatása után döntenek, s erről a pályázót, valamint a felsőoktatási intézményt június 12-ig, illetve augusztus 5-ig értesítik.

Balatoni közegészségü

Tegnap tizenkettedik alkalommal gyűltek össze Siófokon a magyar közegészségügy munkásai, az orvosegyetemek és a tudományos intézetek képviselői — mintegy 450-en —, hogy megvitassák a Balaton-parti turizmus egészségügyi kérdéseit.

Dr. Tóth Béla egészségügyi miniszterhelyettes mondott megnyitót. Kiemelte: a gazdasági követelmények összefüggnek a közegészségügyiekkel, nem lehet gazdaságos az, ami közegészségügyi vagy műszaki szempontból kifogásolható. S a Balaton-parton vannak még olyan területek, ahol az alapvető közegészségügyi feltételek is hiányoznak. *Dr. Bakács Tibor*,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DAILY NEWS

1969 MÁJ 20

1021

Ligeti Erika

Plaketten von Erika Ligeti

Ausstellung im Budapester Derkovits-Saal

„Marionetten-Festival", Plakett

Nicht eben häufig gibt es in Ungarn Ausstellungen der Plaketten-Kunst, aber wenn einmal eine stattfindet, gelangt man zu der Überzeugung, daß diese Kunst bei uns doch auf einem recht hohen Niveau steht.

Unlängst zeigte die junge Bildhauerin Erika Ligeti die hervorragenden Ergebnisse ihrer Arbeit in diesem Genre, und würde man nicht ihre kraftvollen Kopf-Modellierungen kennen, könnte man übereilt zu dem Schluß gelangen, sie sollte sich ausschließlich auf dieses künstlerische Gebiet beschränken.

Schon im Vorraum des Saales zeugen Kieselstein-Köpfe mit zart geritzten Mustern, angedeuteten Gesichtszügen und veranschaulichten Bewegungen („Kleine Köpfe", „Trinkender") von einer vorzüglichen Beobachtungsgabe.

Unter den Plaketten von Erika Ligeti gibt es solche, die man als klassisch bezeichnen könnte, wie z. B. „Che Guevara", „Mein jüngerer Bruder", „Kodály". „Jean Louis Barrault", deren Komposition trotz aller Zeitgemäßheit nicht über die diskrete Betonung der vom Genre gebotenen Möglichkeiten hinausgeht. Auf einigen anderen Plaketten jedoch scheint sie die Grenzen sprengen zu wollen. Dieses Gefühl bekommt man vor allem beim Betrachten der „Trauer um den Torreador", einer gedrückt wirkenden Figur, dem gewaltigen Stierkopf, dem „Requiescat", dem Berg und Tal-Abgrund der „Familie" oder dem Wolkenknäuel auf der „James-Dean"-Plakette. Eines der schönsten Werke ist die „Timeo"-Plakette — zwischen nadeldünnen Strahlen leuchtet die Sonne, Ikarus im Flug und zerschmettert am Boden ...

Modern wirken — wie etwa ein Mondrian oder Vasarely — das „Leben der Stadt", „Regionen" und „Sturmvogel".

Bei den Skulpturen von Erika Ligeti handelt es sich vorwiegend um Kleinplastiken, wie den „Arbeitenden König", „Circe", das bronzene „Mädchen mit Zopf", „Kauernder" — manchmal mit Betonung grotesker Elemente.

Im Hintergrund des Ausstellungssaales finden sich Bronze- und Lehmköpfe und ein sehr schönes, vereinfachtes „Selbstbildnis" in rotem Marmor. Poesievoll ist das geschwärzte Bronzebildnis von József Bartl, die Schöpferkraft des Mannes veranschaulicht das Porträt von Csukás István.

„Arbeitender König", Kleinplastik, Blei

Bei der in Bambusfarbe gehaltenen Skulptur eines „Koreanischen Studenten" haben wir es mit einem so hervorragend realistischen Werk zu tun, wie es lange nicht zu sehen war. Die Ausstellung stellt bewußt die lyrisch-dramatisch gehaltenen Plaketten der Künstlerin in den Vordergrund.

— bozóky —

SPORT

AC MILAN — EUROPACUPSIEGER

Madrid — Zum zweiten Mal wurde der AC Milan Europacupsieger, die „Rossoneri" aus Mailand schlugen Mittwochabend im nur zu knapp zwei Drittel besetzten Bernabeu-Stadion Madrids und vor etwa 300 Millionen Fernsehzuschauern den holländischen Champion Ajax mit 4:1 (2:0). Es war ein Sieg einer Mannschaft, die unglaublich viel kann, aber in einer perfekten Ökonomie der Mittel nur das spielte, was zum sicheren Sieg nötig ist.

Der AC Mailand war bereits 1963 Europapokal-Sieger der Meister und hatte sich im vergangenen Jahr auch den Cup der Pokalsieger geholt. Der überragende Mann des Finals war der 22jährige Linksaußen des AC Mailand, Pierino Prati, der in der 7., 40. und 74. Minute drei Treffer erzielte. Sormani (66.) und Vasovic (60.) schossen die weiteren Tore.

GYÖRGY SCHIRILLA WIEDER AKTIV

Budapest — Der Budapester

RIESENVOGEL ÜBER PARIS

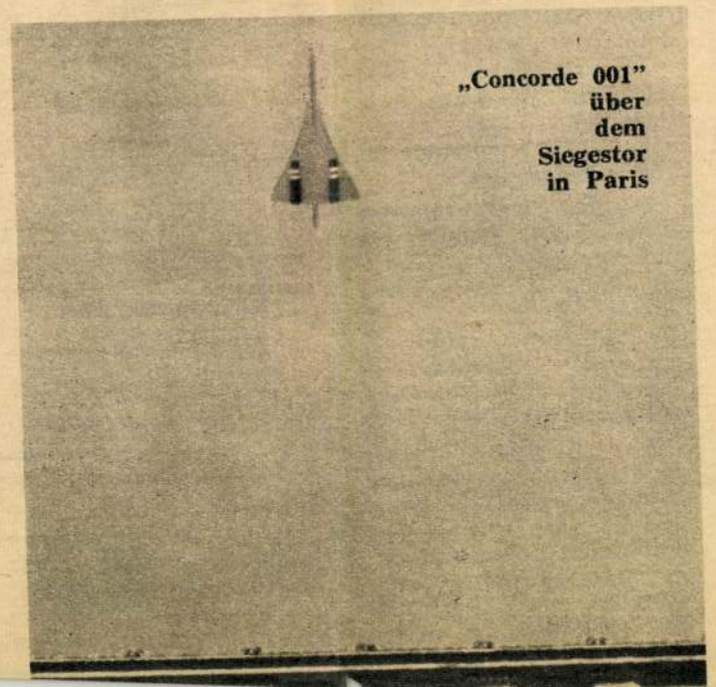

„Concorde 001" über dem Siegestor in Paris

Duclos für kol Sicherheitssystem

Paris, 29. Mai (ADN/Reuter) — Für ein kollektives Sicherheitssystem und die Anerkennung der bestehenden Grenzen in Europa setzte sich am Mittwochabend der Präsidentschaftskandidat der Französischen KP Jacques Duclos in einer Fernsehansprache ein. Er erklärte: „Die Sache des Friedens und der Sicherheit auf unserem Kontinent macht es erforderlich, daß alle Länder, insbesondere Frankreich, die bestehenden Grenzen in Europa und die Deutsche Demokratische Republik anerkennen und sich entschieden gegen die Aktivität der Neonazis in Westdeutschland und dagegen wenden, daß die Deutsche Bundesrepublik zugang zu Kernwaffen erhält."

Auf die Lage der Werktätigen in Frankreich eingehend, betonte Duclos, daß trotz der Preissteigerungen um 6,5 Prozent während der letzten Jahre die Regierung nur eine Lohnerhöhung von 2,4 Prozent zugelassen habe. Zur Rolle der großen Banken und Monopole des Landes erklärte er, die FKP strebe eine Nationalisierung an. „Wir sehen in der Nationalisierung eine der wichtigsten demokratischen Maßnahmen."

ATTENTAT BEI WAHLVERSAMMLUNG

Ein vor einer Pariser Sporthalle abgestelltes Auto wurde Mittwochabend durch einen Brand vernichtet, der bung des trotzkistischen französischen Präsident-schaftskandidaten Alain Krivine statt, an der etwa

wahl in Frankreich ist der Ton der beiden favorisierten Kandidaten, Georges Pompidou und Alain Poher, merklich schärfer und aggressiver geworden.

Vor 20 000 Zuhörern in der nordfranzösischen Industriestadt Lille hatte Pompidou am Mittwochabend vor einer Wiederkehr der Vierten Republik gewarnt, die bei einem Wahlsieg Pohers vor der Tür stünde.

Im Gegensatz zu Pompidou beschränkte sich Poher bei seinen Wahlreden bisher auf Rundfunk- und Fernsehauftritte. Am Mittwoch hatte er erklärt, er wolle von Anfang an klarstellen, daß er niemandem Konzessionen zu machen gedenke. Auf die Frage, ob er die Kandidatur aufgeben werde, wenn er am

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

Ligeti Erika

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 FEB 6-1

Kiállítások

LIGETI ERIKA szobrászművész és **NAGY G. ISTVÁN** festőművész kiállítása a Műcsarnok kamaratermében. Megnyitó: február 5-én.

WIDDER FÉLIX festőművész emlékkiállítása a Nemzeti Galériában. Megnyitó: február 5-én.

ENDRE BÉLA festőművész emlékkiállítása a Nemzeti Galériában. Megnyitó: február 6-án.

MORELL MIHÁLY szobrászművész kiállítása a Kultúrkapcsolatok Intézetének kiállítótermében. Megnyitó: február 6-án.

A CSEH ÉPÍTŐMŰVÉSZET ÉS DESIGN 50 ÉVE. Kiállítás az Ernst Múzeumban. Megnyitó: február 6-án.

JÓZSA JÁNOS festőművész kiállítása a Kaposvári Képcsarnokban. Megnyitó: február 12-én.

[redacted] **1971. FEBRUÁR 6.**

Nádasy László

EGY TÉESZ-ELN

Érmek és Benedek

Ligeti Erika, amikor arra kérem, egy mondatba foglalja össze életét, nevetve mondja:

— *Előbb tudtam kisplasztikát csinálni, mint palacsintát. De most már azt is tudok...*

— Nagy szobrokat?

— *Kisplasztikát, érmeket készítek...*

— Az nőiesebb munka.

— *Talán azért. Téved, ha azt hiszi, haragszom az ilyen megkülönböztetésért. Bár szerintem nő is csinálhat nagy szobrot. Én az érmékben grafikai ösztöneimet élem ki.*

Mutatja az érmeket. Sorban: a Lenin-centenáriumi pályázat díjat nyert érmeit, a szentendrei napok emblémájával díszítettet — ebből nyolcfélét csinált, hogy válogathassanak.

— Elsőbbrendűnek tartja a megélhetést a művészettel szemben?

— *Megélhetés kis em-mel, művészet naggyal.*

— Aki nem kap megrendelést vagy nem veszik a képeit, ámde tehetséges, éljen könyöradományokból?

— *Nem. Dolgozzon addig, amíg el nem ismerik. Legyen például rajztanár.*

— Könnyű azt mondani...

— *Öt évig én is tanítottam egy általános iskolában. Utána lettem csak ösztöndíjas.*

Amikor meglátogattuk, ölében kisfiával, Benedekkel fogadott. Később láttuk, ahogy nyakában a gyerekkel körbefutja a házat. Nevettek.

Ligeti Erika

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

1970 OKT. 9.

LIGETI ERIKA 102

4. Ligeti Erika

Mikor először meglátogattuk, ölében gyermekével fogadott.

— Ilyen srácot még nem láttam. Nem eszi a paprikáskrumplit... — mondta és mi bocsánatot kértünk a zavarásért, „majd később visszajövünk..."

Egy óra múlva kerestük.

— Várta magukat, biztosan itt van valahol a környéken — mondták a szomszédok.

Ligeti Erika szobrászművész, nyakában Benedekkel futva érkezik.

Nápolyival, keksszel, omlós süteményekkel, kávéval kínál.

— A művészet mellett háziasszony is?

— A fiamnak jobb lenne egy „igazi" mama, aki minden idejét vele tölti; nincs szerencséje...

— És a férje?

— A férjem szakmabeli, a *Képzőművészet* című folyóirat munkatársa, úgyhogy ő beletörődött...

— Gyümölcsöt tett el?

— Igen. Rámtörtek a telep asszonyai egy kosár cseresznyével: „most pedig, Erika, befőzünk..."

— Főzni szeret?

— Sütni szeretek: palacsintát. Mindig odaégetem, s csak most tanultam meg rendesen átpördíteni.

— És az ilyen kérdések miatt nem szokott megsértődni?

— Miért? Előbb tudtam kisplasztikát csinálni, mint palacsintát. Nyilván ezért érdekli jobban az utóbbi.

Nevet. Szemüvege mögül pajkosan hunyorít.

— Nagy szobrokat egyáltalán nem csinál?

— Kisplasztikákat, érmeket készítek. Megrendeléseket általában arra kapok.

— Az nőiesebb munka.

— Talán azért. De én sohasem szégyelltem, hogy nő vagyok. És az ilyen „megkülönböztetésekért" sem haragszom. Bár szerintem nő is

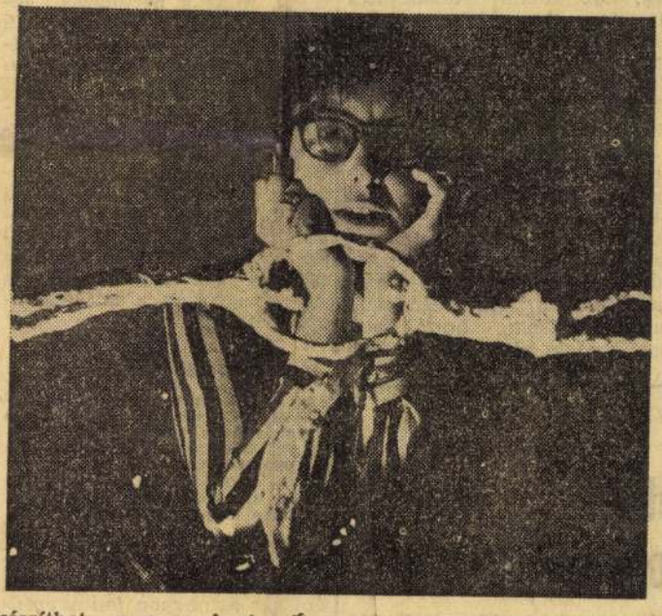

készíthet nagy szobrot. Én azért csinálom az érmeket, mert grafikai ösztönömet élhetem ki bennük.

Mutatja őket. Sorban: a Lenin-centenáriumi pályázat díjat nyert érmeit, a szentendrei napok emblémájával díszítettet — ebből nyolcat csinált, hogy válogathassanak.

— Elsőbbrendűnek tartja a megélhetést a művészettel szemben?

— Megélhetés kis em-mel, művészet naggyal.

— Tehát, aki nem kap megrendelést és nem veszik a képeit, ámde tehetséges, éljen könyöradományokból?

— Nem. Dolgozzon addig, amíg el nem ismerik. Legyen például — rajztanár.

— Könnyű azt mondani...

— Öt évig én is tanítottam egy általános iskolában. Utána lettem csak ösztöndíjas.

— Embereszménye?

— Mindenki, akinek lelke van és tervei. Közel áll hozzám a játékosság, szeretem a mesevilágot. „Félek a játszani nem tudó embertől." József Attila mondta.

Tamás Ervin

Foto: Urbán Tamás

Több állami lakás

— A helyzetet, s az adatokat ismerve, a teljes lakásépítésen belül az állami lakások aránya szerényebb hányadot tett ki csupán. Mi erről a véleménye, illetve várható-e e hányad növekedése?

— A harmadik ötéves tervben — ahogy a korábbi tervidőszakban is — a tanácsi lakások építkezése valóban szerényebb hányadot alkotott. Nem megyei sajátosság ez, hanem az országos lakásépítési politika egyik jellemzője. Amint az már közismertté lett — a negyedik ötéves terv előirányzataiból, illetve a párt Központi Bizottságának kongresszusi irányelveiből — a következő tervidőszakban *növekszik* az állami lakásépítkezés részesedése a teljes lakásszám-növekedésből, s ez alól Pest megye sem kivétel. *Az 1971—1975 közötti években, szemben a mostani 1555-tel, 6330 állami lakás épül fel a megye tizenkilenc településén,* elsősorban — és érthetően — a városokban.

— Ami a kivitelezési kapacitást illeti...

— Gondolom, nem is kell befejeznie a mondatot. A kapacitásnehézségek közismertek, az állami lakásépítés fix-áras kategóriába tartozik, óriási haszna tehát nincs rajta az építővállalatoknak. Ennek ellenére — *hat generálkivitelezővel* állunk kapcsolatban — sikerült megfelelő viszonyt kialakítanunk az építtető tanácsok, az építők és vállalatunk között. Ami pedig azt illeti, hogy a jelentősen megnövekedett lakásépítési tervet a következő esztendőkben sikerül-e maradéktalanul megvalósítani, meggyőződésem, hogy igen, partnereink képesek a na-

időszak elején meg
mányos — téglás -
mód dominált. A t
végére a blokkos ép
vált uralkodóvá.
sabb, termelékenyeb
időszak elején — ép
gyományos építési
— sok gondot okoz
kaerőhiány, a korszerűtlen építéshez több ember kell. A korszerűbb építés kevesebb embert igényel ugyan, ám jóval magasabb fokú *szervezettséget* követel. Ma az egyik legfőbb feszültség forrása az, hogy *a szakipari kapacitás* nem volt képes lépést tartani az ún. építőmesteri tevékenységgel.

— Anyagellátási zavarok, minőségi hibák, ezerféle bosszúság táplálja azt a nézetet, hogy a lakásépítésnél sok a fegyelmezetlenség, s az összhang is javítható. Jogos ez a nézet?

— Jogos, de kétségtelen: a harmadik ötéves terv idején fontos változások — előnyös változások — mentek végbe. Csökkent a lakások kivitelezési ideje, kevesebb a határidő módosítás stb. Tény viszont, hogy a cement, a betonvas, az ajtók, ablakok átmeneti hiánya, a szakipari munkák késedelmessége, az átvételkor megállapított kivitelezési hibák megszüntetésének lassúsága sok gondot okoz nekünk, mint a beruházás lebonyolítóinak, s bosszúságot a lakóknak. Kirívó minőségi hibák öt esztendő alatt egyetlen helyen, a *Ráckevén* fölépült lakásoknál voltak. Itt csak háromszori műszaki átadás megejtése után vettük át az építőktől a lakásokat. A megyében a lakásépítés költsége 334 millió forintra rúgott, az összeghez mérten a hibák értéke csekély, ám elsősorban nem a forintról, hanem a bosszúságról és a késedelemről van szó.

Változó szemlélet

— Ha már a gondokról beszélünk: sikerül-e előre lépni a lakások környezetét tekintve? Nemcsak a közvetlen környezetre gondolok, hanem arra, hogy szervesen beépülnek-e az új lakások a településbe, vagy idegen testet képeznek?

— A harmadik ötéves tervben a lakások többsége már *előközművesített* területre épült, s ez nagyon fontos eredmény. Igaz ugyanakkor, hogy még mindig késik, elmarad a parkosítás, az utak kijépítése, a közvilágítás megteremtése stb. El, mert a tanácsok elsősorban *lakás darabszámban* gondolkoztak és mértek, s ez hátrányokkal is járt. A megyei vezetés önmaga körén belül is, a helyi vezetésnél is ma már elfogadottá tette azt a szemléletet, mely nem a la-

— A negyedik ötéves tervben tehát Pest megyében 6330 lakás fölépítése a feladat, mint korábban említette. Túl azon, hogy számszerűen is a mostani teljesítmény négyszerese ez, mi másban ölt testet a haladás, a korszerűsödés?

— A 6330 lakás tizenkilenc településén való fölépítése minden érintettre növekvő terheket ró. Hozzátenném azonban: *a lakásépítés közügy, a lakásépítés előmozdításában tehát mindenki illetékes.* Viták, veszekedések helyett próbáljuk mindenütt azt keresni: hogyan lehetne többet, jobbat gyorsabban, ésszerűbben. Ami a haladást, a korszerűsödést illeti: a lakások nem perifériákon, hanem ún. *vonzáskörzetekben* épülnek fel. Modern módszerekkel, francia alagútzsalus rendszerrel, például *Vácott, Gödöllőn, Szentendrén,* házgyári elemekből *Cegléden, Dunakeszin,* s így tovább. Azután: *telepszerű* lakásépítést valósítunk meg, a lakások túlnyomó többsége *központi fűtéses* lesz, hideg-melegvíz ellátással. A lakás alaprajza, használhatósága, azaz lakhatósága tökéletesedik, jobban igazodik az adott kereteken belül a lakók igényeihez. A lakások többségében beépített bútorok lesznek, s ami alapvető változás: a lakásokkal egy időben épülnek fel a kiegészítő létesítmények.

— Az előkészületek mai állapota milyen? Sikerül-e megvalósítani a régi óhajt: kapkodás nélkül, egyenletesen tervezni, építeni, átadni a lakásokat?

— Még egyetlen tervidőszak lakásépítési tevékenységét sem sikerült oly alaposan előkészíteni, mint a most következőét. A lakásszám nyolcvan százalékára a tervek programszinten már megvannak, de 1500 lakásra a kivitelezési tervek is készen állnak, s újabb ezerre az év végéig meglesznek. *A mai helyzet szerint az építés megkezdése előtt egy évvel minden lakás esetében az előkészítés lezárul.* Ez remélhetőleg sokat lendít a kivitelezés gyorsaságán, s minőségén is. S hogy bizonyítsak: 200—250 lakás építését már most megkezdtük a negyedik ötéves terv előirányzatából — mondotta befejezésül *Jankó Zoltán,* a Pest megyei Beruházási Vállalat igazgatója.

Mészáros Ottó

etközi
kozó Kecskeméten

zót — melyen 19 ország 200 szakembere vesz részt —, *dr. Soós Gábor,* a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter első helyettese nyitja meg. A részvevők október 13-án a Nagykőrösi Konzervgyárat látogatják meg. A háromnapos tanácskozáson megyénkből a Dunakeszi Konzervgyár is képviselteti magát.

számonkérő harag, a gyilkosok iránti megvetés, a hősökkel azonosuló büszkeség egyaránt fellelhetők kiállított szobraiban.

1971. II. 12. 21.32/Dn6/.

Láttuk, hallottuk . . . /6/.

Szinház-, film- és képzőművészetkritika.

Szerkesztő: Ambrus Tibor.

Ugyancsak együttes kiállitáson mutatja be művei válogatott kollekcióját Ligeti Erika szobrász és Nagy D. István festő, a Műcsarnok Kamaratermében.

Kettejük közül, ezt bizonygatni és felesleges, Ligeti Erika az ismertebb és talán az elismertebb is.

Jókedvü, derüs világot teremtett a maga számára és ezt hallatlan munkakedvvel és készséggel népesiti napról, napra, apróbb, nagyobb figurával és érmeinek sokaságával.

Ez a művészi termékenység igen rokonszenves. Egy mindenre figyelő, mindenről véleményt alkotó és azt ki is fejező alkotóember természetes gesztusa. S mert szobrász, a plasztika nyelvén fogalmazza meg reflekcióit. Hozzátehetem mindjárt, igen szinvonalasan, megbizható mesterségbeli tudással.

Három plasztikai műfajban érzem különösen jártasnak Ligeti Erikát.

A portré szobrászatban, amelyet kiváló karakterérzékkel, szinte varázslatos könnyedséggel művel. Hogy ez mennyire igy van, talán elég, ha Bartl József, Nuridsány Zoltán képmására és nem utolsó sorban kis vörösmárvány önportré-

Ligeti Erika

számonkérő harag, a gyilkosok iránti megvetés, a nem ükkel szemesuló büszkeség egyaránt fellelhetők kiállitott szobraiban.

1971. II. 12. 21.12/Dmé/.

Láttuk, hallottuk . . . /6/.

Szimnás-, film- és képzőművészetkritika.

Szerkesztő: Ambrus Tibor.

Ugyanosak egyöttes kiállitásom mutatja be művei fálegatott kollekcióját Ligeti Erika szobrában és Nagy D. István festő, a műcsarnok Kamaraterében.

Kettejük közül, ezt bizonygatni és felosleges, Ligeti Erika az ismertebb és talán az elismertebb is.

Jókedvű, derűs világot teremtett a maga számára és ezt hallatlan munkakedvvel és kőszeséggel népesiti napról, napra, apróbb, nagyobb figurdival és érzelmek sokaságával.

Ez a művészi termékenység igen rokonszenves. Egy mindenre figyelő, mindenről véleményt alkotó és ezt ki is fejező alkotóember természetes gesztusa. E mert szobrában, a plasztika nyelvén fogalmazza meg reflekcióit. Hozzátehetem mindjárt, igen szinvonalasan, meghiszható mesterségbeli tudással.

Három plasztikai műfajban érzem különösen jártasnak Ligeti Erikát.

A portré szobrászatban, amelyet kiváló karakterőszékkel, szinte vardzlatos könnyedséggel művel. Nagy az mennyire igy van, talán elég, ha Darin József, Nagy Zoltán képmására és nem utolsó sorban kis vörösmárvány tapportré-

jára hivatkozom.

A fafaragásban, amelynek szintén legjobb példáit állitotta ki most is.

És végül az érmészetben, amelyről azt hiszem, tulajdonképpeni anyanyelve. Ötletes, finom és korszerü érmei egy--egy epigramma tömörségével hatnak.

Nagy D. István festészete már nem ilyen könnyed, derüs világról ad hirt.

Küzdelmesebb a pálya is, nehezebben születő a mü is.

Önvallomásában azt irja a müvész, hogy minden müvészi tevékenység vérszegény marad, ha az ember csak általánosan jót akar benne anélkül, hogy az adott művészeti ág valamilyen alapproblémájához kötődne. Nálam ez azalapprobléma a tér.

Nyilvánvaló azonban és ezt vallomásában sejtteti is, hogy a tér probléma csak közeg, amelyben tulajdonképpeni mondanivalóját megszólaltatja.

Ez a mondanivaló - ugy gondolom - az ember morális énjének kutatása, azonban nagyon is általános. Legalábbis általáitásra
nosságra csábitó.

A szintézis pedig, ha egyáltalán megfogalmazódik, erősen gondolati, tehát inkább szimbólumokkal fejezhető ki.

Talán éppen itt kereshetjük a nyitját annak a jelenségnek is, hogy azokban a festményeiben, amelyek problematikája tisztán festői, sokkal érthetőbben, izesebben és festőiesebben szól, mint egyéb müveiben.

Nem tanácsként, inkább a láttottakból levont tanulságként gondolom hát, hogy a festőiség primátusa igéri a teljesebb koncepció kialakulását.

jára hivatkozom.

A fafaragásban, amelynek szintén legjobb példáit állította ki most is.

Es végül az érmészetben, amelyről azt hiszem, tulajdonképpeni anyanyelve. Ötletes, finom és korszerű érmei egy-egy epigramma tömörségével hatnak.

Nagy D. István festészete már nem ilyen könnyed, derűs világról ad hírt.

Küzdelmesebb a pálya is, nehezebben születő a mű is.

Önvallomásában azt írja a művész, hogy minden művészi tevékenység vérszegény marad, ha az ember csak általánosan jót akar benne anélkül, hogy az adott művészeti ág valamilyen alapproblémájához kötődne. Nálam az alapprobléma a tér.

Nyilvánvaló azonban és azt vallomásában sejtteti is, hogy a tér probléma csak közeg, amelyben tulajdonképpeni mondanivalóját megszólaltatja.

Ez a mondanivaló - úgy gondolom - az ember morális énjének kutatása, azonban nagyon is általános. Legalábbis általánossításra csábító.

A szintézis pedig, ha egyáltalán megfogalmazódik, erősen gondolati, tehát inkább szimbólumokkal fejezhető ki.

Talán éppen itt kereshetjük a nyitját annak a jelenségnek is, hogy azokban a festményeiben, amelyek problematikája tisztán festői, sokkal érthetőbben, izesebben és festőtiesebben szól, mint egyéb műveiben.

Nem tanácsként, inkább a látottakból levont tanulságként gondolom hát, hogy a festőiség primátusa igéri a teljesebb koncepció kialakulását.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÜKÖR
Budapest

1971 LB 23

Ligeti Erika

MŰHELYEK ÉS GALÉRIAK

Passuth Krisztina

HALLOTTUK OLVASTUK LÁTTUK

1021

EGY GROTESZK SZOBRÁSZ — LIGETI ERIKA

Minél kisebb, annál jobb — ezt lehetne összefoglalóan mondani *Ligeti Erika Műcsarnok*ban kiállított műveiről. Mert míg a középen álló, egyetlen nagyobb méretű szobor a rosszul sikerült beruházások sivár unalmát árasztja magából, addig a vitrinekbe rejtett érmékből, kisebbnél kisebb szobrokból különös-vidám, szellemes hang szólal meg. „Évekig dolgozni egy munkán, nem az ő módszere. Inkább többször nekifog, több változattal próbálkozik, mert egyikben csak rátalál. Tisztában van vele, hogy legfőbb erényei közé tartozik szellemi frissesége és mozgékonysága, és ő ezekre az erényekre épít is. Munkáiban közvetlen élményeit örökíti meg" — írja róla a katalógus előszavában Gábor Eszter.

Ligeti Erika művészetében az a legmegnyerőbb — ami hazai plasztikánkban olyan szokatlan — hogy nem veszi halálosan komolyan önmagát. Nő-szobrász, magától értetődő hát, hogy az anyaságot több változatban, többféle módon mintázza meg — de mindig kicsit ironikusan, kicsit eltávolodva a témától. Soha nem lesz ünnepélyes, mesterkélten emelkedett, távol áll tőle a póznak még a lehetősége is. Őszinte művész, önmagát adja, játékosan, gyermekesen, groteszkül. Különös érzéke van ahhoz, hogy egy portréban a modell karakterisztikumait és saját humorát egyesítse, anélkül, hogy a legkevésbé is bántó, éles, vagy kellemetlen lenne. Ösztönös biztonsággal mozog a karikatúra és a természethű ábrázolás mezsgyéjén; legsikerültebb szobrai inkább az előbbit hangsúlyozzák.

Önportréjának zárt, tökéletesen harmonikus formája, vonzóan ironikus vonásai, emberi melegsége és humora a magyar arcképformálásban kiemelkedő helyet biztosít e művének. Meglepő és megragadó a mezopotámiai hagyományokat idéző apró kőfej, berakott szemmel, és a mellette lévő ugyancsak egészen apró férfiportré. Valahogy úgy tűnik, hogy ezekben a művekben találta meg Ligeti Erika leginkább a maga sajátos egyéniségét, a lehetséges legjobb kifejezési módot. S ugyanez vonatkozik az érmékre is.

Váratlan gazdagságban sorakoznak a legkülönbözőbb célokra készült, eltérő stílusú, eltérő témájú bronzérmek. Mintha ezek kicsiny felületén Ligeti Erika fantáziája még inkább felszabadulna, mint a kisplasztikában. Ettől a műfajtól senki nem vár monumentalitást, tehát a művész is oldottabban fejezheti ki önmaga játékos természetét. Néha ujjainak lenyomatából alkot dekoratív füzért, máskor mintha gyerekrajzot elevenítene meg, ismét máskor meg az érem felső felületét — mint egy láthatatlan szövetet — átszaggatja, átlukasztja, hogy alóla új felület bukkanjon elő. Bármit csinál is — egyéni, ötletes, és el mer, sőt, el tud szakadni a magyar plakettművészet már klaszszikussá vált hagyományaitól: Beck Ö. Fülöp, Ferenczy Béni, Borsos Miklós stílusától. A Bábfesztiválra vagy a Szentendrei Napok-ra készült sorozata mind új és új ötletet mutat be; a bábtéma különösen megfelel egyéniségének, hiszen gyermekien groteszk szemlélete a bábművészet karakterisztikumaival találkozik.

Ligeti Erika igazán új hangot jelenthet mai művészetünkben, ha nem keresgél másfelé, ha önmaga legjobb eredményeinek irányába tud következetesen továbblépni. A groteszk mint szobrászi szemléletmód izgalmas lehetőségeket rejt magában, s a magyarok közül eddig kevesen aknázták ki — Bokros Birmann József, keserű mellékhanggal, és bizonyos műveiben Goldmann György, akinél azonban a monumentalitás mindig előtérben maradt.

Ligeti Erika előtt tág tér nyílik, hogy sajátos tehetségét a jövőben még inkább kibontakoztassa.

Ligeti Erika szobra: a Guggoló

Mi újság? Semmi. Az a jó egy üdülőben

Ebéd

gáról. Már másodszor üdült itt, most is, tavaly is egy noteszbe, pontosan feljegyezte mindenkinek a nevét és a faluját. Mert nem lehet tudni, merre veti az embert a sors, hol találhat ismerősre. Ő maga beregböszörményi. Már lapozza is a noteszt: Jánoshalma, Kunbaja, Csépa, Tura, Kiskunmajsa...

— Hát az az asszony, az Erzsike, aki a nótavetélkedőt nyerte, hová való? — kérdi az előbbi asszony, Pálfi Jánosné, aki, mikor látta, hogy felírom a nevét, hozzátette, hogy özvegyasszony. Zsiga bácsi rögtön rávágta, hogy ő meg özvegyember, nem lehetne-e szót érteni?

— Ugyan már — nevetett Pálfiné.

— Hát ha nem, nem — Zsiga bácsi a papirost vizsgálja.

— Az Erzsi?... Ádám Jánosné, berettyóújfalui. Tud-

ja
—
—
—
M
sz
—
ké
ké

A „Háromszögletűből" nagyszerű kilátás nyílik a városra

Fotó: ZARÁND GYULA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 FEB 19
4

Ligeti Erika

Ligeti Erika és Nagy B. István kiállítása a Műcsarnokban

Két össze nem tartozó, egymástól eltérő egyéniséget sodort közös termekbe a sors szeszélye *Ligeti* Erika és *Nagy B.* István kiállításán: egy kiegyensúlyozott, egyenletes tartalmi rendszerrel és formakultúrával építkező szobrászt és egy töprengő, néha-néha a görcsös moralizálás területeire húzódó festőt.

Világuk és művészetük semmiképp sem illik össze, még akkor sem, ha netán ők maguk vállalták a bemutatkozásnak ezt a formáját, a közös kiállítást. Ellentétes művészi világuk ugyanis még ellenpontozni sem képes a másikat; s a közösnek szánt kiállítás a *Műcsarnokban*, így két — véletlenül együvé került — tárlatra bomlik, amelyet külön kénytelen nézni a látogató és egyenként tud csak értékelni a kritikus.

Ligeti Erikáról már nagyon sokan és nagyon sokszor megállapították, hogy a kis műfajok, s közülük is elsősorban az érmek mestere. Mégsem csak az ismert tények ismételgetése csupán, ha kiállított műveinek sorravétele és értékelése előtt mi is elmondjuk ezt a megállapítást, mert nem azért tesszük, hogy a magunk, s a tárlaton megforduló látogatók ítéletét eleve befolyásoljuk, hanem mivel ez a bemutató, a kiállított művek érveivel, alkalmat és alapot ad e sokszor elismételt „tétel" megkérdőjelezésére, Ligeti „skatulyájának kibővítésére".

Ismerőinek, sőt, nagyon sokszor még híveinek szemében is, Ligeti Erika elsősorban jó humorú, „vidám" műveket produkáló művésznek látszik. Munkásságának ez az egyoldalú szemlélete azonban, amilyen tetszetős, olyan káros — mivel ez a Ligeti műveiben kétségkívül ott bujkáló vidámság elfedheti a felületesebb szemlélők előtt azokat a szobrászi erényeket, amelyek nélkül ez a játékosság nagyon hamisan csengene. Ligeti Erika ugyanis mindenekelőtt jó szobrász, a fogalom tartalmi és formai oldalát vizsgálva egyaránt. Plasztikai kultúrával rendelkezik; hisz másképp aligha tehetné meg, hogy, mondjuk, egy tenyér lenyomatából érmet, méghozzá kitűnő érmet csináljon és nem volna képes arra, hogy húsz—huszonöt négyzetcentiméteres területeken világokat tükrözzön, anélkül, hogy a zsúfoltság, vagy a nehézkesség hibáival tenné tönkre műveit. És Ligeti nemcsak azzal van tisztában, hogyan kell szólásra bírnia anyagát; ahhoz is ért, hogy pontosan azt mondassa el vele, amit akar, s hogy éreztesse: ezt ő közli velünk, a maga módján, gondolatrendszerének törvényei és érzelmeinek hullámai szerint.

A plakett azonban — bár Ligeti kétségkívül ezt a műfajt fejlesztette ki a maga szuverén anyanyelvévé — nem tölti be teljesen érdeklődési körét: bőven marad hely mellette a kis- és a nagyplasztikának. Ligeti Erika ezúttal felsorakozó szobrai nagyobbrészt ismerőseink már; ott láthattuk őket számos kollektív bemutatón, s bemutatta két esztendeje, a *Derkovits-teremben* megrendezett tárlatán, a *Tévé galériájában* is. Sorozatuk: a *Dolgozó király* plasztikai és tartalmi szempontból egyaránt briliánsan fogalmazott apró figurája, a *Próbababa*, a kis *Fejek* csoportja és *Bartl József arcmása*, azóta méltó társakat kapott, s most ott áll mellettük a *Fából faragott királyfi* remek alakja, a *Doktorbácsi* jóízű humorral mintázott, s okosan kiegyensúlyozott figurája, valamint a portrék újabb csoportja, *Nuridsány Zoltán karakteres feje*, a *Süket Jancsi* megrendítő arcmása és az *Öcsém* címmel bemutatott arckép.

A nagyméretű plasztika, az életnagyságú szobor, mindeddig úgy tűnt, nem Ligeti Erika „műfaja". Mostani tárlatán azonban közülük is bemutat egyet, s nem a kételkedők igazolására. Mert igaz ugyan, hogy ez az ezüstösre patinázott *fiúfigura* még jó néhány bizonytalansággal terhes és semmiképpen sem érel az érmek, vagy a kisplasztikák szintjét, ám kétségkívül bebizonyítja: Ligeti tehetsége nem torpan meg a kis műfajok határainál — érdemes volna tehát lehetővé tenni további kibontakozását ezen az eddig elhanyagolt területen is.

Nagy B. István sokkal problematikusabb művész és egyéniség. Jó festő: ezt nehezen vonhatja kétségbe bárki, aki megvizsgálja képeit. És tiszta szándékú ember, ez is bizonyos. Ám mégis, művei nagyon bizonytalanul szólnak nézőikhez: „túl-töprengett" tartalmaik bonyolult szimbólumrendszere nem fejthető fel egykönnyen.

Igazságtalanul sommás elintézése volna azonban a Nagy B. István piktúrája által felvetett problémáknak, ha nem említenénk meg, hogy tárlatának anyagában számos, szerencsésen fogalmazott, az önmaga által magasra tett mércéhez méltó művet is lelhet a látogató. A *zsámbéki templomról* festett sorozat tagjai például ilyenek: nem csupán a romok különböző színekben, s különféle technikával megfestett képét adják vissza, hanem jóval többet nyújtanak, éreztetni képesek az újra és újra megvizsgált látvány gondolati súlyát, érzelmi tartalmát is. S hasonló erényekkel teljes a *Fej* címmel bemutatott kép, vagy a nyüzsgő faktúrájú *Triptichon a méhekről*, s a *Kedvetlen alattvaló* „portréja". Sorozatuk azonban nem menti, hanem érthetetlenné teszi a *Mellőzöttek* című kép irodalmiasságát, s számos munka túlbonyolított, miszticizmusba hajló nehézkességét.

(horváth)

McCloskey, az amerikai külügyminisztérium szóvivője szerdai sajtótájékoztatóján foglalkozott a saigoni rezsim javaslatával, hogy a Vietnamról folyó tárgyalások színhelyét helyezzék át Párizsból „Délkelet-Ázsiába".

Az amerikai külügyi szóvivő szerint a konferencia színhelyének áthelyezésével kapcsolatban csak *Tran Van Lam* [illegible] goni kormány indítványáról" van szó.

Az amerikai szóvivő ennek kapcsán leszögezte: „A vietnami konferencia *továbbra is Párizsban* tartja üléseit, hacsak az összes érdekelt felek nem állapodnak meg a konferencia színhelyének megváltoztatásában."

Két és fél órás megbeszélés Nyugat-Berlinről

A közleményben először a „tárgyalás" szó

A négy nagyhatalom nagykövetei csütörtökön délelőtt tartották meg a nyugat-berlini kérdéssel foglalkozó megbeszélés-sorozatuk 15. ülését. Hivatalos közlés szerint az értekezlet, amelyen ezúttal *Jackling*, Nagy-Britannia bonni nagykövete elnökölt, magyar idő szerint 10.30 órakor kezdődött a volt szövetségi ellenőrző tanács nyugat-berlini épületében.

A kiadott hivatalos közlemény szerint, a négy hatalom nagyköveteinek csütörtöki tárgyalása *két és fél óra hosszat* tartott. Az összejövetelen *tárgyszerű megbeszéléseket* folytattak a napirenden levő kérdésekről. A legközelebbi találkozót *március 9-én* tartják. A közbeeső időben a szakértők folytatják tanácskozásaikat.

Politikai megfigyelők felhívják a figyelmet, hogy a kiadott hivatalos közlemény szövegében *először szerepel a tárgyalás kifejezés*. Ebből arra következtetnek, hogy *tényleges vita* kezdődött a három nyugati hatalomnak nemrégen előterjesztett nyugat-berlini rendezési tervezetéről. Nincs olyan értesülés, hogy a Szovjetunió ellenjavaslatot terjesztett volna elő, de nyilvánvaló vitaalapot képeznek a Szovjetunió régebben előterjesztett elképzelései, amelyek alapjában megegyeznek Willi *Stoph* NDK-miniszterelnöknek február 4-én nyilvánosságra hozott nyugat-berlini rendezési javaslataival. A nyugati hatalmak álláspontja sok tekintetben — így például tagadják az NDK szuverenitását a Nyugat-Berlinbe vezető utak polgári forgalmában) — *lényegesen eltér a szovjet álláspontból*. Megfigyelők szerint *gyors változás nem várható* ebben a tekintetben.

A *Pravda* csütörtöki számában a nyugat-berlini kérdés rendezésével kapcsolatos álláspontokat ismertette.

A lap rámutatott, hogy a Szovjetunió fontos jelentőséget tulajdonít egy olyan megállapodásnak, amely egyrészt megfelelne a közép-európai biztonság szavatolásának, másrészt pedig figyelembe venné a nyugat-berlini lakosság igényeit.

A Szovjetunió és az NDK konkrét javaslata az objektív helyzeten alapul és megfelel a körülmények igényének. Ha pedig a Szovjetunió és az NDK javaslatától valaki pánikba esik, ez csupán egy dolgot bizonyít. Bizonyos nyugatnémet és nemcsak nyugatnémet körökben félnek, *nem kívánják előmozdítani az európai biztonság szilárdulását*, nem céljuk, hogy az európai államok együttműködése a jószomszédságnak és a kölcsönös érdekek tiszteletbentartásának alapján fejlődjék.

Scheel washingtoni nyilatkozata

Csak az év végére várható megállapodás Nyugat-Berlinről

Washingtonból jelenti az *MTI:* Walter *Scheel* nyugatnémet külügyminiszter, *Nixon* elnökkel és *Rogers* külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseit követően, csütörtökön nyilatkozott Washingtonban a *CBS* televíziónak. Hangsúlyozta Washington és Bonn *„szoros együttműködését"* és *„bátoritónak"* nevezte az amerikai kormány álláspontját a *Brandt*-kormány „keleti politikáját" illetően.

„Világos, hogy az USA-ban nem mindenki támogatja a Brandt-kormány politikáját, mint ahogyan az NSZK-ban is erős ellenzéke van ennek a politikának" —, mondotta Scheel. Nyomatékosan hozzáfűzte azonban, hogy az amerikai kormány *hivatalosan támogatásáról biztosította* a Brandt-kormányt.

A „szoros együttműködés" hangsúlyozásával Scheel külügyminiszter, itteni megfigyelők szerint, egyfelől Washingtont kívánta megnyugtatni, hogy *alaptalanok aggodalmai* a Brandt-kormány *„túlzott sietségét"* illetően, másfelől pedig megpróbálja leszerelni a kereszténydemokrata ellenzéket, amely a „nyugati szövetség elárulásával" vádolja a kancellárt. A CBS-nek adott nyilatkozatában Scheel tagadta azt az amerikai bírálók által hangoztatott véleményt, hogy „a Brandt-kormány politikája gyengíti a NATO-t és a nyugati tárgyalási pozíciókat a Varsói Szerződés tagállamaival szemben".

Mindenesetre a *„tempó lelassulására"* utal az a mértékadó nyugatnémet forrásokból származó értesülés, hogy a Brandt-kormány jelenlegi megítélése szerint *csak ez év végére várható*, hogy tető alá kerül a megállapodás Nyugat-Berlinnel kapcsolatban, ami viszont Washington szerint „elengedhetetlen feletele" a szovjet—nyugatnémet szerződés ratifikálásának.

Wehner hazautazott Varsóból

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSPORT

1971 JUL 25.

1021

Meddig él az ember?

Rapszódia a hétköznapok emlékművéről

„Az asszony elindult, visszafordult.

– Meddig él egy hárs? – kérdezte.

– Sokáig – mondta Bánné.

– Mégis? – kérdezte az ősz-ülő asszony. – Száz évig is?

– Még annál is tovább."

(Örkény István: Meddig él egy fa?)

A kétéves kislegény ismét elszólította a mamát. *Ligeti Erika* szobrászművész ment is. Mi mást tehetett?

— *Abban a korban van* — mutatott ki a szentendrei új művésztelep műteremablakán —, *amikor már az egész magatartásán látszik, hogy fiú. Egész nap rohan, labdázik, fára akar mászni... Most is!*

Egyedül maradtam a műteremben.

Körös-körül korsók. Öblösek és karcsúk. Füllel és fül nélkül. Népművészeti alkotások. A férj, *Kovács Gyula* művészettörténész értékes gyűjteménye.

A galérián több száz kötetes könyvtár.

A műterem közepén *Ligeti Erika* egyik készülő alkotása. Anya gyermekével, motívum.

Mellette egy másik állvány. Rajta a gondos csomagolásból éppen kibontott, agyagba mintázott fej.

Balczó András portréja.

✦

— *Az arcon nagy síkokkal és kemény törésekkel ábrázolom Balczó András személyiségének leglényegesebb vonását: a feszült koncentrálást. Afféle modern aszkéta, aki az életét egy valaminek rendeli alá, s benne minden — azt szolgálja. Én, a sporton kívül álló, a legérdekesebbnek nem is a képességeit tartom (hiszen azzal születni kell), hanem éppen azt, hogy ő az adottságait realizálni tudta. Nagy eredményekben!*

✦

Beszélgetésünket azzal a kérdéssel kezdtem, hogy miért éppen Balczó, vagyis miért sportoló lett a szobrász új témája. Mit talál a művész vonzónak, érdekesnek a sportolói magatartásformában, s magában a sportban?

Közben egyre az állványt figyeltem. Az agyagfejet, amelyen a sportoló vonásai — gondolkodó embert rajzoltak ki.

Eltűnődtem. Miért van az, hogy művészi alkotásokban mégis oly sokszor csak a *jó*, a *szép* ellenpontjaként szerepel a sport? Mint az oktalan, vad erő hamis szimbóluma. Vagy miért szerepelnek sportolók akkor, ha — mondjuk — egy író erkölcsi példabeszédet akar papírra vetni?

Szóval, néztem a szobrot.

— *Jaj, hát...* — mentegetőzött *Ligeti Erika*. — *Ez még nem kész! Ez, ha úgy tetszik, vázlat. Amíg végül bronzba öntik, még változhat.*

Nem baj.

✦

Ligeti Erika jó néhány sportágba belekóstolt... Egy évig úszott, egy évig teniszezett, tornász is volt.

— *Talán úszásban érhettem volna el valamit, de nem sikerült. Bizonyára azért, mert nem volt meg bennem az a mindent legyőző akaraterő, az a kitartás, amely... Amely a művészetben is oly fontos az ember számára. Hiszen a kettő közel áll egymáshoz: a sport is művészet egy bizonyos szinten. S a művészet is sport! Ugyanannyi azonos tényező teszi művésszé a művészt, mint a sportolót élsportolóvá.*

✦

Mindenki emlékezetessé kívánja tenni magát. Mindenkiben megvan az igény, hogy — ha csak egy apró jellel is — felbukkanjon az utókor életében.

Századokon át élt a divat: festők és szobrászok ezrei dolgoztak a megrendelők képmásán. S emléket akart hagyni magáról a mottóban említett Örkény-novella nagybeteg hősnője is.

Meddig él egy fa? Sokáig. Még száz évnél is tovább.

— *Az ember addig él, amíg dolgozik, alkot* — mondja ki *Ligeti Erika*. — *Az ember a hétköznapokban él igazán. Úgy érzem, hogy a sportolók életritmusa örök minta mindenki számára. A mindennapos edzések, az önmagunkkal szemben támasztott — naponta megújuló — igény az alapja annak, hogy teljes életet éljünk. Hogy teljes emberként alkossunk.*

✦

Még egyszer megnéztem a portrét.

Címet is adtam magamban (persze, csak a magam számára): *A sportoló*. Így avattam fel magamban a hétköznapok emlékművét, amely maradandóbb, mint bármely akaratos emlékhagyás.

Amelyről a szentendrei új művésztelep fiatal fái akár még kétszáz év múlva is mesélhetnek.

Amelyet talán egykor majd kisunokája fülébe suttog a ma még kétéves csöppség, aki egyelőre makacsul csak a fára akar mászni.

Szekeres István

— *Tudja, valaki azt mondta magáról, hogy minden ízében pedagógus.*

— *Az ember önmagában nem lehet jó nevelő — válaszolja. — Tanítványok kellenek, akik a felszínre hozzák ezt a képességet, akikért érdemes mindent megcsinálni. És teszi is az ember, anélkül, hogy mérlegelné, tudná, hogy érdemes-e vagy sem.*

Ez már-már makarenkói gondolat, amely nem könyvtárszobában, hanem a birkózószőnyeg mellett érlelődött meg...

Bőcs Ferenc

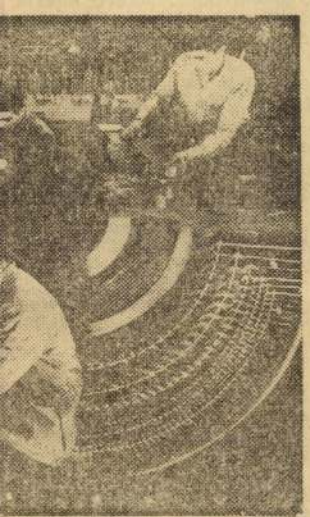

dolgozni!

osokat, esztergályosokat,
egédmunkásokat.
kieknek munkásszállást biztot
t 152. Munkaerőgazdálkodás.

468—119

A Posta Központi Járműtelep, Budapest XIV., Egressy út 35—51.

felvételre keres

budapesti lakással rendelkező

gépjárművezetőket, gépjárműszerelőket, karosszérialakatosokat, általános lakatosokat, géplakatosokat, raktári munkásokat, asztalosokat, szervizmunkásokat

és

segédmunkásokat.

Továbbá augusztus hónapban induló gépjárművezetői képzős tanfolyamra 20 életévet betöltött, 8 általános iskolai végzettségge állandó budapesti lakással és büntetlen előélettel rendelkező

FÉRFI MUNKAVÁLLALÓKAT,

akik vállalják hosszabb sikeres gépjárművezetői vizsga esetén évig gépjárművezetői munkakört látnak el az üzemnél.

Csökkentett munkaidejű helyre: akkumulátoriparba naponta 6—7 órai elfoglaltsággal

FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT.

Jelentkezés naponta 8—12 óráig a munkaügyi osztályon.

---

lakatos, karosszérialakatos, autószerelő, motorszerelő, villanyszerelő, vezetékszerelő, elektrikus, esztergályos, fényező, fűtő, fűtésszerelő és építőipari

szakmunkást, betanított és segédmunkásokat.

Felveszünk

továbbá

gép-gyorsírókat, szakácsnőt, kézilányokat és takarítónőket.

17—18. éves korú

szakképzettség nélküli férfi és női dolgozókat

járműkísérőnek!

18. éves kortól

férfi és női dolgozókat váltóőr,

férfi dolgozókat fékező, kocsicsatoló és mérlegelő munkakörbe.

Munkakörnek megfelelő egyenruhával, munkaruhaellátás.

Bérezés a kollektív szerződés szerint. Minden dolgozó szakszervezeti tag.

Autóbuszra, villamosra HÉV-re és Metróra

szóló díjmentes utazási

igazolvány biztosítunk.

Felvételre jelentkezés:

Bp. VII., Kertész u. 16.

és a vállalat valamennyi telephelyén.

és

technikusokat

gőzturbina, vegyigép és kazánszerkesztési osztályára, továbbá

bérelszámolókat, számlaellenőröket, gyors- és gépírónőket,

valamint gépi adatfeldolgozó osztályra

lyukasztókat

és

gépkezelőket.

JELENTKEZÉS: BUDAPEST XIII., VÁCI ÚT 152.

Vidéki karosszérialakatosokat

és

gépkocsivezetőket alkalmazunk.

Jelentkezés levélben vagy személyesen: BUDAPEST XIII. VÁCI ÚT 65. A F I T

Teherautójavító Vállalat munkaügyi kirendeltség.

---

elektromos targoncavezetőt.

férfi és női segédmunkásokat

és

takarítónőket.

2 hetenként szabad szombat.

Jelentkezés:

XIII., Révész u. 27—31.

Munkaügyi osztály

A VBKM TRANSZVILL Gyára

felvételt hirdet tehergépkocsivezetők részére.

Bérezés kollektív szerződés szerint. Jelentkezés a gyár szállítási osztályán 7—15 óráig vagy telefonon: 148—140/165 mellék. Címünk:

VBKM TRANSZVILL GYÁRA, BUDAPEST XIII. CSATA U. 8.

A Marx tértől 4 villamosmegállónyira a 12-es és 14-es járattal.

Megközelíthető még az 55-ös és 4-es autóbusszal.

Vegyiművek felvesz érettségizett fiatalokat

3 műszakos

fizikai munkakörbe.

Továbbtanulási lehetőséget biztosítunk azzal, hogy ebben az évben is beindítjuk a vegyipari szakképzést.

A kétéves szakközépiskola elvégzése után

technikusi vizsgára lehet jelentkezni.

JELENTKEZÉS a személyzeti osztályon,

Bp. IX., Kén u. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

SZABÓ GYÖRGY:

Képzőművészet

Változatok

Ligeti Erika

Érmet készíteni nem valami hálás dolog, a mi *érem-művészetünk* mégis virágzik. Íme, egy a hazai rejtélyek közül. „Kis műfaj", nem mutatós, a tárlókban alig érvényesül, a szabályai nehezek, a közfigyelem se dédelgeti úgy, mint mondjuk a festészetet — és mégis jól megy, különösen a fiatalabbaknak. Ha volna például egy olyan utazó kiállításunk, mint a minap látott olaszoké, kis bronzszobrok helyett érmekkel megpályázhatnánk akár a világhírt is.

Nem félek tőle, hogy túl szépet mondok: hiszen a Műcsarnokban most

Ligeti Erika

munkái tüstént igazolhatnak. Több tucatnyi érme látható itt; meganynyi győzelem az adott forma, tenyérnyi hely, epigrammatikus sűrítés nehézségei fölött. Csupa szellem, derű, ötlet, játék. Legtöbbször merev, klasszicistán dermedt szobrai, néhány kivételtől (mint a remek iróniájú *Önportré*) eltekintve, mintha csak statisztálnának mellettük: színes, villódzó, szabad egyénisége a legteljesebben bennük nyilatkozik meg. Ligeti Erika már most mestere az éremműfajnak. Egyszerűségében semmi csináltság, önmagát meri adni, komorkodás és divathajszolás nélkül; s még arra is van ereje, hogy elkerülje a manapság szinte közhelyes „elidegenedés" valódi vagy vélt gondjait. Végre nincs „tépettség", szenvelgés, kötelező világundor; és nincsen póz még féktelen stílusváltásaiban sem: az alkotói jókedv és biztonság szent védettségében születnek gúnyoros vagy meghatott *rögtönzései.*

A vele együtt kiálltó

Nagy B. István

azonban nem juthatott el ebbe a mediterrán révbe: talán mert tépelődő, nyugtalan, ellentmondásos alkat, a gyors sikervágy és az önmarcangoló művészi igényesség kettős szorításában. Festményei közül néhány a látványos, de leegyszerűsítő megoldás felé mutat *(Szonda);* ilyenkor mondandója nem képes az allegória laposságából kivergődni, szárnyra kapni. Néhány kép azonban, s meglepő módon épp az absztraktok közül, eltalálja az egyensúlyt szándék és megvalósulás között *(Öregkori önarckép, Törött híd, Kék táj),* mintha a nagy magyar tájképfestőhagyomány szép „párlatát" látná az ember. Különösen kék színei megejtők (hacsak nem érzelgősek, mint a *Tavasz* című képen), s aranyai: a zsámbéki templomot különféle felfogásban megközelítő izgalmas sorozatából talán ezért is marad meg bennünk a *Zsámbéki tó* sejtelmes ragyogása.

Perei Zoltán

csöndes-nyugodt tárlatáról viszont a régi idők szakmai fegyelmének és finoman rejtett lírájának Arany János-i ízeit vihetjük magunkkal. Tulajdonképpen tehát *modern* ízeket. „A fát hosszirányba vágom (rendes deszkaformába) és erre dolgozom, ahogy a fametszés kezdeti időszakában késekkel és ahogy a japánok is dolgoztak" — írja önéletrajzában, ahol ez a tisztes mondat szinte több helyet foglal el, mint valamennyi életrajzi adata. Félve írom ide hát, hogy 1913-ban született, s 1945—1950 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, meg hogy ez az első igazi kiállítása, itt a Dürer Teremben; hiszen egyetértek vele, a legfontosabb, hogy mit közölnek a munkák. S azok beszélnek is, tömondatokban, leginkább a balladás-erdélyi hagyományt követve, külsődlegesen „népies" motívumok nélkül, a fekete-fehér folklóri drámaiságában, és soha nem hidegen. Ember, ló, kutya, madár: ennyi elég is szókincsnek, az irodalmiaskodás *(A tigris)* csak ronthat rajta. Szerkezetei között vannak finoman ellenpontozottak *(Futás),* hangja néha vallomássá bátorodik *(Madaras ember, Kévekötő).* Ilyenkor egyébként gyanítani lehet valamit költészetének komorabb összetevőiből is. Egyik képén *(Ülő férfi)* a meztelen figura hátát mutatja nekünk, de nem maga elé mered, mint Sartre emlékezetes filozófia-tanárja a Férfikorban, hanem oldalt néz, vár valakit: aki zárt magányából megváltja talán.

Példánk lehet szakma-szeretetre

Morell Mihály

is, aki jeles filmművészeti tevékenység után kanyarodott vissza a szobrászathoz. A Kulturális Kapcsolatok Intézetének termében új művei hitelesítik különös pályaívét: nemcsak a kis méreteket monumentálissá erősítő formaérzékéről, hanem drámai látásmódjának tartalmasságáról is meggyőznek. Embert féltő, romantikus hevületű érzelemvilágában sok minden megfér: a rettenet *(Hirosima I.),* a sajnálat *(Embergép)* és a hatásvadászó áhitat *(Megtermékenyülés)* mellett a költészet is *(Bábel tornya),* mely legjobb tanulmányán (a világra csodálkozó, s egyben epikureus *Makk Károly portréján*) ugyancsak megnyilatkozik.

A gazdag program kínálta *változatok* sorába tartozik a Magyar Nemzeti Galéria két szép emlékkiállítása is. Érdemes megismerni

Endre Béla

(1870—1928) hagyatékát: a nagyvilágot járt ember önkéntes visszavonultságának rezignációjával és részvétével festi meg az Alföld témáit.

Widder Félix

(1874—1939) anyaga viszont a ritka felfedezés örömét kínálja: bátor, vad, nyughatatlan egyéniséget rajzol elénk, aki *mert* Van Gogh-i felindultsággal *teremteni.* Végre egy alkalom, ahol arra a bizonyos, sokat emlegetett „erős ecsetkezelésre", *mint tartalomra,* igazi példát találhatunk, hitelesen expresszív, kép-címeivel is annyira kifejező művein *(Tektonikus erők, Homokzuhatag, Örvénylő hegyoldal, A fák tánca, Földkatlan).* Ha indokolatlanul későn is, de ezeknek a képeknek feltétlenül ide kellett eljutniok, ahol *közkincseinket* őrzik.

MÁGORI ERZSÉBET:

Rádió

PARTON

erez, Kovács ket-
van, majd abból.
őhöz. A papír át-
pakolták, valami
ő arcát összeken-
i kezdett, gondol-
ummal, ott a rum
r bedobja a ga-
. Rózsi örül, hogy
néten vált tisztát.
nyüzsgött a piac,
ndombok, a ládák
sel. Mennyi időt
szajött, lelakatol-
sorakoztak előt-
k kitátotta a szá-
gra, le a lépcsőn,
rtott. Álmodta az
l a vekker. Múlt-
oltatott egy lányt,
, benne tankönyv-
gyúrta a padon,
üket. Olvadt cso-
k, a foga mint a
or a fűbe repült.
t még nyitva. Az
csavarok, fésűk,
szögről egy zöld
asztalra ejtette.
ordítja, hogy Ró-
dte fel, ócska kis

ndta rozsdás han-

lamosra, a végál-
gy bajtárs... Le-
kiratkatüvegben.
sza rá, aki reggel
Nem látszott rajta,
a fejbőrén hideg
nak. Múltkor ab-
ár nem emlékszik,
ngatózott a szen-
Tála minden a he-
colja. Amikor az
üdt a díványon,
zte, egyik olyan
ő, amit mama a
félretaposott ci-
a levenni róluk a
g is mutatta, hogy
szomszéd csak azt
n.

totta a bicskáját,
élén. Még vissza-
ól, az ágyhoz lép.
rámered. Egy szót
Utána felmossa a
befröcsköli a pad-
il. A foga, mint a
t, a torkába lehet
g könyököl az ab-
aludni, nincs szíve

De hiszen el sem ment Rózsi. A saját díványukon... még most is nyögi a részleteket. Sose volt egy rendes civil öltönye. Táskarádió kellett, csipkefüggöny, kávéfőző, istenharagja.

Most zokog. Felborul a képe, széttörik, szinte csörömpöl.

Azért nem dőlt össze a világ. Mással is megesik. Mama a tuskó testivel... ujja begyén legyezőbe gyűltek a ráncok... nem is volt asszony formája. Mégis elkapta egy pasas s addig hintáztak a hajóhintán, amíg a fűbe hintáztak. Mama átkozta magát, éjjel felsírt, azt motyogta, hogy szédült, forgott a feje, muszáj volt kapaszkodni, hagyni, hogy a földre nyomják.

Ha Rózsi utánaszalad, sír, rimánkodik, s akkor is beszél hozzá, ha ő nem válaszol, elfúlva susog, ráemeli azt a felborult arcát, magyaráz, tagad, esküdözik, megragadja a csuklóját, talán megáll egy percre, hosszú tud lenni egy perc, az embernek sokminden megfordul a fejében. Rózsit megkavarta a sok vers, falja a verseket, azt hiszi, úgy igaz minden, ahogy a marha költő kigondolta, mibe kerül neki, hogy azt írja, repülök veled a csillagokba!

Rózsinak felemelte a varkocsát, hogy a nyakához érjen. Csillagok. Hülyeség!

Idehallik a sírása. Minden zsebkendőt elveszít. Mint egy ázott madár, olyan. Ázott madár. Hagyd abba, fiam. Mosd meg az arcod. Nem bántalak.

Az ég szürkén feszül felette, zsákszürke ponyva. A folyó is szürke, mozdulatlan. „Hé, öreganyám, mit bámul!"

Fától fáig tapogatódzik, egyre lejjebb a folyóhoz. Egy ecetfa széttárt ágakkal áll a parton, mintha a vízbe akarná vetni magát. A legegyszerűbb. Elmerülni... Az az alak már rég meglépett. Félti a bőrét. Annyit nem ér a spinkó.

Az áradó sötétség visszasodorta Rózsihoz. Elsüllyedt szavak buktak fel benne, szétesett beszélgetések, mozdulatok, melyekről le akarta szoktatni. Most minden együtt volt, rárohant. Meg fogja kérdezni tőle: Mi hiányzott? Erőmön felül... lásd be... jóval erőmön felül... Mutass még valakit a házban... Azt ígérted.... sohasem hazudtál.

Összegabalyodtak a gondolatai. Ő ígérte, hogy amíg csak él... Rózsi köröket rajzolt egy papírra, bekockázta őket, bólogatott. Aztán mögéje állt, úgy mondta: jó fiú vagy. Kár, hogy rendőrnek mentél. Engem egyszer egy rendőr levakart a margitszigeti padról, iskolás voltam még, hetedikes.

Tenyerét az arcára tapasztotta. Rohadt fog. Hogy meg tud kínozni egy ilyen rohadt fog. Rohadt kis dög. Bimbó se volt még a mellén, csak két rózsaszín petty és máris... Agyondumálta a srác. Az kell neki, lilafejű duma, álmokról, érzelmekről. Mintha nem lenne több, hogy az ember mindent megszelmerü

Répási tartja a ... hangját, az emberek könnyeznek. „... fogsz hiányozni", mondja az anyja, „hiszen én már a földben vagyok."

Hónapok óta nem szólalt meg, az arcát is elfedte.

Ismeri ezt a partszakaszt. Itt a legmélyebb a víz. És örvényes. Aki itt fürdik, ötszáz forint bírságot fizet. Vasárnap meccsre akart menni. Elfogytak a vasárnapok, a folyó elvitte. A mozdulatai is elfogytak. A sok türelmes, kötelességtudó, egyforma mozdulat, mellyel az életet szolgálta. Nincs többé szükség rájuk. Egy karlendítés, az utolsó... mintha csak nyújtózkodna. A lábai egyre mozognak, nem ő parancsol nekik, maguktól mozognak, mint a tűvel dugóra szúrt bogarak lábai. Mindjárt. Máris... A karját se kell... bele a vízbe, rögtön elmerül. Aztán egy akác gyökerei közt fennakad. Ronda egy ilyen vizihulla. Múltkor Szentendrén kifogtak egy nőt...

Lyukasan húzta fel a zokniját, kilátszik a nagyujja. Mindegy. Tökmindegy. Mire Darázs néni megeszi a pirított májat, neki már apró halak úsznak át a homlokán. Csillag. Süket duma. Ha kövekkel rakná tele a zsebét, hiába csapkodna... azon mód... Kövek nélkül is menni fog. Előredobja a karját, számol. Iskoláskorában fordítva írta a hármast, meg a nyomtatott *s* betűt.

Meggörbült, mint a papír, ha belekap a láng. Már hallja, hogy loccsan a víz. Locscsan, bugyborékol.

De hiszen itt áll leragadt talppal. Az a markolászó kéz nem az övé, az a felbukó fej, a víz keresztülugrik rajta, nem az övé. Teremtett lélek sem járt erre. Akkor hát... honnan? Mikor? Elég egy perc. Félláb bal már odaát van. A zajok is elaludtak... Csak ez a loccsanás... Lapos loccsanás.

Hát persze. Onnan a felső partról, ahol összeérnek a fák. Neki is volt egy Rózsija, akkora szemekkel, mint egy ringló. Szegény pacák, idáig görgette a víz s még mindig van benne szufla, még csapkod, verekszik, mi köze hozzá, szabadulni akart ettől a tetves élettől, lelépett, nyel egyet-kettőt, felfordul.

Ő nem fog verekedni! Hagyja, hogy belecsimpaszkodjon a pacák, kövek helyett őt viszi magával, ezt a kapálózó súlyt, erőszakos, roppant súly, csak nyomja a víz alá, húzza le! Legalább gyorsan végez. A folyó elnyeli, utána kisimul, lusta hullámok rezegnek rajta. Mire kifogják őket... Az áll az újságban: Kapor Vince rendőrőrmester hősies küzdelmet vívott... hivatása teljesítése közben... ilyesformán...

Rózsi a hős rendőr özvegye. Könnyezve veszi át a kitüntetést, tán még dohányt is kap. Történeteket mesél róla, hogy milyen bátor volt, hányszor kockáztatta az életét, most megjárta a szerencsétlen.

Rekedt nevetés robban ki belőle, rázza a nevetés, nem bírja abbahagyni. Marha jó! A hős özvegye! Öklével a szemét dörzsölgeti, néhány szóroncsot dob ki magából, nevetéstől vonagló szája szétmorzsolja a szavakat. Az özvegy két szusszanó hanggá fogy, a hős csupán egy horkanás. Röhögve keresztülcsörtet a bozótokon s fut, fut mintha versenyt futna a röhögéssel. Loholva vág át a fák sűrűjén s egyszercsak az országuton találja magát. Csikkanva nevet. A hős özvegyének nyeszlett kis varkocsa felkunkorodik, mindig előlről kezdi a mesélést, újabb és újabb részletekkel toldozgatja, hogy miket hord össze, meg kell repedni!

Motorbicikli zúg el mellette, felemelt kar-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Ligeti Erika
1021

1971. február 16, kedd

Egy szobrász és egy festő

Ligeti Erika és Nagy B. István kiállítása a Műcsarnokban

Két fiatalnak számító, vagyis negyven év alatti művésznek adták oda a Műcsarnok két termét: a szobrász *Ligeti Erikának* és a festő *Nagy B. Istvánnak*. Nagy és méltóságteljes termek, bőséges falfelülettel, s ez a tágas tér, a bőséges világítási lehetőség kemény próbára teszi a kiállítót: elég ereje van-e már.

Nagy B. István — ha még nem egyértelmű is a róla kialakítandó kép — feltétlenül jó képességű és határozott egyéniségű festő. Lendületes nagy foltokra épülő képei ugyan még túl sok Kokas-hatást mutatnak, és a korábbi munkák közül is csak a *Doktor* lírája megkapó (nem annyira festői erényei, mint mélységes őszintesége miatt), de azokon a képeken, ahol a festék töredezett vagy rücskös felületének hatását aprólékos figyelemmel és műgonddal használja fel, ott érezhető, hogy Nagy B. István néhány éven belül megtalálja önálló stílusát. A *Zsámbék-sorozat* vagy a *Triptichon a méhekről* mutatja a további fejlődés irányát és egyben buktatóját is: lemondást a felületi szépségek kedvéért a társadalommal való szoros kapcsolatról, arról a konkrét, helyhez kötött tartalomról, ami a korai képek erénye volt.

A kiállítás felfedeznivalóját már régen felfedezték. Ligeti Erikának „jó híre" volt, hiszen két évvel ezelőtt a tévégaléria közönségének mutathatta be szépen formált, határozott karakterű kisplasztikáit. A Műcsarnok termében azonban nyilvánvalóvá lesz, hogy Ligeti Erika — legalábbis a kisplasztikában — egyik legjobb szobrászunkká fejlődött. S tette ezt úgy, hogy szobrain megőrizte az „anekdotikus" elemeket. Szobrocskái történeteket mesélnek el, a figurák között eleven, emberi kapcsolat van (*Doktor bácsi*), az élettelen tárgyak meglepő egyéniséget kapnak (*Próbababa*), portréjainak és kisszobrainak gyakori karikatúraíze pedig (bár ez nem éppen szabályos művészetszemléleti kategória, de nem tudok jobb szót rá) *családiassá* teszi munkáit. Portréi kíméletlen jellemboncolások, és különösen érvényes ez *Önarcképére*.

Az érem Ligeti Erika művészetének másik része, s e mezőnyben szintén a legjobbak közé került. A neoklasszicizmus és a körformájúra vágott, domborműbe átültetett absztrakt festmény — a mai magyar éremművészet két véglete — között Ligeti Erikának sikerült az arany középutat megtalálnia. Kis *dombormüvei kívánják a köralakot*, s ettől lesznek igazi plasztikai alkotássá. Kitárulkozó, a világra — nagy eszmékre és kis kollégákra — figyelő, kulturált művész képe rajzolódik elénk ezeken a hol rendelésre, hol saját mulatságára készített érmeken. Festőkről rajzaik szoktak úgy beszélni, mint Ligeti Erikáról érmei.

Sz. Á.

Vasúti szerencsétlenség Jugoszláviában

Harminchárom halott

A jugoszláviai Boszniában, Ze-ica és Zepce között közlekedő iesel-vontatású személyvonat ozdonya vasárnap reggel egy enica melletti alagútban kigyul-adt, s *a tűz pillanatok alatt át-erjedt a személykocsikra is.* A elyszínre érkező tűzoltók rövid ő alatt eloltották ugyan a tü-et, de a vasúti szerencsétlenség-ek *harminchárom halálos áldo-ata és 117 sérültje van;* utóbbiak özül 57 súlyos sérültet ápolnak zenicai kórházban, s tizenötnek z állapota életveszélyes. A szerencsétlenségnél a hatalmas füst-ben sok utas *végzetes szénmono-xid-mérgezést kapott,* s ez okoz-ta halálukat, illetve súlyos sérü-lésüket.

A munkásvonat harminchárom halottját hétfőn temették el a ju-goszláviai Zenicában, a vaskohá-szok városában. Az elhunytak búcsúztatásán több mint har-mincezren vettek részt. Szaraje-vói jelentések szerint *a vasútvo-nalon hétfőn újból megindult a közlekedés.*

ÚJ KUTATÓINTÉZET MISKOLCON

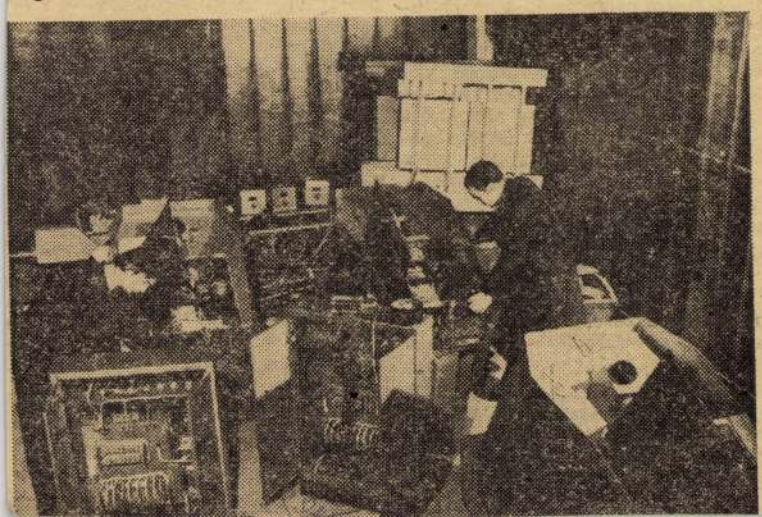

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1021

1969. MÁJUS 17, SZOMBAT 11

MÚZEUMOK – KIÁLLÍTÁSOK

Budapesti Történeti Múzeum: A középkori királyi palota. — Budai látképek a XIV—XV. századig (korabeli metszetek). — „Fővárosunk ezer éve" c. kiállítás. — Régészeti ásatások Budapesten. — Kiállítás a Magyar Tanácsköztársaság 50. évfordulója tiszteletére, a Magyar Munkásmozgalmi Intézet rendezésében, a Várpalotában. — **Derkovits-terem:** Ligeti Erika szobrai. — **Ernst Múzeum:** Japán alkalmazott grafikai kiállítás. — Lengyel képzőművészeti kiállítás. — **Csók István Galéria:** Boross Géza festőművész kiállítása. — **Fényes Adolf-terem:** Patay Éva festőművész kiállítása. — **Hadtörténeti Múzeum:** Magyarország története a honfoglalástól a Rákóczi-szabadságharcig. — Magyarország hadtörténete 1711—1849-ig. — Az 1848—49-es szabadságharc. — Az 1849—1914-ig terjedő korszak. — Az első imperialista világháború 1914—1918-ig. — Az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság Vörös Hadserege. — Magyar önkéntesek a spanyol nép szabadságharcában. — A II. világháború, Magyarország felszabadítása, a magyar antifasiszta ellenállás. — Magyar néphadsereg. — **Herkules-villa:** Római kori mozaikok. — **Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Múzeum:** A múzeum legszebb műtárgyai, I. rész. — **Iparművészeti Múzeum:** Magyarországi fajansz- és keménycserép-művészet. — Új szerzemények kiállítása, I—II. — Európai és közel keleti falicsempék kiállítása. — **Kulturális Kapcsolatok Intézete:** Kóka Ferenc festőművész kiállítása. — **Kína Múzeum:** Kína, Vietnam, Korea, Japán művészete. — **Magyar Nemzeti Galéria:** Magyar festészet a XIX. és a XX. században. — Magyar szobrászat a XIX. és a XX. században. — Fotóművészeti kiállítás. — Pécs és Baranya képzőművészeinek kiállítása. — **Magyar Nemzeti Múzeum:** Magyarország népeinek története a honfoglalástól 1849-ig. — A múzeum bemutatóhelye Vértesszőllősön: Az ősember lakóhelye. — **Magyar Munkásmozgalmi Múzeum:** A KMP megalakulását és a Tanácsköztársaságért vívott harc emlékeit bemutató kiállítás. — **Nagytétényi Kastélymúzeum:** Magyar bútorművészet a XVIII. században. — A XV—XVII. századi európai bútorok. — Bútorművészet a XIX. században. — Kályha- és kályhacsempebemutató. — Puszpángfa- és elefántcsont-faragások a XVI—XVII. században. — **Néprajzi Múzeum:** Magyar népviseletek. — Magyar népszokások. — Magyarországi fazekasközpontok. — **Petőfi Irodalmi Múzeum:** A reformkor és szabadságharc irodalma. — József Attila, Juhász Gyula, Radnóti Miklós, Komjáti Aladár, Móricz Zsigmond emlékkiállítások. — Károlyi Mihály emlékszoba. — Krúdy illusztrátorai. — Teremteni új nemzedéket. A XIX. század második felének irodalomtörténete. — Martyn Ferenc irodalmi illusztrációi. — **Semmelweis Orvostörténeti Múzeum:** Képek a gyógyítás múltjából. — **Szépművészeti Múzeum:** Egyiptomi kiállítás. — Régi képtár. — Görög-római kiállítás. — Modernszobor-kiállítás. — Modern külföldi képtár. — Régi magyarországi művészet. — Vasarely és modern grafikák. — **Színháztörténeti Múzeum:** Színház Pest-Budán.

Ligeti Erika

Edzőtáborba vonul

Az év labdarúgó-mérkőzése, a *Magyarország—Csehszlovákia* világbajnoki selejtező május 25-én, vasárnap 17.30 órakor kezdődik a Népstadionban. Tíz nappal a találkozó előtt a válogatott keretek megkezdték a felkészülés közvetlen előkészületeit.

Pénteken délelőtt a Magyar Labdarúgó Szövetség székházában találkoztak a magyar válogatott keret tagjai. A 17 játékos: *Szentmihályi, Fatér, Káposzta, Mészöly, Solymosi, Páncsics, Göröcs, Szűcs, Noskó, Dunai III., Fazekas, Bene, Dunai II., Zámbó, Albert, Farkas és Kozma.* A labdarúgók *Sós Károly* szövetségi kapitány vezetésével edzőtáborba vonultak.

Naponta két edzés

— *A legapróbb részletekig kidolgozott program szerint készülünk a világbajnoki selejtező mérkőzésre* — nyilatkozott Sós Károly. — *Vasárnap kivételével naponta két edzést tartunk, próbamérkőzéseket is tervezek olyan ellenfelekkel, melyeknek stílusa segíti elképzeléseink begyakorlását. Persze, nem csak edzés és mérkőzés szerepel a felkészülési tervben, gazdag és változatos programról is gondoskodtunk. Vasárnap például kirándulni megyünk.*

A gyülekező játékosok első számú témája a csütörtöki *Ú. Dózsa—Ferencváros* rangadó volt. Sokan gratuláltak *Szentmihályi Antalnak*, a Dózsa káprázatosan védő kapusának.

— *Nagyszerű lenne, ha a következő hetekben így menne a védés* — jegyezte meg Szentmihályi. — *A három világbajnoki selejtező, a két VVK-döntő, a bajnoki mérkőzések, amelyeken a következő hetekben szerepelhetek, döntő jelentőségűek. Szeretnék „nullgólos" kapus maradni, elősegíteni a válogatott és klubcsapatom sikereit.*

Mészöly Kálmán, aki hétről hétre kitő-

~~az, ha a képek szinei és formái keritis hatásuk alá a nézőt, nem pedig a programja. A képek feszültséget ugy látom sokan megértik és átveszik, amit megiscsak a közös élményből fakadó dolgoknál szokott bekövetkezni.~~

71.III.16. 18.00 Szl.

TV Tárlatról tárlatra /8/

- Ligeti Krikának ez a remek izóniája önportréja utal talán a legjobban arra a szellemmel teli Kelssabadult játékosságra, amely nagyszerű érvein a kiállítás legszebb darabjain kivált-képp megnyilatkozik. Mat a különös műfajt, az érem művészetét talán kevesebben ismerik, mint érdemelné. Pedig a legnehezebbek közül való. Most hogy a felvevőgép nagyitólencséjének jóvoltából alkalmunk van olyan méretekben látni a munkák egyes részleteit is, ahogyan az emberi szem technikai segitség nélkül soha sem tehetné; mindnyájan megitélhetjük milyen szépségeket rejteget. A kis méret, a kötött, legtöbbször kerek forma, az alig egy-két alak motivum felhasználását engedélyező tömör nyelvezet ugyancsak próbára teszi az alkotókat. De Ligeti Krika minden alkalommal diadalmasan lép ét a nehézségeken. Könnyed tud maradni, derűs, ötletes, egyszerűségében semmi csináltság, szinte rögtönzésnek hat ami elénk tárul. De mesteri rögtönzés ez, soha nem tévesztt arányokat, nem válik üresszé soha nem enged az irodalmiasság csábításának és még nyorsanyagát, a bronzot is ugy tudja elektani, hogy annak véletlenszerűen ható felülete is szolgáljan. Lesimitettségével, vagy feszültséget sugárzó darabosságával, feltépettségével a nyorsanyag mindig a művészi célt, a kifejező szándékot szolgálja. Egy kap drámai szerepet Bartók Béla emlékérmén is, amelyet

Ligeti Erika

az, ha a képek színei és formái keritik hatásuk alá a nézőt, nem pedig a programja. A képek feszültségét ugy látom sokan megértik és átveszik, ami mégiscsak a közös élményből fakadó dolgoknál szokott bekövetkezni.

71.III.16. 18.oo Szl.

TV Tárlatról tárlatra /3/

- Ligeti Erikának az a remek iróniáju önportréja utal talán a legjobban arra a szellemmel teli felszabadult játékosságra, amely nagyszerü érvein a kiállitás legszebb darabjain kiváltképp megnyilatkozik. Ezt a különös müfajt, az érem müvészetét talán kevesebben ismerik, mint érdemelné. Pedig a legnehezebbek közül való. Most hogy a felvevőgép nagyitólencséjének jóvoltából alkalmunk van olyan méretekben látni a munkák egyes részleteit is, ahogyan az emberi szem technikai segitség nélkül soha sem tehetné; mindnyájan megitélhetjük milyen szépségeket rejteget. A kis méret, a kötött, legtöbbször kerek forma, az alig egy-két alak motivum felhasználását engedélyező tömör nyelvezet ugyancsak próbára teszi az alkotókat. De Ligeti Erika minden alkalommal diadalmasan lép át a nehézségeken. Könnyed tud maradni, derüs, ötletes, egyszerüségében semmi csináltság, szinte rögtönzésnek hat ami elénk tárul. De mesteri rögtönzés ez, soha nem téveszt arányokat, nem válik üressé soha nem enged az irodalmiasság csábitásának és még nyersanyagát, a bronzot is ugy tudja alakitani, hogy annak véletlenszerüen ható felülete is szolgáljon. Lesimitottságával, vagy feszültséget sugárzó darabosságával, feltépettségével a nyersanyag mindig a müvészi célt, a kifejező szándékot szolgálja. Igy kap drámai szerepet Bartók Béla emlékérmén is, amelyet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1976 MÁJ 27

Ligeti Erika

1021

7

Szentendrei művészet a Nemzeti Galériában

A KIÁLLÍTÁS ANYAGÁBÓL

Ligeti Erika: Arnolfini

MA: 1976. **május 23.** Vasárnap. **Dezső** napja.
A nap kél 3.58 — nyugszik 19.24 órakor.
A hold kél 1.12 — nyugszik 13.58 órakor.

HOLNAP: 1976. **május 24.** Hétfő. **Eszter** napja.
A nap kél 3.56 — nyugszik 19.25 órakor.
A hold kél 1.35 — nyugszik 14.58 órakor.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

Időnként felszakadozó felhőzet, főként keleten lesz újabb eső, záporeső, esetleg zivatar. Többfelé erős marad az északi, északkeleti szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet 16—21 fok között.

— **Könyvpremier.** A Corvina Kiadó május 25-én, kedden délután 6 órakor a Kossuth Klubban könyvpremieren mutatja be a Kerényi Jenő munkásságát összefoglaló albumát. A Pátzay Pál bevezetőjével megjelenő kötetet Cifka Péter művészettörténész vetített képekkel illusztrált előadáson ismerteti. Az album az ünnepi könyvhétre jelenik meg.

MEGHALT RÓKA PÁL

Róka Pál, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezete alelnöké, a Faipari Tudományos Egyesület elnöke, a Magyar Partizán Szövetség tagja, súlyos betegség után, 70. életévében elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása a *Mező Imre úti temető* ravatalozójából lesz *május 26-án, szerdán délután 2 órakor*. Elvtársai, harcostársai 13.30-tól róhatják le kegyeletüket a ravatalnál.

— **Vízkorlátozás.** A magasabban fekvő területek vízellátásának biztosítása érdekében elrendelt locsolási tilalom betartását ellenőrizt Kistarcsán, Nagytarcsán é Kerepesen a PVCSV pécel üzemmérnöksége. A locsolási zárlatot megszegő 10 lako ellen szabálysértési eljárás kezdeményeztek.

— **Csoportos vizsgálat.** A Magyar Vöröskereszt országos vezetőségének oktatási egészségnevelési és propagandabizottsága megyén területén csoportos vizsgálatokat tart május 24-én. Ennek során megnézik, hogy a elsősegélynyújtási, betegápolási és egyéb, a felnőttek szá mára rendezett vöröskeresz

LIGETI ERIKA szobrász és éremművész, Munkácsy-díjas
Budapest, 1934

1958-ban fejezte be a Képzőművészeti Főiskolát Szabó Iván növendékeként. Tanulmányuton Olasz- és Franciaországban, Bulgáriában, Csehszlovákiában és a Szovjetunióban járt. 1955-től kiállító művész, egyéni tárlatai Hódmezővásárhelyt (1964), Budapesten (1969, 1971, 1974), Debrecenben (1970) és Szentendrén (1973) voltak. 1972-ben Munkácsy-díjat, 1973-ban Tornyai-plakettet kapott; 1974-ben elnyerte a Pécsi Kisplasztikai Biennálé érmész-díját. - Lirikus hangoltságu, az érzelmek széles skáláján játszó kisplasztikáiban és portrészobraiban élményi közvetlenséggel vall a valóság jelenségeiről és tárgyairól. Hasonló mentalitás jellemzi érmészetét is, amelyben tág teret enged humoros, ironikus készségeinek, illetve a groteszk iránti vonzalmának.

Művészéletrajzok 1975

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JAN 20
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
Ligeti Erika
szobrászművésznő
1021

Szentendrei művészek tárlata

Nem mindennapian izgalmas képzőművészeti élményt kínál a miskolciaknak a Kossuth Művelődési Ház, ahol *Feledy Gyula* illusztrációinak kiállítása mellett tegnap, január 19-én újabb kiállítás nyílt: *a szentendrei művészek tárlata*. Dr. *Solymár István*, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese nyitotta meg a kiállítást, melyen hét művész — szobrászok és grafikusok — kollektív bemutatkozására nyílt lehetőség. Ismert és elismert művészek szép kiállítását láthatja a nagyközönség február 7-ig az emeleti kiállítóteremben, s a bemutatásra került mintegy száz alkotás változatos, magas művészi szintű tárlat lehetőségét teremtette meg. *Asszonyi Tamás*, *Csikszentmihályi Róbert*, *Ligeti Erika* szobrászművészek, *Deim Pál*, *Gy. Molnár István* és *Jávor Piroska* festő- és grafikusművészek állandó részvevői a hazai és a külföldi kiállításoknak, s munkásságukat többször is elismerték már. A szentendrei művészek rangos csoportjához tartoznak, s művészetük értékét most a miskolci közönségnek is alkalma van tapasztalni. A hagyomány és az új törekvések ötvözésének szép példái a Kossuth Művelődési Házban bemutatott alkotások, melyek közül mi külön is kiemelnénk a szobor- és éremanyagot. Asszonyi Tamás éremművészete, már már domborműves kompozíciói külön is figyelmet érdemelnek, s egy igen tudatos művészi pálya szép alkotásai. Asszonyi Tamás éremművészete mindenesetre e művészeti ág élvonalába tartozik, s szobrászati értékkel is bír. A forma és a tartalom szép harmóniája, lágy s mégis tömör kifejezésmódja az, amely elsősorban megragadja az érdeklődőt. Nagyon szépek Ligeti Erika munkái is, aki nemcsak érmékkel, hanem kisplasztikákkal is érkezett Miskolcra. Megragadóak Jávor Piroska halvány tónusú tűzzománcai, melyek olykor már a festmény erejével hatnak. A grafikai anyagból különösen tetszettek Kocsis Imre tömör, csak a lényegre koncentráló, megrázó erejű alkotásai, amelyek egy sajátosan agitatív erejű vallomást is tartalmaznak. A formák és az ellentétes színek kompozícióiából bomlik ki Deim Pál és Gy. Molnár István művészi világa, sajátosan egészítve ki a tárlatot.

Ligeti Erika egyik szép kisplasztikája

A hét szentendrei művész bemutatkozó tárlata mindenesetre figyelmet érdemel az egyébként valóban gazdag és változatos miskolci kiállítássorból is. A kiállítást — vasárnap kivételével — február 7-ig tekinthetik meg az érdeklődők. S a tegnap délutáni megnyitóünnepség után a Kossuth Művelődési Ház újabb értékes kiállítással gazdagította nemcsak a város képzőművészeti életét, hanem saját kiállításainak sorát is, melyben időről időre lehetőséget teremt más vidékeken élő alkotók kollektív bemutatkozására.

(cs. a.)

1976. január 20., kedd

Fagymentes nap volt...

HACSAK NÉHÁNY ezer lépést is kell tenni, manapság már az is szívszomorító látvány, ha két falu között magányos, idős embert lát gyalogolni az ember. Így suhantunk volna el a gépkocsival Radostyán és Sajókápolna között özv. Gáspár Gézáné mellett, aki fekete fejkendőjében, fekete vállkendőjében, fekete ruhájában, fekete kötényében, fekete cipőjében egyedül bandúkolt az úton. Kasza volt a jobb vállán, hóna alatt a fehér batyuruha, amibe majd kerül egy kis kukorica —, mint ahogy ő mondta, — bal kezében vitte a fából készült gereblyét. Mikor megálltunk mellette, kissé ránk csodálkozott, mint ahogy az idős emberek mostanában rácsodálkoznak a világra, az egyre gyorsabban rohanó időre, a rohanó gépekre, a rohanó emberekre.

— Ezen a télen sok a fagymentes nap — mondotta az idős néni —, s mivel az ember, ha öreg is, nem ülhet otthon tétlenül, így hát ilyenkor kijárok a Jajtanyára, ahol van egy kis kukori-

„Most minden jóban élnek a gyerekek..."

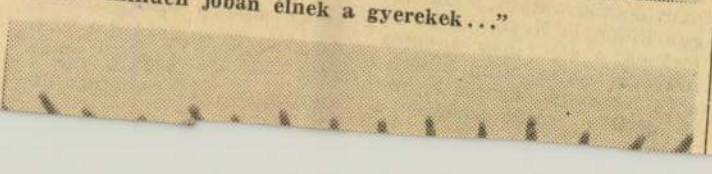

Találkozások

Agronómu

Amikor először találkoztam vele, 1973 őszén az emődi dombon, még gyakornok volt. Mi a tájban gyönyörködtünk, a síkot megtörő erdősorokban, ingetekben, és vitatkoztunk, mert a „hegy alatt", soha nem látott gépek dolgoztak, vágták a kukoricát. Egymást faggattuk, hogy ki ismeri ezeket a kombájnokat, de a válasz a hátunk mögül hangzott föl.

A fiatalember nem jött zavarba, a kicsit gyanakvó szemrevételezéstől, sőt hívott, nézzük meg közelebbről a gépeket. Így jutottunk Adorjánra, erre a Nyékládháza és Emőd között megbújó kis tanyára. Volt min csodálkozni. A gyakornok avatottan irányított, magyarázott, míg szédülni nem kezdtünk a sok műszaki adattól. A megyében akkor még újnak számító, CPS gépekről mesélt, a fotocellás vetőgépről, a légkondicionált traktorról...

*

A CPS kombájnokkal 1974 őszén találkoztam újra. Azon az esős, szinte „özönvizes"

1021

1879 1979

Wallinger Endre:

Móra Ferenc születése és a nagy szegedi árvíz

Szeged két jubileuma 1979-ben

Ligeti Erika szobrászművész Móra-emlékplakettje

Szeged két nagy esemény centenáriumára készül. 1879. július 17-én született századunk egyik legszínesebb és legolvasottabb magyar széppróza-írója, az „ezeregy életű" Móra Ferenc. Igaz, nem Szegeden, hanem Kiskunfélegyházán, de írói, újságírói, régész, muzeológus, könyvtárosi, egy szóval: ezeregy életét haláláig ebben az alföldi nagyvárosban élte le. A másik évforduló a tavasszal várható: 1879. március 12-én, éjszaka tört rá Szegedre az egész várost elpusztító, hatalmas tiszai árvíz. Mindkettőről méltón szeretnének megemlékezni, a Tisza-parti városban.

Méltó helyet Mórának!

Szegeden az elmúlt évben Tolnai Gábor akadémikus, egyetemi tanár elnökletével, mintegy 30 tagú, országos emlékbizottságot hoztak létre. Azzal a céllal, hogy a Móra-centenárium megünneplését egységesen átgondolt tervek és szempontok szerint összehangolják a megemlékező szervek és a két város, Szeged és Kiskunfélegyháza között. Az emlékbizottság eddigi ülésein felvetődött egyebek között az is, hogy Móra Ferenc, a magyar irodalomtörténetben még nem kapta meg az őt megillető helyet és elismerést. Tudományos értékelése — sem a róla megjelent művek számát, sem írói-emberi arcképének, pályaívének fölvázolását tekintve — nem áll arányban az általa megalkotott írói életművel, különös tekintettel ennek az ezerszínű életműnek az olvasottsági mutatójára: a könyvtári statisztikák szerint Móra ma is az egyik legkedveltebb, legolvasottabb magyar írónak számít. A Móra-értékelés ügyében — mint Tolnai Gábor akadémikus kifejtette — csak fokozatosan lehet előbbre jutni. Az emlékbizottság tevékenysége viszont megindíthat egy folyamatot, irodalomtörténészeink eddigi mulasztásainak bepótlására, vagyis arra, hogy ezt a rossz tradíciót lassan fel lehessen számolni.

Rendezvények és kiadványok

Szegeden az elképzelések szerint a jubileum időszakában a Móra Ferenc Múzeumban — állandó kiállítás jelleggel — Móra-emlékszobát avatnak fel. A kiállítás Móra írói és könyvtári munkásságát, valamint régészeti kutatásait, ásatásait mutatná be. Az évforduló napján ünnepi emlékestet tartanak a szegedi Kisszínházban. A Szegedi Nemzeti Színház műsorra tűzi Móra valamelyik dramatizált művét; a szegedi körzeti tv-stúdió irodalmi műsorral készül az évfordulóra. Ebben az időszakban tervezik megrendezni a gyermek- és ifjúsági írók szegedi találkozóját is, várhatóan mintegy 20—25 író részvételével.

Számos kiadvány jelenik meg az évforduló alkalmából. A Móra Könyvkiadó hat Móra-kötetet jelentet meg 1979-ben, 380 000 példányban. A *Tiszatáj* és a *Kincskereső* c. folyóirat tervek szerint Móra-emlékszámmal jelentkezik 1979 nyarán. Szeged megyei Városi Tanács kiadásában megjelenik egy nagyobb kötet, előzetes címe szerint „A kincses ház ablakából" címmel. Szerzője: *Tóth Béla*. A kötetben egy mai író és könyvtáros szól majd esszészerű, lírai hangú vallomásban Móra Ferenc írói és könyvtárosi munkásságáról. Ezenkívül megjelennek bibliográfiák, módszertani kiadványok, műsorfüzetek — Szegeden és Félegyházán is — továbbá elkészült *Ligeti Erika* szobrászművész, Móra-emlékplakettje is, amit 1979-ben, a központi ünnepségeken osztanának ki először.

Kiskunfélegyházán számos városi rendezvény közül kiemelkedik két fontos ifjúsági esemény: országos prózamondóversenyt rendeznek középiskolások részére. A Móra nevét viselő általános iskolák, úttörőcsapatok és más oktatási intézmények részére pedig országos gyermek- és ifjúsági rajzpályázatot hirdetnek meg. A város nem kis szeretettel őrzi jeles szülöttének emlékét, aki a *Daru utcától a Móra Ferenc utcáig* c. posztumusz kötetének egyik írásában így emlékezett: „... *Mint író, ettől a várostól kaptam egyéni veretemet, innen származnak írói céljaim. Az alakjaim is hiába szögediek, azok valóban félegyháziak. Az én írásaimban félegyházi nap süt, félegyházi szél fúj, félegyházi sárgarigó fütyül. Ettől a várostól kaptam a kiskunok nyersnyakas makacsságát is. És az igazi életemet, álmoléletemet is itt élem mindig. Hiába vagyok Olaszországban, Spanyolországban, mindig azt veszem észre, hogy az álom hazavisz Kiskunfélegyházára ...*"

Száz éve, gondterhes napokra virradtak Szegeden. A szokatlanul csapadékos időjárás egész télen meghaladta a sokévi átlagot, felduzzasztotta a Tisza vízgyűjtő területén a folyókat, s a talaj december elején már vízzel telített állapotban fagyott át. Semennyi vizet nem tudott fölvenni, amikor a szokatlanul enyhe február megindította az olvadást. A langyos esőkkel kiegészült víztömeg egyszerre zúdult a síkságra. Ez volt a közvetlen oka annak, hogy a lakosság és a kivezényelt katonaság sok hetes megfeszített küzdelme ellenére március 5-től kezdve, a várost környező gátak rendre átszakadtak.

Az árvíz-katasztrófa méretei

Március 12-ére virradó éjszaka pedig bekövetkezett a katasztrófa: a hazai árvizek történetének legnagyobb árvize tört rá a virágzó Tisza menti városra. Reggel tenger borította el Szegedet. A belváros házait mintegy 2 méteres víztömeg hullámai ostromolták; az alsóbb részeken a vízszint elérte a 4—4,5 métert. Méreteiben és hatásában ez az árvíz felülmúlta a Pestet és Budát nagyrészt rombadöntő, emlékezetes 1838. évi áradást is. A hatalmas víztömeg több mint 150 emberéletet követelt; a város 6350 lakóháza közül hatezret teljesen elpusztított, s több mint hatvanezer embert hajléktalanná tett. E számokban nincsenek benne a környező, elöntött községek (Tápé, Algyő, Dorozsma) és a környező tanyavilág áldozatainak és hajléktalanainak számai. Együttesen mintegy százezer károsultat említ a krónika.

A Szegedet keletről övező folyó március 12-én hajnalban, nyugatról zúdult a városra. Fél 3-kor, miután a közeli Makkos erdő mellett az ár mintegy 100 méternyi szakaszon elsöpörte a vasúti töltést, megkondították a vészharangokat. Aki tudott, menekült ... A halálos áldozatok viszonylag alacsony száma annak köszönhető, hogy a katonaság műszaki alakulatai idejében hajóhidat állítottak fel az ősi városmag: a vár és környéke, valamint Újszeged magasabban fekvő részei között. A lakosság nagy része ezen keresztül menekülhetett el és talált oltalomra, a környező városokban. A víz alá került város házakban szorult lakóinak mentését azonban a sötétség és a sebes áradat miatt csak hajnalban lehetett megkezdeni. A távolabbi területeken rekedt áldozatokat — csónakhiány miatt — csak másnap menthették. A kormány „gyors" intézkedése nyomán, harmadnapon megérkeztek a szükséges vízijárművek, a mentés így is csak március 19-én zárult. Több mint két hónapig, helyenként 3—4 méternél mélyebb víz borította Szegedet és környékét. A Tisza csak 186 nap múlva, augusztusban húzódott vissza medrébe.

Emlékmű és új partfal

Ezzel megkezdődött a város

dozottak voltak...

hoz, hogy múltjukról, tragé- hosszabb időnek kell eltel- néhányan vannak, akikben Többségük arra vágyik, úgy A felnőtt kor elérésével, a ejezésével elhagyják az álla- zatérnek a szülői házhoz, egy ahhoz, hogy megkapaszkod- kal terhes utat kell még jár- ntézet segítőkészségét, mások gíteni akarását.

t akkor négyéves múltam — a „megbolondult" az apám. A Jogász utcában laktunk akkor, egy mosókonyhában és egy ki- sebbfajta szobában. Apám a haverjaival járta a kocsmákat, a helyzetemet. Két lánnyal le- velezek Jugoszláviából: az egyik zentai, a másik zrenyami- ni. De szeptember óta egyikük- től sem kaptam levelet, nem tudom miért.

4.

Bogárszemű Vera az imént még szóba se akart állni ve- lem, most meg idetelepedett mellém a fotelbe és rajzol. A jegyzetfüzetembe A és B betű- ket kanyarít, meg egy nagy nul- lát, a lap aljára hasas P kerül, mellé pedig arab egyes. Nyol- ga mellé új asszonyt. De a nagynéném azt is elmondta, hogy apám mindenszentekkor mindig eljön.

— Ön is elment?

— Igen. Kíváncsi voltam, hogyan is nézhet ki az apám. A nagynéméknél találkoztunk, egy ideig néztem a sötétöltö- nyös, fehér nyakkendős férfit, aztán bemutatkoztam. Magá- hoz húzott, de valahogy merev- nek éreztem a mozdulatait. Azon az estén nem szóltam többet, csak másnap reggel kérdeztem tőle: miért nem vitt magával? Erre annyit mondott: azért, mert katona volt. A to- vábbi kérdéseket kikerülte. Ki- kisért ugyan az állomásra, de azóta nem találkoztunk. A bá- tyámék viszont már jártak ná- lunk. Mondtuk nekik, vegyenek ők is szép bútort a teklafalui házba, meg öltözködjenek job- ban, de azt hiszem, ők már nem fognak megváltozni. Aztán nemrég megismertem az egyik unokahúgomat: Pécsett laknak, szép lakásuk van, ők már „ki- vetköztek".

Időközben megérkezik Vera a munkából és a kezdetre tere- lődik a szó.

— Eladó voltam, majd a Sörgyárban dolgoztam, de nem szerettem azt a munkát. Sanyi egy ideig ellenezte, hogy gon- dozónak menjek, végül is oda kerültem, ahol ő nevelkedett. Most már könnyebben vagyunk, az intézet jóvoltából négy és féléves várakozás után lakás- hoz jutottunk, berendezkedtünk és a nyaralásra is tellett, az idén először. Januártól nagy gyűjtésbe kezdünk, kocsit sze- retnénk!

Nagy Imre Sándor hat esz- tendeje került ki az intézetből. A kertvárosi első tízemeletesek építésénél kezdett, mint köz- pontifűtés-szerelő, de a brigád csak a művezető unszolására fogadta be. Nem érezte jól ma- gát, rövid idő múlva megvált a BÉV-től, s azóta is a MÉV III- as üzemében dolgozik bánya- lakatosként. Azt mondja, a fia rendkívüli gyerek: Zalánnak hívják.

5.

Királyegyházára korán eresz- kedett le a köd. Alig múlt dél- után öt óra, ám csak lépésben

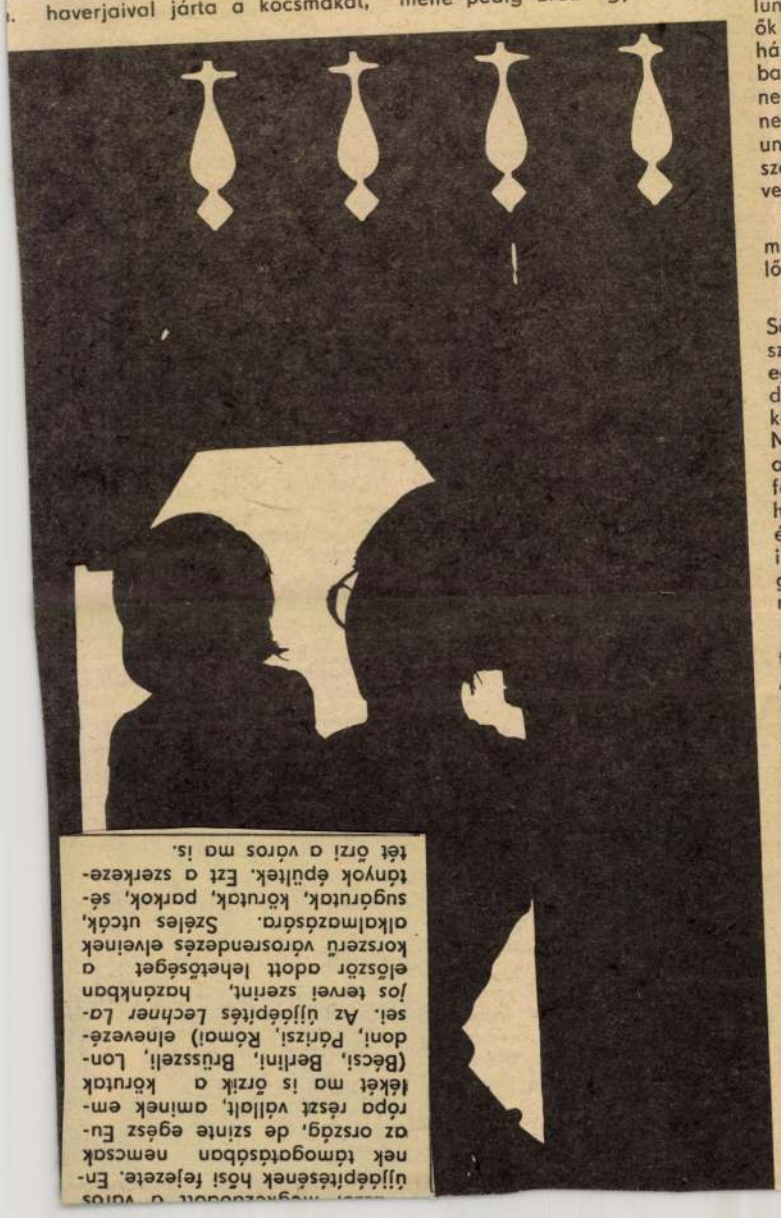

újjáépítésének hősi fejezete. En- nek támogatásában nemcsak az ország, de szinte egész Eu- rópa részt vállalt, aminek em- lékét ma is őrzik a körutak (Bécsi, Berlini, Brüsszeli, Lon- doni, Párizsi, Római) elnevezé- sei. Az újjáépítés *Lechner Lo- jos* tervei szerint, hazánkban először adott lehetőséget a korszerű városrendezés elveinek alkalmazására. Szélesutcák, sugárutak, körutak, parkok, sé- tányok épültek. Ezt a szerkeze- tét őrzi a város ma is.

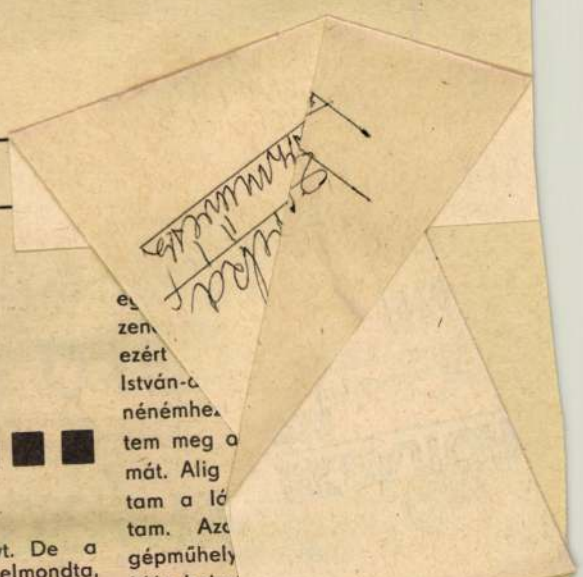

e
zen
ezért
István-
néném
tem meg
mát. Alig
tam a lá
tam. Azo
gépműhely
Idén beira
ci Mezőga
iskolába. Valahogy jobb
zódom a mezőgazdasági
mához, mint az autó- és erő-
gépszereléshez. Megsérült a
gerincem, a jövőre is gondolni
kell.

6.

Már kabátban van, mikor ér- kezem. Kockás, élénk színű, a legújabb divat szerintiben. A sálat ő is kívül hordja, mint a tizennyolc évesek általában.

— A postára indultam, be- fizetni a csekkeket, — fogad Spoór Imre, majd bekísér az egyszerűen berendezett albér- leti szobába.

— Tóth Attilával lakunk kö- zösen, ő is intézeti gyerek volt, most a tejüzemben lakatos. A háziasszonynak nyolcszáz-nyolc- száz forintot fizetünk havonta.

Körbetekintek. A szobában egyetlen fekhely, egy kinyitható rekamié.

— Jól elférünk ám rajta, akár három személynek is ele- gendő lenne. Szeretek itt lakni a kertvárosban, de azt kívánom a legjobban, hogy egyszer sa- ját lakásom legyen.

— Imre! Hogyan emlékszik az édesapjára?

— Alacsony ember volt, ta- lán még nálam is alacsonyabb. A véméndiek azt mondják, in- kább ő nem evett, a pénzt ak- kor is ránk költötte. Kőműves volt a szakmája, mikor megmű- tötték az agyával, többet nem mehetett az épületekre, beállt a vasútra pályamunkásnak. Egy- szer elkeseredésében azt mond- ta: ha ő nem lesz, mi is az ő sorsára jutunk, az árvaságra. Abban az időben anyám már nap mint nap lerészegedett. Ha otthon lettünk volna azon a délutánon, biztos nem történik meg az a késszúrás! Másnap az öcsémmel behoztak bennünket Pécsre az intézetbe: Laci tizen- egy, én pedig tizenhárom éves voltam. Anyámat tizenkét évre ítélték, Kalocsára került har- minckét évesen. Nemrég kap- tam tőle levelet, azt írta, hogy ha beleegyezünk, eladnánk a háromszobás véméndi házat!

— Járt otthon azóta?

— Többször is. De haza nem mentem, a szomszédoknál alud- tam. Laci azóta se volt Véménden, ő még a Megye utcában lakik. Mióta kikerültem az intézetből, hetente bemegyek hoz- zá, segítem, ahogy kell. Most vettem neki cipőt, télikabátot, inget. Egy év múlva szabadul, parkettás tanuló. Én fűtésszere- lőnek indultam, elsőben meg- bukt am és elmentem a Kesztyű- gyárba anyagmozgatónak. Másfél évig cipeltem a bőröket és még ma is azt csinálnám, ha nem figyel fel rám Szabó András szabász. Tőle kérdez- gettem ugyanis, mit hogyan csinálnak, ha időm volt rá. Szólt az érdekemben a főnök- ségnek és mikor visszajött, azt mondta, hogy holnaptól mel- lette dolgozom. Mindez tavaly novemberben történt, azóta be- tanított szabász lettem, havon- ta az ötezret is megkeresem. Most már van némi megtakarí- tott pénzem, fölöltöztem, mag- nót, rádiót vettem és most elő- ször külföldre is utazom.

hinchatezer fiatal van állami thúszan a pécsi Állami Ne- vodások, hetvennyolcan ál- yolcan járnak szakmunkás- már dolgoznak az intézet tizenhat gyereknek fogal- szülei.

Salamon Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ligeti Erika,

1980 ÁPR 12

ÉLET ÉS IRODALOM

Szobrászművész

1021

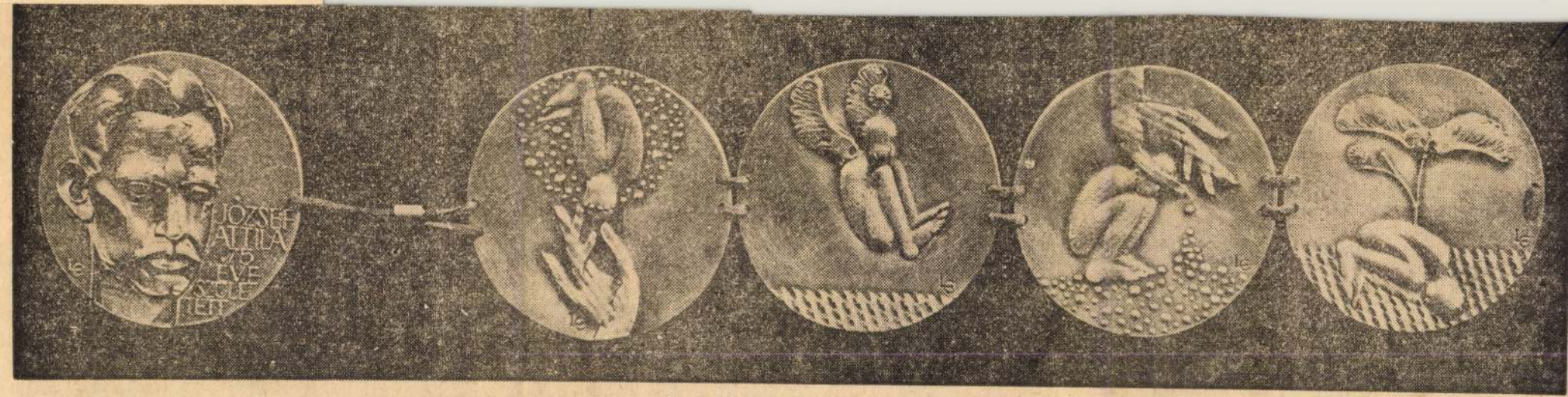

Ligeti Erika: Négysoros vers, keresztrímmel

mestert, s szinte minden, általa tárgyalt költővel, íróval rokonítja.

Egyéni elfogultságaitól később sem szabadul: mindenáron igazságot akar szolgáltatni szerinte nem eléggé értett vagy értékelt költőknek, íróknak. Nem rest még föltáratlan szépségekért alászállni Szép Ernő, Nadányi, Kassák, Jékely verseinek mélyrétegeibe; sok megfigyelése telibe is talál, de a buzgó bizonyításvágy itt-ott túlzásokra ragadja. Ottlik Géza helyét „adottságai" révén például Kafka, Musil, Joyce, Proust mellett jelöli ki, pedig bármilyen nagyszerű regény az Iskola a határon, a műfaj forradalmi megújításának lehetősége nem mutatható ki belőle. Örkény Istvánt Kafkából „vezeti le" Tandori, mint „legkisebb közös többis — a csodálatra méltó zongorakísérő, Yvonne asszony. Nélküle sem Rácz Aladár életműve, sem a róla szóló monográfia nem születhetett volna meg. Ő az, aki minden fényképnek, műsorlapnak, plakátnak, levélnek, kottakéziratnak és recenziónak tudja a történetét, s, aki e pályának csaknem nyilvános kibontakozása óta részese, ihletője, alkotótársa és gondozója. Nemcsak segített a művésznek átvészelni élete nehéz szakaszait, de — idejében gondolva a jövőre — az otthoni mikrofon és magnetofon gyakori bekapcsolásával átmentette Rácz Aladár előadóművészetének és tanításainak legalább szemelvényeit az utókornak.

Kroó György személyes élményekből csíráztatta ki a művész

Rácz Aladár játszotta el rajta világelsőként Bach, Couperin, Scarlatti és más régi szerzők billentyűs hangszerekre komponált műveinek egész sorát. Ő mutatott — máig érvényes — példát arra is, hogy kortárs-zeneszerzőket (Stravinsky, Kósa György) cimbalomművek alkotására lehet ösztönözni. A verbunkosok és magyarnóták cimbalmát — felesége közreműködésével — a klasszikus zenék rangos pódiumhangszerévé avatta. Ami a komponista *Bertha Sándor*nak és *Székely Imré*nek — sok-sok erőfeszítése ellenére — nem sikerült a múlt század második felében, azt ő fényesen megvalósította az előadóművészet terén. Annak idején a verbunkost és a magyarnótát még olyan mesterkedések árán sem lehetett komolyzenei hangversenyek műsortapasztó és ablakszigetelő egyszemélyben, ha saját háztartásáról van szó; de akkor sem megy a szomszédba, ha silány szénporból brikettet, konzervdobozból zongoralámpát, acéllemezből, huzalokból transzformátort és húrsodrógépet kell előállítani.

Rácz Aladár öntudatosan beszélt erről az ezermester-képességéről; sokoldalúsága és leleményessége hozzájárult megpróbáltatásai elviseléséhez. És, persze, egy-egy mecénás, jóbarát önzetlen segítsége; olyané, aki az egykori hatalom oldalán állva is minden lehetőt megtesz Rácz Aladár itthoni elismeréséért és professzori kinevezéséért (mint báró Villani Frigyes párizsi, majd római magyar követ), és olyanoké is, akik a másik, a Rácz Aladárral közös oldalon a barátság melegével s a

magyar történetére is kitekint. Kották, levélkéziratok és fényképek hasonmásai színesítik e kor- és társadalomrajzot is magábafoglaló monográfiát, amely a világ első olyan koncertcimbalmosát mutatja be, ki muzsikusként és emberként a legnagyobb magaslatokig jutott.

Kecskeméti István

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1980

Ligeti Erika

TÁRSADALMI SZEMLE

szobrászművész

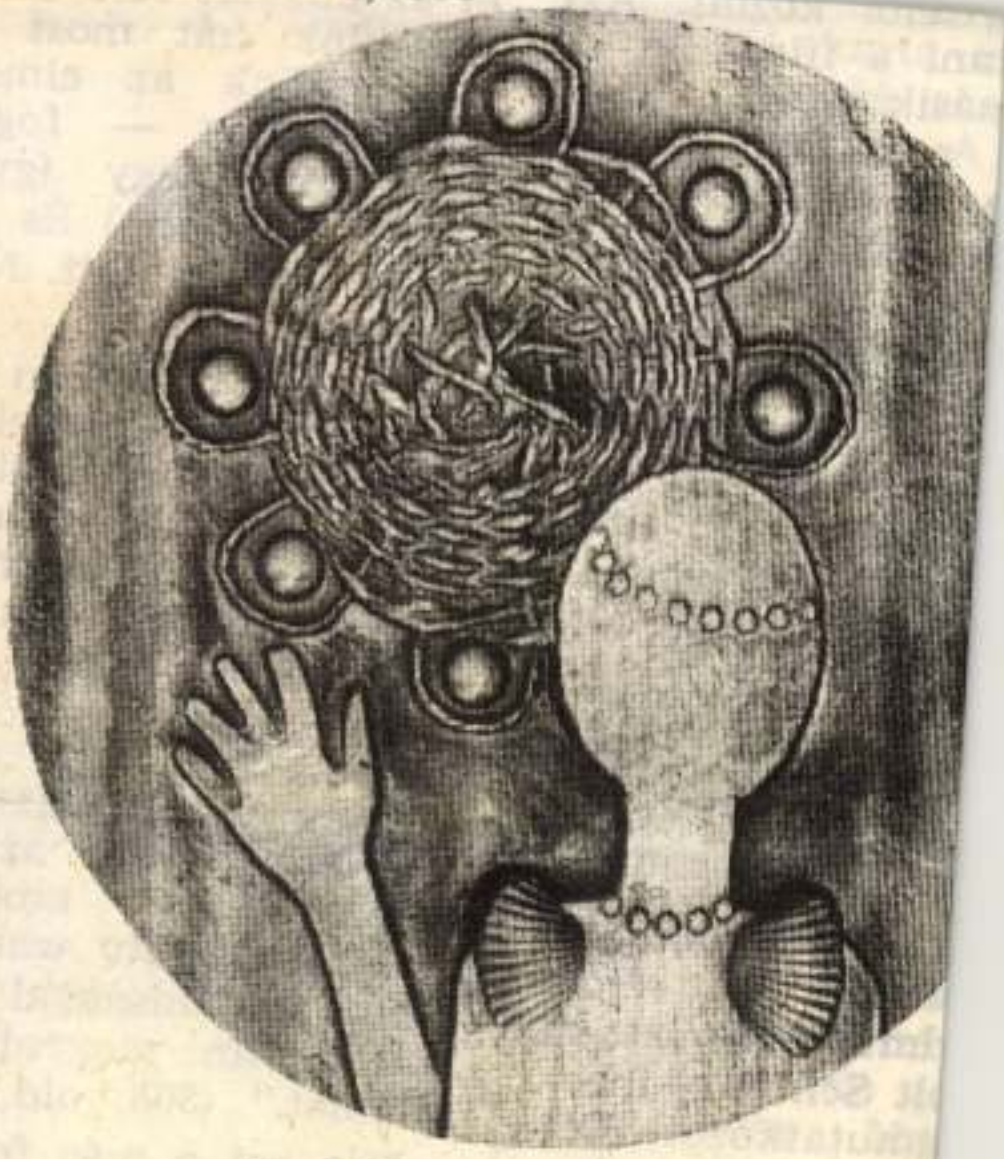

Ligeti Erika
„Minitextil" című éremsorozatából

Dr.

rózófiát a
e a sza-
irányt
mit En-
adiúton"
rácia fő-
e magát
ak egy-
az ki-
mis, azt
." (158.
szenve-
cba, az-
a lel-
ó, mint
chelling
Engels-
osult.

ból és
ár elsa-
bázist,
ng ideo-
ott En-
em ke-
csak

kezdjü
igyeke
gyako
akarjá
tunk."
dást",
muso

A
lődés
már
ahho
„...
tuda
maga
vább
rodalma felé, 1842 szeptemberében
túllépte a filozófiában az államhatárt:
„Az állam nem az *abszolút* szabadság
megvalósulása, aminek tartják... Az
igazi *szubjektív* szabadság, amely az ab-
szolút szabadsággal egyenjogú, más for-
mát kíván megvalósulásához, mint az
államot." (308. old.)

Míg ezt a más formát megtalálta En-
gels, rá minden eddigit hatványozottan

MŰSOR

DURKÓ ZSOLT: ELSŐ VONÓSNÉGYES

ELŐADJA A KODÁLY VONÓSNÉGYES

TAGJAI:

DUSKA KÁROLY

SZABÓ TAMÁS

FIAS GÁBOR

DEVICH JÁNOS

KURTÁG GYÖRGY: NYOLC DUO HEGEDŰRE ÉS CIMBALOMRA

ELŐADJA:

HEGYI ILDIKÓ

(HEGEDŰ)

FÁBIÁN MÁRTA

(CIMBALOM)

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

LIGETI ERIKA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

ÉS

NAGY B. ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1971. FEBRUÁR 5-ÉN, PÉNTEKEN

DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

MÉSZÖLY MIKLÓS

MŰCSARNOK, KAMARATEREM

LIGETI ERIKA

MEGHÍVÓ

50 fnyv 1

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 28

Ligeti Erika

Népújság Heves

Érmék és plasztikák kiállítása Egerben

Szeptember 15-én érem- és plasztikakiállítás nyílik az egri vármúzeumban. A tárlaton, amely három hétig várja a látogatókat, *Ligeti Erika*, *Csikszentmihályi Róbert* és *Asszonyi Tamás* munkáival ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A kiállítási anyag nagy részét már Egerbe szállították Szentendréről.

alkalmaz

8 fő konyl

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1971 ÁPR 28

Csongrádmegyei Hirlap

Ligeti Erika

[illegible] utolsó története[illegible]
VÉGE.

1021

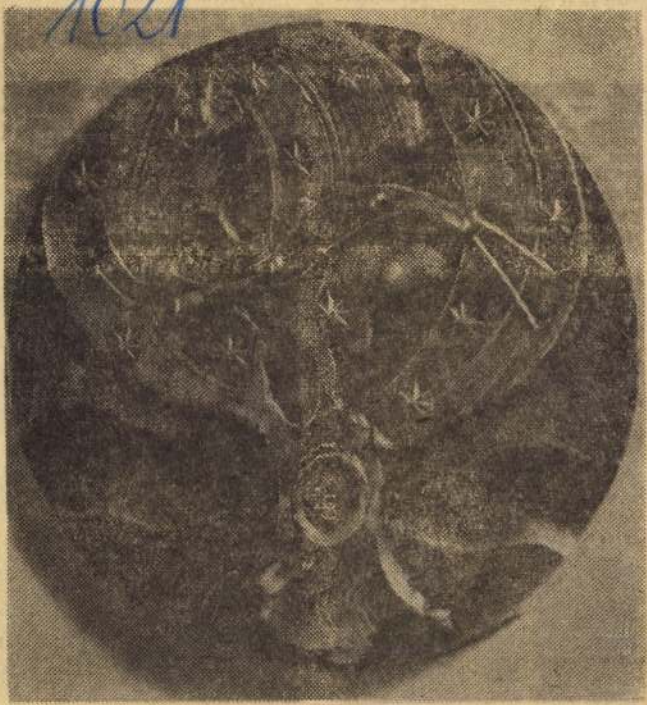

LIGETI ERIKA: ESTI TÁNC

nézhettek" az
Szontágh Ferer
székvezető egy

DR. RÁVNAY TA
1893 — Szeged,
gyász. A szegedi
kórtani Klinika
tási területe: Fog
megbetegedések
ságban. Börgümő
genesise. Kitüntetés: Munka Érdemrend arany fokozat (1963).

tüntetés: Vöröskereszt Érdemjel tiszti keresztje. Hódmezővásárhely város díszpolgára.

DR. VILMON GYULA. (Alsóhámor, 1897 — Budapest, 1966). A szegedi Egészségügyi Szervezés-

DR. KÖSZEGI DÉNES. (Nagyla 1888 — Szeged, 1970). A szege Gyógyszerészi Vegytani Intéz

A helyzet szerdán

◆

Az országgyűlési képviselőknek elég hajszás és változatos napjuk volt. Megkezdték a kormánynak adandó felhatalmazás vitáját, kimondták, hogy az uzsorabíróságok felállítását elrendelő törvényjavaslatot *sürgősen* tárgyalják és így az igazságügyi bizottság röglön összeült, míg fenn, a képviselőházi teremben az interpellációk peregtek és bukdácsoltak. Délután négy órára pedig összehívták a külügyi bizottságot is, hogy meghallgathassa *Molnár* Erik első külügyminiszteri beszámolóját a törvényhozók előtt. A kormány belgrádi útjának diplomáciai vonatkozásairól és *várható fejleményeiről* beszélt.

Ilyen zsúfolt és hosszú program mellett nem csodálhatjuk, hogy a parlamenti büfé konyhájában *méterszám* sütötték a rétest. Íme a hitelesített adatok: *öt méter a káposztásból, tizenegy méter az almásból.* Közölhetjük azonban, hogy a duplája is könnyen elfogyott volna, mert a híres-nevezetes parlamenti rétes a képviselői mandátummal járó kellemességek legnagyobb vonzerejű csoportjába tartozik.

◆

A felhatalmazás vitája természetesen elsősorban pénzügyi kérdések körül forgott. *Vajda* Imre előadó bankjegyforgalmunkról és nemzeti jövedelmünkről mondott egyes adatokat, *Barankovics* István hosszú felszólalása ugyancsak a szakszerűség síkján maradt.

Az interpellációk közül *Lévay* Zoltáné a tankönyvkiadásról és az amnesztiáról elindította a közbeszólások hullámát; *Kunszery* Gyula a latin oktatás védelmében vágott ki formás és tanári lelkiismerettől átfűtött interpellációt a kultuszminiszternek címezve. Stílusosan latin idézettel fejezte be: *Quo usque tandem*... Csak éppen Catilina neve maradt el az idézetből és így fennáll a kérdés, hogy *ki* él vissza türelmünkkel...

Az uzsorabíróságok felállítására vonatkozó törvényjavaslatra a sürgősséget hajszálhíján *nem* szavazták meg. Kétharmados többségre volt ugyanis szükség és a kétharmadot mindössze két szavazattal haladták meg. Ezt is csak az tette lehetővé, hogy néhány ellenzéki képviselő szavazás előtt *tapintatosan* elhagyta a termet.

◆

Miután azonban a sürgősséget kimondták, csütörtökön a házszabályok értelmében *nyolcórás ülésen* fogják letárgyalni az igazságügyi bizottság gyorsforralásán keresztülment törvényjavaslatot az új laikus bíráskodás életbeléptetéséről. Tekintettel a hosszú ülésre, talán pontosan is kezdik, mert mostanában az országgyűlés tanácskozásait ritkán nyitják meg a napirenden szereplő időben. Tíz óra helyett inkább tizenegy felé kezdődik. Így tagadhatatlanul elvonnak perceket vagy félórákat a házszabályszerűen megszabott tárgyalás idejéből.

A folyosón valaki hivatkozott is *Gaal* Gasztonra, aki konok ember létére, házelnök korában sem ismerte a lazaságot és nem tágított attól, hogy az ülést percnyi pontossággal tíz órakor megnyissa. *Az ország pénzéről* van szó — szerette mondogatni az angol közmondás értelmében —, a munkaidőből nem lehet engedni. (Ámbár az ország pénzére éppen akkoriban, vagy mondjuk: akkor sem vigyáztak túlzottan kínos precizitással.) De Gaal Gaszton az a gőgös fajta volt, aki a maga etikáját mindig függetleníteni tudta a környező világtól. Egyszer megtörtént, hogy tíz órakor egy lélek sem volt a teremben, még a soros jegyző sem érkezett be, csak egy árva szál ujságíró ült a karzaton. Gaal Gaszton mégis szálfaegyenesen felment az elnöki emelvényre és megrázta az elnöki csengőt:

— *T. Ház! Az ülést megnyitom.*

Szerencsére senki sem volt benn, aki a — határozatképesség megállapítását kérhette volna. Mert csavaros dolog az a Házszabály!

◆

Nagy Imre házelnök elrendelte, hogy a választási bíróságot telepítsék ki a parlament épületéből. Rengeteg helyet foglal el a valósággal vagóniételekben beszállított peticiós anyag. Az első ülése után máris kilakoltatott választási bíróság valamelyik, SZEB által kiürített helyiségbe költözik. Bezzeg nem volt ily probléma a régi időkben, amikor előbb a Kúria, majd a Közigazgatási Bíróság — e legmagasabb és legfüggetlenebb bírói testületek — tanácsai ítélkeztek ezekben az ügyekben. A peticiók bírósága akkor nem volt ágyrajáró, hanem saját összkomfortos helyiségében úr volt a saját portáján.

◆

Veres Péter leánya szerdán reggel egészséges leánygyermeknek adott életet. Így lett a honvédelmi miniszter négyszeres nagyapa. 1848-ban Mészáros Lázár tábornokot hívták haza Olaszországból hadügyminiszternek. Kevesen ismerték itthon. Deák Ferenc megkérdezte tőle bemutatkozásakor:

— Aztán legalább nős ember vagy-e, vannak-e fiaid?

— Agglegény vagyok — szégyenkezett Mészáros.

— Ördög vitte el azt a hadsereget — vágta rá Deák —, ahol még a legfőbb katona se szolgáltatja be a maga ujoncjutalékát.

Bizonyára Veres Péter honvédelmi miniszter is jobban szeretett volna fiú-unokát: eggyel több honvédnek valót!

◆

Horváth Zoltánt, a *Világosság* főszerkesztőjét autóbaleset érte: arcát tizenegy öltéssel varrták össze. A parlamenti büfében egy ujságíró így szólt rá:

— Csak nem párbajoztál?

— Úgy-e, szeretnéd, ha egy bolsi párbajozna?

— Mióta vagy bolsi?

— Nem vagyok bolsi — jelentette ki Horváth —, csak azt híresztelik rólam.

— Nem zörög a haraszt... — sutyogta halkan egy asztaltárs.

Az uzsorabírósági törvényjavaslat

Rics István igazságügyminiszter — mint jelentettük — beterjesztette az uzsorabírósági különtanácsokról szóló javaslat tárgyalását. A javaslat 12 paragrafusra oszlik:

Őstermelőknek saját termelvényeik tekintetében elkövetett cselekménye csak abban az esetben tartozik a különtanács hatáskörébe, ha a cselekmény tárgyát kitevő termelvény értéke az *ötezer forintot meghaladja.* Az uzsorabírósági különtanácsot az ítélőtáblák székhelyén állítják fel, de az igazságügyminiszter elrendelheti uzsorabíróságnál különtanács alakítását.

Az uzsorabírósági különtanács öt tagból áll, elnöke az igazságügyminiszter által kijelölt ítélőbíró, tagjai pedig a jegyzékbe felvett munkások közül sorshúzás útján háromhónapi időre kijelölt munkásbírák. A budapesti ítélőtábla területén működő legalább 2000 munkavállalót foglalkoztató minden ipari üzem, továbbá a többi ítélőtábla területén működő legalább 500 munkavállalót foglalkoztató minden ipari üzem üzemi bizottsága a törvény hatálybalépésétől számított 15 nap alatt, a következő években minden év december 15-éig száz munkavállalóként testimunkában foglalkoztatott munkavállaló nevét tartalmazó jegyzéket állít össze. Csak olyan munkások kerülhetnek a jegyzékbe, akik magyar állampolgárok és 26-ik életévüket betöltötték. A munkásbírót bírói működésének tartama alatt munkabérével azonos összegű díjazás illeti, ezenfelül a népbírákkal azonos napidíjban is részesül. Az uzsorabírósági különtanács az 1896. évi bűnvádi perrendtartás alapján működik, a tárgyaláson döntés előtt a tanács mindig *köteles szakértőt is meghallgatni*, ami zárt tárgyaláson is történhet. A terhelt által alkalmazott ellenőrző szakértőt is meg kell hallgatni. Az uzsorabíróság különtanácsa határozatai ellen *perorvoslatnak nincs helye.* Ujrafelvétel esetén az első eljárásban résztvevő bírák nem vehetnek részt. Ha az uzsorabíróság különtanácsa *halálbüntetést* állapít meg, azonnal határozni kell abban a kérdésben, hogy az elítéltet kegyelemre ajánlja-e, vagy sem.

Az országgyűlés tudósításának folytatása az 1. oldalról

mos — már alaposan megvitatott — érv szól. A latin nyelv formális képző ereje, a modern európai nyelvek tanulásának megkönnyítése, az egyház nyelvének és a magasabb tudományok terminológiájának megértése stb. Ezekkel az érvekkel most nem akarok részletesebben foglalkozni, csak két kevésbé közismert érvre akarok hivatkozni. Az egyik az, hogy *demokráciánk* fejlődésének elsőrendű közérdeke az eszmék zürzavarának megszüntetése, a *fogalmak tisztázása.* Ez pedig alig képzelhető el bizonyos fokú latin — sőt görög — nyelvi tudás nélkül, mert hiszen a legtöbbet vitatott (és félreértett) fogalmak — *demokrácia, nacionalizmus, szocializmus, reakció* stb. stb. — mind, mind latin-görög eredetűek.

A másik szempont pedig: *sajátos nemzeti műveltségünk,* amely 900 esztendeje, amióta csak beléptünk az európai népek közösségébe, át és át van itatva latinitással.

Szent István a *latin kereszténység* áramkörébe kapcsolta be a magyarságot, *Mátyás* alatt a latinitás *reneszánszának* üdítő hullámai locsolták kultúránkat, a *reformáció* idején is a latin formák — az olasz eredetű unitarizmus, s a francia kálvinizmus erősödött meg hazánkban, irodalmi reneszánszunk a XVIII. század végén a *francia* felvilágosodásból táplálkozott és legújabbkori irodalmi fellendülésünk vezérférfiai a Páris-járó Ady Endre s a neoklasszikus Babits Mihály voltak. Aki tehát latinellenes intézkedéseket hoz, az nemcsak az európai műveltséghez fűződő szálainkat lazítja, hanem megtépdesi sajátos nemzeti műveltségünknek éltető gyökérszálait. Aki tehát latinellenes, az tudva vagy tudattalanul: magyarellenes. Nem szeretném ez utóbbival vádolni kultuszminiszterünket, s így hajlandó vagyok feltételezni, hogy a kifogásolt rendelkezést kényszerítő körülmények hatására hozta meg. Ilyenként emlegetik a megfelelő tanerők hiányát, minek következtében nem lehet mindenütt keresztülvinni a fakultatív latin-oktatást. De véleményem szerint helytelen az az álláspont, hogyha nem lehet mindenütt, akkor ne legyen sehol sem. A kultuszminiszter feladata gondoskodni a latin tanítást gátló körülmények eliminálásáról, nehogy egy következő felszólalásomat az ismert cicerói felkiáltással kelljen berekesztenem: «Quo usque tandem abutere patientia nostra?»

Pothornik József (mkp) interpellációjában kérte, akadályozzák meg a nagyvagyonoknak az országból való kicsempészését. Például az egyik Hatvany báró, Klein Pál igazgató, Rosti Géza, a Papíripar igazgatója és mások, különböző manipulációkkal igyekeztek vagyonokat menteni külföldre.

Kovács Béla (mkp) az ország kézműves iparosságának hitellel való ellátását sürgette. Kovács Béla második interpellációjában a kézműiparosság munkával és megrendelésekkel való intézményes ellátását kérte. Egyes minisztériumi tisztviselők a versenytárgyalásokon megmondják a protekciósoknak, hogy milyen ajánlatot adjanak be. Azért nem kap munkát a kisiparos. A szakképzett kisiparosokat gyárakba akarják kényszeríteni munkásnak.

Hajdu Ernőné (szdp) az igazságos áru- és anyagelosztás érdekében interpellált. Pontrendszer bevezetését és kötött gazdálkodást sürgetett.

Hegymegi Kiss Pál (pk) interpellációjára halasztást kért.

Vándor Ferenc (mfp) Budapest és környéke közellátási helyzetét ismertette.

Zentai Béla (mkp) kérte, hogy a gyári újítók jutalmai ne essenek megadóztatás alá.

Iku Pál (mkp) a tőkések elleni további intézkedések szükségességét hangoztatta, hogy a hároméves terv végrehajtásában fennakadás ne legyen.

Kántor József (dnp) arról interpellált, hogy a vetőmageloszlásnál sérelmek érték a parasztságot. Az alsó Dunántúlon kevés vetőmagot kaptak.

Kántor József (dnp) második interpellációjában azt kérdezte: Milyen intézkedést óhajt tenni a földmüvelésügyi miniszter a mezőgazdasági szakoktatás fejlesztésére. Semilyen kontárkezek ne nyuljanak a földhöz. (Közbeszólás az ellenzéken: Államtitkárok sel!)

Pardy Ferenc (mfp) a kubikusok helyzetéről beszélt. Szentesen 1500 ember van munka nélkül. A munkában állók igen sokszor nem kapják meg hetibérüket. Naponta levonnak a bérükből OTI-járu'ék címén 2.60 forintot, pedig ezt a munkaadónak kellene fizetni.

Bodnár Károly (mfp) a tiszaföredi örtözőberendezés kibővítését kérte.

Bodnár Károly (mfp) a pénzügyminiszterhez intézett második interpellációjában a szolnokmegyei adóbehajtás különböző visszásságait tette szóvá. Bodnár Károly harmadik interpellációjának elhalasztását kérte.

Az ülés este félhét órakor ért véget.

A belpolitika hírei

Balogh István, a Független Magyar Demokrata Párt elnöke, szerdán délben egyórás kihallgatáson jelent meg *Dinnyés* Lajos miniszterelnöknél.

A Szociáldemokrata Párt vezetősége és a képviselői csoport szerdán délelőtt hosszas megbeszélést folytatott.

Buchinger Manó, a Szociáldemokrata Párt egyik régi vezető tagja, *Ágoston* Péterné társaságában szerdán délután Bécsbe utazott, ahol résztvesz az osztrák szociáldemokrata párt ezévi kongresszusán.

A Polgári Demokrata Párt intézőbizottsága kedden délután foglalkozott a párt által benyujtott petició kérdésével és elhatározta, hogy *visszavonja a peticiót.* A PDP közleményében megállapítja, hogy az ország mai súlyos helyzetében nem kívánja, hogy új választással a köznyugalmat fölzaklassák, de annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy ezt a lépést, ugyanez indokból, a többi pártok is követni fogják.

Az önellátóknak is be kell adni fölösleges lisztkészletüket

Megírtuk, hogy a polgármester elrendelte Nagy-Budapesten a felesleges lisztkészletek beszolgáltatását. Féleérétésre adott okot, hogy a hivatalos rendelet szerint 1948 augusztus 1-ig terjedő időre minden személy *55 kiló lisztet tarthat meg.* Ez az 55 kilós mennyiség úgy jön ki, hogy 5 kilót mindenki jogosult megtartani a jegyre való jogosultságtól függetlenül. A hátralévő 10 hónapra pedig személyenként és havonként 5 kilót számítanak, így a *nem önellátó személyek* jövő év augusztus 1-ig *55 kiló lisztet* tarthatnak meg, a többit be kell szolgáltatni október 31-ig. Az 5 kiló tartalék leszámításán kívül minden 5 kiló liszt után *egyhónapi lisztjegyet kell beadni.* Akinek rövidebb időre van meg a lisztjegye, annak terhére elöjegyzik a megtartott lisztkészletre eső jegyeket és *a kiosztásnál azokat visszatartják.*

Az *önellátók*, akik lisztjegyeket leadták és hatósági engedéllyel gabonát, illetve lisztet szereztek be, azok a *készletüket megtarthatják*, de az engedély keltétől október végéig számított időre kötelesek *havonta 6 kiló lisztet beszolgáltatni.* Ezt a mennyiséget azon az alapon állapította meg a hatóság, hogy az önellátók a részükre engedélyezett lisztből *az elmult idő alatt havonta ekkora kvantumot elfogyasztottak.*

EZT KÉRJE MINDENÜTT!
Kapható 1 ezenként kihúzható csomagolásban is, gumirozott széllel

TOVÁBB
Pálóczi-Horváth:
BYRNES
lelepezi Amerikát
Vásárhelyi Miklós:
Miért kapott Saragat
150.000 dollárt?
MEGJELENT A
TOVÁBB
LEGÚJABB SZÁMA
ÁRA: 1.— FORINT

KÉT ÚJ MAGYAR KÖNYV
Láng György
Szív és saxofon
„Tamás Templom karnagya" szerzőjének új, lélekbemarkoló regénye Beethoven és a jazz hiveinek drámai küzdelméről, a pénz és érzékiség kereszttüzében.
Igazi nagy könyvsiker!
Nagy Béla
Hogyan készül
Az ifjúság tanulságos és lebilincselően szórakoztató könyve korunk ipari vívmányairól, a jelen és jövő technikájáról.
Számos illusztrációval!
Kötve 40.— ATHENAEUM Kötve 28.—

25 ÉV ÓTA
áll felelnek rendelkezésére a
BOROS
hirdetőiroda
Budapest, VI., Andrássy-út 54.
Telefon: 120—200.

Mechanikai szövőüzem
bérben keresteti.
Esetleg külön gépet is
bére nők.
Részletes ajánlatot „Részletes gépiberendezés leírása" jeligére Patakhoz, VI., Bajcsy-Zsilinszky-út huszonkilenc.

FELHIVÁS!
Ügyfelem átveszi dr Györffy Andrásné Budapesten, V., Arany János-utca 28. sz. alatt lévő textilkereskedését.
Hitelezők 3 napon belül jogvesztés terhével jelentsék be követelésüket nálam.
Dr SZESZLÉR HUGÓ ügyvéd, Bpest, V., Pannónia-utca 15.

A HAJSZA
Főszereplői:
LUCIEN COEDEL
LOUIS SALOU
JANY HOLT. A
HAJSZA
az izgalmak filmje. A
HAJSZA
c. film mától megy a
ROYAL APOLLO
és az
ATRIUM-ban
Mindenki megnézi a

HAJSZA
című filmet.
A kísérőműsorban „VARÁZSDAL". Új színes trükkfilm.

Elsikkasztották a pénzt, tüzelő nélkül maradtak az Illetményhivatal tisztviselői

Rövid rendőrségi hír számolt be arról, hogy nagyszabású sikkasztás miatt őrizetbe vették *Kádár* Ferencet, az Illetményhivatal tisztviselőjét. Kádár a hivatal 400 alkalmazottjától többszázezer forintot vett át még tavasszal tüzelőbeszerzés céljaira. A tüzelőt nem szállította le, s mintegy 80.000 forintot elsikkasztott. A rendőrségi kihallgatáson az is kiderült, hogy 1946-ban a rendőrség alkalmazásában állt, s onnan fegyelmi úton bocsátották el. A választáson *Kádár* a Radikális Párt képviselőjelöltje volt, s mint ilyen ma is a párt egyik pótképviselője.

Az Illetményhivatal vezetője *Simor* István osztálytanácsos arra a kérdésre, hogyan alkalmazhattak egy más hivataltól fegyelmi úton elbocsátott embert, mivel szolgált rá az illető arra a bizalomra, hogy a hivatal tisztviselőinek tüzelőbeszerzését intézze és miért nem ellenőrizték a hatalmas összegek kezelését, azzal válaszolt, hogy ebben az ügyben csak a pénzügyminisztérium illetékes nyilatkozni. Miniszteri engedély nélkül sajtónak nyilatkozatot, felvilágosítást nem adhat.

A pénzügyminisztérium sajtóosztálya érdeklődésünkre a következő nyilatkozatot adta:

«Az Illetményhivatal alkalmazottai között Kádár Ferenc, a hivatal egyik szerződéses ideiglenes alkalmazottja, tüzelőanyagbeszerzési akciót kezdeményezett. Az ezzel kapcsolatban hozzá befolyt összegek egyrészével nem tudott elszámolni és a megrendelt tüzelőanyagot is csak részben szállította le. A károsult tisztviselők panaszára a hivatal bűnvádi feljelentést tett ellene, amelynek eredményeképpen Kádár Ferencet a rendőrség őrizetbe vette. A pénzügyminisztérium ezzel egyidőben elrendelte nevezett azonnali elbocsátását és az akció kivizsgálására bizottságot küldött ki.

Értesülésünk szerint Kádár családja kilátásba helyezte, hogy a károsultak igényét záros határidőn belül teljesen kielégítik.»

Ezzel szemben a károsultak, akik *félve a fegyelmi büntetéstől és állásvesztéstől*, az ügyről beszélni nem mernek, csupán panaszkodnak s ebből az alábbiakat jegyeztük meg:

— Először is — mondották — nem igaz az a megállapítás, hogy a képviselőjelölt sikkasztó saját szakállára kezdeményezte a tüzelőbeszerzési akciót. *Ilyen akciót a hivatal vezetőinek hozzájárulása nélkül senki sem kezdhet.* Ellentmond ennek az is, hogy a pénz befizetését kérő körözvényt tavasszal *az egyik hivatalvezető írta alá*, s ez többünknek birtokában van. Ugyancsak birtokunkban van az a szeptember 20-a körül kiadott körözvény, ugyancsak egyik vezetőtisztviselő aláírásával, amelyben kérik a még be nem fizetett összeg sürgős befizetését. Ezután derült ki a sikkasztás. És most *senki sem akarja vállalni a felelősséget.*

— Mi a hivatalos körözvények után meg voltunk győződve arról, hogy *Kádár a hivatalvezetőinek megbízásából működik.* Hiszen egyénileg senki sem bíz meg minden biztosíték nélkül valakit, hogy befizetett pénzét hónapokig kezelje.

— A hivatal vezetőinek ismernie kellett volna *Kádár* előéletét. S ha mint ideiglenes alkalmazottat megfelelőnek tartották arra, hogy a fa beszerzését intézze — amit a kibocsátott hivatalos körözvények is bizonyítanak —, viseljék is a felelősséget.

— Az Illetményhivatal hivatásos beszerzőcsoportja többször tiltakozott a hivatal vezetőinél *Kádár* külön tevékenysége ellen.

— Úgy tudjuk, a hivatal szakszervezeti csoportja is többízben felhívta a figyelmet Kádár fa-ügyletére, azonban eredmény nélkül.

— Minket nem elégít ki az, ha a pénzügyminisztérium most elbocsátja *Kádárt* és kijelenti, hogy értesülése szerint *Kádár* családja *kilátásba helyezte*, hogy a károsultak igényét záros határidőn belül kielégíti, ezt a pénzügyminisztérium intézze el *Kádár* családjával, nekünk pedig szerezzen fát.

— Számtalan ember van közöttünk, aki két-három havi fizetésének megfelelő összeget fizetett be, mert hozzátartozóinak is ez úton akart tüzelőt beszerezni. Ezeket a sikkasztás teljesen tönkretette.

Az Illetményhivatal tisztviselői nagyrészének 200—300 forint havi fizetése van, akik utolsó filléreiket áldozták a téli tüzelőjükre, s most teljes kilátástalansággal néznek a tél elé.

H. B. D.

Klemperer estéi

A vendégszereplést indító matiné élményeiről kritikai dicshimnuszt hallattunk. A négy operaelőadás és a búcsúestnek hirdetett hétfői hangverseny kapcsán, hogy hosszú idő után újra nagy, *világviszonylatban nagy* dirigens állt együtteseink élére, az ostrom utáni zenéket *eredményeiben különböző* fontos állomásának méltatása következik. Olyasmit éreztünk, mint amikor a bunker áporodottsága után levegőre kerültünk. Az, hogy a termetes növésű *Klemperer* Ottót kikezdte az idő, meglátszik a dirigens-pálcát kezéből kiütő, csaknem végzetes betegség súlya, csak növeli tiszteletteljes rokonérzésünk. Eszközei korlátozottak, de van benne valami, ami az utolsó leheletig ellenáll a rombolásnak ami első pillanatra elárulja az oroszlánt s olyanokkal is megérteti magas, nemes intuícióit, akik a Pestre mindössze párszor látogatott, de annakidején is jelentős tettet, a *II. Bartók-zongoraverseny* bemutatást véghezvivő s így érthetően szívünkbe zárt mestert most halihatták először.

Operaházi szerepeltetése biztatás a direkció részéről. *Tóth* jószándékában eddig sem kételkedtünk, csak mint tipikus fellegjáró adós a tettel. Most, hogy akar valamit, kötelességünk segíteni jóratörekvését. A gesztus elismerése mellett nem hallgathatjuk el, hogy amint Dalszínházunk sem az, ami hajdan *Kerner*, *Mahler* legendás *Szöktetés*, *Varázsfuvola*, *Don Juan* előadásait produkálta, az öregedő, rokkant *Klemperer* sem alkalmas a mindent előlről kezdő, hatalmas energiát követelő kultúrmunkára. Torzón is dísz, ám nincs torony, hol csúcs lehetne. Az operai reorganizáció különben sem, vagy nem *csak* karmesterkérdés. Nekünk ekeszarvát jól megmarkoló szántóvetőre van szükségünk, s ő nem tanítómester ma már, vagy ha igen, olyan magas fokon, hogy nem kamatoztathatjuk.

Nem lehet máról holnapra, különösen nem ilyen színpadi garniturával, tökéletes *Don Juan*, *Così* előadás. Csodát nem is vártunk. Ami meglepetés, a *zenekar*. Meglévén a *Ferencsik* kivételével karmestereinknél hiányzó tekintély, *Klemperer* rossz manualitásával is fascinálta muzsikusait. Először éreztük az orkeszter szorgalmas stúdiumontúli aktív együttérzését. Milyen cúggal indult a *Don Juan*. A remek tempókat diktáló *Klemperer* nem tölti csordultig költői beteljesüléssel a műalkotást, kínos recitatívókat produkál, de megmutatja az ígéret földje tiszta perspektíváját, friss levegőt hoz a nálunk jobban beállított *Così* taktusaiban. Hogy vasárnapra minden helyzet ily magától értetődő, abban *Nádasdy* sokat kerekítő rendezésének is része van. Az énekesekből *Klemperer* ugyan tulásuk javát váltotta ki s azokat is közelebbhozta a stílushoz, akik messze állottak, itt van hiányérzetünk. Az éles *Rigó*, a nyers *Reményi*, a súlyos *Losonczy*, a magasságban nem kielégítő *Székely* nem *Mozart*, *Osváth* műhangokat, *Rösler* még azt sem hallat. Egy évben sem szabadna annyi csúnya, hamis, torkoló hangnak esnie, mint amennyit a *Don Juan* félórája produkált. A másodszor biztosabb *Gyurkovics* Zerlinája lényegre talált. Örömünk telt *Maleczky* Alfonzójában. *Neményi* és a szívesen hallott, rendkívül stílusbiztos *Harlász* között nem ellentét, hanem különbség van, de ez aztán mélyreható. A tanulságot *Goethe* summázza: *Nem kell mindjárt magának Szent György lovagnak lenni, hogy Szent György-lovagok lehessünk.*

A hangversenyen, ahol szándékait nem keresztezték a színpad kedvezőtlen körülményei, *Klemperer* muzsikálása töretlen fényben ragyogott. A kis *Mozart* Serenata notturna édes, de nem enyhíti a *Brandenburgi verseny* elmaradása fájdalmát. A hangban is két énekesnőre szétváló, drámai erővel adós *Báthy* Anna poétikus tolmácsa *Mahler* megkapó *Lieder eines fahrenden Gesellen* ciklusának. Beteljesülés az *Eroica*. A kissé szürke, csúf kürt hangzásával szisszegtető *Fővárosi Zenekar* oboása ugyan még nem az igazi, de javult. *Mozarttal* szólva: *„Akinek ennyi jó kevés, azt érje gáncs és megvetés!"*

Gaál Endre

Bosznai Péter gazdálkodó iparost, a kisgazdapárt pestmegyei titkárát a Sipos Zoltán elnöklete alatt működő ötöstanács izgatás bűntette miatt ötévi börtönre ítélte.

Hat ország rendőrsége nyomoz a Prágában leleplezett nemzetközi bűnszövetkezet ügyében

Prágából jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

A csehszlovák fővárosban leleplezett prágai bűnszövetkezet ügyében a prágai rendőrség folytatta a gengszterbanda vezetőjének, *Sator* Istvánnak kihallgatását. A csempészéssel és feketekereskedelemmel foglalkozó bűnszövetkezet tevékenysége behálózta csaknem egész Európát. A bűnszövetkezetnek chicagói mintára megszervezett és felfegyverzett fiókjai voltak Magyarországon, Ausztriában, Svájcban, Franciaországban, Lengyelországban, Csehszlovákiában és máshol.

A Prágában letartóztatott gengszterek vallomásukban elmondották, hogy Sátor István sohasem mutatkozott cinkosai társaságában, sőt cinkosait nem is ismerte. Sátor rejtjelezett táviratok útján küldte utasításait az egyes fiókok vezetőségének. Sátor csupán a még sötétben lévő barátnőjével érintkezett. Az ő tanácsát minden nagyobb vállalkozás előtt meghallgatta; ő tanácsolta Sátornak azt is, hogy Csehszlovákiába jöjjön, ahol azonban már az első nap letartóztatták. Az ügyben letartóztatottak száma szerdára kétszázra emelkedett. Javarészben kereskedőkről és trafikosokról van szó, akik feketepiacon csempészett árut vásároltak a gengszterektől. Az őrizetbe vett személyek között van Viktor *Arnold* lettországi német, aki amerikai katonai egyenruhát viselt és így akarta a hatóságok éberségét kijátszani, továbbá egy bolgár állampolgár, akinek lakásán a bűnszövetkezet tagjai haditanácsaikat tartották, egy ukrán emigráns és egy jugoszláv.

A csehszlovák sajtó közlése szerint az üggyel kapcsolatban a budapesti, bécsi, zürichi, varsói és párisi rendőrség is számos letartóztatást eszközölt. Párisban letartóztatták *Sátor* Pált, a bandavezér fivérét, aki a franciaországi fiók munkáját irányította. Sátor Istvánnak a még rendőrkézre nem került barátnője hír szerint Szlovákiában bujkál.

Ítélettel lezárult az összeesküvési perek utolsó fejezete

Az az összeesküvési bűnügy, amelynek vádlottjai dr *Varga* László egyetemi tanár és negyven társa volt, szerdán reggel ítélettel befejeződött. Ezzel *az összeesküvési perek utolsó fejezete is* véget ért. *Olti* Vilmos tanácselnök hirdette ki a vádlottak között a népbíróság különös ötöstanácsának népítéletét a demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedés előmozdításának bűntettében, a szervezkedésben való tevékeny részvétel bűntettében, továbbá a feljelentési kötelezettség elmulasztásának vétségében és a népek háborúutáni békéjének, vagy együttműködésének megnehezítésére, illetve megrontására alkalmas cselekmény bűntettében. Ezért dr *Lengyel* József miniszteri osztálytanácsost és *Szepesi* Tibor nyugalmazott Hangya cégvezetőt fejenként tízhónapi börtönre, dr *Kupa* László törvényszéki bírót, *Bartha-Szabolcs* gyártulajdonost és dr *Sipos* Gyula ügyvédet egy-egyévi börtönbüntetésre, dr *Kádár* Géza külügyi segédtitkárt és *Bartha* Gyula főszerkesztőt kilenchónapi börtönre, *Bokor* Béla külügyi osztálytanácsost nyolchónapi börtönre, *Lukács* Imre vámszaki tanácsost és *Biró* László műszaki tanácsost hathónapi börtönre, *Somogyi* László mérnököt kétévi fegyházra, *Borbély* Kálmán MÁVAG vezérigazgatót és *Rimóczy* György MÁVAG igazgatót háromévi fegyházra, *Lipcsei* László ügyvédet négyévi kényszermunkára, *Balogh* Gyula gépészmérnököt és *Széles* István MÁVG titkárt hathónapi fogházra, *Hadházi* Sándor mérnököt, *Kovács* László mérnököt és *Fekete* Béla Beszkárt tisztviselőt kéthónapi fogházra, *Kovács* Jenő főmérnököt, *Baksa* István Beszkárt irodavezetőt háromhónapi fogházra, *Szegedi-Varga* Géza Hangya cégvezetőt és *Fekete* Zsigmond MÁVAG intézőt egyhónapi fogházra, végül *Fehér* Tamás ciszstercitarendi gimnáziumi tanárt hathónapi börtönre ítélte. *Varga* László egyetemi tanárt és társait az ellenük emelt vádak alól felmentette és többek ügyével nem is foglalkozott, mert a vádat a népügyészség közben elejtette.

Megnyílt a bolgár fényképés grafikai kiállítás

A *Károlyi-palotában* szerdán ünnepélyes keretek között nyitották meg a *bolgár fényképés grafikai kiállítást*. Megjelent *Dinnyés* Lajos miniszterelnök, *Dimitrov*, a Magyar-Bolgár Társaság főtitkárának megnyitó szavai után Dinnyés Lajos miniszterelnök mondott hosszabb beszédet. Igaz baráti érzésekkel üdvözölte a bolgár népet, amelynek szelleme és történelme sok rokonvonást mutat a magyar néppel. A kiállítás gazdagsága, színessége meggyőző bizonyítéka a bolgár kultúra magasabbrendűségének. Konkrét haszna ennek a kiállításnak az, hogy megindítja a szellemi vérkeringést a két ország között. Külön üdvözölte a miniszterelnök a személyesen jelenlévő *Belov*, *Kuljekov* és *Mirtinov* bolgár írókat.

Razzia a baromfikereskedőknél és a luxus-csemegeüzletekben

A gazdasági rendőrség árellenőrző razziát tartott a baromfikereskedőknél és piaci baromfiárusoknál, hogy az indokolatlanul drága baromfi árát csökkentsék. A razzia során őrizetbe vették *Haász* Aladár Wesselényi-utcai és Schréger Károly Akácfa-utcai nagykereskedőket, akik számlázás nélkül, a megengedettnél magasabb áron nagy tételekben árulták a baromfit. A gazdasági rendőrség az ellenőrzés után összehívta a nagykereskedőket, hogy közös megbeszélésen megalakítsák a baromfinagykereskedők munkaközösségét. A megalakult munkaközösség feladata az lesz, hogy megakadályozza a kereskedők között elterjedt egészségtelen versenyt. Irányárakat állapítanak meg és az irányáraknál magasabban nem vásárolhatnak a kereskedők a termelőktől.

Ugyancsak nagyarányú árellenőrző razziát tartott a gazdasági rendőrség a Belváros, a Szent István-körút és a Nagykörút csemegeüzleteiben is. Felülvizsgálják, hogy a hatósági maximális árat nem lépik-e túl a kereskedők és nem drágítják-e azokat az árukat, amelyeknek ára nincs megállapítva. Próbavásárlásokat végeztek és az árdrágítók ellen eljárást indítottak.

Pénzbüntetésre ítélték a mexikói államelnököt

Mexikó-Cityből jelenti az *Exchange Telegraph:* Miguel *Alament*, Mexikó köztársasági elnökét egy pezo pénzbüntetésre ítélték, mert az előírt 40 nap alatt nem jelentette be Jorga nevű kisfiának születését.

Dr Ligeti Magda ügye a vizsgálóbíró előtt

Dr *Ligeti* Magdát, a szociáldemokrata párt könyvkiadójának kiadásában megjelent hírhedt és elkobzott könyve ügyében kedden hallgatta ki a vizsgálóbíró. Könyvének személyremsértő kitételei miatt emeltek vádat ellene. Az orvosnő tagadta a vád jogosságát. Hivatkozott arra, hogy «Gyermekeknek felnőttekről» című könyvét svéd nyelvre is lefordították és könyvének elkobzása ellen felfolyamodással élt. Az ügyet áttették az államügyészséghez.

Burgonya- és lisztellenőrző razzia a vidéken

A gazdasági rendőrség burgonya- és lisztellenőrző razziát tartott vidéken. A razzia során a következők ellen indítottak eljárást: *Varga* Zoltán teherautós kereskedő ellen, aki a paksi országúton 450 kiló lisztet szállított Budapest felé igazolvány nélkül, *Wolff* Ferenc ugyancsak tehergépkocsival 150 mázsa burgonyát szállított szabálytalan módon; *Szabó* Elemér őrkényi lakos ellen, aki raktárában 150 kilogramm burgonyát, *Bérei* László lágymányosi kereskedő ellen, aki 600 kilogramm burgonyát és *Bérces* Istvánné nagydorogi lakos ellen 2000 kilogramm burgonyát rejtegetett. *Fischl* József fővárosi kereskedő 19 drb 50 kilogrammos zsákban szintén burgonyát akart felszállítani szabálytalan úton. Engedély nélküli lisztszállításért őrizetbe vették *Császár* Péter, *Simon* Ferenc kereskedőket, akik nagyobb mennyiségű búzalisztet akartak felszállítani Somogyból Budapestre.

Dr Székely Jenő a maga és Zsuzsi leánya nevében fájdalommal jelenti, hogy felejthetetlen drága feleségének

dr Székely Jenőné

ELKÁN IDA

szíve okt. 22-én megszűnt dobogni.

Temetése okt. 24-én, pénteken déli 12 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Csurikánk, örökké velünk maradsz!

Szilágyi Ernő, Kálmán és Endre a maguk és családjuk nevében mély fájdalommal jelentik, hogy imádott édesanyjuk

özv. dr

Szilágyi Gyuláné

szül. STERV EMMA

családjának és jótékonyságának szentelt áldásdús életének 81-ik évében, hosszú szenvedés után f. hó 21-én elhunyt. Drága halottunkat f. hó 23-án d. u. 3 órakor temetjük a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Cserei Józsefné úgy a maga, mint gyermekei Éva és András, veje István, kicsi unokája Ákoska, nővére Bözsi, sógorai Jancsi, Sándor, sógornője Kató, unokahuga Gréti és családja nevében összetört szívvel jelenti, hogy

Apukájuk

Cserei József

munkás és becsületes élete 82. évében örökre eltávozott tőlük.

Temetése október 24-én, pénteken 1 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Nyugodjék békében.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

A Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársaságának igazgatósága és Üzemi Bizottsága mélységes szomorúsággal jelenti, hogy a vállalat egyik alapítója és igazgatóságának kezdettől fogva tagja,

dr Debreczeni Sándor úr

hosszas szenvedés után folyó hó 20-án délután 6 órakor elhunyt.

Az ő közmegbecsülésben állott és jóságos személyével vállalatunk vezetősége egyik legerősebb oszlopát, a vállalat alkalmazottai pedig egyik legmegértőbb és legjobban szeretett támogatójukat vesztették el.

Távozása vállalatunk életében pótolhatatlan űrt hagy, kivételes képességeit, fáradhatatlan tevékenységét és az alkalmazottakkal szemben való szeretetteljes megértését mindig fájdalommal fogjuk nélkülözni.

Emlékét, az általa irántunk tanúsított szeretettel és igaz kegyelettel fogjuk mindenkor megőrizni.

Az elhunytat folyó hó 23-án déli 12 órakor a Kerepesi-úti temető halottasházából fogjuk utolsó útjára kísérni.

Nyugodjék békében!

Budapest, 1947 október hó 22.

ABEL GANCE új mesterműve. * Főszs. EDWIGE FEUILLÈRE

Mától VÁROSI SZINHÁZ

BUDAPEST – VELENCE

külön REPÜLŐGÉP indul november 5-én

Jelentkezés RAPID V, Harmincad-u. 2. Telefon: 185—646, 185—434.

A PERZSASZŐNYEG

BIZALMI CIKK

SZAHAK AVANESIAN 30 ÉVES CÉG

Vétel. Eladás. Mosás. Javítás. Bizományi áru átvesz

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 14–16.

GYERMEK-TELELTETÉS

A pesti családokban új kényszerű divat dívik: gyermekteleltetés. Így októberben a szülők felpakkolják kicsiny s még nem iskolaköteles gyermekeiket s elmenekítik vidéki szállásokra, oda, ahol feltételezhető, hogy nem fázzák és nem koplalják át a telet. Boldog az a szülő, aki a tél elől elmenekíti a gyermekét s ezerszer kétségbeesettebb az az anya és az az apa, aki gyermekei számára sehol se tud felfedezni valami jó, puha menedékhelyet.

Valóban ilyen boldog és megnyugtató dolog-e ez az úgynevezett gyermekteleltetés? Ezt óhajtja kideríteni az alábbi riport.

JÁNOSKA

Egy fáradt fiatalasszony kis amatőrképet mutat. Esztendős gyermek szaladna a képen, szürke úton, szürke házak tövén. Szaladna, de a test egyensúlya még ingatag, ég és föld vonzásában mint rémült madárfiók csak vergődik, repes szegény. Jánoska elindul... olvasom a gyöngybetűs magyarázatot s úgy találom, hogy ez az egész kép, közömbös házaival, vergődő, magános gyermekével végtelenül szívfacsaró.

Jánoskáról ez az egyetlen fotográfia a egyetlen momentán bizonyság kis létezéséről. Jánoskát nem ismerhetjük személyesen. Négy hete, az első hűvös reggelen kirebbent e vedlett lakásból, akár a madár fészkéből, ha üzen az ősz. S hiába kutatjuk, e négy fal között már semmi sem emlékeztet reá. A kis ágyát kivitték a cselédszobába — mondja az anyja —, mert az egyetlen szobában kellett a hely. Kis széke is elvándorolt valahová. Semmi sem maradt Jánoskából a szem előtt, csak ez a törtszélű fotográfia, ami ismertetőnek is, emlékeztetőnek is egyaránt szegényes és szomorú.

Nézem a képet s hallgatom a beszélő fiatal anyát.

— Jánoska vidéken telel — mondja —, a nagyszüleinél. Óh, Jánoskának jó dolga van. Frissen fejt tejet kap és vajat, amennyi csak a kis hasába férhet. Húst, főzeléket és tojást — gazdagon elkészítve s bőségesen! S nem utolsósorban: jó meleg szobát! Szóval ott mindent megkap, amiről itt legfeljebb csak álmodni lehet...

Előrehajlik s átmenet nélkül, szinte kedélyes hangon ezt kérdezi:

— Tudja mit keres az uram? Havi háromszáznyolcvanat. Ehhez járul még harminchat forint, családi pótlék címén, tizennyolc forint utánam s tizennyolc forint Jánoska után. Gyermeknevelésre havi tizennyolc forint... Mondja: ki tudja ezt ilyen viccesen kiszámítani?!... S egyáltalán micsoda vicc az, amikor lépten-nyomon a közéletben ezt a szót lobogtatják felénk: családvédelem!?...

A furcsa kedélyesség hangjából elpárolog, a nehezebb lélegzettel beszél:

— Szeptemberben feljött az anyám s azt mondta, a gyereket elviszi, nem engedi egy olyan tél elé, mint amilyen a tavalyi volt. A tavalyi tél!... Nos, a tavalyi tél nem is volt olyan nehéz. Mert nincs mit restelni ezen: tavaly még volt a háznál néhány jobb szőnyeg, porcelán, egy-egy kis ékszerféle is... Nem, tavaly még nem éhezett s nem fázott a gyerek...

— Szóval, anyám elvitte Jánoskát az idei tél elől. S ez jól is van így. Jól van? Nem tudom, mindenesetre másként *nem lehet*. Csak éppen, hogyis mondjam csak — folytatja elfúlva, mint mikor sírást fojt magába a szó —, *ez* az elszakítás számomra nagyonnagyon nehéz... Az állat is maga mellett tudhatja kicsinyét, amíg az gyönge és gyámoltalan. Ez a természet törvénye s úgy látszik, büntetlenül nem lehet átlépni azt...

Kiveszi a képet a kezemből, simogatja rajta a botladozó gyereket s már nem szégyenli a könnyeit.

PISTA ÉS MARGITKA

Ők is vidéken telelnek: Pista a nagyapjánál, Margitka a néniéjénél. A tél űzte el őket is, a fátlanság, a sivár kamra. Az apjuk gyárba jár, amit megkeres, az legfeljebb havi 400 forint. Az anyjuk, mióta nincsenek itthon a gyerekek, takarít. Ez újabb havi 100 forint.

— Kellett összeszedni havi 500 forintot hozunk össze — panaszolta Pista és Margitka anyja. — Ötszáz forint, tessék mondani, ez télen mire elég? A lakás rossz, a fal hasadt, hiába tapasztgatom, folyton beomlaszt-ja a szél. A kályha is rossz, nem melegít, csak eszi a fát. Tavaly tíz mázsa fát fűtöttünk el, mégis hideg volt, mindig a spór szélén ültek a gyerekek. Tíz mázsa fa, az 250—260 forint. Házbér negyven, villany, villamos újabb harminc forint. Kosztra marad négyünknek 160—170 forint.. Elég? És hol van az, ami még ezenkívül kell? Egy kis cipő 60—70 forint. És a ruha? A sültök és a lekvános kenyér, a tej és a pár szem cukor, amit folyton csak adni kell, mert *kell* s mert kívánja a gyerek...

Pista és Margitka anyja nagyon elkeseredett.

— Hát mondja — szól —, mire a szegény embernek *gyerek*? Azért, hogy kicsapja magától, hol ide, hol oda, kegyelemkenyérre, mint legelőre a kislibát? Én azt mondom: ha gyereket akar a szegény ember, kétszer is gondolja meg magát...

A szekrényhez megy s ő is kezünkbe nyom egy képet. Gyermekeit mutatja a kép.

— Pista három és féléves. A leányka éppen húszhónapos... Most vannak a legkedvesebb korukban... Soha nem lesznek ilyen aranyosak. Tudja, nagyon fáj értük a szívem. Amíg itthon voltak, mindig csak ott volt a szívem körül valami jó meleg érzés. Bárhova mentem, nyugodtan mentem, mert tudtam, hogy ők nekem az ágy szélén csendesen s várnak reám... Jóllesett hazamenni. Most rettenetes ez a magányos lakás. Csak húzom a munkát a helyemen, önkéntesen túlórázom. Ebben az üres lakásban sehogy sem találom a helyemet.

Nézi a képet s mint az első asszony az imént, époly fuldokolva nyeli a szóval a könnyeit:

— És tudja, most sokkal nagyobb az aggodalmam is. Szeptember második felében írták, hogy a leányka megbetegedett. Megváltottam a jegyet s rohantam le. A jegy a fél fizetésemet felemésztette. Mire leértem, a gyerek már gyógyulóban volt. Másnap reggel, mikor elindultam a házból visszafelé, a gyerek utánam szaladt. De csak sírása, ez a visító kis könyörgés ért már utól: mama, mama!... Én ettől a kiáltástól azóta nem szabadulhatok. Mindig a fülembe cseng s még álmomból is felriaszt.

Felszárítja szemét s hangjából is az ellágyulást.

— Hát ezért mondom: miért kell szegény embernek gyerek?!

MIT MOND A SZAKÉRTŐ?

Nem befejezésként, csak éppen mint érdekességet ideiktatjuk a pesti gyermeklélektani intézet egyik pedagógusának az ilyen teleltetési akciókról szóló véleményét is. Az anyának és kicsi gyermekének bármilyen célból való s csak időleges elszakítása is — szól e vélemény — végtelenül nagy testi és lelki megrázkodtatásokat okozhat — és a tapasztalat szerint majdnem minden esetben *okoz is* — a gyermek életében és fejlődésében. Anyja nélkül «teleljen» avagy nyaraljon-e a gyerek? A mi véleményünk és tanácsunk szerint: *soha, semilyen körülmények között.* Angliában annakidején akció alakult arra, hogy a bombázott fővárosból, *tehát az életveszélyből* kimentsék és vidékre telepítsék a gyerekeket. Ezekről a gyermektáborokról kisvártatva az volt az angol gyermekpszichológusok tapasztalata, hogy azokat sürgősen és mielőbb likvidálni kell, mert az anyjuktól elszakított gyermekek nagyfokú lelki és idegbeli megrázkodtatáson mentek át. Tehát az a tendencia alakult ki a szigetországban, hogy inkább vállaltatni kell a gyermekkel akár a legsúlyosabb *életveszélyt* is, mint az anyától való erőszakos elszakítást.

Magyar viszonylatban és mostani időbe áttéve így hangzanék tehát ez a tudományos megállapítás: inkább éhezzék és fázlódjék a fővárosban a gyerek, mint hogy anyjától elszakítva «teleljen vagy nyaraljon» az ország egyik vagy másik peremén!

Azonban van egy megoldás is, ami mindennél kielégítőbb: sürgősen *emeljük fel azt a tizennyolc forintos pótlékot*, amit a Jánoskák, Pistik és Margitkák mindennapi tejecskéjére és meleg szobájára utaltak ki oly nagy család- és nemzetvédelmező gesztussal az erre illetékesek. Legfeljebb feleannyi államitikárunk lesz és feleannyi vadonatúj, drága, külföldi állami luxuskocsink. Ennyit pedig feltétlenül megér a sok-sok tízezer magyar gyermek és magyar anya nyugalma és jövője.

Péter József

Milyen lesz az ősi divat?

Ősi divat? És hozzá még: *milyen lesz?* Nem sajtóhiba? Tegyük fel, hogy az. Nagy baj akkor sem származhat belőle. Mert az új őszi női divat — a hosszú szoknya — mindenképpen ősi divat.

A kérdés pedig — hogy *milyen lesz?* — legfeljebb *Heinét* juttatja eszünkbe. A matrác-sir költője mondta annak idején egy egészen fiatal, de egészen kacér leánykáról: *„Szép mult áll előtte."*

Így vagyunk a hosszú szoknyával is. Mert divatról lévén szó, nem kétséges, hogy diadalmaskodik, bárhogyan is berzenkedünk ellene. Láttunk már ilyen viharokat. Elég, ha csak az első világháborúig megyünk vissza. Akkor is a legnagyobb textilhiány idején ütötte fel a fejét a hosszú szoknya, azaz helyesebben: kapott lábra.

KINEK ÉS MIÉRT ÖLTÖZKÖDNEK A NŐK?

Lehet — sőt majdnem bizonyos —, hogy valamilyen olthatatlan perverzitás is közrejátszik abban, hogy *a divat irányítói pont a nyersanyaghiányt pécézik ki maguknak ilyen angyagpocsékoló divatok kreálására*, de ha hinni lehet *Flugel* professzornak: *a divat ilyen forradalmi változásainak sokkal mélyebben fekvő okai vannak.*

(Persze, ha külön megjelölés nélkül divatról beszélünk, mindig női divatot értünk alatta, mert a férfidivat legfeljebb csak árnyalatokkal változik évről-évre.)

Nos, a tudós professzor *„A ruházkodás lélektana"* című nemrég megjelent művében kifejti, hogy a nők azért öltözködnek divatosan, mert tetszeni akarnak. Ez még nem valami világrengető felfedezés. Eddig is sejtettük, hogy a nők azért öltözködnek a férfiaknak, mert tetszeni akarnak és örömöt akarnak szerezni — főként sajátmaguknak. Csakhogy a nők egymásnak is öltözködnek. Nőknek azért öltözködnek, mert fájdalmat akarnak okozni.

ÉS MOST JÖN FLUGEL DOKTOR AZ Ő FELFEDEZÉSÉVEL

A kitünő doktor valami ilyesfélét mond: a divatszakma teljes tudatában van a divatos ruhák vonzerejének, tehát mindent elkövet, hogy ezt a *sex-appealt* ébrentartsa. Ezért számot vetve azzal a kétségtelen ténnyel, hogy előbb-utóbb a legszebb divat is megszokottá válik és unalomba fullad, *időről-időre a női test más és más idomait hangsulyozza ki kreációiban.*

Ez úgy történik, hogy vagy sok mindent megmutat — elől táncos, hátul semmi —, vagy csaknem mindent elrejt. Így eshetett meg a kedélyes és kiváló angol filozófussal, *Joad* professzorral — mint éppen mostanában elárulta —, hogy kisfiú korában, amikor a *Viktória*-korabeli Angliában a talpigérő harangszoknya járta, sokáig azt hitte, hogy a nőket ilyen terebélyes alakkal teremtette az Úristen és lábuk tulajdonképpen bokánál kezdődik. Ahhoz képest, hogy a kisfiúból később nagy filozófus lett, elég későn ismerte meg a világot.

A rövid szoknya valóban forradalmat jelentett, hiszen divattörténészek szerint ilyen lábmutogató divattal az ókori Görögországban találkoztunk utóljára, ott is csak egyes túzrőlpattant és nekihevült bacchánsnők jóvoltából. Aztán évezredekig csak a hosszú szoknyának hódoltunk. Ezért számított majdnem szabadságharcnak a huszas években a térdig vagy azon felül érő rövid szoknya gyors diadala. Az alsótesthez simuló „bukj el"-szoknya ugyan már előkészítette, de az első világháborúban rövid közjátéknak mégegyszer át kellett esnünk a hosszú szoknyán.

MIÉRT VAGYUNK SZERELMESEK EGÉSZ ÉVEN ÁT?

Ilyen forradalmi trükkökkel csak mostanában él a divat. Minthogy a női test igen plasztikus és változatos formákat mutat, *a divat szabóművészettel, fűzővel és egyéb ilyen fogásokkal ma már inkább hol ezt, hol azt a testrészt hangsúlyozza ki*, hogy ne nagyon unatkozzunk. Hol van már a századforduló hullámzó szoknyájú, teltkeblű, darázsderekú, kontyos divatja, vagy akár a huszas évek lapos, fiús, *eton*-frizurás női ideálja?

Persze, e nagyobb divatkorszakokon belül a különböző fajtájú, mintájú és színű anyagok, valamint kisebb-nagyobb szabási és díszítési csalafintaságok, évenkint vagy idényenkint változó divatot is teremthetnek, de a nagyobb korszakokat főként az különbözteti meg egymástól, hogy a test más és más idomait domborítják ki, illetve mutatják meg a maguk formai mivoltában. Ez persze sokszor csalással és álmítással, finomabban: *stilizálással* történik, de hiszen emberek vagyunk...

A divat változásait valójában maguk a nők sugalmazzák. James *Laver* angol kulturfilozófus egy fiatal leányhoz írott harmincoldalas levelében (az idén jelent meg Londonban) ezt úgy fejezi ki, hogy *a női divat alakulásában mindig a csábítást elv érvényesül, mert a divatos nő jobban hat a férfiakra.*

Fejtegetéseiben aztán odalyukad ki, hogy *ha a nudizmus általánossá válnék, a szerelmi ösztön éppúgy idegenszerűen jelentkezne, mint az állatoknál.* Éppen a ruházat „feltalálása" tette lehetővé, hogy *„az ember egész éven át szerethessen"*. Hogy tulajdonképpen a ruha az, ami erotikus hatást vált ki — ez a megállapítás Bernard *Shaw* megfogalmazása óta már szinte közhely.

LEGSZEBB DIVAT NINCS

A különböző testrészeknek időnként változó előtérbehelyezését tartja *Laver* a divatkorszakok legjellegzetesebb vonásának és erre építette fel *Flugel* professzor is az „erogén zónák eltolódására" vonatkozó rettentően tudományos elméletét.

De elég kevés testrészünk van ahhoz, hogy a variációs lehetőségekből hamar kifogyjunk. Így, *ha a történelem valamiben egyáltalán megismétli magát, a divatban feltétlenül.* Persze, csak a női divatban. Mert a női ruhák olyanok, mint a virágok: kiviritanak és elviritanak. A férfiruhák? Olyanok, mint holmi ásatag, megkövesedett lények. Azok a díszgombok, melyek ma is ott sorakoznak a férfikabátok ujjain, a francia forradalom idején tűntek fel. A nadrágok felhajtása is legalább félévszázados multra tekinthet vissza.

Relativista kulturtörténészek és lélekbuvárok *óva intenek bennünket attól, hogy legszebb divatról beszéljünk.* Ilyen nincs — mondják. Mert *a maga idejében minden divat a legszebb.* Hiába találjuk mamáink ifjúkori ruháit csúnyának, nagymamáink viseletét furcsának, dédmamáinkét mosolytkeltőnek vagy romantikusnak — a maguk korában ezek a divatok dobogtatták meg a férfiak szívét. Persze, *a régebbi századok ruhái már ismét szépek, mert bennük már történelmet látunk.*

AKKOR MÁR INKÁBB KRINOLIN!

Laver szerint a történelem és a korhangulat is rányomja bélyegét a divatra. Például évszázadokon át — a francia forradalom és a napoleoni korszak igen jellemző kivételével — *a fűző arra szolgált, hogy kihangsúlyozza a nőiességet: a karcsú derekat és a széles csípőt.* De közvetlenül az első világháború előtt, amikor nyugtalanító szelek kezdtek fujdogálni, már a csípő leszorítására használják és ugyanakkor a derék eltünik az egyenes szabású ruha hullámzó redői mögött.

Mi a véleménye erről *Laver*nek? *„A nők ezzel azt fejezték ki a ruha jelképes nyelvén: nem akarunk népes családot..."*

Ez a váltól térdig egyenesen szabott divatvonal a két világháború közötti bizonytalan időszakban is csaknem állandósult. Bezzeg, a mult század nyugalmas derekán, *amikor nem beszéltek annyit háborúról, a nők hatalmas krinolinba bujtak, hogy így mégjobban eltulozzák csípőjüket.* Mert gyereket akartak.

Akkor már inkább ma is krinolint...

A VILÁGRÉKL LEGBIZTOSABB JELE

— Igen — mondja *Laver* —, a divat nem nyegleség és nem holmi frivol jelenség. Lényegében a korszellem: a legfőbb politikai és szociális áramlatok formálják. Így *a csípőt kihangsúlyozó, darázsderekú fűződivat uralma mindig a szigorú erkölcsiség korszakait jelenti. És ezek egyben a népes családok, a szociális kiegyensulyozottság és a nyugalmas élet korszakai is.*

Ha a békesség — nem a házibéke, hanem a világbéke — csak azon az 1—2 méter szövetből múlik, amit a hosszú szoknya jelent, akkor csak jöjjön az a hosszú szoknya, még ha krinolinná gömbölyödik is.

Gáspár László

ŐSZINTESÉG

Régen látott jó baráttal akadtam össze a kávéházban. Előtte konyak, a hamutálca cigarettavégekkel tele. A haja kuszált, a tekintete zavaros.

— Hát veled meg mi van?

— Két éjszakán át nem aludtam... Rettenetesen szenvedek... Csak cigarettázom és iszom... Szeretnék meghalni, de ez nem olyan egyszerű... Most akarok megbarátkozni a gondolattal... A lelkem beteg...

— Buta beszéd. Nincsenek megoldhatatlan problémák... Ha csak meg nem ölted valakit...

— Engem ölnek meg.

— Ki?

— A feleségem.

Szép csendben mellette ültem. Elvont történet lesz. Soká fog tartani.

Azzal kezdte, hogy nincs még egy olyan asszony a földön, mint a felesége. Ragyogó szépségű, kiváló szellemi képességekkel megáldott, okos, bájos, szerény és őszinte teremtés. Ne gondoljam azt, hogy a vak szerelem beszél belőle. Másoknak is ez a véleménye.

— Vele történt valami baj?

— Igen. Imádom és nem tudok nélküle élni, de most valami nagy szerencsétlenség szakadt ránk. Hogy megértsél, el kell mondanom valamit. Mielőtt feleségül vettem volna, őszintén elmesélte lányságának történetét. Éppen olyan volt, mint minden mai fiatal leány, aki ha tisztán is lép az oltár elé, mégis csak megismerte már a csók ízét. Ma már azt fiúk el, aki ezen még fennakad. Utóvégre a nőknek is... Na, de hagyjuk.

A lényeg az, hogy a felesége semmi piszkos kalandot nem élt át. Fiatal volt, meggondolatlan és barátnői elbeszélései nyomán a kíváncsiság hajtotta. Ő maga volt az, aki mindezt őszintén elmondotta neki. Semmi és senki se kényszerítette erre.

— Azt akarta, hogy a mi házasságunk ne csak testi, hanem lelki kapcsolat is legyen. Sajnálta, ami történt, viszont mások még sokkal rosszabbak, csak nem beszélnek róla. Ezt is ő mondta és ebben igaza is volt. Boldog voltam, hogy ilyen őszinte és tiszta lélek a feleségem. A multat is szépnek láttam, mert módot adott őszinteségét kimutatni. És most figyelj, mi történt! Házasságunk első évében egyetlenegy napra el kellett utaznom vidékre. Amikor visszajöttem, a feleségem keservesen zokogva a lábaim elé borult és bevallotta nekem, hogy *gondolatban megcsalt*. Nem akarom elhúzni a dolgot, a lényeg az, hogy telefonált egy leánykori udvarlójának, akivel eleinte csupán merő unalomból beszélgetni akart. A fiú feljött hozzá és együtt voltak éjfélig. A feleségem arról beszélt neki, hogy mennyire szeret engem. Aztán az lett a vége, hogy csókolódzni kezdtek. Egyéb más nem történt. Amint hazajöttem, a feleségem őszintén mindent elmondott nekem, csak éppen azt nem tudta megmagyarázni, miért tette. Megőrült, elvesztette a józan eszét, ezt hajtogatta szüntelen. Az illető nem is tetszett neki. Nem volt rá semmi gusztusa. Megesküdött, hogy ilyesmi soha többé az életben nem fog megtörténni vele.

— Láttad volna, milyen keservesen zokogott, hogy megbocsássak neki. Nem bűnös, mert minden kényszer nélkül bevallott mindent nekem. Ha ő nem szól, sose tudtam volna meg. Ez jó lecke lesz a jövőre. Megbocsátottam, bár nem tudtam napirendre térni felette. Azóta eltelt öt év és nem történt semmi. Tegnapelőtt este, ahogy hazamegyek, a feleségem sírva átölel és bevallja, hogy míg nem voltam otthon, felkeresett egy jó barátom. Eleinte csak beszélgetett vele, de aztán... Oh Istenem, hát nem megismételte az öt év előtti esetet. Most is arról beszélt az illetővel, hogy mennyire szeret engem és nélkülem nem tud élni. Aztán se szó, se beszéd, hozzábújt a barátomhoz, átölelte őt, vadul csókolódzni kezdtek. Egyéb most se történt. És most figyelj! Ezúttal se tudta megmagyarázni, hogy miért tette. Ez a fiú se tetszett neki, ezt se szerette, sőt utólag becsmérőleg is nyilatkozott róla. Most már az se tudott megvigasztalni, hogy utólag mindent bevallott nekem és hogy nélküle sohasem tudhattam volna meg semmit. Hát lehet, hogy valaki csókolgasson valakit, vadul és ne is szeresse?... Hát van ilyen? Hát lehet, hogy pár óra alatt azt is elfelejtette, hogy én is a világon vagyok?... És a pasas nem is tetszett neki. Még ha szerette volna. De így? Már bocsáss meg, kérlek, tudod, hogy hány millió ember van még a földön, aki nem tetszhet neki?...

— Ha szerelemből csókolgatta volna, most nyugodtabb lennél?

— Fenét lennék nyugodtabb.

— Hát akkor nincs okod nyugtalankodni, most sem.

Nem is vette észre, hogy vigasztalom, csak tovább keserget:

— A legszebbet még nem is mondtam el. Míg csókolta, épúgy becézgette, ahogy engem szokott. Azt mondta neki: «Kis életem.» Hát őrült ez a nő?

— Ezeket a részleteket is kedves feleséged önagysága mondotta el?

— Ó hát. Ez a borzalmas. Még el is játszotta nekem.

— Legalább nem kell kételkedned.

— Sőt, még azt is elmondta, hogy azt mondta annak a piszok fráternek, hogy ne engedje őt elzülleni.

— Kí ne zülljön el?

— A feleségem. Ez rondább, mintha odaadta volna magát neki.

— Ha odaadta volna magát neki, most nyugodtabb lennél?

— Hogy lennék nyugodtabb? Őrült vagy?

— Nézd, sem te, sem én nem tudjuk mi történt. Az viszont tény, hogy a feleséged meg akart nyugtatni téged. Neki van igaza, ha hazudik.

— Nem igaz. A feleségem tisztességes úrinő.

— Ne ordíts! Most mondtad, hogy könyörgött neki, hogy ne hagyja őt elzülleni, tehát feleséged önagysága, már akkor megállapította, hogy erkölcstelenség az, amit tesz... Nincs vita, vágj el tőle!...

— Nem lehet, mert őszinte volt. Az őszinteség jutalmat érdemel. Meg aztán, ha elválok tőle, a feleségem biztosan kiugrik az ablakon. Ezt megígérte. Két nap alatt háromszor akadályoztam meg, hogy kárt ne tegyen magában.

— Mondd, te tanácsot akarsz tőlem?

— Ugy van, de nem valami marhaságot. A véleményedet mondd el.

— Először a feleségedről szeretném tömören megmondani...

— Megtiltom. Nem vagy méltó arra, hogy őt kritizáld. Aki őszintén megbánta bűnét, tiszta, szent asszony.

— Van neked fogalmad arról, hogy ezek a szavak milyen fogalmat fednek?

— Na, most már elég volt!... Hiszen te romlott lélek vagy. És én még elmondom neked legszentebb családi ügyeimet? Talán még másoknak is elfogod mondani, hogy röhögjenek rajtam... Jegyezd meg magadnak, hogy nem ismerlek többé. Nem vagy a barátom és megszakítok veled minden kapcsolatot. Pfuj, te disznó. Csak azért szedted ki belőlem a titkomat, hogy elválassz a feleségemtől? De rosszul számítottál, mert a lelked mélyébe láttam. Többet ne is köszönj nekem, mert számomra nem létezel. — felállt és emelt fővel, határozott léptekkel kiment a kávéházból.

Vasonyi Géza

EURÓPAI ŐRJÁRAT

KÉT SZÍNHÁZ

A régebbik *Örményországban* van, most *kétezer esztendős* jubileumát üli. Pontosan ennyi ideje, hogy «*Nagy*» *Tigranes* tiszteletére új fővárosában, *Tigranescertá*-ban eljátszották *Euripides Bacchansnőit*. Erre az örmény királyra, persze, nem nagyon emlékezünk. Néhány regényes epizód maradt fenn róla latin auktoroknál, ő lett volna, aki nagy ellenfelét, *Lucullust* megajándékozta az első *cseresznyefával*, majd ravaszul *Pompeius* elé görnyedve kínálta neki koronáját... De a nevét hordó városban két millenniummal ezelőtt mégis előadatta a *Drámát*. Az *Örmény Szovjetköztársaság* művészi akadémiája a távolba szakadt, tragikus sorsú, ősi kultúrájú «indogermán» nemzet e különös jubileumát fénnyel és történeti öntudattal üli meg. Tigranescertának, sajnos, még romjait sem találják, de Euripides szava a pusztában is európai kultúrcentrummá varázsolja *Armenia* homokba süllyedt, ősi fővárosát.

A másik színmű szerzője kortárs s úgy látszik, hogy ha még nem is beszélhetünk «időtlen» remekműről, a *Liliom* legalábbis mélységesen időtállónak mutatkozik. A «félmult» porfeihője talán a legveszedelmesebb egy színmű számára, éppen ezért egészen ritka varázs letéteményese *Molnár* Ferenc műve, hogy időről időre friss s új értelmében tud megjelenni valamelyik nyelv váratlan köntösében. *Lausanne*-ban volt őszi bemutató. A *Gazette de Lausanne* nem tartozik — százötvenedik évében éldegélvén — a könnyen lelkesedő napilapok közé. «A magyar Molnár — írja október 4-i számában — művészetének legjavával varázsolja elénk az ismeretlen Budapest hol mágikus, hol tündérien nyomorúságos képét s a költészet szárnyai alá befogadja a keresztény legendát a szociális szatirával együtt. A mű a realitás határvonalán áll, közel a *paradoxhoz*, de a nagy népi misztériumokhoz is egyformán. Hogy a hagyományos költői egyensúly ne billenjék fel — ahhoz az együttes művészete mellett egyéni megérzések, tapintat, az árnyalatok tisztelete kell... s akkor egyszerre itt áll előttünk a maga valóságában s képszerűségével a Színmű, melyen mintha *Goga* dolgozott volna együtt egy névtelen limogesi miniaturistával...» Úgy hiszszük, a Liliom közeledik a szépasszonyok veszedelmes korához, idestova negyven éves lesz: ha még mindig ilyen frissen, ily csillanón tud hatni Európa egyik «hideg» városának színpadán — talán a honfikortársnak is el kell ismernie, hogy a Liliom szerzője itt túlnőtt a «repertoire»-on — valami maradandóbbat, *remekművet* alkotott.

KÖZÉPKORI AMERIKAI MŰVÉSZET

e címe *Kelemen* Pál hatalmas, kétkötetes amerikai művének, melynek egy példánya hazakerült, így olvashattam: Kelemen új, magisztrális könyvében — tárgyi síkon — felvázolódik mindaz, amit az indián archaeológiáról egyáltalán tudni lehet.

Megjelenik benne az Ujvilág, *az egész*, mely ott is megsinylette a «Középkor őszé»-t, csakhogy ott a végzet szárnycsapását nem renaissance fejedelmek s erasmusi humanisták jelzik, hanem a «Conquista» tragikus hordozói: *Cortés, Alvarado, Pizarro, Almagro, Balboa* és a többiek... Eleinte persze még mindenből nagyon sok maradt: műves nagyvárosokat — ilyen volt az azték Mexikó vagy a perui Cuzco — tudjuk, nem olyan könnyű molekuláiknig szétrombolni. «Uj Hispániában» — ez volt a mexikói alkirályság hivatalos neve — elégették mágyán a kéziratokat, a csodálatos hieroglifkönyveket. Peruban egy nemzedék mulva már elfelejtették az ősök csomóírását. A szó, a vers, a hagyományanyag még erősebb volt: *Sahagun* páter csodálatos mondagyüjteménye maga kész regény... s emellett úgy Mexikóban, mint az inka kultúrkörben a fejedelmi házak leszármazói is megőrökítették az ősök legendáriumát. De mindez mi ahhoz a mérhetetlenül nagy metodikus anyaghoz, melyet honfitársunk összeszedett? Tudományos könyve az építészet, szobrászat fejezetein tú, felöleli az ötvösművészetet, textilt, képirást, kisplasztikát, hogy fényt vessen ennek az *egyedülilségében* megrendítő emberi kultúrának mágikus lényegére. Más gyüjtemények is napvilágot láttak már, de Kelemen Pálnak az a különös érdeme, hogy itt egybeveszi az *összes* «középkori» indián kultúrköröket — a pueblovidékieket, a Nagy Canon-ok kihalt sziklavárosainak maradványát, az azték-tolltek-maya világot s a perui-inka köröket. Igy látjuk a változatokat s azt is, mily mélységesen rokonok egymással s mily előtőek ezek az amerikai művészek az eurázsiai, afrikai, vagy óceániai kultúrkörök alkotóitól.

Egy nemrég megjelent könyv (Hjalmar Holand: America 1255—1364) szerzője rendre veszi, tudományos kutatással a *vikingek* gyér, de bebizonyított amerikai emlékeit. Elsősorban az úgynevezett *Kensingtonkövet*, melyet fél századdal ezelőtt talált egy *minnesotai* farmer délre a Nagy Tavaktól, mélyen az amerikai szárazföldön. Ezen a kövön titokzatos runa-írás van, melyet mindeddig nem tudtak megfejteni. Hjalmar Holand közli sejthető textusát: „nyolc gót és huszonkét norvég *Vinelandból* nyugat felé mentek. Táborunkat, mely a tóból kiálló két sziklánál van, egynapi járásra ettől a kőtől — elhagytuk. Amikor visszamentünk a halászásból, tíz emberünket vérbefagyva, halottan találtuk. Ave Virgo Maria, ments meg bennünket a Gonosztól".

A másik a híres *newporti kapu* — különös, masszív, rusztikus építmény, mely szerkezetében, stílusában az erődített izlandi kőtemplomokra emlékeztet s amely — Hjalmar Holand szerint — középpontja volt annak a norvég expedíciónak, mely folytonos vérvesztességek között felszívódott — alighanem a *Mandan*-indiánok törzsébe, melynek feltűnő nagyszámú szőkés, kékszemű tagja hordja mindmáig e nordikus európai «beütés» emlékét. Igy kérdezhetnénk, elkerülhetett-e valamerre a középkor végén fehérember *a Szent Lőrinc* folyamon túlra is s *Quetzacoatl*-nak, a *Szárnyaskígyónak* szakállas fehér ábrázolása a mexikói mithológiában, vajon nem egy valóságos *norvégre*, talán épp magára a legendás *Knutson* főnökre emlékeztet? Erre nem ad *Kelemen* feleletet. Nem jósol. Egybegyüjti csodálatos anyagát (jórészt kongeniális felesége fényképezte), elébetárja az óvilágbeli néző elé. *Sic fata volunt*... mondja csendesen: ez volt az *amerikai középkor*...

ZSÁMBÉK

Órányira autobuszon a *Széna-tértől*, sugárzik ez a másféle «*középkor őszé*» — dombolódalon álló csodálatos rom-katedrális, a száraz, hervadt őszi pompában félelmesen egyszerűnek, monumentálisnak hat. Ezerszínű, ahogy rásüt a nap: e néhol támasz nélküli csúcsíveknek felejthetelen fény- és árnyjátéka. Talán ez a legszebb *templomrom* Magyarországon, szerencseje lehetett, hogy már a barokkban romba állt. e rokkant óriáson nincs szemernyi stílustörés. A források szerint egy szépnevű ispán alapította, akinek *Sven* a neve — közel hétszázévvel ezelőtt. Hasonlíthatott-e valamelyik másik nagytemplomra, mélto párja lehetett-e *Jáknak*? A szél sem rezdül, a dombolódalra a vasárnapi csendben nem érnek fel a falu hangjai. A képzelet ázsiai, már égnek emelkedik pillérsora, látjuk a szentélyzáradékot, az egymásbaboruló ívek tökéletes játékát... egy egészen elhanyagolódott festéknyom helyén freskószőnyeg vonja be északi s déli oldalát. Ily közel hozzánk, nagy-magányos, ahogy áll a dombolódalon: Smaragd comes kísérlete, hogy csirkék, kazlak, sváb sírkertek fölé emelje hét századdal ezelőtt a középkori szellem legfinomabb áramlását: egy magyar gótikus apátság európai vízjelét.

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR

Olvasom a *Times Könyv Klub* hirdetését: «Majd a postás fogja elhozni a könyveket... Ezer és ezer olyan előfizetőnk van, aki nem tudja egykönnyen megközelíteni 24 londoni fiókunk valamelyikét. Irjon ezért nekünk s megküldjük «különleges» szolgálatunk részletes feltételeit. Legalább egy nap egyszer beszó. Önhöz a postás: egész csekély költség ellenében tőle akkor kaphatja meg jó olvasmányát, amikor akarja...» Persze, ilyenkor az ember mindig hazagondol. Az *advocatus diaboli* természetesen így kérdi: miért nem lehet...? Ám, hátha mégis megérünk annyira, hogy nálunk is postás vihesse a kölcsönkönyveket?

Passuth László

Elkobozták Ligeti Magda könyvét

Ligeti Magda: *Gyermekeknek felnőttekről* című könyve nagy feltünést keltett megjelenése idején. *Slachta* Margit a nemzetgyülésen indítványozta, hogy *a pornográfikus, lélekmérgező könyvet vonják ki a forgalomból*. A nemzetgyülés, élénk vita után, az indítványt elfogadta. A nemzetgyülés elnöksége nemsokára megkeresést intézett az igazságügym.niszterhez, majd a vallás- és közoktatásügyi minisztérium is foglalkozott a kérdéssel. Most aztán az államügyészség beadvánnyal fordult a törvényszékhez és kérte a Ligeti-könyv lefoglalását. Bergmoser Ágoston vizsgálóbíró *el is rendelte a könyv lefoglalását és a feltalálható példányok elkobzását*. Szombaton rendőrök járták végig a könyvkereskedéseket és összeszedték Ligeti Magda könyvét, amely a szociáldemokrata párt könyvkiadóvállalatának kiadásában jelent meg.

Korszerű jegyzetek

Szokatlanul barnabőrű ismerősömmel találkoztam a minap. Kérdésemre, hogy hol szerezte ezt a nyárias színárnyalatot, könnyedén felelte: «Most jövök a *Quarzerből*.

*

Gyakran halljuk mostanában ezt a kifejezést: népi demokrácia. Mintha léteznék arisztokrata demokrácia is. A «népi demokrácia»: *fából — fakanika*.

O

Vác és Pest között tudvalevően három Göd van: Alsó-Göd, Göd és Felső-Göd. A középső Gödön jártában kijelentette egy ismert szójátékgyáros: «Most *Göd előttem, Göd utánam!*»

*

Amerikai professzorok *intelligencia-növelő* orvosszert fedeztek fel, névszerint bizonyos glutamic acidolt. — Injekciózását kötelezővé kellene tenni, mint a himlőoltást.

o

Szellemes megállapítást hallottunk: «Sohasem jó, ha az igazságszolgáltatás szervei *riasztóhajlók*.»

Itt lenne már az ideje, hogy azokra vonatkozóan, akik a szelek járása szerint hol «jobbra át»-ot, hol meg «balra át»-ot csinálnak, kimondassék az utasítás: «*hátra arc!*»

\+

Azelőtt sokat szereplő, de most váratlanul háttérbe szorult közéleti férfiúról hallottuk a megállapítást, hogy nem azért ejtették el, mert beteg, hanem *azért beteg, mert elejtették*.

»»»»

Egyik vegyészeti gyár öreg munkásnője megkérdezte a vállalat ügyészétől: «Tessék már mondani doktor úr, októberben is el kell mennünk vikendkor a Balatonra *üdülni*, vagy végre már — *pihenhetünk*?»

*

Peyerről azt állítják, hogy egyik választási beszédében *antiszemita* kijelentéseket tett. Csak nem azért, hogy be ne jöjjön — *Györki*?

*

Olvassuk: «Streptomycin-láz tört ki Budapesten.» — Van már tehát *láztalanító-láz* is!

o

Egy régi tankönyvből idézik: «A honfoglalás idején még voltak teljesen fehérszínű lovak is. Ma a világosszürke ló a fehér.» — Van néha így. A minap láttunk egy *szürke* taxit és rá volt írva: *kék-taxi*.

*

Japán tudósok szerint az atombombázást túlélő fák egy év alatt annyit nőttek, mint máskor két év alatt. — Netán lehetséges, hogy az atomkorszakban *«jege-geféák, jegengefák megnőnek az égig»?!*

*

Angliában olyan repülőgépet konstruáltak, amelynek gyorsasága túlszárnyalja a hang sebességét. Szóval: a gép szágul'd és utána kullog a *saját búgása*.

Kunszery Gyula

Több új autobuszvonalat helyeznek forgalomba

Jelen körülmények között a Beszkárt csak az autobuszforgalom kiterjesztésével tud enyhíteni a fennálló közlekedési nehézségeken. Részben az újonnan megrendelt kocsik üzembe helyezésével, részben a nyugatról visszavárt autobuszokkal akarják megvalósítani az erre vonatkozó terveket. A Beszkárt vezetősége arra számít, hogy november közepére 80, január közepére 100 üzemképes autobusszal rendelkezik. Ennek megfelelően állították össze az új üzemtervet.

November közepén forgalomba kerül az 5-ös jelzésű autobuszjárat, amely a Pasaréti-úttól kiindulva, a Széll Kálmán-téren — Batthyány-utcán — Főutcán — Kossuth-hídon — Nádor-utcán — Vörösmarty-téren — Deák Ferenc-utcán — Somogyi Béla-úton és a Dohány-utcán át a Nagykörútig fog közlekedni. Itt a kocsik a Miksa-utcán át kifordulnak a Barcsay-utcába és a Wesselényi-utca érintésével haladnak vissza a Pasaréti felé. Ugyanekkor a 12-es járatot a Kossuth-híd helyett a megnyíló Margit-hídon át vezetik. Egyidejüleg megszünik az 5/A és a 11/A jelzésű autobusz-reláció. Ugyancsak november közepén indítják meg a Gellért-tér és az Andor-utca között a Budafoki-úton át a 10-es autobuszjáratot. A 7-es autobuszok útvonalát a Móricz Zsigmond-körtéren túl, a Lenke-téren és Bocskay-úton át a Karolina útig, a 22-es autobuszok járatát pedig a Szt. János-kórháztól a Széll Kálmán-térig, illetve Budakeszin a régi gyógyszertári végállomásig hosszabbítják meg. A 17 és a 17/A jelzésű járatokat a Zalka Máté-térről a Képíró-utca — Martinovics-tér — Szilágyi-utca — gyömrői-úti régi útvonalra terelik át.

Januárban üzembe helyezik a 20-as autobuszjáratot a Keleti-pályaudvartól a Balzsam-utcáig, a Thököly-út — Dózsa György-út — Vágány-utca érintésével. Ekkor kerül forgalomba a 29-es vonal a Pálffy-tér és a Csatárka-út között, a Kunfi Zsigmond-út — Szépvölgyi-út — Pusztaszeri-út — Zöldmáli-út beiktatásával. Életbeléptetik januárban a 25-ös járatot, a Thököly-úti 7-es végállomástól a rákospalotai Hubay-térig.

A Művész Galéria kiállítása

Csabai Rott Margit festőművész és *Antalffy* Mária szobrászművész gyüjteményes kiállítása nyílt meg a Művész Galériában. A két asszony közül feltétlenül a szobrász figyelemreméltóbb. Gipszből, bronzból és terrakottából készült művei nagyfokú humorérzéket árulnak el, amelyek a szobrok kicsit groteszk megnyilvánulási formájában kitűnően jutnak kifejezésre. Csabai Rott Margit képeinek témáját a közelmult tragikus eseményeiből meritette. (v.)

Olcsóbb lesz a fogaskerekű

Bognár József polgármester előterjesztést tett a fogaskerekű viteldíjainak átlag 10 százalékos leszállítására. A javaslat szerint a menettértijegy 2 forintba, a hegymenetjegy 1.40, a lejtményeti 1 forintba, a gyermektértijegy 1 forintba, a havibérlet 28 forintba, a dolgozók hetijegye 5, a tanulók hetijegye 2.70, a rendes hetibérlet 6.30 forintba kerülne.

A helyzet szombaton

A politikai élet komolyabb eseménye ezen a hétvégen csak a szociáldemokrata párt sorozatos tanácskozása és szombat délelőtt tartott pártvezetőségi ülése.

Egyébként meg mindig a begraoi út emlékei és élményei dominálnak. Akik lent jártak a szomszédos fővárosban, ki nem fogynak a jó szóból. A fogadtatás szivélyessége úgy látszik a legszebb várakozásokat is meghaladta.

Dinnyés miniszterelnök most rendezgeti ajándékait. *Tito* marsall két Dusán-cár korabeli handzsárt, két gyönyörű szarajevói szőnyeget, díszalbumokat, a Jugoszláviában megjelent magyar könyvek fordításait és népi motívumokkal díszített cigarettakészletet adott emlékbe a magyar kormányfőnek. Tito miniszterelnök még arra is gondolt, hogy a magyar vendégek az úton hazafelé el legyenek látva minden földi jókkal: remek ételeket és italokat küldetett ki a magyar miniszterek különvonatához.

A magyarok ajándékai közül legnépszerűbbek az *öngyujtók* voltak. Ebből Dinnyés miniszterelnök nagyon sokat osztott szét. A magyar öngyujtóknak olyan sikerük volt, hogy az egyik szerb miniszter, aki véletlenül nem kapott belőlük, kedvesen figyelmeztette Dinnyés Lajost, hogy róla se feledkezzék meg.

Mint minden társaságban, Belgrádban is mindig ujból a háború és a megszállás éveinek eseményeire terelődött a beszélgetés. Dinnyés Lajos elmesélte, hogy a magyar közönség azokat az orosz repülőgépeket, melyek magyar terület felett átrepülve, felszerelést és élelmet szállítottak a Szovjetunióból a jugoszláv partizánoknak „*Tito-busz*"-oknak nevezte. A marsall ezen jót nevetett.

*

A belgrádi látogatás alatt a teremtésben nem is volt más veszteg, mint a jugoszláv pénzügyminiszter. A dolog természete szerint az ilyen díszfogadások alkalmából mindig a pénzügyminiszter szive fáj. Tekintettel arra, hogy Jugoszláviában az államháztartást bizony rendben igyekeznek tartani, a pénzügyek szigorú őre már többízben tiltakozott az ellen, hogy a bankettek túllépjék a legridegebb egyszerűség „előirányzatát".

Erre az egyik felelős államférfi megkérdezte, hogy vajjon a pénzügyminiszter mit adna ebédre, ha külföldi vendégei jönnének? A válasz az volt: — *Elég lenne marhahús ecetes tormával*.

A puritán minisztert szavánfogták, mert Tito marsall ünnepi vacsorájának résztvevői egyszerre csak azt vették észre, hogy a pénzügyminiszter elé külön tálon csonthúst raktak ecetes tormával. Érdeklődtek, miért történt ez, a kormány többi tagjai pedig mosolyogva mondták el, hogy ha bankettek lesznek, a pénzügyminiszter meg néhányszor csak csonthúst fog kapni, nehogy saját személyére vonatkozóan is *rossz legyen a lelkiismerete*. A szegény áldozat persze szomorúan szedegette a marhahús-darabokat és néha szerényen odasandított egy-egy tálra, amelyen éppen a humárt hordták körül.

De azért mi mégis jobban bízunk olyan országban, ahol a pénzügyminiszter is puritán, mint ahol állandóan előre költenek a távoli jövő számlájára.

*

Olvassuk, hogy a fővárosi üzemek forint-mérlegének összeállítása és felülvizsgálata során az egyik fővárosi számvevőségi tisztviselő elvégzett munkájának honoráriuma címén 107.592 forintot, egy másik könyvelési szakértő 48.775, egy harmadik 30.585, egy negyedik pedig 30.620 forintot vett fel.

Való igaz, hogy nagy vállalatoknál gyakran előfordult magasabb összegek utalványozása a könyvelés vezetőinek és revizorainak javára. Nagyvállalatok mindig adhattak — ha telt a haszonból — jutalmakat egyeseknek, de ezek magánvállalkozások voltak. A részvényesek, illetve a részvényesek megbízottai döntötték el, hogy folyósítsanak e ilyen összegeket és ha megtették, akkor természetesen a maguk zsebére ment a dolog.

Közüzemnek azonban nincsenek ugyan részvényesei. A közüzemi nagyvállalkozás beleje, részvényese és megbízója az adózó közönség. Nem helyeselhető tehát, hogy valaki a nehezen adózó fővárosi közönség kárára utalványoztasson magasabb összegű rendkívüli honoráriumokat.

Valószínűnek tartjuk, hogy a belügyminiszter is utána jár ennek a dolognak, hiszen több jelből látszik: *valóban életbeléptetnek komoly takarékossági intézkedéseket*.

*

Bánass László, a püspöki karnak ez a kiváló és markáns egyénisége felkereste *Dinnyés* Lajos miniszterelnököt és vele hosszabb megbeszélést folytatott. Majd a miniszterelnök hivatali szobája előtt összetalálkozott *Rajk* László belügyminiszterrel és *Ries* István igazságügyminiszterrel. Velük is önként adódó, jó párperces eszmecserébe bocsátkozott. A távolabb állók persze találgathatták, miről folyik a szó. A vérmesebb fantáziájúak azt pedzették, ha már Rajk és Ries, meg Bánass püspök ilyen szépen együtt vannak, esetleg az amnesztiáról is beszélgetnek. Igy volt-e, vagy sem, mi nem kutatjuk.

Később — egy nagyobb körközepén — a püspök elmondotta, hogy a kevés megmaradt egyházi földdel az ő megyéjében milyen jól gazdálkodnak és egész rendesen pénzeznek is belőle, amióta az értékesítést teljesen saját kezükbe vették. A hallgatók helyeslően bólintgattak, tetszett nekik, hogy Bánass László nem panaszkodik — pedig a föld, ami megmaradt, ugyancsak kevéske —, hanem lelkiekben és anyagiakban azt a rugalmasságot és adaptáló készséget mutatja, mely egyházának mindig sajátsága volt.

A közellátási helyzet jobb, mint tavály ilyenkor volt

A főváros közélelmezési albizottsága *József* Móric elnökletével ülést tartott. Résztvett *Gömöry* Béla közélelmezési tanácsnok is. Megállapította a bizottság, hogy a közélelmezési helyzet *ma jobb, mint tavaly ilyenkor volt*. Legutolsó hivatalos jelentés szerint *burgonyából 2, kukoricából 5, cukorrépából 5 millió métermázsával több termett*, mint az elmúlt évben. Budapestre október közepéig *hatezer* vagón burgonyát hoztak föl a mult évi *négyezer* vagónnal szemben. A burgonyatárolás folyamatban van. A felhozatal nagy mértékben *növekedni fog*. A kenyérellátás terén vannak bizonyos nehézségek, de itt is valószínüleg javulni fog a helyzet. A jövő héten megkezdik a *főbüszt és étolaj jegyre való kiosztását*. A bizottság elhatározta, kéri a közellátási minisztertől *a zsemlye és szabadburi sütőipar* eltiltását, a cukrászipartól a hab felhasználásának megtiltását, a tínusételek és sütemények rendszeresítését, a luxus-csemegeáruk szigorú megadóztatását.

Tömeges szerencsétlenség a szélvihar miatt

Szombaton pusztító szélvihar vonult át a főváros felett. A szél ereje sok helyen lesodorta a házak amúgyis gyenge habon álló cserepeit, a romhazak téglái, betörte az ablakokat. A déli órákban egyes helyeken valóságos életveszéllyel lehetett csak közlekedni a lehulló tégla- és cserépdarabok miatt. A mentőknek pedig úgyszóván ötpercenként szólalt meg a telefonja. A déli órákban a budapesti mentőknek valamennyi kocsija a sebesülteket szállította kórházba. A késő délutáni órákban mintegy *40 esetben ujjtiak elsősegélyt* ambulanciáikon egész sereg embert kötöztek be. A mentőorvosoknak arra sem volt idejük, hogy az eseinaplóba beírják a szerencsétlenül jártak neveit, állandóan úton voltak. A délelőtti órákban ifj. *Németi* Emil tanulót, *Reiner* Hugóné magántisztviselőnőt, *Mészáros* József főtanácsost, *Weinberger* Józsefné háztartásbelit és özv. *Losenic* Emiljét vitték kórházba. Kettős halálos szerencsétlenség oka is volt a szombati szélvihar. A Fiume-úton haladt feleségével *Hermann* Miksa 66 éves eltartott. Egy szélroham levitte kalapját, az idős ember feleségével a kalap után szaladt, közben nem vették észre a közeledő 23-as villamost, amely *mindkettőjükre gázolt*.

Ezt hallottuk

A TÁJÉKOZTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM november elsején megszűnik. Osztályai részben a miniszterelnökségen, részben a külügyminisztériumban folytatják munkájukat. November első napjaiban betöltik az úgynevezett sajtófőnöki tisztséget (miniszterelnökségi sajtóiroda vezetője). Mint jó forrásból értesülünk, erre az állásra Gál Ferenc miniszteri tanácsost, a tájékoztatásügyi minisztérium osztályvezetőjét nevezik ki.

●

KLEMPERER OTTÓ, Operaházunk világhírű vendége tegnap nem jelent meg a Székesfővárosi Zenekar próbáján. Estére kiderült a félreértés: Klemperer két próba között elhagyta Magyarország területét, Ausztriában járt. Este azonban már ott volt az Operaházban és a Don Juant vezényelte. Amikor Klemperer az előadás végén megjelent a függöny előtt, a közönség meglepetéssel látta, hogy a karmester már nem visel csizmát, hanem szalóncipőt. Úgylátszik cipőért utazott Bécsbe...

●

TÜNDÉRMESE elevenedett meg tegnap délután a Rákóczi-úton, pontosan a 16-os szám előtt. Hatalmas kondér tejszínhabot szállított egy öreg munkás ócska, rozoga triciklijén. A délelőtti forgatagban valaki véletlenül fellökte az ócska alkotmányt. A kondér leesett, a tejszínhab a járda szélére ömlött. Pillanatok alatt körülvették a járókelők a »tett színhelyét«. Az öreg szállító-munkás bölcs nyugalommal mondotta:

— Most már úgyis mindegy! Aki tud, az egyék!

Nem sok biztatás kellett. Jókora tumultus keletkezett. A szerencsések amúgy puszta kézzel nekiláttak a töméntelen tejszínhabnak és jóízűen falatoztak. Egy jókedvű siheder meg is kérdezte a búskomoran álldogáló öreget:

— Osztán mikor jön erre hol, nap öregem?

—o—

Szijjas Ernőné a »Kata« tricotage társtulajdonosa Párisból, Londonból, Zürichből hazaérkezett. A legszebb kötött modelleket hozta. ⊗

ORMÁNDY JENŐNÉ Goldner Stefánia, a világhírű magyar karmester bécsi születésű felesége 25 évi házasság után válókeresetet adott be a híres muzsikus ellen. A válást Renóban mondták ki. Ormándyné mielőtt férjhezment volna, a newyorki filharmonikusok zenekarának hárfása volt.

—o—

Csabai Rott Margit festőművész és Antalffy Mária szobrászművész gyűjteményes kiállítása nyílik okt. 19-én d. e. 11 órakor a Művész Galéria V., Sztalin-tér 3. sz. (Cziráky-köz) alatt. ⊗

A PERZSASZŐNYEG
BIZALMI CIKK
SZAHAK AVANESIAN 30 éves cég
Vétel. Eladás. Mosás. Javítás. Bizományi árut átvesz
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 14—16.

Déri fehérneműszalon újra a Váci-utcában
Gyönyörű modelek, melltartós kombinék tökeletes kivitelben
Váci-utca húsz (kapu alatt

Zugliget, október

Irta Fodor József

Régi költő búcsúzik az árnyékoktól,
Régi hű szem távozik a tájékoktól.
Ködben ring a Zugligetnek szép vidéke,
Illatos csöndben kéklő füst leng föl az égre.

Vén fasor közt éjes árnyék húz, sötéten,
Öblös úr köz, avar dohol árny ölében,
Ólompillás az öreg fák borulása,
Gallyt gallyl illeszt, hogy a hullást szem ne lássa.

Elmosódó vén faormok, köd közében,
Mint hullámok egy lágy tenger nőtt vizében:
Zöld, piros hab felbuborog a gőz-lejben,
A mély csoda alszik ottan az ősz csendben.

Mint hullámok vagy imbolygó, felfútt felleg,
Mely, álomként, ha megmoccansz, tovabilleg,
Olyanok a borzadt, lágy korona-bolyhok,
Mint tündérvárt, sejlet leplük tünt házormot.

Tünt ház ormok, hogy húzódnak, hogy ne lássam,
Százezer lomb fogja, dugja, orvanyásan,
Torlódva körötte szinte tova vinnék,
Mintha titkot bontó, irigy kósza lennék.

Ne féljetek, öreg fák, nem megyek én már,
Ülhet már a tündérlány hegy tetején már.
Szemem csak úgy nézi a szép, nem járt mennyet,
Csöndben, békén, s hogy nem övé, már nem szenved.

Ballagásban ahogy mér itt sűrűt, ritkát,
Csak azt szűri örömül már, amit így lát,
Vén tükrébe ahogy kandin, bújva lépsz még,
Távolról nyelt, könnyes, édes, méla szépség.

ÖNVÉDELEM

Irta György Ferenc

Éjfélre járt. A kis budai kocsmában, ahová olykor vacsorázni jártak, Szikszay, az egykor híres szobrász vitte a szót. Mint mindig, mikor egy kicsit kapatos volt, lelkes előadómodorban fejtegette igazát vagy vélt igazát. Barátai, Bakócz, a kivénhedt jellemkomikus, akiből már csak a komikus maradt meg, mivel a jellem elkallódott belőle, meg Iharos, a művészfrizurás »magánkomponista«, no meg néhány rá-érő kocsmavendég, olyan figyelmesen hallgatták, ahogyan már borközi állapotban lévő társaság fülelni tud a komoly előadóra:

— Mert merem állítani, hogy minden alantas lelki sajátosság a *gyávaságból* származik. Mint ahogyan a legtöbb betegség a hülésből. Tehát, ha a testet lehet edzeni a meghülés ellen, a lelket is lehet nevelni a gyávaság ellen. Persze zsenge korban. A gyáva ember alattomos, hazug, hízelgő. Ha valaki kistermetű, gyenge ember, azért bátorrá lehet nevelni, ha elég értelmes és ha elég ügyes mozgású ahhoz, hogy az önvédelemre meg lehessen tanítani. Mifelénk a gyáva, ügyefogyott emberke megvárja a sötétben a kocsmai vagy báli vetélytársát és hátulról leszúrja.

— Amerikában nincs bicskázó legény, vagy ha van, az nem amerikai. Ökölkel ügyes fogásokkal jól védekezik a gyengébb férfi is az erősebb támadója ellen. Önbizalom, barátaim! Ez az igazi férfi legfőbb jellemvonása az életküzdelemben. De nem akarok én nektek itten papolni. Ismertek. Nem vagyok se atléta, se bokszbajnok, se birkózómester. Mégse ijedek meg a saját árnyékomtól, mert ismerek néhány fogást, Csikágóban tanultam, a szabad-akadémián, egy modellemtől. Például gyere ide, Bakócz. Igy. Állj ide elébem. »Fenyegetően.« Jól van. Most nyúlj hirtelen a zsebedbe. Tudom, hogy aki így a zsebébe nyúl, az nem cigarettával akar megkínálni, hanem két rántl, vagy boxert. Tehát rá-teszem a kezem a jobb vállára. Igy. Ennek *három* célja van. Egy, hogy a pasas látja, érzi, hogy én nem félek tőle. Kettő, hogy ez a békés mozdulat csillapítólag hat rá. És három, hogy...

— Jaj! — ordított fel Bakócz és szétterpesztette jobbkeze öt ujját. — A mindenségedet!

— Na látod! Két ujjal jól megszorítom a veszedelmes pasas vállizomszalagját és az egész jobb karja megbénul. És most kapd fel hirtelen ezt a széket, Iharos és próbálj fejbeverni vele.

Iharos felkapta a nehéz széket, de Szikszay villámgyorsan, közvetlenül elébe ugrott, szinte összeért a melle a támadóéval, a lezuhanó szék mi kárt sem tehetett benne.

— Na látjátok! Ennek a kis fogásnak meg két előnye van. Egy, hogy a támadó nem tud ütni a székkel, mert nincs lendülete ebben a helyzetben, kettő, hogy el nem eresztené a széket egy vaklóért se, mert azt hiszi, hogy neki van fegyvere: *a szék*. Míg én a puszta kezemre vagyok utalva. És míg ő hadonászik a székkel és a hátamat kapargatja vele, addig én itt szépen alulról megdolgozom őtet, így ni, szétverem az állát, összegyomrozom és ő csak tovább szorongatja a széket.

A félig részeg kompánia lelkesen ünnepelte az előadót, erre is ittak egyet és Szikszay, most már kissé tántorogva, folytatta:

— Persze egy kis anatómiát is kell tudni ezekhez a fogásokhoz. Itt van például a billiárddákó. Kocsmában, kávéházban ez esik kezeügyébe, tehát ezt kapja fel a duhaj verekedő. Ilyenkor nyugodtan meg kell várni, míg a támadó lesujt a dákó boldogabb végével és a mutató- és a hüvelykujjat szétfeszítve kell elkapni a dákót. Igy. Ez a bőrszalag, a két ujj között, az emberi test egyetlen érzéketlen része. Nem fáj, akárhogyan is ütik.

Szikszay azon nyomban megcsinálta a »dákóbemutatót« is. Pompásan sikerült. Végül azt mutatta meg, hogyan lehet közvetlen közelről úgy, hogy a két férfi arca csaknem összeér, hirtelen hozott lendülettel úgy állkapcson vágni a támadót, hogy a nyakcsigolyája is beleroppanjon és eszméletét veszítse.

A nagysikerű elméleti és gyakorlati önvédelmi és jellemnevelő előadás örömére a társaság minden tagja megivott még egy-egy dupla konyakot és a nyeszlett zeneszerző harsányan nótát rendelt a hangcsináló egy szál cigánynál. Igen ám, de egy monoklis úriember, a kocsma sarkából, más nótát óhajtott, mire Iharos odakiáltotta neki:

— Itt *én* rendelek majom!

És már fel is ugrott, de az iménti előadásban szerepelt *bármely* támadással vi'ézül szembenézzen. Nem lehetett ráismerni a szelíd lírai lelkű komponistára, olyan marciális lett a jelleme.

Ebben a pillanatban kék szódásüveg röpült a sarokból a társaság felé. Iharos, teljesen dilettáns módra ugyan, de ösztönösen és sikeresen, lekapta a fejét. A szódásüveg úgy találta gyomorszájon Szikszayt, hogy eszméletlenül bukott az asztal alá.

A cigány, most már nem tudván *mit* húzni, csak húzott...

Az ismeretlen vátos

Irja Kristói Károly

KALÓZHAJÓ

Dagadt gyárkémények mellett haladok el, sörgyárak tájékán; azon az útvonalon, amely a temető felé vezet. Mostanában igen népes útvonal, hiszen közeledik a Halottak napja. Nem fordulok be a temető kapuján, jobbra megyek a nagy szürke épület felé. Homlokzatán a bejárat fölött a felirás: Gyüjtőfogház. Zsebemben a hatósági engedély, bemehetek az irodába s beszélhetek egy életfogytiglan elítélt művésszel. Nem olyan egyszerű. Előbb jelentkezni kell a kaputól jobbra első fülkében, ahol fegyencek ülnek a rács mögött, a kis ablaknál fegyőr. Felszól telefonon az igazgatónak. Odaadja a belépőcédulát és a pecsétes visszatérő számot.

A fogházban...

Kattog a zár, nyílik a kapu. A folyosón rabok tisztogatják a kőpadlót. Várni kell a fogházigazgató előszobájában, amíg az altiszt-fegyőr bejelent. Kinézek az ablakon. Háztetőt látok. Sűrű drótkerítést. Minden olyan olajfestékesen szürke és okkerszínű. Reménytelenül.

Egy pere mulva a gyüjtőfogház igazgatójának irodájában átadom az igazságügyminisztérium illetékes osztályától kapott levelet, amely úgy szól, hogy beszélhetek *Olaszy* Sándor életfogytiglani kényszermunkára ítélt nyilassal. Valamikor festőművész volt. Az Andrássy-út 60 propagandafőnöke. A »Hűségháza« egik főideológusa.

Balatoni táj

— Felhozatom — mondja az igazgató és hellyel kínál. (Ültem a gyüjtőben!) Szemben a falon érdekes balatoni tájkép. Nyomott érzésü tájkép. Első pillanatban látható, hogy nem amatőr müve. A víz rezgése, a háló megoldása avatottabb ecsetre vall.

— Itt készült a cellában! — világosit fel a gyüjtőfogház vezetője.

A kép jobbsarkában aláírás: *Tihanyi* János Lajos.

— A nyilas Tihanyi.

— Igen... Még másfél éve van, ha jól tudom... A fogház szabályai megengedik, hogy ha művész valaki, a szakmájában dolgozzék. A képpel nem kereskedhet, ajándékba sem adhatja. *Ha kiszabadul, elviheti magával.*

Már sok képet festett...

(Vajjon ők megengedték-e a szerencsétlen üldözötteknek és politikai foglyoknak, hogy festegethessenek, még ha művészek is voltak!)

Kalóz az árbócon

Érdeklődéssel nézek körül a szobában s a szekrény tetején meglátom — a kalózhajót. Méteres nagyságú, árbócos, kötélhálós, fából, keménypapirból készült remek példány. Sok ezer forintért árulnak ilyet a műkereskedők, vagy lakásberendezők. Kandalló fölött helyezik el e hajókat. Iparművészett remekmű. Az árbóckosárban piros fejkendős liliputi kalóz.

— Cellakutatás során találtuk a fogoly priccse alatt — magyarázza az igazgató. — Tiltott munka. Nézze meg ezt a kelyhet, ez is tiltott munka.

Pompás aluminium-poharat nyujt át, finom cirádákkal. Aki készítette: tehetség.

„A tüzön át, a vizen át"

Eszembe jut a »*Halálraitéltek*« című film szomorú melódiájú lassú keringője: »*A tüzön át, a vizen át*...« Ebben a házban akasztják a halálraitélteket.

Kopogtatnak. Fegyőr. Jelenti, hogy a foglyot előállította.

Belép Olaszy festőművész. Vadonatúj cipő, vasalt cserkész ing, short. Borostás az álla.

Főnyilas. Portréfestő. Ő nem festhet. Kényszermunkára ítélték. És a portréhoz — *modell* is kell. A modell ezalatt nem csinál semmit.

A Hűségházáról beszélünk. Ő nem csinált semmit. Még csak íróasztala sem volt. Ezt mentette meg, azt mentette meg. Egy szavára hazaküldték a Tattersallból az odagyüjtött 3000 szerencsétlent — mondja ő.

Képzelem, mekkora úr lehetett nyilasék idején, ha egy szavára »parirozták« a karszalagos, géppisztolyos nyilasok. Konok. Bizalmatlan. Ez »ártatlan«. Szerinte mindenki ártatlan. A szörnyű vérengzésekről is »csak úgy hallott valamit félfüllel.«

— Mind ilyenek — jegyzi meg a fogház vezetője, amikor Olaszy elhagyta a szobát. — Sohasem fognak megváltozni.

A liliputi kalóz ádáz tekintettel néz rám az árbócról.

Ismét érkeznek Debrecenbe hadifoglyok

Debrecen, október 18. (*A Világ tudósítójának telefonjelentése.*) Néhány napi szünetelés után ismét megindultak a hadifogoly szállító vonatok. Foksáni felől érkeznek a közeljövőben szerelvények Debrecenbe. Ebben a romániai gyüjtőtáborban már folyik az újabb hadifoglyok összegyüjtése.

A Világ értesülése szerint a debreceni átvevőállomás a jövő hétre várja a legközelebbi szerelvény érkezését.

*

A népjóléti minisztériumban elkészült a hivatalos kimutatás a Szovjetunióból hazatért hadifoglyokról.

Mint a *Világ*-gal közölték, október 15-ig a szovjet kormány támogatásával Magyarország területére százezer hadifogoly érkezett. Ebből 97.000 magyarországi illetőségű, míg 3000 erdélyi.

Közölték, hogy a Szovjetunió értesítette az illetékes magyar kormányköröket: a hadifoglyok hazaszállítását tovább is folytatja és már újabb többezer főből álló csoport érkezett meg Foksániba. Debrecenbe szállításuk napok kérdése.

MEGHIVÓ

a Budapesti Ügyvédi Kamarának 1947. év október hó 30. napján (csütörtökön) délután 6 órakor Budapesten a Kamara díszentermében (V., Szemere-utca 10. szám) tartandó értekezletére. *Tárgysorozat:* 1. Ügyvédi betegsegélyezés. 2. A kar gazdasági helyzete. 3. Indítványok. Budapest, 1947. október hó 15. Dr. Ladányi Ármin elnök. ⊗

Kosztümjéhez legújabb divatú ingblúzokat Dobó ingkészítőnél IV., Régipostau. 7. Férfiingből is tökéletes ingblúz készül. ⊗

Függönyök Fonalak
ERMA, Teréz-körút 4.

Disznótor Balázsnál
Hüvösvölgy * Jánoshegy

Hétfőn délután 2 órakor sorsoljuk ki a Világ rejtvénypályázatán résztvettek között a Mercedes autót

Hétfő délután két órakor a Polgári Demokrata Párt Andrássy-út 33. szám alatti székházában dr. *Kiss* Dezső közjegyző tartja meg a sorsolást a *Világ* rejtvénypályázatán résztvett 10.356 olvasó között. (A 90.000 pályázó közül ők fejtették meg hibátlanul a rejtvényeket és így holtversenyben a döntőbe kerültek.) Dr. *Kiss* Dezső közjegyző már átvizsgálta a helyesen megfejtők névjegyzékét s megállapította, hogy *valamennyinek neve a szerencse kerekébe kerül.*

Kevéssel a sorsolás megkezdése után eldől, hogy kié lesz a Mercedes-autó, ki jut hátelkhez és kik kapják a svájci aranyórákat.

Őrizetbe vették a „Holnap" volt munkatársát

A *Világ* értesülése szerint az államvédelmi osztály a pfeifferpárti és volt sulyokista szervezők politikai multjának és felszabadulás utáni magatartásának kivizsgálása során ma délelőtt előállította *Stirling* György 26 éves volt hirlapírót, a *Holnap* című volt sulyokista napilap volt belpolitikai munkatársát.

Stirling György a háború tartama alatt a *Magyar Szárnyak* című háborús propagandalapnál működött, majd a felszabadulás után több tanuval igazolta, hogy résztvett az ellenállási mozgalomban. Ezért »érdemeinek jutalmazásaként« *a budapesti nemzeti bizottság titkári teendőinek* elvégzésével bízták meg. Stirling György később belépett a Sulyok-pártba, ott aktív tevékenységet folytatott, majd a lap megindulásakor a belpolitikai rovatban kezdte meg működését. Sulyok lapjának megszűnése után egy minisztériumban kapott állást.

Értesülésünk szerint Stirlinget kihallgatása után ma délben az államvédelmi osztályon *őrizetbe vették.* További sorsáról újabb tanuk meghallgatása után döntenek.

Felakasztották Hübsch Ábrahám gyilkosát

A statáriális bíróság *Dán* Andor elnökletével ma délelőtt kihirdette *Iványi* Árpád, Hübsch Ábrahám gyilkosa előtt kegyelmi kérvényének elutasítását. Mint emlékezetes, Iványi a Batizfalvy szanatórium egyik szomszédjában meggyilkolta *Hübsch* Ábrahám dúsgazdag kereskedőt, akit *Szűcs* Mária csalt fel a lakásba.

Szökésben lévő Nagy József nevű társával együtt Iványi baltával verte agyon Hübschöt, holttestét elásták a pincében, éréktárgyait, ruháit pedig elvették. Augusztus 16-án a statáriális bíróság kötélháli halálra ítélte Iványit. A köztársasági elnök a kegyetlen gyilkos kegyelmi kérvényét most elutasította. Az elutasításról szóló végzés kihirdetése után két órával a gyüjtőfogház udvarán felakasztották Iványi Árpádot.

Elkobozták Ligeti Magda könyvét

Feltűnő döntést hozott dr. *Bergmoser* Ágoston vizsgálóbíró szombat délelőtt: utasította a rendőrséget, hogy dr. *Ligeti* Magda »*Gyermekeknek felnőttekről*« című könyvének minden feltalálható példányát foglalja le, kobozza el, a könyv kéziratát pedig helyezze bűnügyi letétbe. A rendőrség értesülésünk szerint még ma foganatosítja a vizsgálóbíró döntését.

A nemzetgyűlés július 11-én Schlachta Margit indítványára utasította az 1945 őszén megjelent könyv elkobzására a kultuszminisztériumot.

Néhány nappal ezelőtt érkezett meg a kultuszminisztériumba a nemzetgyűlés átirata, a minisztérium azonban eljutasította arra hivatkozva, hogy *bűnvádi eljárás*, illetve az *államügyészség* indítványa alapján csak a vizsgálóbíró illetékes a könyv elkobzására. Ugyanakkor a kultuszminisztérium a nemzetgyűlés átiratát eljuttatta Ries István kultuszminiszterhez.

Ezek után az igazságügyminisztérium utasította az államügyészséget a nemzetgyűlés határozatának végrehajtására. Az államügyészség felhívására rendelte el szombat délelőtt Bergmoser Ágoston vizsgálóbíró a könyv elkobzását.

Sztálin: „A gazdasági együttműködés elüzné a háború rémét"

Eisenhower az USA kettős feladatáról

James *Byrnes* »*Speaking frankly*« című könyve továbbra is erősen foglalkoztatja a világ közvéleményét és a jelekből következtetve *komoly hatással lesz a világpolitika alakulására.* A *New York Herald Tribune* szerint a könyv még jobban kiszélesítette a Kelet és Nyugat közötti szakadékot és *még valószínűtlenebbé teszi, hogy a novemberi külügyminiszteri értekezlet eredménnyel járhat.* »*Byrnes* jobban tette volna, — írja a *Daily Mirror* — ha csukva tartotta volna a száját, vagy valami hasznosabb dolgot csinált volna.«

Az UNO közgyűlésének

politikai bizottsága változatlanul kemény összecsapások színtere. A »kisközgyűlés« létesítésére vonatkozó amerikai javaslat vitája során tegnap Sir Hartley *Shawcross* brit delegátus szólalt fel. Bevezetőül kijelentette, hogy Nagybritannia — középutat keresve az amerikai és a szovjet álláspont között — *bizonyos módosításokkal elfogadja az amerikai javaslatot.*

Sir Hartley ezután a szovjet-küldöttség felé fordulva, megállapította, hogy nem *érti, hogyan képzelheti olyan ragyogó eszű ember mint Visinszki azt, hogy az USA háborús uszítással szovjetellenes cselszövő tervet készít elő* és hogyan képzeli, hogy hogy a többi állam ilyen cselszövő lépést hajlandó volna támogatni. Remélem — hangsúlyozta *Shawcross* — *Visinszki nem hiszi azt, hogy az UNO-ban örökké Damokles kardja lebegne a Szovjetunió felett.* Nagybritannia ilyen akcióban sohasem vesz részt.

Gromiko

szovjet delegátus nyomban válaszolt a brit állásfoglalásra. Ujból leszögezte, hogy *a Szovjetunió a leghatározottabban elutasítja az indítványt* és »nem hagyja magát különféle szépítési kísérletek által félrevezetnie. *Gromiko* felszólalása után a francia, fülöpszigeti, brazil és argentin kiküldött elfogadta az amerikai javaslatot.

Az USA különben újabb akciót kezdett Korea ügyében. Tegnap felszólította az Egyesült Nemzetek szervezetét, *küldjön ki különbizottságot a legkésőbb 1948 március 31-éig megtartandó koreai választások megfigyelésére.*

A moszkvai rádió

tegnap hosszabb kommentárban megállapította, hogy »*a nyugati imperialisták a Szovjetunió szabadelvű és demokratikus külkereskedelmi politikájával szemben erőszakot és exkluzív módszereket alkalmaznak*«. A kommentár elhangzásával egyidőben érkezett meg az a washingtoni jelentés, amely tudni véli, hogy »*valószínűleg drasztikusan csökkenteni fogják vagy egészen megszüntetik a szovjet közgazdaság szempontjából fontos amerikai gépek és egyéb anyagok kivitelét a Szovjetunióba*«. Az intézkedés alapja állítólag az USA külpolitikájának az az elve lenne, hogy *a jövőben csak a Marshall-tervben együttműködő államokat támogatják.* (Washingtonban néhány órával később cáfolgatták ezt az értesülést.)

A Newyork Herald Tribune

az USA délkeleteurópai politikájáról szóló cikksorozatában megállapítja: »*Kelet-Európában az amerikai külpolitika arra irányul, hogy megakadályozzák a Szovjetunió dominációját politikai és gazdasági ügyekben.*« A lap szerint az USA »*gazdasági aktust*« folytat a Szovjetunió és társai ellen, *várva, hogy Kelet-Európában gazdasági válság tör ki.*

NewYork Herald Tribune a továbbiakban rámutat, hogy a jaltai egyezmény végrehajtását szorgalmazó amerikai politika *Lengyelországon, Magyarországon, Romániában és Bulgáriában kudarcot valloti, úgyhogy Washington jelenleg elveszettnek tekinti ezeket az országokat,* abban az értelemben, hogy külpolitikájukat a Szovjetunió külpolitikájához igazították. *Az USA azért nem veszítette el érdeklődését Dél-Keleteurópa iránt, hiszen annak sorsa úgyis a szovjet-amerikai viszony alakulásának függvénye.* Túlkorai azt mondani, hogy a vasfüggöny véglegesen legördült, fejezi be cikkét a *Newyork Herald Tribune.*

Sztálin,

aki jelenleg Szocsiban üdül, fogadta a brit munkáspárt küldöttségét és kijelentette előttük: *A Szovjetunió nem kíván vasfüggönyt és nem is lesz vasfüggöny,* ha a gazdasági talpraállásra egyesítjük erőfeszítéseinket. *A gazdasági együttműködés elüzné a háború rémét,* mondotta a szovjet miniszterelnök, aki a kétórás beszélgetés során igen mély benyomást tett *Zilliacusra* és társaira.

Eisenhower,

tábornok, az USA vezérkari főnöke így nyilatkozott a háború kérdéséről: *Nincs a világon egyetlen olyan nagy ország sem, amely háborút viselhet vagy akárcsak provokálhat is.* Az USA-nak két feladata van: 1. Élelmiszerrel és anyaggal támogatni az európai népek talpraállítását. 2. *Olyan fegyveres hatalmat kialakítani, hogy azok, akik csupán az erőszakot tisztelik, riadjanak vissza a támadástól.* (n. gy.)

Meggyilkolta vetélytársát a holttestet szerelme ablaka alá dobta

Laczkó János és *Kelemen* Imre gyöngyössolymosi fiatalemberek együtt udvaroltak *Kasza* Irén 12 éves feltűnően fejlett kislánynak.

Amikor a lány Kelement választotta, Laczkó valósággal búskomor lett. Egy ideig könyörgött a lánynak, majd bosszút esküdött vetélytársa ellen.

Egy este megleste versenytársát és *szőlőkaróval agyonverte, majd a holttestet Kasza Irén ablaka alá vitte.* Ott találták meg reggel a járókelők. A gyilkos fiatalembert letartóztatták.

Spekulált a zsírgyűjtésre kapott pénzzel

A *Poels és Társa Húsfeldolgozó Kft.* a hús- és zsiradékhivataltól megbízást kapott több vármegye területén a hatósági zsír összegyűjtésére. Másfél millió forint hitelt kapott erre a célra.

A gazdasági rendészeti ügyosztály megállapította, hogy a cég a pénz nagyrészét zsírvásárlás helyett saját üzleti céljaira fordította. Ennek következtében az ország északnyugati megyéiben volt a legrosszabb zsírgyüjtési eredmény. A kft. felelős vezetőjét, *Enesei* Sándort a gazdasági rendőrség őrizetbe vette.

Végre! Ujból megnyilt Végre!
Adorján Antal
rádió és vill. szaküzlete,
mely a régi előzékenységgel áll vevői és barátai rendelkezésére
V., Pannonia-u. 17/a. Tel. 122-887.
Bass Imrével
együtt

Dr. Farkas Vizgyógyintézet
Báthory-utca 3. Telefon: 328-740
Orvoskozmetika—arcápolás
megnyílt!

Az őszi idényre szerezze be
ponyva
szükségletét.
»Mezőzsák R. T.«
V., Perczel Mór-utca 2. Tel.: 123-832.
Uj és használt ponyvák.

A Világ telefonszámai:
222-439 222-438
222-437 222-436
222-435

A **Moulin Rouge Orfeum**
1947 okt. 18-án, szombaton este mutatja be az őszi évad nagy meglepetését
Nádassy László
Csókos boszorkányok
című vidám és „szellemes" revüparádéját
50 kitűnő szereplő! 100 vidám perc!
1000 mulatságos ötlet!
A revü keretében a legszebb mannequinek bemutatják a legkedveltebb divatszalónok legújabb modelljeit
Asztalrendelés: 127-791

CHROMBETŰK FILLÉRES
FÉMFELIRATOK RAJZ SZERINT IS
B/2 JELŰ ROZSDAMENTES
SINBEN CSERÉLHETŐ ÁRJELZŐK
250 DARABBÓL 23 RÉSZES GARNITURA
DOBOZBAN ÖSSZESEN CSAK Frt 48,—
POSTÁN IS UTÁNVÉT
FEKETE J. ÉS TÁRSA
FÉMIPARI GYÁRI SERVICE
Bpest, VI., TERÉZ-KRT 2.
AZ UDVARBAN, TEL.: 22-56-75

CSILLÁM
ELADÁS
Prima minőség, nagyméretű (nem erdélyi). Telefon 228-137

Fűszer- és gyarmatáru
R. T. kereskedő
Választ „Tehermentes" jelügyre
Propaganda hirdetőbe, Terez-körút 50

A „pinceélet"
következményeit ma is sinylik a gyermekek! Erősíteni kell őket, hogy egészséges, ellenálló legyen a szervezetük. Az Ovomaltine értékes tápanyagai hússá és vérré válnak, megnyugtatják az idegeket, erősítik az izmokat.
REGGELIRE — UZSONNARA
OVOMALTINE
Friss erő, jobb egészség!

Szemlécske

Veres Péter mondotta: «A demokráciában meg kell becsülni a hű és dolgos értelmiséget.» — Hallottunk már Veres Pétertől olyan kijelentést is, hogy a középosztályt «fel kell számolni». Persze régebben. Amikor még nem volt szó választásokról.

★

Marosán György mondotta: «Ma nagy érdeklődés nyilvánul meg a szociáldemokrata párt iránt». — Az érdeklődés — úgy vesszük észre — kölcsönös.

★

Gerő Ernőt idézzük: «A kismotorok részére eddig kötelező vezetői igazolvány elengedése megengedi majd, hogy a dolgozók motoron járhassanak munkahelyeikre.» — Ha meg tudják venni a kismotort.

A 600 millió dollár lengyel kölcsön ügye

Lengyelország 600 millió dollár kölcsönért folyamodott a World Bank-hoz. Ezzel kapcsolatban hosszabb idő óta egy misszió tartózkodik Varsóban, hogy az ország teljesítőképességét felülvizsgálja. A kölcsön ügyében most fordulat következett be. A bank szakértői kijelentették, hogy küszöbön áll Washington hivatalos bejelentése, amely szerint a lengyel kölcsön tárgyalásának ügyét augusztus végére halasztják. Az amerikai bizottság július 31-én tér vissza Washingtonba, hogy ott a lengyel helyzetről beszámoljon.

Német gyárak leszerelése

A Németország körül folyó viták ellenére változatlan ütemben folyik a jóvátételre kijelölt német gyárak leszerelése. Júniusban 14 ország kapott leszerelt német gyárakat. Az elszállított gépek 70.000 tonnát tettek ki. A kedvezményezett országok között volt *India* is. India Franciaországgal együtt megkapta a Norddeutsche Hütte brémai acélműveit. Erről a telepről 40.000 tonna gépi felszerelést szállítanak el. Belgium megkapta a gersthofeni Sauerféle vegyiműveket, míg az allendorfi robbanóanyaggyárat Franciaországba szállítják át.

A bajorországi botbüntetés ügye

A bécsi *Welt am Abend* közli, hogy egyre fokozódik a botrány dr *Hundshammer* bajor közoktatásügyi miniszter ama rendelkezése körül, amellyel *visszaállította az iskolákban a hitlerista rendszerre emlékeztető botbüntetést.* A bajor országgyűlés elhatározta, hogy a közigazgatási bíróság elé viszi a kérdést.

Őrizetbe vettek két nyilast

Az államvédelmi rendőrség népügyészségi kirendeltsége őrizetbe vette *Lunczer* Ferencet, a soroksári Volksbund egyik vezetőjét, valamint *Péter* József, Dob-utca 96. sz. alatti lakost, aki ugyanebben a házban lévő Lehel varróüzemben elrejtett üldözötteket 1944-ben zsarolta, majd a nyilasokkal elvitette.

Felhívás. A magyar államrendőrség államvédelmi osztálya felhív mindenkit, aki valamilyen tűzesetet észlel, vagy gyujtogatási szándékáról szerez tudomást, haladéktalanul értesítse az államvédelmi osztályt a 124—624 számú külön telefonvonalon. *(MTI)*

Raab István a tragikus sors csapásától megrendülten tudatja, hogy drága, jó felesége, akivel a legboldogabb házasságot élte,

Raab Istvánné

sz. Prosz Anna

f. hó 23-án, hosszú betegsége után váratlanul elhunyt. Földi maradványait f. hó 26-án fél 1-kor a róm. kat anyaszentegyház szertartása szerint az óbudai temető családi sírboltjában helyezzük örök nyugalomra.

Az engesztelő szentmise f. hó 28-án d. e. ½9-kor lesz megtartva a Szent Imre herceg-úti plébániatemplomban.

Milyen lesz az új tízforintos?

Közöltük, hogy a *Magyar Nemzeti Bank* július 25-től kezdődően új tízforintos bankjegyeket bocsát ki. Az új bankjegy hossza 166 mm, szélessége 72 mm lesz. Előoldala két alapnyomattal és egy képnyomattal készült. Az alapnyomatok irisszerűen nyomva összhatásukban szürkészöld-liláspiros-szürkészöld színűek és ismétlődő „10"-es számjegyekből épülnek fel. Az alapnyomat közepét kétszínben nyomott guilloche rozetta képezi. A képnyomat színe irisszerűen nyomva zöld-kékzöld. A jobboldali keretben *Petőfi* Sándort ábrázoló arckép látható, a baloldaliban pedig világoszöld színű alapon „10"-es értékjelzés, valamint zöld alapon fehér betűkkel a büntetési záradék. A bankjegy hátoldala két alapnyomattal és egy képnyomattal készül. Keretben *Jankó* János folyóparti tájat ábrázoló képe látható.

Az új bankjegy hamisítása rendkívül nehéz, egyfelől a külön e célra gyártott papír minősége, másfelől viszont a rajz bonyolult volta miatt.

Válasz a Magyar Kurirnak

A *Magyar Kurir* illetékes egyházi hely megbízásából cáfolatot adott ki a Magyar Távirati Iroda egy állítólagos közleményére, amely a hercegprímásnak a választást érintő nyilatkozatát tartalmazta volna.

A Magyar Távirati Iroda ezzel szemben határozottan megállapítja, hogy ilyen hírt egyáltalán nem adott ki.

A Magyar Távirati Iroda ezzel az üggyel csak annyiban foglalkozott, hogy külföldre irányuló hírszolgálatában magyar lapszemle keretében megemlékezett arról, hogy lapjelentések szerint a prímás fogadta *Sulyok* Dezsőt és több más politikust, de a tudósítás azzal végződött, hogy a megbeszélés eredménye még nem ismeretes.

A Magyar Távirati Iroda ezen túlmenően nem foglalkozott ezzel az üggyel.

Tény azonban, hogy a londoni rádió július 19-én az alábbi hírt közölte:

„Mindszenty József magyar prímás ellenzéki vezetők előtt kijelentette, hogy a választásokon az egyház nem fog beleavatkozni a küzdelembe és egyik pártot sem fogja támogatni."

Az idézett jelentést egyébként a magyar sajtó ismertette s a vatikáni rádió is átvette a londoni rádióra, mint forrásra hivatkozva. *(MTI)*

Városházi hírek

A nagybudapesti egységes élelmiszerjegyek augusztus havi zsiradékszelvényére 45 dkg sertészsírt, a nehéz testi munkások és testi munkások pótjegyeinek «B» szelvényére, valamint a terhes és szoptatós anyák pótjegyeinek «B» szelvényére 40 dkg olajat adnak.

Pályázatot írt ki a főváros a közigazgatási képesített tanfolyamokon résztvevő fővárosi alkalmazottak számára. A pályatételek: 1. Milyen alapelvek érvényesüljenek az új közigazgatási eljárás jogi kodexében. 2. A kerületi igazgatás reformja és a kerületi önkormányzat kérdése. 3. A közületi üzemi gazdálkodás előnyei és hátrányai. Mindhárom tételből egy 1000 forintos, egy 500 forintos és két 300 forintos díjat tűztek ki.

Az építkezési tevékenység állandóan emelkedik. Június 1-éig 869 építési engedélyt adtak ki, pontosan háromszor annyit, mint tavaly ilyenkor. Ebből 226 új épület emelésére vonatkozott, ezek száma hatszor annyi, mint a mult év első öt hónapjában. Befejezték 202 épület építését és e tevékenység során 614 lakás keletkezett, míg a mult év hasonló időszakában csak 60 lakás létesült. Lakás helyreállításra idén június 1-éig 1120 esetben adtak engedélyt.

Köszönetet

mondunk ezúton mindenkinek, aki jóleső részvétével enyhítette súlyos gyászunkat.

Somló Dezső
F. Somló Vera

Gazdasági hírek

A tőzsde

Árnyalatnyilag jobb hangulat mellett teljesen üzlettelen volt csütörtökön a tőzsde. Csak szórványosan jöttek létre üzletkötések. A Salgó és Kőszén iránt mutatkozott némi érdeklődés. Üzlettelen volt a kötvénypiac is. Kötések: Szén 76, Salgó 7, Goldberger 55, Népszövetségi font 315, Kötés nélkül: Első Magyar Biztosító 154 áru, Nasici 46 áru, Pamut 20 pénz, Szegedi Kender 36 pénz, Népszövetségi dollárkötvény amerikai kib. 875 áru, svájci frank kib. 255 áru, 14-es fővárosi 73.50 áru, 27-es fővárosi 1050—1070, 27-es fővárosi szkripsz 850 áru.

Ismét gyártanak Bunát

A Leunawerke, a német lapok jelentése szerint újból megkezdte a mesterséges Bunagumi gyártását. Egyelőre havi 10.000 tonna műgumit termelnek.

Huszonnégy millió méter típustextilárú

Az Anyag- és Árhivatal textilnagybizottsága legutóbbi ülésén *Varga* István dr államtitkár elnöklésével intézkedett, hogy az ország textilellátását biztosítandó, a most következő negyedévben 24 millió méter típustextilárut termeljenek a gyárak. Megváltoztatták a típus pamutáruk szélességét. Az eddigi 70 centiméter helyett a jövőben 80 centiméter lesz a szélesség.

Ausztria szenet kap

a Ruhr-vidékről. A nemzetközi szénelosztó szervezet Ausztria júliusi kontingensét 24.000 tonnában állapította meg.

Hatvanmilliónál több dolgozó a USA-ban

A USA statisztikai hivatala közli, hogy június hónapban a foglalkoztatott dolgozók létszáma meghaladta a 60 milliót s ezzel rekordot ért el. Májusban 58.3 millió volt a foglalkoztatottak száma. Egy esztendővel ezelőtt pedig 56.4 millió.

Stabilizációs terv Romániában

A román kormány, mint bukaresti szakértők közlik, nagy figyelmet fordít a súlyos pénzügyi helyzet enyhítésére és számos intézkedést kíván végrehajtani. Csökkenteni fogják az állami hivatalok kiadásait és az állami személyzet létszámát. Hiteleket csak a termelés céljaira fognak folyósítani. A kormány még ebben az évben végre akarja hajtani a pénz stabilizációját.

Az osztrák és a csehszlovák valutát

parin jegyezték — írja a *Wiener Tageszeitung — Zürichben*, ahol a következőkép alakultak a valutaárfolyamok: 100 schilling = 3.30—3.80 svájci frank, 100 cseh korona = 3.50—3.80 svájci frank, 100 holland forint = 18—23 svájci frank, 1 török font = 0.90—1.10 svájci frank, 1 dollár = 3.73—3.80 svájci frank.

Nagy-Britannia exportja

júniusban elérte a 93.1 millió fontsterling értéket, de még mindig 40 százalékkal az import alatt maradt.

A Svájci Nemzeti Bank

kimutatása szerint: július közepén a svájci bankjegyek aranyfedezete 8.5 millió svájci frank értékkel növekedett. Ugyanakkor a bankjegyforgalom 45.5 millióval csökkent.

Az 5 napos munkahét

az angol szénbányászatban sikerrel járt — mondotta *Shinwell* brit energiaellátási miniszter a bécsi *Welt am Abend* munkatársának.

A newyorki tőzsde

az utolsó napokban nagyon egyenlőtlen árfolyamalakulást mutatott. Általában elég lanyha árfolyamok voltak, de néhány papír «kiugrott.» A legnagyobb áremelkedést az *Allied Chemical*, a *Dupont*, az *United Fruit* és az *International Telephone* érte el. A vasúti részvények árfolyama hanyatlott. A svájci frankot a newyorki tőzsdén 26.55 centtel jegyezték.

A francia-lengyel

kereskedelmi szerződés értelmében Franciaország elektromos gépeket szállít Lengyelországnak szén ellenében.

Szigorított devizaforgalmat

léptetett életbe Dánia — jelenti a *Wiener Kurier*. Minden dán állampolgár köteles bejelenteni a birtokában lévő külföldi pénzt és értékpapírokat, továbbá külföldi követeléseit.

Hamisított festmények tömegét hozták forgalomba

Néhány héttel ezelőtt *Stern* István lakásberendező feljelentést tett a rendőrségen *Krausz* Ernő ószeres ellen, akinek átadott egy Mednyánszky- és Krusnyák-képet azzal a megbízással, hogy adja el és Krausz, bár a képeket eladta, azoknak árával nem tudott elszámolni. Krauszt beidézték a rendőrségre és ott kihallgatásakor elmondotta, hogy régóta volt üzleti kapcsolatban Sternnel, ebben az évben is több mint tizenöt képét adta el. Mivel az eladott képek legnagyobbrészt igen értékes márkás képek voltak és mivel továbbá időközben *Weldmann* György magánzó is feljelentést tett Stern ellen, hogy neki hamisított Koszta-képet adott el, a rendőrségnek gyanússá vált a híres festményeket így tömegével árusító Stern. Weldmann feljelentésében még elmondotta, hogy a Sterntől 2000 forintért vásárolt Koszta-képet *Szabó* István Arany János-utca 34. szám alatti képkeretező ismerősénél akarta bekereteztetni, s ott legnagyobb meglepetésére megtalálta a Koszta-kép eredetijét. Szabó elmondotta neki, hogy Stern régebben egy óra időtartamra kölcsönkérte tőle az eredeti Koszta-képet, nem árulta el, hogy mi célból. A vádak alapján a rendőrség azonnal kiszállt Stern lakására és az ott talált képek felülvizsgálására, mint művészeti szakértőt, *Farkas* Zoltánt, a Szépművészeti Múzeum igazgatóját kérte fel. Kiderült, hogy a Stern lakásán lévő értékes képek tömege *egytől-egyig hamisítvány*. Stern másolatokat készíttetett több *Mednyánszky*, *Koszta*, *Lotz* Károly, *Fényes* Adolf, *Rippl-Rónai*, *Vastagh* Géza, *Iványi Grünwald*, *Rudnay* és még több híres festő képeiről. A másolatokat *Záhonyi* Géza festőművésszel készíttette, aki kitűnő másoló. Záhonyi egyegy másolásért 30—1000 forintot kapott. A képekre minden esetben ráírta az eredeti festő nevét, a kép címét és alul *ráírta azt is, hogy kópia.* Stern a kópia felírást *eltüntette* a képekről, azokat sajátkezűleg *bepatinázta*, a vakkeretet, valamint a vászon hátát diópáccal befestette, hogy az eredetiség látszatát keltsék a festmények. Stern eleinte tagadott, a tárgyi bizonyítékok súlya alatt azonban megtört és *beismerő vallomást tett.* Elmondta, hogy hét ízben volt büntetve, húsz éve foglalkozik képekkel és híres festmények másolatait többízben hozta forgalomba eredetiként. Hogy Stern az egész fővárosban hamisított képek tömegét adta el hozzá nem értő műkedvelőknek. Sternt letartóztatták, kihallgatása és a nyomozás tovább folyik.

A munkaidő csökkentése Angliában

A *Berner Tagwacht* írja, hogy Angliában 1946-ban 2 millió munkás számára közel heti 3 órával csökkentették a munkaidőt. 1947-ben további 3,370.000 munkás munkaidejét sikerült leszállítani heti 3 és fél órával. A 44 órás heti munkaidő, ami valamikor „ábránd" volt, Angliában nagyjából megvalósult.

Öngyilkosság. Felakasztotta magát munkahelyén *Lipkai* Éva 23 éves tisztviselőnő, a mentők már csak a beállott halált állapíthatták meg. A szerencsétlen nő édesanyjának írt búcsúlevelében azt kéri, hogy temetésén gramofonon Rachmaninov preludiját játsszák. A rendőrséghez írott levelében a boncolás mellőzését kéri.

néhai ZALA KÁROLY-nak
a Little pezsgő és Meseseki Itóka elhúnyt vezérképviselőjének
SÍREMLÉKET ÁLLÍTUNK

A felavatási ünnepség folyó hó 27-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben. 16. szakasz, 27. sor, 34. sír.

Ráth László fényképkiállítása

A *Magyar Képszolgálat* rendezésében nyílt meg *Ráth* László fényképkiállítása Városház-utca 16. sz. alatt. A tehetséges, fiatal fényképezőművész Budapest életéből vette elsősorban témáit, az újjáépülő várost és az újjáépítők helyzetét, sorsát mutatja be. Képeinek beállítása és felfogási módja kitűnő.

A kiállítást szerdán délután *Keszthelyi* Nándor, a külügyminisztérium sajtóosztályának főnöke nyitotta meg.

Papír — bambusznádból és banánszárakból

A *Wiener Kurier* írja, hogy Mexikóban új papírgyártási eljárást találtak fel. Az olasz *Pasqualucci* módszere értelmében bambusznádból és banánszárakból is lehet papírt előállítani. Az új papírgyártási lehetőségek döntően hozzájárulhatnak a világ papírhiányának enyhítéséhez.

Magyar munkások Svédországban

A svéd nemzetközi sajtóiroda jelenti: A magyar és svéd kormány között létrejött a megállapodás 600 magyar mezőgazdasági és ipari munkás svédországi munkavállalására vonatkozólag. A magyar munkások első csoportját szeptemberre várják Svédországba. Ugyanakkor 500 olasz munkás is érkezik, hogy a mezőgazdaságban s iparban egyformán mutatkozó munkaerőhiányt leküzdjék. A magyar munkások között vannak bányászok és famunkások is. Két évig maradnak Svédországban s minden tekintetben ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint a svéd munkások. Biztosítják őket munkanélküliség, baleset és betegség ellen. Ezenkívül a svéd munkaügyi bizottság *Magyarországon külön irodát állít fel*, amely a magyar hatóságokkal együttműködve végzi a munkások kiválasztását, orvosi vizsgálatát és svédországi utazását.

Az Andrássy-út problémája

Tek. Szerkesztőség!

Olvasom, hogy a közmunkák tanácsa szabályozási tervet dolgozott ki az Andrássy-út betorkolásának megoldására.

Amilyen kívánatos és alkalomszerű a feladat, éppen oly üdvös volna ezen igen nagy horderejű szabályozás nyilvános pályázat útján való megoldása.

Minden nagyrabecsülésem kifejezése mellett is, a mérnöki kar egész tömege örömmel üdvözölné a tervpályázati kiírást, annál is inkább, mivel mindnyájunk vágya és kívánsága ezen szokatlan megoldás kiküszöbölése. Már a Madách-sugárút elhibázott vezetése is azt mutatta a tervpályázati megoldás több pályázatánál, hogy van számos olyan megoldási lehetőség, mely úgy az Andrássy-utat, mint az Erzsébet-tér, Bazilika, Lánchíd, Deák-tér, városháza és az egész környék megoldását felölelte és egészségesebb megoldási lehetőségek sorozatát vetette fel. Ezt a rendkívül kedvező alkalmat nem szabad elmulasztani és most kell mindent okosan és egészségesen, nagyszabásúan megoldani.

Itt kell megemlítenem, hogy Budapest, mint a Duna mentén fekvő kereskedelmi és emelkedő csodás hévforrásokkal rendelkező fürdőváros, különös figyelmet érdemel városrendezési szempontból is, mely az idegenforgalom fokozott kívánalmait is tekintetbe kell vegye. Ezt a kérdést egész Budapest olyan nagyszabású világvárosi szabályozással kell összhangba hozni, mely kihatásaiban mindazokat a lehetőségeket egyesítik, melyek egész jövőnket irányítani fogják.

Szinte László
ny. székesfőv. műsz. főtanácsos

A nagysikerű világfilm:
A SZŰZ és az ÖRDÖG
Tovább halad diadalmas útján a FORUM-ban.

NYILT-TÉR*)

Különváltan élő feleségemért,

Villant Imréért

(sz. Psenyica Ilona), lakik Budapest, IX., Dandár-utca 22, sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem vállalok. Villant Imre, IX., Dandár-u. 22.

* Ebben a rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Filmközlemények

„A Szűz és az ördög"

Kevés film volt eddig, amelyről annyit vitatkoztak volna a legkülönbözőbb körökben, mint a *Fórum* mostani francia filmjéről. Ez a díjnyertes francia szatíra hasonlít azokhoz az arcképekhez, amelyek minden oldalról szembenéznek: a legkülönbözőbb társadalmi osztályok, politikusok, bankárok, papok, tőzsdések, valamennyien önmaguk ellen irányuló propagandát szimatolnak benne. Holott a filmnek valójában semmi propagandisztikus célja nincs, kizárólag szórakoztatni igyekszik azt a közönséget, amely szereti a francia filmcsemegéket. Műfaját nehéz volna meghatározni és mozgalmas cselekménye során az Üdvhadseregtől az éjjeli lokálig, a bolondokházától a divatrevűig — minden akad. —

Vigopera a Károlyi-kertben. Pénteken fél 9 órakor *Szevillai borbély*. *Páka* Jolán, *Szabó* Miklós, dr *Mindszenti*, *Várhelyi*, *Galsai*, Vez.: *Endre* Béla. —

A Koncertrendezők Szabadszervezete elnökének svájci útja jó eredménnyel végződött. *Kun* Imre kieszközölte, hogy a genfi versenyen, melynek eddigi 202 *jelentkezője közt 42 a magyar*, öt ingyenes elhelyezést kapunk. A jövő évadban *Fischer* Annie négy koncertet ad Svájcban, *Somogyi* a zürichi, *Ferencsik* és *Paul* Tibor (?) pedig a genfi rádióban vezényel. Induló művészeink közül *Cserfalvy*, *Lengyel* és *Schneider* számíthat szereplésre. Nagy az érdeklődés a *Neue Zürcher Zeitung* bécsi zeneünnepekről írt feltűnést keltő cikke révén — a beszámoló zöme *Bartók* és a magyarok! — a *Fővárosi Zenekar* iránt. A testületet Zürich és Lausanne szeretné koncerteztetni. Ami számunkra most a legfontosabb: a *Bartók-verseny* propagandáját *Kun* Imre genfi és zürichi rádióelőadása szolgálta.

A Rippl-Rónai Társaság Fészekbeli művészestjén *Fóthy* János tartott bevezető beszédet. Az est keretében fontos szerepet játszó méltatást zenei és prózai műsor követte.

Erich Stroheim alakítja Vicki Baum új filmjének főszerepét. A *Wiener Kurier* jelenti Hollywoodból, hogy Erich *Stroheim* alakítja Vicki *Baum* új filmjének, a *The Great Flammarion*-nak főszerepét.

PEER GYNT

utolsó előadása holnap, szombaton ½8-kor az Állatkertben. (Libertas, Madách Imre-út 5, T. 223—492.) —

Franciaország svájci kölcsöne. A *Berner Tagwacht* írja, hogy — a francia kormányhoz közelálló *La Semaine économique et financière* szerint — a küszöbön álló francia-svájci pénzügyi és gazdasági tárgyalások keretében napirendre kerül egy nagyobb kölcsön problémája is. Svájc, hír szerint, jelentős kölcsönt hajlandó nyujtani Franciaországnak.

Egy híres newyorki magyar vegyésznő Budapesten. Szerdán Budapestre érkezett európai körútja során dr *Takács* Erzsébet, a híres newyorki vegyésznő, aki egyébként dr *Raskó* Jenő newyorki orvos felesége. Dr Takács Erzsébet nagy szerepet játszik az amerikai magyar segélyakciók terén is és megszervezi több amerikai támogatással helyreállított fővárosi intézményt.

Kinevezés. Dr *Gál* Jenő ítélőbírót a közigazgatási bíróságnál a IV. fizetési osztályban tanácselnökké kinevezték.

Balatoni hétvégi vonatok indulnak július 26-án és 27-én. A Budapest déli p. u.-ról Székesfehérvár, Siófok, Keszthely és Tapolca között és csatlakozólag Székesfehérvár, Balatonfüred és Tapolca között szombaton indul a vonat. Vasárnap ugyancsak a déli pályaudvarról 13 órakor indul és Siófokra 15.50-kor, Keszthelyre 18.35-kor, Tapolcára 19.56-kor, ill. Balatonfüredre 16.57-kor, Tapolcára 18.28-kor érkezik. Budapest déli p. u., Székesfehérvár és Balatonboglár között július 27-én velencetavi és balatoni fürdővonat közlekedik.

CALCIUM Építésianyagtermelő és Kereskedelmi r. t., Budapest, XIII., Jász-u. 42. sz. bejegyzett cég 1946. évről szóló Mérleg számlája: Mérleg számla: Vagyon: Ingatlan 60.194.40 — Felszerelés 5.460.— — Pénztár készlet 14.205.31 — Adósok 4.009.10 — Áruleltár 15.848.61 — Összesen: 99.717.42 forint. Teher: Részvénytőke: 84.000.— Tartalékalap: 717.42 — Hitelezők 15.000.—. Összesen: 99.717.42 forint. Budapest, 1946. évi december hó 31-én az Igazgatóság és a Felügyelőbizottság.

Ára:
40 fillér

Magyar Nemzet

Péntek
1947 július 23
III. év 167. szám

A Szovjetúnió és a japán békeszerződés

A *TASS* iroda július 24-én ismertette a szovjet kormánynak július 22-én átnyujtott válaszjegyzékét arra az emlékiratra, melyet *Smith*, az Egyesült Államok moszkvai nagykövete júl. 11-én adott át *Molotov* szovjet külügyminiszternek.

Az amerikai emlékirat közölte a USA-kormánnyal azt a szándékát, hogy tizenegyhatalmi értekezletet hivjanak össze a japán békeszerződés előkészítésére. Az Egyesült Államok véleménye szerint a Japánnal hadban állt valamennyi országnak meg kell adni a lehetőséget, hogy kifejtse álláspontját a béke előkészítése során.

A szovjet kormány válaszjegyzéke leszögezi, hogy az Egyesült Államok kormánya *önhatalmúan cselekedett*, amikor egyoldalúan tárgyalásokat kezdett a japán béke előkészítésére vonatkozólag. A kairói nyilatkozat, a jaltai értekezlet döntései és a potsdami megállapodás értelmében — írja a szovjet válaszjegyzék — a Szovjetúnió, Kína és Nagy-Britannia kormányainak előzetes megkérdezése lett volna szükséges. Az 1945 decemberi moszkvai értekezleten megállapodás történt arra, hogy a négy nagyhatalom résztvesz a Japánban létesített szövetséges tanácsban és a washingtoni távolkeleti bizottság a négy nagyhatalom képviselőinek hozzájárulásával hozza meg döntését. Ezzel mintegy elismerték a fenti államoknak a háború utáni japán kérdések rendezéséhez fűződő különleges érdekeit.

A szovjet jegyzék végül utal arra a tényre, hogy a külügyminiszteri tanácsot éppen a békeszerződések kidolgozására hívták életre és ezt a körülményt a japán békeszerződés előkészítésénél sem lehet figyelmen kívül hagyni. A szovjet kormány szükségesnek látja, hogy a Japánnal kötendő békeszerződést előzőleg a külügyminiszteri tanács vegye fontolóra.

Ez a Szovjetúnió jegyzékének lényeges tartalma. Amennyiben a moszkvai kormány javaslatát a többi nagyhatalmak elfogadnák, úgy könnyen megtörténhet, hogy a külügyminiszteri tanácsot (az „öt nagy") már a novemberi londoni értekezlet előtt összehívják, mivel a szovjet jegyzék *a legközelebbi* időpontra vonatkozóan kér javaslatot. Ez esetben a nemzetközi helyzet korábbi tisztázása is bekövetkezhet.

A Biztonsági Tanács és Görögország

A Biztonsági Tanács folytatta a görög helyzet megvitatását és szerdai ülésén azzal az amerikai javaslattal foglalkozott, hogy állandó határvizsgáló bizottságot küldjenek Görögországba.

Gromiko szovjet kiküldött bejelentette, hogy az amerikai javaslat *túlmesszе megy* és ahhoz a szovjet kormány nem járulhat hozzá.

Az Egyesült Államok azt javasolta, hogy az UNO biztonsági tanácsa szólítsa fel Bulgáriát, Jugoszláviát és Albániát, tartsák meg a békét a Balkánon.

Marshall külügyminiszter szokásos heti sajtóértekezletén elhangzott kérdésre azt felelte, hogy az amerikai külügyminisztériumnak nincs módjában sem megerősíteni, sem megcáfolni azt a hírt, hogy Észak-Görögországban nemzetközi brigád harcolna. A görög miniszterelnök szerdán és csütörtökön is folytatja megbeszéléseit *Griswold* amerikai delegátussal, aki a segélyek felosztásáról dönt.

Bevin sürgeti a békeszerződések ratifikálását

Az angol sajtó foglalkozik *Bevin* külügyminiszternek szerdai beszédével, melyben bejelentette az alsóháznak, hogy az angol kormány tárgyal az érdekelt államokkal a békeszerződések sürgős ratifikálása érdekében. Olaszországnak is legnagyobb szüksége volna a békeszerződés ratifikálására, éppily helytelen a román és bolgár békeszerződések beiktatását halogatni — mondotta. — Fel kell venni az illető országokat az Egyesült Nemzetek Szervezetébe és *az emberi jogokra vonatkozó rendelkezések végrehajtását az UNO nyilvános ülésén lehetne megvitatni.*

A békeszerződések meggyorsításán kívül — úgylátszik — más lépések is történnek, hogy a hatalmak a diplomáciai holtpontról elmozdulhassanak. Igy *Bidault* francia külügyminiszter üzenetet kapott *Marshall* külügyminisztertől. Washington tanulmányozza a francia megállapításokat Németország ipari jövőjéről — közli ez az üzenet, mely valószínűvé teszi, hogy a német kérdés ügyében *nyugati hármas konferenciát fognak összehívni.*

Washingtonban a Marshall-tervet a *Truman* elnök által kinevezett kilenctagú bizottság tárgyalja, azzal a céllal, hogy megállapítsák, mi lehet az Egyesült Államok segítségének maximális mértéke.

Tökéletesítik az atombombát

Washingtoni jelentések szerint az amerikai kongresszus vegyes bizottsága 175 millió dollárban állapította meg az atomerőbizottság költségvetését és ezzel csökkentette a szenátus részéről korábban megszavazott költségvetési hitelt.

Az atomerő-bizottság 1947 első fél évét felölelő jelentésében azt írja, hogy *az Egyesült Államok az atombombagyártást tovább kívánják fejleszteni és tökéletesíteni.* A jelentés szerint, ha Amerika meg akarja tartani vezetőszerepét ezen a téren, sokkal több tudóst és gyárat kell bevonni a munkaterv végrehajtásába és szükségo lesz a magángazdaság segítségére is.

A bizottság jelentése végül közli, hogy a Csendes-óceánon — pontosabb helymeghatározás nem szerepel — újabb atomfegyverek kipróbálására szolgáló terepet készítenek elő.

Ami az atomerő nemzetközi ellenőrzésének szinte reménytelen kérdését illeti, *Lake Success*-ben a hét közepén eltünt a remény arra, hogy gyors megegyezést lehessen létrehozni az ellentétes szovjet és amerikai álláspontok között. A USA kormánya ellenzi, hogy a vétójogot fenntartsák az atomerőgyártás ügyében létrehozandó egyezmény megsértői ellen alkalmazható megtorlások esetében. A USA-delegátus kijelentette: — *Ebben a kérdésben sohasem változtatjuk meg álláspontunkat.*

A szovjet módosító indítvány fenn akarja tartani a Biztonsági Tanács állandó tagjai számára a vétójogot és Gromiko szovjet kiküldött is ragaszkodik kormánya eredeti álláspontjához. Az atomerőbizottság végül is *a vita elhalasztása* mellett döntött és az egész kérdés újabb megvizsgálását tartja szükségesnek.

Mégis folytatják az angol-szovjet kereskedelmi tárgyalásokat?

A brit sajtószolgálat és a londoni rádió Moszkvából azt jelenti, hogy a befejező tanácskozáson, *Wilson* angol kereskedelmi miniszter és *Mikoján* szovjet külkereskedelmi miniszter között, magjavult a hangulat és újból lehetőséget láttak a gabonaárak megállapítását illetően kiegyenlítő megoldásra. Igy az angol kereskedelmi bizottság *meghosszabbította moszkvai tartózkodását* és csütörtökön ismét tárgyalásokat kezdett a szovjet kereskedelemügyi minisztérium megbizottaival.

Az indonéz hadműveletek és a visszhangjuk

Az indonéziai konfliktussal szemben a különböző európai országok kommunista pártjai részéről *egységes* fellépés mutatkozik. A moszkvai rádió csütörtökön azt jelentette, hogy Amszterdamban 30.000 munkás részvételével tartott tiltakozó gyűlést a holland kommunista párt a kormány indonéziai hadműveletei ellen. A párt főtitkára beszédében hangsúlyozta, hogy *a háborút az olaj-, cukor- és kaucsuk-trösztök érdekében kezdte meg a kormány.* A holland csapatok felszerelését még az angol haderő hagyta Szumátra- és Jáva-szigetén, amikor közel egy év előtt az angolszász katonák onnan kivonultak.

A Londonban megjelenő kommunistapárti *Daily Worker* sürgeti a munkáspártot és *Bevin* külügyminisztert, hogy szüntesse meg a «holland imperialisták bűneinek fedezését.»

Az angol munkáspárt végrehajtóbizottsága valóban elfogadott egy határozati javaslatot, mely elítéli az indonéziai konfliktust és kifejezi reményét, hogy a brit közvetítés az ellenségeskedések mielőbbi megszüntetésére vezet majd.

Szerdán este a holland képviselőház is foglalkozott az indonéziai összetűzéssel. *Bael* miniszterelnök azt mondotta, a holland kormánynak fenn kellett tartania szuverénitását az átmeneti idő alatt, mely megelőzi az indonéz-holland fegyverszüneti és politikai egyezmény értelmében az alkotmány kikiáltását. Viszont a köztársaság már most követelte a szuverénitást, ami pedig csak az Indonéz Egyesült Államok jövőbeni kormányát illeti majd.

A hágai képviselőház egyes pártjainak állásfoglalását a vita során úgy lehet jellemezni: A jobboldali ellenzék helyesli a kormány politikáját; a katolikusok erősen támogatják a kormányt, a szocialisták szeretnék a békeközvetítést, míg a kommunista párt helyteleníti a fegyveres akciót, bírálatainak tónusa azonban nem túlságosan éles.

Spoor tábornok, a jávai holland főparancsnok csütörtökön bejelentette Cheribon város elestét s hozzátűzte, hogy ezúttal a holland katonaság nem fogja elmulasztani egész Jáva megszállását és ezzel a sziget belsejében rejtőzködő zavaró, szélső nacionalista elemeket ártalmatlanná teszik.

A csütörtöki indonéz hadijelentés heves harcokról ad hírt. A holland csapatok úgy a légi, mint a földi tüzerséget is harcba vetették.

A külpolitika hírei

Sztálin generalisszimusz levelet intézett az osztrák kommunista párthoz és közölte, hogy a szovjet kormány törekvése *az osztrák hadifoglyokat még ez év végéig hazaszállíttatni Ausztriába.*

Angol bányászok nyolcnapos látogató-körútra érkeztek az esseni iparvidékre.

Az olasz nemzetgyűlés csütörtökön kezdte meg a békeszerződés megvitatását, miután 232 szavazattal 204 ellenében elvetették azt a javaslatot, hogy a békeszerződés ratifikációját halasszák az őszi ülésszakra.

Pozsonyban a közeljövőben megkezdik az ismeretlen helyen tartózkodó *Esterházy* János bűnperének tárgyalását. Mint a szlovákiai magyar kisebbség vezetőjét és parlamenti képviselőjét fogták perbe.

Truman elnök az Egyesült Államok bukaresti követévé *Schoenfeld* Rudolfot nevezte ki.

A nemzetgyűlés egy pornografikus könyvről határozott

A nemzetgyűlés csütörtöki ülése délelőtt 10 óra 17 perckor kezdődött. Az elnök bejelentette, hogy *Varga* Béla helyére *Zsiska Libor* János képviselőt hívták be, majd áttértek az alkotmányjogi és közjogi bizottság jelentésének tárgyalására.

Szentiványi Lajos (kg) előadó ismertette az 1946. évi 16. törvénycikket, amelyben a magyar nemzetgyűlés felhatalmazást adott a kormánynak, hogy olyan rendelkezéseket tehessen meg, amelyek egyébként a törvényhozás hatáskörébe tartoznának. A felhatalmazás alapján azonban nem lehet közjogi vonatkozású rendelkezést tenni, a közigazgatás szervezetét megváltoztatni, új büntettet megállapítani vagy büntettre nézve a törvényben meghatározottnál súlyosabb büntetés alkalmazását elrendelni. Az alaptörvény 1946. évi 16. tc. 2. §-a kötelességévé teszi a kormánynak, hogy a felhatalmazás alapján kibocsátott rendelkezéseket a nemzetgyűlés nek jóváhagyás végett utólag mutassa be. Az előadói jelentést *vita nélkül tudomásul vették.*

Reicher Endre (pk) személyes megtámadtatás címén kért szót, visszautasította *Farkas* Mihály kommunista képviselőnek vele szemben tett «fasiszta» jelzőjét.

Pásztor József (szdp) előadó a kérvénybizottság sorjegyzékének jelentését ismertette. Az elsőszámú kérvény a megszálló csapatoknak az ország területéről való kivonása iránt terjesztett elő kérelmet a kormányhoz, azonban erről intézkedő békeszerződést a nemzetgyűlés már törvénybe iktatta. Több kérvény az energiagazdálkodás államosítását, a magyar köztársaság címerének rendezését, a malmok községesítését, a hadigondozottak megsegítését kérte. A keresztény női tábornak *Slachta* Margit képviselő által ellenjegyzett 29 es számú kérvénye a házasságon kívül született gyermekek jogállásával volt kapcsolatos s a bizottság javasolja a kérvény irattárba tételét. A 36-os számú, *Kis* István képviselő által ellenjegyzett kérvényben *Mindszenty* József biboros primás a magyar püspöki kar nevében tiltakozik az ellen, mintha a püspöki kar elfogadta volna a fakultatív hitoktatás tervét.

Slachta Margit (pk) hozzászólva a jelentéshez kifejtette, hogy a keresztény női tábor kérvényének irattárba tételét azzal az indokolással javasolja a bizottság, hogy a házasságon kívül született gyermekekről szóló törvényjavaslat már törvénnyé lett. De e beadványban egy kérés foglaltatott, mégpedig az, hogy a kultuszminiszter adasson ki egy könyvet, amely az ifjuságot a házasságon kívüli nemi élet veszélyeiről felvilágosítja. Az ilyen könyvre nagy szükség volna, mert a házasságon kívül született gyermekekről szóló törvényjavaslatnál a Ház is csak a gyermekek ügyével foglalkozott és nem foglalkozott a szülők felelősségével. E kérés szerény kihatásaiban mégis rendkívül fontos, különösen most, amikor *a felvilágosítási szenvedély*, mint ahogy ez mindig lenni szokott ilyen forradalmi korokban, óriási mértékben fellángolt.

Kitért ezzel kapcsolatban dr *Ligeti* Magda könyvére, amelyet annakidején a nemzetgyűlés több tagja is szóvátett s amely «Gyermekeknek a felnőttekről» cím alatt jelent meg, 8—14 éves gyermekek számára íródott. Ez a könyv, amely a tájékoztatásügyi minisztérium támogatásával és a szociáldemokrata párt jelvényével jelent meg, a 8—14 éves gyermekek *teljes fiziológiai felvilágosításával* foglalkozik, *eléggé drasztikus módon.*

— Nem foglalkoztatnám a nemzetgyülést ezzel a kérdéssel, — mondotta Slachta — ha minduntalan nem kerülne elő az iskolákkal kapcsolatban. Hol ez, hol az a gyermek jön haza, hogy *jutalomként kapta jó előmeneteléért.* Az egyik iskolába 30 ingyenpéldányt küldtek azzal a rendeltetéssel, hogy *a hitoktatónő* ossza szét a gyermekek között. A könyv kitanítja a szerencsétlen gyermekeket *milyen módon lehet visszaélni a testtel* és felvilágosítja őket, hogy a *fertőzésnek mik a szimptomái.* Nemrég kétségbeesetten jött egy anya, hogy a felvilágosító mentőakció után *fiacskója a receptet rögtön alkalmazta egy tanuló-cánykával.*

— Pornográfia mindig volt — mondotta Slachta Margit —, de minden becsületes kormány üldözte azt. Van és lesz is példa arra, hogy pornográf könyvek megjelenjenek, de nem arra, hogy iskolák terjesszék és a minisztérium támogatásával jelenjék meg.

Slachta Margit határozati javaslatot terjesztett a nemzetgyűlés elé, amelyben kérte, utasítsa a nemzetgyűlés a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy dr *Ligeti* Magda művét haladéktalanul vonassa ki a forgalomból és intézkedjék, hogy erre a könyvre a pornografikus művek ellen hozott rendelet érvényesíttessék.

A nemzetgyülés *Slachta* Margit határozati javaslatát 62 szavazattal 41 ellenében elfogadta.

Mónus Illésné (szdp) a házszabályokhoz kért szót és a határozati javaslatot házszabályellenesnek minősítette. Az elnök megállapította, hogy a határozati javaslat elfogadása nem volt házszabályellenes, ezután javasolta, hogy a nemzetgyülés legközelebbi ülését július 25-én, pénteken délben 12 órakor tartsák, amikor is a további teendőkről intézkednek. Ezzel az ülés véget ért.

A Független Magyar Demokrata Párt zászlóbontása

A Független Magyar Demokrata Párt vasárnap, e hó 27-én tartja zászlóbontó gyülését Szeged-Alsóközponton. A párt elnöke, *Balogh* István ezen a gyülésen ismerteti a polgárság új pártjának programját. A szegedi tanyavilág népessége nagy érdeklődéssel várja egykori plébánosát, akinek politikai pályája Szeged-Alsóközpontról indult el. *Balogh* István nagyobb kíséretével utazik a szeged-alsóközponti zászlóbontó gyülésre. Vele megy *Parragi* György is, aki szintén beszédet mond.

A Független Magyar Demokrata Párt szervezkedése a fővárosban és országszerte erős tempóban indult meg. Az országos szervezési munkálatokat a Madách-tér 8. szám alatti párthelyiségben, a fővárosi szervezkedést pedig az Erzsébet körút 19. szám alatti helyiségben irányítják.

Legközelebb a fővárosban is zászlóbontó gyülést tart a Független Magyar Demokrata Párt és a főváros lakosságát is tájékoztatja *Balogh* István a párt programjáról.

A *Szegedi Napló*, *Balogh* István szegedi napilapja szombaton reggel jelenik meg. A lapot *Budapesten* is árusítják.

A belpolitika hírei

Tildy Zoltán köztársasági elnök aláírta az országgyülési választójogról szóló törvényt, amely már a csütörtöki napon meg is jelent az Országos Törvénytárban.

Értesülésünk szerint a kisgazdapárt elhatározta, hogy a képviselőjelöltek közt nem szerepelhetnek olyanok, akik a pártból kiléptek, abból kizárattak s mostanában belépő új tagokat sem lehet jelölni. Egyébként a párt jelöléseit mindenütt a párt vármegyei központi bizottságai végzik majd, még pedig a járási értekezletek javaslatai alapján.

A kisgazdapárt nagy erővel lát a választási hadjárathoz. Elhatározta, hogy ötven százalékban paraszt, kisgazda, ötven százalékban pedig ipari munkások és értelmiségiek lesznek a jelöltek.

Egybeállították már a kisgazdapárti választási naptárt is. Elhatározták, hogy hat-hat gyülést tartanak, amelyen *Dinnyés* Lajos miniszterelnök és *Pongrácz* Aladár miniszterelnökségi államtitkár is beszélnek. Ezek a gyülések a Dunántúl részére Pécsett, a Tiszántúl számára Békéscsabán, Észak-Magyarország részére Miskolcon, Dél-Magyarország számára pedig Szegeden lesznek. Ezenkívül a miniszterelnök beszél még Budapesten és Debrecenben, augusztus egyik vasárnapján pedig Pongrácz Aladár miniszterelnökségi államtitkár Kecskeméten is beszédet tart. A kisgazdapárt még vármegyénként nagygyülléseket tart majd, ahol a párt miniszterviselt tagjai és államtitkárok nyilatkoznak a helyzetről.

A csütörtöki nap folyamán a párttitkárok országos értekezletet tartottak, amelyen megjelent Pongrácz Aladár miniszterelnökségi államtitkár, aki a kiküldötteknek oktatást adott a választási törvényből, valamint a kisgazdapárt választási előkészületeiből. Felszólaltak még *Antall* József, *Bencze* Imre, dr *Pongrácz* Tibor és *Németh* Imre, a kisgazdapárt fővárosi főtitkára is.

A főispáni állások közül most már mindössze csak a bácsbodrogmegyei, a bajai, a bihari és a hevesi főispáni állások betöltetlenek, a többieket megerősítették állásaikban. A bácsbodrogmegyei és a bajai főispáni állások pártsztpárti, a bihari és a hevesmegyei kisgazda pozíciók. Betöltésük iránt legközelebb történik intézkedés.

Vasárnap népgyülések lesznek Baján, ahol *Pongrácz* Tibor és Kisbéren, ahol *Dobi* István szólal majd fel.

A pártok közt most már körülbelül megegyezés jött létre, hogy a Pénzintézeti Központ elnöke *Gyöngyösi* János volt külügyminiszter lesz.

A minisztertanács levette a csütörtöki értekezlet napirendjéről az Országos Házépítő Szövetkezetről szóló rendeletet, mert azt még pártközi értekezlet elé kell vinni.

Dr *Joó* Sándort, a kisgazdapárt ügyészét a kisujszállási járásbíróság elnökévé, dr *Murányi* Sándort pedig a kunszentmiklósi járásbíróság elnökévé nevezték ki.

Incze Gyula dr-t kinevezték a kórbonctani tanszék nyilvános rendes tanárává.

A dunai országok jogászi együttmüködését célzó egyesület a házelnöktől és a miniszterelnöktől helyiséget kért a parlamentben, hogy tevékenységét ott folytathassa. Különféle nemzetközi jogászi kapcsolatok felvételét tüzték ki célul.

A kisgazdapárt *Vasadi Kovács* Ferenc pénzügyi államtitkárt visszahívta az Athenaeum elnöki állásából és utódául *Ribényi* Kamilló kisgazdapárti bizottsági tagot ajánlotta.

A főispánok előterjesztést tettek a kormányhoz. Azt kérik, hogy az V. fizetési osztályból a IV. fizetési osztályba helyezzék át őket. 270 forintot kitevő, úgynevezett „képviseleti átalányukat" emeljék föl s vasuti-, villamos- és autobusz-szabadjegyeket bocsássanak rendelkezésükre.

Vidéken is indul a Polgári Demokrata Párt, még pedig a beregi, a borsodi, az abaúji és szeged-csongrádi kerületekben.

Búcsúértekezletet tartottak csütörtökön délután a kisgazdapárti képviselők, este pedig vacsorán vettek egymástól búcsút.

A belügyminisztérium sajtóosztálya közli: *Rajk* László belügyminiszter csütörtökön rendeletet intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez. A belügyminiszter nem tartja kívánatosnak, hogy az 1945. évi VIII. tc. 7. §-ában megjelölt választási bizottságokba bárminő tisztségre *svábokat* jelöljenek ki.

Nem tartja kívánatosnak továbbá azt sem, hogy a szóbanlévő bizottságok az 1945. VIII. t.-c. 9. §-ának 3. bekezdése alapján segédszemélyekül svábokat alkalmazzanak.

Ha a politikai pártok, illetőleg szakszervezetek kijelölésre illetékes helyi szervei vagy a bizottságok a szóbanlevő tisztségekre már svábokat jelöltek volna ki, illetőleg segédszemélyekül svábokat alkalmaztak volna, azokat fel kell cserélni más alkalmas személyekkel.

A belügyminisztérium pénteken, július 25-én este 22 óra 20-tól 22 óra 30 percig Budapest I. hullámhosszán választási tudnivalókat közöl. Ez a leadás egészen a választás napjáig naponta ismétlődik majd.

A belügyminisztérium felhivja a hatóságok, a választási bizottságok és minden érdekelt figyelmét, hogy ezt a leadást kisérjék figyelemmel.

LIGETI Erika

KOVÁCS SÁNDOR Iván: Ligeti Erika római Zrinyi-plakettja. = Somogy, XVIII. évf. 3. sz. 1990 35 - 39. p., ill.

kutatók személyes tekintélyét,
eláruló, de kétségtelenül alkal
megrendelésektől is függő temat

A beszámoló időszak során b
egyik következménye, hogy igen
jelenkori művészetre vonatkozó/
művelőinek száma.

További adottság a cikkek,
beszámolók tulnyomó szerepe, s
aránylag kisebb sulya az egyéni
erre vonatkozó kifejezett célja
re/.

Kirajzolódik továbbá az int
tató munkák, szintézis, forrásk
szerepe, a tudományos rendezvén
A továbbiakban az egyéni publik
irányitásának elsősorban e form

Az egyéni érdeklődést, spec
szóródó publikációs tematika me
neti illetve a részben ugyanily

A Megyei Könyvtár tisztelettel meghívja Önt

LIGETI ERIKA

Munkácsy-díjas Érdemesművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást 1993. április 7-én 15.00 órakor

DÖMÖTÖR JÁNOS

művészettörténész nyitja meg.

A BÉKÉSCSABAI MEGYEI KÖNYVTÁR KIÁLLÍTÁSAI 73.

Ligeti Erika

Ligeti Erika, Nyíregyháza, MUMK Kiállítóterme,
1985. V. 10.-VI. 2. Rev: Ligeti Erika.
[12] p. ill

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK ÖNT

Ligeti Erika

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

ÉS

Nagy R. István

FESTŐMŰVÉSZ

kiállításának sajtóbemutatójára

1971. FEBRUÁR 5-ÉN, PÉNTEKEN DÉLELŐTT 11 ÓRÁRA

MŰCSARNOK KAMARATERME - HŐSÖK TERE

FNYV 10

LIGETI ERIKA

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM

meghívja Önt

LIGETI ERIKA

szobrászművész

BARTL JÓZSEF

festőművész

kiállításának megnyitására

a Művésztelepi Galériába (Vörös Hadsereg útja 51)
1973. augusztus 5-én (vasárnap) 11 órára

Megnyitót mond:
Marosvölgyi Lajos, a városi tanács elnöke

F. k.: Dr. Ikvai Nándor. 800. — Pest megyei Nyomda, Vác, 73-2734.

Ligeti Erika

Ligeti Erika szobrász

érdemes művész kitüntető
címet kapott

Magyar Hírlap, 1985. IV. 3

Sigeti Erika
nohán

M.DK

Két kisebb fafaragásával szerepel
a tárlaton és ennél.

Frank János: Studió 64
Élet és Irodalom, 1964. dec. 12 – 2 lap.

M.D.K.

Ligeti Erika
Nobrás

A Studió „Család" pályázatának
III. díját kapta.

Bolgár Kálmán: A Studió „Család" pályázata
Művészet, 1963. április — 24 lap

MDK

Ligeti Erika

Kislány	fa	20.5 cm
Erem I-IV.,	bronz	
Gyurka	fa	35 cm

Fiatal Képzőművészek Studiója IV. kiállítása
Ernst Múzeum 1963. Június Kat. 35.1.

MDK

Ligeti Erika

Ikrek	fa	26 cm
Zsámoly	"	26 "

Fiatal Képzőművészek Studiója IV. Kiállítása
Ernst Múzeum 1963. Június Kat. 35.1.

MDK

Ligeti Erika

Akrek c. szobor repr.

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiallitasa
Ernst Múzeum 1963 Június. Kat. 38.1.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K.

A kiállitáson bemutatta munkáit.
„Zsámoly" (repro)

Ritty Valéria: Vásárhely tér éve
Művészet, 1964. okfóber - 14 lap.

Ligeti Erika

Gótikus fiúaktjai a Vásárhelyi Tárlatou, a Magyar Nemzeti Galériában.

említve.

D. Fehér Zsuzsa: Vásárhelyi Tárlat. Tiszatáji 1964 8. szám, 12. lap.

M.D.K.

Ligeti Erika
zongorán

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának
5.000Ft-os külföldi ösztöndíját nyerte

Bolgár Kálmán: Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Művészet, 1963. szeptember — 41 lap.

M.D.K.

Ligeti Erika
nobrács

Művével részt vett a Fiatal Képzőmű-
vészek tárlatain

Kovács Gyula: Fogunk magunkhoz
Művészet. 1963. szeptember - 38 lap

Ligeti Erika

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Anya"

"Zsámoly"

Érmei:

"Danaé"
"Leonardo"

Dömötör János: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj. 1963. 10.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K.

Faparagásaival vett részt a Fiatal
Képzőművészek tárlatain.

Bolgár Kálmán: Fiatal Képzőművészek szemléje
Művészet, 1963. szeptember — 44 lap

mdk.

Ligeti Erika szobrász

ércműveszete: Danaé („érdekes terbeli megoldás") Leonardo („nagyvonalu vájt felületü karakterizalás")

Dömötör János. A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tiszatáj. 1963. 11. sz

S. L

MDK.

Ligeti Erika

A Fiatal Képzőművészek budapesti ki - állitásán szerepelt.

Tiszatáj 1965.ápr. 3o4.lap.

MIK

Ligeti Erika

Szerepelt a kiállításon.

Dövényi Iván: IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

VIGILIA 1962. jul. 432-~~44~~-434.lap.

Ligeti Erika szobrász M.D.K.

Az 1964-évi Derkovits-ösztöndíjba részesül

Odaítélték az idei Derkovits-ösztöndíjakat

Magyar Nemzet 1964. április 14. 4.l.

Ligeti Erika mobrása

Darkovics ösztöndíjat kapott

Népszava, 1964. ápr. 14., 4 oldal

LIGETI ERIKA

emlitve ld.Bráda Tibor

Losonci Miklós:Dijazott tájak és B.T.képei.Hatvani Galéria
UJ TÜKÖR 1980/XVII/31.sz.4.o.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrász-érem művész

Az elmúlt két hétve a Művészeti Alap által bentalt, szobrászok nagy munkakedvvel dolgoztak, kipróbálva a művésztelepi anyagokat, technológiákat. A siklósi alkotóház kilenc szobrászunak lett 2 hétve otthona: Ligeti Erika, Ósay Károly, Szöllösy Enikő és Szabó Iván és még többen, a kísérletek mellett érvényes műveket is alkotott.

B.K.: Szobrászok a siklósi alkotóházban.
Dunántúli Napló, 1984. nov. 18.

LIGETI ERIKA

Új Művészet
2004. márc.
XV. évf. 3.

18. old.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrász-éremművész

Csíkszentmihályi Róbert egyik legnagyobb éremművészünk. Nemes versenyben alkot a szentendrei triász másik két kiemelkedő tagjával: Asszonyi Tamással és Ligeti Erikával. E hármas verseny hármas győzelmet eredményez, hiszen egymásnak jelentik a mértéket.

Losonci Miklós: A tér és az idő szobrásza.

Pest Megyei Hírlap, 1984. szept. 19.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas

nohrászművész

az országosan is ismertté vált alkotó-egyéniségeknek – mint a művész is, – közös a törekvésük: az alföld új világképének érzékeltetése.

Hevesi Szemle

„Irodalom Művészet"

1981. 1., 5-ed. Szelesi Zoltán: Madgyessy és az alföldi művészet.

LIGETI ERIKA

repr. Bartók érem
ld. Varga Imre

Sz.A. [Szőkely András]: Plasztikus Bartók-képünk.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/11.sz.24-25.o.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrász-éremművész

A városi tanács műv.-i osztálya és a Magyar Képző-Iparművészek Szövetsége a közelmúltban értékelték a sóstói nemzetközi érem-művészeti alkotótelep az évi munkáját és kijelölte a jövő utját. — 1981-ben az alkotótelep művészeti vezetője volt. Ebben az évben többen kisplasztikákat kérzítettek sóstón, Ligeti Erika szobrászművész is. Ligeti Erika 1982-ben is kérzített itt kisplasztikát.

Tóth Sándor: Érem, vagy plasztika.
Kelet-Magyarország, 1984. aug. 25.

Ligeti Erika, Munkácsy-díjas szobrászművész
Éremválogatás.
40 év érmeiből.

A Helikon Galériában 1985 márc. 21-ápr. 14-ig látható az a kiállítás, melyen azoknak a fiatalabb szobrászoknak az érmei, akik e nőfajnak az új utjait keresték! Szállóssy E., Ligeti E., Farkas A.

Műcsarnok és kamaratermei,
1985. márc.

Ligeti Erika, nobrász MDG

Három évig öntöndíjban

rénesül.

–: Odaitélték az 1964. évi Derkovits öntöndíjakat 5.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. ápr. 14.

Ligeti Erika M.D.K.

Részt vett a kiállitásen

Aitly Valéria: Festmények, rajzok, szobrok a X. vásárhelyi őszi tárlaton

Magyar Nemzet 1963. október 15. 4.l.

Ligeti Erika
iparművész

M.D.K

Fafaragványait állitolta ki
a tárlaton

Horváth Terér: Hódmezővásárhelyi őszi tárlat
Művészet, 1964. január – 37 lap

Ligeti Erika
szobrász

M. D. k.

Faszobrait mutatta be a
Vásárhelyi tárlaton.

Dér Rózsa: A vásárhelyi tárlat
Élet és Irodalom, 1964. július 11-9 lap.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.V.

Siófokon a központi park-
ban kapott elhelyezést ülő
kislány szobra.

—— : ——

Művészet, 1964. július – 23 kep

Ligeti Erika MDK

szerepelt a tárlaton.

- érmei.

Dér István: A. X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Dél-Magyarország. 1963 okt. 15 /az utolsó szám
olvashatatlan. , lehet 3,8.9. /

Ligeti Erika MDK

kis fafigurákkal

- szerepelt a tárlaton.

-s -n: Gondolatok a X. Vásárhelyi Őszi Tárlatról.
Csongrádmegyei Hirlap. 1963. okt. 27.

MDK.

Ligeti Erika

Kritika a Studió 64. kiállitásán szerepelt müvéiről.

Valóság 1965. 3. 91 lap.

Ligeti Erika
Szobrai

M.D.K.

Derkovits ösztöndíjat kapott
1964-ben

—: Hírek
Művészet, 1964. június – 44 lap

Ligeti Erika szobrász M.D.K.

Művei a Fiatal Művészek Studiója kiállitásán

Kis lovag

Tasnádi Attila: Kiállitási jegyzet

Kortárs 1965. márc.

Ligeti Erika

Szabrán képlantikája

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magy. Képzőm-i Kiállításról

Kritika 1965 11sz. 49. l.

Sapiens Civitas

Studentes Universitatis Lipsiensis

Matrikel-Nr.: [illegible] Lipsiae

Lipsiae, [illegible] MDCCC [illegible]

Ligeti Erika, hobrász MDK

Kompozíciói hálzottan
spekulatívak.
Copernicus c. érme nagyszerű!

Róna Gyula: A XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat 2-9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. nov. 13

MDK

Ligeti Erika

Ócsém, br.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

M.D.K.

Ligeti Erika

Müve a kiállitáson

Faforágások

Ritly Valéria: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 1965. nov. 5. 4.1.

MDK.

Ligeti Erika

Kiállitott a XII.Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Csongrádmegyei Hirlap 1965 aug.29.lap -

MDK.

Kigeti Erika

Kiállitási kritika

Magyar Ifjuság 1965 nov.6.

Ligeti Erika

Szabadkai mérnek a Studió 64 kiállításán

Németh tajos: A Studió 64 kiáll.
Valóság 1965 3 sz. 91 old.

Ligeti Erika szobrász M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Egy hónapos külföldi ut szást nyert.

Oelmacher Anna: Fiatal képzőművészek IV. kiállitása az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1963. junius 9. 8.l.

mdk.

Ligeti Erika szobrász

művei: Anya e.
Ismoly e.

Dömötör János. A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tiszatáj 1963. 11. sz.

S. L

M.D.K.

Ligeti Erika
szobrász

Kisméretű faszobrai, Skrek,
„Hajat csavaró" c. munkák
„szerepelnek a tárlaton.

Somos Miklós: Fiatalok a Mennyszban
Művészet, 1964. szeptember – 46 lap.

Ligeti Erika

Gyurka.

Spobor, reprodukció.

Népművelés, 1964 8. szám, 48. l.

Ligeti Erika, Szobrász PVDG

Érdekes kompozíciókkal szerepel.
(Ernst Múzeum)

Rózsa Gyula: Stúdió 64

. 9.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1964. dec. 24.

M.D.K

Ligeti Erika
nobrán

„Glá - glá" című nobra
szerepel a tárlatori

Bolgár Kálmán: Studio 64
Művészet, 1965. március - 38 kep

Ligeti Erika, szobrász MDK

Öszöndíjat nyert.

–: Derkovits-öszöndíjasok 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 16.

Ligeti E. MDK

résztvett a tárlaton.

Dömötör János: A IX' Vásárhelyi Őszi Tárlet.
Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21.

Ligeti Erika

Kovanecz I.: Kiállitás a Főiskolai hallgatók nyári munkáiból. Szabad Művészet 1956. 3.sz.

140 l.

Ligeti Erika
Etus néni, terakotta érem
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 27 l.

1. *Angyali üdvözlet*
(Belső kép.)

2. *Krisztus az Olajfák hegyén*
(Külső kép.)

3. *Szűz Mária és Szent Erzsébet találkozása*
(Belső kép.)

4. *Krisztus ostorozása*
(Külső kép.)
Fa, tempera, 96×51·5 cm.

LIGETI Erika M.I.K.

Résztvett a kiállitáson

terrakották

Mutka Mária: Őszi tárlat Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1962. október 14. 9. l.

Ligeti Erika

érmeivel

részt vett a kiállításon.

Dömötör János: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21.

Ligeti Erika
festő

M.D.K.

A fiatal művészek kiállításán részt vett.

Tornai József: Ismerős képek és gondolatok világa
Élet és Irodalom, 1963. június 8 – 10 lap

MDK

Ligeti Erika

László	terrakotta	34 cm
Süket Jancsi	"	23 "

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 44.l.

Ligeti Erika

Érmeket és kisplasztikákat állított ki a kecskeméti művészklubban.

Petőfi Népe 1966. máj. 22.

Ligeti Erika

Kiállítás nyílek érmeiből és kisplasztikái-ból a kecskeméti művészklubban.

Petőfi Népe 1966. máj. 15.

Ligeti Erika.

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. kiállításán szerepel.

Kecskemét 1966. jún.

Ligeti Erik

Éran- és kisplasztikai bemutatóját a kecskeméti művészklubban rendezték meg.

Petőfi Népe 1966. máj. 17.

Ligeti Erika

kisplasztikáiból kiállítás nyílt a Szakszervezeti művészklubban.

Szocialista művészetért 1966. jún.

Ligeti Erika

Érem- és kisplasztika bemutatója a kecskeméti Művészklubban kerül megrendezésre.

Petőfi Népe 1966. máj. 25.

Ligeti Erika

Érem- és kisplasztika bemutatója a kecskeméti Művészklubban kerül megrendezésre.

Petőfi Népe 1966. máj. 27.

digeti Erika

festőművésznő; a városházi Tornyai János múzeumban rendezett tárlaton szerepel.

Csongrádmegyei Hírlap 1966. jún. 25.

Ligeti Erika, szobrász MDK

figurái frissek, olykor túlzottan tudatosan komponáltak.

Rózsa Szyula: Bonágos Képzőmű véneti Kiállítás Miskolcon 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. jan. 21.

MDK

Ligeti Erika

br.érmek

Virágok

Hat alma

Ikarus

Ujhold

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

Ligeti Erika

Zsigmondi Mária: Vásárhelyi vázlatok /Ligeti Erika szobrász, Szőllősy Enikő szobrász/. - Nők Lapja, 1966. márc. 12.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./ 255.l.

MDK

Ligeti Erika, festőnő

Kiállítása nyílt meg
Debrecenben.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 1.

Ligeti Erika

Díjat kapott az 1968-as szegedi nyári táslatban

B. Varga József: A X. szegedi nyári táslat tanulságai

Nemzetvelés 1969 10 sz. 41 old.

Ligeti Erika

Kiállítása a Kossuth Lajos Tud. egyetemen.

Magyari Vilmos: Fiatalok tárlata
Hajdú-Bihari Napló Debrecen 1970 feb. 8.

Ligeti Erika
szobrász

„Bábfesztivál" (repro)

Bükösdi László: Szymposion 1969
Művészet, 1969. november – 25 lap

Ligeti Erika
szobrász

Szinvonalas erém alkotásokkal
szerepel.

Kovács Gyula: Képek, szobrok a siklósi várban
Művészet, 1969. november - 27 lap

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K

Geszler Mária keramikussal és
Szőllősy Erikő szobrászsal volt
közös kiállítása a Tornyai János
Muzeumba.

Kovács Gyula: Geszler Mária keramikái
Művészet, 1969 október - 28 kap

Ligeti Erika

Szabó Iván tanítványa

Rétfalvi Sándor. Szabó Iránnál
Jelenkor, Pécs 1969. dec. 1093.

Ligeti Erika
szobrász

Részvett a Szabó 58-68 kiállításon a Műcsarnokban

M. Kiss Pál: Három kiállításról
Látóhatár, 1969. V-VI. 554.

Ligeti Erika

Szobrászművész, a legújabb nemzedék tehetséges képviselője.

Németh Lajos: Modern magyar mármorok
Cossina 1968

149. l.

1) Ligeti Erika
szobrási

Gyűjteménye kiállítását a Derkonts-teremben rendezték meg.

1955 óta szerepel, főleg a hódmezővásárhelyi, a Fiatal Képzőművészek Stúdiója kiállításain.

Külföldön: Sz. U.-ban; Párizsban, Lon-

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások.
Látóhatár, 1969 VII - VIII. 742.

Ligeti Erika

Szerepel a „Studió 58-68" c. táslatban a műsarnokban

M. Kiss Pál: Harai Számítások.

Látóhatár 1969 VI. sz. 553 old.

Ligeti Erika

II. díjat nyert a szentendrei kiállításon

Horváth György: Pest megyei képzőmű-
vészek kiállítása
Magyar Nemzet, Tp. 1970, ápr. 10.

Ligeti Erika

Emlékne /Studio 70/

Szabadtiszta
Magyar Hjusag, Bp. 1970. ápr. 3.

Ligeti Erika

Szerepel az alábbi táslaton

Szabó Endre: A XVI. Vásárhelyi Őri Táslatról

Csongrád Megyei Hírlap 1969 X. 19

2) Ligeti Erika
szobrász

dolban, Jugoszláviában, Bulgáriában.

Szabó Iván volt a mestere a Főiskolán.

Rövid ideig rajztanárként működött.

1964-ben Derkovits díjat kapott.

Ermei, eremplakettjei egyololatosak.

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár, 1969. VII–VIII. 742.

3) Lejeti Erika
szobrász

Ermei: „Ernesto Guevara"; „Jean Louis Barrault"; „Kopernikus"; „Élesanyja"; „Csalód"; „Ember születik"; „Zene"; „Mese"; „Szénház" stb...

[illegible]: „Szél"; „Vihar"; „Felhő"; „Víz"

Az 1968-as bábfesztivál alkalmával 12 vál-

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár, 1969. VII-VIII. 742.

4) Ligeti Erika
szobrász

fozatban készített erre az alkalomra plakettet.

Kisméretű szobrai, fa és fémfigurái, ugyanakkalakjai: „Álló fiú"; „Ikrek"; „Coptos guggoló"; „Kis lovas"

Ólomból készült „Dolgozó királyné" c. műve.

Portréi: „Onarchép"; „Bartl lőzset festő-művész."

M. Kiss Pál: Haza kiállítások
Látóhatár, 1969. VII–VIII. 742.

Ligeti Erika
Nokrán

A szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban az 1969. évi szerzemények kiállításán szereplő művei.

—:—

Művészet, 1970. március – 30 lap.

Ligeti Énka
nobán

Lenin ércen' (repro)

A borítón
Művészet, 1970 április

Ligeti Erika
nobrás

Az ennelap felületére, vésett formálhal jelölte ria Lenin portréját.

Kovács Gyula: Lenin portré pályánat
Művészet, 1970. április – 12 lap.

M.D.K.

Ligeti Erika

A müvész a TV-Galériában mutatkozott be. Perneczky Géza: "Érme-gondok" cimmel elismeri, hogy a müvész szobrai tetszetősek, de ugyanazt mondja, mint a Mednyánszky teremben kiállitott müvekről, Szöllősy Enikő munkájáról; hiányzik belőlük a formai váz, a plasztikai gondolat." Összehasonlitásként emliti nagy müvészek alkotásait, akiknek müvein: "A szobor gondolata a felület alatt, a szobor strukturájában fogamzik! Vagyis strukturákat kell komponálni, nem pedig ötleteket."

Élet és Irodalom, Bp. 1969. szept. 6.
XIII. évf. 36. sz. 9. lap

Ligeti Erika

A vásárhelyi iskola szerves része; inventiózus kisplasztikák alkotója.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968.

140.P.

Ligeti Erika
nohán

Dejat nyert a pécsi biennalen.

Kovács Gyula: Az Országos Kisplasztikai Biennale
Művészet, 1970. február – 36 lap.

- Ligeti Erika

Szerepel a berlini magyar táslatou

Dömötör János: Berlini napló

Csongrád megyei Hirlap 1970 IV. 8

Ligeti Erika

Említve

Passuth Krisztina: Műhelyek és galériák

Tükör, Jg. 1970. ápr. 21.

Ligeti Erika

Emlitve

Prukner Pál: Pestmegyei Hírlap '70.
Pestmegyei Hírlap, Bp. 1970. ápr. 24.
4. l.

Ligeti Erika szobrász

Lama; Fény, Vízben (: érme/emlé)

szerepel az alábbi tárlaton.

Dömötör János: A XVI. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Békés Megyei Népújság, 1969 nov. 23

Ligeti Erika

Szobrokkal és plakettekkel szerepel az alábbi tárlaton szentendrén

N.N: A Ferenczy Károly Múzeum új szerzeményei

Pestmegyei Hirlap 1970 I. 10

Ligeti Erika

„Braut" c. érme (eml.)

Szekeyel az arabb. Tárlatan

Heinek Reixberger: Ungarn zeigt in Würzburg moderne Kunst

Main Post 1970 VI. 13

Ligeti Erika
szobrász

Ezniki nagyobb részt zenei, szin-
házi vagyirodalmi fogantatáru:
Ekhnaton, Szeniker, Bábfesztivál,
Lohengrin, Régi idők mozija stb.

Tóth Endre: Ligeti Erika és Nagy B. István.
Művészet, 1970. julius – 43 lap

Ligeti Erika

Riport.

Szemben az új színházzal...
Hétfői Hírek Budapest 1970. jul. 20.

Ligeti Erika

Említve

H. Gy. A neutenskei minvérnek az árvízkáros sultokért

Magyar Nemzet, Bp. 1970. jul. 26. 11. 1.

Ligeti Erika,

Tóth Sándor szobrászok, Zombori László és Szurcsik János festők nyerték az 1968. évi Szegedi Nyári Tárlat díjait.
(Ligeti Erika érmekkel szerepelt)

Szegedi Nyári Tárlat, 1968. (Ridey Gálor)
(Kultura-Tudomány)

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 10. 9. l.

Ligeti Erika

1. Dallos Teréz terrakotta 33 cm

2. Kígyós repr. fa 33 cm

Szegedi nyári tárlat

Ligeti Erika

Ésmékkel

Szerepel az alábbi táslaton az Ésnst hurcumban

Rideg Gábor: Studió 70

Négszava 1970 IV. 10

Ligeti Erika
szobrász

„Le lucer" c. műre nevezett a „Studió 66" c. kiállítóson Bp-en és Pécsett.

Dunántúli Napló 1966. okt. 29. 2.

Ligeti Ezika
nobrán

Az ottusa sportágaról készí-
tett, a tusákat megjelenítő
nimbolizáló erémsorozatot.

Kovács Gyula: Ezüst gerely...
Művészet, 1970. május – 24 lap

Ligeti Erika szobrász

Díjat kapott a Fiatal Művészet Studiója Nagy Balogh portrékpályázatán

Magyar Nemzet 1969 XI.23

Ligeti Erika
nobrán

Inkább az ésemművészet terén tud újat alkotni. Koncepciója a szimbólikus – néhu túlságosan is gondolati –, egyéni utakon járó kifejezésmódja.

Kádár Zoltán: Debreceni kiállítások 1969-70 fordulója
Alföld, 1970. 4. 153.

Ligeti Erika

1. Circe repr. 1968 ólom 20 cm
2. Torkó 1969 bronz 40 cm
3. Bábfesztivál sorozat I–XIII. repr. bronzérem 11 cm

II Országos Vésplasztikai Biennálé
Dés, 1969

Ligeti Erika

A békakirály bronz 8 cm

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai János Múzeum

Ligeti Erika

Emlétre

Dömötör János: A vásárhelyi őszi tárhat

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 11. 7. l.

Ligeti Erika

Említve

V.M. Szentendrei művészet Kamara-
kiállítása
Szolnok megyei Néplap, Szolnok
1970. nov. 18.

Ligeti Erika

Szerepelt a FIDEM (nemzetközi érem művészeti szövetség) októberi prágai kongresszusa alkalmával rendezett kiállításon.

Néray K.: Magyar művészet külföldön. — Műgyűjtő, 1969. 1. sz., 28. l.

Ligeti Erika

1. Fél bronz 7 cm
2. Alföld – 1967 bronz 9 cm
3. Újholdkor —"— 5 cm

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai János Múzeum

Ligeti Erika

1. Ekhnaton bronz 7 cm
2. A menyasszony aranyeirág
3. Vízben bronz 12 cm
— " — 6 cm

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat

Tornyai János Múzeum

Ligeti Erika

1. Fény bronz 9 cm
2. Ma ön lett bronz 7,5 cm
3. Dr. Kiss Gajos — " — 8 cm

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Tornyai János Múzeum

Ligeti Erika

Emlétve

Egri Mária: Képzőművészeti „újszerze-
mézmyek"...
Szabad Megyi Néplap, Szabad 1970. jún. 16.

Ligeti Erika

Bronz portréval

szerepel az alábbi tárlaton

Ambrus Tibor: A vásárhelyi őszi tárlat

Petőfi Rádió 1969 X. 26.

Ligeti Erika szobrász

A Derkovits teremben

Liámitása van

Magyar Nemzet 1969 V. 18

Ligeti Erika

1. Ikrák bronz 39 cm
2. Guggoló —"— 35 cm

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Ligeti Erika

szobrászi eszközökkel karikiroz: „Önarc-kép"-ét és Bartl József festő portréját állitottaki.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr. 2. sz.

47 f.

Ligeti Erika

Tanulmány c. műve (eml.)

Szerepel a XVII Vásárhelyi Őszi Táslatok

Horváth György: Vásárhelyi Táslatok

Magyar Nemzet 1970 X 25 12 old.

Ligeti Erika

Kompozíció a ércmisosorozata (eml.)

Szerepel a XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlatok

Horváth György: Vásárhelyi Tárlatok

Magyar Nemzet 1976 X. 25 12 old.

Ligeti Erika

Kiállít

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1970. aug. 18.

Ligeti Erika

Gyugyó .. kisplasztikája (eml.)

Szerepel az alább.. tárlatok

Horváth György: Az V. balatoni nyár.. tárlat Keszthelyen

Magyar Nemzet 1970 VIII. 12

Ligeti Erika

Említve

I. L. Kiállításnál Kiállításna

Magyarország, Jo. 1970. sep. 1.

Ligeti Erika szobrász
kiállítása nyílt Nyíregyházon

MTI: A nyíregyházi Zenei napok programmja

Nagyszava 1970 VIII. 18

Ligeti Erika Hobrárt

Művcinel tárlata május 2.-án
nyílik meg a Derkovits teremben.

Meggyes Nemzet
1969 május 1.

Ligeti Erikoszobrán

Réntrett a $\bar{X}$. ~~mos~~ miskolci országos kiszőmű. Kiáll.-on.

Somos Miklós: A $\bar{X}$ miskolci ...
Északmagyarország 1968 dec. 15 4

LIGETI ERIKA

ÉRMEI SZEREPELNEK AZ ALÁBBI TÁRLATON.

AMBRUS TIBOR: VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLAT.

PETŐFI RÁDIÓ, 1970. OKT. 18.

Ligeti Erika

műveivel szerepelt a kiállításon.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat.

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr.

2. p.

47 l.

Ligeti Erika

Akt bronz domború 42×37 cm

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

MDK

Ligeti Erika, szobrász

ötletes, dinamikus érmeket állít ki.

Dömötör János: A vásárhelyi őszi tárlat

7.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 11.

Ligeti

"Mükiállitások" cimmel ir Romhányi Sándor a Szalonban rendezett tárlatról és megemliti a müvész által készitett mellszobrot, de nem nevezi meg, hogy kit ábrázol.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. dec. 17.
XV. évf. 51. sz. 811.813. lap

Ligeti Erika
szobán

Érmei: „Virágok katalma"
„Kodály", „Daphnis és Chloé"
stb.

Tóth Endre: Ligeti Erika és Nagy B. István ...
Művészet, 1970. julius – 43 lap.

Ligeti Erika
szobrász

Ligeti Erika erőssége és eredeti-
sége ma még inkább a his-
plasztikában nyilvánul meg.

Toth Endre. Ligeti Erika és Nagy B. István...
kiöveset, 1970. fulnes - 43 lap.

Ligeti Erika
nobrán

Bajosan-humoros apró ólom,
bronz és faszobrocskái: Shrek, Be-
nedek, Fésülhödök, Guggoló.

Tóth Endre: Ligeti Erika és Nagy B. István ...
Művészet, 1970. julius - 43 lap.

Ligeti Erika

„Mese" és „Szeged" c. plakát je (eml.)
árvízkárosultakést vendezett
szerepel az ~~Ferenczy Károly Múzeum~~
Tárlatán Szentendrén

H. Gy: A szentendrei művészek
az árvízkárosultakést

Magyar Nemzet 1970 VII. 26 11 old.

Ligeti Erika

szobrai

A Debreceni Kossuth Lajos Egyetem
tartott tárlatot Ligeti Erika szobrász
és Nagy B. István festő.

Tóth Endre: Ligeti Erika és Nagy B. István . .
Művészet, 1970. július - 43 lap.

Ligeti Erika
festmény

1934-ben született a művésznő.
Derűs alkat, foglalkozik a játékosság,
a groteszk, a humor iránt.

Tóth Endre: Ligeti Erika és Nagy B. Gyula
Művészet, 1970. július - 43 lap

Ligeti Erika

szobrászmüvész kiállitása. Hódmezővásárhely, Muzeum. - Ism: Galyasi Miklós, Müvészet, 1967.8.évf.3.sz.43é45.l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./ 92. l.

Ligeti Erika

További művei: vörös mórvány „Önarcképe"; bronz „Bartl József" és „Csukás István."

-bozóky-: Plaketten von Erika Ligeti.

Neueste Nachrichten, Budapest, 1969. május 30.

61.

Ligeti Erika

A Derkovits teremben rendezett tárlaton mutatta be kavicsanyaggal készült „Kis-fejek" és „Az ivó" című műveit: plakettei: „Che Guevera", „Öcsém"

-bozóky: Plaketten von Erika Ligeti

Neueste Nachrichten, 1969. május 30.
Budapest.

61.

Ligeti Erika

További plakettei: „Kodály", „Jean Louis Barrault", „Gáz a torreádóért", „Requiescat", „A csoldal", „James Dean", „Timeo", „A város élete", „Régiók", „Viharmadár".

-bozóky-: Plaketten von Erika Ligeti.

Neueste Nachrichten, Budapest, 1969. május 30.

6 l.

Ligeti Erika

7. Zene, 1968., br. 8 cm.

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok 1969. sep-okt.

Ligeti Erika

4. Bábfesztivál II. 1967. br. 8,5 cm
5. Kérszakállú, 1968. br. 6,6 cm
6. Szinház, 1968. br. 8 cm

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok 1969. sep.-okt.

Ligeti építész

Családi házat tervezett a Pasaréti Napraforgó utcai lakótelepen (1931)

Kovács Judit: Családi ház mintatelep - Anno 1931

Magyar Nemzet 1970 VIII. 7 5 old.

Ligeti Erika

Guggoló c. kisplasztikája (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

Horváth György: k. V. balatoni
nyári tárlat Keszthelyen

Magyar Nemzet 1970 VIII. 12 hold.

Ligeti Erika

1. Áldott legyen bronz 8,6 cm
2. Club – Club bronz 6,7 cm
3. Mama —u— 10,5 cm

Tizenhatodik Őri Vásárhelyi Találat

Tornyai János Múzeum

Ligeti Erika

1. terkó bronz 38 cm
2. Umb bronz relief 43x37

Tizenkatodik Vásárhelyi Ősz Tárlat.
Torunyai János Múzeum

MDK

Ligeti Erika, szobrai

Kerepes Kenthelyen.

Tamás István: V. Balatoni Nyári Tárlat

7.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 15.

Ligeti Erika

1. Torreádor, br. 10 cm
2. Páva, br. 10 cm
3. Bábfesztivál I. 1967. br. 7 cm

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok 1969. sep.-okt

Ligeti Erika vzobrazy

Studio tag volt, nere emlitve

„Studio 58-68"

Magyar Nemzet
1969 jan 7

Ligeti Erika

(3) 4. Szent András br. 8,5 cm
5. Három Királyok
6. Csalódja

11. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum 1970. júl. 19-aug 9.

Ligeti Erika

(2). Anya gyermekével br. 9,3
3. Részlet br. 9,6

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum 1970. júl. 19-aug 9.

Ligeti Erika

1

Ottusa I–V. br. 7,8 cm

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum 1970. jul. 19–aug 9.

Ligeti Erika
szőbrász

Érmeket állítottki a tárlaton.

Rozványi Márta: A X. Szegedi Nyári Tárlatról
Tiszatáj, Szeged 1969. XI 1018.

Ligeti Erika
szolgája

A nyári főiskolai műrésztelep idején került kapcsolatba tlódmezővásárhelyel.

Dömötör János: Szabó Iván
Tiszatáj, Szeged 1970. IV. 394.

Ligeti Enke

Pentven c. „Stúdió 70" kiállí=
táson

Hermoth György: Háromszáz kiállítás
Magyar Nemzet, Tgs. 1970. Ápr. 17.

M.D.K.

Ligeti Erika

A Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállitásról ir Perneczky Géza: "A pátosztól a groteszkig" cimmel.
Kritikájában megemliti a müvész által kiállitott "nemes tradiciókat továbbfejlesztő érmeket".
Képzőművészet c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 4.
XIII. évf. 1. sz. 9. lap

Ligeti Erika

Emlitse

d.m. Magyar és mennyiségi elet hiv
tagjai sorába az és mészet nemzet
közi szervezete
Magyar Nemzet, 1. 1969. nov. 1.

G. L.

Ligeti Erika

Emlitve

Szabó Emlitve: A X. Szegesti Nyári Tárlatról

Csongrád megyei Hírlap, Szegest 1967 aug. 17.

6 l.

Ligeti Erika
nobrán

A Lenin portré pályázaton ennek
műre az II. díjat kapta.

— • —

Művészet, 1970. február – 9 lap

Ligeti Erika
szobrász

Érmekkel szerepelt a XV. őszi tárlaton

Szabó Endre: Igazolt remémpének
Tiszatáj, Szeged 1968. XII. 1113.

Ligeti Erika
szobrász

A képzőműv. Főiskolán Szabó Iván tanítványa volt

Rétfalvi Sándor: Szabó Iváról
Jelenkor, Pécs 1969 XII. 1093.

MDK

Ligeti Erika

br.érmek

Julius

Te

Daidalos

Pihepillék

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

Ligeti Erika

br.érmek

Jónás

Leonardo

Démon

10. Vásárhelyi Pesi Tárlat 1963. Tornyai J.Mus.

MDK

Ligeti Erika, holván

Önportré c. alkotása kitünik.
([rust Museum)

Harangozó Márta: Stúdió 67

2

ESTI HIRLAP

Bp. 1967. máj. 18

Ligeti Erika MDK

Öcsém, bronz érem

Mücsarnok 1960. VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Ligeti Erika NDK

Leányfej, terrakotta

György, terrakotta

Műcsarnok 1959 Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.48.

MDK

Ligeti Erika

érem, plakett, br.:

Arthus

Almod őrzöm

Jósa András

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Muz. 1968.

MDK

Ligeti Erika, hárfán

szerepel a miskolci

Kiállításon.

Rózsa Gyula: Harminc évesek művészete

7

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 13.

Ligeti Erika grafikái

Kiállítása nyílik a KLTE
épületében

N. N: Mindenn egy helyen

Egyetemi Élet 1969 I. 4

Ligeti Erika szobrász

Plakettekkel szerepel a X. miskolci kép. műv. kiállításon

Horváth György: A X. miskolci Orsz. Kép. műv. kiáll.

Magyar Nemzet 1969 I. 8

Ligeti Erika
Nobrán

M.Dr.
1.

Ernúi Nipek

Losonci Miklós: Szarány Mállítás
Művészet, 1968 október - 46 lap

Ligeti Erika
nobrán

M.D.V.

A magyarosi művelődési
Ház-ban volt tárlata.

—: Kiállítások
Művészet, 1968. Október - 48 kep.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K

„Béke" csinű plakettje szerepelt
a tárlaton. Műveiért díjazásban
részesült.

B.L.: Pályázat a Fiatal Képzőművészek Stúdiójában
Művészet, 1968. október - 28 lap

Ligeti Erika

Érmékkel

Szerepel a Fiatalok Studiója
Kiállításán a Műcsarnokban

Perneczky Géza: A pátosztól a groteszkig

Élet és Irodalom 1969 I. 4. 9 old

Ligeti Erika

Leányfej, Terrakotta, 38 cm
Gjörgj, Terr. 48 "

Képzőművésnők nemzetközi
Kiállítása. 1960. Bp.

Ligeti Erika

Szerepel a „Studió 58-68" c.
kiállításon

Géza Pernecky: Studió 58-68

Budapesti Rundschau 1969 I. 17

Ligeti Erika

Érmékkel

szerepel az alábbi tárlaton

Domótor János: A XV. Vásárhely
Őszi Tárlat

Csongrád Megyei Hírlap. 1968 X. 20.

Ligeti Erika

Érmekkel

szerepel az alábbi Tárlaton

Akár László: A XV. Vajdasági Őszi Tárlat

Délmagyarország 1968 X. 8

M.D.

Ligoli Erika
szobrász

Érmeit, valamint „Áll athert"
és „Kutas Ági" bronz reliefje
szerepel a tárlatos.

Kovács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat
Műnészet, 1968. november - 45 lap.

MDK

Ligeti Erika

érem,plakett, br.:

Jósa András Muzeum

Dr. Kiss Lajos

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Muz. 1968.

MDK

Ligeti Erika

érem, plakett, br.:

Szél

Velence

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely.
Balatoni Muz. 1968.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1968 aug.25.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Magyar "emzet 1968 juli.3o.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 a g.lo.

MDK

Ligeti Erika

Bábfesztivál I-XII. br.érem

Szinház: Pas de troys
Szeged, 1968
A nyolcadik muzsa
Kékszakállu
Zene br.érmek

9. szegedi nyári tárlat. Móra F.Muz.
1968. aug.

MDK

Ligeti Erika

Szinház, **repr.:**

9. szegedi nyári tárlat. Móra F.Muz.
1968. aug.

MDK

Ligeti Erika

a szegedi nyári tárlat díjazottja 1968.

9. szegedi nyári tárlat. Móra F.Múz.
1968. aug.

Ligeti Erika, [ ]

MDK

Szerepelt a III. tárlaton.

-: Negyedik tárlat is lesz Angyal-
földön 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 18.

Ligeti Erika

Érmékkel szerepel a XV. őszi tárlaton Vásárhelyen

Szabó Endre: Igazolt szemérmességet

Tiszatáj 1968 XII. 1111 old.

Ligeti Eszika

Plakettekkel

szerepel az alábbi tárlaton

Lavas: A X. miskolci országos
képzőművészeti kiállítás

Nagyvaca 1968 XII. 8.

Liget Erika

Kiáhítása nyílt a Derkovits terembe

Magyar Hirlap 1969 V. 8.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.

16 szép erémmel szerepel a tár-
laton.

Bajhay Éva: XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat:
Művészet, 1969. február – 46 lap.

Ligeti Evika

Szerepelt az angyalföldi művészek tárlatán a Fórsy Attila Művelődési Házban

N.N.: Negyedik tárlat is lesz Angyalföldön

Esti Hírlap 1969 IV. 18

Ligeti Erika szobrász

Szerepel az angyalföldi
művészek tárlatán

-is- Tanárkörtársaság az
angyalföldi művészek szemével

Elzett 1969 IV. 20.

Ligeti Erika szobrász

Szerepel az alábbi Tárlaton
Nyíregyházán

Dr. Telepy Katalin: Benczúr-tól
napjainkig

Kelet Magyarország 1969 V. 9.

LIGETI ERIKA

40. Vásárhelyi Ö. T.

838
3961 -

éd-emlék leleplezési ünnepsége, kép-

/Aalberg Ida a "Falu rosszá"-ban,

ifi : Széchenyi képe. Magyarság-

Ligeti Erika szobrász
A Derkovits Kremben
kiállítása nyílt

Magyar Hírlap 1969 V. 9.

Lugeli Erika, szobrász (1934- M.D.K.

Szabó Iván növendéke a Képző- művészeti Főiskolán. Mint a fiatal művészet Studiójának tagja több kiállításon díjat nyert. 1967-ben a Miskolci Nemzeti Kiállításon Első díjat nyert. Jelenleg Derkovits-ösztöndíjas. 1966-ban Moszkvában a Szovjetunióban állított ki. Egyike a legtehetségesebb fiatal érem-művészeinknek. A londoni kiállításon 4 kis bronz-plasztikája szerepelt.

Twentieth Century Hungarian Art. Paintings, sculpture and graphic works. Intr.: István Genthon.

The Arts Council of Great Britain at the Royal Institute Galleries, Piccadilly, 1967.

28.o.

M.D.Y

Ligeti Erika
Szobrász

A Dimitrovparkban Síófokon
van elhelyezve a „Támaszkodó
kislány" — „Támaszkodó
kislány" (repro)

Lánczi Sándor: Nemzetközi szállodasor Síófokon.
Művészet, 1966. december – 24 kap.

Ligeti Erika

A magyar érem művészet egyik jeles képviselője.

Somogyi Borbála: Csikszentmihályi Róbert

Tükör, 1976. febr. 6. – 14 oldal

Felvette:

Épületrajz:

Leírás:

Rajzi tükör:

Mértékarány:

Technika:

Eredeti:

Ligeti Erika
nobrán

M.Df

Kisplasztikái nerepelnek a
tárlaton, valamint Ő uportré-
ját mutatta be.

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68
Művészet, 1969. április - 3 lap.

MDK

Ligeti Erika, szobrász

A Derkovits Teremben kiállítása nyílik meg máj. 2-án. A TV-galéria keretében körvetítés lesz máj.-8-án a tárlatról.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. május 2.

Ligeti Erika

Doktor bácsi c. ólomkompozíciója nevezel az Ernst Krüzemban a Dolgozó emberek körött c. kiállításon.

Oelmacher Anna Dolgozó emberek körött Magyar Nemzet 1965. jan. 30. 4.

Ligeti Erika
nohán

M.D.K.

1955-ben a Veneziti Tartalon
még mint főiskolás szerepelt
egy szolóval a „Siket Jancsi"-
val.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K.

„Mint édes illat a szellővel, száll ez az élet", a „Mese", a „Zene húroshangszerekre, ütőkre és cselesztrára" érmei szépek.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Műnészet, 1968. szeptember - 25 kap.

Ligeti Erika
szobrász

MDK

„A szél", a „Február", a „Felhők", a „Város", a „Régi idők mozija" eredeti alkotásai.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K.

A „Sötétlik", a „Pár ává válván" a „Mennkülésünk bátrányai már nem önmagukat jelentik" című művei érzelmi alapokon nyugszanak.

Nagy Sidikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember 25 lap

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K

A „Bohóc", a „Sárkány", a „Szinkár", a „Ma ősz lett", a „Vir ágott hatalma" az „Új hold" c. műalbum. művészi egyenértéke tik rőzödek

Nagy Sándor: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap

Ligeti Erika
szoprán

M.D.K

A „Torreadorsirató", ~~az~~ „Az éj", „Emlíked hala elúszott", a „Virágom, virágom", a „Horror vacui" ismert művei.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művésket, 1968. szeptember – 25 lap

Ligeti Erika

Umb. c. reliefje (ant.)
szerepel a XVI. vásárhelyi
őszi táslaton

Horváth György: Három táslat
Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1969 X. 29

Liget Erika

Emlékkel szerepel a XVI. századbeli Ősi társaság

Horváth György: Három társaság Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1969 X. 29

Ligeti Erika

Érmékkel szerepel a XVI. Vásárhelyi őszi tárlaton

Székely András: Vásárhelyi tárlatok

Nyugat 1969 X. 30

Ligeti Erika szobrászművész

Szentendrei művészek mutatkoznak be Miskolcon hétfőn. — A kiállításon szerepelnek a művész műve.

Pest Megyei Hírlap, 1976. jan. 18.

Ligeti Erika szobrásznővész

Hét szentendrén élő fiatal művész munkáiból nyílik kiállítás ma Miskolcon, melyen szerepel a művész alkotása.

Déli Krónika

1976. I. 19. Kossuth 12.00 Gué

M.D.K.

Ligeti Erika
rajzai

1966-ban rendezett kiállításon
a bírált művek közül a
„Fiesta" sorozat volt a legérdekesebb.

Nagy Endre: Ligeti Erika
Művészet 1968. szeptember - 25 lap.

M.D.4

Ligeti Erika
Nobrán

"Lovas"
"Skrek"
"Terdepelő"
"Ouarchép"

} repro

Nagydiho: Ligeti Erika
Mivészet, 1968. szeptember – 25 lap.

M.D.K.

Ligeti Erika
szobrász

Szabó Iván volt a mestere.
Derűt és lírai sagot hozott
érem művészetünkbe

Kovács Gyula: Mai magyar érem mű veszetünkről
veszet, 1968. szeptember – 22 lap.

M.D.K

Ligeti Erika
szobrász

Sikerült műve a „Barátném, mint pétypang", a „Holdkisasszonyok". Az „Uj bolyongó" kis figuráival eredeti alkotás.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap

Ligeti Erika

Almod örvöm, Szél, Lohengrin
c. érmékkel (emb.)
Szerepel a Tv. Balaton Nyári
Tárlaton a Keszthely. Múzeumban

Heitlek László: A Tv. Balaton
Nyári Tárlat

Jelentős 1968 IX. n. 811 old.

MDK

Ligeti Erika

szobor:

Állatkert, br.relief
Kutas Ági, " "

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

MDK

Ligeti Erika

Szél, br.érem, repr.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely
Balatoni Muz. 1968.

MDK

Ligeti Erika

br. érem, plakett

Vizben

Szerelmespár

Ekhnaton

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Ligeti Erika

br. érem, plakett

Itt és most

Niko Phiroszmanisvili

Niko "

Páváváválván

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Ligeti Erika MDK

Páváváválván, br., repr.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Ligeti Erika

Onportré, v.márv.

Jozef, br.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 okt.p.47.

MDK

Ligeti Erika

Müvészet 1968 okt.p.31.

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Magyar Hirlap 1968 aug.5.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196 _____

ORSZÁGOS TERMÉ
BUDAPEST, V.,
TELEFO

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 aug.8.

RMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
V., EGYETEM TÉR 5.
EFON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

MIK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 aug.6.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szocialista Művészetért

1968 SEP

Ligeti Erika

— A SZEGEDI NYÁRI TÁRLAT emlékérmet és az 5000 forintos jutalmat **Ligeti Erika** szobrászművész, **Szurcsik János** Munkácsy-díjas festőművész, **Tóth Sándor** szobrászművész és **Zombori László** festőművész kapta.

1021

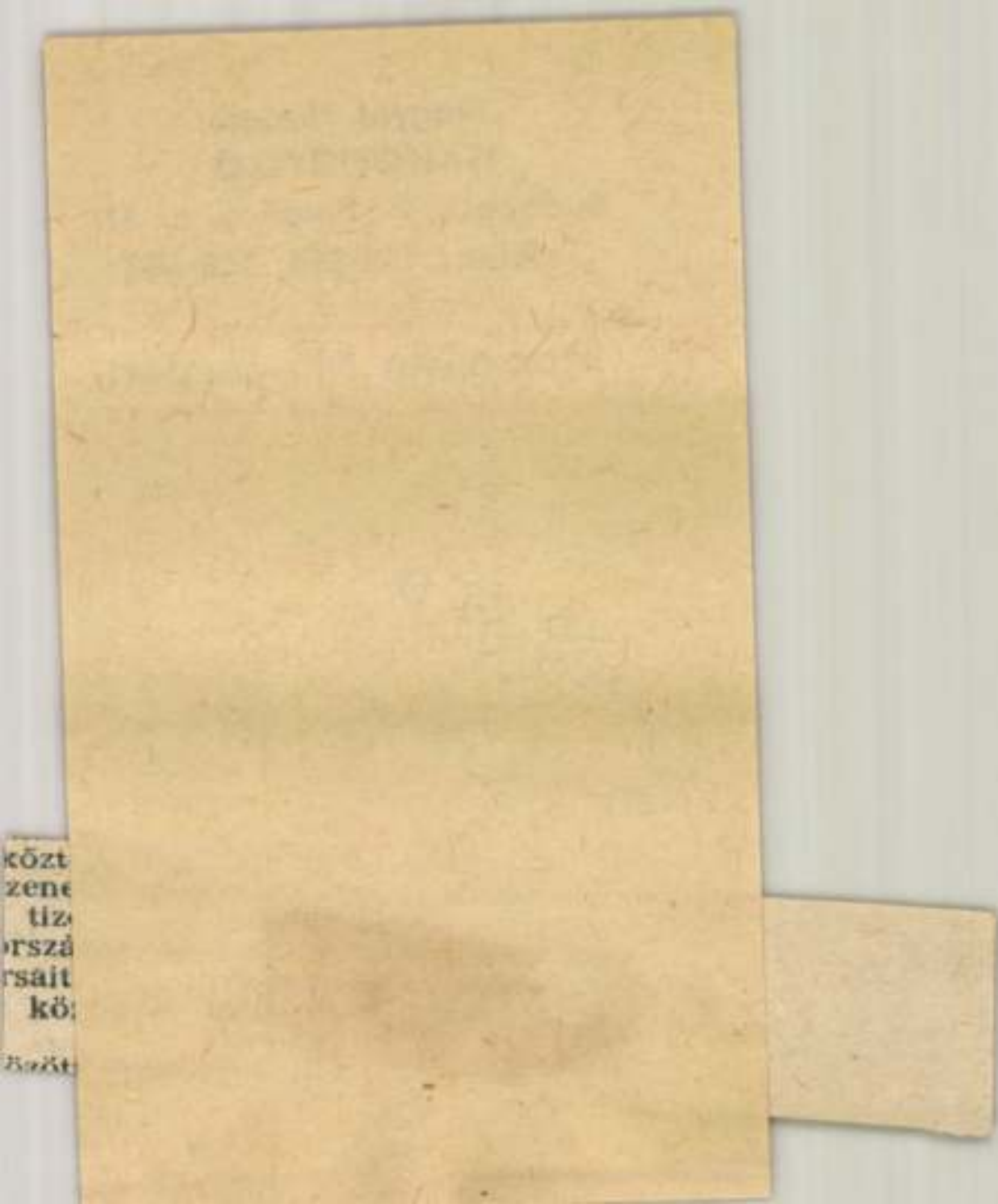

MDK

Ligeti Erika

Kiállitási kritika

Magyar Hirlap 1968 aug.lo.

MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET OTvH.
BUDAPEST, II., GARAS UTCA 14.
Telefon: 359—123

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K

1968-ban Szentendrén volt közös kiállítása Kőhegyi Gyula grafikus-sal.

Bauer Jenő: Krónika
Művészet, 1969. május – 44 kap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Ligeti Erika

hiteles irónia, önirónia szembetűnő a XI. M. Képzőművi-i Tárlaton

Képzőművi. Almanach Bp. 1969. 31. o.

Frank: Jegyzetek

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Ligeti Erika
nőtrász

M.DY

„Önaportréja" derűs.

Vidos Zoltán: A Fiatal Képzőművészek ...
Művészet, 1969. október - 21 lap.

M.D.K

Ligeti Erika
szobrász

A hetedik leremben vannak
munkái

Vidos Zoltán: A Fiatal Képzőművészek...
Művészet, 1969. október - 21 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Ligeti Erika

„A legifjabb magyar ennegeneráció nesztora"

Pennecky Géza: Énne-gondol
Élet és Irodalom, Bp. 1969. szept. 6.
9. l.

M.D.K.

Ligeti Erika

Szobrait és érméit a Derkovits Teremben állitotta ki.
Perneczky Géza: Két kiállitás cimmel ir müveiről igen komoly elismeréssel.
Külön kiemeli a müvész önarcképét /szoborportré/és Csukás Istvánról készitett portréját.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. május 24.
XIII. évf. 21. sz. 9. lap

M.D.Y.

Ligeti Erika
szobász

A tárlaton bemutatta K.S.
valamint Co-Gi-ján portré-
ját. „Kislovas", „Flórika" fa-
szobrát.

Galyasi Miklós: Ligeti Erika, Szöllősi Erikő és ...
Művészet, 1967. március - 43 lap.

Ligeti Erika
festőművész

1934-ben született Budapesten. A József Attila gimnáziumban érettségizett. A Képzőművészeti Főiskolán végig Szabó Iván volt a mestere.

Kovács Gyula: Az új művésztelep lakói Szentendrén.
MŰVÉSZET, 1970. október - 23. lap.

M.D.

Ligeti Erika
szobrán

1961-es bulgáriai utarásáról
több érmet készít. A „Neszkr"
változatai különféle próbálko-
zásokat mutatnak.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap.

Ligeti Erika

Szabó Iván növendéke. Epoldalas ismeret lénit, erős irod. hatás.

Művészet, 1968, szept. Mai Magyar Eremművészet, Kovács Sjula,

23 - 24 l.

M.D.K

Ligeti Erika
szobrász

Kiállításán bemutatta mintázott érmeit és különböző-fa, fém, kavicsnyomásos, vésett technikájú érmeit is.

Galyasi Miklós: Ligeti Erika, Szőllősi Erikő és ...
Művészet, 1967. március - 4 I lap.

M.D.K

Ligeti Erika
szobrász

A kiállításon bemutatta a
„Szitakötő", „Nyugtalanítsátok"
„Velence", „Fiesta", „Viragom-viragom"
és „Copernikus" című érmeit.

Galgasi Miklós: Ligeti Erika, Szőllősi Erikő és ...
Művészet, 1967 március - 43 lap.

M.DK

Ligeti Erika
nobrán

A hódmezővásárhelyi Tornyai
János Múzeumban rendezett,
tárlaton részt vett. — „Csöppenes
áll" (repro)

Galyasi Miklós: Ligeti Erika, Szöllősi Erikő és Gerzler kézia kiál-
lítása
Művészet, 1967. március - 43 lap

M.D.K.

Ligeti Erika
szobrász

1966-ban Gesztes Mariával
és Szőllősy Erikővel rende-
zett közös kiállítást.

Nagy Sedikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap.

M.D.K.

Ligeti Erika
festményei

1965-1966-ban hosszabb időt
töltött a hódmezővásárhelyi
művésztelepen.

Nagy Sándor: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap.

M.D.K.

Ligeti Erika
szobrász

Az egyik hiszóbbi műve az „Ekhnaton".
Eredete alkotása az „Ember, Ember"
Két legszebb érme a „Velence" és a
„Copernicus" ebből az időből

Nagy Sedikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap.

Ligeti Erika
szobrász

MDK

A „Lundikus", a „Madárijesztő"
még grafikus stílusnak ennek köszöl.
A „Jean Louis Darrault" a Szeselnek
városa élménye.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Műveszet, 1968. szeptember - 25 lap.

M.D.

Ligeti Ernka
Szopán

Mestere Szabó Iván hozzászat
tiekrözi „Tavan" vagy a
„Madácka" nevű erőnél.

Nagy Sándor: Ligeti Ernka
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap.

MDK

Ligeti Erika
szobrász

Közel 10 éve szerepel érmével kiállításokon. A Főiskolán Szabó Iván növendéke volt 1952-1958 ig

Nagy Sándor: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap.

M.D.K

Ligeti Erika
szobrász

A „Dolgozó király" ólomfigurája
a „Neho Pirosmanisuli", a „Brzsu-
tésia", a „Hintáró" legújabb műszer.

Nagy Sándor: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap.

M:D 1

Ligeti Erika

[illegible]

„Régi idők mozija"
„Virágom, virágom"
„Jean Louis Barrault"
} repro

Nagy Sloltó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap

M.D.K.

Ligeti Erika
szobán

A „Flóriha" az „Erzteche", a „Kisloocs" méreskaláesformákat idéz. A „Sichi-bren" a néger plasztikától kapott ihletet.

Nagy Ildikó Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap.

M.D.f

Ligeti Erika
mohán

A „Guggoló", a „Kigyósnő" egyiptomi hisplaszlikákra emlékeztet.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap.

M.D.

Ligeti Erika
szobrász

„Üllő kislány", „Álló fiú", az „Ikrek", a „Pulóveres" figurái bájosak.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap.

MDK

Ligeti Erika
szobrász

1960-1961 táján kezdett el
faragni. Kisplasztikái közül
nagyrészt faszobrai ismertek.

Nagy Sándor: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap.

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K.

B.J. és K.J. portréja, valamint
Sz.L. portréja, „Önarcképe" hitünő
karakterérzékéről tanúskodik.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember – 25 lap.

M.D.

Ligeti Erika
szobrán

Co-gri-jan 'fij-en az euro-
pattól eltérő azchrenderést
mutatja be.

Nagy Ildikó: Ligeti Erika
Művészet, 1968. szeptember - 25 lap.

Ligeti Erika

Faferagérai: az Állófiu, az Ikrek, a „Pulóveres", a Fésül Tódó", a Guggoló, de különösen a „Kigyós nőt emelik ki. (utóbbiak hannáleti tárgyakra utalnak) a népművi ízét viselik a Flórika, Entesze, kis Lovas, Sidribus. Ujabban a fémet, elsősorban az óbom felé fordult. (folk.)

Nagy Ildikó, Ligeti Erika, Művészet, 1968, nept. 25, 26, 27 l.

Kunváry Lilla

az érem-mův – ben egyéni szemléletűt érvényesítő tését

Ligeti Erika

Reprodukciók: ismert:

~~Önarcképp~~, Régi idők mozija
Virágom, virágom –
Jean Louis Barrault
} 25 l.

– Lovas –, Ikrek, – Térdelő – 26 l.
– Önarcképp – 27. l.

Nap Ildikó, Ligeti Erika,
Művészet, 1968, nept., 25, 26, 27. l.

(1)

Ligeti Erika

1952-58-ig habó Iván növendére a fő-
iskolán, körel 10 éve hazapel kiállításokon.
Mesterét követi a rajzos stílusban
és kifejezés világának virágos, levelen-
ágas szimbólumában. Aromban egy érvisége
akkor, kiemelik a Lissalitas, Madár igerik,
c. rezdeti műveit. (Fofa)

Nagy Ildikó, Ligeti Erika, Művészet,
1968, szept.

l.

~~24~~-25-26

Ligeti Erika (2 fotl)

Erős hatással van rá, Jean Louis Barrault filmje a hasonlnak vázolja. A 20-ediás (igenre) a továbbriséri. Másik (ötéma) „a vólgy alvója". 1961-bulgáriai utazás, később: (ömüve „Ekhnaton" – Ember, Ember" Velence – (fotl.

Nagy Ildiró, Ligeti Erika, Művészet, 1968, szept.

25-26 l.

Ligeti Erika (3 fotó)

1965-66-ban hosszabb időt tölt a kód-
merőv.-i műv. belepe. 1966-ban Szőcs
Zsuzsa. gerelet Mosicával és Szőllősy
Eniszővel. Későbbi ismeri Zsuzsa
szerelmi „A Torreadorszaló"-t, A Éj-
-„A Emlékezet halva elúnott, Virágom,
virágom" - Hosszat vacui, „Bohóc" -
„Ma ön lett" s Uj hold. Sötétrep (fotó)

Nagy Szdiró, Ligeti Erika,
Műcsarnok, 1968, szept. 25, 26, 27 l.

Ligeti Erika (4 lap)

„Pávaváválván" c. ad egy ujabb
érmének. Egy másik „Menekülésünk bál-
ványai más nem önmagukat jelentők".
„Barátnőm, mint a pilypang" érmét dicsérik,
ugyanúgy „Holdzisassonyok" c., t. ~~[illegible]~~
Továbbá „A nél, a „Februar" a „Felhő".
Kiemelik a „Vázos" monumentalitását,
„Régi idők mozija" hagulatát (lap)

Nagy Ildikó, Ligeti Erika, kiállítást
1968 szept. 25, 26, 27.

Ligeti Erika (5. folt.)

„Mese" c. érmet kiemelik. A „Zene hiroshimaiaknak, ülőre és cselentérre" c. érmet is kiemelik. Szobrait is dicsérik. 1955-ben a „Sütet Jancsi" feltűnt a Demreti Tárlaton. Hasonlóan a Lo-qüjan fej is grotesk, (B. J., K. J., S. L. L. portréja) Kisplasztikái körül fanobrai ismertek. 1960-61-ben rendett faragni. (folt.)

Nan Ildikó, Ligeti Erika, kiemelik 26.
1968 sept. 25

Ligeti Erika

Legjobb ólom figurái José Lastorik a „Dolgozó Király", „Niko Pirosmanisvili, „Bizsutéria," és „Hintáró"

— VÉGE —

Nan Ildikó, Ligeti Erika, Művészet, 1968 25, 26, 27 l.
nept. 1968.

Ligeti Ernka
nobrás

Plahettjei kiv jak fel a figyelmet.
Mókás „Kejpnyje", „Menyasszonya", a
„Tavaszi szél vizet áraszt"-ja, az „Al-
mod őrzöm", a „Szinkár" c. mine.
Szerepel a tarlaton.

Bükösdi László: Symposion 1969
Műrészet, 1969. nov. 25 lap

Ligeti Erika

szobrász

Mestere Szabó Iváne volt,
akinek művészete hatás-
sal volt Ligeti Erikára

Tóth Endre: Ligeti Erika és Vagy B. István ...
művészet, 1970. pelius – 43 lap

Ligeti Erika
Nobrán

„Nagy Balogh János" } repro
„Szeged"

Kovács Gyula: Az uj müvésztelep lakói Szentendrén.
MÜVÉSZET, 1970.október - 23.lap

Ligeti Erika
nobrán

Az erdészet területén ért el eredmé-
nyeket. Kisplasztikai munkait fakil
faragja.

Kovács Gyula: Az uj müvésztelep lakói Szentendrén.
MÜVÉSZET, 1970.október - 23.lap.

Ligeti Erika
festőművész

Egyéni kiállítása volt 1969-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, Nagy B. Istvánnal, valamint a Dekorációs Szemlén és 1970-ben Nyíregyházán.

Kovács Gyula: Az uj művésztelep lakói Szentendrén.
MŰVÉSZET, 1970.október - 2³.lap.

Ligeti Erika
festőművész

1959 től 1964 ig általános iskolában rajztanárként működött. 1964-1967 ig Derkovits ösztöndíjas volt. Szobrai és érmei szerepelnek az országos és külföldi kiállításokon.

Kovács Gyula: Az uj művésztelep lakói Szentendrén.
MŰVÉSZET, 1970.október - 23.lap.

Lipcsi Enikő

Öttusa:

I. Vívás
II. Úszás
III. Lovaglás
IV. Lövészet
V. Futás

} bronz Ø 8 cm

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

Ligeti Erikov
szobán

M.D.K

„Copernicus" (repro)

Művészet, 1965. december – 25 kap

Ligeti Erika
szobrász

M.D.K.

„K.J. portréja." (repro)

Művészet, 1965. december - 34 lap

LIGETI ERIKA, szobrász,éremművész

1973-ban Helsinkiben a FIDEM XV.Biennáléja,13 magyar ki állító.Néhány kitünő,fiatal magyar müvész nem vehetett részt,mert a finnek a müvész egyéni fejlódését is be ak akartak mutatni és kérték ,hogy a müvészek 10 évi termé sét mutassák be.-Ermeivel szerepelt:
LIGETI ERIKA is. 37.old

KUNVÁRI LILLA: A FIDEM Biennáléja Helsinkiben 37.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

Ligeti Erika, szobrán

L: Szabó Iván

Gressa F: Szabó Iván

133-142

Tinntuj, Szeged, 1979. okt.

XXXIII/10

Ligeti Erika szobrászművész

Rész vesz műveivel a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

cikk: „Ágotha Margit grafikus művész" címszó alatt

Losonci Miklós cikke: „Megnyílt az Őszi Tárlat" címmel

Pest Megyei Hírlap 1978. X. 10

Ligeti Erika szobrászművész

Részt vesz munkáival a szentendrei Pestmegyei Tárlaton

Repr.: "Szentendrei nyár" c. érme

(cikket l. "Barcsay Jenő festőművész" cimszó alatt

Losonci Miklós cikke: "Pest Megyei Tárlat 1978" cimmel

Pest Megyei Hirlap 1978. X. 15

L igeti Erika

A müvész érmek készitett Móra Ferencről

Magyar Hirlap 1979/167/6

Apró:Móra a képzőművészetben

Ligeti Erika

művei szerepeltek a szentendrei uj
művésztelep kiállitásán

Vác,Vak Bottyán Muzeum kiállitóterme
Görög templom,1978.jul.7-30.

Ligeti Erika

neve említve P.Szücs Julianna
"Töprengések Vásárhely zárójelei felett" c.
cikkében.
/A cikket lásd Kurucz D.István-nál!/

Kritika 1980/1 10-11.o.

Ligeti Erika nobráművés

Tükör 1979 máj 27

Sárosdy Judit: Ermek Lisszabonnak

Ligeti Erika szobrászművész

Művei részt vettek a budapesti Műcsarnok IV. Nemzetközi Kisplasztikai Kiállitásán

(cikket l. „Vigh Tamás szobrászművész" cimszó alatt

"E.L" cikke: „A negyedik nemzetközi kisplasztikai kiállitás Budapesten" cimmel

/ Dunaújvárosi Hirlap. 1978. X. 10

Ligeti Erika

szobrászművész

Kiállit a "Vásárhelyi Őszi Tárlat"-on

(l. cikket. Buza Barna szobrászművésznél)

Mj Tükör, 1978. X. 22

Losonci Miklós: Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Erika Ligeti

Kunsthalle: IV. Internationale Kleinplastikausstellung. Das Thema der diesjährigen Internationalen Kleinplastikausstellung lautet „Individuum und Gemeinschaft." Ungarn ist u. a. von János Kenyorosik, Erika Ligeti vertreten.

Ausstellungen

Daily News, 1978. August, 17.

Ligeti Erika, szobrász

L. Kokas T.

Tandi L. Kiállítási jegyzetek. 108–112.

Tiszatáj, heged. 1980. nov. XXXIV/11.

Ligeti Erika

Méltó emléket állitm alkotása

Bartok Bélának./emlékérem/

Magyar Hirkaop 1981/1o/6/6

Róser:Sopron,Lábasház

Ligeti Erika, kolnár

l: Orok István

(harangozó): Egy pályázat tanulságai 2.

Esti Hirlap, 1980. ápr. 18.

Ligeti Erika, kobrán

L. Vigh Tamás

L. Korásmai V: Napjaink éremművészete 1307.

Élet és Tudomány, Bp. 1980 - okt. 10 - XXXV/41

Ligeti Erika

A harmadik érembiennálén Sopronban a müvész dijat nyert.

Magyar Hirlap 1981/1o/6/6

RÓSER: Sopron,Lábásház

LIGETI ERIKA

XV FIDEM 1973 Helsinki.

/Exhibition catalogue. Ed by Kaarina Rissanen, Juoko Voionmaa./

Katalogus 1589-1594 sz. 87.old. 2 kép.

H.é.n. 97 old. képekkel.

Ligeti Erika

Ermeiről szóló írást lásd: Földi Péternél!

Magyar Nemzet 1981. dec. 4.

Ligeti Erika, szobrászművész

Jubileumához érkezett a salgótarjáni tavaszi tárlat, 1980. ápr.-ban tizedszer került megrendezésre.-

Az éremművészetet - mások mellett - két kicmelkedő művelője is képviseli a tavaszi tárlaton, Ligeti Erika kedves hangvételű baglyasaljai plakettjei és Csikszentmihályi Róbert az emberi szolidaritást megjelenítő érmei révén.

/említve/

Krunák Emese: A salgótarjáni tavaszi tárlatról.

Nagyaink, 1980. 6. 38. old.

Ligeti Erika

A szentendrei Művésztelepi Galériában 1973. aug. végén Bartl József festőművésszel együtt kiállítása volt.

Népszava, 1973. aug. 24. 101 cáf. 197 sz. 4/1.

LIGETI ERIKA, szobrasz

Geszler Maria keramikus alkotasai 1966-ban a Tornyai Janos Múzeum termeiben szerepelnek kiallitott munkai Ligeti Erika és Szöllősy Enikő szobraszmüvészek alkotasaival Hódmezővasarhelyen. 86.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi müvészportrék, Geszler Maria 85.old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 1.szám, Szombathely

LIGETI ERIKA, szobrasz

AHHOZ a derékhad utani ,még neve sincs nemzedékhez tartozik,mint a festészetben Orosz Janos,Csernus Tibor, Kondor Béla;a szobraszatban talan Németh Mihaly,Varga Imre,Samu Katalin és O. 136.old

TAKÁCS IMRE: Várvár és Németh Mihály 136.old

VAS SZEMLE, XXIV.évf. 1.szam, 1968. Szombathely

Ligeti Erika
nobiss

Méltatás.

Tóth Antal: Bartl József.
Művészet, 1974. július – 27 lap.

Ligeti Erika szobrát

„Kádár János Miklós" portréja

szerepel a „Pest megyei tárlaton" a

Nemzeti Galériában

Pestmegyei Hírlap 1971 október 1

5. old.

Ligeti Erika
szobrász

Ligeti Erika munkáit elsősorban a szigorható gondolatok, a móhás ötletek jellemzik. Jóhedv is alkotó hedv szugárzik kompozícióiból.

Vadas József: Érempályázat.

Müvészet, 1971. november - 34. oldal

Ligeti Erika

Szerepelt a jugoszláviai Poreçben rendezett nemzetközi képzőművészeti kiállításon (1968. aug.).

Képzőműv. Almanach 1, Corvina 1969, 42. l.

Ligeti Erika

Részt vett a Fiatal Művészek V. Párizsi Biennaléján (1967. IX. 29 -).

Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 70. l.

-25.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
artási ideje alatt látogathassa
bályok betartása mellett igénybe

. .nap.

Farkas Domonkos sk.
főigazgatóhelyettes

Ligeti Erika szobrászmüvész

A Mücsarnok kamaratermében rendezett kiállitást, melynek megnyitása febr. 5.-én volt.

Szabó György: "Változatok" cimmel ir a müvész érme-kiállitásáról:
"Csupa szellem, derü, ötlet, játék." Megemliti "remek ironiáju„"Önportré" c. müvét, majd elismeri, hogy „már most, mestere az érem-müfajnak."

Élet és Irodalom, Bp. 1971, febr. 6.
XV. évf. 6. sz. 2. lap
1971. febr. 13. Xv. évf. 7. sz. 13. lap

Ligeti Erika szobrászművész.

Jan. 19-én a Déri Múzeumban megnyílt -Asszonyi Tamás- és Csikszentmihályi Róbert-tel közösen- érem és kisplasztikai kiállítása.

A művész Debrecenben a Benkó-gyűjtemény kiállításon, a Kossuth Egyetemen és az országos nyári tárlaton is szerepelt.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1972. jan. 20,

Ligeti Erika

Jan. 19-én a Déri Múzeumban három szobrászművész érem- és kisplasztikai kiállítása nyílik meg, ahol művei szerepelnek.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1942. jan. 19.

Ligeti Erika
zongora

1973-ban lesz Pest-Buda egyesítésének századik évfordulója. A centenárium alkalmából pályázatot írtam emlékérem megtervezésére.

Vadas József: Érempályázat.
Művészet, 1971.november - 34.oldal

Ligeti Erika
mohair

"Erem" (repro)

Vadas József: Érempályázat.
Művészet, 1971.november hó - 34.oldal

Ligeti Erika

A 19. vásárhelyi őszi tárlaton „Portré"-ja és érmei szerepelnek. (emlétve).

Nagy Zoltán: A 19. vásárhelyi őszi tárlaton. Népszabadság, 1972. okt. 27.

Ligeti Erika

szobrász, a 60-as évek második felében telepedett le Szentendrén.

D.I.:

Kiállítási jegyzetek.

Vigilia 1974/4 281 old.

Ligeti Erika

Dózsa György emlékére

(repr.)

Művészet, Budapest, 1972. Nov.

Ligeti Erika

A Szegedi Ünnepi Hetek alkalmából rendezett Nyári Tárlat (Móra Ferenc Múzeum Képtára, 1968. VIII. 4-től) egyik kiállítási díját nyerte el.

Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 69. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvat
és a könyvtárra vonatkozó sza
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó.

Ligeti Erika

Szobrait kiteles irónia és önirónia jellemzi.

Frank János: Jegyzetek a XI. M. Képzőművi. Kiállításról; Képzőművi. Almanach 1, Corvina 1969, 31.1.

Ligeti Erika

A Műcsarnokban rendezett állami Vásárlások kiállításán sportérmei szerepelnek.

Losonci Miklós: Fővárosi kiállítások.

Pest Megyei Hírlap, 1972. jan. 22.

Lyeki Erika

Művei szerepelnek a Pest megyei tárlaton a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1971 október 6
5.old.

Ligeti Erika
szobrász

A művészmő részt vett
a tárlaton.

Sz.Kürti Katalin: Képzőművészeti Galéria Debrecenben.
Művészet, 1974. október - 20.oldal.

Ligeti Erika

1971-ben Derecskén, Berettyóújfaluban, Balmazújvárosan Asszonyi-Csikszentmihályi hármas kiállításon szereplettek alkotásai.

Szállási Gyuláné: Kiállítási társulások Hajdú-Biharban.

Hajdú-Bihari Napló, 1972. febr. 15.

Ligeti ~~[illegible]~~ festőművész

Az őszi tárlat az évek során műhellyé szervezte a művésztelepre évenként visszatérő alkotók népes táborát. A leghűségesebbek neve ide kívánkozik, - a művész neve is.

Dánátör János: Vásárhelyi műhely.

Békés Megyei Népújság, 1977. júl. 10.

Ligeti ~~[illegible]~~

Az Őszi Tárlat az évek során műhellyé szervezte a művésztelepre évenként visszatérő alkotók népes táborát, – itt kell megemlíteni a művész nevét is.

Dömötör János: Vásárhelyi műhely.
Dolgozók Lapja, 1977. jól. 3.

Ligeti Erika

A debreceni Egyetem Galériában kiállított Nagy B. Istvánnal (1970. január-február). Az emberábrázolás ősi módjához kapcsolódik.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972. 63.l.

Ligeti Erika

a várpalotai Bányásznap keretében megnyílt a Történeti Múzeum képzőművészeti gyűjteményének kiállítása a művész a múzeumnak adományozta az ott szereplő műveket.

Láttak, hallottuk.

1973. szept. 9. Petőfi 12.02 | 11 | Kossuth.

Ligeti Erika

A Szentendrei Nyár eseménysorozatának keretében megtartották a gyermek aszfaltrajzversenyt, melynek zsüri-tagja volt.

K.P.: Szentendrei Nyár
Pestmegyei Hírlap, 1973. júl 3.

Ligeti Erika

A szentendrei nyár képzőművészeti programjának keretében a szentendrei szobrászok alkotásait a kertben rendezték meg, férfiportréja szerepel e kiállításon. (említve)

L.M.: Szentendrei nyár '73
Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 14.

Ligeti Erika

Madách Imre születésének 150. évfordulójára a Petőfi Irodalmi Múzeum képzőművészeti kiállítást rendezett, – a meghívásos pályázati anyagból, – melyen emlékérmei szerepelnek.

byp: Látható irodalom.
Magyar Hírlap, 1973. jún. 26.

Ligeti Erika
szobrász

A Pécsi Kisplasztikai Biennale
erőrészeti díját megérdemel-
ten Ligeti Erika nyerte el.

Rideg Gábor: Gondolatok a Pécsi Kisplasztikai Biennaléról.
Művészet, 1974.október - 4. oldal.

Ligeti Erika
festmény

„Chopin" (repró)

Rideg Gábor: Gondolatok a Pécsi Kisplasztikai Biennaléról.
Művészet, 1974.október - 4. oldal.

Tigeti Erika

Bartl József festővel a szentendrei művésztelep galériájában volt kiállítása.

Dévényi Iván ismertetése.

Vigilia 73/11. 784. o.

Ligeti Erika.

A 20. hódmezővásárhelyi őszi tárlaton a Tornyai-emlékplakettel tüntették ki.

Népszava, 1973. okt. 9. 101. évf. 236 sz. 5 p.

Ligeti Erika

Reszt vett a Vásárhelyi ösz, 1973. c. tárlaton.

Népszava, 1973. okt. 28. 101. évf. 253sz. 8n.

Lipeti Erika, kolbász

szerepel. (I. díjas.)

Rózsa Gyula: Pécsi jelentés 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 15.

Ligeti Erika, nobrász

Pécsett a kisplasztikai biennálén díjat nyert.

— : Kisplasztikák

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. szept. 11.

Ligeti Erika, szobrász

Díjat kapott a IV. Kisplasztikai biennálén. (Pécs.)

—: A Jelenkor krónikája 959-960.

JELENKOR, Pécs, 1974. október XVII/10.

Ligeti Erika, nobrán

Tárlata nyílt meg Szegeden.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 24.

Ligeti Erika

Szobrai szerepelnek a

IX. Miskolci Országos Képzőművészeti

Kiállításon

Nappali 1967 február 1

5. old

Lyeti Erika

Érmei szerepelnek a X.Miskolci
Országos Képzőművészeti Tárlaton

Napjaink 1968 december
4.old

Ligeti Erika szobrász

a Sárospataki Galéria új szerzeménygyarapodásából rendezett kiállításon szerepelnek művei.

Erdélyi Magyar Hírlap, 1974. jún. 26.

Ligeti Erika

Grafikai kiállítását május 2-án pénteken d. u. 5 órakor nyitja meg Szabó Iván Munkácsy-díjas a Derkovits Teremben. (VII. Lenin krt. 63).

Krónika

Magyar Hírlap, 1969. május 1. 9. l.

Ligeti Erika

A tárlaton bemutatott művei:

„Mareskám", bronzérem, 10 cm; reprodukció:/; „Mese", bronzérem, 10 cm.

„Nyár", bronzérem, 9 cm.; Ősz, bronz, 7.5 cm.

Rozványi Mósta: Vásárhelyi őszi tárlat, Hódmezővásárhely, 1971

Ligeti Erika

„Kinház I", bronzérem, 9.5 cm.,
„Kinház II", bronzérem, 8 cm;
„Kinház III., bronzérem, 8.5 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi ősi tárlat,
Hódmezővásárhely, 1971

Ligeti Erika

„Tavasz", bronzérem, 6 cm.;
„Tél," bronzérem," 6.5 cm;
„Ünnep," bronzérem, 10 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat, Hódmezővásárhely, 1971

Ligeti Erika

Pest-Buda III. (bronz-érem

Uj írás 1971/9 54.

Ligeti Erika

Pest - Buda I. (bronz jerem)

Uj irás 1971/9 borito 1.

Ligeti Erika.

Pest Buda IV. (bronz jerem)

Uj vrás 1971/9 borito 2.

Ligeti Erika

érzékenyen mintázott munkai-
val vett részt a kiállításon

Seves János: X. Miskolci országos képzőmüve-
szeti kiállítás

Népmüvelés 1969/2 29 old.

Ligeti Erika

Leggyakrabban Vásárhelyre visszatérő, az ottani tárlatokon bemutatkozó, a Vásárhelyi iskola szellemét magában hordozó művész.

Dömötör János: Vásárhelyi művészet

Alföld 1971/10 72-73 old

Ligeti Lajos épitész M.D.K.

A klinika tervpályázatának nyertese.

Társtervező: Spiró Éva-Balogh István-
Förster Tamás

G.J.: Százmilliós beruházás sal épül Szegeden az uj klinikai tömb

Magyar Nemzet 1966. szeptember 3, 5.l.

M.D.K.

Ligeti Lajos, festőművész

1906-ban Mücsarnok kiállitáson szerepelt Egerben, Miskolcon, Kassán, Eperjesen, Sáteraljaújhelyen, Debrecenben és Gyöngyösön

Zsadányi Guidó: A felvidéki vándorkiállitások története. 187.o.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve. IV. Miskolc, 1964

Ligeti Lajos

Csendélet olaj 50×60

Szabai István Jubileumi Kiállítása
Békéscsaba 1988.

Ligeti Lajos
iparművész

Üvegfestiszete is mert volt.

Kiss Ákos: A hisztorizmus . .
Művészet, 1970. junius - 13 lap

M.D.K.

Ligeti Lajos
festő

Olaj csendéletét hozta el
a kiállításra.

Hódics Gyula: Csabai festők jubileumi kiállítása
Művészet, 1969. március - 47 lap

M.D.K.

Ligeti Lajos
festő

A III. állításon részt vett.

Erdős Kamill: IV. Alföldi Képzőművészeti Kiállítás Békéscsabán
Művészet, 1961. augusztus. — 42 l.

P.T.O.

Please turn over

Ligeti László

festő

Aul. 1908.

C.

Nemesvári 85. C

